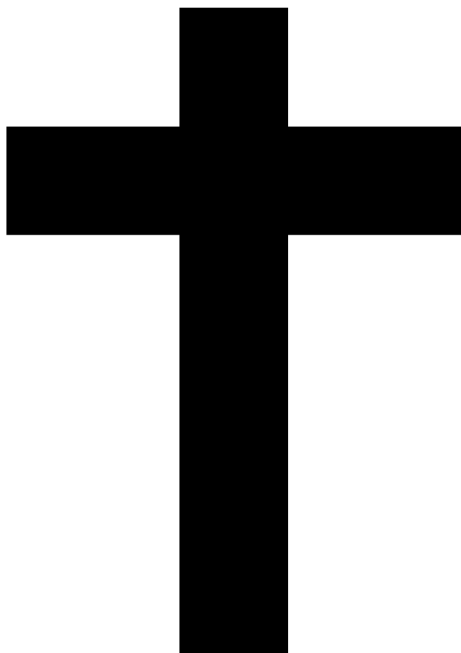

Ἡμε menomenyεέ
meké

New Testament in Denya (CM:anv:Denya)

N_{wε} menomeny_{εε} mek_ε
New Testament in Denya (CM:anv:Denya)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Denya

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Denya

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 23 Aug 2023 from source files dated 29 Jan 2022
c1c6a10b-c0b1-5242-bb46-153e2e25ddc7

Contents

Matyo	1
Makəs	45
Lukase	71
Jøn	114
Utó Angbá Jisəs	146
Rom	184
I Kərent	203
II Kərent	222
Galasiya	234
Efesəs	241
Filipi	248
Kolosiya	253
I Tessalonika	258
II Tessalonika	262
I Timoti	265
II Timoti	270
Titəs	274
Filemon	277
Hibrus	278
Jəmsi	292
I Pita	297
II Pita	303
I Jøn	307
II Jøn	312
III Jøn	313
Jud	314
Amə gejya Jøn	316

Abya melóméló Jisós Kras ndere MATYO ásamé

*Ukwéne ante Jisós Kras
(Luk 3:23-38)*

¹ Gé ηwe mabó ukwéne ante Jisós Kras mpyáne mfwa Dεvid, Dεvid mpyáne Abraham. ² Abraham alu nte Asek, Asek alu nte Jakób, Jakób alu nte Juda ne anmé bíí abi ande. ³ Ne Juda alu nte Pεres ne Sεra, mmá bwó akamege Tama. Pεres alu nte Hεsrón, Hεsrón alu nte Ram. ⁴ Ne Ram alu nte Aminadab, Aminadab alu nte Nashyón, Nashyón alu nte Salmón. ⁵ Salmón alu nte Boas ne mma Boas akamege Rahab. Boas alu nte Obéd, ne mmá Obéd akamege Rut, Obéd alu nte Jesse. ⁶ Jesse alu nte mfwa Dεvid.

Ne mfwa Dεvid alu nte Solomun, mmá Solomun abó abóó mbe abá lé Uriya. ⁷ Ne Solomun alu nte Rehoboam, Rehoboam alu nte Abija. Abija alu nte Asa. ⁸ Asa alu nte Jehoshafa, Jehoshafa alu nte Joram, Joram alu nte Usiya. ⁹ Usiya alu nte Jotam, Jotam alu nte Ahas ne Ahas alu nte Hεsekya. ¹⁰ Hεsekya alu nte Manase, Manase alu nte Emós, ne Emós alu nte Josaya. ¹¹ Gébégé ápyené bós Isrēli né bé ájye ne εbwó né meló Babilón, Josaya abyε Jekonεya ne anmé bíí abi ande.

¹² Ájyégé ne bwó né Babilón, Jekonεya abyε Shēltyēl, Shēltyēl alu nte Sērubabēl. ¹³ Sērubabēl alu nte Abiud, Abiud alu nte Eliakim ne Eliakim alu nte Asōh. ¹⁴ Asōh alu nte Sadók ne Sadók alu nte Akim ne Akim alu nte Eliud. ¹⁵ Eliud alu nte Eliassa, Eliassa alu nte Matan ne Matan alu nte Jakób. ¹⁶ Ne Jakób alu nte Josef, Josef ayi menó Mēri. Mēri abyε Jisós Muú yi Εσωω akweré ji elá gefwa.*

¹⁷ Mmyε ke nnó upyáne ukouko, manló mbaá Abraham ókwóné mbaá Dεvid úlú nyá úfyáneúni. Manló ntó mbáa Dεvid ókwóné gébégé ájyε ne εbwó né Babilón úlú

ntó úfyáneúni. Ne mámanló gébégé ájyε ne εbwó né Babilón kpaá tε gébégé ábyené Kras, upyáne úlú nyá ntó úfyáneúni.

*Nebyε né Jisós Kras
(Luk 2:1-7)*

¹⁸ Na ne nebyéné Jisós Kras nekené. Mma wuú akamege Mēri. Josef abó akpε mambá Mēri ayi alu mambyε Jisós, nsa nnó εbwó ákaá ujógéné ate, Mēri age nnó ji alu ne unε né utó Mendoó Ukpea. ¹⁹ Josef akaáge nnó Mēri alu ne unε, elé ji Josef alú nyá cho né mbe ushu Εσωω, akélé fó manchyε ji mekpó unós wó, ashuú manwá neba bwó bíbíí. ²⁰ Ndere ji aférege depó εtiré mbó, Εσωω ató ekiénné wuú échwó gáre ji né gejya eké, “Josef mpyáne Dεvid, ófógé fó manse mendée wyε Mēri né neba, néndé elé Mendoó Ukpea ne εpyéé ji akpané unε. ²¹ Ne ji abyεne nyé maá mende, ayi aférege nyε bós bíí né εfwyale εwé gabo achwóó ne εwú. Getu eyigémbo, obó mamfyε ji mabó nnó Jisós.”†

²² Unó bina uko úpyéé nnó ébé wáwálé nkane Εσωω apyε Asaya muú ekpávε wuú ajós nnó,‡

²³ “Wuúge, gembwénégé mendée gékpáne nyε unε,

gébyé maá mende, ákuú nyε ji nnó Emanuel.” Ula útené nnó, “Εσωω alu ne εsé.”

²⁴ Ne Josef ápégé géjya ase mendée wuú Mēri wyé ndere ekiénné Εσωω εgaré ji.

²⁵ Yémbó εbwó ákaá ujógéné ate wó, kpaá tε Mēri ábyené maá wuú mende. Ne Josef afyε ji mabó nnó Jisós.

2

Ande abi ágí depórε ambe, áchwó gé Jisós

¹ Abyé Jisós né meló Bεtelεhem, né gebagé mewaá Judiya, gébé eyigé Hεród álú mfwa né gebagé mewaá eyigémbo. Abyεgé Jisós, ande fó abi ágí depórε ambe átané né égbé εwé ηmεé étánege ákene áchwóó né Jerosale ágíge bós áké, ² “Maá meke ayi ábyené nnó ábé mfwa bós Jus alu fó? Εse degíge mbó, gétúgé dégené membe wuú mbaá ηmεé

* **1:16** Elú wáwálé nnó: Kras, ula utene nnó Muú yi Εσωω akweré ji elá gefwa. † **1:21** Elú wáwálé nnó: Mabó Jisós matene nnó Muú yi aférege nyε bós bíí né εfwyale. ‡ **1:22** Elú wáwálé nnó: Asaya ajós depó εtiré na ebele nya anjme 750 ne ále sa ηwe Matyo.

étánege ayi áleré esé nnó ábyé ji, ne esé déchwó manógé ji.”

³ Mfwa Heród aké awuú mecho ewe, metóó étyá ji mmu wyembó ntó ne épyé ne bóó Jerosale ako. ⁴ Mfwa Heród akuú, ánoó baá ámpyé upe Esowó ne ánléré mabé Esowó, ebwó ako áchomé mbaá ama, agií ebwó aké, “Ndé mbaá ábóó mambyé muú ayi ákuú ji Kras?”

⁵ Ashuú ji meko aké, “Abó mambyé ji né Betelhem, fa gebagé mewaá Judiya.” Néndé, mbo ne Esowó apye bóó ekpávé bií ásáme nnó,

⁶ “Wó Betelhem, né gebagé mewaá Judiya, yé élé wó ọlu kóó, ọpófó nénéénéné né geluágé maló genwá ayi álu né mme Judiya. Néndé, eta wyé ne mfwa átánege nye ayi ágbárege bóó ba Israeli, nkane mémbamé mágónnyme ápéle mágónnyme jii.”

⁷ Ne Heród áwúgé mbo, akú ankéé bimbo ájwólé bíbií, agií ebwó aké, “Gárege me gébé eyigé enyú dégéné membe yimbo né meló nyú títi.” ⁸ Eféé ne Heród átáme ebwó aké, “Chóge né Betelhem démyémmye dégé mbaá ayi maá yimbo álu, dégege ji kérege meso, déchwó dégaré me nnó njyé nnógé ji ntó.” ⁹ Ne ankéé bimbo áwúgé genó eyigé mfwa yimbo ajóó ne ebwó, áló manjye. Ne ndere ebwó ájyé ágé wyé membe yimbo ayi ebwó ábó ágéne nkane ajyéé mbe, ebwó ákwólege ji meso. Akwónégé né Betelhem membe yimbo atené né mfaánebuú cho né gepú eyigé maá yimbo álu. ¹⁰ Ebwó ágegé membe yimbo eféé, mataó ágo ebwó dóó. ¹¹ Akpégé né mmu gepú eyigémbo, ágé maá yimbo ne mmá wuú Méri. Eféé ne átomé manó mme áchyé ji enogé. Ne ánené uba bwó áferé unó mabó áchyé ji, gémá gélú genógé gesége nka eyigé ákuú nnó gul, gémá gélú gefógé emmá ewé ewyaá gebe gelógéló ne eyige fó gelú laménda ayi álu gefógé mawéé gebé gefó. ¹² Nkane ankéé bimbo ábelé ne utuú, Esowó achwó kwéle ebwó mbeé né gejáá nnó ekage ákéré meso mbaá Heród. Ebwó ákoó meti ewéché ne ájyé né meló bwó.

Josef ne Méri ákpá Jisós ábó áfẹ né meló Ijip

¹³ Anke bimbo áwúlége, ekiénné Esowó ékwó Josef ushu né gejáa, éjóó ne ji eké, “Josef, Kwílé ka, kpa maá yina ne mmá wuú débo deýé né meló Ijip. Déýeégé láge éwu kpaá te bií bí ngárege nye enyú nnó dékéré meso. Néndé Heród ákelege maá yina manwá.” ¹⁴ Josef apégé géjáa ne utuú bimbo, apye wyé nkane ekiénné Esowó égaré ji eké. “Kpá maá yimbo ne mmá wuú ọjye né Ijip.” ¹⁵ Akwónégé Ijip, ála wyé kpaá te gébége mfwa Heród ágboó. Unó bí na úpye nnó depó etíré Esowó apye nnó muú ekpávé wuú agaré bóó bií débé wáwálé, nnó, “Nkú maá wa átané né Ijip.” *

Heród ajóó nnó áwá baá ande

¹⁶ Heród agégé nnó ankéé bimbo ábwólé ji, nchye anywóné ji mmu. Achyé meko aké, “Áwá baá ande ako né Betelhem né maló ayi kwókwólé, áló né baá abi ákwóné anmé ápea áshúlégé.” Heród ajóó mbo gétúgé ji áferé nnó élé mé anmé ápea ayi ji agií ankéé bimbo gébé eyigé ebwó ágené membe yimbo. ¹⁷ Mechó ewéna épyembó nnó, genó eyigé Jerimaya muú ekpávé Esowó ajóó gepyé wáwálé. ¹⁸ Ajóó nyá aké, “Meko negbo átánege né meló Rama ne gejamégé elúlú ne dámpepe. Rashel alili baá bií, bóó áfyéé ji metóó nnó ágó magbo, akámégé gétúgé baá bií abi ágboó.”

Josef ne Méri ákeré meso ne Jisós né Nasaret

¹⁹ Heród ágbógé, ekiénné Esowó ékwó Josef ushu né géjáa né Ijip, ²⁰ eké “Josef, kwílé ka ókpá maá yina ne mma wuú, enyú dékéré meso né mme Israeli. Bóó abi ákelege manwá ji ágboó.” ²¹ Josef apégé, ase maá yimbo ne mmá wuú áfẹ né mme Israeli. ²² Yémbó ji áwúgé nnó Achelós ase gefwagé nte wuú Heród né gebagé mewaá Judiya, abó efó manjye wyé. Né gejáa eyigé ji áma gé, Esowó ákwélé ji mbeé nnó ajye né gebagé mewaá Galilí. ²³ Ne Josef ajye jwóle né meló Nasaret ewé élú né gebagé mewaá eyigémbo. Mechó wé epye nnó genó eyigé Esowó abó apye nnó muú ekpávé wuú agaré bóó bií gébé wáwálé nnó, “Bóó ákuú nye ji nnó muú Nasaret.”

* **2:15** Elú wáwálé nnó: Meló nwe ewé na etané né nwe Hosea 11:1.

3

Mekomejɔ́ ayi Jɔ́n menwyaá bɔ́ɔ manaá Esɔ́wɔ ágarége

(Mak 1:1-8; Luk 3:1-18; Jɔ́n 1:19-28)

¹ Né gébé eyigémbɔ, ndere Jisɔs alu né Násaret, mende fɔ ayi akuú ji Jɔ́n menwyaá bɔ́ɔ manaá Esɔ́wɔ, aló mangaré mekomejɔ́ Esɔ́wɔ né mashwɔne né gebagé mewaa Judiya aké, ² “Kwórege matɔ́ɔ nyú délyá gabo néndé gébé eyigé Esɔ́wɔ ágbárege gefwa ne bɔ́ɔ bií géla kwókwólé.” ³ Jɔ́n yina ne Asaya muú ekpávé Esɔ́wɔ ágarége nyá átomé ne jii nnó, “Muú fɔ abene mbɔ né mashwɔne aké, ‘Kwyége meti Ata dakené, nyaáge éwú ébé cho’.”

⁴ Gefɔ́ge nkúu eyigé Jɔ́n abó afyé ájo ne bya mpɔ mashwɔne. Awélé ekandá mekó menya né gebwɛ jii, ne menyéé wuu alu nyá lé égomé ne nwyɔ́. ⁵ Ne gejamége bɔ́ɔ áchwɔ́ manwú mekomejɔ́ ayi Jɔ́n agárege. Bɔ́ɔ bina átané Jerosale, ne gebagé mewaa Judiya meko ne maló mako ayi álú kwókwólé ne ebéé Jodan. ⁶ Ndere ébwɔ́ áshuú ekúu né gabo ayi ébwɔ́ ápyéé, Jɔ́n awyaáge ébwɔ́ manaá Esɔ́wɔ né mmu ebéé Jodan.

⁷ Ndere Jɔ́n agárege mbɔ, agé gejamége ekwɔ́ bɔ́ Farasi ne ekwɔ́ bɔ́ Sadusi fɔ́ ndere áchwɔ́ nnó ji awyaá ébwɔ́ manaá Esɔ́wɔ, aké ne ébwɔ́, “Enyú mmyɔ́! Ndé muú agaré enyú nnó, dekage bɔ́ éfwyale éwé Esɔ́wɔ achwɔ́ tɔ́?” ⁸ Yéndémuú nyú apyége unó ébí úleré nnó akwɔ́ré metɔ́ɔ wuu alyá gabo wáwálé. ⁹ Déferége fɔ́ nnó, dekage déjwólé déli mmyɛ nnó, élé esé délú upyáne Abraham dékágé bɔ́ éfwyale éwé echwɔ́. Kaáge wáwálé nnó, Esɔ́wɔ akage pyɛ mataá yina ábwólé upyáne Abraham. ¹⁰ Ye nana, enyú debɔ́ mankaá nnó, ábwéé mé etɔ́ mfaá mango yéndé genɔ́ ne makaka eyigé gélagé wɔ́mé umpomé ulúúlú ásóré áfɔ́me mmu mewɛ. ¹¹ Me nwyage enyú ne manaá Esɔ́wɔ mamimami manleré nnó, enyú dékwóré matɔ́ɔ nyú. Yémbɔ, muú fɔ́ achwɔ́ mbɔ me meso, ayi áneá geme apwɔ́ me, nkwané yé muú ayi mkpane unó

uká bií wó. Achwɔ́ge, awyage nyɛ enyú ne Mendoó Ukpea ne mewɛ. ¹² Achwɔ́ nyé ne ékóriyá né ébwɔ́ wuu mánchá esa. Anerége ashwané nyɛ matoó alá pópó, afyɛ esa né mmu uba abelé. Ne ukwɔ́ ébi ulaá akpane agbe né mewɛ éwé éla nómége. *

Awyaá Jisɔs manaá Esɔ́wɔ

(Mak 1:9-11; Luk 3:21, 22)

¹³ Ewyá yé wó, Jisɔs atané gebagé mewaa Galilií achwɔ́ né ebéé Jodan mbaá Jɔ́n nnó awyaá ji manaá Esɔ́wɔ. ¹⁴ Yémbɔ, Jɔ́n abó ashya ne ajɔ́ ne Jisɔs aké, “Nnó me nchwɔ́ eta wyé wyaá me manaá Esɔ́wɔ, wɔ́ ɔ́ma ɔ́chwɔ́ eta wáa?” ¹⁵ Jɔ́n ájógémbɔ, Jisɔs ashuú ji meko aké, “Gó éwú ébé mbɔ nana, éɔ́me nnó dépyé yéndégenó eyigé Esɔ́wɔ akélege. Eféé ne Jɔ́n ákamé manwyaá Jisɔs manaá Esɔ́wɔ.” ¹⁶ Ténéténé ayi áwyaá Jisɔs manaá Esɔ́wɔ, atané mmu nnyi, aké apele mfaánebuú anené, agé Mendoó Esɔ́wɔ éshúlege nkane gepwine ne echwɔ́ téné ji mmyé. ¹⁷ Ne meko atané mfaánebuú aké, “Gé maá wa na, ngboó ne ji, apyéé metɔ́ɔ egɔ́ me.”

4

Danchɔ́melɔ́ ammua Jisɔs

(Mak 1:12, 13; Luk 4:1-13)

¹ Eféé Mendoó Ukpea épyɛ Jisɔs afé né mashwɔne nnó danchɔ́melɔ́ ammua ji. ² Jisɔs abelé éwu usaá ndɔ́ upea, utuú ne ηwɔ́mésé ayi alá nyéé menyéé wó ne mesa aló mammyɛ ji. ³ Gébé eyigémbɔ ne danchɔ́melɔ́ áchwɔ́ jɔ́ɔ ne ji aké, “Mbɔ́ge wɔ́ ɔ́lu Maá Esɔ́wɔ, garé mataá áyina ábwólé ntoó brɛd.” ⁴ Jisɔs ashuú ji meko aké, “Asá mmu ηwɛ Esɔ́wɔ nnó, menyéé jiji fɔ́ wó awyaá eshyɛ mánɡbaré genwáge mekwaá wó, yéndé mekomejɔ́ ayi Esɔ́wɔ ajɔ́ awya ntó eshyɛ mangbaré genwáge mekwaá.” ⁵ Ajɔ́gé mbɔ, danchɔ́melɔ́ ase ji afé né Jerosale melɔ́ ukpea, abelé ji né melu éwé élu tɛtɛ mfaá echa upɛ Esɔ́wɔ. *

⁶ Ne aké ne ji, “Mbɔ́ge wɔ́ ɔ́lu Maá Esɔ́wɔ, nyó chɔ́ mme, néndé ásá né mmu ηwɛ

* **3:12** Elú wáwálé nnó: Mendoó Ukpea echwɔ́ge muú né mmyɛ, echyɛge ji eshyɛ mampyɛ utɔ́ Esɔ́wɔ, mbántó ne mewɛ esɔ́ yéndé gabo ayi muú ápyɛ epyɛ ji akpea. * **4:5** Elú wáwálé nnó: Bɔ́ɔ Jus áferé nnó Jerosale álú melɔ́ ukpea bwɔ́ néndé, echa upɛ Esɔ́wɔ elú nyá wyɛ. Echa upɛ Esɔ́wɔ eléré né eta bwɔ́ nnó Esɔ́wɔ alú fa mme.

Ɛsɔwɔ nnó, ‘Ɛsɔwɔ atɔme nyɛ makiénné jii nnó áchwó ábámé wɔ’, áma sá nnó: ‘Agbárege nyɛ wɔ né amu bwó chánchá nnó ókagé ɔ́tɔ ɛnɔ́ geká né ntaá.’ ”

⁷ Jisɔs ashuú ji meko aké, “Ngba, me nyogé fɔ́ néndé, ása ntó né mmu ɲwe Ɛsɔwɔ nnó, ‘Mekwaá ákpelégé fɔ́ Nte wuú Ɛsɔwɔ mankpea ji nnó ápyé genó.’ ” ⁸ Alyágé ɛféé, danchɔmeló ama akpá ji áfé né mfaá mékwé ɛwé ɛɲogé dɔ́ ne aléré ji malɔ́ mme mako ne gefwa eyi gélú wyé. ⁹ Ne alérége Jisɔs mbo, ajɔ́ ne ji aké, “Menchyge nyɛ wɔ unó bina uko mbɔ́gé ɔtogé manó mme ɔnogé me.” ¹⁰ Jisɔs anyá ji aké, “Kwilé me ushuú, wɔ danchɔmeló, ása mmu ɲwe Ɛsɔwɔ aké, ‘Ɖbɔ́ manógé élé Nte wye Ɛsɔwɔ jimbí ne ɔkpáné wye lé ji defwe.’ ” ¹¹ Ajógé mbo, danchɔmeló alyá ji áfé. Ɛféé ne makiénné Ɛsɔwɔ áchwó pɔ́o Jisɔs.

*Jisɔs alɔ́ utɔ́ bí né Galilí
(Mak 1:14, 15; Luk 4:14, 15)*

¹² Jisɔs áwúgɛ nnó ápyɛ Jɔ́n menwyaá bɔ́o manaá Ɛsɔwɔ áfyéé denɔ́, alyá gebagé mewaá Judiya akeré né gebagé mewaá Galilí. ¹³ Ajyégé, ábelé fɔ́ né Nasaret dɔ́ wɔ́, akoó kóge ajyé jwólé né Kapanɔ́m melo ɛwé élú né mapea gentoógé mewaá Galilí né gebagé mewaá Sebúlɔ́n ne Naftali. ¹⁴ Ɛbɔ́ ɛpyɛmbɔ́ nnó genó eyigé Asaya muú ɛkpávɛ Ɛsɔwɔ asamé gébé wáwálé nnó,

¹⁵ “Mme Sebúlɔ́n ne mme Naftali, mme ayi álú meti ɛbéé mega, né égbé ɛbéé Jodan, gebagé mewaá Galilí eyigé gejamégé bɔ́o abi álá pɔ́ bɔ́o Jus ájwólege wye. ¹⁶ Bɔ́o abi ábɔ́ álú mmu gemua ágé gekpékpégé genɲbɔ́. Ne bɔ́o bi álú nya mmu manóó negbo, nana genɲbɔ́ gégené, ɛbwɔ́ átane meti.”

¹⁷ Eló né gébé eyígémbɔ́, Jisɔs alɔ́ mangaré bɔ́o mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ aké, “Kwórege matoó nyú délya gabo néndé, gébé eyigé Ɛsɔwɔ ágbárege gefwa jii ne bɔ́o géla kwókwólé.”

*Jisɔs akú baá utɔ́ bí ani abi mbe
(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)*

¹⁸ Bí fɔ́, ndere Jisɔs akéne né mbále ɛbéé mega ɛwe elu né Galilí, ágé áɲmé ápea mmá ama, nte ama. Ama akamege Simun

ayi ákuú ji ntó nnó Pita, ne menɲmo wuú Andru. Ɛbwɔ́ áɲmée utófó bwɔ́, élé álu áwáné meshuú. ¹⁹ Jisɔs ajɔ́ ne ɛbwɔ́ aké, “Kwólege me, nlerge nyɛ ɛnyú, ndere ákpálege bɔ́o ɛké meshuú.” ²⁰ Tenétené yimbɔ́ Simun ɛbwɔ́ ne meso wuú Andru ályaá utófó bwɔ́ ne ákwólé ji. ²¹ Ndere Jisɔs ályá ɛféé ajyéé mbe gachye, áma gé áɲmó abifɔ́ ápeá Jɛmsi ne Jɔ́n menɲmo wuú ɛbwɔ́ álú baá Sebɛdee. Álú né mmu ékpée ne nte bwɔ́ Sebɛdee átóme upaá utófó bwɔ́. Akuú ɛbwɔ́ nnó ákwólé ji. ²² Jisɔs ajógé mbo, yé gébé áchɔ wɔ́ ályá ɛkpée mbaá nte bwɔ́ ne ákwólé ji.

*Jisɔs alerege, agarege mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ
ne apye bɔ́o mamée átóoge
(Luk 6:17-19)*

²³ Ne Jisɔs akéne gebagé mewaá Galilí geko. Ndere akéne, alerege bɔ́o mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ, né mmu macha mmyemenene bwɔ́. Agarege ɛbwɔ́ abya melóméló ndere Ɛsɔwɔ ágbárege gefwa ne bɔ́o bí. Ama apye bɔ́o abi ameé mamée ufɔ́o ufɔ́o átóoge. ²⁴ Abya yi apye ɲgɔ́ Jisɔs akwɔ́ kpaá akwóné gebagé mewaá Siriya geko. Bɔ́o ákpáne bɔ́o bwɔ́ ako abi ámeé mameé ufɔ́o ufɔ́o ne abi ágene ɛfwyale dɔ́o áchwó ɛta wuú nnó ápyɛ ɛbwɔ́ átóo. Né geluágé bɔ́o bina, abifɔ́ áwyá aló nchye, abifɔ́ ákwéne usasa ne abifɔ́ ámeé uchanchi. Jisɔs apye ɛbwɔ́ átóo. ²⁵ Ɛwena ɛpyégémbɔ́, gejamégé bɔ́o ako abi átané gebagé mewaá Galilí ne gebagé mewaá eyige ákuú nnó maló áfya ne Jerosale ne Judiya né égbé ɛbéé Jodan, ɛbwɔ́ ako álɔ́ mankwólége Jisɔs. †

5

*Jisɔs alerege bɔ́o mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ né
mfad mekwé*

¹ Jisɔs ágégé gejamégé bɔ́o abi áchwɔ́o matoómatoó né mbaá ayi ji alú, akwɔ́ ajye jwóle mfaá mekwé. Ne baá utɔ́ bí ájwólé áno ji mme.

*Jisɔs alerege mejé ɛwé wáwálé
(Luk 6:20-23)*

² Ne alɔ́ mánleré ɛbwɔ́ aké: ³ “Ɛsɔwɔ ajé bɔ́o abi ágené nnó mbɔ́gé ji álá pɔ́ ɛbwɔ́ ápɔ́ yé genó; néndé gefwa eyigé Ɛsɔwɔ ágbárege ne bɔ́o bí gelú eyigé bwɔ́. ⁴ Ɛsɔwɔ ajé

† 4:25 Elú wáwálé nnó: Malɔ́ afya yina, élé Dekapolis.

bɔɔ abi álú ne masome, néndé Ɛsɔwɔ áfyéé nye ɛbwɔ metɔɔ. ⁵ Ɛsɔwɔ ajé bɔɔ abi alá sélé gemɛge bwɔ eke genó, néndé mme meko abéé nyé awe bwɔ. ⁶ Méjé elu ne bɔɔ abi áwyaá matɔɔ mampye genó eyigé Ɛsɔwɔ akélege, néndé ji apyéé nye ɛbwɔ ápye genó eyigé ɛbwɔ akélege. ⁷ Ɛsɔwɔ ajé bɔɔ abi ágene bɔɔ meshwɛ, néndé Ɛsɔwɔ ntó agene nyé ɛbwɔ meshwɛ. ⁸ Ɛsɔwɔ ajé ɛbwɔ abi áwyaá matɔɔ mmu pópó, néndé ágene nye Ɛsɔwɔ ne amɛ bwɔ. ⁹ Ɛsɔwɔ ajé bɔɔ abi ámmyéé nnó bɔɔ ábɛ nesɔ ne atɛ, néndé, ákuú nye ɛbwɔ nnó baá Ɛsɔwɔ. ¹⁰ Ɛsɔwɔ ajé bɔɔ abi bɔɔ ámyé amu ne ɛbwɔ gétúgɛ ápye unó ɛbí Ɛsɔwɔ akélege néndé gefwa eyigé Ɛsɔwɔ ágbárege ne bɔɔ bií gelu eyigé bwɔ. ¹¹ Méjé elu ne ɛnyú abi bɔɔ áju ɛnyú mashye mmye, ɛnyú abi ámmyéé amu ne ɛnyú detúdetú ne ɛnyú abi ama ájɔ́gɛ ufɔ́ unó uboubɔ ɛbí úlú gebyó ɛta nyú gétúgɛ dékwɔlegé me. ¹² Bége lé ne metɔɔ megɔmegɔ ne nechóchó, néndé, gekpékpégé nsá nyú alu né mfaánebuú. Kaáge ntó nnó mbɔ ne ámye nyá amu ne bɔɔ ɛkpávɛ Ɛsɔwɔ abi ábɔɔ mbɛ ne ɛnyú.”

Jisɔs alerege nnó áɲkwɔle bií álú ɛké mega ne genɲɔ mbaá bɔɔ mme

¹³ Ɛnyú bi delu áɲkwɔle baá délu eke mega mbaá bɔɔ mme meko, yémbɔ mbɔgé mega élá pɔ sé ne uɔ bií, ápyéé mbɔ nnó ne uɔ bií ukéré? Ɛfúlé sé yé genó, ɛla lé genó eyigé ágbéle dafye bɔɔ ájyále ne uka. ¹⁴ Ɛnyú delu genɲɔ mbaá bɔɔ mme meko, wye ndere melɔ ewé átené mfaá mékwɛ éla ɛbígé fɔ mangé. ¹⁵ Mbɔntó ne muú alwégé étúléká alá abɔɔ fɔ gesá ákwéré ewú. Yémbɔ, álwégé éwú aɲma ewú mfaá mbaá yi égénege yéndémuú né mmu gepú ágéné. ¹⁶ Wyémbɔ ntó ne élɔme nnó délyá genwáge nyú gégénégé ɛké mewɛ mbaá bɔɔ ako, nnó yéndémuú ágé uló melu ɛbí ɛnyú dépyé ne áfége Nte nyú Ɛsɔwɔ muú alu né mfaánebuú.

Jisɔs alerege bɔɔ depɔré mabé Mosis

¹⁷ Déférégɛ fɔ nnó me mbɔ nchwɔ élé mánchɔ mabé Mosis ne unó bi bɔɔ ɛkpávɛ Ɛsɔwɔ ábɔ áleré. Nchwɔ lé nnó mpye unó ɛbí mabé yimbɔ ájɔ́ ubé wáwálé. Nchwɔ

fɔ mánchɔ áji wɔ. ¹⁸ Ngarege ɛnyú wáwálé nnó, téé mfaá ne mme ábyeé, ye ɛkéké genó eyigé áférege né mabé Mosis yina gépɔ yé genéné nnó, kpaá téé unó uko ɛbí ásamé úbée nye wáwálé. ¹⁹ Ne yéndémuú ayi abyaá ɛkéké genó né mabé ayi, nnó ɛpófɔ genó, ne álerege ntó nnó bɔɔ ábyágé ewu, abéé gembyánkwógé muú né gefwa eyigé Ɛsɔwɔ ágbarege ne bɔɔ bií. Yémbɔ muú ayi ábélege mabé Ɛsɔwɔ ayi, ne alerege ntó bɔɔ nnó ábélégé áji abéé nyé gekpékpégé muú né gefwa eyigé Ɛsɔwɔ ágbárege.*

²⁰ Ngarege ɛnyú wáwálé nnó mbɔgé ɛnyú delá fyéé mekpɔ mambele mabé Ɛsɔwɔ depwɔ ɛkwɔ bɔɔ Farasi ne ánleré mabé Ɛsɔwɔ wɔ, degene fɔ meti mankpɛ né gefwa eyigé Ɛsɔwɔ ágbárege ne bɔɔ bií cháchá.

Jisɔs alerege depɔré metɔɔ usɔɔ

²¹ Ɛnyú debɔ déwú nyá nkane ɛbé Mosis ejɔ́ mbaá ukwéne antɛ sé nnó, ɛkagɛ muú áwá nte. Muú ayi ápyéé mbɔ, akpéne nyé unɔ́ mpa. ²² Yémbɔ me ngarege ɛnyú nnó, yéndémuú ayi abɔɔ metɔɔ usɔɔ ne nte menɲmé akpene nye unɔ́ mpa eso. Ne muú ayi ashyéé nte menɲmé nnó, “wɔ ɔlu waá?” Akpene nye ntó eso ewe kpaá. Ne muú ayi ájɔ́gɛ ne nte menɲmé ntó nnó, “Wɔ genɲekenégé muú” akpene mmu mewɛ ewé élá nómégé. ²³ Ne ndere elúmbɔ, ébégé nnó muú abɔ ɛchye manchyé, né mbaá ayi áchyége ɛchye Ɛsɔwɔ, ne atɛge nnó apye genó eyi gesɔ́ menɲmé wuú metɔɔ, ²⁴ ályá ɛchye ewémbɔ éféé, abɔ kpɛ mbɛ ajyé akwyé depɔ ne menɲmé wuú, ne achwɔ achyé ɛchye wuú mbaá Ɛsɔwɔ. ²⁵ Muú abɔgé ɛfwyale ne muú mawámé wuú, akamégé fɔ ji ajye ne ewú né eso. Akwyéé depɔ ábɛ meko ama gemɛge nnó ajye né eso. Nénde, alá pye mbɔ wɔ, gébé gékoógé ajyégé ne éwú né eso, afye nye ji né amú mempané mpa. Ne mempané mpa afye ji né amú bɔɔ bɔ nku, ne bɔɔ nkú áfyéé nye ji denɔ. ²⁶ Ne kaáge wáwálé nnó alaá né denɔ ɛtirémbɔ, kpaá té ákwɔle ujwɔ́ bimbɔ uko.

Jisɔs alerege depɔré ulɔ ne neba manwá (Mat 19:9; Mak 10:11, 12; Luk 16:18)

* **5:19** Elú wáwálé nnó: Bɔɔ Jus ákuú gefwágé Ɛsɔwɔ nnó gefwágé mfaánebuú gétúgɛ ɛbwɔ áfɔ́ mantya mabɔ Ɛsɔwɔ, detú detú.

²⁷ Enyú debó dewú nyá nkane ebé Mosis ejóó nnó muú ákwegé uló. ²⁸ Yémbó me ngarege enyú nnó, muú ayi apéle mendée dómee, ne abóó nkyaá né metóó wuú mambélé ne ji, akwe mé mbó lé uló ne mendée yimbó né mmu metóó wuú. ²⁹ Ne ndere elúmbó, mbógé dambóónnyi wyé ayi ebwonye apye nnó ókwé ebé Esowó ju ji ófére, néndé élú galógáló nnó gepógé menyammye génó wó, ne nnó óbé ne upóó mmye uko, ójyé né mewé ewé élá nómége. ³⁰ Ne mbógé ebwonye wyé épyé wó nnó ókwé ebé Esowó, só éwú ófómé, néndé élú galógáló nnó jógé menyammye wyé génó ne nnó menyammye wyé mekomeko ákpé mmu mewé ewé élá nómége. ³¹ Enyú dewú nyá nnó ebé Mosis ejóó éké muú akage wá neba ne mendée wuú mbógé achyégé ji mekpó ηwe. ³² Yémbó me ngare enyú nnó, muú ayi awáne neba ne mendée wuú ewé mendée wuú alá kwe uló wó, muú yimbó apye nnó mendée wuú akwé uló mbógé abagé menó ayi chá. Ne ye ndé mende ayi abagé mendée ayi menó wuú alya ji neba akwé ntó uló.

Jisós alerege deparé manyémeno

³³ Enyú debó déma wú nyá nkane ebé Mosis ejóó ne ukwéne ante sé nnó, ékágé muú anyémeno mampye génó eyige gélá pó ji metóó mampye. Muú abó mampye génó eyigé ji anyémeno né mbe ushuú Esowó nnó apyéé. ³⁴ Yémbó me ngarege enyú nnó ékágé muú akele kan̄ka, ye ébéle mannkú mabó mfaánebuú, néndé élé gelúge Esowó. ³⁵ Yé ébéle mankele ákú mme néndé mme alu gelúó eyige Esowó ánérege uká bií wyé ágbéegé mmye, ne muú akelége akú ye Jerosale néndé ele Esowó mfwa yi kpaá ne abóó meló Jerosale. ³⁶ Ne ékágé muú akélé yé mekpó wuú néndé ákágé bwóle en̄kaá méjwé ema ébé pópó yé lé megilí. ³⁷ Kámélé nnó “É é” mbógé génó gélú eyigé wó okamege ne shya ntó nnó, “Ngba” mbógé génó, gélú eyige wó óshyáa. Yéndégenó eyigé ómage gbéé né mfaá eyina getané mbaá danchómeló.

Jisós alerege nnó ékágé muú ashuí gabo mfaá gabo
(Luk 6:29, 30)

³⁸ Enyú debó dewú nyá ntó nnó ebé Mosis éké muú anigé dambóónnyi nte men̄mé, ánií ntó awuú. Ne yé amugé nén̄éné nte, ámu ntó eníí. ³⁹ Yémbó me ngarege enyú nnó, ékágé muú ashuí gabo mfaá gabo. Ne muú adogé wó égbé etaá ewé ebwonye, bwólé ewé fó ntó ado. ⁴⁰ Ne mbógé muú aké akelege mampye mpa ne wó nnó ase nkú wyé ayi mmu, chyéé ji chonchó ne ayi dafye. ⁴¹ Mbógé muú bee agbarégé wó nnó okpá metuú wuú ójye mkpa neke ama, chó ne ji mkpá neke épeá. ⁴² Muú akógé wó genó, chyéé ji géji ónyogé. Ne muú achwógé nnó ópwó ji genó ntó óshyagé, pwó ji gejí.

Bó gejeé ne bóó mawáme (Luk 6:27, 28, 32-36)

⁴³ Enyú debó déwú me nnó ebé Mosis éké, “Gbógé ne bóó abi dényéé détúge ne ebwó ne paáge bóó abi alá kií enyú.” ⁴⁴ Yémbó me ngarege enyú nnó bógé gejeé ne bóó mawámé nyú, dénénemmye mbaá Esowó nnó aje bóó abi ámmye amu ne enyú. ⁴⁵ Depyege mbó, debéé nye baá Nte enyú muú alú né mfaánebuú. Ji apyéé m̄h̄méé étyéé mbaá bóó abi ápyéé galógáló ne abi apyéé gabogabo, ne manaá nnó akwéné mbaá bóó abi ápyéé unó bi ji ákélege ne abi alá pyéé. ⁴⁶ Ne mbógé enyú dégbóó lé ne bóó abi ágboó ne enyú, ndé nsá ayi enyú debóó wyéé? Pó wyémbó ntó ne ánselé ηká makpo apyéé? ⁴⁷ Ne mbógé enyú dedóó lé abya ne bóó abi denyéé détúge ne ebwó, nde mechó ewé enyú depye mbó ewé muú alá pye? Yé bóó abi alá pó bóó Jus; mbóntó ne ápyéé. ⁴⁸ Né gétú eyigé na debó mambé cho ndere Nte enyú muú alú né mfaánebuú álú.

6

Jisós alerege nkane débóó mampyége unó Esowó dela lerege mmye né mbe ushu bóó

¹ Yémbó Jisós alérégé aké, “Sége gébé nnó ékágé déléregé mmye né mbe ushuú bóó nnó ágené enyú gétúge unó Esowó ebi depyéé. Muú apyége mbó, abóó fó nsa ayi nte nyú né mfaánebuú áchyegé. ² Getu eyigembó, yéndégébé muú nyú aké apoóge mbya muú ékágé ádó makán̄ka melóméló nkane bóó démbwólé ápye, né macha mmyemenene, ne metóó meló nnó bóó áfége ebwó nnó álú bóó alóáló. Me

ngarege enyú wáwálé nnó mamféé ayi bɔ́ ɔ́fége mbo ebwó gé le áwu bwó nsa ne ebwó abɔ́ me mbo. ³ Nɔ́ere elúmba, muú nyú aké apoóge mbya muú, apoó gefɔ́ ɔ́yígé yéé muú ayi álu kwókwólé ne ji alá kaágé. ⁴ Nnó mampoó ayi dépoóge mbya muú abe bíbí. Deké dépyembo, nte nyú muú álu mfaánebuú agene yéndé unó bi bɔ́ ɔ́pyéé bíbí achyegé nyé nyú nsá.”

Jisɔs alerege nkane muú abɔ́ manemmye mbaá Esɔwɔ (Luk 11:2-4)

⁵ Jisɔs afe mbe mánleré aké, “Ne yéndégébé, enyú deké denenemmye, dénégé fɔ́ eké bɔ́ abi ábwólégé gemegé bwó néndé, ebwó ágbóo mantené téné né macha mmyemenene ne mapeá anɔ́ mati ánenemmye nnó bɔ́ ágéné ebwó. Me ngarege enyú wáwálé nnó mangé ayi bɔ́ ágéne mbo ebwó, gé le áwú bwó nsá ne ebwó abɔ́ me mbo. ⁶ Nɔ́ere elúmba, yéndégébé muú nyú aké ákélege manemmye, ajoye akpe mmu gepú jí, mbaá ayi ji abeé jimbíí, agbé gepú, anemmye mbaá nte wuú Esɔwɔ ayi alá géné ji ne ame. Ne nte wuú ayi agene yéndé unó bi bɔ́ ɔ́pyéé yéndé mbaá, achyegé nyé ji nsá. ⁷ Ne muú nyú aké anenemmye ájóógé mejó ɔ́wé elá pɔ́ ne mekpɔ́ ne ula nɔ́ere bɔ́ abi alá pɔ́ bɔ́ Jus ɔ́pyéé. Gétúgé ebwó ɔ́férege nnó ájóógé mejó dɔ́ ne Esɔwɔ awú mmyemenene bwó. * ⁸ Débége fɔ́ eké ebwó, néndé nte nyú Esɔwɔ akaá mé genó ɔ́yígé dékélege gemégé nnó degíí ji. ⁹ Ne yéndégébé déké denenemmye nege na, Nte esé Esɔwɔ, wɔ́ yi ólú mfaánebuú, pyé mabo mmyé mábé ne énogé. ¹⁰ Pye gefwa jyéé géchwó. Pye bɔ́ ɔ́pyege elé genó ɔ́yígé wɔ́ ókelege fa mme nkane ɔ́pyéé né mfaánebuú. ¹¹ Chyegé esé menyéé yi dékélege bíí ne bíí. ¹² Jinte gabo yi ese dépye eta wyé nɔ́ere ese ntó déjigente gabo yi bɔ́ ɔ́pyéé eta esé. ¹³ Okamégé esé dékpé né mmuameno ayi apye esé dékwéne né gabo. Yémba féré esé né amu danchameló. †

¹⁴ Mbo ne débɔ́ manemmye. Né ebegé ojigé nte gabo yi ate bɔ́ ɔ́pyé ne eta wyé,

Nte wyé Esɔwɔ né mfaánebuú ajigé ntó nte gabo wyé yi ɔ́pyé. ¹⁵ Yémba alá jinte gabo ayi ate bɔ́ ɔ́pyé né eta wyé wɔ́, Nte wyé Esɔwɔ ajigé nyé fɔ́ ntó nte gabo wyé yi ɔ́pye.”

Jisɔs alerege nkane débɔ́ manlyáge menyéé kpékpé gétúgé depɔ́ré Esɔwɔ délá lérégé mmye

¹⁶ “Ne yéndégébé deké délyage menyéé kpékpé gétúgé depɔ́ré Esɔwɔ, ekagé déla meshwemeshwe nkane bɔ́ abi ábwólégé gemégé bwó ɔ́pyéé. Ebwó aláá meshwemeshwe eké bɔ́ abi ágéne efwyale, nnó bɔ́ ákaá nnó ebwó ályá menyéé kpékpé. Me ngarege enyú wáwálé nnó mangé ayi bɔ́ ágéne mbo ebwó, gé le awu bwó nsá ne ebwó abɔ́ me mbo. ¹⁷ Ne ébegé muú nyú alyagé menyéé kpékpé gétúgé depɔ́ré Esɔwɔ, áshwóné ushu bíí, áwaá mawee, ne achá mejwé wuú. ¹⁸ Muú nyú apyegé mbo, bɔ́ ákágé fɔ́ nnó alyá menyéé kpékpé, élé Nte wuú Esɔwɔ muú akaáge unó bi bɔ́ ɔ́pyéé bíbí ne akaáge nye. Ne Nte wuú Esɔwɔ muú ágéne yéndégenó ɔ́yígé ji apyéé bíbí, achyegé nyé ji nsá.”

Ekágé muú abya Esɔwɔ gétúgé unó mme (Luk 12:32-34)

¹⁹ “Ekagé désélé gefwage nyú dékwígé fa mme, mbaá ayi baá menya ne nfrákán anyéé nye geji, ne ánjó ntó ágyále gepú ákpe ákpá yéndé genó. ²⁰ Genó ɔ́yígé yéndémuú abɔ́ mampye gelu nnó ábélé gefwa ji né mbaá yi Esɔwɔ mbɔ́ gefwa alú, mbaá yi baá menya ne nfrákán alá kaágé anye ne ánjó ntó alá kágé gyá gepú ákpá yéndégenó.” ²¹ Néndé, mbaá ayi muú ábélege gefwa jíí, eféé ntó ne metɔ́ wuú ebéé.

Jisɔs alerege bɔ́ gengbógé menyammye (Luk 11:33-36)

²² “Amé mekwaá álu eke etúlékán né menyammye wuú meko. Ne mbógé ame jyé alú chánchá, ebyennó menyammye wyé meko abeé ne gengbó. ²³ Ne ebegé ame jyé ala apó chánchá menyammye wyé meko akwene gemuagemua. Ne mbógé genó ɔ́yí gepye wɔ́ ágéne mbaá gekwege gemua,

* **6:7** Elú wáwálé nnó: Esɔwɔ ayi bɔ́ ubeé ánenemmye, ɔ́póf Esɔwɔ ayi abɔ́ mfaa ne mme. † **6:13** Elú wáwálé nnó: Ukwene bɔ́ nyé abifo áké, Néndé gefwa jyé, uto bye ne nyé wyé ulú te kwyakwya ne kwyakwya Amen.

ébyennó menyammye wyé meko alu mmu gekpekpégé gemua.”

Jisəs alerege nkane débóó mambé ne Esəwə ne unó mme
(Luk 12:22-31)

²⁴ “Muú ama ákágé kpá fə defwé mbaá bə́o apea gébé gemaá. Apyegémbo, apaá nyé ama agboó ne ayifo. Ne ánogé nyé ama abyaá ayifo. Enyú dekágé nógé fə Esəwə ne ŋka gébé gemaá. ²⁵ Gé ula bi ngarege enyú nnó déchyégé fə geməge nyú efwyale, désómégé nnó dényé nyé ndé? Dényuú nyé ndé? Ne defyéé nyé ndé? Genwáge mekwaá gepwə menyéé wó? Ne menyammye mekwaá apwə mandeé mamfyé wə́? ²⁶ Pége denywəné, detí depené menyéé, déferenge ne débélégé mbwé, yémbo nte nyú muú álu né mfaánebuú achyenge detí menyéé, nnó enyú denjá gemə depwə́ deti wə́? ²⁷ Déchyégé fə gemə nyú efwyale, ndé muú nyú ayi mesóme wuú ekáge gbéé yéé bií uma né amŋme ayi Esəwə achyé enyú nnó débélé fá mme? ²⁸ Ulannó déchyégé geməge nyú efwyale gétúgé mandeé? Pége dégé unə́ mewaá ébi úkome ukoó ulúúl ndere úwéné, úpyé fə utə́, ukwyége ye mandeé. ²⁹ Yémbo ngarege enyú wáwálé nnó ye Mfwa *Solomun ayi abó awyá unó uko, apó ye ne nkú ayi alomé akwəné ukoó ébi unə́ bina. ³⁰ Mbə́gé Esəwə achyenge bya mewaá bina ukoó ulúúl. Bya ébi fina ulú ube geyá úgbó átuú áfyé mewə, deféré nnó ákágé chyéé fə enyú mandeé apwə ndere ji apele bya mewaá? Metə́ ewé enyú defyéé ne Esəwə éŋené kpaá épwə amu. ³¹ Désómégé sé dəsəhágé mmye nnó dényé nyé ndé? Dényuú nyé ndé? Ne defyéé nyé ndé? ³² élé bə́o abi alá pə́ bə́o Jus ne anerege matə́ né ufə́ unó bina. Kaágé nnó Nte nyú Esəwə muú alu mfaánebuú akaá me nnó debə́ mambə́ ne ubi uko. ³³ Ne bóge mbe dékelé kpé meti ewé Esəwə abéé mfwa nyú depyégé unó bi ji ákélege, depyégé mbə́, achyenge nyé enyú unó bina uko. ³⁴ Ne déchyégé fə efwyale né menyammye enyú désómégé gétúgé unó bi geyá, yéndé bií uwyá eti depə́ eti déchwə́ ne ubi. Desəge fə efwyale ewé bií ébi chá décho ne ewe fina.”

* **7:10** Elú wáwálé nnó: Bə́o Jus aseé manye mmyə.

7

Dépagé mpa bə́o ne metə́o usə́o
(Luk 6:37, 38, 41, 42)

¹ “Dépagé mpa atə́ ne defya, nnó ékagé Esəwə apa awe nyú. ² Néndé gefə́o eyigé depáne mpa atə́, wyémbo ntó ne Esəwə ápáne awu nyú. Gefə́o eyigé démege genó déchyége muú, mbə́ntó ne ámege nyé áchyéé enyú. ³ Ulannó óchérege ekéke gabo ayi alu eke maá gejwaá né dambə́ónnyi nte menmə́ wyé ə́la ə́fyéé mekpə́ ne gabo ayi alu eke mekwəkwə́ né dambə́ónnyi awyə́ wə́mbə́o? ⁴ Épyembo nnó ne ə́jə́o ne menmə́ wyé nnó, ‘Léré me nféré wə́ maá gejwaá ayi alú wə́ né dambə́ónnyi’ ayi ə́lá géné mekwəkwə́ ewé ekwere wə́mbə́o né dambə́ónnyi? ⁵ Wə́ muú dembwólé bə́o kpé mbe féré ntó mekwəkwə́ ewe elú wə́ né dambə́ónnyi, ə́ké ə́gene mbaá cháŋéné ne ə́féré ekéke gejwaá ewé elú menmə́ wyə́ né dambə́ónnyi.

⁶ “Də́bə́gé fə́ unó Esəwə́ déchyé mbaá bə́o abi alá bə́o gébé ne ji wə́. Alu eké bə́o mammye. Depyégé mbə́ abwə́lege mmye áno enyú. Də́bə́gé fə́ genó gelə́gélə́ déchyége mbaá bə́o abi alú eké ukwende, depyégé mbə́ ájyárege geji ne uká ábulé né utwə́ntwə́.

Jisəs alerege nnó ə́ké ə́kelege genó, gií Esəwə́ né mmyemene
(Luk 11:9-13)

⁷ “Gige wyə́ Esəwə́ gige, achyenge nyé enyú unó bi dekelege, kelege wyə́ kelege ápye nyé enyú degə́ ubi. Dóoge wyə́ menombi doó, anénege nyé enyú ewú. ⁸ Néndé muú yi agigé genó, asele nyé, ne ayi akelégé, age ne nyé, ne muú yi adogé menómbi, anénege nyé ji éwú. ⁹ Nde muú nyú ayi maá wuú agigé ji brəd áchyége ji ntaá? ¹⁰ Ne ye ebe élé nnó agií ji meshuú áchyége ji mmyə́? * ¹¹ Mbə́gé enyú ákwaá abi délu bə́o nchye, dechyenge unó ulúúl mbaá baá nyú, ndé gepye ne Nte nyú Esəwə́ muú alu né mfaánebuú alá chyégé unó ulúúl mbaá bə́o abi ágige ji ubi?

¹² “Depə́ deko etire menjə́o mbə́o delú nnó, pyégé etá bə́o wyé genó eyigé dekelege nnó ápye eta nyú. Gé mémma mecho ewé mabé Mosis ne bə́o ekpávə́ Esəwə́ ábó ásamé na.

Menómbi mamkpε né genwá eyi gélá gebyéé élú mámálé
(Luk 13:22-30)

¹³ “Koóge né menómbi ewé élú mámálé néndé ewé muú akogé wyε ajye né meti negbo elu fuú. Ne gejamégé bós ákwólege le éwú. ¹⁴ Yémbó menombi ewé muú ákóge wyé ájyε né meti genwá eyi gélágé byé élú mámálé ne meti ewémbó épó kókoge. Ne bós abi ágene ewu ája wó.

Genós ne umpomé bií
(Luk 6:43, 44)

¹⁵ “Sége gébé ne bós gebyós abi áké álú bós ekpávε Éswá. Jεgegé ebwós né ame álú nyameé eké magónhme, nsanjí élé ukwaála. ¹⁶ Dekage nyé ufós bós ebi ebwós álú né gepó eyigé ebwós áwyaá, wyε ndere ákáge genós né umpomé bií. Muú ákáge jyε fós né dānsó ákyé gempomé eyigé gegós. Muú ajye fós né agbójélé ákyé geloge sokoro. ¹⁷ Unós ulúsúlú uwóme umpomé ulúsúlú, ebi uboubo uwóme umpomé uboubo. ¹⁸ Genós gelógéló géwómé fós umpómé uboubo ne eyi gebo-gebo géwómé fós umpomé ulúsúlú. ¹⁹ Ne yéndé genós eyí gélágé wómé umpomé ulúsúlú mbós mekós ákéle geji ásré áfyé mewε. ²⁰ Mechós ewé me njós mbó, élú nnó, dékaáge nyé bós gebyós abi áké álú bós ekpávε Éswá né gepó eyigé ebwós áwyaá.

Jisós agarege nyé bós abifó nnó ji akaáge ebwós
(Luk 13:25-27)

²¹ Jisós ama jyε mbe mánjósógé aké, “Épófó yéndémuú ayi akúu me ‘Ata Ata’, ne anyéé nyé gefwage Éswá. Ele bós abi ápyé genó eyigé nte wa Éswá muú alu né mfaánebuú ákélege ne anyé nyε geji. ²² Ne bií mpa Éswá úkwónégé, bós ájósoge nyé ne me áké, ‘Ata Ata! Pó nnó esé ne Éswá apyε dégáre ná bós mekomejós ayi atané eta wuú né mabó myéé? Déma débuú gejamégé aló nchye ne déma depyεé ntó ukpekpe unó né mabó myéé?’ ²³ Bií bi mbó ngarege ebwós gbógónó nnó, ‘Kwílege me ushuú enyú bós abi déla pyéé unó bi Éswá ákélege, nkágé fós enyú!’

Ufós ánténé upú áped
(Luk 6:46-49)

²⁴ “Ne yéndémuú ayi awuúge unó bi ngare mbó uko ne ápyéé ndere ájós alu eké muú dénágá ayi átené gepú jií né mfaá etárávε; ²⁵ yé manaá ákwe, mannyi akpe, ne mbyo amyε gepú eyigémbó gekwene fós, gétúgé átené géjí né mfaá etárávε. ²⁶ Ne yéndémuú ayi awúu mekomejós wa yina, ne alá pyéé fós ndere ákélege; alu eké, genkekenégé muú ayi átené gepú jií né mfaá gesós. ²⁷ Manaá ákwegé, mannyi ákpεgé, mbyo ammyεgé, gepú eyigémbó gékwé mme kpakpa!”

Jisós alerege nkane muú ayi ajósógé éswós

²⁸ Jisós anérége manjós depó etire na, gejamégé bós abi álú éféé ála mano mekpó fuú né gefós eyigé ji álerege, ²⁹ néndé álerege ne ncha ayi atane mbaá Éswá épófós eke ánléré mabé Éswá.

8

Jisós apyε muú ubá atoó
(Mak 1:40-45; Luk 5:12-16)

¹ Jisós anérége mánlere unó bina né mfaá mekwé áshulé mme. Gejamégé bós ákwólé ji. ² Aké ápéle muú ubá fós achwós tó ji mánó mbe ushu, anε ji mmyε aké, “Ata mbógé ákélege, pyε me nkpea.” * ³ Jisós anyáá ebwó wuú ata ji aké, “Me nkelege, ubá byé ubyé, kpea.” Ténéténé yimbó mende yimbó akpea. ⁴ Jisós ajós ne ji aké, “Ékagé ópyε muú fós akaá genó eyi gépyε ne wó. Chó léré lé mmyε jyé mbaá mémpyε upε Éswá áchére agé nnó otó. Ne chyéé genó eyigé ebé Mosis éjós, mampyε bós ákaá nnó otó.”

Jisós apyε maá defwé muú kpaá bós bee Rom atoó
(Luk 7:1-10)

⁵ Jisós afé né meló Kapanóm, ákwónégé wyé, muú kpaá bós bee né Rom ajye báne Ji ne aló mánε ji mmyε, nnó apóó ji. ⁶ Aké, “Atá maá defwé wa amee, akóre ala mmu bélé ne ubalé.” ⁷ Jisós ajós ne ji aké, “Nchwós pyé nyé ji atoó.” ⁸ Ne muú kpaá bós bee yimbó aké, Ata nfu yé muú fós ayi ókpéne gepú eyá wó, yémbó wó jós lé genó ne maá

* **8:2** Elú wáwálé nnó: Né gepágé bós Jus muú áké amee uba, ásele ji nnó alú debadeba né mbe ushu Éswá. Apó sé muú ayi áchóme mmyε ne ate, ne ákamegé fós nnó ji akpe né mmu εcha upε Éswá.

defwé wa atoge nye. ⁹ Elé mentó nwyá bós kpakpa né mbe, abi me nwúu ne ebwó. Ajóógé ne me nnó, “Mpye genó eyi, mpye. Ne nwyá ntó bós bee abi áwúu ne me.” Yé ayi ndé ne njóoge ne ji nnó, “Chó fa ajye, njóógé ne yimbo nnó chwó we, achwó.” Ne njóógé ntó ne maá defwé wa nnó pye eyi, apyée géji. ¹⁰ Jisós awúgé mbo, byo uwó ji mmu. Abwólé mmye ajóó ne bós abi ákwólege ji aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó, me nlú dangé muú ayi áfyéé metóó ne me na, yéé ébélé né Isréli. ¹¹ Ngarege enyú nnó gejamégé bós átánege nyé né umé maló mme mako ájwólé chónchó ne ukwene ante se, Abraham, Asek ne Jakób manye gefwa eyigé Esowó ágbárege. ¹² Ne gejamégé bós Isréli abi gefwa eyigé na gebó gélú eyigé bwó áfomege nye ebwó dafyé ála mmu epinyá gemua álili, ányéé mánéné.” ¹³ Jisós ánerégé manjóó unó bina ajóó ye ne muú kpaá bós bee yimbo aké, “Kéré meso né gepú jyéé, okamé nnó Esowó akaáge pye maá wyé atóó, chó yéndégenó gébéé wyembo.” Wyé ndere Jisós ajóó mbo maá defwé yimbo atóó.

*Jisós apye gejamégé bós mamée átoó
(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)*

¹⁴ Ne Jisós alyáagé eféé, afé né gepúgé Pita, ndere akpené mmu, agé mmá mendée Pita né mfaá ukwó bélé, amée njaja gefwine. ¹⁵ Jisós ajye tá ebwó wúu. Ténéténé yimbo gefwine gebyé ji mmye, akwilé ka akéle menyéé achyé ji. ¹⁶ Nkwale akwónégé bós áchwó ne gejamégé bós bwó abi aló nchye áchyége ebwó efwyale mbaá Jisós. Ne Jisós ányá aló nchye bimbo ne mekomejóó wúu, átané bós bimbo mmye ne apye abi ámée ako átoó. ¹⁷ Jisós apye unó bi nnó genó eyigé Asaya muú ekpávé Esowó ájóó nyá átome ne ji gebé wáwálé nnó, “Aferé esé né ubale, apye mamée se ábyé.”

*Genwágé ankwólé Jisós
(Luk 9:57-62)*

¹⁸ Jisós agégé nkane gejamégé bós géchwó nós ji mme, ajóó ne baá utóó bií aké, “Déchyaá gentógé mewaá deýyé egbé né.” ¹⁹ Gemége nnó ebwó áchyaá, menleré mabé Esowó fó, achwó mbaá Jisós aké, “Ménleré, nkelege nnó me nkwólégé wó déýýégé

yéndé mbaá ayi ójyé.” ²⁰ Jisós ashuú ji meko né nekanémejóó aké, “Ushua úwya ambu ayi úbélege wyé, denwyóné dewyaá anywa ne me Maá Nte Mekwaá mpó ye ne melu ewé nshwórege mekpó ngbeé mmye.” ²¹ Ne maá utóó Jisós ayi ama ajóó ne ji aké, “Ata gó nýyé nníi kpé nte wa ne nchwó.” ²² Jisós ashuú ji meko aké, “Gó bós abi álú éké áwuú bó áníí mewu bwó, wó kwóle me.”

*Jisós anyá mbyonnyi atené
(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)*

²³ Ndere Jisós akpene mmu ékpe, baá utóó bií ákwólé ji nnó áchyaá ájye égbé géntoógé mewaá. ²⁴ Ndere ebwó áchyaáge, mbyonnyi metometo átané mbelepo aló mmye. Amye kpaá apye ngbannyi ado ékpe éla mankemanke, yémbo Jisós ábó abelege ji geýyá. ²⁵ Ne ebwó ájye pee ji aké, “Ata poó esé, déchwó nó nnyi.” ²⁶ Jisós ajóó ne ebwó aké, “Défóó ndé? Metóó ewé enyú défyéé ne me épó ne unó.” Ajóógé mbo akwilé ka, anyá mbyo nnyi yimbo nnó áténé! Atené, mbaá akwené tómeé. ²⁷ Mechwó ewé épye baá utóó bií ála mano mekpó fuú ájóoge ne ate aké, “Ndé gefógé muú ná, ayi ányáge yé mbyo nnyi ne ngba nnyi áwuú ji?”

*Jisós abú aló nchye átané ande fó aped mmye
(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)*

²⁸ Jisós ne baá utóó bií áchyagé gentoógé mewaá, afé né gebagé mewaá Gadaren. Akwónégé éwu, ande fó ápeá abi aló nchye áchyége ebwó efwyale átané né manómé bó mbaá ayi ebwó ájwólege áchwó báne Jisós. Ande bimbo ápye éfó kpaá te bós ákámégé sé mánkógé né meti ewémbo. ²⁹ Ndere ebwó ágené Jisós, áló mánkálegé aké, “Wó Maá Esowó, óbó ndé mechwó ne esé? Óchwó chye esé efwyale ayi gébége eyige Esowó áchye esé géláge kwóne wó?” ³⁰ Éké épyembo, nfóné mekwénde fó nébó nényéé eféé kwókwólé, ³¹ aló nchye abi álú ande bimbo né mmye áne Jisós mmye aké, “Mbógé óbuúge esé, te esé déýye dékpé né nfóné mekwénde eniné mbo.” ³² Jisós ajóó yé ne abi aké, “Tánége déýye.” Aló nchye bimbo átané ájye kpé nfóné mekwénde eniné mbo né mmye. Eféé mbo nfóné mekwénde eniné mbo nésóó ne gatélé, né shulé mékwe né kwe mmu gentoóge

mewaá né nyú manaá négbo. ³³ Ambamé mekwende eyimba, ágégé ndere epyéé, ábó gatélé áfé né melo ágaré genó eyi gépyéé ne ande bimbo. ³⁴ Awúgέ mbó, melo meko etané manjye báne Jisós, égégé ji éne ji mmye nnó ályaa mewaaá bwó.

9

Jisós apye muú úchánchi atóó
(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

¹ Jisós alyágé bós melo Gadaren, ákeré meso né mbále gentoógé mewaaá, akpe ekpée achyaá afé né melo ewé ji ájwolege wyé. ² Akwónégé wyé, bós fó akpá muú úchánchi fó né uló áfé ne ji eta wuú nnó apyé ji átoó. Ne Jisós agégé nnó bós bimbo áfyéé matós ne ji wáwálé nnó ji akaáge pye muú úchánchi yimbo atóó, áké ne mende úchánchi yimbo, “Maá wa, gbaré metós, ófógé, ájiínte gabo wyéé.” ³ Ewéna epye ánleré mabé Eswó fó abi álú wyé áló mangígé ate nnó, “Mende yina abós fó maméé mmye ne Eswó wó.” ⁴ Jisós akaá genó eyigé ebwó áférege, ne agii ebwó aké, “Ulannó enyú déwya uféré uboubo né mmu matós nyú? ⁵ Ndé gelu pere manjós, ‘Nnó ájiínte gabo wyé’, waá manjós nnó, ‘Kwile téné ké’? ⁶ Nkelege mámpye enyú dékaá nnó Maá Nte Mekwaá awyaaá uto fa mme manjinte gabo mekwaá. Eféé ajós yé ne muú úchánchi yimbo aké, “Kwilé ka kpa uló byéé chó mmu.” ⁷ Muú úchánchi yimbo atóó, akwilé ka akpá uló bíi awulé né gepú jíí. ⁸ Bós ágégé genó eyigé pyé, efó ékwó ebwó matós. Alo mamfége Eswó gétúgé gefoge uto ebi ji achyéé akwaá.

Jisós akuú Levi ndere maá utós wuú
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

⁹ Jisós alyágé mbaá yimbo, ákene ájyéé, agé mende fó ayi akamege Matyo ménselé nkamakpo. Ji ajwolé né melú utós wuú, Jisós akuú ji aké, “Kwólé me.” Ne akwilé ka alo mankwolé ji. ¹⁰ Ewyágé, Matyo ane Jisós né gepú jíí, ndere Jisós ajwolé ányéé menyéé ne baá utós bíi, gejamégé ánselé nkamakpo ne bós ubeé áchwó bane bó Jisós ányéé menyéé ne ebwó. ¹¹ Bós Farasi fó ágégé mbó, agii baá utós Jisós aké, “Ulannó ne ménleré enyú anyéé menyéé ne ánselé nkamakpo ne bós ubeé?” ¹² Jisós awúgέ genó eyigé ebwó agii

baá utós bíi, ató ebwó neka aké, “Bós abi álá meé, ákélégé fó muú uka, élé abi ámeé ne ákélege.” ¹³ “Chóge dégi dékaá genó eyigé ηwe Eswó agaré esé. Asá wye nnó, genó eyigé me nkélege, gelu nnó ákwaá ágene ate meshwe épófó upe manpyege eta wa. Kaáge nnó nchwó kú fó bós abi álú cho né mbe ushu Eswó wó, nchwó lé mánkú bós abi ápyéé ubeé.”

Nkwé manlya menyéé kpékpé
(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)

¹⁴ Baá utós Jón ménwyaá bós manaá Eswó áchwó gií Jisós aké, “Ulannó esé ne bós Farasi délyáge menyéé kpékpé gétúgé depóre Eswó ne baá utós byé álá pye fó mbó?” ¹⁵ Jisós ashuu ebwó meko aké, “Nnó ájeé menó neba ályage menyéé kpékpé ayi menó neba alu ne ebwó? Cháchá. Yémbó gébé gebéé nye eyigé menó neba álá bée nyé sé ne ebwó, éféé ne ályáge nyé menyéé kpékpé né mboó gébé gétúgé depóre Eswó.” ¹⁶ Ne muú akaáge sé fó gebagé ndeé geké akwomé embu né ndeé eyi gekwéne. Apyégé mbó, gebagé ndeé eyigémbó génywerege nye gépye ndeé yimbo egyalé dós. ¹⁷ Elómé fó ntó nnó muú akpá mmós make áfáné mmu ukwéne unó mmós ebi akwyéé ne meko menya. Apyégé mbó, mmós mímbo mabene nyé mapye ukwéne unó mmós ebimbo ugbó ne mmós mawule mme. Muú abógé mmós make afyéé lé né mmu unó mmós uke. Apyégé mbó mmós ne unó mmós ubeé nye chánéné.

Maá Jarós ne mendée ayi ataa nku Jisós
(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)

¹⁸ Ndere Jisós alú jóoge ne ebwó, aké ápele, muú kpaá fó achwó kwé ji uká, alo manjós ne ji aké, “Maá wa ayi mendée agbo mbó wye nana. Nné wó mmye, Ata chwó nere ji ebwó mmye, apege nye.” ¹⁹ Jisós akwilé ka ne baá utós bíi ákwóle mende yimbo. ²⁰ Ndere ájyéé, mendée yi agéne me efwyale dós ayi manoó mabó matanégé ji mbe málé anjmé áfyá ne ápeá, achwó ji né meso ata manó nku wuú. ²¹ Elé ji abó aferé me né metós wuú nnó, “Mbógé ntagé yé lé nku wuú, ntoge nye.” ²² Jisós abwólé mmye agé mendée yimbo ajós ne ji aké, “Gbaré metós maá wa, otoó gétúgé áfyéé metós wye ne me.” Ténéténé yimbo mendée yimbo

atoó. ²³ Jis̄as akoó yé afé né gepúgέ muú kpaá yimbó. Akwónégé né gepúgέ Jar̄as, agé b̄as ndere álíle ne gejamégé abifó nkane ákwéle ubeé áfómege ambya. ²⁴ Ajóó ne ébwó aké, “Chógé, mesó mendée yina agbo wó, abelege lé géjyá.” Jis̄as ajóógé mbó, b̄as bimbó álo manjwáné ji jwané. ²⁵ Ne Jis̄as ábúgέ b̄as bimbó ako átánégé dafyε, ákpe mmu ágbaré ébwó mesó mendée yimbó, apyε ji apeé, akwilé ka. ²⁶ Ne ngó mechó ewéná akwó akwóné maló mako né gebagé mewaa éyígémbó.

Jis̄as apyε b̄as amε nónómé apea ágéne

²⁷ Ndere Jis̄as alyaá gepúgέ Jar̄as ajyεé, b̄as amε nónómé f̄o apea álo mankwólégé ji ábége aké, “Jis̄as, Mpyáne Dεvid gé esé meshwε.” ²⁸ Jis̄as akwónégé né mmu gepú eyigé ji ajwólege ande bimbó ajyε báne ji. Jis̄as agíí ébwó aké, “Nnó enyú défyεé matóó ne me nnó nkage pyε enyú dégéne?” Akamé aké, “Ata défyε.” ²⁹ Akámégé mbó, Jis̄as ata amε bwó aké, “Ébé wyé ndere enyú défyεé metóó ne me.” ³⁰ B̄as bimbó álo mángéné mbaá. Ne Jis̄as aji ébwó etu aké, “Ékagé dépyε muú ákaá mechó ewena.” ³¹ Yémbó ajyégé ákage cho metóó ápyε ngó Jis̄as akwó akwóné maló mako gétúgέ utóó bí ji apyε eta bwó.

Jis̄as apyε mbú ajóoge mejóó

³² Ne wyε ndere ande bina makpó ápeá ályaá ajyεé, b̄as f̄o áchwó ne muú f̄o mbaá Jis̄as ayi meló nchye apyε ji álaa mbú. ³³ Jis̄as ábúgέ meló nchye yimbó, mbú yimbó alo mejóó manjógé. Ne gejamégé b̄as abi álú éféé ágégé mbó, matyε mawá ébwó meno álo manjógé aké, “Délú dangé gefógé genó eyina gepyε fana né melo Isrēli.” ³⁴ Yémbó b̄as Farasi ajóó aké, “Élé danchómeló mfwa áló nchye ne achyεé ji uto nnó ábúgέ áló nchye”.

Jis̄as agéne b̄as meshwε

³⁵ Jis̄as alyage eféé akene ajyεé né maló ayi kókóó ne ayi kpakpa, alerege b̄as mekomejóó Éswá né mmu macha mmyemenene b̄as Jus. Ama agarege ntó b̄as abyá melóméló nkane Éswá ágbárege gefwa jí. Apyεé ntó b̄as abi ámeé mamée ufóufóó átóoge. ³⁶ Ndere Jis̄as agéné gejamégé b̄as abi áchwó eta wuú, meshwε

akwá ji metóó d̄as gétúgέ b̄as bimbó, néndé efwyale bwó éjaá d̄as, álá mbyambya éké mágónme ayi álá pó ne mémbamé. ³⁷ Eféé ne ajóó ne baá utóó bíí aké, “Mbwé mamferé ajá d̄as ne b̄as utóó abi áférege ája wó. ³⁸ Nége mmyε mbaá Éswá mb̄as mekóó nnó ató b̄as utóó abifó nnó áchwó áferé mbwé wuú.”

10

Jis̄as ajya ángbá bíí áfyáneapea

(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

¹ Ne bíí úma Jis̄as akuú ángbá bíí áfyáneapeá, áchwóge achyεé ébwó uto ébi ábuú aló nchye né mmyε b̄o ne mampyε b̄as abi ámeé mamée ufóó ufóó átóoge. ² Gé mabó ángbá Jis̄as áfyáneapeá na. Ayi mbe akamege Simun (ákúu ji ntó nnó Pita) ne mejmó wuú Andru, Jεmsi ne Jón baá Sebēdee. ³ Filip ne Batolomyo, Tómasi ne Matyo ayi álú ménselé nkamakpo, Jεmsi maá Alfás, Tadiyás ne ⁴ Simun muú ukógé ayi ammyεé nnó b̄as bíí ábé mmyεmmyε bwó ne Judas Iscarot ayi achyεé Jis̄as mankwaá.

Jis̄as ató ángbá áfyáneapea nnó ápyε utóó bíí

(Mak 6:7-13; Luk 9:1-6)

⁵ Jis̄as agare ébwó bina aké, “Mentóme enyú dafyε. Déjyεé mbó dékpegé f̄o maló b̄as abi álá pó b̄as Jus yε né gebagé mewaa Samariya. ⁶ Chóge lé né mbaá b̄as Isrēli. Ébwó álú éké mágónme ayi ánome. ⁷ Dégáregé ébwó nnó gébé eyigé Éswá ágbárege gefwa ne b̄as bíí géla kwókwólé. ⁸ Pyége b̄as mameé átóoge, peége b̄as abi ágboó ákérégé né genwá, pyége ntó b̄as ubá átóoge, búge áló nchye abi áchyεégé b̄as efwyale né mmyε. Nchyeé enyú utó mampyε unó bi, déchyε nká wó, chóge dépyégé ntó mbaá b̄as dégigé nká. ⁹ Ékagé déjyε ne yéndé gefóge nká né mmu uba nku nyú. ¹⁰ Muú nyú ákpagé f̄o gébagé neke, yé ébélé nkú ayichá, yéé unó uká ne metó neke, néndé ábó manchyé muú utóó genó eyigé ji ab̄as mambé ne géjí. ¹¹ Yéndé meló ewé dékpené, kélege muú yi áb̄as gejeé manse enyú nnó déjwale ne ji, jwólégé wyε eféé kpaá tε délyáge meló ewémbó. ¹² Dekpegé mmu gepú eyimbó, támege b̄as abi álú mmu nnó, ‘Méjé Éswá ébé ne enyú.’

¹³ Ne mbogé bɔ́ abi álú mmu ásege enyú chánéné, nége mmye nnó méjé Esɔwɔ́ élá ne ébwɔ́, mbogé alá se ntó enyú wɔ́, nége mmye nnó Esɔwɔ́ áse méjé wuú. ¹⁴ Mbogé muú alá se enyú yé ébe elé manwú mekomejɔ́ nyú wɔ́, déké detanege melo ewémbɔ́ yé ébe lé gepú eyigémbɔ́ kwége mpúpú eyi élú enyú uká ne délyaa déjye. ¹⁵ Ne me ngarege enyú wáwálé nnó, bíi unɔ́ mpa, Esɔwɔ́ agené nyé bɔ́ Sodom ne Gomɔra meshwe apwɔ́ bɔ́ melo ewé éshyaá manwú mekomejɔ́ enyú.”

Jisɔs agare ángbá bíi éfwyale ewé ébwɔ́ agéne nye

(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)

¹⁶ Aké, “Wuúge, mentɔme enyú mbaá bɔ́ mme nkane mágónme né mpú ukwaála, kaágé chánéné nkane dékene ne bége nyaáme dékélégé mpa. ¹⁷ Sége gébé, néndé bɔ́ ápyéne nye enyú áfé ne enyú né eso ákpakpa melo ne ádóo nyé enyú baá unɔ́ né macha mmyemenene bwɔ́. ¹⁸ Ne ájame nye enyú áfé né mbe ushu bɔ́ gómena ne afwa melo gétúgé délu ankwɔle ba, ápyegé mbɔ́ ébyennó degé mbɔ́ lé meti mangaré ébwɔ́ ne bɔ́ abi alá pɔ́ bɔ́ Jus mekomejɔ́ wa. ¹⁹ Gébége ásege enyú ájyegé né macha eso, déchyegé menyammye nyú éfwyale, dégígé nnó dejoge nye nnó néndé gebe eyígé mbɔ́ gékwónégé Esɔwɔ́ achyegé nyé enyú genó eyígé débɔ́ manjɔ́. ²⁰ Njogé mbɔ́ néndé, uchu mejɔ́ ébí enyú déjoge nyé úbéé fɔ́ ébí nyú, élé Mendoó Ukpea ewé Nte nyú Esɔwɔ́ atóme nyé ne égárege nye enyú genó eyígé débɔ́ manjɔ́. ²¹ Ne gebé eyígé mbɔ́ntó, anmó áchyegé nyé atéé anmó nnó áwá. Ante áchyegé nyé baá bwɔ́ nnó áwá. Baá áténege nyé ukóló ne ammá bwɔ́ ne ante bwɔ́ mampye nnó áwá ébwɔ́. ²² Bɔ́ ako ápaá nye enyú gétúgé délu bɔ́ ba. Yémbɔ́ yéndémuú ayi akogé metɔ́ te kwyakwya áférege nye ji né éfwyale gabo. ²³ Yéndé melo ewé bɔ́ áchyegé enyú éfwyale kwilége wyé wáwá déjye ewé chá. Kaáge wáwálé nnó, gemégé nnó déké maló Isréli mako mampye utɔ́ ba, me Maá Nte Mekwaá nchwɔ́ nyé. ²⁴ Kaáge nnó maá ηwe akaágé fɔ́ ηwe ápwɔ́ menleré wuú, ye maá defwé

anɛáge fɔ́ gemε apwɔ́ muú ayi abɔ́ ji. ²⁵ Maá ηwe aferégé fɔ́ nnó ápyéé nye galógáló ne ji apwɔ́ menleré wuú ne maá defwe ntó áferégé fɔ́ nnó ápyéé nye galógáló ne ji apwɔ́ muú ayi abɔ́ ji. Mbogé bɔ́ ákage ηea matɔ́ akuú me ayi nlu nte ula gepú Esɔwɔ́ nnó nlú danchɔmeló (Besebɔb) ne enyú bɔ́ ula gepú ba yé, ákúu nyé enyú ufɔ́ mabɔ́ ufɔ́ ufɔ́ ámi mabɔ́ mapwɔ́ amu. *

Muú ayi débɔ́ mamfɔ́ lé Esɔwɔ́ épɔ́fɔ́ mekwad

(Luk 12:2-7)

²⁶ “Défógé ye muú fɔ́, genó fɔ́ gépɔ́ eyigé ákwérége géjí bɔ́ alá géné nye, ye eyigé ábigé bɔ́ alá kágé nye gépɔ́. ²⁷ Unó bí ngárege mbɔ́ enyú né metɔ́ utuú, gárege úbí gbɔ́nɔ́ ne ébi dewuú mbɔ́ enyú enyú garege ubi mbaá bɔ́ ako áwúu. ²⁸ Défógé fɔ́ bɔ́. Ébwɔ́ ákage wá lé muú wáne, ákágé wá fɔ́ méndóo wuú. Fógé lé Esɔwɔ́ muú awyaá utó manwá muú chóncho ne méndóo áfyé mmu ntoné mewε. ²⁹ Gege baá denwyóné abi aname ne ηka eyi élá fuú yé genó wɔ́. Yémbɔ́ yé ama ayi átánege né mfaá akwé ayi Nte nyú Esɔwɔ́ alá kaá wɔ́ apɔ́. ³⁰ Mbɔ́ntó ne élú ne enyú, Esɔwɔ́ akaá mpa dénkaaré mejwe eti délu yéndémuú nyú mekpɔ́. ³¹ Défógé fɔ́ genó eyigé bɔ́ ápyé nye eta nyú, enyú denɛá gemε né mbe ushuú Esɔwɔ́ dépwɔ́ ekwɔ́ denwyóné.

Muú ayi áfyé metɔ́ ne Kras ne ayi ashya ji

(Luk 12:8, 9)

³² “Ne yéndémuú ayi ágárege gbɔ́nɔ́ né mbe ushu bɔ́ nnó alu muú wa, mentó ngarege nyé gbɔ́nɔ́ mbaá Nte wa muú álú né mfaánebuú nnó ji alu muú wa. ³³ Yémbɔ́, yéndémuú ayi áshyágé né mbe ushu bɔ́ nnó ji apɔ́ fɔ́ muú wa, bíi mpa Esɔwɔ́, mentó nshyaá nyé ji né mbe ushu Nte wa muú alu né mfaánebuú nnó ji apɔ́ fɔ́ muú wa.

Mekomejɔ́ Jisɔs achwɔ́ ne mawámé épɔ́fɔ́ neso

(Luk 12:51-53; 14:26, 27)

³⁴ “Enyú déferégé fɔ́ nnó menchwɔ́ fá mme mampye bɔ́ ábé neso ne atε, nchwɔ́ lé mampye bɔ́ ámmyége ne atε. ³⁵ Nchwɔ́

* **10:25** Elú wáwálé nnó: Besebɔb élé mabɔ́ danchɔmeló ami fɔ́ pé ntó né 12:27.

pyé nnó maá ayi mende ámmýé ne nte wuú, ayi mendée ámmýe ne mmá wuú. Mendée menò ammye ne ñmogétá wuú. ³⁶ Ne bɔ́ mawámé muú átanégé élé né ula gepú bíí. ³⁷ Muú abɔ́gé gejeé ne mma wuú yélé ne nte wuú gépwɔ́gé gejeé eyi abɔ́ ne me, ebyennó akwane fɔ́ mambɛ menkwɔ́le wa wó. Ne muú abɔ́gé gejeé ne maá wuú ayi mende yélé ayi mendée gépwɔ́ge gejeé eyi abɔ́ ne me ɔ́kwane mambɛ menkwɔ́le wa wó. ³⁸ Ne mbɔ́gé muú alá kame mamkpa gekwa jíí akwɔ́lege me wó, ebyennó akwane fɔ́ mambɛ menkwɔ́le wa wó.” † ³⁹ Muú ayi akélege mampoó genwá jíí, jí yimbɔ́ ne ágbóo nye, ne ayi akelege maníí genwá jíí getú ya ebyennó ɔ́bɔ́o nye genwá eyi gélágé byé.

Esɔ́wɔ́ achyɛge nye nsa mbaá muú yi asele muú utɔ́ wuú ne nechóchó
(Mak 9:41)

⁴⁰ “Yéndémuú ayi asele enyú ne metɔ́ megómégó ebyennó ase mbɔ́ le me, ne muú ayi ásele me ase mbɔ́ lé Esɔ́wɔ́ muú átɔ́me me. ⁴¹ Yéndémuú ntó ayi asele muú ekpávɛ Esɔ́wɔ́ ne metɔ́ megómégó élé akaá nnó alu muú utɔ́ Esɔ́wɔ́, Esɔ́wɔ́ achyɛge nye jí nsa wye ndere achyɛge muú ekpávɛ wuú. Muú ayi asele muú yi apyɛé genó eyigé Esɔ́wɔ́ akélege, asele nsa wye nkane ayi Esɔ́wɔ́ achyɛge muú yimbɔ́. ⁴² Ne muú ayi achyɛge ñkɔ́ manaá makwe mbaá muú ama né geluagé abi alu ankwɔ́le ba, yé ayi alú byábyá né ame bɔ́o, ngarege enyú wáwálé abɔ́o nye nsa.”

11

Bɔ́o dentɔ́ Jɔ́n menwyaá bɔ́o manaá Esɔ́wɔ́
(Luk 7:18-35)

¹ Ne gébége Jisɔ́s anéré mangaré baá utɔ́ bíí makpo áfyanéapeá genó eyigé ebwɔ́ ábɔ́o mampye, alyaá melú ewémbɔ́ afé né maló bɔ́o Jus ayi fɔ́ né gebagé mewaá Gálilí nnó álérégé ne ámá ágáregé ntó ebwɔ́ abya melóméló. ² Né gébé eyigémbɔ́ ntó Jɔ́n menwyaá bɔ́o manaá Esɔ́wɔ́ abɔ́ akpe denɔ́. Awúgé unó bí Jisɔ́s, Muú yi Esɔ́wɔ́ akweré

jí elá gefwa, apyɛé, ató baá utɔ́ bíí abifɔ́ nnó ájye ágií ákaa gefɔ́gé muú ayi jí alú. ³ Ajyégé ágií Jisɔ́s aké, “Wɔ́ ne ɔ́lú muú ayi abɔ́ alú manchwɔ́ wá esé dégilé ayichá?” ⁴ Ne Jisɔ́s ashuá ebwɔ́ meko aké, “Choge dégare Jɔ́n unó bí enyú déwuú bɔ́o ájɔ́ge ne ebi enyú ambɔ́o dékpané ame dégene. ⁵ Bɔ́o ame nónómé ágéne, ubwéré, ukwilé úkéne, bɔ́o abi ámeé ubá átóo, bɔ́o matu gbégbé álɔ́ manwúgé, abi ágboó ápeé, ne ubyá bɔ́o úwú abya melóméló. ⁶ Meje ébé ne muú yi alá pó ne dembyó né metɔ́o gétú yá.”

Jisɔ́s agare bɔ́o gefɔ́gé muú ayi Jɔ́n alu

⁷ Ndere baá utɔ́ Jɔ́n ályaá ájyeé, Jisɔ́s alɔ́ manjɔ́o depɔ́re Jɔ́n ne gejamégé bɔ́o abi alu eféé aké, “Tégé gébége enyú déjye nya né mashwɔ́ne, defe mange ndé gefɔ́gé muú? Déjye gé le muú ayi alú eké mancha ami afofo akpáne átene egbe ewe ne ewe? ⁸ Mbɔ́gé mbɔ́ fɔ́ wó, deferé nnó deýyé gé ndé gefɔ́gé muú? Défé manjye ge muú ayi afye mandeé malómáló? Chyaá-o. Dekaá fɔ́ nnó bɔ́o abi áfyɛé ufɔ́o mandeé yimbɔ́ ájwɔ́lege lé né mmu dachi afwa bɔ́o wó? ⁹ Ne enyú défé yé éwú mánjye gé waá? Elé muú ekpávɛ Esɔ́wɔ́? Eh, gé muú yi enyú dégené mbɔ́. Ngare enyú wáwálé nnó, aneá geme apwɔ́ yéndémuú ekpávɛ Esɔ́wɔ́. ¹⁰ Elé Jɔ́n yina ne ábɔ́ ásamé gétú jíí nnó Esɔ́wɔ́ aké, ‘Wuúgé, ntɔ́me nyé muú dentɔ́ wa ayi abɔ́ nyé mbe ne wɔ́ manchwɔ́ kwyé meti wye’.” *

¹¹ Jisɔ́s afé mbe ajɔ́ge aké, “Kaáge wáwálé nnó, né geluágé bɔ́o ako abi ándée ábyene, ye muú ayi aneá geme eke Jɔ́n menwyaá bɔ́o manaá Esɔ́wɔ́ apó. Yémbɔ́ muú ayi alá fuú ye genó wó né geluágé abi Esɔ́wɔ́ abeé mfwa bwɔ́ aneá geme apwɔ́ Jɔ́n. ¹² Gefwa eyigé Esɔ́wɔ́ ágbárege geýyé mbe ne eshye elɔ́ né gébé eyigé Jɔ́n menwyaá bɔ́o manaá Esɔ́wɔ́ agarege mekomejɔ́o Esɔ́wɔ́, ekwɔ́ne bíí ebi fina. Ne bɔ́o abi amye mankpe wye, amye ne eshye. † ¹³ Gemégé nnó Jɔ́n áchwɔ́ álɔ́o utɔ́ bíí, bɔ́ ñwe abi Mosis asame ne abi bɔ́o ekpávɛ Esɔ́wɔ́ ako ábɔ́ mé mbe ágare unó bí upyɛé nye né gébé eyina. ¹⁴ Ne mbɔ́gé dékelege mankame ne genó eyigé me ñjɔ́o,

† **10:38** Elú wáwálé nnó: Gekwa gelú mbaá ayi bɔ́o Rom áwane nya bɔ́o abi atóo makpo ne ebwɔ́, mamkpa gekwa akwɔ́le Jisɔ́s, ula úlú nnó mange efwyale ewé ekáge chwɔ́ muú yé ebe élé ne negbo getu jíí. * **11:10** Elú wáwálé nnó: “Wɔ́” né melo ñwe ewéna, atene mbaá muú ayi Esɔ́wɔ́ akwere jí elá gefwa. † **11:12** Elú wáwálé nnó: Melo ñwe ewéna, né bɔ́o ñwe bifo ájɔ́o cha. Pe TEV, RSV ne abifɔ́ ntó.

goge me ngare enyú nnó Jón ne alu Elija ayi bɔ́ ɛkpávɛ Ɛsɔwɔ abɔ ajɔ́ nnó achwɔ́.”

¹⁵ Muú yi áwyaá matu mawú, áwú.

¹⁶ “Mmɛge na kpé nyɛ enina ne ndé? Nélú nkane baá melɔ́ abi ájwɔle né metɔ́ melɔ́, akuú atɛ anɛme bwɔ́ aké, ¹⁷ ‘Ɛsé dékwe enyú ubeé neba nnó débé, déshya mambé, dékwa makwaá negbo nnó deli déshya manlí.’ ” ¹⁸ Njoge mbɔ néndé, Jón menwyaá bɔ́ manaá Ɛsɔwɔ achwɔ́ nyá, ji ányuú fɔ́ mmɔ́, ne gebé eyigé fɔ́ alyage menyéé kpékpé gétúgɛ depɔ́ré Ɛsɔwɔ getu eyigémbɔ, bɔ́ aké, “Awyaá meló nchye.” ¹⁹ “Me Maá Nte Mekwaá nchwɔ́, nnye menyéé, nnyu mmɔ́ gbene, enyú deké pélé muú genɔ́ ne menyúú mmɔ́ yi, mejeé ánselé nkamakpo ne mejeé bɔ́ ubeé. Yémbɔ ákaágé nnó denɔ́garé Ɛsɔwɔ ɛtiré muú áwyaá delu cho né unó ulúúl ébi ji ápyéé.”

Malɔ́ ayi alá áfyéé matɔ́ ne Jisɔs wɔ́

(Luk 10:13-15)

²⁰ Bɔ́ abi álú né malɔ́ ayi Jisɔs ápye nyá ukpékpé ufélékpá wye, ályaá fɔ́ mámpyégé gabo wɔ́. Ɛwena epye Jisɔs alɔ́ manshulege ɛbwɔ́ ndo. ²¹ Ake, “Utónkwa ubé nye ne enyú bɔ́ meló Korasin, utónkwa ubé ntó ne enyú bɔ́ Betsada néndé, ukpékpé ufélékpá ébi mpye eta nyú, mbɔ mpye nyá ubi mbaá bɔ́ Tiya ne Sidon mbɔ ályaá mé gabo bwɔ́ te gachiú, áfyé uchálé mandeé, áwaá matwɔ́ né mekpɔ mánleré nnó ályaá gabo ɛbwɔ́. ²² Ngárege enyú wáwálé nnó, bíi unɔ́ mpa Ɛsɔwɔ, Ɛsɔwɔ agene nye bɔ́ Tiya ne abi Sidon meshwe apwɔ́ enyú. ²³ Ne enyú bɔ́ Kapanɔm, déferé nnó dékwɔme nye ɲgo dɔ́? Gebyɔ́, Ɛsɔwɔ awáne nye enyú gelu degbo dékwɔné melɔ́ áwuú bɔ́. Néndé, ukpékpé ufélékpá ébi mpye na eta nyú, mbɔ mpye ubi mbaá bɔ́ Sodom, mbɔ Ɛsɔwɔ áwaá nya fɔ́ ɛbwɔ́ wɔ́, ábɔ́ álú ábe té fina. ²⁴ Ngarege enyú wáwálé nno, bíi unɔ́ mpa Ɛsɔwɔ, Ɛsɔwɔ agene nye bɔ́ Sodom meshwe apwɔ́ enyú.”

Jisɔs aké ‘Muú yi akelege ugbeé mmye achwɔ́ eta wáa’

(Luk 10:21, 22)

²⁵ Wyéé né gébé eyigémbɔ, Jisɔs anɛmmye aké, “Nte wa, Ata ayi abɔ́ mfaá ne mme, mféé wɔ́ dɔ́, nkane ɔpyéé nnó depɔ́ ɛtire detome ne me debe bibíi mbaá bɔ́ denɔ́garé

ne abi ákaá ɲwe dɔ́. Ɔnené deti gbógónɔ́ mbaá bɔ́ abi alá kaáge ye genó nnó ákaá.

²⁶ Ɛlu wáwálé Nte wa, mbɔ ne wɔmbɔ́ ɔ́kelé nnó ɛ́bé.” ²⁷ Ama jɔ́ ne bɔ́ aké, “Nte wa achye me unó uko ne ye muú ayi akaáge gefɔ́gɛ muú ayi Maá alú ápɔ́, ɛkosé Nte wuú ne ye muú ayi akaáge gefɔ́gɛ muú eyigé Nte alu ápɔ́ ɛkose Maá ne bɔ́ abi ji ájyaá nnó ápye ɛbwɔ́ ákaá Nte wuú. ²⁸ Enyú ako abi depwaá gétúgɛ dékpané matuú ɛfwyale ayi ánɔ́ enyú, chwage eta wa, nsele áji nchye enyú ugbeé mmye. ²⁹ Chyége gemɛge nyú eta wa degí géno eyige nlérege, néndé me nlu nyame ne mbwégé fɔ́ mmye. Dépyégémbɔ, debɔ́ nye ugbeé mmye. ³⁰ Genó eyigé ngarege enyú nnó dépye gejawerege fɔ́ ne eyigé nchyége enyú nnó dékpá genɔ́ fɔ́.”

12

Nkwé ayi bíi uwyaá bɔ́ Jus

(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)

¹ Ɛbéle ye wɔ́, né bíi uwyaá fɔ́ Jisɔs ne baá utɔ́ bíi ákoóge né mekwɔ́ gefɔ́gɛ nchi fɔ́ eyi ákuú nnó wid. Mesa abɔ́ ammye baá utɔ́ bíi. Apye ɛbwɔ́ alɔ́ mánkógé nchi eyimɔ́ ányéé. ² Ɛkwɔ́ bɔ́ Farasi fɔ́ ágegɛ mbɔ, ájɔ́ ne Jisɔs aké, “Gé ɛbé se ɛkámé fɔ́ nnó baá utɔ́ byé ákɔ́ nchi bíi uwyaá wɔ́.” ³ Ne Jisɔs ashúú ɛbwɔ́ meko aké, “Enyú délú danjú né mmu ɲwe Ɛsɔwɔ dékaá genó eyigé mfwa Devid ápyé nyá gébége mesa ámmye ji ne bɔ́ bíi wɔ́? ⁴ Akpe nyá mmu echa upe Ɛsɔwɔ abɔ́ brɛd ayi achyege matame mbaá Ɛsɔwɔ, anyé ne bɔ́ abi álú ne ji. Ɛlú ɛbé nnó muú yicha abɔ́ fɔ́ manyé menyé yimɔ́ wɔ́ ɛkosé ámpye upe Ɛsɔwɔ ne ányé.” ⁵ Ama gií aké, “Délú danjú ɛbé Mosis ewé ɛké, ámpye upe né echa upe Ɛsɔwɔ ákwene ɛbé bíi uwyaá, ɛbé ewé ɛké muú apyégé fɔ́ utɔ́ bíi uwyaá. Nkane ɛbwɔ́ ápye utɔ́ né bíi uwyaá ákwe ɛbe ewémbɔ. Yémbɔ ɛbé Mosis ewémbɔ egbaré fɔ́ ɛbwɔ́ nnó ápye utɔ́ bíi uwyaá wɔ́? ⁶ Gógé ngaré ye enyú nnó muú alu fa ayi ápɔ́ ye bélé echa upe Ɛsɔwɔ. ⁷ Ɔwe Ɛsɔwɔ ajɔ́ aké, ‘Genó eyigé Ɛsɔwɔ ákelege gélú nnó dégéné atɛ meshwe ɛpɔ́fɔ́ lé mámpye upe eta wuú’. Mbógé debɔ́ dékaá mekomejɔ́ yina, mbɔ enyú déjɔ́ fɔ́ nnó bɔ́ abi ála pye gyéé wɔ́ ákwé mpa. ⁸ Kaáge ye

nnó, me Maá Nte Mekwaá ne nlu Ata ayi aboó bií uwyaá.”

Jisós apye mende yi ebwó egboó ji atoo
(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹ Jisós ályágé éféé, ajye kpe né echa mmyemenene bwó. ¹⁰ Mende fó ayi ebwó egboó ji abó alú wye. Éféé mbóntó, bóó fó abi ákélege meti mánjóó nnó Jisós ápye genó gebo alú wye. Agíí Jisós áké, “Nnó ébé se ékamé nnó ápyéé muú atoo né bií uwyaá?” ¹¹ Jisós ashúú ebwó meko aké, “Mbógé muú nyú awyaá egóhme, ne ekwegé mmu gepyéé bií uwyaá, nnó áféérége ewu?” ¹² Ne mekwaá áyi anéá gémé ápwó egóhme ye! Ndere elúmbó, ébé egbárége fó muú nnó apóoge fó nte menme bií uwyaá. ¹³ Éféé ne Jisós ájóó ne mende ayi ebwó egboó ji áké, “Nyaá ebwó wye.” Anyágé, ténéténé ebwó wuú etoo ekere mebe nkane ewe fó. ¹⁴ Bóó Farasi abi álu éféé ágégé mbó, átané ájye áso mala nnó ápye Jisós áwá.

Esówa aija Jisós nnó ábé muú utó wuú

¹⁵ Ne Jisós ákaágé nnó ájóó geju manwá ji, alyaa mbaá yimbó afé mbaá yicha. Gejamégé bóó ákwolé ji, apye abi ámeé ako átoó. ¹⁶ Ne aji ebwó etu aké, “Ekagé ájye ágáré bóó depó eti.” ¹⁷ Jisós ájóó mbó nnó mechó ewé Esówa apyéé Asaya muú ekpávé wuú ájóó ébé wáwálé

¹⁸ nnó, “Gé muú utó wa ayi njyaa na, mbó gejeé ne ji, apyéé metóó egóó me dóó, nchyege nye ji uto Mendoó wa, ne agarége nye bóó abi alá pó bóó Jus nnó me mpyéé nye ebwó átene cho né mbe ushu wa.

¹⁹ Abéé fó muú mawáme, ne ménjóó mejóó, abéé muú ayi ala awuú fó mejóó wuú né meló tametame.

²⁰ Ajógé fó mejóó metometo ne bóó abi áwyaá matóó dada, ne ápyéé fó matóó áso ubya bóó ne abi ágene efwyale.

Wyembó ne abéé ne bóó kpaá te apye nye wáwálé wuú apwó unó uko.

²¹ Ne bóó maló mme meko ánerége nye matóó ne ji mambó genwá.”

Jisós apó fó ula uma ne Belsebáb mfwa aló nchye
(Mak 3:20-30; Luk 11:14-23)

²² Éwyágé, bóó fó áchwó ne muú ayi meló nchye ápyéé ji aláá mbú ne ame nónomé mbaá Jisós. Apye ji atoo aló mángéné mbaá, ajóge mejóó. ²³ Genó eyigé Jisós apye, gépye gejamégé bóó abi álu wye matye mawá ebwó meno aló mángigé ate áké, “Nnó mpyáne Devid áwu alú mánchwó nkane mempoó se na waá?” ²⁴ Ne ekwó bóó Farasi áwúgé nnó Jisós apye muú ayi meló nchye áchyége ji efwyale atoo, aló mánjóó áké, “Élé Belsebáb mfwa aló nchye ne áchyége ji utó nnó ábúgé bóó aló nchye mmye.” ²⁵ Jisós ákaá genó eyigé ebwó áféérége, ajóó ne ebwó aké, “Yéndé meló ewé bóó alá pó meko ama, éténége. Ne yéndé ulaá gepú ebi ummye ne ate ulaá tyatya. ²⁶ Ne mbógé nte meló nchye aké abuu ayifo, ebyennó gefwage danchameló gekaré mmye ne épyéémbó nnó ne geji géténé? ²⁷ Mbógé Belsebáb ne achyege me uto mamferé bóó aló nchye mmye, waá achyége bóó enyú utó mámferege bóó aló nchye mmye? Ne mbógé enyú dekame fó nnó Belsebáb ne achye ebwó utó aferege bóó aló nchye ne mmye wó, ebwó ambóó ne álérege nye nnó enyú délu gyéé né genó eyigé dejógé mbó ne me.” * ²⁸ Ne mbógé élé né Mendoó Esówa ne mbuú bóó aló nchye mmye, kaáge nnó gefwage Esówa gélo mé fá ne enyú. ²⁹ Muú ákaágé kpe fó gepúgé meto muú ájóó genó mbógé alá bómbe áwé ji wó. Ékosé nnó abógé mbe awege ji ne ákaáge kpe ajóó yéndégenó. ³⁰ Yéndémuú ayi alá pó ula uma ne me, alu muú mawame wa, ne yéndémuú ntó ayi alá poóge me manyweré bóó, atya ebwó tyaá nnó abe tete ne Esówa. ³¹ Kaáge nnó Esówa ajígente yéndé gabo ne mejóó mebomebo ewé bóó ajóge ne ate. Yémbó ajígé fó nte mejóó mebomebo ewé bóó ajóge atome ne Mendoó Ukpea. ³² Esówa ajígé nye nte yéndé mejóó mebomebo ewé muú ajóge atome ne Maá Nte Mekwaá yémbó ajígé fó nte mejóó mebomebo ewé muú ajógé atome ne Mendoó Ukpea. Yé ebelé fa mme yina ne ayi

* **12:27** Elú wáwálé nnó: “Belsebáb” élé mabó amifo, ami ákuú danchameló pé ntó né 10:25.

achwǎǎ.

Genǎǎ ne umpomé bií
(Luk 6:43-45)

³³ Désége nnó umpome genǎǎ ulǎme, debǎ manse ntó nnó genǎǎ geji ambǎǎ gelǎme. Ne désége nnó genǎǎ gélǎme fǎ ebyennó umpome bií ntó ulǎme fǎ, néndé akaáge genǎǎ né mbaá umpome bií géji géwǎme. ³⁴ Enyú abi délú éke mmyǎ épyémbǎ nnó ne déjǎǎ galógálǎ ne muú ayi enyú délú bǎǎ abo? Néndé, genó eyi gélú muú metǎǎ géji ne gétǎnege ji meno. ³⁵ Muú melǎmélǎ ájǎgé depǎ delódélǎ eti délú ji né metǎǎ, muú mebomebo ájǎgé depǎ debodebo eti délú ji metǎǎ. ³⁶ Kaáge wǎwǎlé nnó, bií unǎǎ mpa Esǎwǎ yéndémuú ágarege nye ula bi ji ájǎǎ yéndé gechugé mejǎǎ gebogebo eyi gétané ji meno. ³⁷ Néndé ye mpa akwilege wǎ, ye akwene wǎ, áǎǎǎ ji lé né uchu mejǎǎ bye.

Bǎǎ ákelege Jisǎs apyé ufélekpa
(Mak 8:11, 12; Luk 11:29-32)

³⁸ Jisǎs ájǎgé mbǎ, ánlere mabe Esǎwǎ ne bǎǎ Farasi fǎ ájǎǎ ne ji áké, “Ménlere, pye ufélekpa ese dégé, manlere nnó utó bye utané mbaá Esǎwǎ.” ³⁹ Jisǎs ashuú ebwǎ meko aké, “Enyú nnye eniné na debǎ, delu bǎǎ abi átií meso ne Esǎwǎ. Dekelege me nléré enyú ufélekpa, yémbǎ yé uma nlérégé fǎ, wye lé ufélekpa Jona muú ekpǎvé Esǎwǎ ne me nlérege nye enyú. ⁴⁰ Wye nkane Jona ábelé ndǎ eléé né mmu une mekwǎle, mbǎntó ne áníge nye me Maá Nte Mekwǎá mbelé ndǎ eléé utuú ne nǎwamese né mme. ⁴¹ Bií unǎǎ mpa Esǎwǎ, bǎǎ meló Ninéve ákwilege nye áshulé enyú bǎǎ nnye enina ndo nnó dépye gabo, néndé, ákwǎré nya matǎǎ bwǎ ákame né Esǎwǎ gébége Jona ágaré ebwǎ mekomejǎǎ Esǎwǎ. Góge mpye enyú dékaa nnó, muú alu né metǎǎ metǎǎ nyú ayi ágarége mekomejǎǎ apwǎ Jona yémbǎ dékélégé fǎ mǎnkwǎré. ⁴² Bií unǎǎ mpa Esǎwǎ, mfwa mendée né meló Sheba ákwilege nye ashule bǎǎ nnye enina ndo nnó ápye gabo. Néndé, atané nya kpaá tete ewu áchwǎ wú unó bi mfwa Solomun áleré nya bǎǎ ne dénǎǎ. Kaáge ye nnó muú alu mbǎ né metǎǎ metǎǎ enyú ayi álerege

mekomejǎǎ ne dénǎǎ apwǎ mfwa Solomun yémbǎ défyéé fǎ matu manwúge.”

Meló nchye ayi akéré meso
(Luk 11:24-26)

⁴³ Jisǎs afé mbe ajǎge aké, “Abúgé meló nchye atanegé muú mmye, alá yia yiáge né mmu mashwǎne ákelege melu ewe ajwǎlege. Ákelege alá ge wǎ, ⁴⁴ ajǎgé ne gеме jií aké, ‘Nkerege meso mbaá ayi mbǎ nlu.’ Akerege meso agégé nnó melu ewémbǎ élú mewa, áshwa éla pǎpǎ ákwyéé ábelé, ⁴⁵ akerege, afé ase áló nchye abifǎ akénéama abi abǎǎ apwǎǎ ji, ákpé ájwǎlé mmu. Ne gefǎǎ eyíge muú yimbǎ ábéé gebǎǎ gépǎǎ eyíge mbembé. Wye na ne epye nye ne enyú nyené bǎǎ abo bina.”

Jisǎs aléré ufǎǎ bǎǎ abi dlú anǎmó bií ne mma wuú

(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Ne nkane Jisǎs alú jyéé mbe manjǎǎ mejǎǎ ne bǎǎ bimǎǎ, mma wuú ne anǎmó bií áchwǎ téne dafye ákelege manjǎǎ mejǎǎ ne ji. ⁴⁷ Muú fǎ akulé agare ji aké, “Ge mma wye ne anǎmó byéé alú mbǎ dafye téne ákelege manjǎǎ mejǎǎ ne wǎ.” † ⁴⁸ Jisǎs ashuú muú yimbǎ meko aké, “Ndé bǎ alú mma wa ne anǎmó ba?” ⁴⁹ Abwéé ebwǎ asá mbaá baá utǎǎ bií aké, “Gégé mma wa ne anǎmó ba ná.” ⁵⁰ Néndé, yéndémuú ayi apye genó eyigé Nte wa muú alu né mfaánebuú ákelege, ji yimbǎ ne alu mma wa ne menǎmó wa.

13

Nekanémejǎǎ mentya mbwé
(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Wye né bií bimǎǎ, Jisǎs atané né gepú eyigé ji abǎ alú wye, ashulé ajye jwǎle né mbale géntóógé mewaá. ² Gejamégé bǎǎ ákwǎlé ji afé ewu. Ji ágégé nnó bǎǎ bimǎǎ ájá dǎǎ, ajye kpe ajwǎlé mmu ékpée ewé élú né mbále nnyi. Bǎǎ bimǎǎ ako átené né mbale géntóógé mewaá. ³ Alǎ manleré ebwǎ gejamégé unó né makámejǎǎ. Ató neka eniné mbe aké, “Bií uma mepyé makǎǎ fǎ afé manjye tya mbwé né mekǎǎ wuú. ⁴ Ndere átyaá ájyeé, ámé mbwé áyifǎ ákwé né maá meti ayi ákoge wye, denywǎné dégége déchwǎ chwé dényé.

† 12:47 Elú wǎwǎlé nnó: Né bǎ nǎwe ukwene bifǎ malo yina apǎ wye.

⁵ Amé áyifó ákwé né mfaá mme etárávè mbaá ayi mme alá jaá wye wó. Ebelé yéé wó áchií. Ne élé mme alá jaá wye wó, ⁶ ημεέ έtyégé, εδο mbwé yimbo, ne élé maka alá kpe mme chánchá wó, adé agbó. ⁷ Amé áyifó ákwé né mme ayi genkpé ntó géchíge wye, áchígé, genkpé eyigémbo géwé gekweré mbwé yimbo meshií ejo agbó. ⁸ Yémbó amé ayifó ákwé né mme melóméló, áchií áwé, chánchá, áfyε uló. Ayifó áfyε usaá uló uta, áyifó áfyεé usaá uló uléé, ne áyifó áfyεé uló esaá meso efya ápwá nkane ábó ápené.” ⁹ Jisós ánéregé manto nekanemejóó eníne na aké, “Muú yi áwyaá matu mawú, áwú”.

Ula bi Jisós atóme makámejóó

(Mak 4:10-12; Luk 8:9, 10)

¹⁰ Jisós ánéregé mántó nekanemejóó enina, baá utóó bií ájye gií ji aké, “Ata ula nnó wá olérégé bós bina né makamejóó?” ¹¹ Jisós ashuú εbwó meko aké, “Élé enyú ne Εσωω apyé nnó dékaá wáwálé depó etiré délú nya bibií ndere ji ágbárege nye gefwa jií. Yémbó ji anene fó deti gbógónó mbaá bós abifó nnó εbwó akaá wó. ¹² Néndé, yéndémuú ayi awya genó, ji ne ágbége nyé ji εbwó nnó abé ne gejamé. Ne muú ayi alá pó, yé ékéké ewé ji awya, áséle nye eta wuú. ¹³ Gége ula bi menlérege εbwó né makamejóó na, áwyaá ame mangé, yémbó ágéné fó, áwyaá matu mánwú yémbó áwuú fó, ye mankaá ákaágé fó cháchá. ¹⁴ Ne ndere εbwó ápyéé mbo, genó eyigé Εσωω apye Asaya muú ekpávε wuú ajóó nyá getane wáwálé, nnó,

‘Enyú dénénege nye matu manwú mekomejóó wa yémbó dekaágé ula, défyε nye ame mangé unó ebí mpye yémbó dégéné fó.

¹⁵ Néndé bós bina anea matóó, awyaá matu mmeé.

Akwere ame bwó né depóré Εσωω, mbógé épó mbo fó wó, mbo ágéne mbaá ne ame bwó, áwuú ne matu bwó ákaá chánchá ákwóré matóó ákeré eta wa nnó mpye εbwó ápó.’

¹⁶ Enyú dewya éfwó, néndé, ame nyú ágéne ne matu nyú ntó áwú. ¹⁷ Kaáge wáwálé nnó gejamégé bós ekpávε Εσωω ne bós abi álu cho né mbe ushu Εσωω,

ákelé nya meti mangé unó bi enyú dégéné mbo, yémbó áge wó, ne manwú unó bi enyú déwuú mbo yémbó áwuú wó.”

Jisós agare bad utóó bií ula nekanemejóó mentya mbwε

(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

¹⁸ Jisós afé mbe mánjógé aké, “Wúge ye ula nekanemejóó mentya mbwε. ¹⁹ Mbwε ayi akwené né maá metí ayi ákoóge wye alu éke bós abi áwúgé mekomejóó Εσωω ayi ágárege nkane Εσωω ágbárege gefwa jií alá ákaágé ula, danchómeló achwó aferé ji né mmu matóó bwó. ²⁰ Ne mbwε ayi ákwené né mfaá mme etárávε, álu éké bós abi áwúgé mekomejóó Εσωω ténéténé yimbo, áse ji ne nechóchó. ²¹ Yémbó, mekomejóó yimbo akpé fó εbwó mmu matóó chánchá wó, awyágé mano. Gébége álógé mangé efwyale ndere bós apaá εbwó gétúgé mekomejóó Εσωω, ájá mmye meso. ²² Ne mbwé ayi ákwené né mme genkpé meshií ejomé, álu éké muú ayi áwugé mekomejóó Εσωω, uféré unó mme ne mmwólé né unó bi uchwóó ne gefwa, ujo mekomejóó yimbo upyéé ji áwá umpome ulóúló wó. ²³ Mbwé ayi ákwené né mme melóméló, alu éké bós abi áwugé mekomejóó Εσωω, ákaágé ula. Mekomejóó yimbo akwórégé genwáge εbwó gebeé éké mbwé ayi áchií áwéne chánchá afyéé gejamégé uló. Ayifó áfyεé usaá uló uta ayifó usaá uléé, ne ayifó esaá meso efya.”

Nekanemejóó mucha ami muú mawámé apené mmu mekóó mbwε

²⁴ Jisós ama tó nekanemejóó enínefó aké, “Gefwa eyigé Εσωω ágbárege gelu éké nekanemejóó eníne na. Mende fó ape mbwé melóméló né mekóó wuú. ²⁵ Ne bií fó ndere mbós mekóó yimbo, apene mbwé yimbo, muú mawámé wuú akwilé ne utuú ayi yéndémuú abelé geja, ajye pe ntó mucha né mpu mbwé yimbo, alya afé. ²⁶ Ne gébége mbwé yimbo áchií áwéne afyéé ame, ne bós ágéné nnó mucha ntó ne mawéne mbo né mekóó. ²⁷ Eféé ne bós utóó mende yimbo ájye gií ji aké, ‘Ata pó opena lé mbwé áyi álu melóméló né mekóó wye? Ne mucha matané éfó wyé?’ ²⁸ Ashuú εbwó meko aké, ‘Ebe nye lé muú mawámé wa ne ajye pe mucha mimbo.’ Bós utóó bimbo ágií ji aké, ‘Nnó okelégé ese déjyé degoó mucha

mimbo?’ ²⁹ Mende yimbo ashuú ebwó meko aké, ‘Ngba, debogé mangoó mancha yimbo nana, dechome nye ne mbwe yimbo degoó. ³⁰ Góge áji awe chonchó ne mbwe, gébége mbwe ákwónégé mamferé ngarege nye bɔ́ɔ́ abi áferégé nnó ábó mbe ágoó mancha mimbo áwé uboubó áfyé né mewé, ne áferé mbwe áfyé mmu meke ákpá áchwó ábélé mfaá gélalé.’ ”

Nekanémejɔ́ mbwé ayi akuú ji Masta
(Mak 4:30-32; Luk 13:18, 19)

³¹ Jisɔ́s ama tó neka enínefó aké, “Gefwa eyigé Eɔ́wɔ́ ágbárege gélú éké nekanémejɔ́ eniné na. Mende fɔ́ ape nyiné gempome genɔ́ eyigé ákuú nnó masta né mekɔ́ wuú. ³² Nnyiné gempome eyigémbo génené gépwɔ́ amé mbwé ayifó. Yémbo gébége néchií nówé, népwɔ́ baá unɔ́ abifo abi ápené nébwɔ́lé gekpékpégé genɔ́ eyigé denywóné déshíge, déténege anyua bwó wyé.”

Nekanémejɔ́ Yis
(Luk 13:20, 21)

³³ Jisɔ́s ama tó nekanémejɔ́ eniné fɔ́ aké, “Gefwa eyigé Eɔ́wɔ́ ágbárege fa mme gélú éké yis uka ebi upye bréd amualé ebi mendée abɔ́ achwaré ne gejamégé flawa abelé kpaá te flawa meko amuále.”

Ula ébi Jisɔ́s alárege né makámejɔ́
(Mak 4:33, 34)

³⁴ Né gejamégé ndɔ́ eyi Jisɔ́s abó alárege nya unó bina ne gejamégé ebifó mbaá bɔ́ɔ́, alárege lé né makámejɔ́. Alérége nyá fɔ́ bɔ́ɔ́ bimbo genóge fɔ́ ayi alá tóme nekanémejɔ́ wó. ³⁵ Atome nyá makámejɔ́ yina nnó genó eyigé muú ekpávé Eɔ́wɔ́ fɔ́ abó ajɔ́ gébé wáwálé. Ajɔ́ nya aké, “Me njógé nye mejɔ́ ne ebwó né makámejɔ́, nlerége ebwó unó bi Eɔ́wɔ́ abelé bibí te gébége ji akwye mme.”

Jisɔ́s agaré ula nekanémejɔ́ mancha ami muú mawámé apené né mekɔ́

³⁶ Jisɔ́s alya gejamégé bɔ́ɔ́ bimbo ajye kpe mmu gepú ne baá utɔ́ bíí. Efé ne baá utɔ́ bíí ágií ji aké, “Nte sé, gare ese ula nekanémejɔ́ mancha mi muú mawámé apené né mekɔ́.” ³⁷ Ashuú ebwó meko aké, “Muú yi apene mbwe melóméló yimbo élé Maá Nte Mekwaá.” ³⁸ Mekɔ́ ewémbo

etené mbaá mme meko, ne mbwe melóméló yimbo atené mbaá bɔ́ɔ́ gefwage Eɔ́wɔ́. Mancha matené mbaá bɔ́ɔ́ danchɔ́meló. ³⁹ Ne muú mawámé ayi apene mancha élé danchɔ́meló. Mamferé mbwe atené mbaá gébé eyigé mme yina abyéé. Ne abi áférege mbwe yimbo élé makiénné Eɔ́wɔ́. ⁴⁰ Wye nkane ánywérege mancha uboubó áfyé né mewé, mbɔ́ntó ne ápyéé nye ne bɔ́ɔ́ danchɔ́melo gébége mme yina abyéé. ⁴¹ Gébé eyigémbo, me Maá Nte Mekwaá ntame nye makiénné ya, áfé ájya bɔ́ɔ́ abi ápye ate ákpéne né gabo ne abi alá akpege mabe áfere né mpu bɔ́ɔ́ gefwa ya. ⁴² Makiénné yimbo áferégé ebwó, áfomé mmu gekpékpégé ntoné mewé. Efé mbo ne ebwó álilí nye, ányé manéné. ⁴³ Gébé eyigémbo gepógé bɔ́ɔ́ abi álú cho né mbe ushu Eɔ́wɔ́ gégénege nye éké mɛ́mɛ́ né gefwage nte bwó Eɔ́wɔ́. Muú ayi awyaá matu awú chánéné.

Nekanémejɔ́ genóge nka eyi ábíí

⁴⁴ Jisɔ́s ama tó nekanémejɔ́ eniné fɔ́ aké, “Gefwa eyigé Eɔ́wɔ́ ágbárege fa mme gélú éké nekanémejɔ́ eniné na. Muú fɔ́ age genóge nka eyigé ábíí né melu mme, agege abí geji chánchá alya, afé ne gejamégé nechóchó. Akpó yéndégenó eyigé ji awyaá ajye na melu mme ewémbo.”

Nekanémejɔ́ ntaɔ́ eniné né jamé nka

⁴⁵ Ama ato neka enínefó aké, “Gefwa eyigé Eɔ́wɔ́ ágbárege fa mme gélú ntó éké nekanémejɔ́ eninéna. Menkene gese fɔ́ akene akelege mataá ayi ajamé nka dɔ́ mana. ⁴⁶ Agégé né máa eniné né jamé nka, ajye kpo unó bi ji awya uko anna neni”

Nekanémejɔ́ dansa

⁴⁷ Jisɔ́s ama ató neka eniné na aké, “Gefwa eyigé Eɔ́wɔ́ ágbárege fa mme gélú éké nekanémejɔ́ eninéna. Anwané meshuú fɔ́, áso dansa né nnyi. ⁴⁸ Ndere ásoó meshuú ese wye ufóufó, ágégé nnó meshuú ese wye dɔ́, aja ákwó né mapea mewaá. Ajya eyi melóméló áfyé mmu uba ne eyi mebomebo atuú ágbé. ⁴⁹ Wyémbo ntó ne ebéé nye bíí mpa Eɔ́wɔ́ gébége mme abyéé. Makiénné Eɔ́wɔ́ áchwó fére nye bɔ́ɔ́ abi ápyéé gabo né mpu abi ápyéé genó eyigé Eɔ́wɔ́ akélege. ⁵⁰ Aferégé ebwó, áfómege

mmu gekpékpégé ntoné mewε. Alaá wye álilí, ányé manjéné.”

Jisós ajoge depó etiré deke ne etiré gekwéne

⁵¹ Jisós agií baá utóó bií aké, “Pó enyú dékaá depó etiré na chánéné?” Akamé aké, “Eh dekaá.” ⁵² Ajóó yε ne εbwó aké, “Yéndé menleré mabe Εσωω ayi ágií ndere Εσωω ágbárege gefwa jií fa mme, alu éké mbóó gepú ayi akaáge unó Εσωω bi uke ne ebi gekwéne ebi ulú né mmu maá gepú ayi ji ábélege unó bií wye.”

Bóó Nasaret ábya Jisós

(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

⁵³ Jisós anérégé manleré makamejóó yi, alyaá melu ewémbó, ⁵⁴ akeré meso né melo wuú. Ndere alóó manleré gé bóó mekomejóó Εσωω né mmu εcha mmyemenene bwó, ála mano mekpo fuú ágíge ate aké, “Ndé muú áchyéé ji gefóó gé denjá eti? Ne utó mampye ukpékpé ufélekpa bina? ⁵⁵ Pó maá menwóné upú na? Pó Méri ne alu mma wuú? Pó nnó anmo bií abi ande élé Jεmsi, Josef, Simun, ne Judas? ⁵⁶ Ne pó anmo bií abi andée álu na fa ne esé? Ne ji atané yε efó ne gejamégé dénja etirena?” ⁵⁷ Né getú eyigémbó, ábya ji, yémbó Jisós ajóó ne εbwó aké, “Anoge muú ekpávε Εσωω yéndé mbaá. Wyélé bóó melo wuú ne abi ula gepú bií ne ála nógé ji.” ⁵⁸ Ne tée mbaá ála áfyéé fó metóó ne ji wó, ji ntó ápye fó gejamégé ufélekpa né melo wuú wó.

14

Negbo né Jón Menwyaá bóó manaá Εσωω
(Mak 6:14-29; Luk 9:7-9)

¹ Né gébé eyigémbó Heród muú alu muú kpaá né gebagé mewaá Galilií, ji awúgé ngo ukpékpé unó bi Jisós ápyeé, ² ajóó ne bóó abi apyeé utóó ne ji aké, “Elé Jón menwyaá bóó manaá Εσωω. Εσωω apye ji akwilé né negbo. Ge ula bi ji awya utó mampye ufélekpa” ³ Heród aferé mbó néndé ji ne ápyeé nnó ágbaré Jón áwé áfyé né mmu gepú gé denó, gétú gé agaré gabo ayi Heród apyé nnó aferé Heródias mendée menmo wuú Filip abá. * ⁴ Né gébége Heród aselé

Heródias né neba, Jón agarege ji aké, “Ebé Εσωω ekame fó nnó wó ase mendée menmo wye óbá wó.” ⁵ Heród akelé meti manwá Jón, yémbó afó bóó Jus, néndé εbwó ákame nya nnó Jón alu muú ekpávε Εσωω. ⁶ Ne né bií ebi Heród anené epaá mante bií ebi ábyené ji, maá Heródias mesó mendée, abé mabeé malómáló né mbe ushu bóó abi áchwóó nyé epaá ewémbó kpaá te metóó megomego epye Heród, ⁷ ajóó ne maá yimbó aké, “Nkelé nnó, Nchyege wó yénde genó eyigé ókelege nnó menchyε wó.” ⁸ Maá yimbó ase majye mma wuú ajye jóó ne mfwa Heród aké, “Fye mekpo Jón menwyaá bóó manaá Εσωω fa né gebagé nkpagene nana.” ⁹ Mechó ewéna epye Heród álá jóó, yémbó élé ji akele mé né mbe ushu ankéé bií abi áchwó epaá, ákágé sé nkane amáge kwóre mejóó wuú. Aké bóó bee ápye genó eyigé maá yimbó ajóó. ¹⁰ Ajye ásó mekpo Jón né mmu gepú gé denó áchwóó ne ewú. ¹¹ Anéré gé afyé ewú né gebagé nkpagene áchwó chyé maá yimbó mendée, ase ajye chyé mbaá mma wuú. ¹² Ne baá utóó Jón áchwóó kpá genkwó jií ajye nií. Ajye ágare Jisós nkane epye ne Jón.

Jisós achyéé délé bóó áta menyéé

(Mak 6:30-44; Luk 9:10-17; Jón 6:1-14)

¹³ Jisós awúgé abya negboné Jón, alyaá melu ewémbó ajye kpe mmu ekpée ne baá utóó bií, áfé né mbaá ayi álú bómbo, nnó εbwó ábε ewú εbwó εbwó. Yémbó bóó áwúgé nnó akpe ekpée ale jye, atané né umε maló áke ne uka ákwólege ji. ¹⁴ Jisós átané gé mmu ekpée, mankwó mapea mewaá, agé gejamégé bóó, ne meshwe akwó ji metóó gétú gé εbwó, apye εbwó atóó mbaá mameé ayi εbwó ábó áméε.

¹⁵ Ndere nkwale akwónege baá utóó bií ajyé báne ji aké, “Ata bií úfé ne mbaá yina alu eke mashwone, lyaá bóó bina ajye áná menyéé né baá maló ayi álu fa kwókwólé ányé.” ¹⁶ Jisós ashúú εbwó meko aké, “Ngé fó ula bi εbwó ajye kéle menyéé wó. Enyú ambóó chyége εbwó genó ányéé.” ¹⁷ Baá utóó bií aké, “Déwyaá lé ntó bred étáa ne meshuú épea fa, yε genó eyigécha gepó.” ¹⁸ Jisós aké ne εbwó, “Chwóge me ne éji.” ¹⁹ Agaré gejamégé bóó bimbó aké ájwólé né

* **14:3** Elú wáwálé nnó: Filip alú meso Heród. Ji abá Heródias. Ebelege Heród afere Heródias mendée Filip, abá.

dambyanja, asé ntóo brəd eyimbo étáa ne meshuú épeá, ape ame mfaánebuú achyée matame mbaá Esɔwɔ agyá éjí ubauba achyée baá utóó bíí, nnó ákaré mbaá gejamégé bɔ́ bimbɔ́. ²⁰ Yéndémuú ányé ágbeé. Ne baá utóó bíí áke ányweré ayi álaá, ágbeé usá úfyáneupeá. ²¹ Mpa bɔ́ abi ányé menyée yimbo mbɔ́gé alá gbée fɔ́ ándée ne baá wó, ande ebwó ebwó álú dɛlé bɔ́ átaa.

Jisɔs ake mfaá meko manaá
(Mak 6:45-52; Jɔn 6:15-21)

²² Epyégé mbɔ́, Jisɔs aké baá utóó bíí ákpé ekpée ábɔ́ mbɛ áchyaágé gentoógé mewaá. Ji ala meso agare bɔ́ nnó ebwó áké né upú bwó. ²³ Anérégé mangaré ebwó nnó áké, akwó afé mfaá mékwé jimbií manemmye. Alu éwu jimbií kpaá te nkwale akwóné. ²⁴ Né gébé eyigémbo ekpée ewé ekpané baá utóó bíí éfé mé tete metóó nnyi. Mbyo ammye ne ewu, apyée ngbannyi adoó ewu egbé ewé ne ewé. ²⁵ Elo né gejjéjégé bí kpaá te dondo, Jisɔs áké né mfaá meko manaá manjye báne ebwó. ²⁶ Baá utóó bíí áké ágéne nkane ji akéne achwó mfaá meko manaá, efɔ́ ekwó ebwó matóó ákálege áwére áké “Meló ɔ́ ɔ́, meló ɔ́ ɔ́”. ²⁷ Ténéténé yimbo Jisɔs ajóó ne ebwó aké, “Elé me, gbarege matóó nyú, défoge.” ²⁸ Pita ashúú ji meko aké, “Ata mbɔ́gé nnó ele wɔ́ wáwálé pye me ntó nshulé nke mfaá meko manaá nchwó mbané wɔ́.” ²⁹ Jisɔs aké ne ji, “Shulé chwó, ajóge mbɔ́.” Pita atané mmu ekpée ashule nnyi alɔ́ mánkené mfaá meko manaá manjye báne ji. ³⁰ Ne nkane ágené mbyo nnyi ammye ne eshye, efɔ́ ekwó ji metóó ne alɔ́ manke mmu nnyi. Akalé áké, “Ata, poó me.” ³¹ Jisɔs asá ebwɔ́ ténéténé yimbo agbaré ji, ajóó aké, “E é metóó ewé ɔ́fyée ne me elú dada, waá aké wɔ́ ɔ́be ne dembyɔ́ né metóó.” ³² Ebwó ákpégé né mmu ekpée, mbyo yimbo apwá. ³³ Efée ne bɔ́ abi álú mmu ekpée ánogé Jisɔs, ajóógé áké, “Wáwálé wɔ́ ɔ́lu Maá Esɔwɔ́.”

Jisɔs apye bɔ́ mameé átoó né Genésáret
(Mak 6:53-56)

³⁴ Bɔ́ Jisɔs ánerégé manchyaá gentoógé mewaá eyigémbo, ákwóné né melo Genésáret. ³⁵ Ne bɔ́ abi álú efée ákaá nnó gé Jisɔs na, álɔ́ meko né malɔ́ ayi álú né

gebagé mewaá eyigémbo geko. Bɔ́ bimbɔ́ ákpá yé bɔ́ abi ámeé ako áchwó ne ebwó mbaá Jisɔs. ³⁶ Ane Jisɔs mmye nnó agó ebwó áta lé mano nkú jíí. Ne yéndémuú nemeé ayi ataá mano nkú Jisɔs atoó.

15

Jisɔs agarege unó bi ukwene ante bɔ́ Jus áleré
(Mak 7:1-13)

¹ Bɔ́ Farasi ne anleré mabé Esɔwɔ́ fɔ́ átané Jerosalé afé mbaá Jisɔs ágií ji áké, ² “Ulannó ne baá utóó bye ályaá mankwólégé unó bi ukwene ante sé áleré? Pe ebwó áshwónégé fɔ́ amu gefɔ́ eyigé ukwene ante sé ájóó nnó esé dépyégé ne dényégé menyée.” ³ Jisɔs awúgé mbɔ́ ashúú ebwó meko aké, “Enyú ntó delyaá mabe ayi Esɔwɔ́ aké débélégé, dela kwólé lé unó bi ukwene ante nyú áleré? ⁴ Dese ndere Esɔwɔ́ ajóó nnó, ‘Nógé mma wye ne nte wye.’ Ne ájóó ntó nnó, ‘Mbɔ́gé muú ajóge mejóó mebo ne mma wuú yé elé ne nte wuú ábɔ́ manwá ji.’ ⁵ Yémbɔ́ né egbé ewé nyú, dela gáre lé nnó, mbɔ́gé muú abegé ne genó eyigé ji akage poó mma wuú yé ebélé nte wuú ne geji, ‘Agaré lé nnó anyé mé meno manchye geji mbaá Esɔwɔ́.’ ⁶ Apyegembo abɔ́ sé manleré enógé, apoó mmá wuú ne nte wuú manchye ebwó geji wó. Wyembo ne enyú desele mabe Esɔwɔ́ ne gembya gétúgé gepɔ́ eyigé ukwene ante nyú áleré. ⁷ Enyú bɔ́ dembwólé, Asaya muú ekpávé Esɔwɔ́ abɔ́ alu cho gébége agaré nyá mekomejóó Esɔwɔ́ atomé ne enyú nnó, ⁸ “Bɔ́ bina ánogé me ne ubómeno, yémbɔ́ ánogé fɔ́ me né mmu matóó bwó cháchá. ⁹ Enógé ewé ebwó ánoge me elú detú, nénde ásele unó ukwene ante bwó álerege éké mabe ya.”

Unó bi upye mekwaá alá beé fɔ́ cho né mbe ushuú Esɔwɔ́
(Mak 7:14-23)

¹⁰ Jisɔs akuú njuné bɔ́ eniné mbɔ́ nechwó eta wuú, aké, “Wúge genó eyigé menkelege mangaré enyú ne kaáge nnó.

¹¹ Unó bi upye muú alá beé cho né mbe ushuú Esɔwɔ́, upó fɔ́ ebi ukpéne ji né meno, elé eyi getanege ji né meno.”

¹² Jis̄s ajógé mb̄ baá utóó bií ake mmye afí ji agíí aké, “Ókaá nnó genó eyigé w̄ ajóó mb̄ gepye b̄ Farasi áso matóó w̄?” ¹³ Jis̄s ashúú ébw̄ meko aké, “Nte wa muú alu né mfaánebuú agoóge nye yéndé genó eyigé ji alá p̄éé w̄. ¹⁴ Dechyégé gem̄ge nyú éfwyale gétúgé b̄ Farasi bimb̄. Ébw̄ álu b̄ am̄ nónómé abi ájame abif̄o meti. Ne mb̄gé muú ayi am̄ anómé ji, ajame nte muú am̄ nónómé meti, ébw̄ ako ákwéne mmu gepȳéé.” ¹⁵ Jis̄s ajógé mb̄, Pita agíí ji aké, “Gáré esé ula nekanémejóó eniné w̄ otome na nnó, ep̄f̄o unó bi ukpene muú né meno ne upȳéé ji alá b̄éé f̄o cho né mb̄e ushuú Ésōw̄o.” ¹⁶ Jis̄s aké ne ébw̄ nnó, Ényú ntó delú def̄o p̄o eké ate? ¹⁷ Ényú dekaá f̄o nnó, yéndégenó eyi gekp̄ene né meno gékoóge le né un̄e ne getané w̄? Geji gepȳéé f̄o nnó muú áb̄e debadeba né mb̄e ushu Ésōw̄o. ¹⁸ Yémb̄o unó bi útánege muú né meno utanege ji né mmu metóó, ubi ne upȳe ji ab̄éé debadeba né mb̄e ushuú Ésōw̄o. ¹⁹ Elé né metóó ne uf̄éré uboubo utanege, ubi ne upȳe b̄o áwáne ate, ákwene malo, ánáne manáné tametame, ájo éjo, átenege ntésé gebȳo, ne manch̄age mab̄o ate. ²⁰ Gé unó bi upȳéé muú alá b̄éé f̄o cho né mb̄e ushuú Ésōw̄o na. Mb̄gé muú anyégé menȳéé amu deba ep̄ȳéé f̄o nnó ji áb̄egé cho né mb̄e ushuú Ésōw̄o.

*Mendée ayi áfȳéé metóó ne Jis̄s
(Mak 7:24-30)*

²¹ B̄ Jis̄s ályaá ef̄éé, áfé né gebagé mewaá Tiya ne Sid̄on. ²² Ne mendée f̄o né geluage b̄o Kanaan ajw̄lege né gebagé mewaá eyimb̄o, achw̄o báne Jis̄s anene ji mmye aké, “Mpyáne Devid, Ata ge me meshw̄e. Melo nchye akpe maá wa mmye, achȳege ji éfwyale d̄o.” ²³ Jis̄s ashúú ȳéé ji meko w̄, ef̄éé ne baá utóó bií ajóó ne ji aké, “Bú mendée yina ajye néndé achȳege esé éfwyale ne mejóó.” ²⁴ Ne Jis̄s aké, “Ésōw̄o at̄o me nnó nchw̄o le mbaá b̄o Isr̄eli abi álu eké maḡm̄me ayi ánomé.” ²⁵ Yémb̄o mendée yimb̄o achw̄o tó manó né mb̄e ushuú wuú anene ji mmye aké, “Ata poó me.” ²⁶ Jis̄s ashúú ji meko aké, “Elómé f̄o nnó muú ase menȳéé ayi baá melo ányé achȳéé b̄o mammye.” ²⁷ Mendée yimb̄o ntó ashúú ji meko aké, “Ata elú w̄aw̄alé, yémb̄o b̄o mammye ányéé uch̄ach̄ogéré menȳéé ebi

utanege mfaá ekp̄okp̄ogélé ante bw̄o ukwene mme.” ²⁸ Jis̄s awúge mb̄o, ashúú ji meko aké, “E, é, mma metóó ewé af̄ȳéé ne me éja gé. Ésōw̄o apȳe nye genó eyigé w̄o akélege.” Wȳe né gébé eyigémb̄o, Ésōw̄o apȳe maá mendée yimb̄o atóó.

Jis̄s apȳe gejamégé b̄o mameé átóó

²⁹ B̄ Jis̄s ályaágé ȳéé ef̄éé, ákoó né ma-pea géntoógé mewaá Galilíi. Akw̄o mfaá mékwé ajw̄alé ka. ³⁰ Gejamégé b̄o áchw̄o eta wuú ne ubwiré b̄o, b̄o am̄ nónómé, b̄o uch̄anchi, abi alá jógé mejóó alá wuú, ne gejamégé b̄o mameé abif̄o. Abelé ébw̄o mb̄e ushuú Jis̄s ne apȳe ébw̄o ako átóó. ³¹ B̄o bimb̄o alá mano mekp̄o fuú ndere ágené b̄o abi áb̄o alá jógé mejóó, ájóoge abi áb̄o alá wuú, áwuú, b̄o uch̄anchi átóó, ubwiré úkéne ne abi am̄ nónómé ágene. B̄o bimb̄o áféé Ésōw̄o ayi b̄o Isr̄eli ánóge.

*Jis̄s achȳéé delé b̄o ani menȳéé
(Mak 8:1-10)*

³² Jis̄s akuú baá utóó bií ajóó ne ébw̄o aké, “Meshw̄e apȳéé me ne b̄o bina gé néndé ále mb̄o fa nd̄o el̄éé ne me ne nana ap̄o ȳéé ne genó eyigé ányéé. Nkélégé f̄o manlyáá ébw̄o ájȳéé un̄e mesa ekage muú bw̄o f̄o átóó né meti.” ³³ Baá utóó bií agíí ji aké, “Fa né mashw̄one ese degene mb̄o menȳéé f̄o ayi ákwanege njuné b̄o bina manyé né mbaá yina ayi melo elá ép̄o?” ³⁴ Ne Jis̄s agíí ébw̄o aké, “Ényú dewyáá ntoó br̄ed eníí ef̄éé?” Ashúú ji meko aké, “Dewyáá ntoó br̄ed ékénéama ne ukéké baá meshuú.” ³⁵ Ef̄éé mb̄o ne Jis̄s agaré b̄o bimb̄o aké, “Jw̄olege mme.” ³⁶ Aségé ye ntoó br̄ed eyimb̄o ékénéama ne ukéké baá meshuú bimb̄o, achȳéé matame eta Ésōw̄o gétúgé menȳéé yimb̄o. Agya ji ubauba achȳéé baá utóó bií nnó ákáré mbaá b̄o bimb̄o. ³⁷ Ébw̄o ako ányéé ágbeé ne gébége baá utóó bií ánywéré uba bi uláá ugbeé usá ukeneama. ³⁸ Mpa ande abi anyéé menȳéé yimb̄o álu b̄o delé anií. Apaá f̄o andée ne baá melo w̄o. ³⁹ Epȳégémb̄o, Jis̄s ate b̄o bimb̄o áwilé. Jimb̄o ajye kpe mmu ékp̄ée af̄é né gebagé mewaá Magadon.

16

Ekwo bɔɔ Farasi ne Sadusi ágiɪ Jisɔs nnɔ aléré ebwó ufélekpa

(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)

¹ Gébé eyigémbɔ, bɔɔ ekwó Farasi ne bɔɔ Sadusi áchwó mua Jisɔs áké, “Pyɛ ufélekpa ɛse dégé, manlere nnó Ɛsɔwɔ ne átóme wɔ.” ² Yémbɔ Jisɔs ashúú ebwó meko áké, “Nkwale akwónégé nebuú né gelege deké bíí ulóme nyɛ geyá. ³ Ne dondo akwónégé nebuú nshulégé goge, dansama áké apyéé deké, ‘Manaá achwɔ kwé’. Enyú degegé nkane nebuú nélú dekaáge gefógé genó eyigé gechwɔ pyɛ, yémbɔ enyú dékaáge ula unó bi upyɛ mbɔ né gébé eyigé na. ⁴ Enyú nɲyɛ eniné na debɔ, delu bɔɔ abi átií meso ne Ɛsɔwɔ. Dekélege me nléré enyú ufélekpa, yémbɔ yé uma nlérégé fɔ, wye lé ufélekpa Jona muú ekpávɛ Ɛsɔwɔ ne me nlérege nyɛ enyú.” Ajógé mbɔ atané afé ji.

Jisɔs akwelé baá utɔɔ bíí mbeé nnó áse gébé ne yis bɔɔ Farasi ne bɔɔ Sadusi

(Mak 8:14-21)

⁵ Ne baá utɔɔ Jisɔs achyaá géntoógé mewaá afé egbé ewé né, ndere ájyɛ ájinte mamkpa brɛd. ⁶ Ndere ebwó ájyɛ, Jisɔs ajóɔ ne ebwó áké, “Sege gébé ne yis ekwɔ bɔɔ Farasi ne ekwɔ bɔɔ Sadusi.” ⁷ Ebwó álo manjógé ebwó ebwó áké, “Ndɔfɔ ajógé mbɔ lé délá kpaá brɛd wó.” ⁸ Jisɔs akaá genó eyigé ebwó ajógé ne agií áké, “Ɛ é metɔɔ ewé enyú defyɛé ne me elu dada. Ulannó enyú deɲóge mechwɔ brɛd ayi enyu dela pɔ ne ji? ⁹ Nnó enyú delu dekaá? Elúmbɔ eké dejinte nnó me nkaáge chyɛ enyú menyɛé. Tege nkane nselé ntoó brɛd éta nchyɛé delé bɔ éta ányɛé ne usá ebi ulaá. ¹⁰ Ma tege ntó, ntoó brɛd ékénéama eyi nselé nya nchyɛé delé bɔ enií ányɛé ne usá ebi ulaá. ¹¹ Enyú dekaá nnó me mbó njóógé fɔ lé gétúgé brɛd wó? Goge me mmá nyware njóɔ nnó ségé gébé ne yis ekwɔ bɔɔ Farasi ne ekwɔ bɔɔ Sadusi.” ¹² Ɛféé mbɔ ne baá utɔɔ bíí ákaá yé nnó ji abɔ ajógé atome fɔ lé ne yis ayi apyɛ brɛd amuale. Ajógé atome lé ne unó bi ekwɔ bɔɔ Farasi ne ekwɔ bɔɔ Sadusi álérege.

Pita áké Jisɔs alu muú ayi Ɛsɔwɔ akwere ji ela gefwa

(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³ Ne Jisɔs alyaáge ɛféé, afé né gebagé mewaá Kaisaria Filipi. Akwónégé wye, agií baá utɔɔ bíí áké, “Ndé gefógé muú ayi bɔɔ ajógé nnó me Maá Nte Mekwaá nlu?” ¹⁴ Baá utɔɔ bíí ashúú ji meko áké, “Bɔɔ abifɔ ajógé nnó ɔlu mewenɛ Jɔn menwyaá bɔɔ manaá Ɛsɔwɔ, abifɔ áké ɔlu Elija ne abifɔ ntó áké ɔlu Jerimaya, elá pɔ mbɔ fɔ wó, ɔkage be muú ekpávɛ Ɛsɔwɔ fɔ.” ¹⁵ Ne ama gií ebwó áké, “Yé enyú ambɔɔ deké me nlu waá?” ¹⁶ Ajógé mbɔ, Simun Pita ashúú ji meko áké, “Wɔ ɔlu Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji elá gefwa, Maá Ɛsɔwɔ muú álu mebe yéndégébé.” ¹⁷ Ne Jisɔs ashúú ji meko áké, “Simun maá Jɔn, galógálɔ alu ne wɔ néndé, mechwɔ ewé ɔjɔɔ mbɔ, ákwaá fɔ wɔ, aléré wɔ éwú wó, elé Nte wa né mfaánebuú ne aléré wɔ. ¹⁸ Ne ngarege wɔ nnó ɔkamege ɛtaravɛ. Gébégé ntenegé nyɛ echomele bɔɔ ba, ɛtaravɛ ewena ne ebéé nebɔme. Ne negbo népɔ ne uto mampwɔ ewu. * ¹⁹ Ne nchyɛge nyɛ wɔ egbógólɔ né gefwa eyigé Ɛsɔwɔ ágbárege. Ne yéndégenó eyigé wɔ ɔshyaá fa mme, ebyénno Ɛsɔwɔ ntó ashya mé né mfaánebuú ne eyigé wɔ ɔkamégé fa mme ebyénno Ɛsɔwɔ ntó akamé mé né mfaánebuú.” ²⁰ Ne aji yé baá utɔɔ bíí etu nnó ékáge ágaré muú fɔ nnó ji ne alu Kras, Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji elá gefwa.

Jisɔs agaré ɛfwyale wuú ne negbo nií

(Mak 8:31–9:1; Luk 9:22-27)

²¹ Ɛféé ne Jisɔs alɔɔ mangaré baá utɔɔ bíí pópó áké, “Mbó manjyɛ né Jerosale, ɛféé ákpakpa melɔ ne anɔɔ baá abi ápyɛ upe Ɛsɔwɔ ne ánléré mabé Ɛsɔwɔ, ápyɛ nyɛ me ngé gejamégé ɛfwyale ne apyéɛ nyɛ bɔɔ áwá me. Yémbɔ ndɔ eléé ekwónégé Ɛsɔwɔ abwege nyɛ me nkwilé né negbó.” ²² Ajógémbɔ, Pita ase ji átené babá, alɔ manshule ji ndo áké, “Cha-o! Ata Ɛsɔwɔ akamégé mechwɔ ewéna epyɛ eta wye.” ²³ Yémbɔ Jisɔs áké ne Pita, “Kwilé me mbe ushu, danchɔmeló. Ɔgbéé me meti mampyɛ genó eyigé Ɛsɔwɔ akélege néndé ɔferégé unó nkane mekwaá, ɔferégé fɔ eké Ɛsɔwɔ.”

* **16:18** Elú wáwálé nnó: Mabo ‘Pita’ mantene nnó ɛtaravɛ né mejóɔ Grek.

Meti efwyale ewé baá utóó Jisós ábóó mankwólé

²⁴ Jisós agáre yé baá utóó bií aké, “Yéndémuú ayi akélege mambé menkwólé wa, abó manjinte gemé jii akpá gekwa jii nnó ákame negbo mankwólé me. ²⁵ Néndé yéndémuú ayi akélege mampóó genwá jii ébyénnó aníge nye geji, ne mbógé muú akamégé manchyé genwá jii getú ya, ébyénnó abó nye geji. ²⁶ Ndé nsá ayi muú ábóó, mbógé abége ne unó mme uko ne aníge genwá jii? Ndé géfógé genó eyigé muú akágé chyéé mankwóré ne genwá jii. ²⁷ Ngarege enyú unó bina uko néndé me Maá Nte Mekwaá nkerege nye ne utó bi Nte wa Esówa achyéé me ne makiénné ya ne nchyege nye yéndémuú nsá wuú, ndere ji apyéé utóó. ²⁸ Ngarege enyú wáwálé nnó, gentógé bóó álú mbó fáná, abi álá gbóó fó kpaá te ágene nye ndere Maá Nte Mekwaá achwóó nye mangbare gefwa jii fa mme.”

17

Jisós akwóré gefóó agénege mané mané (Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Ndo ékéné ékógé, Jisós ase Pita, Jemsi ne Jon menmo Jemsi ákwó áfé né mfaá mékwé ájwólé ébwó ébwó. ² Ne áké apéle Jisós akwóré gefóó, ushu bií ugénege éké nésáné nme ne mandeé jii abwólé áshwánege mané mané. ³ Ébwó áké apéle, ágé nkane Mosis ébwó ne Elija ákwómé mbélépó ájóoge mejóó ne Jisós. ⁴ Pita ajóó ne Jisós aké, “Ata eló ndere esé delú fa. Mbógé okélege nte nege nye enyú baá óto áléé fa, ama eta wye, ama eta Mosis ne ama eta Elija.” ⁵ Wye nkane Pita alu jóoge mbó, áké apéle gekó gefóó pópó gégénege mané mané gékwéré ébwó ako mme ne meko muú atané né mmu gekó eyigémbó aké, “Gége maá wa ayi mbwi metóó na, metóó egóó me ne ji, wuúge ne ji.” ⁶ Gébége baá utóó bina áléé áwuú meko yimbó, éfo ékwó ébwó metóó ákwé pyó ne mashu mme. ⁷ Yémbó Jisós achwó ta ébwó ne ajóó aké, “Kwilege mme défógé sé.” ⁸ Aké apéle ágé sé muú yicha wó ekosé Jisós ji mbií.

Elija achwó me

⁹ Ndere ébwó áshulege mékwé ájyéé Jisós áji ébwó etu aké, “Dégarégé muú fó genó eyigé enyú dégené mbó kpaá te me Maá Nte Mekwaá akwilége né negbo.” ¹⁰ Jisós ájóoge mbó, baá utóó bií ágií yé ji áké, “Ulannó ánleré mabé Esówa ájóó áké Elija abó mambó mbe akere meso fa mme gemége nnó Muú yi Esówa akwere ji ela gefwa achwó?” ¹¹ Jisós ajóó aké, “Elú wáwálé nnó Elija abó mambó mbe achwó, akwyéé unó uko nnó ube cho. ¹² Yémbó ngárege enyú wáwálé nnó Elija achwó mé ne bóó ákaá fó gefógé muú ayi ji alu wó, ápye gabo ne ji nkane ejii ébwó. Wyémbó ntó ne ébwó áchyege nye Maá Nte Mekwaá efwyale.” ¹³ Eféé mbó ne baá utóó bií bimbo álé kaá yé nnó mechó ewé ji abó ajóoge mbó, atome mbó lé ne Jon menwyaá bóó manaá Esówa.

Jisós apye mad ayi amee gesasa atoo (Mak 9:14-29; Luk 9:37-43a)

¹⁴ Ébwó ákéregé meso ábané gejamégé bóó. Mende fó achwó tó mano mbe ushu wuú, ane ji mmye aké, ¹⁵ “Ata, ge me meshwe, maá wa mende amee gesasa. Ne nemeé eníné mbó nechyége ji efwyale dóó. Népyéé ji akwene yéndégébé né mewé né gébé eyigéfó akwene né nnyi. ¹⁶ Ne nchwó ne ji mbaá baá utóó bye yémbó ápulé nnó ápye ji atóó meti epó.” ¹⁷ Jisós ashuú meko aké, “É é enyú nje enina delu untantamé bóó abi dela fyéé metóó ne Esówa cháchá wó. Nkoge mbó metóó ne enyú nnó? Mmage bé ne enyú ndó enii ne défyéé metóó ne Esówa? Chwóge me ne maá yimbó.” ¹⁸ Achwóge ne maá yimbó Jisós anyá meló nchye yimbó atané ji mmye. Wye né gébé eyigémbó maá yimbó atóó. ¹⁹ Ewyágé Jisós ne baá utóó bií ála ébwó ébwó ne baá utóó bií ágií ji áké, “Ulannó ne esé depulé meló nchye yimbó mambuú apwó?” ²⁰ Jisós ashuú ébwó meko aké, “Melo nchye yimbó apwó enyú mambú gétúge metóó ewé défyéé ne Esówa elu dada. Ngárege enyú wáwálé nnó, metóó ewé défyéé ne Esówa yé éb élé jénénjéné eke nyiné mbwé ngbon, dekage gáre mékwé ewéna nnó, ‘Kwilé fa cho né mbaá yicha,’ ne ekwilége. Ye genó gefó gepwóó fó enyú mampye.” ²¹ [Yémbó Enyú dékage

* **17:21** Elú wáwálé nnó: Melo nwe ewéna epófó né mmú bó nwe gekwene abifó.

buú gefógé meló nchye yina wyélé mbógé dénege mmye ne délyage menyéé kpékpé gétúgé depóré Eṣowá ne mmyemenene.] *

Jisṣas ama gare baá utóó bií ndere ji ágboó nye

(Mak 9:30-32; Luk 9:43b-45)

²² Bií fṣ ndere Jisṣas ne baá utóó bií alú melu ema né Galilií, ajóó ne ebwó aké, “Ela gachyéé áchyége nye Maá Nte Mekwaá né amu bóó nchye. ²³ Awáne nye ji ne ndó eléé ekwónégé Eṣowá apye nye ji akwilé né negbo. Jisṣas ajóógé mbó, baá utóó bií ála mesómé mesómé ndere áwuú mbó.”

Jisṣas agáre mechẃ nka makpo echa upe Eṣowá

²⁴ Jisṣas ne baá utóó bií áchwó né melo Kapanóm, ndere ebwó álu ewu, ánselé nka makpo echa upe Eṣowá áchwó bane Pita ágií ji aké, “Nnó menlere nyú achyége fṣ nka makpo echa upe Eṣowá?” † ²⁵ Pita akame aké, “Achyége.” Gébégé ji ákere meso né mmu gepú, gemégé nnó ánené meno, Jisṣas abó mé mbe ajóó ne ji aké, “Simun nwyaaá nkwe mangií wá. Nde ufóó bóó abi afwa mme ásele nka makpo ne manka yifṣ eta bwó? Ásele na le mbaá ambóó melo wa mbaá ankéé bóó?” ²⁶ Pita ashúú ji meko aké, “Ásele mbaá ankéé bó.” Ajóge mbó Jisṣas aké, “Mbó ebyennó baá ambóó melo áchyége fṣ nka makpo. ²⁷ Yémbó esé dekélégé fṣ nnó depye matóó ásó bóó abi. Shule né gentógé mewaá, òhme eno wye. Meshuú mbe ayi óbóó, néné meno wuú ógene nye nka wye, ekwanenge machyéé nka makpo ya ne ejye. Bó ejí óchyéé eta bwó.”

18

Ndé muú alú muú kpaá

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ Ewyá yéé wó, baá utóó Jisṣas ajyéé agií ji aké, “Ndé muú ábée muú kpaá né gefwa eyigé Eṣowá ágbárege?” ² Jisṣas akuú maá fṣ kóó ayi alu eféé, achwógé apye ji aténé né metóómetóó baá utóó bií. ³ Ne aké, “Ngarégé enyú wáwálé nnó muú ála kwóré abe eké mamane kóó wó, abe fṣ muú ayi anyé nye gefwage Eṣowá. ⁴ Ndere elúmbó, yéndémuú ayi ashulege mmye ji mme nkane maá yina

ne abée muú kpaá ayi apwóó amu né gefwa eyigé Eṣowá ágbárege. ⁵ Yéndémuú ayi akamege mampye galógáló ne mamane kóó nkane ayina né mabó ma, ebyennó ase mbó lé me.

Mmuameno mampye gabo

(Mak 9:42-48; Luk 17:1, 2)

⁶ “Yémbó, yéndémuú ayi apyéé mamane kóó nkane ayina nnó apye gabo né geluagé bóó abi áfyéé metóó ne me elú galógáló nnó áshií ji gekpékpégé ntaá né geme áhémé ji né gentóógé ebéé mega. ⁷ Meshwe apyéé me ne bóó mme yina gétúgé unó bi uténe ebwó ápyéé gabo. Unó bina ubó mampye, yémbó ebóó nye ne muú ayi aténe nte yifṣ nnó apyéé gabo. ⁸ Mbógé ebwó wye, yélé geká jyé ne gétene wá nnó apyéé gabo, só geji ófómé. Elú galógáló nnó ókpe né genwá gechúchúle ne nnó ókpe né mewé ewé élá nómége ne upó menyammye bye uko. ⁹ Ne mbógé dambóónnyi wye atene wá nnó apye gabo, pwólé ji ófómé, elú galógáló nnó ókpe né genwá gechúchúle ne nnó ókpe né ntoné mewé ewé élá nómége ne amé ápeá.

Nekanémejóó egòhyme ewé enomé

(Luk 15:1-7)

¹⁰ “Sege gébé, debyagé fṣ yéé muú ama né geluágé abi áfyéé matóó ne me eké ambáné kóó. Néndé, makiénné bwó álu yéndégébé né mbe ushuú nte wa muú alu né mfaánebuú. ¹¹ Néndé Maá Nte Mekwaá achwó mampóó bóó abi álá ákwólege depóré Eṣowá.

¹² “Desé nnó muú awyaaá usaá magóhyme úta ne éma enogé apyéé nnó? Mferé nnó ályágé ayi usaá uni meso nekuúneeni né mbyó mékwé afe akele ewé enomé kpaá té ágéne. Pó mbó? ¹³ Akelégé ewu agegé, ngarege enyú wáwálé nnó, abée ne nechóchó dóó né gétúgé ema ewé ji agené apwó áyi usaá uni meso nekuúneeni áyi ála no wó. ¹⁴ Wyémbó ntó ne Nte enyú muú alu né mfaánebuú alá kélégé nnó yéé muú ama ánó né geluágé abi áfyéé metóó ne me eké ambáné kóó.

Jisṣas alere ndere muú abée ne nte menme ayi apye ji gabo

† 17:24 Elú wáwálé nnó: Nka makpo yina, élé nka eyi yéndémuú Jus áchyége nnó ákwyege echa upe Eṣowá.

¹⁵ Jis̄s af̄e mbe manl̄érégé aké, “Mb̄ogé nte men̄me wye né echomele b̄ó ba apyégé gabo eta wyeé, ch̄ó b̄ané ji bibí ɔpye ji akaá gyéé ayi ji apyéé. Mb̄ogé akamégé nnó alu gyéé ebyennó dema se ate ndere an̄me. ¹⁶ Ne mb̄ogé alá kamé nnó genó eyigé ji apyéé gélú gyéé w̄ó, ‘se muú ama yé apea ɔkere eta wuú nnó unó bi ɔjoge ne ji b̄ó apea ye aleé ábé ndere b̄ó ntesé.’ * ¹⁷ Ne mb̄ogé ake ashya wye shyá nnó ap̄o gyéé né genó eyigé ji apyéé, kpá mechó ewémb̄o cho ne ewu né echomele b̄ó ba. Ne mb̄ogé echomele epagé nnó ɔlu ch̄ó ne ji alá kámé w̄ó, sege ji nkane muú ayi alá afyéé met̄ó ne Es̄w̄o w̄ó ye eké mens̄ele nkamakpo.” †

Baá ut̄ó Jis̄s áwyaá eshye fa mme

¹⁸ Jis̄s aj̄ógé mb̄o aké, “Ngárege enyu wáwálé nnó yéndégenó eyigé enyú de-shaá fa mme, ebyennó Es̄w̄o ashyaá mé geji né mfaánebuú. Ne yéndégenó eyigé enyú dekamégé fa mme ebyennó Es̄w̄o ntó akamé mé geji né mfaánebuú. ¹⁹ Ne genó eyigé ɔ eyigé mmage gáre enyú gelu nnó, yéndégébé enyú ápeá fa mme dekamégé meko ama mangiú Es̄w̄o genó, dénégé mmye Nte wa muú alú né mfaánebuú achyeḡe enyú geji. ²⁰ Néndé yéndé mbaá yi b̄ó ba ápeá ye aleé áchomégé mbaá ama me ntó mbe ef̄é ne ebw̄ó.”

Jis̄s alere nnó déjinte gabo ayi ate an̄me apyéé eta sé

²¹ Pita achw̄ó giú yé Jis̄s aké, “Atá njige mb̄o nte gabo ayi nte men̄me apyéé eta wa nd̄o enií? Nnó kpaá te nd̄o ekeneama?”

²² Jis̄s ashuú ji meko aké, “Ngba, ep̄f̄ó nd̄o ekénéama, ɔb̄ó manjiú ji nte usaá nd̄o uléé meso ef̄ya né malu akeneama. ²³ Me ngarege enyú mechó ewé gétúgé gefwa eyigé Es̄w̄o ágbárege gélú eké abya yina. Mfwa f̄ó ab̄ó mankw̄ólé b̄ó ut̄ó bií abifo áchw̄ó ne b̄ó ut̄ó bií ányéé ji. ²⁴ Ndere alo ula mankw̄ólégé, b̄ó ut̄ó bií abifo áchw̄ó ne muú ut̄ó wuú ayifo ama ayi agbaré ji gejamégé nk̄a eyi epw̄o amu. ²⁵ Ne elé alá kaáge kw̄o ujw̄ó bií ji anyéé mfwa yimb̄o, mfwa yimb̄o aké ákpó mende yimb̄o, mendée wuú ne baá ne yéndégenó

eyigé ji awyaá nnó agé nk̄a akw̄o ujw̄ó bií. ²⁶ Aj̄ógé mb̄o, muú ut̄ó wuú yimb̄o abogéné mmye mme ne mbe ushu mfwa yimb̄o, ane ji mmye aké, ‘Ata, nkpa geka jyé, chyéé me gébé nk̄w̄ole nye ujw̄ó byéé uko.’ ²⁷ Apyégé mb̄o meshw̄e akw̄o mfwa yimb̄o met̄ó d̄ó alyaa ji nnó ajyéé akw̄ogé sé ujw̄ó bim̄b̄o. ²⁸ Yémb̄o, ndere muú ut̄ó yimb̄o atané mbaá mfwa ajyéé dafye agé nte muú ut̄ó ayifo ayi agbaré ji ekéké nk̄a ewé elá p̄o yéé genó maméé ne nk̄a eyi ji agbaré mfwa yimb̄o. Apye ji anyuá amu mmw̄ólé aké, ‘Chyéé me nk̄a ya eyi ɔnyéé.’ ²⁹ Nte men̄me yimb̄o abogéné mme ane ji mmye aké, ‘Nte, chyéé me gébé nk̄w̄ole nye ujw̄ó bye!’ ³⁰ Yémb̄o mende yimb̄o akame w̄ó. Tenétené yimb̄o afye mende yimb̄o né den̄o nnó akw̄o ujw̄ó bií uko. ³¹ Gébégé b̄ó ut̄ó mfwa abifo ágené mechó ewéna, met̄ó es̄ó ebw̄ó d̄ó ajye toó mfwa yéndégenó eyigé gepyéé. ³² Mfwa akuú muú ut̄ó ayi mb̄o, ayi ji ab̄ó aj̄ó nnó akw̄ogé sé ujw̄ó bií ágbarege ji nnó achw̄ó. Achw̄ógé, aj̄ó ne ji aké, ‘W̄o muú mebo yina, ɔne me mmye ngé w̄o meshw̄e, nlyaa gekpékpégé ujw̄ó ebi ɔnyé me; ³³ ɔb̄ó ɔlu mangé ntó nte men̄me wye meshw̄e ndere me ngené w̄o meshw̄e, p̄o mb̄o?’ ³⁴ Ne met̄ó es̄ó mfwa yimb̄o d̄ó aj̄ó aké áfyé mende yimb̄o né den̄o átulé ji kpaá te akw̄ole ujw̄ó ebi anyéé ji uko.” ³⁵ Jis̄s ánérégé manj̄ó aké, “Wyemb̄o ntó ne ebe nye ne Es̄w̄o Nte wa muú alu né mfaánebuú. Mb̄ogé alá jinte gabo ayi nte men̄me wye apyéé ne met̄ó wyeé meko w̄ó, Es̄w̄o apyéé nye ne w̄o ntó wye ndere mfwa yimb̄o ab̄ó apyéé ne muú ut̄ó wuú yimb̄o.”

19

Jis̄s alerege dep̄ré manwá neba (Mak 10:1-12)

¹ Jis̄s anerege manj̄ó dep̄o etire na deko, alyaa gebagé mewaa Galilií af̄e né gebagé mewaa Judiya achyaá eb̄éé Jodan. ² Gejamege b̄ó gekw̄ole ji. Apye abi ámeé átoó. ³ Ndere ji alú ewú, b̄ó Farasi f̄ó áf̄e eta wuú mammua ji áké, “Nnó eb̄é es̄é ekamé nnó mende awá neba ne mendée wuú né yénde eké mech̄ó?” ⁴ Agíge mb̄o, Jis̄s

* **18:16** Elú wáwálé nnó: Né melo n̄we ewéna, aj̄ó wye nkane asame né mmu n̄we Deter̄on̄mi 19:15. † **18:17** Elú wáwálé nnó: Anselé nkamakpo ányéé nya b̄ó upw̄o gétúgé eyigémb̄o b̄ó ásele nya nnó ebw̄ó alu b̄ó ubee.

ashuú ebwó meko aké, “Elu wáwálé nnó enyú deku mé né mmu Esòwò nnó, té ula ulóó ebi Esòwò muú ákwyéé nyá bọ́, akwyéé ebwó, mende ne mendée.” ⁵ “Getú eyigé na mende alyage nyé mmá wuú ne nte wuú afé acho mmyé ne mendée wuú ebwó ápea ákwé muú ama. ⁶ Ebwó ápó sé bọ́ ápea nana, ála muú ama. Ndere elúmbò bọ́ abi Esòwò áchomé chónchó né neba ékágé muú akya nnó atyáa.” ⁷ Bọ́ Farasi abimbò agií ji aké, “Ulannó ne ebe Mosis ejóó eké mende akáge chyéé mendée wuú mekpò ñwe manlere nnó awá neba ne akage lyaá ji?” ⁸ Jisàs ajóó ne ebwó aké, “Mosis akame nnó enyú déwá neba ne andée nyú gétúgè mekpò meto nyú. Yémbò, eba epófó mbò gébégé Esòwò abọ́ mbé akwyéé mende ne mendée.

*Jisàs alárege depàré ulò ne neba manwá
(Mat 5:27-32; Mak 10:11, 12; Luk 16:18)*

⁹ “Ne ngárege enyú nnó, yéndé mende ayi awáne neba ne mendée wuú, mbógé mendée yimbò alá kwe ulò wó ne ajyège ba mendée ayichá akwé mbò lé ulò.” ¹⁰ Baá utóó Jisàs ájóó ne ji aké, “Ebege nnó wye mechó ulóó ewuèwu ne muú akágé wa neba ne mendée wuú, elu chanéné nnó mende ábagé yé mendée cháchá.” ¹¹ Jisàs ashuú ebwó meko aké, “Bọ́ ako fó wó ákamégé manjwòle ayi alá ábá neba wó. Ekose bọ́ abi Esòwò achyéé ebwó eshyé ne ákágé jwòle. ¹² Kágé nnó ábyé ande abifó mpé, abifó élé ákwaá ne ápyéé ebwó álu mbò. Bọ́ abifó ájwòle wyembò eké mpé gétúgè utóó gefwa eyigé Esòwò ágbárege. Bọ́ abi ákamégé manjwòlé ayi alá abá neba wó ájwòlé.”

*Jisàs ajé ambáné kọ́
(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)*

¹³ Bọ́ fò áchwó ne baá bwó eta Jisàs nnó anéré ebwó amu makpo anemmyé mbaá Esòwò ajé ebwó. Baá utóó bií ányá bọ́ bimbo. ¹⁴ Yémbò Jisàs ajóó ne ebwó aké, “Lyáge ambánékó áchwó eta wa, ekagé dégbé ebwó néndé gefwa eyigé Esòwò ágbárege gelú eyigé bọ́ abi álu ndere baá bina.” ¹⁵ Ajógé mbò, anere ammu né mekpò yéndé maá ajé ebwó, anerege alyaa yé melu ewémbò afé.

*Abya muú ñka
(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)*

¹⁶ Bií uma mende fò afé mbaá Jisàs. Agií ji aké, “Ménleré mbógé nkélege genwá eyi gélágé byéé, nde galógáló ayi mbọ́ mampye?” ¹⁷ Agíge mbò, Jisàs ashuú ji meko aké, “Ulannó wò agíge me genó eyi gelóme, Esòwò mbií ne alú muú ayi alóme. Mbógé okélege mambò genwá, nógé yé mabe Esòwò.” ¹⁸ Ne mende yimbò agií Jisàs aké, “Mabe ayi nde?” Jisàs ashuú ji meko aké, “Ówáge muú, okwége ulò, ojogé ejò, oténegé ntésé gebyó. ¹⁹ Nógé nte wyéé ne mmá wyéé ne gbógé ne nte ménmé wyéé ndere ogboó ne geme jyéé.” ²⁰ Ne mende yimbò ashuú Jisàs meko aké, “Nlò mambélé mabé yina mako, ndegecha gelaá?” ²¹ Jisàs ajóó ne ji aké, “Mboge okélege mambé chó, gé genó eyi gélaá, chó kpoó yéndégenó eyigé owyaá, ochyéé ñka yimbò mbá ubya bọ́, ne abéé nyé ne gefwa né mfaánebuú. Opyegé mbò, ochwó okwólé me ndere maá utóó wa.” ²² Mende yina awugé ndere Jisàs ajóó, alyaa afé meshwemeshwé ne mesómé néndé ji awyaá gefwa dọ́. ²³ Ne Jisàs ajóó ne baá utóó bií aké, “Ngárege enyú wáwálé nnó ejwerége ne muú ñka akpe né gefwagé Esòwò.” ²⁴ Mmage gare enyú nnó elú wáwá nnó mpò mashwòne áshwá né embú ábyamé ne nnó muú ñka akpe né gefwagé Esòwò ágbárege. ²⁵ Baá utóó bií áwúgè mbò matye mawa ebwó meno ne agige ate aké, “Ne ndé muú yi abò nyé genwá eyi gélágé byéé?” ²⁶ Jisàs ape ebwó domeé ajóó ne ebwó aké, “Akwaá ákágé pye fó ufóó unó bina, yémbò Esòwò akage pye unó uko.” ²⁷ Pita ashuú yé ji meko aké, “Gé esé delyaa unó sé uko dékwòlege wò. Ndé nsá ayi esé débóó nyé?” ²⁸ Jisàs ajóó ne ebwó aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó, enyú abi dékwòle me dejwòlege nyé ntó ndere afwa mampáné depò né matóó áfyáneapeá ayi bọ́ Isrèli gébégé Maá Nte Mekwaá ajwólégé né geluò mamgbare gefwa jií né mme meke. ²⁹ Ne yémbò muú ayi alyaa upú, áñmé, nte ne mmá, yé baá yé lé makóó gétúgè alu menkwólé wa, abéé nyé ne bọ́ ne gejamégé unó bi upwò amu. Ne Esòwò achyège nyé ji genwá eyi gélágé byéé. ³⁰ Yémbò gejamégé bọ́ abi álu mbò mbé

nana, meso gébé álaá nyε meso ne gejamé abi álu mbó meso nana ábεé nyε mbε.”

20

Jisós atoó nekanémejós ampyéé utós né mekós umpome

¹ Jisós ama ajós aké, “Gefwa eyigé Esówa ágbárege gelú éké nekanémejós enina. Bii uma mende fó afé ntone gesé dondo ajye kelé bós abi ájyεé pye utós né mmu mekós wuú. ² Ajyεge, bós abi ji abós mbε ágene ákame nnó ji achyεge yéndémuú ébwó meno nka ewé yéndémuú anyéé mé né bii uma ne agare yé ébwó nnó ajye alo utós. ³ Kálánká eneéneama ékwónégé ama jyεé dafye age bós abifo átene wyε detú né ntóné gese. ⁴ Ajós ne ébwó aké, ‘Enyú ntó chogé depye utós né mmu mekós wa. Nchyεge nyε enyú genó eyi gepyεé matsó ágós enyú.’ ⁵ Abimbo áfé manjyεé lo utós. Mbós mekós yimbo apyεé wyεmbó né metós ηwómésé. Né kálánká éléé ama jyé pye wyεmbó. ⁶ Genógé kálánká eta né nkware mende yimbo ama jyε né gese, ama gé bós átene wyε eféé detu. Agii ébwó aké, ‘Enyú dechós bii bina detu, élo mbó?’ ⁷ Ashuú ji meko aké, ‘Muú fó ákuú esé nnó depye utós wó.’ Aké ne ébwó, ‘Enyú ntó choge depye utós né mekós wa.’

⁸ “Nkwale akwónégé mbós mekós yimbo ajós ne mempélé bós utós bii aké, ‘Kuú ampyéé utós bimbo ako áchwó ne ochyεé yéndémuú nka jii. Bómbε chyε bós utós abi álaá meso, ne abi abó mbε chyε ébwó kwyakwya.’ ⁹ Ne bós abi ábó áchwó né kálánká eta né nkware anyé wyε meno nka ema ne abi áchwós tε dondo. ¹⁰ Abi ábó mbε áchwóge áfere nnó ébwó ányéé nyε nka dós ápwó abifo, yémbó ébwó ntó ányé wyε nka janja. ¹¹ Ndere ébwó ásele nka eyimbo álo manménégé áshuúlege mbós mekós ndo, ¹² ajóge aké, ‘bós abi ósele ébwó kwyakwya apyε utós lé né nchwaneke ama yémbó ochyεé ébwó meno nka wyε ndere esé abi dégene efwyale depyεé utós bii kpógele né mmu gebábálégé ηméé!’ ¹³ Yémbó mbós mekós ashuú muú bwó ama meko aké, ‘Mejée wa me mfwale fó wó, wó. Okame manse nka ndere yéndémuú anyéé mé né bii uma, epó mbó?’ ¹⁴ Se nka

jyεé wulege, membós ne nke nchyεge muú utós ayi kwyakwya wyε ndere nchyεé wó. ¹⁵ Nnó nlu gyéé mampye genó eyigé nkεlege mampye ne nka ya?” Wa metós esós wó ele nlu muú ayi nchyεge echyε?” ¹⁶ Jisós anerege ajós yε aké, “Bós abi anea mbó gеме fina akwene nyε mbya né meso gébé ne abi alu mbó mbya fina aneage nyε gеме né meso gébé.”

Jisós ama gáré máháne aléé nkane ji agboó nyε

(Mak 10:32-34; Luk 18:31-34)

¹⁷ Ndere bó Jisós ákwóme ájyεé né Jerosale, ase baá utós bii áfyaneápeá ébwó átene babá. ¹⁸ Ajós ne ébwó aké, “Wuúge, esé dékwóme mbó déjyεé né Jerosale, ewu, áfyéé nyε Maá Nte Mekwaá né amú anós baá ampyéé upε Esówa ne ánleré mabé Esówa. Ébwó ajógé nyε nnó, me nkwe mpa, áwá me. ¹⁹ Ne áfyéé nyε ji né amú bós abi alá pó bós Jus. Ébwó ájwyaáge nyε ji, átulege nyε ji ne utó ne áwóme nyε ji né gekwa agboó. Yémbó, ndó éléé ékwónégé Esówa apyεé nyε ji akwilé né negbo.”

Dékpakpa né gefwagé Esówa

(Mak 10:35-45)

²⁰ Wyε né gébé eyigémbó, mendée Sebadee afé mbaá Jisós ne baá bii ande ápeá, ató mano né mbε ushu wuú, agii Jisós nnó apoó ji. ²¹ Jisós agi ji aké, “Okélege ndé?” Ashuú ji meko aké, “Nkélege nnó, né meso gébé ójwólégé óke ógbarege gefwa jyεé ópye baá ba bina apea ájwóle ntó ne wó né malu enoge, ama né egbe ébwónyε wyε ne ayifó né egbe ébwóbe wyε.” ²² Ne Jisós ajós ne ébwó aké, “Enyú dekage genó eyigé degígé mbó. Nnó enyú dekage nyú nyε nka efwyale ayi me nyuú nyε?” Aké, “É, esé dekage.” ²³ Akamege mbó, Jisós ajós ne ébwó aké, “Nkame wáwálé nnó enyú dékágé gé nyε efwyale nkane me ngene nyε, yémbó me fó njyaá bós bi ájwólege né ébwónyε wa ne abi ájwólege né ébwóbe wó. Malu yimbo alú élé ayi bós abi Nte wa ajyaá me nnó ajwólé wyε.” ²⁴ Ne baá utós Jisós abi makpo áfya, áwúgé genó eyigé abi ápeá ápye, matsó ásó ébwó dós.

²⁵ Ne Jisós akuú baá utós bii ako ajós ne ébwó aké, “Enyú dekaá nnó afwa mme

abi alá pò bɔ́ Jus áselé utó bwó ápyéé yéndégenó eyi géjii ébwó metɔ́ ne bɔ́ bwó ne yé ákpakpa melo áwyaá utó bi ajóge mechó ne bɔ́ bwó ébyé. ²⁶ Ne ébége fɔ́ mbɔ ne enyú. Yéndémuú nyú ayi akélege mambɛ muú kpaá abó mambɛ ménkpané defwé nyú; ²⁷ yéndémuú nyú ayi akélege mambɛ menɔ́mbɛ abɔ́ mambé éké mefwé nyú. ²⁸ Wye nkane Maá Nte Mekwaá, ji achwó fɔ́ nnó bɔ́ ákpá ji defwé wó, achwó lé mánkpá bɔ́ defwé nnó achyɛ gemɛ jii mawené gejamége bɔ́ né gabo.”

*Jisɔs apye bɔ́ ame nónómé apea ágene
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)*

²⁹ Jisɔs ne baá utɔ́ bií ályage Jeriko, gejamége bɔ́ ákwólé ébwó. ³⁰ Wye né gébé eyigémbɔ, ande fɔ́ ame nónómé apea abɔ́ ájwólé né mapea meti. Nkane bɔ́ ájógé nnó Jisɔs ale koó ande bimbo ábege áke, “Ata, Mpyáne Devid gé esé meshwɛ!” ³¹ Bɔ́ bimbo ányá ébwó áke, “Kwenege nyáme”, yémbɔ ábéé lé beége ne eshyɛ áke, “Ata, Mpyáne Devid, gé ese meshwɛ.” ³² Jisɔs awúge mbɔ atené, akuú ye bɔ́ ame nónómé bimbo apea ágii ébwó aké, “Ndé genó dekelege me mpye eta enyú?” ³³ Ashuú ji meko áke, “Ata, dékelege nnó apye esé dégene mbaá!” ³⁴ Meshwɛ akwó Jisɔs metɔ́ getúge bwó ne ata ame bwó. Ténéténé yimbo álo mángéné mbaá ne ákwólege ji.

21

*Jisɔs akpe né Jerosale nkane mfwa
(Mak 11:1-11; Luk 19:28-40; Jɔn 12:12-19)*

¹ Ndere Jisɔs ne baá utɔ́ bií álé kwókwólé ne Jerosale, ákwónégé Betfage melo ewé elu né mfaá Mékwé Olif. Jisɔs áfere baá utɔ́ bií makpo ápeá ató nnó abó mbɛ. ² Ndere atame ébwó, ajó aké, “Chogé né maá melo ayi alu mbɔ enyú né mbɛ, ténéténé dégene nye maá géjuná eyigé áshii ne maá wuu ne egbe mmyɛ. Kaáge dechwó me ne ubi. ³ Ne mbógé muú agigé enyú ula bi dekage geji, garege ji nnó, ‘Ata ne akélege ubi.’ Ténéténé yimbo, alyágé enyú dechwó ne

ubi.” ⁴ Ewéna epyembɔ nnó ébe wáwálé ndere muú ekpávɛ Esɔwɔ abɔ́ ajó nnó,

⁵ “Gare bɔ́ Sayɔn nnó,

Gege mfwa nyú,

apɔ ne nepa,

ajwólé mfaá géjuná achwó ne maá mbyene géjuná.” *

⁶ Baá utɔ́ bimbo ájyégé ápye wye ndere Jisɔs agare ébwó. ⁷ Achwógé ne géjuná yimbo ne maá etá Jisɔs, áfere mandéé bwó ágyaá ubi meso ne Jisɔs akwó ajwólé mfaá.

⁸ Ne gejamége bɔ́ abi álu eféé ágyaáge mandéé bwó né meti. Abifɔ́ ásórege uwó mámé ágyaáge ntó né meti nnó Jisɔs akoó mfaá. †

⁹ Gejamége bɔ́ ájyéé mbɛ abifɔ́ ákwólege meso ne Jisɔs alu metɔ́ metɔ́. Ébwó ako álo mankálégé áke,

“Matame mábé ne mpyáne Devid!

Mejé ébé ne muú ayi achwó né mabɔ Ata.

Matame mábé ne Esɔwɔ muú alu né mfaánebuú eniné mfaá mfaá!”

¹⁰ Wye ndere Jisɔs akpené né Jerosale, melo meko enyigé tegétege ne bɔ́ álo mangigé áké, “Acha muú ayi achwó mbɔ waá ye?” ¹¹ Ne gejamége bɔ́ abi akene ne Jisɔs ashuú meko áké, “Élé Jisɔs muú ekpávɛ Esɔwɔ ayi atané né melo Nasɛɛt né gebagé mewaá Galilí.”

*Jisɔs abú bɔ́ bi ákpóó unó né mmu écha
upe Esɔwɔ*

(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Jɔn 2:13-22)

¹² Ne Jisɔs akpégé né melo Jerosale akpe né mmu dachi écha upe Esɔwɔ, abú bɔ́ bi ákpóó ne abi áname unó. Atyá makpókópógélé bɔ́ abi ákene geségé manka mankwɔré ne malu ujwólé bɔ́ ako abi ákpóó upwine melo ébi ápye upe Esɔwɔ ne ubi. ‡

¹³ Ndere Jisɔs apyembɔ, agare ébwó aké, “Asa né mmu ηwe Esɔwɔ nnó, Esɔwɔ aké, ‘Gepú ya eyíge bɔ́ áchómege wye mamféé me ákuú nye geji nnó gepúgé mmyemenene.’ Yémbɔ enyú débwalé géjí gelá melu ewé ánjó ábigé wyéé!” ¹⁴ Ndere ji alú né mmu écha upe Esɔwɔ, bɔ́ ame

* **21:5** Elú wáwálé nnó: 1. Sayɔn élé melo Jerosale. 2. Gébége bɔ́ Jisɔs, afwa ájwólege lé né mfaá mpɔ mekagala ne ákene. Ubya bɔ́ ne ukene mfaá ujuja. † **21:8** Elú wáwálé nnó: Ge na ne bɔ́ Jus apye manse muú kpaá ne enoge.

‡ **21:12** Elú wáwálé nnó: Gepwine melo gélu getu eyigé bɔ́ Jus ápye upe mbaá Esɔwɔ.

nónómé ne abi ubwire áfé eta wuú. Apye ebwó ako átoó. ¹⁵ Anó baá ampyéé upe Esowó ne ekwó anlere mabe Esowó ágé ukpékpé unó bi Jisós apyéé ne áwú ntó ndere baá melo ákalege né mmu echa upe Esowó, nnó matame mábé ne mpyáne Devid. Awugé mbó matóó ásó ebwó. ¹⁶ Agí Jisós áke, “Ówuú mbó genó eyigé baá melo ájógé?” Jisós ashuú ebwó meko aké, “Eeh nwu, nnó enyú délu danjú genó eyigé asame né mmu nwe Esowó? Asá wye nnó; ‘Óleré baá melo ne abi álu maka amu ndere áfége wó’.”

¹⁷ Jisós ajógé mbó alyá ebwó afé né melo Betani ayye bele ewu.

*Jisós alweré genóge fig gégbó
(Mak 11:12-14, 20-24)*

¹⁸ Bií uyyágé, dondo gemua mme, ndere Jisós abóó mankeré meso né Jerosale, akwónégé meti mesa aló mamye ji. ¹⁹ Agé genó eyigé akuú nnó fig né egbé meti. Afé wye nnó waá agene umpomé fó wyeé, yémbó yéé géma age wó ekosé bya ubíubí. Jisós ajóó ne genó eyigémbó aké, “Te mme abyéé, wó omagé wóó sé umpomé.” Ténéténé yimbó genó eyigémbó gewanjésé gégbó. ²⁰ Ne baá utóó Jisós ágégé mbó ála mano mekpó fuú, ágíge ate aké, “Genógé fig eyigé na gégbó mbó wáwá ndé?” ²¹ Ne Jisós ashuú ebwó meko aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó, mbógé enyú defyégé matóó ne Esowó ne déla pó ne dembyó né eshye ewe ji awyaá, dépye nye unó nkane me mpyéé mbó ne genóge fig, yé ebé lé ebi upwóó bina dépye nye ubi. Dékage jóó yé ebé lé ne mékwé ewéna nnó, ‘Táné fa ojyé okwé né mmu ebeé mega’, Esowó apye wye nkane enyú déjóó. ²² Mbógé defyégé matóó nyú ne Esowó ne dégíge yéndégenó né mmyemenene achyége nye enyú geji.”

*Agí Jisós mbaá ayi uto bi utané
(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)*

²³ Jisós akeré né mmu echa upe Esowó, akpégé mmu aló manleré bóó mekomejóó Esowó. Ndere alérege anó baá abi ápyéé upe Esowó ne ákpakpa melo áchwóó báne ji, agí ji áke, “Ndé uto ebi ówyaá mampye unó bina? Waá achyéé wó uto ubi?” ²⁴ Jisós ashuú ebwó meko aké, “Me ntó nwyaa awa nkwe mangí enyú, deshúgé me meko me

ngarége enyú uto ebi me nwyaa ne mpyéé unó bina. ²⁵ Waá achyé Jón uto manwyaá bóó manaá Esowó, Esowó waá akwaá?” Jisós ágiígé mbó aló manyége mbeé ne ate áké, “Dejógé mbó nye nnó? Ebege de jógé nnó élé Esowó ne achyéé Jón uto bi, agige nye esé aké, ‘Ulannó ne delá kamé mekomejóó wuú wó?’ ²⁶ Yémbó mbógé déjóge nnó ‘Akwaá ne áchyé’ ebyénnó dekelege bóó bina mpa. Nendé, yéndémuú abó akaá nnó Jón alu muú ekpávé Esowó wáwálé.” ²⁷ Epye ebwó áshú lé Jisós meko aké, “Esé dékaá fó muú ayi achyéé Jón uto wó.” Ne Jisós ashuú ntó ebwó meko aké, “Yé me ntó ngarége fó enyú muú yi achyé me uto ne mpyé unó bina.”

Jisós ató nekanémejóó mende fó ne baá bií apeá

²⁸ Ne Jisós aké, “Enyú déferé mbó nnó ne mechó ewéna? Mende fó abó alu, awyaá baá ande makpó apea. Bií uma ákuú ayi mbe, ajóó ne ji aké, ‘chó pye utóó ne mekóó fina.’ ²⁹ Ne maá yimbó ashuú ji meko aké, ‘Njyéé fó’ yémbó ewyáge akwóré metóó wuú afé. ³⁰ Mende yimbó afé mbaá ayifó ajóó wyémbó ne ji. Ajógé mbó maá yimbó akamé aké, ‘Ata njye.’ Yémbó ajyéé ji wó. ³¹ Jisós ajógé mbó, aké, gárege me, né baá bina makpó apea, ayi ndé áwuú meko nte wuú?” Ashuú ji meko aké, “Elé ayi mbe” Eféé mbó Jisós agaré ebwó aké, “Mengarege enyú wáwálé nnó bóó abi álú bóó abo nkane anselé nka makpó ne andée eno, ábóó nye mbe age meti wáwá mamkpe né gefwa eyigé Esowó ágbárege ápwó enyú abifó. ³² Néndé Jón menwyaá bóó manaá Esowó achwó nya eta nyú bóó Isréli ako aleré enyú ndere muú abóó mambelé genwá jii ndere Esowó akelege, ne enyú dekamé meko wuú wó; yémbó anselé nka makpó ne andée eno ne ákamé meko wuú. Ne yéé gébége enyú dégené mbó na, enyú deti fó meso ne gabo nyú dekamé meko wuú wó.”

*Nekanémejóó bóó uségé ne mbóó mekóó
(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)*

³³ Jisós ama ajóó aké, “Wuúge nekanémejóó eniné fó”, “Muú fó awyaá nya mekóó wuú, ape unóó ebi ákuú vine, ásele umpome bií mampye mmóó, anó gebame agyaá ewú mme, achó embu akwyéé ewú chánéné

nnó áké anámege umpome ebimbo manaa makpéné wye. Atene ntó maá enyón nnó membamé mekóó ajwólégé wye. Ase bók uségé afyé wye. Apyégé mbo, atané afé neke né melo f. ³⁴ Gébé gekwónégé eyigé akyéé umpome vine ebimbo mbók mekóó ató baá defwé bií nnó ájye áse ebií umpome vine mbaá bók uségé bimbo. ³⁵ Baá defwé bimbo akwónégé né mekóó, bók uségé ágbaré ebwó, átulé ama, áwá ama, ne átó ayifo ne mataá. ³⁶ Apyégé mbo, mbók mekóó yimbo ama tó baá defwé abifo, abi ajamé apwók abi mbembe. Ne bók uségé bimbo ápye ne baá defwé bimbo wye nkane ápye ne abi mbe. ³⁷ Ne kwyakwya, achwó fere maá wuú ató, ajók aké, 'Ágégé nye maá wa membók yé ebé nnó áchyege nye ji énogé.' ³⁸ Yémbó bók uségé bimbo, ágégé maá awuú nkane achwók, ajók ne ate áké, 'Gége menyéé geteé mbók mekóó na, chwóge déwá ji, ji ne alú muú ayi anyéé nye geteégé mekóó ewéna, chwóge dewá denyé geteé jii!' ³⁹ Apyégé ji áfomé meso gébámé áwá.

⁴⁰ "Jisós anérégé mantó nekanémejóó eniné na, agií ákpakpa bók Jus abi ji agarege ebwó makamejóó ayina aké, déferé nnó mbók mekóó yimbo akerégé meso né neke níí, apye nye nnó ne bók uségé bimbo?" ⁴¹ Ashuú ji meko áké, "Akerégé meso, apye nye bók nchye bimbo ágbo negbo nebo. Achyéé mekóó ewémbó mbaá bók uségé abi cha, abi áchyege nye ji ebií umpome vine yéndé gébége mbwe." ⁴² Ajógé mbo, Jisós agií ebwó aké, "Nnó enyú délú danjú genó eyige ásamé né mmu nwe Esowó? Asa wye nnó, 'Ntaá eniné antené upú ashyaá nnó nélómé, neni ne nélaá menó ntaá ayi ágbaré ekwó gepú. Ata ne apye nnó ewú ebe mbo, ne elu gekpekke genó né ame se!'"

⁴³ "Ndere elúmbó, me ngarege enyú wáwálé nnó, enyú débéé nye sé bók bi Esowó ágbárege gefwa ne enyú, ala gbaré nye lé ne bók abi ákwore matók bwó ákwane mambé bók gefwage Esowó." ⁴⁴ [Ne yéndémuú ayi akwene mfaá ntaá eníne na, akorege nye, yéndémuú ntó ayi ntaá enína nekwene ji mmye nechógéré ji yilé yilé.] ⁴⁵ Anók baá abi apye upé Esowó ne bók Farasi áwuúgé ndere Jisós atomé maka mejóó yimbo, ákaá nnó ájoge mbo lé ne ebwó.

⁴⁶ Akelé meti mampye ji, yémbó áfók nya gejamégé bók abi alú eféé, néndé yéndémuú áse Jisós nnó alu muú ekpávé Esowó.

22

Nekanémejóó epaá neba (Luk 14:15-24)

¹ Ne Jisós ama tó ebwó nekanémejóó eniné f. aké, ² "Gefwa eyigé Esowó ágbárege gélú eké nekanémejóó eniné na. Mfwa f. akpomé mmye mampye epaá nebane maá wuú ayi mende. ³ Mfwa yimbo anérégé, ató baá defwe bií nnó ájye ákú bók abi ji agaré mé nnó achwó epaá elo, yémbó ye muú ama achwó wó. ⁴ Mfwa yimbo ama kéré ató baá defwé abi f. aké, 'chóge dégaré bók abi me mbo nlók nnó nwá mpó mabó, ntyéé ebwó menyéé melóméló, nkwyéé yéndégenó. Achwó wáwá, áwyagé epaá echwók elo!' ⁵ Yémbó bók bimbo áse yé ewémbó eké genó wó. Afé ápye lé depó debwó etiré cháchá. Abifo afé makók bwó, abifo afé ne upú use bwó. ⁶ Ne abifo ágbaré baá defwe mfwa átulé ebwó eke menya, áwá. ⁷ Apyégémbó, metók esó mfwa yimbo, ató bók bee bií ájye wá bók abi áwané mbo baá defwe bií, ne áso ntó melo bwó. ⁸ Ne agaré yé baá defwé bií aké, 'Epaá wa echwók lo, ne bók abi me nene álere nnó ákwane f. mambé bók abi áchwók epaá wa wó. ⁹ Chóge né mati mako, kuúge yéndémuú ayi dégéne nnó áchwó epaá.' ¹⁰ Ne baá defwé bií mbo afé ápyéé wye nkane ji ajók. Akuú yéndémuú ayi ebwó ágené, abi aboabo ne abi álóáló achwó. Kpaá te gepúgé neba gegbeé ne bók. ¹¹ Ne gébége mfwa yimbo akpené mmu mangé bók abi anené ebwó epaá, agé mende f. ama ayi ala fyé ndée neba eyi ekwané mbaá epaá ewémbó wó. ¹² Agií ji aké, 'Mejeé wa, wó apyéé nnó ne okpené fa ne ndée eyi ela ekwané mbaá epaá ewéna wó?' Ne mende yimbo ala bómbo. ¹³ Epye mfwa agaré bók abi ánene ankéé né epaá aké, 'pyége ji déwé uka ne amu, debwéé ji défómé dafye né melu ewé empinya gemua elu wye. Eféé mbo ne bók álilí nye ányéé manéne.' ¹⁴ Jisós anérégé mantó nekanémejóó eniné na, aké, "Esowó akúu gejamégé bók yémbó abi ji ajyaá jaá wó."

*Agii Jis̄as mech̄o nkamakpo
(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)*

¹⁵ Ewya yé wó, bɔ́ɔ́ ekwɔ́ Farasi fɔ́ abi awuú genó eyigé Jis̄as ajógé, atane ájyɛ́ gbáre geju ákélege meti ewé ebwó ápye ne Jis̄as akwe nekwené meno. ¹⁶ Ebwó ako ákamé meko ama, átó baá utó bɔ́ɔ́ choncho ne bɔ́ɔ́ ekwɔ́ Herɔ́d, nnó ájyɛ́ agií Jis̄as nkwé. Ajyégé áké, “Ménléré, esé dékaá nnó wɔ́ ɔ́lu muú ayi ɔ́jógé wáwálé, ne ɔ́lerege bɔ́ɔ́ unó ndere Eswɔ́ akélege wáwálé, ɔ́fɔ́ fɔ́ amɛ bɔ́ɔ́ néndé, ɔ́sélé fɔ́ nnó muú ayifɔ́, aɲea gɛmɛ apwɔ́ ayifɔ́. ¹⁷ Nnó esé delú chɔ́ manchyégé nkamakpo mbaá mfwa Rom waá déchyégé fɔ́? Garé esé genó eyigé wɔ́ ɔ́fere nnó gelú chɔ́.” ¹⁸ Yémbɔ́ Jis̄as akaá uféré uboubɔ́ ebi úlú ebwó metɔ́. Ne epye ji aké enyú bɔ́ɔ́ dembwɔ́le bina, “Ndé enyú dépénege me mataá? ¹⁹ Lerege me gefógé nká eyi dechyége nkamakpo.” Aléré ji, ase agbaré. ²⁰ Agií ebwó aké, “Mekpo wá na, ne mabɔ́ waá na ásamé né nká eyi?” ²¹ Ashuú ji meko áké, “Elé mekpo mfwa Rom ne mabɔ́ mií.” Efé ne Jis̄as agaré ebwó aké, “Chyége yé mfwa Rom genó eyi gélú ejíí. Ne chyége ntó Eswɔ́ genó eyi gélú eyi Eswɔ́.” ²² Awuúgé meko ayi Jis̄as ashuú ebwó byɔ́ uwɔ́ ebwó mmu ályaá ji áfé.

*Agii Jis̄as nkwé mech̄o mankwile né negbo
(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)*

²³ Wye né bií bimɔ́, bɔ́ɔ́ ekwɔ́ Sadusi fɔ́ áchwɔ́ mangií Jis̄as mechɔ́. Ebwó abi na álu bɔ́ɔ́ abi ákame nya nnó muú agbogé, akwilége sé né negbo. Agií ji aké, ²⁴ “Ménléré, ebé Mosis eké mbógé muú abagé mendée ne agboge ayi ála pɔ́ ne maá, menɲmo áwuú abó mansɛ mendée yimbɔ́ ukwi nnó ábyégé baá ábélé né mabɔ́ ami mewené menɲmo yimbɔ́. ²⁵ Ebó epye nyá nnó, áɲmɔ́ fɔ́ ákénéama abi ande álú. Ayi mbe abá mendée, agboó alyá ji yé maá apó, ayi akwɔ́lege ase mendée yimbɔ́ ukwi, ²⁶ menɲmo yimbɔ́ ntó agbo yé maá abyé ne mendée yimbɔ́ wó. Wyembɔ́ ne epye ne ayi agbeé makpo alé kpaá te ebwó ákénéama ágbó ako. ²⁷ Kwyakwya, mendée yimbɔ́ ntó agbó.” ²⁸ Ndere elúmbɔ́, agií Jis̄as áké, “Elé mendée yina abané mbɔ́ ebwó ako, gébé eyigé Eswɔ́ apye nye bɔ́ɔ́ ákwilége né negbo, mendée yina abé nye ayi waá?” ²⁹ Jis̄as ashuú ebwó meko aké,

“Enyú delú gyéé dɔ́ɔ́ né nkwé ayi dégií, néndé dékágé fɔ́ mekomejɔ́ Eswɔ́ ne utó bií. ³⁰ Débɔ́ mankaá nnó, gébége Eswɔ́ apyégé bɔ́ɔ́ ákwilége né negbo, ábané fɔ́ neba ne átuú fɔ́ andeé neba, ábéé eké makiénné Eswɔ́ né mfaánebuú. ³¹ Ne gétúgé mechɔ́ bɔ́ɔ́ abi ágboó meso gébé Eswɔ́ apye nye ebwó ákwilé né negbo, nnó delú dankú genó eyigé Eswɔ́ ajɔ́ atome ne ukwene ante abi agboó mɛ? Ajɔ́ aké, ³² ‘Me nlu Eswɔ́ ayi Abraham, ne ayi Asek ne ayi Jakɔ́b ánógé.’ Ewéna eléré nnó Eswɔ́ apye bɔ́ɔ́ ákwilége né negbo néndé ji apó fɔ́ Eswɔ́ awuú bɔ́ɔ́ alu ayi bɔ́ɔ́ abi álú abe.” ³³ Gejamégé bɔ́ɔ́ abi álu efé áwúge ndere ji ajɔ́ mbɔ́, byɔ́ uwɔ́ ebwó mmu né gefɔ́ eyigé Jis̄as alérege unó.

*Ebé ewé epwɔ́ mabe mako
(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)*

³⁴ Bɔ́ɔ́ ekwɔ́ Farasi áwuúgé nnó genó eyigé Jis̄as ajɔ́ ne bɔ́ɔ́ Sadusi gépye mano ágbɛ bɔ́ɔ́ ekwɔ́ Sadusi, ágbaré geju mankelé meti ewéchá nnó agií Jis̄as nkwé. ³⁵ Ne muú bwɔ́ áma ayi ákaá mabe Mosis dɔ́ɔ́, áfé mamua Jis̄as. ³⁶ Agií ji nkwé áké, “Ménléré, ndé ebé Mosis ewe eɲeá epwɔ́ mabe jii mako?” ³⁷ Jis̄as ashuú ebwó meko aké, “Ebé ewé eɲeá epwɔ́ mabe Mosis ako elé ewé ejɔ́ nnó, ‘Gbógé ne Ata Eswɔ́ wyeé ne metɔ́ wyeé meko, ne mendoó wyeé meko ne uféré byéé uko.’ ³⁸ Ge menɔ́ ebé ayi aɲeá apwɔ́ mabé mako. ³⁹ Ne ebé ewé ema kwɔ́le elu wye eké ewé mbe ne ejɔ́ eké, ‘gbógé ne nte ménɲmé wyeé ndere ɔ́gboó ne gɛmɛ jyéé.’ ⁴⁰ Mabé ayi na apeá ne ágbaré yéndegenó, eyigé Eswɔ́ akelege nnó bɔ́ɔ́ ápye ndere Mosis ne bɔ́ɔ́ ekpávɛ Eswɔ́ ásamé.”

Muú ayi Eswɔ́ akweré ji ela gefwa alu maá waá?

(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Ndere bɔ́ɔ́ ekwɔ́ Farasi álú melu ema ne Jis̄as, agií ebwó nkwé áké, ⁴² “Enyú deferé nnó ne Kras, Muú yi Eswɔ́ akweré ji ela gefwa, ji alu maá waá?”

Ashuú ji meko áké, “Alu mpyáne mfwa Devid.” ⁴³ Ajɔ́ge mbɔ́ Jis̄as agií ebwó aké, “Mbógé ji alu mpyáne Devid, epye nnó ne Mendoó Ukpea epyé nyá mfwa Devid akuú ji nnó Ata? Néndé aké, ⁴⁴ ‘Ata Eswɔ́ ajɔ́ ne Ata wa aké, jwɔ́lé fa né egbé ebwɔ́nye

wa né geluáge énoḡé kpaá te mpyéé bɔ́ mawámé byéé álaá eké mboó genó ayi ɔ́nérege uká byéé mfaá.’⁴⁵ Ne mbɔ́ḡé Devid akuú Muú yi Ɛsɔ́wɔ́ akweré ji elá gefwa nnó Ata, epyémbɔ́ nnó ne ji amáge b́é mpyáne wuú?”⁴⁶ Agíge mbɔ́, yé muu ama ayi akáge shuú ji meko apó. Ɛlɔ́ né gébé eyigémbɔ́, ɔ́jyé mbe, yé muú ayi ama mua mangiú ji nkwé apó.

23

Jisɔ́s akwelé baá utɔ́ bií mbeé nnó ɛkage áse gepáḡé Anleré mabé Ɛsɔ́wɔ́
(Mak 12:38, 39; Luk 11:43, 46; 20:45, 46)

¹ Ne Jisɔ́s ajɔ́ ne gejaméḡé bɔ́ bi álu ɛféé chóncho ne baá utɔ́ bií aké,² “Anleré mabé Ɛsɔ́wɔ́ ne bɔ́ ɛkwɔ́ Farasi ne abɔ́ manleré mabé Ɛsɔ́wɔ́.³ Gétú eyíḡé na, débó mankwóléḡé ne mampyéḡé yéndégenó eyíḡé ɛbwɔ́ álerege chánéné. Yémbɔ́, enyú dékwóléḡé fɔ́ gepáḡe bwɔ́, néndé álerege mabé Ɛsɔ́wɔ́ ayi ɛbwɔ́ ámbɔ́ alá nóḡé áji.⁴ Awéle matuú ayi ánoó ánérege bɔ́ né makpo, yémbɔ́ átáreḡé fɔ́ yéé ɛbwɔ́ bwɔ́ nnó apóó ɛbwɔ́ ákpá áji.⁵ Apyéé lé depɔ́ré Ɛsɔ́wɔ́ deko nnó bɔ́ áḡé, áféḡé ɛbwɔ́. Pɛḡe yé ndere ɛbwɔ́ ápye unó bi ásamé mekomejɔ́ Ɛsɔ́wɔ́ né mmu unḡeage ne áwélé né mampwé ne ulóó amu bwɔ́. Áfyéé ntó bo nku abi áwyaá machagele matyéé matye né mano.⁶ Ɛbwɔ́ áḡbóo manjyáḡé ulú énoḡé né mapáá ne áma ájyaá ntó malu aló aló né mmu macha mmyemenene ájwólege wye.⁷ Ɛbwɔ́ áḡbóo ntó nnó bɔ́ átáméḡé ɛbwɔ́ ne énoḡé, ne ájyege né machomelé ákelege ntó nnó bɔ́ ákúḡé ɛbwɔ́ nnó, ‘Anleré.’⁸ Yémbɔ́ ɛkagé muú nyú fɔ́ akamé nnó ákuú ji nnó, ‘Ménleré,’ néndé enyú déwyaá élé menleré ama ne enyú ako delu aḡme.⁹ Ne dékúḡé ntó muú fa mme nnó, ‘Nté,’ nyú néndé déwya lé Nte ama muú alu né mfaánebuú.
* ¹⁰ Ne dékaméḡé ntó ákuú muú nyú nnó, ‘Ata,’ néndé déwya lé Ata ama. Ata yimbo élé Kras, Muú yi Ɛsɔ́wɔ́ akweré ji elá gefwa.¹¹ Muú ayi ábɛé muú kpaá né geluáḡé nyú, abó mambé lé menkpané defwé nyú.¹² Yéndémuú ayi ábwɛge geme jií, Ɛsɔ́wɔ́ awáne nyé ji gelu. Ne yéndémuú ayi asele

mmye ji nnó apó yéé muú fɔ́, Ɛsɔ́wɔ́ apye nyé ji akwɔ́ ḡḡó.

Jisɔ́s ashule ndo mbaá anleré mabé Ɛsɔ́wɔ́ ne ɛkwɔ́ bɔ́ Farasi
(Mak 12:40; Luk 11:39-42, 44, 52; 20:47)

¹³ Ne Jisɔ́s afé mbe manjḡe aké, “Ɛfwyale ɛwé ɛḡile enyú anleré mabé Ɛsɔ́wɔ́ ne enyú ɛkwɔ́ bɔ́ Farasi ejame nyé dɔ́. Enyú délu bɔ́ démbwólé, néndé unó bi enyú dépyéé, déḡbɛé bɔ́ nnó ákpéḡé fɔ́ né gefwa eyíḡé Ɛsɔ́wɔ́ áḡbárege. Enyú ambɔ́ dékpené fɔ́ né geji ne délyáḡé fɔ́ meti nnó bɔ́ abi amuame makpe wye ákpe.¹⁴ Ɛfwyale ɛwé ɛḡile enyú anleré mabé Ɛsɔ́wɔ́ ne enyú ɛkwɔ́ bɔ́ Farasi ejame nyé dɔ́. Enyú délu bɔ́ dembwólé, néndé enyú denyéé akwi andée upwɔ́ né unó bwɔ́ enyú depyéé eké delú cho né mbe ushu Ɛsɔ́wɔ́, depyéé mmyemenene nyú éshyaá né mbe ushu bɔ́. Né meso gébé ɛfwyale ɛwé Ɛsɔ́wɔ́ achyege nyé enyú ejame nyé dɔ́.¹⁵ Ɛfwyale ɛwé ɛḡile enyú anleré mabé Ɛsɔ́wɔ́ ne enyú ɛkwɔ́ bɔ́ Farasi ejame nyé dɔ́. Enyú délu bɔ́ dembwólé, néndé dékene déjye yéndé mbaá nnó dépye yé muú ama ayi alá kwálege Ɛsɔ́wɔ́, akwálege ji. Ne muú akamege nnó akwálege Ɛsɔ́wɔ́, depye ji ákwáre alá élé muú ayi agéne nyé ɛfwyale dɔ́ né ntoné mewɛ apwɔ́ enyú ambɔ́.¹⁶ Ɛfwyale ɛwé ɛḡile enyú ejame nyé dɔ́. Enyú délu eké bɔ́ ame nónómé abi ájame ate meti. Enyú délerege bɔ́ nnó, ‘Mbɔ́ḡé muú ányéḡémeno akeléḡé ɛcha upé Ɛsɔ́wɔ́ nnó apye genó ne ála apye wɔ́, ɛwémbɔ́ epó yéé genó. Yémbɔ́ mbɔ́ḡé muú akeléḡé unó bi ákwye ne gesege ḡka ebi ulú né mmu ɛcha upé Ɛsɔ́wɔ́ nnó apye genó, abó mampye genó eyíḡé ji anyémeno.’¹⁷ Enyú ukenkéne bɔ́ ame nónómé, enyú déferé nnó ndé genó ḡneá na dɔ́ gepwɔ́? Genó eyi ḡélú mmu ɛcha upé Ɛsɔ́wɔ́, waá ɛcha upé Ɛsɔ́wɔ́ ɛwé epyéé nnó genó eyi ḡélú mmu gébé ne ukpea né mbe ushu Ɛsɔ́wɔ́?¹⁸ ‘Enyú dema délerege nnó muú anyéḡémeno akelege geluó eyíḡé apyéé upé Ɛsɔ́wɔ́ wye nnó apye genó ne ala apye geji wɔ́, genó gefɔ́ gepyéé ji. Yémbɔ́ mbɔ́ḡé genó eyíḡé ji achyeé nnó ápye gepɛ né mfaá geluó ne ji akelé, abó mampye genó eyíḡé

* **23:9** Ɛlú wáwálé nnó: Jisɔ́s ajḡḡé fɔ́ lé ne ante abi ábyené ese, ajḡḡé lé ne bɔ́ abi ákelege nnó ákuúḡé ɛbwɔ́ mabɔ́ kpakpa, nnó ákwɔ́ ḡḡó.

ji anyémeno nnó apye.’ ¹⁹ Enyú bɔ́ amé nónómé, enyú deferé nnó ndé genó gènéá na gepwá? Echye ewé elú mfaá gelú eyigé ápyéé upé wye waá, gelú eyigé ápyé gepéé eyigémbɔ ne gélú ne ukpea né mbe ushu Esɔwɔ? ²⁰ Yémbɔ muú akelé gé gelú eyigé apyéé upé Esɔwɔ wye, akelé fɔ́ lé gelú eyigémbɔ gejigeji wó. Akelé ntó yéndégenó eyi gélú né mfaá gelú eyigémbɔ. ²¹ Ne yéndémuú ayi akelé gé echa upé Esɔwɔ akelé ntó chóncho ne Esɔwɔ muú ajwólége mmu ewu. ²² Muú ayi akelé gé mfaánebuú akelé ntó gelú eyigé Esɔwɔ ajwólége wye chóncho ne Esɔwɔ muú ajwólége mfaá geji.

²³ Efwyale ewé egile enyú anleré mabé Esɔwɔ ne enyú ekwɔ́ bɔ́ Farasi ejame nye dɔ́. Enyú délu bɔ́ dembwólé, Enyú dekarege menyéé ayi dékpáne né makɔ́ nyú dékaré malú afya, déchye Esɔwɔ melú ema, yé ne utɔ́se ebí upyéé menyéé agɔ́ gebé. Yémbɔ delyage mampye ukpékpé unó bi mabé Esɔwɔ álerege nnó dépyege. Depó fɔ́ pópó ne ate aɔ́me, dégéné fɔ́ ebwɔ meshwe ne défyéé fɔ́ matɔ́ ne Esɔwɔ wó. Pyege ukpékpé unó bina. Yémbɔ délyage fɔ́ manchye echye ewé enyú debɔ dechyege me. ²⁴ Nɔ́ere demmye mambele ukeke mabe debyaá ayi kpakpa, delu bɔ́ amé nónómé abi ájame abifo meti. Delu eké muú ayi áchérege manaá ami ji anyúu nnó ekagé ámé gejenchi, yémbɔ áméne mpɔ mashwáne.

²⁵ “Efwyale ewé egile enyú anleré mabé Esɔwɔ ne enyú ekwɔ́ bɔ́ Farasi ejame nye dɔ́. Néndé gepoge nyú gélu eké muú ayi ashwánege meso amo ne uchweri menyé pópó, yémbɔ né mmu, abelege unó bi ji abɔ́ né mati mabomabo. Dépyé unó nnó bɔ́ áférége nnó enyú délu cho né mbe ushu Esɔwɔ, yémbɔ matɔ́ nyú agbeé ne manwaá ne mmwólé unó unyéé. ²⁶ Enyú ekwɔ́ Farasi délu bɔ́ amé nónómé, bɔ́ge mbe déshwáne mmu amo ne uchweri menyé, depyégé mbɔ meso ntó akpeage nye.

²⁷ “Efwyale ewé egile enyú anleré mabé Esɔwɔ ne enyú bɔ́ ekwɔ́ Farasi ejame nye dɔ́. Enyú délu bɔ́ dembwólé, néndé enyú délu eké manomé ayi áwaá mbómé né mfaá. ɔ́ge gé áji, álu malómáló né dafye, yémbɔ né mmu ágbeé ne ugoó áwuú bɔ́

ne ufɔ́ufɔ́ umpwapwáne unó. ²⁸ Wyémbɔ ntó ne enyú depye wéna né dafye nnó bɔ́ áférége nnó enyú delu cho né mbe ushu Esɔwɔ, yémbɔ wáwálé alu nnó né mmu matɔ́ nyú enyú delu bɔ́ dembwólé, ne degbɔ́ mampyége nchye.

²⁹ “Efwyale ewé egile enyú anleré mabé Esɔwɔ ne enyú ekwɔ́ bɔ́ Farasi ejame nye dɔ́. Enyú bɔ́ dembwólé, dékwyége manómé bɔ́ ekpávé Esɔwɔ ne ayi bɔ́ abi álu cho né mbe ushu Esɔwɔ, ³⁰ deɔ́ge deké, ‘Esé débó débé nyá gébége ukwene ante sé mbɔ debó décho fɔ́ amu manwá bɔ́ ekpávé Esɔwɔ bimɔ́ wó.’ ³¹ Nɔ́ere enyú deɔ́gé ne ukwene ante se mbɔ, eléré nnó enyú délu upyáne bɔ́ abi áwané bɔ́ ekpávé Esɔwɔ bimɔ́. ³² Chóge yé mbe, dénéré mampye gabo ayi nyá ukwene ante nyú áló ula mampye. ³³ Enyú mmyɔ́, délu baá utɔ́, déféré nnó dékáge bó efwyale ewé ekpane nye enyú dékpe né ntoné mewé ewé elá nómégé? ³⁴ Ne gétú eyigé na, ntóme nye enyú bɔ́ ekpávé Esɔwɔ, bɔ́ dénga ne anleré mabé Esɔwɔ. Déwane nye abifo, ne déwomé nye abifo né gekwa, ágbó, détuplege nye abifo ne utó né mmu macha mmyemenene nyú ne déma déchyege nye abifo efwyale né malómáló. ³⁵ Nɔ́ere enyú dépyémbɔ, gewu eyigé ukwene ante nyú áwané nyá bɔ́ abi álu cho né mbe ushu Esɔwɔ fa né mme gékpéne nye enyú mmye geló ula ne manoó Ebel muú alú cho né mbe ushu Esɔwɔ kpaá gekwáne né ami Sakariya maá Barakia ayi enyú déwané nya né metɔ́ metɔ́ echa upé né gelú eyigé ápyéé upé Esɔwɔ wye. ³⁶ Me ngarege enyú wáwálé nnó gewú eyigé ukwene ante nyú áwané nyá bɔ́ abi álu cho né mbe ushu Esɔwɔ gélú enyú bɔ́ nyjé eniné na mmye.”

Jisɔs asomége Jerosale (Luk 13:34, 35)

³⁷ Jisɔs aɔ́ge mbɔ aké, “E é, bɔ́ Jerosale! Bɔ́ Jerosale! Enyú dewane bɔ́ ekpávé Esɔwɔ ne detome abifo ne mataá, bɔ́ dentɔ́ abi Esɔwɔ atómé eta nyú! Mmua mé ndɔ́ndɔ́ ne ndɔ́ manyweré enyú nkwere nkane mekwɔ́ akwérege baá bíí, yémbɔ enyú dékélégé fɔ́. ³⁸ Gége yé nnó, melo nyú éla mé mábómé, éla mewa. ³⁹ Néndé ngarege enyú nnó, éb fina ejyégé mbe, enyú

démágé gésé me kpaá tɛ bií ebi enyú dejóge nye nnó, 'Mejé ébɛ ne muú ayi achwóó né mabɔ Atá.' "

24

Jisɔs agaré ndere áchɔ́ɔ́ nye écha upɛ Ɛsɔwɔ
(Mak 13:1, 2; Luk 21:5, 6)

¹ Jisɔs ajóóge mbɔ, alyaa écha upɛ Ɛsɔwɔ. Ndere ji ajoyé baá utóó bií ákɛ áfíí ji nnó álɛɛɛ ji upú ebi átené né mmu dachi écha upɛ Ɛsɔwɔ. ² Yémbɔ Jisɔs ashúú ébwó meko aké, "Pɔ enyú dége mbɔ uchánchá upú bina uko? Ngarege enyú wáwálé nnó ámuú nye ubi uko kpá, tɛ ne mataá ne mataá yéé ntaá némaá eni nélaá nye mfaá nte népó."

Jisɔs agaré ndere ankwólé bií ágéne nye efwyale
(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Ɛwyágé Jisɔs ajye jwóle né mfaá Mékwɛ Olif. *

Baá utóó bií ébwó ébwó ájyé bane ji, ágií ji áké, "Garé esé, nde gébé eyige depɔ tiré na depyé nye? Ne ndé ufóó unó upye nye ne esé dékaá gébé eyigé wɔ ɔchwó ne gébé eyigé mme ábyeé?" ⁴ Agígé mbɔ, Jisɔs ashúú ébwó meko aké, "Sége gébé nnó ekagé muú fɔ ábwólé enyú déno mewaá. ⁵ Nénde, gejamégé bɔ́́ aséle nye mabɔ ma áchwó ɛta nyú. Adoó nye ébwɔ éwómé ájóoge aké, 'Me ne nlú Kras, Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji elá gefwa.' Apye nye mbɔ ábwólé gejamégé bɔ́́ áno mewaá. ⁶ Ne déwuú nye ntó abya be kwókwólé ne enyú, ne ebi ámmye tɛtɛ. Yémbɔ gébége unó bina uké upyéé, débégé fɔ ne ɛfɔ. Néndé unó bina ubɔ mampye ne epófɔ nnó mme yina achwɔ kwya wó. ⁷ Gébé eyigémbɔ ntó malɔ kpakpa ámmye nye ne atɛ ne atɛ afwa ne bɔ́́ bwó ámmye nye ne atɛ, emímí mesa ekwene nye malumalu. Mme yina anyíge nyé ne eshye abwólé né gejamégé malu. ⁸ Ɛwéna ébɛ nye eké lé ula ulɔ ubalé bi mendée awúu gébége nebye neké nemmye ji.

⁹ "Gébé eyigémbɔ ápyéne nye enyú áfyé né amu bɔ́́ abi áchyége enyú efwyale ne áwáne nye enyú. Malɔ mme meko ápaá nye enyú gétúgé délu ánkwalé ba. ¹⁰ Ɛwéna epyé nye gejamégé bɔ́́ ája mmye meso,

áferé metóó ɛwé áfyéé ne Ɛsɔwɔ, áchyége nye atɛ mankwaa ne ápaá nye ntó atɛ.

¹¹ "Ne gejamégé bɔ́́ ekpávɛ Ɛsɔwɔ abi gebyó áchwóó nye, ábwólé gejamégé bɔ́́ áno mewaá. ¹² Ne gétúgé nchye ayi bɔ́́ ápye ájame nye dɔ́́, gejeé eyigé bɔ́́ abɔ́́ gebe nye sé dɔ́́. ¹³ Yémbɔ yéndémuú ayi akogé metóó tɛ kwyakwyaá áférege nye ji né efwyale gabo." ¹⁴ Abya melóméló yina, ayi Ɛsɔwɔ ágbárege nye gefwa ne bɔ́́ bií, ankwale ba agarege mɛ ji mbaá bɔ́́ mme meko nnó malɔ mako né mme ákaá ji, gébé eyigémbɔ ne mme akwyage nye.

Jisɔs agaré nkane áchɔ́ɔ́ nye Jerosale
(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ "Danɛl muú ekpávɛ Ɛsɔwɔ abɔ́́ ajóó nya atoó ne 'geboboge genó eyi gechyége mekpɔ unó mbaá Ɛsɔwɔ.' Degene nye ndere genó eyigémbɔ gepyé né mmu écha upɛ Ɛsɔwɔ." (Yéndémuú ayi akuú malɔ nyɛ ayina akaá ula). ¹⁶ "Gébé eyigémbɔ, bɔ́́ abi álu né Judiya abɔ́́ ájye ákwó mfaá makwe ábií. ¹⁷ Yéé muú ayi alú mfaá gepú ekagé akyaá nnó ashulege mme, ajye bɔ́́ genó né mmu gepú jíí. ¹⁸ Muú ayi alú ntó né mekɔ́́ áchɔ́ge yé gébé nnó akere mmú achwóó bɔ́́ nku gefwene wuú ne ábɔ́. ¹⁹ Ɛ é ébɛɛ nye mbɔ nnó ne andeé abi álu ne mane yé ne abi áchyége baá mámbɛ. ²⁰ Nége mmye mbaá Ɛsɔwɔ nnó gébé gebo eyigémbɔ, gébége fɔ ne metóó nshwɔne. Yé ébɛ lé bií uwyaá. ²¹ Néndé gébé eyigémbɔ, gebéɛ nye lé gébége gekpékpége efwyale ɛwé tɛ Ɛsɔwɔ akwyɛ mme yina bɔ́́ alá álu danjé ɛwú. Ne yé ɛwé ɛmage bɛ sé eké ɛwémbɔ epɔ́. ²² Ne wáwálé alu nnó mbɔgé Ɛsɔwɔ ala asɔ́́ ndɔ́ efwyale eyimɔ́́ elɔ mboó wó, ébyénnó yéé muú ayi apome nye apó. Yémbɔ gétúgé bɔ́́ abi Ɛsɔwɔ ájyaá nnó ábɛ ábií, asɔ́rege nye ndɔ́ eyimɔ́́ elɔ mboó.

²³ "Ne mbɔgé muú agaré enyú nnó, 'Gége Kras, Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji elá gefwa alu fana,' yéé agaré lé enyú nnó, 'Alu né', dékamégé fɔ ne ji. ²⁴ Néndé bɔ́́ gebyɔ́́ abi áké álu Kras ne bɔ́́ gebyɔ́́ abi áke alu bɔ́́ ekpávɛ Ɛsɔwɔ ntó áchwóó nye. Achwógé ápyéé nye ukpékpé ufélékpá ebi upwɔ́́ amu. Apyémbɔ nnó ábwólé bɔ́́ ako ne mbɔgé

* 24:3 Elú wáwálé nnó: Mékwé ɛwéna ekamege mbɔ gétúgé ejamé unó ebi ákuú nnó Olifet dɔ́́.

meti ebegbe yé ebélé bɔɔ abi Esɔwɔ ajyaá nnó ábɛ abíí, ábwɔlé ebwɔ áno mewaa. ²⁵ Kaáge yé nnó mbɔ mé mbe ngaré enyú unó bina, gemégé nnó upyégé.

²⁶ “Yé muú achwɔ agaré enyú nnó, ‘Gége ji alu mbɔ né mewaa’, déjyégé wye. Yé agaré lé nnó, ‘Gége abíí mbɔ né mmu baá upú’, dékamégé fɔ nnó elú wáwálé. ²⁷ Néndé ndere dasama akéle mamma, ne nebuú négénege, álo ne egbé ebwɔnye akwóné ne ebwɔbe bɔɔ ako ágéne, wyembo ntó ne Maá Nte Mekwaá achwɔɔ nye.

²⁸ “Yéndé mbaá ayi genkwógé genó gebéé, eféé mbɔ ne denwɔne etire denyéé unkwɔ unó dénwérege.”

Unó bi upye nye gemégé nnó Maá Nte Mekwaá akérege fa mme

(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)

²⁹ “Efwyale ewéna echwɔgé, ténéténé ayi ebyéé, ηmeé ekwene nye gemuagemua. Mfaá ágénégé sé, ambe ntó áno mege nye, ne unó bi uwyaá uto né mfaánebuú unyíge nye. ³⁰ Gébé eyigémbo genó eyi gelére nnó Maá Nte Mekwaá achwɔɔ, gegénégé nye né mfaánebuú. Ne bɔɔ malɔ mme meko áfyéé nye gepúgé negbo álíle. Ne ágéne nye nkane Maá Nte Mekwaá achwɔɔ né mmu gekó ne uto bíí, ne gekpékpé gé éno gé. ³¹ Ndere ji achwɔɔ áfomege nye gekpékpé mbá, ne atóme nye makiénné jíí nnó ájyé anyweré bɔɔ abi jí ájyaá né mme meko ábɛ abíí mbaá ama.

³² “Pége gepɔge genɔ́ge fig degí genó wye. Gébége mata jíí álogé mántó bya uke enyú dekaá nnó nshwóné achwɔ shúle. ³³ Wyémbo ntó ne gébége enyú dégége unó bina uko uke upyéé, débɔ mankaá nnó gébé eyigémbo géla kwókwólé. ³⁴ Ngarege enyú wáwálé nnó njye eníne na négboó fɔ kpaá te unó bina ukó úpyéé. ³⁵ Mfaá ne mme ábyéé nye, yémbo mekomejɔ́ wa alaá te kwyakwya.

Yé muú ayi akaáge gébé eyigémbo apó
(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30, 34-36)

³⁶ “Yé muú ayi ákaá bíí ne gébé eyíge unó bina úpyéé nye apó. Makiénné Esɔwɔ ne mfaánebuú ákaáge fɔ, yé Maá Esɔwɔ jimbɔ́ ákaá wó. Ekosé wye Nte wuú jí mbií ne ákaá. ³⁷ Ndere epyéé nyá né gébége Nowa, wyémbo ntó ne epyéé nye gébége Maá Nte

Mekwaá aké akerege meso fa mme. ³⁸ Ne gébé eyigémbo, gemégé nnó genyagé nnyi geshwa nyá bɔɔ, bɔɔ abɔ ányé, ányuú, ápyéé maba ne átuú baá né maba. Anyé kpaá te bíí bi Nowa ákpéné mmu ékpe. ³⁹ Ndere apyembo, abɔ ákaá nya genó eyi gepye wó, kpaá te genyage nnyi geshwané ebwɔ ako. Wyémbo ntó ne epyéé nye gébége Maá Nte Mekwaá akérege meso fá mme. ⁴⁰ Né gébé eyigémbo ntó, ande apea ábégé ne mekɔ́ aké apye utoó, Maá Nte Mekwaá akpane nye ama alyaa ama. ⁴¹ Andée apea ábégé né mbaá ayi ákwɔ́ unó, akpane nye ama alyaa ama.

⁴² “Gétú eyigé na, débɔ mambé peé dégilé néndé, dekaá fɔ bíí bi Ata nyú akérege meso wó. ⁴³ Kaáge nnó mbɔgé mbɔ́ gepú akaáge gébé eyigé menjó achwɔ́ ne utuú manchwɔ́ gya gepú jíí, mbɔ abéé peé abame geji nnó ekáge menjó achwɔ́ agyá akpé mmu. ⁴⁴ Enyú ntó kpómege mmye gétúge Maá Nte Mekwaá akerege nyéé meso né gébé eyíge délá dékáge.

Baá defwe abɔ mampye matɔ́ bwɔ chánchá

(Luk 12:41-48)

⁴⁵ “Bege ndere maá defwé ayi awyaá denge, apye utoó bíí chánchá. Nte wuú alyaa gé jí ne baá defwé abifɔ́ nnó apélé ebwɔ́, achyegbe ebwɔ́ menyé chánchá né gébé gelógéló. ⁴⁶ Galógálɔ́ abéé nye ne maá defwé yimbo, gébége nte wuú akérége meso agéne nye nnó jí apye utoó bíí chánchá. ⁴⁷ Ngarege enyú wáwálé nnó nte wuú abelege nye jí ndere muú kpaá né unó bi jí awyaá uko nnó apélé. ⁴⁸ Ne mbɔgé maá utoó yimbo abégé ayi áwyaá gepɔ gebogebo, ajóge nye ne geme jíí aké, ‘Nte wa abelege nye dɔ́ ne achwɔ́.’ ⁴⁹ Alo mantúlégé ate aηme abifɔ́, anyéé anyú mmɔ́ ne ate anyuú mmɔ́ ne abifɔ́ ákwene. ⁵⁰ Mbɔgé apyége mbɔ, nte maá utoó yimbo achwɔ́ kwɔ́ nye jí neηmé né gébé eyíge jí alá kaá nnó achwɔ́ wó. ⁵¹ Abanégé jí mbɔ, achyegbe nye jí gekpékpé efwyale ewé ebɔ́ epwɔ́ amu, afye jí né melu ewé Esɔwɔ afyéé nye bɔɔ dembwólé. Ne bɔɔ alilé nye anyéé manjéné ewú.

25

Nekanémejóó asó andée makpo afya

¹ Jisós afé mbe ajóge aké, “Gefwa eyigé Esowá ágbárege gelu eké asó andée makpo afya abi álweé mátuléká manjyé bane menó neba. * ² Né geluágé ebwó, abi ata awyaá defóó ne abi ata akénege. ³ Abi ata abi akénege álweé mátuléká, yémbó ama kpá sé mawee ami fó nnó ámi malu mmu mátuléká mábyége áamá áfyé wó. ⁴ Ne abi awyaá defóó akpa mawee nnó ami malu mmu mátuléká bwó mábyegé ebwó ama afye. ⁵ Ne elé menó neba yimbó alá achwóó wáwá wó, géjá gékpá ebwó ábelé.

⁶ “Ne metóó utuú eké ekwónege ebwó awú nkane bóó ákálege aké, ‘Menó neba achwó chwóge débáne ji.’ ⁷ Baá ásoandée bimbó áwúge mbó ákwilé ati mátuléká bwó. ⁸ Ne abi akénege ajye kó mawee mbaá abi áwyaá defóó aké, ‘Chyege esé ekéké mawee defye né mátuléká sé áchwóó nóomé.’ ⁹ Abi áwyaá defóó áshuú ebwó meko aké, ‘Ngba mawee amina makwánégé fó esé ne enyú, chóge mbaá bóó abi ákpoó né melo déna amí nyú.’ ¹⁰ Ne ndere ájye mana mawee, menó neba yimbó achwó. Achwóge ase abi ata abi ákpomé mmye álú eféé ágilé ji, áfé ákpe né mmu gepú epaá neba ágbé menombi.

¹¹ “Éwyágé abifo ata abi ájye na mawee áchwóó. Ála dafye ádoó menombi ákuú aké, ‘Ata Ata! néné esé menombi.’ ¹² Ne menó neba ashuú ebwó meko aké, ‘Me ngarége enyú wáwálé nnó nkágé fó enyú.’”

¹³ Jisós anérége mantó nekanémejóó eníné na aké, “Sege yé gébé néndé dekaágé fó bíi ne gébé eyigé me nkerege meso.

Nekanémejóó baá defwe makpo alé (Luk 19:11-27)

¹⁴ “Gefwa eyigé Esowá ágbárege ne bóó bíi gelu eké nekanémejóó eníné na: Mende fó abó ajyéé neke, gébége ji achwóó jyéé, akuú baá defwé bíi ako, akaré ebwó nka nnó áke gese ne eji. ¹⁵ Achyéé ama uba nka uta, achye ayifo uba upea ne achye ntó ayifo geba géma. Akare ebwó nka eyina ndere yéndémuú akáge gbáre atane afé neke. ¹⁶ Ayi aselé uba nka uta, achó sé gébé

wó, ajye ló gese manke. Abó ntó nsa uba nka uta. ¹⁷ Wyembó ntó ne ayi aselé uba upea apyéé. Ji ntó abó nsa uba nka upea. ¹⁸ Yémbó ayi aselé geba géma ajye cho mme anii nka nte wuú.

¹⁹ “Ébélégé nte bwó akéré meso né neke eniné ji abó ájyéé. Akuú ebwó ako nnó áchére áge ndere yéndémuú ápyéé ne eji nka. ²⁰ Ne ayi achyéé ji uba nka uta achwó téné mbe ushu nte bwó, ajóó ne ji aké, ‘Ata achyéé nyá me uba nka uta, nke gese ne eji, mbó nsa uba ebifó uta gé eji na.’ ²¹ Nte wuú ashuú ji meko aké, ‘Ópye dóó, ólu maá defwé melóméló, muú akage nere metóó ne wó. Te ndere óleré nnó okage gbáre ekéké nka chánchá, mbelege nye wó né melu ewé ógbárege gejamégé nka. Chwó kpe mmu denyé epaá wa ne metóó megómegó!’

²² “Ne maá defwé ayi achyéé ji uba nka upea achwó ntó mbaá nte bwó. Ajóó ne ji aké, ‘Ata achye nyá ntó me uba nka upea, nke gese ne eji. Mbó nsa uba ebifó upeá gé eji na.’ ²³ Nte bwó ashuú ji meko aké, ‘Ópye dóó ólu maá defwe melóméló, muú akage nere metóó ne wó. Te mbaá óleré nnó okage gbáre ekéké nka chánchá, mbelege nye wó né melu ewé ógbárege gejamégé nka. Chwó kpe mmu denyé epaá wa ne metóó megómegó!’

²⁴ “Ne kwyakwya ayi achyéé ji gébagé nka géma achwó ntó eta nte bwó. Ajóó ne ji aké, ‘Ata menkaá nnó depó tyéé demmye amba. Ólu eké muú ayi agóme menyéé né mekóó ayi nlá kágé meso yi ápéne. ²⁵ Getú eyigémbó, mbó éfo nnó nka jyé enógé achyege nye me efwyale. Njye cho mme nnii eji wyé nnó ekagé enó. Gé nka jyé na se.’

²⁶ “Ne nte bwó ashuú ji meko aké, ‘Wó ólu maá defwé mebomebo, ne mémbwá, ójóógé óke me nlu eké muú ayi agóme menyéé né mekóó ayi nlá kágé meso ayi ápéne ne nkyéé mbwé né mbaá ayi nlá ntyaá depomé wó. ²⁷ Gétú eyigémbó, mbó óbo ófyé nka ya né gepúge nka nnó nkeregé meso nse eji ne nsa mfaá.’ ²⁸ Ajóógé mbó, agaré baá defwé abifo aké, ‘Te mbaá ji aléré nnó akaáge gbáre fó nka eyimbó, sége eji déchyéé muú ayi awyaá uba ufya. ²⁹ Kaáge nnó muú ayi abógé nsá né genó, ji ne ámage gbéé ji ebwó nnó ji abó

* **25:1** Elú wáwálé nnó: Né gepóge bóó Jus muú abagé neba bóó ájyéé lyaá ji né gepú jíi ne utuu.

gejamégé unó. Yémbó muú ntó ayi alá abóó nsá né genó eyigé me nchyeé ji wó, yé ékéké genó ewé ji awya, áselé nyé geji eta wuú, nnó alá amu mawa. ³⁰ Ne áfomé ji ntó né epinyá gemua né dafye, mbaá ayi ji awuú nyé ubalé, alíle anyéé mánéné.’

Gefóó eyigé Esòwò apane nyé mpa bóó né bií bi kwyakwya

³¹ “Gébége Maá Nte Mekwaá achwógé ne enógé, chóncho ne makiénné jií ako, ajwólege nyé né mfaá geluógé gefwa jií eyi gewyaá enógé, ³² ne bóó átanegé nyé né maló mme mako anyweré né mbé ushuú wuú. Éféé mbó, akarege nyé ebwó matóó apea nkane membamé magóhme aferge magóhme ayi álú choncho ne menmené hme. ³³ Abelege nyé ntoó nema né egbé ebwónyé wuú, nema né egbé ebwóebé wuú. ³⁴ Ne mfwa ajóoge nyé ne bóó abi alú né egbé ebwónyé wuú aké, ‘Chwóge enyú bóó abi Nte wa ajéle enyú. Denyé gefwa eyigé ji akwyéé mé abelé eta nyú téé gébége mme alóó. ³⁵ Néndé mesa abó ámmýe me, déchyéé me menyéé, mmwólé manaá epye me, déchyéé me manaá nyú, dége me ndere menkéé, dése me. ³⁶ Mpó ne mandeé mamfyé, déchyéé me mandeé, mbó mmeé dépele me, nkpe denó dekene degene me.’

³⁷ “Éféé mbó ne bóó abi alú cho né mbé ushu Esòwò ashúge nyé ji meko aké, ‘Ata ndé gébé esé degene mesa ammye wó, dechyéé wó menyéé, mmwólé manaá epyeé wó déchyéé wó manaá ónyuú, ³⁸ ne ndé gébé ntó dégené wó ndere menkéé, dénené wó, ólú gejógené dechyéé wó mandeé ofyéé? ³⁹ Ndé mbaá dégené wó óméé, dépelé wó, ókpené denó esé dékené dégené wó?’ ⁴⁰ Ne mfwa ashúge nyé ebwó meko aké, ‘Me ngarege enyú wáwálé nnó té mbaá enyú depye unó bina ne ayme ba, yé ebélé mbaá muú ama ayi alá ayea gеме wó né geluage ayme ba ébyénnó depye mbó lé ne me!’

⁴¹ “Ne abwólége nyé mmye ajóó ne abi alú ji né egbé ebwóebé aké, ‘Kwilege me ushu, enyú abi mfaánebuú ashule enyú mmye, débó manjye né ntoné mewé ewé alá nómége, ewé me nkweé mé mbelé mbaá danchómeló ne makiénné jií. ⁴² Néndé mbó

nlu mesa déchyéé me menyéé wó, mmwólé manaá epyeé me, déchyé me manaá nnó nyú wó, ⁴³ dége me ndere menkéé, déne me wó, nlu gejógené dechyéé me mandeé nnó mfyé wó, mmeé dechwó gé me wó, nkpe denó dekéé dégené me wó.’

⁴⁴ “Éféé mbó ne ebwó áshuge nyé ji meko aké, ‘Ata ndé gébé esé dégené mesa ammyeé wó, mmwólé manaá epyeé wó, esé délá poó wó wó? Ne ndé gebe ntó degene wó nkane menkéé, óméé, ne ókpe ne denó esé délá depoó wó wó?’ ⁴⁵ Ne ashuge nyé ebwó meko aké, ‘Me ngarége enyú wáwálé nnó, té mbaá enyú délá poó yéé muú ama ayi alá ayea gеме né geluágé ayme ba bina wó, ébyénnó depoó fó me wó.’ ⁴⁶ Gétú eyigéna, bóó bimbo ákpe ne nyé né efwyale ewé alá ébyéé yémbó abi alu cho né mbé ushu Esòwò anyé nyé genwá eyi gélagé byé.”

26

Ajóó geju manwá Jisós

(Mak 14:1, 2; Luk 22:1, 2; Jón 11:45-53)

¹ Jisós anérége manlere unó bina uko, ajóó ne baá utóó bií ² aké, “Enyú dékaá me nnó epaá koó upú elú ndó fi eléé, né bií bimbo, achyége nyé me Maá Nte Mekwaá mankwaá nnó áwó me né gekwa.” ³ Wyé né gébé eyigémbó anóó baá ámpyéé upé Esòwò chóncho ne ákpakpa meló ágbare ujwóle né gepúge Kaifas ayi alu etukpe ámpyéé upé Esòwò, ⁴ ajóó geju ndere ebwó apyéé ne apye Jisós né defya awá. ⁵ Yémbó áferé aké, “Dépyége fó ji gébége epaá ewéna, ékágé bóó áyme ummye né meló.”

Awáá Jisós mawéé né meló Bétáni

(Mak 14:3-9; Jón 12:1-8)

⁶ Né gébé eyigémbó, Jisós alu né meló Bétáni né mmu gepúge Simun ayi abó améé uba, akuú ji nnó ebwó ájye anyé menyéé. ⁷ Ndere ebwó anyé menyéé, mendée fó akpe ne mawéé gebé ami majamé hka dóó. Mawéé amibó malu né mmu ékpómé ewé akwyéé ne genó eyigé akuú nnó alabasta. Akpége mbó amo Jisós mawéé ami mbó né mekpó. *

* **26:7** Elú wáwálé nnó: Ntaá né alabasta nétánege nya né meló Ijip, mendée yimbo achwó né mawéé gebé mimbo, abó mamí, agbé né mekpó.

⁸ Ne baá utóó Jisós ágégé mbó, matóó ásó ébwó mmu te ágígé ate áké, “Ulannó ji áchóó mawéé amína? ⁹ Mbó ákpoó mami áse gejamégé nka, áchyéé mbaá ubyá bóó.” ¹⁰ Jisós akaá mé genó eyigé ébwó áférege né mmu matóó bwó, ashúú ébwó meko aké, “Ulannó enyú déchyége mendée yina éfwyale? Ji apyémbó lé genchánchágé genó eta wa. ¹¹ Ubyá bóó ulú ne enyú yéndégébé yémbó gébé eyigé me mbéé ne enyú géjá sé wó. ¹² Mendée yina amo me mawéé mina mmye nnó gébége ngboge ánií me nííge. ¹³ Ne me ngarége enyú wáwálé nnó yéndé mbaá ayi bóó ágárege nye Abya melóméló yina né mme meko, ágárege nye ntó genó eyigé mendée yina apyé. Nkane ágárege, mbóntó ne átéé nye ji yéndégébé.”

Judas akame mankpó Jisós

(Mak 14:10, 11; Luk 22:3-6)

¹⁴ Éwyágé, maá utóó Jisós ama né geluágé abi áfyaneápeá ayi akuú ji nnó Judas Is-carot ajye báne anóó baá ámpyéé upe Ésówó, ¹⁵ ajóó ne ébwó aké, “Mbógé me mfyégé Jisós né amu nyú déchyége me ndé?” Ajóógé mbó, ápa uba ngba bó sere esaá meso éfya áchye ji. ¹⁶ Éféé ne Judas álóó mankélégé meti éwé ji apyéé ne Jisós akpe ébwó né ámu.

Jisós anyéé epaá koó upú ne baá utóó bií

(Mak 14:12-21; Luk 22:7-13, 21-23; Jón 13:21-30)

¹⁷ Né bií mbé, ébi epaá bréd yi álá muálé élóó, baá utóó Jisós ájye gií ji áké, “Ndé mbaá ayi ókélege nnó esé déjyé détyéé menyéé epaá koó upú wyéé?” ¹⁸ Agígé mbó Jisós ashúú ébwó aké, “Chóge né meló kpaá, déjyége dégéne nye mende fó, gárege ji nnó, ‘Ménleré aké, gébé ya gékwané; ne me nkélege manyé menyéé epaá koó upú ne baá utóó ba né gepú jyé.’” [†] ¹⁹ Ne baá utóó Jisós apyé nye ndere ji agaré ébwó, átyé menyéé epaá koó upú.

²⁰ Nkwale ákwónégé Jisós ne baá utóó bií áfyaneápeá, ájwólé ka manyé menyéé. ²¹ Ne ndere ányéé, Jisós ajóó ne ébwó aké, “Me ngarege enyú wáwálé nnó, muú nyú ama achyége nye me mankwaá.” ²² Mechó éwé épye ébwó ábó éfwyale né matóó ne alo mangií ji ama, ama áké, “Ata nnó élé me?”

²³ Agígé mbó Jisós ashúú ébwó meko aké, “Elé muú ayi ébwó wuú ne ewa étuúge né mmu akpánkpa ne akpoó nye me. ²⁴ Ne Maá Nte Mekwaá agbóó nye nye ndere nwe Ésówó abó ajóó mé te gachií, utonkwa ube ne muú ayi akpóó nye Maá Nte Mekwaá. É é! Mbógé nnó ábé dambyé muú yimbó, mbó eló kpaá épwó.” ²⁵ Jisós ájógé mbó Judas ayi alú mankpóó ji achwó gií ji ntó áké, “Ménleré nnó élé me?” Jisós ashúú ji meko aké, “Mbó ne wó ójóó.”

Menyéé Ata Jisós

(Mak 14:22-26; Luk 22:14-20; 1 Kór 11:23-25)

²⁶ Ne ndere ébwó álú nyéé menyéé yimbó, Jisós abó ntó bréd, anemmye, achyéé matame mbaá Ésówó. Agyá ntó bréd yimbó uba uba, akaré mbaá baá utóó bií ajóó aké, “Gége menyammye wa na. Sége dényé.”

²⁷ Ne abó ntó amo ne mmóó mmu, anemmye achyéé matamé mbaá Ésówó, achyéé ébwó aké, “Sége dényú enyú ako. ²⁸ Gége manoó ma na, amí malu menomenyéé éwé Ésówó anyéé nye ne bóó bií. Magbélege nyé né mme mampye nnó Ésówó ájiínte gabo ayi gejamégé bóó ápyéé.” ²⁹ Ama ajóó ne ébwó aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó ndere nnyú mbó mmóó mína kwyakwya, mmagé nyú sé amícha kpaá te nnyú nye ami make ne enyú né gefwa eyigé Nte wa agbárege.” ³⁰ Ne ébwó ánerégé, ákwá ékwó áféé Ésówó átané ákwó mfaá Mekwe Olif.

Jisós agaré ndere Pita áshyáa nye ji

(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Jón 13:36-38)

³¹ Éwyágé Jisós ajóó ne ébwó aké, “Enyú ako deboó nye delyaá me ne utuú bina mbó ne ásáme né mmu nwe Ésówó nnó Ésówó aké, ‘Nwane nye membame mágóñme ne ékwó mágóñme eláa nye tyátyá.’” ³² Ne nkwlégé né negbo, mbó nye mbé ne enyú né gebagé mewaá Galilií.” ³³ Ajóógé mbó Pita ashúú ji meko aké, “Yé ebélé nnó bóó ako ábó alyaa wó, me nlyágé fó wó.” ³⁴ Ne Jisós ntó ashúú ji meko aké, “Pita, gó ngaré wó wáwálé nnó utuú bina gemégé nnó menó mekwó akú, wó oshyaa nye ndó éléé nnó wó ókágé me.” ³⁵ Ndere Jisós ajóó mbó,

[†] **26:18** Elú wáwálé nnó: Gébé eyigé Jisós aké gekwané, éle gébé eyigé ábóó manwó ji né mfaá gekwa.

Pita anyémenó aké, “Yé ebé lé negbo, ngbóo ne wó, nshyáá fó wó.” Wyémbó ntó ne baá utó abifó anyémeno mampye.

Jisós anemmye né Getsemane
(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

³⁶ Anérégé efé Jisós asé ebwó áfé né melu ewé ákuú nnó Getsemane wyéé né mékwé ewémbó. Akwónégé éwu, agaré ebwó aké, “Jwólege fa, mente mmye mbe gachyé manénémmye.” ³⁷ Ndere ji atené mmye mbe manémmye asé Pita ne baá Sebēdee apeá (Jemsi ebwó ne Jón) ndere ebwó ájye meshwe ne masómé makwó Jisós metó. ³⁸ Ne ajó ne ebwó aké, “Masómé amí malú me metó maténe me meti negbo. Yémbó jwólege fa, debe peé ne me.” ³⁹ Atégé yéé mmye mbe gachyéé ató mano mme, amo ushuú mme anemmye aké, “Nte wa mbógé elú kókoge féré amó efwyale yina átáné me mmye, yémbó pye genó eyigé wó okélege épó fó eyigé me nkélege.” ⁴⁰ Ne ákerégé meso né mbaá ayi baá utó bíí abi aléé álú, abané ebwó ndere ábélege géjyá. Ajó ne Pita aké, “Nnó enyú dékágé bífó peé ne me, yéé lé né nchwaneké ama?” ⁴¹ Bége peé, dénénémmye mbaá Esówa nnó ékágé enyú dékpé né mmuameno. Mató nyú ákélege nnó enyú dénénémmye yémbó menyammye nyú áwyá gepwá.” ⁴² Ajógé mbó ama akéré meso manemmye aké, “Nte wa, mbógé okélegé fó manke nkó efwyale ayina akoó me, gó me nyú ji ndere wó okéle.” ⁴³ Ne amá akérégé ndó eyi egbeé epeá né mbaá baá utó bíí álú, abané wyé ndere ebwó ábélege géjyá néndé géjyá gejá ebwó ame dó. ⁴⁴ Ne Jisós amágé lyaágé ebwó, ajye nemmye ndó eyi egbeé eléé annyuaré wyé mmyemenene eyimbo. ⁴⁵ Ne ama kérége mbaá baá utó bíí ajó ne ebwó aké, “Délú bélege géjyá, degbeége mmye? Gége gébé gekwané eyigé áchyege nyé Maá Nte Mekwaá mankwaá ne áfyé ji né amu bó ubé. ⁴⁶ Kwilege mme déjyé, gége muú ayi achyege nyé me mankwa mbó alé chwó.”

Apye Jisós

(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jón 18:3-12)

⁴⁷ Wyé ndere Jisós alú jóoge mbó, maá utó wuú ama ayi akámege Judas né geluágé

abi áfyaneápeá achwó ne njuné bó. Bó bimbó ágbaré bó aparanja ne mámbó unó. Bó bi átomé ebwó élé anó baá ámpyéé upé Esówa ne ákpakpa meló. ⁴⁸ Eké epyembo, Judas abó mé mbe agaré ebwó aké, “Muú ayi me ntyaáge gége ji mbó pyége.” ⁴⁹ Akwónégé, yé gébé achó sé wó, akoó cho afé mbaá Jisós aké, “Ménleré ntamé,” akpá ji atyaá. ⁵⁰ Atyágé ji mbó, Jisós ajó ne ji aké, “Mejeé wa, chó mbe ne utó byéé.” Ajógé mbó bó bimbó áchwó ápye ji agbaré ji ne amu matomato. ⁵¹ Agbárégé Jisós mbó, muú ama né geluágé abi álú ne Jisós, ajuú aparanja asó etu memfwé etukpe ámpyéé upé Esówa. ⁵² Ne Jisós ajó ne ji aké, “Shwóré aparanja wyé né mmu mekó, néndé bó ako abi ámmye umye ne aparanja, agboó negbone aparanja. ⁵³ Oféré nnó nnégé mmye mbaá Nte wa nnó apoó me, atómé fó gejamégé makiénné ji nnó áchwó apoó me? ⁵⁴ Yémbó, me mpyégé mbó, epye mbó nnó ne unó bi nwe Esówa ajó upye wáwálé?” ⁵⁵ Wyé né gébé eyigémbó, Jisós ajó ne gejamége bó bimbó aké, “Enyú dechwó na ne bó aparanja ne mámbó unó mampye me nnó me nlu menjó? Me nlú fa ne enyú yéndé bíí, nlerégé mekomejó Esówa né echa upé, nnó débó degéé me mampye wó? ⁵⁶ Yémbó, depó etiré depye mbó na, nnó unó bi bó ekpávé Esówa ásamé ubé wáwálé.” Eféé ne baá utó bíí ako áboó ályaá ji.

Jisós akpe unó mpa

(Mak 14:53-65; Luk 22:63-71; Jón 18:13, 14, 19-24)

⁵⁷ Ne baá utó bíí alyágé ji mbó, bó abi ápyene ji, ase ji áfé né gepúgé Kaifas ayi alu etukpe ampye upé Esówa. Eféé mbó nto ne anleré mabé Esówa chóncho ne ákpakpa meló anyweré. ⁵⁸ Ne ndere ájye, Pita akwólege ebwó meso gachyéé, gachyéé kpaá te akpené né mmu dachi etukpe ampye upé Esówa. Akpégé, ajye jwóle ne ámbamé dachi etukpe mangé genó eyigé apye mbaá Jisós. ⁵⁹ Anó baá ampye upé Esówa ne bó ako abi ájwólé mmu echa eso, ákelé amma mpa gebyó mamma Jisós mmye nnó áwá ji. Yémbó ágé yéé ema wó. ⁶⁰ Ne gejamégé bó ntésé gebyó átáné áma Jisós depó mmye, yémbó yéé mémá ema ewé eléré

nnó Jis̄s akwé mpa epó. Ewyágé, b̄ ntésé gebyó apeá achwó, ⁶¹ ne ájóó aké, “Maá mende yina ji aké, me nkagé mú echa upé Eṣṣw̄ ne gemégé nnó nd̄ eléé ekwóné mmagé nténe ewú.” ⁶² Eféé mb̄ ne etúkpe ampye upé Eṣṣw̄ akwilé ajóó ne Jis̄s aké, “W̄ ntó ɔpó ne meko manshuú né depó etire b̄ó ajóóge mb̄ nnó ɔpye?” ⁶³ Yémb̄, yéé meko Jis̄s ashúú ji wó, etukpe ema ḡmére ejóó eké, “Me ngígé w̄ né mab̄ Ata Eṣṣw̄, muú alú mebe yéndégébé, mb̄gé w̄ ne ɔlú Maá Eṣṣw̄, Muú yi Eṣṣw̄ akweré ji elá gefwa gáré.” ⁶⁴ Agígé mb̄, Jis̄s akamé aké, “Mb̄ ne w̄ ɔjóó. Yémb̄ mengaregέ enyú wáwálé nnó: meso gébé degéne nye ndere Maá Nte Mekwaá ajwólé né egbé ebw̄nye Eṣṣw̄ ayi apw̄ó amu ne dégene nye ntó ndere achw̄ó né mmu gekógé mfaánebuú!” ⁶⁵ Jis̄s ajóógé mb̄, etúkpe ampye upé Eṣṣw̄ agyá mandéé jíí né mmye manleré nnó metóó esó ji d̄óó, akálé aké, “Amége mmye ne Eṣṣw̄! Ndé gécha démage kéle b̄ ntésé? Enyú amb̄ó dewú mé ndere ji ámége mmye ne Eṣṣw̄! ⁶⁶ Déferé nnó ápyéé nnó ne jí?” Agígé mb̄, b̄ó ako áwya aké, “Akwe mpa ne abó mangbó.” ⁶⁷ Eféé ne álóó mankpó Jis̄s matye ushu ádoó ji ukpékpé ne b̄ó abifó ádoó ji maka, ⁶⁸ ájwyagé ji aké, “W̄ ɔlu Kras, Muú yi Eṣṣw̄ akweré ji elá gefwa. Garé esé, Wáá adoó w̄?”

Pita ashya nnó akaágé f̄ Jis̄s
(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; J̄n 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Ndere epyemb̄, Pita alú wye ka né dachi etúkpe ampye upé Eṣṣw̄, aké apelé maá meso mendée f̄ alú maá defwé etúkpe ampye upé Eṣṣw̄, achwó j̄óó ne ji aké, “W̄ ntó ɔb̄ ɔlú ne Jis̄s muú Galilií.” ⁷⁰ Ajóógé mb̄, Pita ashya né mbe ushu ebw̄ó ako aké, “Chaá-ó nkaá yé geno eyigé ɔjoge mb̄ wó.” ⁷¹ Ashyágémb̄ akwilé afé né menombi gébámé. Eféé maá meso mendée ayi f̄ agégé ji ajóó ne b̄ó abi átené eféé aké, “Mende yina abó alú ne Jis̄s muú Nasaret.” ⁷² Yémb̄ Pita ama shya wye shya afyé amu mewé aké, “Wáwálé nkaágé f̄ mende yimb̄.” ⁷³ Eké ewyage b̄óó bi átené eféé áchwó j̄óó ne ji aké, “Wáwálé gebií gepó mmu, w̄ ntó ɔlú muú bw̄ó ama

néndé nénóme mejóó neé nélere mbaá ayi w̄ ɔtané.” ⁷⁴ Ndere ajóó mb̄ Pita aké. Me nkaá kpé mende yimb̄ te mfaánebuú. Wye ndere ji akélege mb̄, aké awúu men̄ mekw̄ó akú k̄k̄gólók̄ó. ⁷⁵ Ne ténéténé yimb̄ Pita ate mekomej̄óó ayi Jis̄s abó ajóó ne ji nnó, “Gemégé nnó men̄ mekw̄ó akú, ɔshya nye nd̄ eléé nnó ɔkaágé f̄ me.” Ne atané dafye anȳo meko ngbó ali segé segé.

27

Afé né Jis̄s mbaá Palet

(Mak 15:1; Luk 23:1, 2; J̄n 18:28-32)

¹ Bií uyyágé ne dondo, an̄ó baá ampye upé Eṣṣw̄ ne ákpakpa melo áchomé, áso mala ndere ápye ne áwá Jis̄s. ² Ne ánerégé manso mala, áwé Jis̄s amu áse ji áfé mbaá Palet ḡmena b̄óó Rom.

Negboné Judas

(Aḡg 1:18, 19)

³ Judas muú akpoó Jis̄s ágégé nnó ás̄ mpa nnó áwáne Jis̄s, bȳo uk̄oré ji mmu, aferé nnó ji apye gabo, akpá uba ḡgba sére esaá meso efya eyi ji abó akpoó Jis̄s ajye shuú etukpe ampye upé Eṣṣw̄ ne ákpákpá melo. ⁴ Ajóó ne ebw̄ó aké, “Mpye gabo manchyaá manoó nte mekwaá ayi álá apyéé gabo w̄.”

B̄óó bim̄b̄ áshuú ji meko aké, “Ewémb̄ eta esé ndere ndé? Gabo ayi mb̄ akpa w̄.”

⁵ Ajóógé mb̄, Judas atyá ḡka eyimb̄ eféé né metóó gepú echa upé Eṣṣw̄ atané ajye shií gemé jíí.

⁶ Ne an̄ó baá ampye upé Eṣṣw̄ ápwé ḡka eyimb̄. Ajóó aké ḡka eyina elé ḡka manoó, ne ébé sé ekamé f̄ nnó décho ḡka eyina melu ema ne eyi elu ne mmu mekwa ḡka echa upé Eṣṣw̄ wó. ⁷ Afyéégé makpo bw̄ó mbaá ama, áke áb̄óó ḡka eyina ána melu mme mbaá menkwyé unje meséé anigé aḡke b̄óó wye. ⁸ El̄ó né gébé eyigémb̄ kpaá te fina álú ákuú melu mme ewémb̄ nnó mewaaá manoó.

⁹ Epyéémb̄ nnó mekomej̄óó ayi Jerimaya muú ekpávé Eṣṣw̄ abó ajóó abe wáwálé. Ji ajóó nya aké áse uba ḡgba b̄óó sére esaá meso efya eyi elú gese eyi b̄óó Isr̄eli ákamé mana ji, ¹⁰ ápye wye ndere Eṣṣw̄ agaré me ana melu mme mbaá menkwyéé ujemeséé.

*Palet agii Jisəs bə nkwé**(Mak 15:2-5; Luk 23:3-5; Jən 18:33-38)*

¹¹ Ndere Jisəs atənə né mbə ushu Palet gəmena bə́ Rom, Palet agii ji aké, “Wə ne ɔ́lú mfwa bə́ Jus?”

Ne Jisəs ashuú ji meko aké, “Elu nkane ɔ́jɔ́.” ¹² Yémbə gebyó eyigé anɔ́ baá ampye upe Ɛsəwə ne ákpakpa melo ámalé ji mmye, yéé meko Jisəs ashuú ji wó. Ajwólé wye ji nyámé. ¹³ Ne Palet agii yé ji aké, “Nnó wə ɔ́wuú mbə fə depə ɛtiré bə́ bi aké wə ɔ́pye?”

¹⁴ Yémbə Jisəs ajwólé wye ji nyámé. Ɛwéna epye mfwa bə́ Rom akwe tametame.

*Palet asó mpa nnó áwá Jisəs**(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Jən 18:39–19:16)*

¹⁵ Ne gepógé gómená bə́ Rom, gélú nnó yéndé ɲme, gébége epaá koó upú, áferége muú denə ama né gepúge denə, ndere bə́ ákélege. ¹⁶ Ne wye né gébége epaá koó upú ewémbə, mende fə ayi bə́ akaá ji dɔ́ gétúge depə ɛtiré ji apyéé abó akpe denə. Akamege Barabas. ¹⁷ Ne ndere melo meko ɛchomé né dachi Palet, Palet agii ebwó aké, “Enyú dekélege me mferé ndé muú né denə; Barabas waá Jisəs muú ayi ákuú ji ntó nnó Kras?” ¹⁸ Palet agii mbə néndé akaá chánéné nnó élé wye né nchye detú ne ákpakpa bə́ Jus ápyené Jisəs áchwó ne ji ɛta wuú. ¹⁹ Ne ndere Palet ajwólé né mmu ɛcha ɛso apane mpa yina, mendée wuú ató áchwó gáre ji aké, “Féré amu né mpa mende yimbə, néndé apye gabo fə́ wó. Genó eyigé Ɛsəwə alere me né géjya gétú jii fina gechye me ɛfwyale dɔ́.”

²⁰ Yémbə anɔ́ baá ampye upe Ɛsəwə ne ákpakpa melo áfyɛ ɛshye nnó ájɔ́ nnó Palet aféré Barabas né denə, alyaa Jisəs nnó áwá. ²¹ Ne Palet ama agii ebwó aké, “Ebwó bina apeá, ndé muú ayi enyú dekélege nnó mféré ji né denə?”

Ashuú ji meko aké, “Ɛsé dekélege nnó wə ɔ́féré Barabas.”

²² Palet ama anmɛre agii ebwó aké, “Enyú dekélege me mpye yéé nnó ne Jisəs ayi ákuú ji ntó nnó Kras?” Ama áshuú ji meko aké, “Gó áwó ji né gekwa.”

²³ Ajóogé mbə, Palet ama gií ebwó aké, “Ulannó enyú dekélege nnó áwá ji? Ndé gabo ayi ji ápyéé?”

Yémbə, ebwó áwya wyale ne ɛshye aké, “Gó áwó ji né gekwa!”

²⁴ Ne Palet agége nnó ji atulege mmye detú ɛfwyale ekagé tane mbəge ji álá akamé nnó áwá Jisəs wó, Ató ájye chwé manaá, áchwó chyéé ji ashwóné amu né mbə ushu bə́ bimbə aké, “Amu ya apó né negboné mende yina, gé ɛfwyale nyú mbə”.

²⁵ Ajóogé mbə, bə́ bimbə ákamé aké, “Gó gewu eyigémbə gewilé ɛsé mmye chóncho ne baá ɛsé.”

²⁶ Palet aférége Barabas né denə. Atulé Jisəs ne geto ne álé lyaá nnó bə́ bee Rom ája ji ájye áwó ji né gekwa.

*Bə́ bee ájwyagé Jisəs**(Mak 15:16-20; Jən 19:2, 3)*

²⁷ Palet alyagé Jisəs nnó áwó ji né gekwa, bə́ bee bií áse Jisəs áfé ne ji né ɛcha gəmena, ákuú bə́ bee ako áchwó nɔ́ ji mme, ²⁸ áferé ji mandeé mmye, áfyé ji ɛwulé megélé ɛwé elú eké nkúu afwa. ²⁹ Ató elá meshii áfaá Jisəs né mekpo ne áfyɛ ji ntó meto né ebwó eké meto gefwa. Apyége mbə, átóme manó né mbə ushu wuú ne ájwaáge ji aké, “Wə Mfwa bə́ Jus neki nébé ne wə.” ³⁰ Ndere ájwyáge ji mbə, ákpóo ji matyé mmye, ne áfɔ́ meto ewémbə né ebwə wuú ádo ji né mekpo. ³¹ Anérége mánjwya ji, áferé nkúu megélé yimbə ákeré áfyɛ ji mandeé jii né menyammye wuú. Ája ji ájye wó né gekwa.

*Áwó Jisəs né gekwa**(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jən 19:17-27)*

³² Ndere ájyeé, átuú ne mende fə́ né meti ayi ákuú ji nnó Simun muú melo Seren, ápye ji ne utó nnó akpá gekwage Jisəs.

³³ Akwónége né melú éwé ákuú nnó Golgota, mabə ami matene nnó “Melú Unkónkó Makpo” ³⁴ áchyeé Jisəs mmɔ́ amí áchwaré ne genó eyi génywónége nnó anyú ne afwórége mami, ashya manyú.

³⁵ Ebwó áwóge ji, áɲme gefóge megyaá fə́ nnó ákáré mandeé jii. ³⁶ Anérége ájye jwóle mme ábáme Jisəs ɛféé. ³⁷ Ndere ebó epyéé mbə ása genó eyigé aké Jisəs apye né gebage genɔ́ awə né mekpo gekwa eyigé áwómé Jisəs wyéé. Ása wye aké, “Gé Jisəs Mfwa bə́

Jus na.” ³⁸ Wyé né bii ébii mbò, áwó nyá ntó anjo apeá né ebi bwó ukwa. Áwó ama né ejii gekwa né egbé ebwonye Jisós ne ama né egbé ebwòbe wuú.

³⁹ Ne bɔ́ɔ́ abi ákoge koógé ájúu Jisós mashye mmye, ákamege ne makpo ájwyage ji áké, ⁴⁰ “Wɔ́ muú ɔ́ké ɔ́mugé ɛcha upe Ɛsɔ́wɔ́, gemégé nnó ndɔ́ eléé ɛkwóné wɔ́ ɔ́mage téne ɛwéchéá, mbágé nnó ɔ́lu Maá Ɛsɔ́wɔ́, poó gémé jyé, ɔ́táné mfaá gekwa ɔ́shulé mme.”

⁴¹ Wyémbò ntó ne anɔ́ɔ́ baá ampye upe Ɛsɔ́wɔ́ ne ánleré mabé Ɛsɔ́wɔ́ chóncho ne ákpakpa melò ájwyaá ntó Jisós áké, ⁴² “Apoóge bɔ́ɔ́ bí chachá, yémbò akaágé poó gemé jii? Pɔ́ nnó ji áké na ji alu Mfwa bɔ́ɔ́ Isrɛli? Gɔ́ge ji átáné mfaá gekwa áshuúlé mme ne ɛsé défyéé matɔ́ɔ́ se ne ji. ⁴³ Ji áfyéé metɔ́ɔ́ ne Ɛsɔ́wɔ́, ne Ɛsɔ́wɔ́ áchwɔ́ ápoó yé ji mbágé ágboó ne ji, néndé ji ajógé áké ji alú Maá Ɛsɔ́wɔ́.”

⁴⁴ Yé bɔ́ɔ́ ubée abi áwómé ntó ebwó né ukwa, wyémbò ntó ne ájúu Jisós mashye mmye.

Negboné Jisós

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jɔ́n 19:28-30)

⁴⁵ Kálánká ɛfyáneépeá ɛké ɛkwónége, ɛmɛé ɛnomé, gemmua gékwé né melò meko kpaá tɛ kálánká eléé. ⁴⁶ Wyé né kálánká ɛyimbo eléé, Jisós alò mánkalé kénké áké, “Eli, Eli lama sabatani” ula ɛtɛné nnó Ɛsɔ́wɔ́ wa Ɛsɔ́wɔ́ wa, ndé ɔ́lyaa me mbií né ɛfwyale?

⁴⁷ Ne bɔ́ɔ́ abifo abi átɛné ɛféé, áwúgé ndɛre Jisós ajógé mbò, áferé áké, “Akuú mbò lé Elija muú ɛkpávɛ Ɛsɔ́wɔ́.” ⁴⁸ Ne muú ama né geluágé abi átɛné ɛféé, alomé gatɛlé ajye bó ɛkochá anyua né mmu mmɔ́ɔ́ amí mamýáme, ajo né genɔ́ɔ́ abwéé asa né ubɔ́ɔ́ meno Jisós nnó ányú.

⁴⁹ Yémbò abifo áké, “Gó ji ábé ɛwú dégé kpé nnó Elija achwó poó nye ji!”

⁵⁰ Ne Jisós ama akále kénké afye gémé jii né amu Ntɛ wuú Ɛsɔ́wɔ́.

⁵¹ Wyé ndɛre metɔ́ɔ́ ɛkwené Jisós mbó, ndéé ɛyi ɛkaré ɛcha upe Ɛsɔ́wɔ́ ɛgyalé uba upeá tɛ mfaá gba-ra-ra-ra ɛtya mme, mme anyigé, tegetege matárávɛ agyalé ubauba.

⁵² Manome ánené alá fuúfuú ne gejamégé bɔ́ɔ́ Ɛsɔ́wɔ́ abi agboó mé tɛ gachi, ákwilé né

negbo. ⁵³ Gébégé Jisós akwilé né negbo. Bɔ́ɔ́ Ɛsɔ́wɔ́ bimbo, átané né manome áfé né Jerosale melò ukpea. Áleré mmye mbaá gejamégé bɔ́ɔ́.

⁵⁴ Ne muú kpaá bɔ́ɔ́ bee ne bɔ́ɔ́ bee abifo abi álú ɛféé ábáme Jisós, ágégé ndɛre mme anyigé, ne unó bifó ebi upyéé ɛfɔ́ ɛkwó ebwó matɔ́ɔ́. Ajógé áké, “Wáwálé mende yina abó alu Maá Ɛsɔ́wɔ́.”

⁵⁵ Gébé ɛyigémbò ntó, gejamégé andée, átɛné tɛtɛ ágéné yéndégenó ɛyi gepyé. Andée bina átané ne Jisós kpaá tɛ né Galilií ákwólé ji, ápóge Jisós, achyege ji unó bi akélege. ⁵⁶ Né geluage andée bina elé, Mɛri ayi átané melò Magdala, Mɛri mmá Jɛmsi ebwó ne Josef, ne Mɛri mma baá Ɛɛbedee. *

Anii Jisós

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jɔ́n 19:38-42)

⁵⁷ Ne nkware akwónége, muú ɛka fɔ́ ayi atane melò Arimatya akuú ji nnó Josef achwó. Ji ntó alú nyá maá utɔ́ɔ́ Jisós ama. ⁵⁸ Achwógé, ajye bane Palet agii ji nnó achye ji utó ji ajye afere genkwógé Jisós anii. Ne Palet achyéé utó nnó afere genkwógé Jisós áchye ji. ⁵⁹ Ne Josef aségé genkwógé Jisós, afyalé géjí ne ɛshyé ndéé pópó ⁶⁰ abwéé ajye béle né mmu menome meke ɛwé ji apye bɔ́ɔ́ akwyéé né ɛba ntaá. Abélégé, apelé gekpékpége ntaá akweré meno menome ɛwémbò alyaa awilé ji. ⁶¹ Ndɛre ji apyéé unó bina, Mɛri muú melò Magdala ne Mɛri ayifo ájwólé toitoi ne menome ɛwémbò ápélé.

Palet atɔ́ɔ́ bɔ́ɔ́ nnó ábámé menome Jisós

⁶² Ne bii uyyage, mmyeke bii ebi bɔ́ɔ́ Jus ákpomege mmye manyé uwyaá bwó ukoge, anɔ́ɔ́ baá ampye upe Ɛsɔ́wɔ́ ne ɛkwó bɔ́ɔ́ Farasi ájye báne Palet, ⁶³ ágaré ji áké, “Ata, délu tée mbò ndɛre muú dembwólé yimbo ajɔ́ɔ́ nyá gébégé ji alú mebe nnó, ‘Ndɔ́ eléé ɛkwónégé Ɛsɔ́wɔ́ abwége nye me nkwlílé né negbo.’” ⁶⁴ Ndɛre elúmbò ɛsé dekelégé nnó wɔ́ ɔ́fyɛ bɔ́ɔ́ ábámé menome ɛwémbò kpaá tɛ ndɔ́ ɛyimbo eléé ɛkóge. Ɛwéna ɛpye nye nnó ɛkagé baá utɔ́ɔ́ bii ájó genkwó ji, ne meso gébé agarege gebyɔ́ nnó Ɛsɔ́wɔ́ apye ji akwilé né negbo. Mbágé ɔ́lá ɔ́pye mbò wó,

* **27:56** Elú wáwálé nnó: Baá bina elé Jɛmsi ebwó ne Jɔ́n.

ne ájogé genkwó jii, dembwólé etire nana depwóó nyé etiré mbembe.”

⁶⁵ Ajóógé mbó Palet aké, “Pyé ndere wó okágé pyé, kwyéé bóó bee óbele ábámé menome ewémbó chánéné.”

⁶⁶ Ne ájyégé afyé gelo né menome ewémbó nnó ékágé muú anene ewu, afyé bóó bee ábámé ewu.

28

Jisós akwilé né negbo

(Mak 16:1-10; Luk 24:1-12; Jón 20:1-10)

¹ Bií uwyaá bwó ukógé, ndere bií ujjáge, Méri muú meló Magdala ne Méri ayifo átané ájyé chere ndere menome Jisós elú. ² Aké apele mme abó anyígé ne eshyé. Ekiénné Esówo etané mfaánebuú, echwó bógene ntaá eniné mbó ebelé babá ejwólé mfaá. ³ Menyammyé wuú agénege manémané eké gasama, ne mandeé jii ashwánege pópó eké eshyéé ndeé. ⁴ Epyégé mbó, bóó bee abi ábáme menome ewémbó áwe jaja ne éfo metóó getu jii, ákwé eké unkwó bóó.

⁵ Ne ekiénné Esówo ewémbó ejóó ne andée bimbó eké, “Défógé. Nkaá nnó enyú dékelege mbó lé Jisós, ayi ábó áwómé ji né gekwa. ⁶ Ji apósé fana, akwilé né negbo wye nkane ji abó ajóó nnó epyé nyé. Chwóge dégé melú ewé ábóó ábelé ji. ⁷ Ne kérege meso wáwá, dégaré baá utóó bií nnó, ‘Esówo apyé ji akwilé né negbo. Abó mé mbé ne enyú afé né Galilií; dégené nyé ji ewú!’ Gége genó eyigé me mbóó mangaré enyú mbó.”

⁸ Andée bimbó átané né menome ne gatélé, ne éfo metóó, yémbó ájyéé ne nechóchó. Ake wáwá manjyé gáre baá utóó Jisós meko ayi ekiénné egaré ebwó.

⁹ Ne ndere ebwó ájyé, Jisós abané ebwó né meti, atamé ebwó aké mejé ebé ne enyú. Andée bimbó ákwé ji né uká ánoge ji. ¹⁰ Ne Jisós afyéé yé ebwó metóó aké, “Défógé, choge dégaré aḡmé ba nnó ájyé ne Galilií, ágéne nyé me ewú.”

Ambamé menome Jisós agaré mechó ewé epyéé

¹¹ Ndere andée bina ájyé né meló manjyé gáre baá utóó Jisós genó eyigé Jisós ne ekiénné Esówo ajóó, bóó bee fó abi ábó ábáme menome Jisós, afé ntó né meló

manjyé gáre ánóó baá ampyé upé Esówo yéndégenó eyi gepyé. ¹² Apyégembo, anóó baá ampyé upé Esówo choncho ne ákpakpa meló, áchomé mbaá ama, ásó mala akpa gejamégé ḡka áchyéé unyélé mbaá bóó bee bimbó. ¹³ Agaré ebwó aké, “Débó mangaré bóó nnó, baá utóó Jisós achwó jo genkwó jii ne utuú gébége enyú débélege gejjá. ¹⁴ Ne mbógé gómena awúgé mechó ewé, esé dékagé nyé ndere dégárege ji, nnó ekagé enyú dékpe efwyale.”

¹⁵ Bóó bee ásége ḡka eyimbo, ájyé gáre wye ndere anóó baá ampyé upé Esówo aké ebwó ágáre. Ne abya yina atyaá akpe né gebagé mewaá bóó Jus geko, yéé te fina abya yina álu asanege né gebage mewaá bóó Jus.

Jisós aleré mmyé mbaá bad utóó bií

(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jón 20:19-23; Aḡḡ 1:6-8)

¹⁶ Baá utóó Jisós afyaneama áwugé meko ayi Jisós alóó ebwó, afé né mfaá mékwé né gebage mewaá Galilií ndere Jisós agaré ebwó. ¹⁷ Ne ebwó ágege ji, ánoge ji yémbó abifo áwyaá dembyó né metóó. ¹⁸ Jisós ajóó ne bwó aké, “Esówo achyéé me uto né unó uko bi ulú, né mfaánebuú ne fa mme.” ¹⁹ Ndere elúmbó chóge yé né maló mme meko dépyé bóó ábé aḡkwólé ba. Abi akemege mambé aḡkwólé ba, wyagé ebwó manaá Esówo né mabó Esówo nte ne ami maá ne Mendoó Ukpea. ²⁰ Lérége ebwó nnó akwólege majyéé ami me nchyéé enyú. Ne kaágé wáwálé nnó me mbéé wyé ne enyú yéndégebé kpaá te mme abyéé.

Abya melóméló Jisós Kras ndere MAKOS ásamé

*Mekomejóó ayi Jón menwyad bóó manad
Esowó agarege*

(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18; Jón 1:19-28)

¹ Gé náne abyá melóméló ayi Jisós Kras, Maá Esowó ákéné. ² Abya yina aló wye nkane Asaya muú ekpávé Esowó abó ásámé nnó,

“Esowó aké, ‘Wuúgé, ntóme nyé muú dentóó wa

ayi abóó mbe ne wó manchwó kwyé meti wye.’

Asaya ama asá ntó nnó, ³ muú fó abene mbo né mashwone aké,

‘Kwyage meti Ata dakéné.

Nyaáge éwú ébé cho!’ ”

⁴ Bii fó Jón achwó né mashwone agarege yéndemuú nnó ákworé metóó wuú álya gabo ne áwyaá ji manaa Esowó nnó, Esowó ajinte gabo wuú. ⁵ Yéndégébé gejamégé bóó átanege né gebagé mewaa Judiya ne bóó Jerosale áko ájyé wu mekomejóó Jón, áshuú ekúu né gabo ayi ébwó ápyéé, Jón awyaágé ébwó manaa Esowó né Ebéé Jodan.

⁶ Jón afyé mandeé ayi átóó ne bya mpo mashwone. Awélé ekandá mekó menya né gebwe jií,

ne menyéé wuú alu nyá lé égomé ne nwyóó.

⁷ Jón agarege bóó aké, “Muú fó achwó mbo me meso ayi áñeá gémé apwó me, nkwané yé muú ayi nkage mbyéle mme nkaa manyii unó uka bii wó.” ⁸ Ama jóó aké, “Me nwyage enyú ne manaa Esowó mamímamí ne ji ayi áchwó awyage nye enyú ne Mendoó Ukpea.”

Awyad Jisós manad Esowó

(Mat 3:13-17; Luk 4:1-13)

⁹ Né gébé eyimbo, Jisós atané né melo Nasaret né gebagé mewaa Galilií achwó nnó Jón awyaá ji manaa Esowó * né Ebéé Jodan. ¹⁰ Gébégé awyaá ji manaa Esowó átanege né mmu nnyi, agé mfaanebuú

anené Mendoó Ukpea etané mfaá éshúlege ji mmye nkane gepwine. ¹¹ Ne meko atané mfaánebuú aké, “Wó olu maá metóó wa, metóó egóó me ne wó dóó.”

Danchameló ammua Jisós

(Mat 4:1-11; Luk 4:1-13)

¹² Ténéténé yimbo Mendoó Ukpea épye ji afé né mashwone. ¹³ Jisós abelé ewu usaa ndó upea, ne danchameló achwó kpelé ji. Mbaá ayi ji alu, menya mebomebo ntó elu wye ne makiénné Esowó áchwó póó Jisós.

Jisós aló utóó bii né Galilií

(Mat 4:12-17; Luk 4:14, 15)

¹⁴ Ewyagé Heród apyéé Jón áfyé denó. Jisós atané né gebagé mewaa Judiya afé né Galilií agarege abyá melóméló ayi atané mbaá Esowó. † ¹⁵ Ajóóge aké, “Lyage gabo nyú dékámé ne abyá Esowó melóméló elé gébé eyigé Esowó ágbarege gefwa jií gelá kwókwólé.”

Jisós akú baá utóó bii ani abi mbe

(Mat 4:12-17; Luk 5:1-11)

¹⁶ Bii fó Jisós abó akoóge né mbále ebéé mega ewé elu né Galilií, agé Simun ne menjóó wuú Andru, áñmée utófó bwó, elé álu áwáné meshuú. ¹⁷ Jisós ajóó ne ébwó aké, “Kwólege me, nleberge nye enyú ndere ákpálege bóó eké meshuú.” ¹⁸ Ténéténé yimbo, ébwó álya utófó ébwó, ne ákwólé ji.

¹⁹ Ndere Jisós ályá eféé ajyéé mbe gachye, agé Jemsi ne Jón menjóó wuú, ébwó álú baá Sebédée. Abó álú mmu ékpée átome upaa utófó bwó. ²⁰ Akuú ébwó, ne yé gébé ácho wó álya nte ébwó Sebédée né mmu ékpée ne bóó utóó abi ébwó áselé, ne ákwólé ji.

Jisós afere mende fó meló nchye mmye

²¹ Jisós ne baá utóó bii afé né Kapanóm, bii uwyaá bóó Jus ukwónégé afé né écha mmyemenene aló mánlérégé. ²² Bóó áwu nkane ji aléberge ála mano mekpo fuú né gefóó eyigé ji aléberge néndé aléberge ne ncha ayi atane mbaá Esowó épófó eke ánleré mabé Esowó.

²³ Mende fó ayi awya meló nchye abó alu ntó mmu écha mmyemenene, aké agéne Jisós aló mánkalégé aké, ²⁴ “Jisós ayi Nasaret, ókelege mampye esé ndé? Óchwó

* **1:9** Elú wáwálé nnó: Manwyaá bóó manaa Esowó ele manlere nnó bóó áfyé matóó bwó ne Jisós ne ákwólége ji. † **1:14** Elú wáwálé nnó: Ókuúge né uba nwe 6:14-29 ókage ula bi áfyéé Jón denó.

manií esé mbwε? Nkage wɔ, ɔlu Muú Ukpea ayi atané mbaá Esɔwɔ.” ²⁵ Jisɔs anyá meló nchye yimbɔ aké, “Kwéné mejɔɔ, táné ji mmyε.”

²⁶ Meló nchye yimbɔ apyε ji akalé akwé mme achu gbokgbok ne atané ji mmyε. ²⁷ Bɔɔ ako ágégé gefɔɔ yina ala mano mekpɔ fuú ne ágige atε áké, “Ewé etané efɔ? Ndɔfɔ élé gefɔgé geno eyi gekε ne utoó? Mende yina awya uto mányá áló nchye ne áwúu ji.”

²⁸ Ewya wɔ, ngó Jisɔs akwɔ akwɔné gebagé mewaá Galilií geko.

Jisɔs apyε gejamégé bɔɔ mameé atoo
(Mat 8:14-17; Luk 4:38-41)

²⁹ Jisɔs, Jεmsi ne Jɔn ályágé εcha mmyεmenεne, εbwɔ ako áfé cho né gepúgé Simun ne Andru. ³⁰ Ne mmá mendée Simun ameeé njaja gefwine abelé mfaá ukwɔ, ágare Jisɔs nnó mendée yimbɔ ameeé. ³¹ Awuúge mbɔ atεne ji nekune mmyε agbaré ji εbwɔ abwε ji akwilé ajwɔle ka. Ténéténé yimbɔ gefwine gebyé ji mmyε ne mendée yimbɔ achyé εbwɔ menyéé.

³² Ne nkwale akwɔnege, gébége mɛmεé εpwyaá, bɔɔ áchwɔ ne bɔɔ mameé ako ne ye abi áló nchye áchyége εbwɔ εfwyale mbaá Jisɔs. ³³ Ne gemεge melɔ geko gechwɔ chóme né menombi gepú eyige Jisɔs álu. ³⁴ Eféé ne Jisɔs apyé gejamégé bɔɔ bi ámeé ufɔɔ mameé atoo ne ama féré abifo gejamégé áló nchye mmyε. Akámé fɔ áló nchye abifo ájɔɔ mejɔɔ wɔ néndé ákaá gefɔgé muú yi ji álu.

Jisɔs agaré mekomejɔɔ Esɔwɔ né gebage mewaá Galilií

³⁵ Dondo gemuá mme Jisɔs akwile afé né melu éwé bɔɔ álá pɔ wyéé, anεnemmyε. ³⁶ Simun ne abifo álo ji mánkelé. ³⁷ Agégé ji áké, “Yéndémuú akelege wɔ.”

³⁸ Jisɔs aké ne εbwɔ, “Esé debɔ manjye ntó mata malɔ ayifo nnó ngaré ntó εbwɔ mekomejɔɔ Esɔwɔ nende gé genó eyi gepyé me nchwɔ mbɔ.”

³⁹ Ne Jisɔs akε né gebagé mewaá Galilií geko agarege mekomejɔɔ Esɔwɔ né mmu macha mmyεmenεne bwɔ ne aférége bɔɔ áló nchye mmyε.

Jisɔs apyε muú ubá atoo
(Mat 8:1-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰ Bií uma, muú ubá fɔ achwɔ tó mánó mbe ushu Jisɔs, anε ji mmyε aké, “Mbógé ɔkelege, pyε me nkpea.”

⁴¹ Jisɔs áwuúgembɔ meshwε akwɔ ji metɔɔ, anyaa ébwɔ wuú ata ji áké, “Nkelege, kpea.” ⁴² Ajógémbɔ ubá mende yimbɔ ubyε, akpea. ⁴³ Jisɔs anerege, aké alyaáge mende yimbɔ nnó ajyε, aji ji εtu, ⁴⁴ ajɔɔ ne ji áké, “Ekagé ɔpyε muú fɔ akaá genó eyi gépyε ne wɔ. Chó léré lé mmyε jyé mbaá mémpyé upε Esɔwɔ áchére agé nnó ɔtoó. Ne chyéé genó eyigé ébε Mosis éjɔɔ, mampyε bɔɔ ákaá nnó ɔtoó.”

⁴⁵ Yémbɔ mende yina ajyεge akε agaré abya yina mbaá meko, ne gegare eyi gepyε Jisɔs kpéné sé melɔ gbógónɔ ajwɔle shushu, ne yémbɔ bɔɔ átánege yéndé mbaá áchwɔ wyε eta wuú.

2

Jisɔs apyε muú úchánchi atoo
(Mat 9:1-8; Luk 5:17-26)

¹ Jisɔs ábélégé éwu mboó ndɔ, ama akéré meso né Kapanɔm ne bɔɔ áwú nnó alú mmu. ² Gejamégé bɔɔ áchwɔ chome né mmu gepú, ágbeé kpaá melu epɔ sé yé né menombi. Ne Jisɔs abɔ agarege ébwɔ mekomejɔɔ Esɔwɔ. ³ Ndere alerege ande fɔ anii, ákpá muú úchánchi né ulɔ áchwɔ ne ji mbaá Jisɔs. ⁴ Akwɔnége ágé fɔ meti mánkpε ne ji mmu gepú wɔ, gétúgé bɔɔ ájamé dɔɔ, ákwɔ mfaá gepú átí embu né mfaá nchu mbaá yi Jisɔs alu. Anérége ábwε mende yimbɔ ne gebɔ, ápyé ji ashule mme. ⁵ Jisɔs agégé ndere bɔɔ bimɔ áfyéé matɔɔ ne ji, aké ne mende úchánchi yimbɔ, “Maá wa, ájiinte gabo wyéé.”

⁶ Eke εpyémbɔ ánleré mabé Esɔwɔ fɔ abɔ alú eféé, áwúgembɔ álo mangígé né matɔɔ εbwɔ nnó ndé muú na? ⁷ “Epyε nnó ne mende yina ábyaa Esɔwɔ. Ajɔɔ eké ji alu Esɔwɔ. Esɔwɔ mbií ne akage jinte gabo muú.”

⁸ Jisɔs akaá mε genó eyige εbwɔ áférége né mmu matɔɔ bwɔ, agií εbwɔ aké, “Ulannó enyú déwya gefɔgé uféré bimɔ né matɔɔ nyú? ⁹ Ndé gelu pere manjɔɔ ne muú uchánchi, ‘Nnó ájiinte gabo wyé,’ waá manjɔɔ nnó, ‘Kwile téné, pwi gebɔ jyε kε

ójyε.' ¹⁰ Nkelege mámpyε enyú dékaá nnó Maá Nte Mekwaá awyaá uto fa mme manjinte gabo mekwaá." Jisós aké ne mende úchánchi yimbó, ¹¹ "Kwile téné, pwi gebo jyé, ojyε mmu."

¹² Ajogembó, mende yimbó akwilé téné mbε ushu bwó ako, apwi gebo awulé né gepú jíí. Ne bós ako alá mano mekpo fuú, áféége Esowó ake, "Ese delú dangé gefó geno eyige na."

*Jisós akú Levi ndere maá utós wuú
(Mat 9:13; Luk 5:27-32)*

¹³ Bii fó Jisós ama jyε né mbále géntoóge mewaá Galilíí. Ne gejamégé bós áchwó nó ji mme, aló manleré εbwó mekomejóó Esowó.

¹⁴ Ndere Jisós álya eféé akene ajyε, agé Levi maá Alfós. Ajwolé né melú utós wuú ásele nkámakpo. Jisós akuú ji aké, "Kwólé me." Ne akwilé ka aló mankwólé ji.

¹⁵ Ewyágé ndere Jisós ajwóle ányéé menyéé ne baá utós bii né gepúgé Levi, gejamégé ánselé nkámakpo ne bós ubeé ne gejamégé bós abifó abi ákwólege Jisós, abó ányéé ntó menyéé ne ji. ¹⁶ Ne ánleré mabé Esowó fó abi alú bós Farasi, ágégé nkane Jisós anyéé menyéé ne ánselé nká makpo ne bós ubeé, ágií baá utós bii aké, "Ulannó ne Jisós anyéé menyéé ne ánselé nkámakpo ne bós ubeé?"

¹⁷ Jisós awúgé genó eyíge εbwó ágií baá utós bii, ató εbwó neka aké, "Bós abi alá meé, ákélégé fó muú uka, élé abi ámeé ne ákélege. Ne me nchwó fó fa mme mánkú bós abi alú cho né Esowó wó, nchwó lé mánku bós abi ápyéé ubeé."

*Nkwé manlya menyéé kpékpé
(Mat 9:14-17; Luk 5:33-39)*

¹⁸ Bii fó baá utós Jón ménwyaá bós manaá Esowó ne abi bós Farasi, ályá menyéé kpékpé getúgé depóre Esowó. Ne bós fó ágégé mbó áchwó gii Jisós aké, "Ulannó baá utós Jón ne abi bós Farasi ályage menyéé kpékpé, ne abyéé alá pyε mbó?"

¹⁹ Ne Jisós ashúú εbwó meko aké, "Nnó ájeé menó neba ályage menyéé kpékpé ayi menó neba alú ne εbwó? Akáge lyaá fó. ²⁰ Yémbó gébé gebéé nyε eyíge menó neba alá bεé nyé sé ne εbwó, éféé ne ályáge nyé menyéé kpékpé né mboó gébé getúgé depóre Esowó."

Gepó gekε géselé fó gekwene gepó

²¹ Jisós ama tó makámejóó ayifó aké, "Ne muú akaágé sé fó gebagé ndeé gekε akwómé embu né ndeé eyi gekwéne. Apyégé mbó gebagé ndeé eyigembó génywerege nyε gépyε ndeé yimbó egyalé dós. ²² Ne muú akpané fó mmós make áfyε né ukwéne unó mmós ebi akwyéé ne meko menya. Apyégé mbó, mmós mimbo mamuale nyε mapyε unó mmós bímbó úgbó. Mmós ne unó mmós εbimbó uchóge nyε detú. Áfyε le mmós make né unó ukε."

*Nkwé ayi bii uwyaá bós Jus
(Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)*

²³ Né bii uwyaá bós Jus fó, Jisós ne baá utós bii ákoóge né mekós gefógé nchi fó eyi ákuú nnó wid. Ndere εbwó ákoóge né mmu meko wembó, baá utós bii aló mánkógé gefógé nchi eyimbó álálege ányéé. ²⁴ Ne bós Farasi fó ágégé mbó, ájóó ne Jisós aké, "Gé εbé se ékámé fó nnó baá utós byé ákós nchi bii uwyaá wó."

²⁵ Jisós ashúú εbwó meko aké, "Enyú délu danjóó né mmu ηwe Esowó dékaá genó eyigé mfwa Devid ápyé nyá gébége mesa ámmyε ji ne bós bii wó? ²⁶ Akpε nyá mmu εcha upε Esowó, abó bréd ayi abó ájelé áchyε mbaá Esowó ányé. Ewe εbe se éké muú yicha anyε fó menyéé yi ajéle áchyε mbaá Esowó, ekose ámpyε upε Esowó wó. Yé mbó Devid ábó anyé achyε ntó bós bii." Mechó ewe epyε gébége Abyata alu mfwa ámpyε upε Esowó.

²⁷ Jisós anmεre ajós ne εbwó aké, "Akwyé fó mekwaá getúgé bii uwyaá wó, ákwyé lé bii uwyaá getúgé mekwaá. ²⁸ Nkelege mangaré enyú nnó Maá Nte Mekwaá ne alú Ata ayi abós utó mangaré mekwaá genó yi abó mampyε bii uwyaá bós Jus."

3

*Jisós apyε mende yi εbwó egboó ji atóó
(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)*

¹ Jisós ama jyε né εcha mmyεmenεne ne mende ayi εbwó egboó ji abó alú wyε. ² Eféé mbóntó, bós fó abi ákélege meti mánjóó nnó Jisós ápyε genó gebo alá wyε ápéle ji dome mangε nnó apyε nyε mende yimbó atóó né

bií uwyaá bwó ne ájós nnó ákwé ebé. *
³ Jisós aké ne mende yimbo, “Kwilé, chwó téné mbe ushu bwó.” ⁴ Agií ebwó aké, “Ebé esé eké depye ndé né bií uwyaá? Eke depye galógáló wá gabogabo? Mampye mekwaá apó wá mánlyáá ji agbó?”

Ne yé muú ayi anené meko apó. ⁵ Metós esós Jisós dós ape ebwó agyaá yémbo meshwe akwó ji metós gétúgé áneá matós. Ajós ne mende yimbo aké, “Nyaá ebwó wye.” Anyágé ebwó wuú etóó. ⁶ Ténéténé yimbo bós Farasi átáné dafye ájye báne ekwó Heród, ásó mala nnó ápye Jisós áwá.

Gejamégé bós ákwólege Jisós

⁷ Jisós ne baá utós bií ályáá áfé ne mbále gentoge mewaá Galilií, né gejamégé bós ákwólege ji abi átáné gebage mewaá Galilií, Judiya, ⁸ Jerosale, Idumiya, abi átáné egbé ebéé Jodan, ne gebagé mewaá eyi gelu kwókwólé ne Tiya ne Sidón. Bós bina áko ábó áchwó eféé gétúgé áwú unó bi Jisós ápyeé. ⁹ Jisós agaré baá utós bií nnó ákwyé ekpeé ji akpe mmu, néndé bós ája dós ekagé ánméré ji mme. ¹⁰ Ne gétúgé ji apye gejamégé bós atóó, bós mameé ako ámmye mánchwó ji mmye nnó áta ji. ¹¹ Yéndégébé bós bi áwya aló nchye ágegé Jisós, aló nchye bimbo ápye ebwó akwéne mme mbe ushu wuú ákálege aké, “Wó olu Maá Esowá.”

¹² Yémbo Jisós anyáne abi nnó ékáge ájye ágaré bós ákaá gefoge muú yi ji alu.

Jisós ajya ángbá bií áfyáneápea

(Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³ Ewyagé Jisós afé mfaá mekwé, akuú bós bí ji akelege nnó ákwóle ji, áchwógé, ¹⁴ ajya bós áfyáneápea nnó ábé ne ji, achye ebwó mabo nnó ángbá. Agare ebwó aké, “Ntóme nye enyú dafye nnó déjyé degarége mekomejós Esowá melóméló, ¹⁵ ne uto bií déférége aló nchye bi áchyege bós efwyale mmye.”

¹⁶ Ge mabo bós abi ji ajyá na, Simun ayi Jisós achye ji mabo amifó nnó Pita, ¹⁷ Jemsi ne menme wuú Jón baá Sebedee, Jisós achye bwó mabo nnó Banagis, ula útené nnó baá

nénfée. ¹⁸ Andru, Filip, Batolomyo, Matyo, Tómasi, Jemsi maá Alfós, Tadyós ne Simun ayi alu muú ekwó bós Kanenia, † ¹⁹ ne Judas Iscarot ayi meso gébé achyé Jisós mankwaá.

Jisós apó ula uma ne Belsebáb mfwa aló nchye

(Mat 12:22-30; Luk 11:14-23)

²⁰ Ndere bós Jisós akérége mmu, gejamégé bós ama chwó eféé ája kpaá ápye ji ne ákwólé bií gébé gepó eyi ebwó ákáge nyéé yé menyéé. ²¹ Bós ula gepú Jisós áwuúge ndere bós ájoge nnó Jisós alé meé gebwó áfé manjye se ji.

²² Ne ánleré mabé Esowá fó abi átáné Jerosale ábó ájoge aké, “Jisós awya melo nchye ayi ákuú nnó Belsebáb mfwa aló nchye. Ji ne achyége Jisós utó nnó ábúge aló nchye.” ‡

²³ Jisós awúgembó, akúu bós bimbo nnó áchwó, áchwóge aló mántó ebwó makámejós aké, “Danchómeló ákáge bú mbo geme jii nnó? ²⁴ Mbógé melo ékarégé eké emyé ne ate, melo ewémbo eténégé. ²⁵ Mbógé ula gepú ukarégé, uké umye ne ate utyage. ²⁶ Ne mbógé danchómeló aké amye ne bós bií, ebyennó ewú ebye.

²⁷ “Muú ákaágé kpe fó gepúge meto muú ájó genó mbógé alá bómbe áwé ji wó. Ékosé nnó abógé mbe awege ji ne ákaágé kpe ajó yéndegenó.

²⁸ “Ne enyú kaáge wáwálé nnó Esowá ajigente gabo yi muú apye ne mejós mebomebo ewé étánege ji meno. ²⁹ Yémbo ájígé fó nte muú ayi ájógé mejós mebomebo ne Mendoó Ukpea, gabo yimbo alaá ji mmye te kwyakwya.” ³⁰ (Jisós ajómbó gétúgé bós ábó ájoge nnó, “Ji awyaá meló nchye.”)

Mmá Jisós ne áhmo bií

(Mat 12:46-50; Luk 8:19-21)

³¹ Mmá Jisós ne ahmó bií áchwó téné dafye, átó muú nnó akúu ji. ³² Ne gejamégé bós bí ájwólé ánoó Jisós mme, ágaré ji áke, “Mmá wye ne ahmó byéé álú dafye ákálege wó.”

* **3:2** Elú wáwálé nnó: Mabe bós Jus áleré nnó mampye muú átoó élé utós gétúgé eyigémbo, ákamege fó muú apye muú átoó né bií uwyaá ékosé mbógé muú nemeé yimbo ala meti negbo. † **3:18** Elú wáwálé nnó: Ekwó bós Kanenia ula utene nnó ekwó bós ukoge. ‡ **3:22** Elú wáwálé nnó: Belsebáb ne danchómeló élé muú awu ama.

³³ Jis̄s ashuū ebwó meko aké, “Goge me ngaré enyú ntó muú ayi alú mmá wa ne aṅmó ba”. ³⁴ Abwólé ape bɔ́ bɔ́ bí ájwólé ánó ji mme aké, Gége mmá wa ne aṅmó ba na. ³⁵ Yéndémuú ayi awuú ne ápyé genó eyíge Esɔwɔ́ ákelege, ji ne alú menmó wa ne mmá wa.

4

Nekanémejó Mentyaá mbwε (Mat 13:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Gébé gefó Jis̄s afe né mbale géntoóge mewaá Galilií, alɔ́ mánlɛre mekomejó Esɔwɔ́ ewu. Gejamégé bɔ́ akwólé ji áfé ewu. Ji ágégé nnó bɔ́ bimbɔ́ ájá dɔ́, ajye kpe ajwólé mmu ékpée ewé élú mbále mewaá. Bɔ́ bimbɔ́ álaá né mbale gentóo mewaá. ² Alerege ebwó gejamégé unó né makámejó. Nɔ́re ábɔ́ alerege aké, ³ “Wuúge! Bíi uma mempye makó fɔ́ afé manjye tya mbwé né mekó wuú. ⁴ Nɔ́re átyaá ájyέ, ámé mbwé áyifó ákwé né maá meti ayi bɔ́ akoge wye, denywóné dégége déchwɔ́ chwé dényé. ⁵ Ámé áyifó ákwé né mfaá mme etárávé mbaá ayi mme alá jaá wye wó. Ebelé yé wó áchií. Ne élé mme alá jaá wye wó. ⁶ Nmeé étyégé, edo mbwé yimbɔ́, ne élé maka alá kpe mme chánchá wó, adé agbó. ⁷ Ámé ayifó ákwé né mme ayi genkpé ntó géchíge wye, áchíge, genkpé eyigémbo géwé gekweré mbwé yimbɔ́, meshií ejɔ́ agbó, mbwé yimbɔ́ áfyé ulɔ́ wó. ⁸ Yémbɔ́ ámé ayifó ákwé né mme melóméló, awégé áfyé ulɔ́, ayifó áfyé ulɔ́ esaá mesó efya, ayifó áfyé usaá ulé ne ayifó usaá uta apwɔ́ nkane ábɔ́ átyá.”

⁹ Jis̄s ánerégé manto nekanemejó eníne na aké, “Muú yi áwyaá matu mawú, áwú.”

Ula bi Jis̄s atóme makámejó (Mat 13:10-17; Luk 8:9, 10)

¹⁰ Ewyágé Jis̄s alyaá gejamégé bɔ́ bimbɔ́ ala mmyemmye jií, aṅgba bíi áfyáneápea ne bɔ́ bifo abi álu kwókwóle ne ji ágií ji ula bi ji atome makámejó. ¹¹ Aké ne ebwó, “Élé enyú ne Esɔwɔ́ apyé nnó dékaá gbɔ́gɔ́nɔ́ unó bi ulú nya bibí né gefwa jií, ne abi alá pó né gelua genyú, ntome lé ebwó makámejó, ¹² nnó, ‘Apele wye pele yémbɔ́ ágégé fɔ́; ne awuúge lé wúu,

yémbɔ́ akágé fɔ́ ula; Nnó ekágé akéré meso mbaá Esɔwɔ́ ajige nte gabo bwó.”

Jis̄s agare bad utó bíi ula nekanémejó mentya mbwε

(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

¹³ Ne Jis̄s aké ne ebwó, “Enyú delá ká mbɔ́ ula nekanémejó eni na wó, depyembo nnó ne dekaá ayifó?” ¹⁴ Mbwε ayi mempyé mekó atyá mbɔ́, élé mekomejó Esɔwɔ́. ¹⁵ Gejamégé bɔ́ bifo álu eké mbwé ayi ákwéné meti, ebwó áwúge mekomejó Esɔwɔ́, ténéténé danchɔ́meló achwó aféré mekomejó yimbɔ́ né mmu mató bwó. ¹⁶ Bɔ́ ábifo álu eké mbwé ayi ákwéné né mfaá mme etárávé, áwúge mekomejó Esɔwɔ́ ténéténé yimbɔ́, áse ji ne nechóchó. ¹⁷ Yémbɔ́ mekomejó Esɔwɔ́ ájwóle ebwó né mmu metó wó néndé álú eke genó eyi gelá gepó ne maka né mme. Ne ábɔ́ge efwyale mangé nɔ́re bɔ́ apaá ebwó gétúge mekomejó yimbɔ́, ténéténé ájá mmye meso. ¹⁸ “Bɔ́ abifo álu eké mbwé ayi ákwéné né mme genkpé meshií ejomé. Ebwó bina álú eké bɔ́ abi áwúge mekomejó Esɔwɔ́, ¹⁹ yémbɔ́ élé ebwó áwyá mmwólé né unó mme, ábɔ́ gejeé ne ṅka ne ufó unó uko bí ebwó ákelege, unó bina ujo mekomejó yimbɔ́ upyέ ebwó áwɔ́ umpome ulóuló wó. ²⁰ Yémbɔ́ bɔ́ abifo álú eké mme melóméló, ebwó áwúge mekomejó Esɔwɔ́ áse ji áfyε mmu genwáge bwó, áwɔ́me umpome ulóuló, abifo áfyε ulɔ́ esaá meso áfya, abifo usaá ulɔ́ ulé, ne abifo ntó usaá ulɔ́ uta epwó nkane ábɔ́ ápené.”

Muú abii fɔ́ mekomejó Esɔwɔ́ mbaá bɔ́

²¹ Jis̄s ama jó ne ebwó aké, “Muú akágé lwe fɔ́ étúlénká abɔ́ gesá ákwéré yé mam-belé éwú né nteé ukwó. Aṅma ewú mfaá. ²² Yé genó eyi gebéé bíibí bɔ́ alá kágé nye gépó. Ne genó fɔ́ gépó eyigé ákwérége geji bɔ́ alá kágé. ²³ Mbɔ́ge muú awya matu, awú.”

²⁴ Ajó ntó ne ebwó aké, “Sége gébé nkane enyú déwúu depɔ́. Gefó eyigé démege genó déchyége muú, mbɔ́ntó ne ámege nye áchyéé enyú. Ne achyége nye ntó enyú eyi géjame gepwó. ²⁵ Muú ayi awya genó, ji ne ágbége nyé ji ebwó, ne muú ayi alá pó, yé ékéké ewé ji awya, ásele nye eta wuú.”

Nekanémejós mbwé yi awéne

²⁶ Jisós ama jóó aké, “Gefwage Esowó gélú nkane mbwé ayi mempyé makóó ápené. ²⁷ Alyaá afé apye unó bií ebicha agéne ndere mbwé wuú áwéne, ne yé genó eyi gepye mbwé wuú áwéne akágé. ²⁸ Elé mme ne apye nnó amé mbwé áchií, áwé ákwóné áfyé uló. ²⁹ Ne gébé eyigé mbwé yimbo ágélégé me mempyé makóó achwó aló mansoré ne esaá nende gébé gekwóné.”

Nekanémejós mbwé ayi ákuú ji Masta (Mat 13:31-32; Luk 13:18, 19)

³⁰ Ne Jisós ama agií ntó aké, “Ese dejage nnó gefwage Esowó gélú nkane nde? Mmége nyé geji ne ndé nekanémejós? ³¹ Gélú nkane mbeé mbwé ayi ákuú masta, ápege alu nénénené eke nyiné mbwé ngbon. ³² Ebélégé ndere ápené néchií, néné, nébwolé gekpékpégé genó eyi gepwóó unó uko, gefye mata ayi denwóné débígé nmeé, déténege anyua bwó wyé.”

Ula bi Jisós dlerege né makámejós (Mat 13:34-35)

³³ Jisós agaré bós mekomejós Esowó né gejamégé makámejós aléré ebwó né gefo eyige ebwó akage káa ula. ³⁴ Ajógé fó ne ebwó ayi alá tómé makámejós, yémbo gébége abégé ji mbi ne baá utóó bií ágarege ebwó úla yéndé mechó.

Jisós anyá mbyonnyi atené (Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵ Ne nkwale Jisós ajós ne baá utóó bií aké, “Déchyaá gentógé mewaá deyyé egbé né.” ³⁶ Ne ebwó álya gejamégé bós eféé, ne Jisós ajye jwóle mé mmu ékpe, ne baá utóó bií achwó kpé. Ebwó aló mánchya ne mákpée ayifó ákwólege. ³⁷ Ndere ájye, mbyonnyi metometo áchwó bule nnyi ne ngba nnyi apye nnyi nébúlege, apye ékpe enyige ne uto ne manaá maló mankpéne né ékpe, ela mankemanke. ³⁸ Jisós abó alú né meso ékpe, anéré mekpo né genóoge mekpo, abelege. Ne baá utóó bií ájye pe ji ájoge aké, “Ménleré obo gébé nnó ese dechwó gbó wó?”

³⁹ Ne Jisós akwilé ka, anyá mbyo nnyi yimbo ajós aké, “Mgbannyi tené nyámeé.” Mbyo nnyi yimbo átené, mbaá akwené

tómeé. ⁴⁰ Ewyage Jisós agií ebwó aké, “Défós ndé? Défyéé fó matóó ne Esowó wó?”

⁴¹ Ala mano mekpo fuú áwére ne efó metóó ágige ate aké, “Ndé gefógé muú na? Yé mbyo nnyi ne mgbannyi áwuú ji?”

5

Jisós abú aló nchye átané mende fó mmye (Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹ Jisós ne baá utóó bií áchyagé gentógé mewaá Galilií, ákwóné mbale nnyi kwókwólé né gebagé mewaá Garésene. ² Ndere Jisós átané né ékpe ashule né mbale nnyi, mende fó yi awya meló nchye átané né manome ayi áchomé né etárávé abó gatelé áchwó báne ji, ³ ji ajwólege le né manome. Yé muú yi akágé wé se ji ne bó mkpokove apó, ⁴ Ndo ndo ne ndo abó áwéle mé ji uka ne amu yémbo asorege bó nkpokove ne use bi ulú ji uka agbe. Mende yina atóó kpaá apwó ayi muú alá kágé ba ji mme awe. ⁵ Utúú ne nwámésé mende yimbo akene tametame né manome ne mfaá makwe, akalege ne asorege menyammye wuú ne mataá awuú ubale.

⁶ Aké agene Jisós tete, abó gatelé, ajye tó manó né mbe ushu Jisós. ⁷ Apyégé mbo, alile akalege kénké aké, “É é Jisós, Maá Esowó Anyata! Obo ndé mechó ne me? Kélé mabo Esowó nnó achyégé fó me efwyale.” ⁸ Ajogembo elé Jisós abó anyane ji nnó, “Wó meló nchye táné mende yina mmye.”

⁹ Ewyagé Jisós agií ji aké, “Mabo mmye makamege nnó?” Mende yimbo ashúú ji meko aké, “Nkamege ‘Gejamé’, néndé ese delú gejamé.” ¹⁰ Ne aló nchye ane Jisós mmye nnó ekágé abú ebwó átané né gebagé mewaá eyigémbo.

¹¹ Wyé eféé, nfóné mekwende fó nébó nényéé kwókwólé né mbyo Mékwe. ¹² Aló nchye bimbo áne Jisós mmye nnó álya ebwó ájye kpe mekwende eyimbo mmye. ¹³ Jisós akamé. Aló nchye bimbo átané ájye kpé nfóné mekwende eniné mbo né mmye. Akpégé mbo, nébó neshulé Mékwe, nékwé mmu gentógé mewaá néke. Nfóné mekwende eniné mbo nelú genógé bó delé ápea.

¹⁴ Ambamé mekwende yimbo ágégé, ábó afé né meló mangaré genó eyi gepyéé, abifo afé né makóó ágarege abya yimbo. Ne bós átané nnó áchwó áge mecho ewé epyéé. ¹⁵ Ne ebwó ákwónégé mbaá ayi Jisós alu, ágé ntó mende ayi abó awya gejamégé aló nchye ndere ajwólé eféé ne mandée jii mmye, akéré menyammye wuú. Ebwó ágégé mbo éfo ekwó ebwó matóó. ¹⁶ Bós bí abó ágené genó eyígé pyé áló mangaré mecho ewé epye ne mende yi abó awya aló nchye, ágarege ntó mecho ewé epye ne mekwende.

¹⁷ Ne ebwó áló máné Jisós mmye nnó ályaa gebagé bwó ájye.

¹⁸ Ndere Jisós ábó akpéne mmu ekpée, mende yi abó awya aló nchye ane Jisós mmye nnó ago ji akwólé ji.

¹⁹ Yémbó Jisós akamé wó. Agare le ji aké, “Kere meso mbaá bós bye ne ogare ntó ebwó nkane Esowó ágené wó meshwe, apoó wó ne unó uko bi ápyéé eta wyé.”

²⁰ Mende yimbo afé né gebagé mewaá eyigé ákuú geji nnó Dekapolis, mme malo ufya, aló mankené ne agarege galógáló ayi Jisós ápyéé eta wuú. Mechó ewena épye yéndémuú ayi awuú ala meno mekpo fuú.

*Maá Jaros ne mendée ayi ataá nku Jisós
(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)*

²¹ Bó Jisós ama kpe ékpe áchyá akéré egbé gentógé mewaá Galilií. Ne ndere atené mapeá nnyi, njuné bós néchwó nó ji mme.

²² Ne Jaros muú kpaá né echa mmyemenene ewe elu eféé abó alu nto geluage bós bimbó. Gébégé ágené Jisós, ajye tó manó mbe ushu wuú. ²³ Aló manéné Jisós mmye ne metóó wuú meko nnó apoó ji. Aké, “Maá wa ayi kós mendée amee ne achwó gbó. Ata, chwó nere ji ebwó mmye, apege nyé.”

²⁴ Jisós alya, aló manjye ne Jaros. Ne njuné bós nekwólege ji, egbe we ne ewe anjmerege ate mme.

²⁵ Né geluage bós bimbó mendée fó abó alu ayi manoó mátánege ji mbe, málé anjme áfyáneapeá. ²⁶ Mendée yina agé me efwyale dós, achó nka mbaá bó maka kpaá yéé galógáló apó. Yémbó ébós wye bós. ²⁷ Mendée yimbo abó áwuú ngo Jisós aké né mpu ekwó bós ewémbó, achwó ji né meso, anyaa ebwó, atá nku wuú. ²⁸ Ajoge ne geme

jii aké, “Mbógé ntagé yé lé mandée jii, ntoge nyé.”

²⁹ Atágé mbo, ténéténé manoó mansó. Ne awuú menyammye wuú nnó atóó. ³⁰ Wye né gébé eyigémbó Jisós awuú nnó uto útané ji mmye, ábwólé mmye ne njuné bós aké, “Waá ataá mandée ya?”

³¹ Baá utóó bii aké ne ji, “Ge nkane gejamégé bós ánó wó mme, epyéémbó nnó ne ogige nnó waá ataá wó?”

³² Yé lé ebwó ájóómbó, Jisós ashii wye mampéle agyage, agige muú yi abó ataá ji.

³³ Mendée yimbo ákaáge genó eyigé gepyéé né menyammye wuú, atané metóómetóó bós bimbó awere ne éfo metóó achwó kwé mbe ushu Jisós. Apyege mbo, agare ji abya wuú meko. ³⁴ Ne Jisós aké ne ji, “Maá wa, otoó getúgé ofyéé metóó wye ne me. Imágé wú sé ubale. Ke pere.”

³⁵ Ndere Jisós abó alú jóoge ne mendée yimbo, bós dentóó átané né gepúgé Jaros áchwó gáre Jaros aké, “Maá wye agbó mé, ochyégé sé ménleré efwyale detú.”

³⁶ Ne Jisós afyéé mekpo né depó etiré ájóge wó, yémbó aké ne Jaros, “Ofógé, fyé lé metóó ne me.” ³⁷ Akamé fó nnó muú yicha akwólé ji wó ékosé Pita ne Jemsi ne menjmó wuú Jon. ³⁸ Akégé ákwónégé gepúge Jaros, Jisós age nkane bós ákwené tametame áyiáge, ádorege mmye mme álile kenke. ³⁹ Jisós akpé mmu aké ne ebwó, “Ndé enyú déyiáge délíle? Maá mesó mendée yina agbo wó, abelege lé géjyá.”

⁴⁰ Awúgé mbo áló manjwáné ji jwané, eféé ne alé bú ebwó ako átané dafye, asé le mma ne nte maá yimbo ne baá utóó bii aléé, ájyé kpe mbaá ayi ábelé maá yimbo. ⁴¹ Ne Jisós agbare ji ebwó ajóó né meko aramaic aké, “Tabita kumi. Ula utené nnó, meso mendée njoge ne wó nnó kwilé ka.”

⁴² Maá yimbo akwilé, ténéténé aló mankené. Mesó mendée yimbo alu anjme áfyáneapeá. Bós bi ágene mecho ewé, mano áwule ebwó mmu ukokó. ⁴³ Jisós aji ebwó matu nnó ekagé ágaré muú yicha mechó ewe. Anérégé aké ne ebwó, “Chyége maá yimbo menyéé anyéé.”

6

Bɔɔ Násarɛt ábya Jisɔs

(Mat 13:53-58; Luk 4:16-30)

¹ Jisɔs alyaa melu ewembɔ, akéré né melo wuú ne baá utɔɔ bií. ² Ne bií uwyaá bɔɔ Jus ukwɔnégé, afé mmu echa mmyemenene, aló manleré bɔɔ depɔré Esɔwɔ. Gejamégé bɔɔ bi áwuú unó bi alerégé ála mano mekpɔ fuú ne áké, “Ewéna elúmbɔ nno? Nde mbaá, atáné ne unó uko? Nde muú áchyéé ji gefɔ́ógé denjá ti ne utó nnó apyégé ufelekpa?” ³ Pó memwómé upú ayi alu maá Mɛri na? Pó aɲmó bií álú Jɛmsi, ne Jose, Judas ne Simun? Pó aɲmó bií abi andée álú fa ne esé.” Epye bwó áfyéé matɔɔ ne Jisɔs wó ne ábya ji.

⁴ Ne Jisɔs ajɔɔ ne ebwó aké, “Anoge bɔɔ ekpávɛ Esɔwɔ yéndé mbaá. Yémbɔ wylé bɔɔ melo bwó ne ula gepú bwó ne áɲmɛ bwó ne alá nógé ebwó”

⁵ Ewena epye ji abɔ fɔ́ gébé mampye ufélékpa eféé wó, ekosé ukéke bɔɔ mamée abi ji anéré ebwó amu mmye atoó. ⁶ Ji ala meno mekpɔ fuú ndere agene nnó bɔɔ bina áfyéé fɔ́ metɔɔ ne ji wó.

Jisɔs atɔ áɲgbá áfyáneapeá nnó ápye utɔɔ bií

(Mat 10:5-15; Luk 9:1-6)

Ne Jisɔs atánégé melo wuú, afé né mata malɔ ayifɔ, alerege bɔɔ mekomejɔɔ Esɔwɔ. ⁷ Akuú áɲgbá bií áfyáneapeá ako, áchwágé atɔ ebwó dafye apea apea. Achyé ebwó uto mamférégé aló nchye né mmye bɔɔ. ⁸ Ndere ebwó achwó jyɛ, Jisɔs aké ne ebwó, “Ekagé débɔ́ yéé genó, bógé le meto ewu ewu, dékpágé fɔ́ menyéé, yé gébagé neke, yé ɲka, ⁹ yé gekwɔrégé ndeé, yémbɔ fyége lé unó uka.” ¹⁰ Ama jɔɔ ne ebwó aké, “Dekwɔnégé yénde melo, gepú eyigé dékpégé, ásege enyú ne metɔɔ megomégɔ bége wye eféé kpaá te délyáge. ¹¹ Mbɔge melo elá sɛé enyú wó, yé manwu mekomejɔɔ nyú wó, lyáge déjye detene né metɔɔ meló, dekwe uka mme nnó mpupu eyi ebalé enyú uka étáné, ne elerege nyé nnó ákwele ebwó mbeé.”

¹² Ne baá utɔɔ bií atáné áfé, álɔ mangárégé bɔɔ mekomejɔɔ Esɔwɔ. ¹³ Ebwó áfere gejamégé aló nchye né mmye bɔ, áma ápye bɔɔ mameé átoó ndere ágbɛle ebwó mawéé mmye.

Negbo né Jɔn Menwyaá bɔɔ manaá Esɔwɔ (Mat 14:1-2; Luk 9:7-9)

¹⁴ Mfwa Herɔd Antipas ayi awáne baá gebégé ábyené Jisɔs awú ɲgɔ ukpékpé depɔ tiré Jisɔs apyé deko. Nendé yénde mbaá bɔɔ ágaré abyá wuú. Bɔɔ bifɔ ájɔge áke, “Jɔn menwyaá bɔɔ manaá Esɔwɔ ne akwilé né negbo nkaáwu ne awya utó mampye ufélékpa.” ¹⁵ Yémbɔ abifɔ áké, “Jisɔs alu mewené Elija muú ekpávɛ Esɔwɔ.” Abifɔ áké, “Jisɔs alu gekwénégé muú ekpávɛ Esɔwɔ.”

¹⁶ Ne Herɔd awúge ɲgɔ Jisɔs aké, “Ndɔfɔ elé Jɔn menwyaá bɔɔ manaá Esɔwɔ ayi mbɔ nsɔɔ ji mekpɔ ne ákwilé né negbo achwɔɔ.” ¹⁷ Epyembɔ Herɔd atɔ bɔɔ nnó ágbaré Jɔn áwé áfyé né mmu gepúgé denɔ, gétúgé ágaré gabo ayi Herɔd apyé nnó aferé Herɔdyas mendée menɲmo wuú Filip abá. ¹⁸ Jɔn abɔ ajógé ne Herɔd nnó, “Elɔme fɔ́ manfere mendée menɲmó wye ábá.”

¹⁹ Né gétú eyigémbɔ Herɔdyas abɔ apaá Jɔn ne akelé meti manwá ji yémbɔ ágé meti wó. ²⁰ Herɔd abɔ ánógé Jɔn ne ákelégé fɔ́ nnó awá ji. Akaá nnó Jɔn alu muú melómélɔ ne alu cho né mbɛ ushu Esɔwɔ. Yélé unó bi Jɔn ajógé úlú tametame né metɔɔ wuú, yémbɔ metɔɔ égɔɔ ji manwúge Jɔn yéndégébé.

²¹ Bií uma Herɔdyas age meti mawá Jɔn. Gébége Herɔd apye epaá bií ebi ábyéné ji, akú ákpakpa melo ne afwa bɔɔ bee né gebage mewaa Galilí. ²² Ne maá Herɔdyas mesɔ mendée achwó bee gefógé mabeé eyigé gégɔɔ Herɔd ne aɲkéé bií matɔɔ, eféé ne Herɔd aké ne ji, “Gare me yénde genó eyige ákelege, nchye wɔ.” ²³ Nkelé nnó, “Nchyege wɔ yénde genó eyigé ákelege, ye ebe le gebagé melo wá.”

²⁴ Maá yimbɔ atáné ajye gií mma wuú aké, “Mma, ngaré mfwa nnó nkelege nde?”

Mma aké, “Mekpo Jɔn menwyaá bɔɔ manaá Esɔwɔ.”

²⁵ Maá yimbɔ abɔ akéré, ágaré Herɔd aké, “Nkelege nnó áchye me mekpɔ Jɔn menwyaá bɔɔ manaá Esɔwɔ fa né gebagé nkpagene nana.”

²⁶ Mechɔ ewé epye mfwa Herɔd byɔ ukɔré ji mmu yémbɔ akágé shyá manchye ji gétúgé abɔ akele me né mbɛ ushu aɲkéé bií. ²⁷ Ténéténé yimbɔ, Herɔd atɔ membame wuú ayi ama nnó, ájye ásó mekpɔ Jɔn né

gepúgέ deno. Ne ájye só áchwó ne ewu. ²⁸ Mende yimbo anérégέ, abó mekpo ewu afyé né gebagé nkpagene ajyé chye maá yimbo mendée, ne maá yimbo ajye chye mbaá mma wuú. ²⁹ Ne baá utó Jón áwúge nnó áwá nte bwó, ájye kpá genkwó jii, anií né menome ewe áchomé né etárávέ.

*Jisós achyéé délé bós áta menyéé
(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jón 6:1-14)*

³⁰ Angbá Jisós ákéré meso né neke eniné ji abó atóme ebwó. Agaré Jisós ufóó unó bí ebwó ápyé ne áleré. ³¹ Ewyágé bós áchwó mbaá Jisós, abi áchwó, ne abi ájye, ájá kpaá ápye Jisós ne baá utó bíi ápó yé ne gébé manyéé menyéé. Eféé ne Jisós aké ne baá utó bíi, “Déjyé né melú ewé bós alá pó, nnó enyú degbeé mmye gachyé.” ³² Eféé ájye kpe mmu ékpée ebwó ebwó, álo manjye né mbaá ayi álú bómbo.

³³ Yémbó gejamégé bós ágé ebwó ndere átané ájye ákaá Jisós ne bós bí ne melu ewé ebwó ájye. Ne ebwó átané malómaló, áso mewaá mewaá, abó mbe ne Jisós ne baá utó bíi. ³⁴ Jisós átanégé mmu ékpée, agé gejamégé bós, ne meshwe akwó ji metó, gétúgέ álu eké magónme ayi alá pó ne membámé. Eféé álo manleré ebwó gejamégé unó. ³⁵ Ndere bíi uló mangíle baá utó Jisós ájye jóó ne ji áké, “Atá bíi úfé ne mbaá yina alu eke mashwone. ³⁶ Gó bós bina ájye nnó ebwó ákáge jye ne makóó né baá malo ayi álú kwókwólé, áná menyéé ányéé.” ³⁷ Ne Jisós ashuú ebwó meko aké, “Enyú ambós chyége ebwó genó ányéé.”

Ne ebwó aké, “Atá ákaá fó nnó nka yi ese dénáme bós bina menyéé ékáge be genóge uba nka upea wó?” *

³⁸ Jisós aké, “Enyú dewya ntó bred eníi? Choge depé.” Ájye gé, ne áké, “Ese dewya ntó bred eta ne meshuú epea.”

³⁹ Ne Jisós agare ebwó nnó ákaré bós bimbo matoómatoó, ájwólé né dambyanja. ⁴⁰ Apye ebwó ájwólé, mbaá ayifo álu usaá bós uta ne ayifo alu usaá bós upea meso efya. ⁴¹ Ajwólégέ Jisós abó ntóo bred étáa ne meshuú épeá, ape ame mfaánebuú, achyé matame mbaá Esowó. Agya bred achyé mbaá baá utó bíi nnó ákaré mbaá bós

bimbo. Ne ákaré ntó meshuú epea mbaá ebwó ako. ⁴² Yéndémuú ányé ágbeé. ⁴³ Ne baá utó Jisós ányweré bred ne meshuú ágbeé usá úfyáneupeá ebi ányéé ulaá. ⁴⁴ Bós bí ányé menyéé álú délé bós átáa.

*Jisós ake mfaá meko manaá
(Mat 14:22-23; Jón 6:15-21)*

⁴⁵ Ewyágé Jisós apye baá utó bíi ákpe ékpée nnó abó mbe áchyá gentóogé mewaá ájyé né melo Betsada. Ji ala meso agare bós nnó ebwó ákéré né upú bwó. ⁴⁶ Ajógé mé né bós nnó áke chánéné, afe né mfaá Mekwe manemmye. ⁴⁷ Nkwále akwónégé, ékpée elú né metó gentóogé mewaá Galilií, ele Jisós mbií ne álaá né mapeá nnyi. ⁴⁸ Jisós agé nnó baá utó bíi ágéne efwyale ndere mbyo nnyi atané ebwó mbe ushú ápélege ékpée bwó. Elo né gejjéjégébí kpaá te dondo, Jisós ákéné mfaá meko manaá achwó eta bwó, ela gachye ake apyáme ebwó akoó. ⁴⁹ Ebwó áké ágéne nkane Jisós akéne mfaá meko manaá achwó, áferé nnó ele muú nfoó ne álo mánkalégé. ⁵⁰ Ebwó ako ágégé ji efóó ekwó ebwó matóó.

Yémbó áké ne ebwó tenetene yimbo, “Elé me, gbarege matóó nyú, défoge.” ⁵¹ Jisós akpege né mmu ékpée ne ebwó, mbyo yimbo apwá. Agege mbo ala mano mekpo fuú. ⁵² Yele Jisós abó achye dele bós atá bred ányéé, ákaá fó gefoge muú eyige ji alu wó; néndé anjea matóó.

*Jisós apye bós mameé atoó né Genesáret
(Mat 14:34-36)*

⁵³ Jisós ne baá utó bíi áchyagé gentóogé mewaá, áchwó kwóne né melo Genesáret, né gentó eyigémbo ne ebwó áshií ékpée eféé. ⁵⁴ Ténéténé yi ebwó átané mmu ékpée, bós ákaá nnó gé Jisós na. ⁵⁵ Alomé gatélé, áfe melo meko ne baá mata malo, áfe ákpane bós mameé bwó áchwó ne ebwó, ne yénde mbaá ayi áwuúge nnó Jisós alú wye. ⁵⁶ Ne yénde mbaá ayi Jisós ákwóné, yé né malo ayi kókó ye ayi kpákpá ne ye né makóó ákpané bós mameé ánywéregé malú malú yé né ntoné gese, ne ánené Jisós mmye nnó alye ebwó atá mano nkú jii. Ne yéndémuú nemeé ayi ataá mano nkú Jisós atoó.

* 6:37 Elú wáwálé nnó: Denari alu nka yi apege muú né utó bíi uma.

7

Jisɔs agarege unɔ bi ukwene ante bɔɔ Jus alere

(Mat 15:1-20)

¹ Bɔɔ Farasi ne anlerɛ mabɛ Ɛsɔwɔ fɔ atanɛ Jerosale achwɔ nɔ Jisɔs mme. ² Nɛɛɛ ɛbwɔ alu efɛɛ, ágɛ nnɔ baá utɔɔ Jisɔs abifo anyɛɛ menyɛɛ amu debadeba ayi álá shwɔnége amu ndere gepɔ gebwɔ gelɛrége wɔ.

³ Bɔɔ Farasi ne bɔɔ Jus ako abi ákwólege unɔ bina dɔɔ, ushuú bɔɔ Farasi cháchá anyɛɛ fɔ menyɛɛ ayi álá bɔmbɛ áshwóné amu bwɔ ndere gepɔgé ukwene ante bwɔ gelu wɔ. ⁴ Yɛɛ muú bwɔ ayi anyɛɛ genó ɛyigé ánáme né gese ayi álá shwɔné chánéné apɔ. Ɛbwɔ ábelege ntó gejamégé mabɛ bwɔ nkane manshwónégé amó, mesɛɛ ne mamba.

⁵ Ne Bɔɔ Farasi ne anlerɛ mabɛ Ɛsɔwɔ ágií Jisɔs áke, “Ulannó ne baá utɔɔ bye álá kwólégé unɔ bi ukwene ante sé alere? Ulannó ɛbwɔ anyɛɛ menyɛɛ ayi álá shwónégé amu?”

⁶ Jisɔs ashúú ɛbwɔ meko aké, “Enyú bɔɔ dembwólé. Asaya, muú ekpávɛ Ɛsɔwɔ abɔ alu cho gébége agaré nyá mekomejɔɔ Ɛsɔwɔ atomé ne enyú nnó,

‘Bɔɔ bina ánógé me ne ubómeno yémbɔ ánógé fɔ me né mmu matɔɔ bwɔ cháchá.

⁷ Enógé ewé ɛbwɔ ánoge me, elú detú nénde ásele unɔ ukwene ante bwɔ alerege eké mabɛ ya!’ ”

⁸ Jisɔs aké ne ɛbwɔ, “Enyú dɛse mabɛ Ɛsɔwɔ, deke debélé egbe ɛma nnó dénógé unɔ bi ákwaá alerege.”

⁹ Jisɔs afɛ mbɛ manjɔɔ aké, “Dewyá mati malómaló mánlya mabɛ Ɛsɔwɔ nnó dékwólégé le unɔ bi ukwene ante nyú alerege. ¹⁰ Gébége Mosis alerege mabɛ Ɛsɔwɔ, abɔ ajɔɔ aké, ‘Nógé mma wye ne nte wye’. Ama jɔɔ ntó nnó, ‘Mbɔgé muú ajógé mejɔɔ mebo ne mma wuú yé elé ne nte wuú, ábɔ manwá ji.’ ¹¹ Yémbɔ né egbe ewé nyú, dela gáre lé nnó, mbɔgé muú abegé ne genó ɛyigé ji akage poó mma wuú yé ɛbélé nte wuú ne geji, ajɔɔ le nnó, ‘Elé ɛchye Ɛsɔwɔ.’

¹² Wyɛmbɔ ne dégbɛɛ bɔɔ nnó ápoóge fɔ ammaá bwɔ ne ante bwɔ. ¹³ Enyú dépyɛ mabɛ Ɛsɔwɔ áfu sé yé genó wɔ getúgé unɔ bi enyú

délérege. Ge wye gepɔ gema na me njɔɔ mbɔ gejamégé gabo alú ayi enyú dépyɛ wye na.”

Unɔ bi upyɛ mekwaá dlá bɛɛ fɔ cho né mbɛ ushuú Ɛsɔwɔ

(Mat 15:10-20)

¹⁴ Ne Jisɔs ama akuú njuné bɔɔ nnó achwɔ ɛta wuú. Achwóge aké, “Enyú ako wuúge, ne yéndémuú ákaá genó ɛyigé njógé. ¹⁵ Genó ɛyigé muú anyége gejye ji une gepyɛ fɔ muú ábɛɛ debadeba né mbɛ ushuú Ɛsɔwɔ, elé ɛyi getanege ji né meno.” ¹⁶ Ne mbɔge muú awyá matu manwú áwú.

¹⁷ Jisɔs anérége, ji ne baá utɔɔ bií ályá bɔɔ bimɔ, áfé né mmu gepú, ne ɛbwɔ ágií ji ulá nekanemejɔɔ enina. ¹⁸ Jisɔs ashúú ɛbwɔ meko aké, “Enyú delú defɔɔ pó eké ate? Enyú dékaá wáwálé nnó dényegé menyɛɛ ákágé pyɛ fɔ enyú debé debadeba. ¹⁹ Menyɛɛ wu ákpéné fɔ né matɔɔ nyú, ájye le né une, ne átane né menyammyɛ.” Nɛɛɛ Jisɔs ajɔɔ mbɔ ɛbyennó ufɔɔ menyɛɛ uko ukwané manyɛɛ.

²⁰ Ne Jisɔs aké, “Ufɛɛ ɛbi utánege muú metɔɔ ne upyɛ muú abɛɛ debadeba né mbɛ ushuú Ɛsɔwɔ.” ²¹ Ama jɔɔ aké, “Ufɛɛ uboubɔ, ubélé tametame, ɛjo ne manwáné bɔɔ. Unɔ bina uko utánege né metɔɔ, ²² mankwéné ulɔ, use, ne nchye, mambwólege bɔɔ, ɛnmenmené, mansage metɔɔ nnó bɔɔ ábɔ unɔ ápwɔ enyú, manchage bɔɔ mambɔ, nepa ne ukénkéné. ²³ Unɔ bina uko utanege né metɔɔ ne ubi ne úpyɛɛ muú ábɛɛ debadeba né mbɛ ushuú Ɛsɔwɔ.”

Mendée ayi áfyɛ metɔɔ ne Jisɔs

(Mat 15:21-28)

²⁴ Ne Jisɔs atané afɛ né gebagé mewaaá bɔɔ Jus ɛyi gelú kwókwólé ne melɔ Tiya ne Sidon. Jisɔs ajye kpe mmu gepú gefɔ ne akélégé fɔ nnó muú akaá nnó ji alu efɛɛ, yémbɔ meti epó ewe ji ákágé bií. ²⁵ Mendée fɔ ayi maá wuú yi mendée awya meló nchye, áwuúgé nnó Jisɔs alu efɛɛ, atané ténéténé achwɔ tó manó né mbɛ ushuú wuú. ²⁶ Mendée yina apɔ fɔ muú Jus alu muú Grek ne ábɔ ábyé ji títi né gebagé mewaaá Siriya né Sirofonishya. Anɛ Jisɔs mmyɛ nnó aféré meló nchye yimbɔ né mmyɛ maá wuú. ²⁷ Yémbɔ Jisɔs aké, “Gɔ ɛsé debɔ mbɛ dechye baá melɔ menyɛɛ, elómé

fó nnó muú ase menyéé ayi baá melo ányé achyéé bɔ mammye.” *

²⁸ Ne mendée yimbɔ ashuú ji meko aké, “Ata, yémbɔ bɔ mammye ányéé uchochógéré ebi utánege né ekpókópógélé ukwéne mme gébége ambané áke ányéé menyéé.”

²⁹ Jisɔs aké ne ji, “Elé wáwálé, chɔ, ɔgene nyé ndere meló nchye yimbɔ atané mé maá wye mmye.”

³⁰ Gébége mendée yimbɔ akéré né gepú jíí, agé maá wuú ndere ábelé né ukwɔ ne meló nchye atané mé ji mmye.

Jisɔs apye mbuú atoo

³¹ Ne Jisɔs atánege melo Tiya akoó né meti Sidon afé né ebeé mega Galilií. Afé né mme Dekapolis, mme malɔ afya. ³² Bɔ́ fɔ áchwɔ́ ne mende ayi alu matu gbégbé ne akágé jɔ́ fɔ mejɔ́. Ebwɔ́ áne Jisɔs mmye nnó anéré ji ebwɔ́ mmye. ³³ Jisɔs ase ji né metɔ́ metɔ́ gejamégé bɔ́, afé né melu ewé elu bibií eféé ne afye denɔ́ré amu né matu mende yimbɔ, akpó matye ne ata nenɔme nií. ³⁴ Ne Jisɔs ape ame mfaánebuú ne ashuúle gefere, ajɔ́ né meko aramaic aké, “Effata” ula úlú nnó, “Néné”.

³⁵ Ténéténé mende yimbɔ alɔ manwu ne alɔ ntó manjɔ́ mejɔ́ ayi álá pɔ́ se ne efwyale. ³⁶ Ne Jisɔs akwelé ebwɔ́ mbeé nnó ékagé ágaré muú. Yémbɔ ndere ákwelé ebwɔ́ mbeé dɔ́, mbɔ nto ne bɔ́ ágarage abya wuú ájye. ³⁷ Ebwɔ́ ako abɔ, álá manó mekpɔ́ fuú ájoge aké, “Yéndé genó eyige ji apyéé gelú gelógeló.” Apye bɔ́ matu gbégbé áwuú ne abi álá joge, ájoge.

8

Jisɔs achyéé délé bɔ́ ani menyéé (Mat 15:32-39)

¹ Ewyage gejamégé bɔ́ gema chwɔ́ nɔ́ Jisɔs mme. Bɔ́ bina abɔ akpá fɔ́ menyéé ayi ányéé wɔ́. Ne Jisɔs akuú baá utɔ́ bíí ne aké, ² “Meshwe apyéé me ne bɔ́ bina, néndé ebwɔ́ álé mbɔ ndɔ́ eléé ne me ayi álá ányéé ye genó fɔ́ wɔ́. ³ Mbɔ́gé ngarege ebwɔ́ nnó ájyéé une mesa, átɔ́ né meti gétúgé abifo nekene bwɔ́ neshya.”

* **7:27** Elú wáwálé nnó: Né melo ɲwe ewéna bɔ́ abi Jisɔs ájógé atome ne ebwɔ́ nnó baá melo élé bɔ́ Jus ne abi ji atome ne ebwɔ́ nnó bɔ́ mamye élé bɔ́ abi álá pɔ́ fɔ́ bɔ́ Jus.

⁴ Baá utɔ́ bíí agií ji aké, “Fa né mashwɔ́ne muú agene mbɔ menyéé efɔ́ ayi ákwanege bɔ́ bina ako?”

⁵ Ne Jisɔs agií ebwɔ́ aké, “Enyú dewyaá ntoó bréd eníí eféé”? Aké, “Dewyaá ntoó bréd ékénéama.”

⁶ Ewyage Jisɔs agaré bɔ́ bimɔ aké, “Jwólege mme”. Ne asé ntoó bréd eyimbɔ ékénéama áchyege matame mbaá Eswɔ́, agya, achyéé baá utɔ́ bíí nnó ákáré mbaá bɔ́ bina, ne ápye wyembɔ. ⁷ Ne ebwɔ́ ábɔ awya ntó ukéke baá meshuú. Jisɔs ase achyéé matame mbaá Eswɔ́ né uno bi, agaré baá utɔ́ bíí nnó ákáré mbaá bɔ́. ⁸ Yéndémuú ányéé ágbeé ne baá utɔ́ Jisɔs ánywéré uba bi ulaá ugbeé usá ukeneama. ⁹ Mpa bɔ́ bi ányé alú délé bɔ́ aníí. Anérége Jisɔs aké ákere meso né upú bwɔ́. ¹⁰ Ténéténé yimbɔ Jisɔs ne baá utɔ́ bíí ákpɛ mmu ékpée áchyaá afé né gebagé mewaá eyigé akuú nnó Dalmanuta.

Ekwɔ́ bɔ́ Farasi ne Sadusi ágíl Jisɔs nnó áléré ebwɔ́ ufélékpa

(Mat 16:1-4; Luk 12:54-56)

¹¹ Bɔ́ Farasi fɔ́ ábɔ afé mbaá Jisɔs álɔ manyé mbeé ne ji. Ebwɔ́ abɔ akele meti mamua ji. Agií ji aké, “Pyé ufélékpa ese dégé, manlere nnó Eswɔ́ ne atóme wɔ́.”

¹² Jisɔs awuúgémɔ, ashulé gefere ne agií ebwɔ́ aké, “Ulannó njye enina fi nekelege ufélékpa? Ngarege enyú wáwálé nnó yé úma degené fɔ́.”

¹³ Ajógé mbɔ alyá ebwɔ́, áma jyɛ kpɛ mmu ekpeé, achya afé egbe gentógé mewaá.

Jisɔs akwelé baá utɔ́ bíí mbeé nnó áse gébé ne yis bɔ́ Farasi ne bɔ́ Sadusi

(Mat 16:5-12)

¹⁴ Baá utɔ́ Jisɔs ábɔ ájinte mankpa gejamégé bréd ne ábɔ áwya le maá ntó bréd ama né ekpeé. ¹⁵ Jisɔs akwelé ebwɔ́ mbeé aké, “Sege gébé ne yis bɔ́ Farasi ne mfwa Herɔd.”

¹⁶ Ne ebwɔ́ álɔ manjógé ebwɔ́ ebwɔ́ aké, “Ndɔ́fɔ́ ajógé mbɔ lé délá depɔ́ yé ne bréd?”

¹⁷ Jisɔs akaá genó eyigé ebwɔ́ ajógé ne agií aké, “Ulannó enyú dejoge mechwɔ́ bréd ayi enyú dela pɔ́ ne ji? Nnó enyú delú dankaá ula mechwɔ́ ewé? Matɔ́ nyú álú wye séséleé?”

Délú danḵaá gefóge muú ayi me nlu? ¹⁸ Enyú déwyaá amε dégene fó mbaá? Enyú déwyaá matu déwuú fó? Dékágé fere fó depó tiré na? ¹⁹ Gébégé nkare ntoó bréd éta mbaá bós dele bó átáa ányεé, ayi ábó álaá gbeé usa unii? Ne εbwó áshuú ji meko aké, “Usá úfyaneupeá.”

²⁰ Jisós ama agii εbwó nnó, “Ne gebégé nkaré ntó, ntoó bréd yimbó ékénéama mbaá bó delé bós ani ányεé, ayi alaá enyú dénywere nyá, álaá usá unii?” Ébwó áshuú meko aké, “Usá ukeneama.”

²¹ Jisós agii εbwó ake, “Enyú degε nkane nsεle baá nto bréd nchyεé gejame bós menyεé wó, tε fi, délú danḵaá gefóge muú eyi me nlu?”

Jisós apye muú amε nónómé né Betsaida agéne

²² Gébégé Jisós ne baá utós bíi ákwone né Betsada, bós fó áse muú amε nónómé áfé ne ji mbaá Jisós áne ji mmyε nnó atá ji. ²³ Jisós agbaré ji εbwóεbwó áfé mekpó meti, εféε ne akpó ji matye amε. Anéré ji amu né amε, agii ji aké, “Nnó ógene mbó genó fó?”

²⁴ Mende yimbó ape amε mfaá aké, “Ngene bós yémbó álú lé éké unós εbi ukene ugyage.”

²⁵ Ama ata ji amu né amε nana mende yimbó aké apele amε ji ánené aló mángene mbaá, ne agene yénde genó chánéné.

²⁶ Jisós agare nnó, “Cho mmu gepú jyε, ékagé okere né meló.”

Pita aké Jisós alu muú ayi Esowó akwere ji éla gefwa

(Mat 16:13-16; Luk 9:18-21)

²⁷ Jisós ne baá utós bíi ájyé né baá maló fó kwókwólé ne meló Kaisaria Filipi. Ndere εbwó akene ájyé, agii baá utós bíi aké, “Ndé gefóge muú ayi bós ájóógé nnó me nlu?”

²⁸ Baá utós bíi áshuú ji meko aké, “Bós bifó áke ólu Jon menwyaá bós manaá Esowó, abifó áke ólu Elija ne abifó áke ólu muú ékpávε Esowó ama.”

²⁹ Ajógémbó, Jisós agii εbwó aké ne “Yé enyú ambós deké me nlu waá”? Pita ashuú ji meko aké, “Wó ólu Muú yi Esowó akweré ji éla gefwa.”

³⁰ Jisós akwelé baá utós bíi mbeé nnó ékagé ágaré muú fó, muú ayi ji alu.

Jisós agaré εfwyale wuú ne negbo nii (Mat 16:21-28; Luk 9:22-27)

³¹ Jisós aló mangaré nnó, Maá Nte Mekwaá abó mangé gejamégé εfwyale, εle ákpakpa meló, ne anós baá bi ápyε upε ne anleré mabe Esowó, áshya nye ji, áwáne nye ji. Yémbó ndó εléé ékwonegé akwilege nye né negbo. ³² Ne Jisós agaré εbwó mecho ewe gbogónó. Ajóge mbó, Pita ase ji átené εgbe. Aló manshule ji ndó nnó ajóge se gefóge mecho ewémbó. ³³ Yémbó Jisós abwólé ushu ape baá utós bíi ne ashule Pita ndó aké ne ji, “Kwilé me mbe ushu danchómeló. Óferege unó nkane mekwaá, óferégé fó éké Esowó.” ³⁴ Ne Jisós akuú gejamégé bós bimbo ne baá utós bíi, ajós ne εbwó aké, “Yé mbógé muú enyú akelege mambe menkwóle wa, abó manjinte gemε jii akpa gekwa ji akame ye negbo ne akwólégé me.

³⁵ Mbógé muú akelege mampoó genwá jii ebyénnó aníige nye geji, ne mbógé muú akamégé manchyεé genwá jii getú ya ne abya melóméló, apomé nye. ³⁶ Ndé nsá ayi muú ábós, mbógé abege ne unó mme uko ne aníige genwá jii? ³⁷ Ndé genó muú ákage bó achyε mankwóré ne genwá jii? ³⁸ Kaáge nnó mbógé mmyé égbóó muú gétuú ya ne mekomejóó wa né mbe ushu njyε eniné na, eniné nétii meso ne Esowó, népyεé gabogabo, mbóntó ne Maá Nte Mekwaá mmyε égbóó nyé ji mansε muú yimbó ndere muú wuú gébégé aké achwó ne makiénné ukpea jii ne enoge ewé Nte wuú achyεé ji.”

9

¹ Jisós ama jóó ne bós bimbo aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó, gentógé bós álú mbó fáná, abi alá gbóó fó kpaá tε ágene nye gefwage Esowó ndere gechwóó ne εshyε wuú.”

Jisós akwóré gefó agenege mané mané (Mat 17:1-9; Luk 9:28-36)

² Ndó ékéné ékógé Jisós ase Pita, Jεmsi ne Jon ákwó áfé mfaá Mekwe fó kpaá. Ajyεge ájwólé εbwó εbwó áke ápele menyammyε Jisós aló manshwanεge né mbe ushu bwó.

³ Gefóó eyigé mandeé ji akpea ye muú ayi akage shwóne áji nnó ábé pópó mbó apó, ye ébélé ne uka. ⁴ Aké ápéle ágé Elija ne Mosis ákwó fwéε ájóógé mejóó ne Jisós. ⁵ Pita ajós

ne Jis̄s aké, “Ata, eló ndere esé délú fa, gó ese déténe óto uléé, géma eta wye, géma eta Mosis, géma eta Elija.” ⁶ Pita akágé se genó eyigé ji ajóoge néndé efó ékwó ebwó matóó dóó.

⁷ Ndere ajóoge mbó, aké ápelé gekó gekweré ebwó mme ne meko atané né mmu gekó eyigembó aké, “Gége maá wa ayi mbwi metóó na, wuúge ne ji.” ⁸ Ténéténé yimbó aké amagé pe áge sé ye muú fó wó ekosé Jis̄s jimbiú ne ebwó ambóó.

⁹ Ndere ebwó áshulege mékwé ájyéé, Jis̄s áji ebwó etu aké ékagé ágáre muú fó genó eyige ebwó ágené kpaá te ji Maá Nte Mekwaá akwilége né negbo.

¹⁰ Awúgé depó tire Jis̄s ajóó, ábele wye déti né mmu matóó bwó, ne ágiúge ate nkane ulaá mankwilé né negbo útené.

¹¹ Ne baá utóó Jis̄s bimbó ágiú ji aké, “Ulannó ánléré mabé Esówa ajóó aké Elija abó mambó mbe achwó ne Muú yi Esówa akwere ji ela gefwa?”

¹² Eféé Jis̄s akamé aké, “Elú wáwálé nnó, Elija abó mambó mbe achwó akwyéé unó uko abelé, yémbó ulannó ásáme ntó né mmu nwe Esówa nnó, ‘Maá Nte Mekwaá abó mangé gejamégé efwyale ne ápaá nye ji, áma shyá jí?’” ¹³ Yémbó ngárege enyú wáwálé nnó, Elija achwó mé ne bóó ápye gabo ne ji nkane ejíú ebwó wye ndere abó asamé né mmu nwe Esówa atomé ne ji.”

*Jis̄s apye maá ayi améé gesasa atóó
(Mat 17:14-21; Luk 9:37-43a)*

¹⁴ Ebwó akérégé meso, áge gejamégé bóó ndere ánoó baá utóó abifó né mme ánlere mabe Esówa anyéé mbeé ne ebwó. ¹⁵ Ne bóó bimbó aké agéne Jis̄s ácháné ala áme makpo fan álomé ájyé táme ji. ¹⁶ Jis̄s agiú ánléré mabe Esówa aké, “Nde enyú denyéé mbeé ne ebwó?”

¹⁷ Ne mende fó né geluagé njune bóó bimbó aké, “Ménléré nchwó ne maá wa né eta wye ayi meló nchye apyé ji alá jógé mejóó. ¹⁸ Yéndégébé meló nchye yimbó akwilége ji mmye, apye ji akwe mme, génfwéné gétánege ji meno, anyé mánéné ala nógeé. Nne baá utóó bye mmye nnó áféré meló nchye yimbó, ápulé épwo.”

¹⁹ Jis̄s ashúú ebwó meko aké, “E é ndé gefóge ngye eni nelá fyéé metóó ne Esówa? Nkoge mbó metóó ne enyú nnó? Mmage b́e ne enyú ndó eniú ne défyéé matóó ne Esówa? Chwóge me ne maá yimbó.”

²⁰ Achwó ne maá yimbó mbaá Jis̄s.

Ndere meló nchye yimbó agéné Jis̄s, apye maá yimbó akwé mme achúú gbok! gbok, genfwéné getánege meno. ²¹ Jis̄s agégé mbó agiú nte maá yimbó aké, “Nemeé niné na nébele mé ji mmye nnó?”

Mende yimbó aké, “Neló ji te dembáné.”

²² “Meló nchye yimbó akélege manwá ji, apyé ji akwéne gébé eyigé fó né mewé gebé eyífo né nnyi, Ata gé esé meshwe opóó esé mbógé okage pye.”

²³ Jis̄s agiú ji aké, “Ndé genó wó ójóge! Nnó mbógé okage pye? Esówa apye yéndégenó eyi gejuregé ne muú ayi áfyéé metóó ne ji.”

²⁴ Nte maá yimbó ala ténéténé aké, “Me nkamé ne Esówa, Ata, poó me nkame ne metóó ema.”

²⁵ Gébége Jis̄s agéné nnó gejamégé bóó áboó áchwóó ji mmye, anyá meló nchye yimbó aké, “Wó mbú ne álú, nnyá wó tánege ji mmye. Jyýé mbó okerege sé.”

²⁶ Meló nchye yimbó apye maá yimbó akalé akwé mme ne alé táne ji mmye. Atánégé, maá yimbó ala mme nyamé eké mewu muú ne bóó ágégé mbó áférege nnó ágbó. ²⁷ Jis̄s agbaré ji ebwó, abwéé ji akwilé téné.

²⁸ Ne Jis̄s ne baá utóó biú ákerégé mmu, ágiú ji bibiú aké, “Ulannó ne esé depulé meló nchye yimbó mambuú apwo?”

²⁹ Jis̄s agare ebwó aké, wye lé mmyemenene ne ekage feré gefóge meló nchye yina. *

Jis̄s ama gare baá utóó biú ndere ji ágboó nye

(Mat 17:22, 23; Luk 9:43b-45)

³⁰ Jis̄s ne baá utóó biú ályá mbaá yimbó ákoó koóge né gebagé mewaa Galilií. Ji ákélégé fó nnó muú akaá mbaá ayi ji álú.

³¹ Nénde ji abó alerege ebwó nnó, “Meso gébé áchyége nye Maá Nte Mekwaá né amu

* **9:29** Elú wáwálé nnó: Manlya menyéé kpekpe ápó né gejamégé gekwene b́o nwe bi mbembe abi abó ásáme.

bɔɔ nchye, áwáne nye ji. Yémbɔ ndɔ eléé ekwónégé, ji akwilege nye né negbo.”

³² Yelé ji agaré neka eni, baá utɔɔ bíí ákaá ula wɔ, ne áamá áfɔɔ mangií ji ula neka eníné na.

Ndé muú alú muú kpaá
(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ Eɔwɔ ákwónégé né melɔ Kapanɔm, ájye kpe né gepú eyige eɔwɔ ájwɔle. Jisɔs agií baá utɔɔ bíí aké, “Ndé enyú denyé nye mbeé né meti gébégé dechwɔɔ.”

³⁴ Awúgé mbɔ, ákwéné nyámé getúgé eɔwɔ ábɔ ányéé mbeé mechó dékpakpa.

³⁵ Ajwólégé ka, akuú baá utɔɔ bíí makpo áfyaneápeá, áchwɔge, ajɔɔ ne eɔwɔ aké, “Mbɔge muú akelege mambé muú kpaá né geluage nyú, ábɔ mambé ndere maá defwé akpáné defwe mbaá abifɔ.” ³⁶ Ajɔge mbɔ, akuú maá fɔ kɔɔ achwɔ téné né metɔɔ metɔɔ eɔwɔ, akpa maá yimbɔ né amu jií ajɔɔ ne baá utɔɔ bíí aké, ³⁷ “Yéndémuú ayi akamege mampye galógálɔ ne mamane kɔɔ nkane ayina né mabɔ ma, ebyennɔ apyembɔ lé ne me ne yéndémuú ayi apye galógálɔ ne me ntó, ebyennɔ apyembɔ lé ne nte waá yi átomé me.”

Muú ayi álá paá esé alu awesé

³⁸ Ne Jɔn akuú Jisɔs aké, “Ménleré, esé degé mende fɔ asele mabɔ myéé aferege bɔɔ aló nchye né mmye. Degégémbɔ, dégbé ji gétúgé álá pɔ fɔ né geluá gesé.”

³⁹ Jisɔs ajɔɔ ne eɔwɔ aké, “Dégbégé fɔ gefɔgé muú yimbɔ. Néndé ye muú yi asele mabɔ ma apyéé ufélékpá ne éwyagé ajɔge gabo getú ya apó, ⁴⁰ nénde muú yi álá paá esé, alu awesé. ⁴¹ Ngarege enyú wáwálé nnó ye muú ayi achyege enyú nkɔ manaá né mabɔ ama gétúgé délu bɔɔ ba ayi álá abɔɔ nye nsá apó.” †

Mmuameno mampye gabo
(Mat 18:6-9; Luk 17:1, 2)

⁴² Jisɔs áamá jɔɔ aké, “Yéndémuú ayi apyéé mamane kɔɔ nkane ayina ayi áfyéé metɔɔ ne me nnó apye gabo, élú galógálɔ nnó áshií ji gekpékpégé ntaá né geme, ánmé ji né gentoógé ebéé mega. ⁴³⁻⁴⁴ Ama jyé mbe

aké, mbɔgé eɔwɔ wye epyé wɔ nnó ákwéné mabé Eɔwɔ, sɔ ewu ofómé, élú galógálɔ nnó ákpe né genwá gechúchúle ne nnó ákpe né ntoné mewé ewé élá nómégé ne amu apea.

‡ ⁴⁵⁻⁴⁶ Ne mbɔgé geká jyé ne gétene wɔ nnó ákwéné mabé Eɔwɔ, sɔ geji ofómé, élú galógálɔ nnó ákpe né genwá geká géma epwɔ nnó ákpe uka upea né ntoné mewé ewé élá nómégé ne bɔ dámmwólé bíí ntó ala gboó. ⁴⁷ Ne mbɔgé dambɔnnnyi wye atene wɔ nnó ákwéné mabé Eɔwɔ, pwólé ji ofómé, élú galógálɔ nnó ákpe né gefwa eyigé Eɔwɔ ágbárege gechúchúle ne nnó ákpe né ntoné mewé ewé élá nómégé ne amé ápeá. ⁴⁸ ‘Mbaá yi bɔ dámmwólé bíí álá gboó, ne mewé ewu ntó ela nomege.’

⁴⁹ “Yéndémuú awuú nye mewé né menyammye wuú wye nkane muú áchwarege mega né menyéé nnó ékágé áchɔɔ.

⁵⁰ “Mega élú genó gelógélɔ, ne mbɔgé mega élá pɔ sé ne ugɔ bíí, ápyéé mbɔ nnó ne ewu ema egɔɔ?

“Ewéna éleré nnó enyú débé eké mega, dényégé nesɔ ne ate.”

10

Jisɔs alerege depɔré manwá neba
(Mat 19:1-8)

¹ Eféé Jisɔs alyaaá Kapenum, afé né gebagé mewaaá Judiya, achyaá ebéé Jodan. Ndere akwóné éwu, gejamégé bɔɔ áma chwɔ nɔ ji mme ne alɔ mánleré eɔwɔ nkane ji apye mé yéndégébé.

² Bɔɔ Farasi fɔ áfé eta wuú mammua ji, ágií ji aké, “Nnó ebé esé ekamé nnó mende awá neba ne mendée wuú?”

³ Jisɔs ashúú eɔwɔ meko aké, “Ebe ewé Mosis achyé enyú gétúgé neba ejɔɔ nnó?”

⁴ Eɔwɔ áshuú meko aké, “Mosis abɔ agaré esé nnó mende akáge chyéé mendée wuú mekpɔ nwe manlere nnó awá neba ne akage lyaá ji.”

⁵ Ne Jisɔs ajɔɔ ne eɔwɔ aké, “Elé gétúgé mekpɔ meto nyú ne epye Mosis achyéé enyú ebé ewéna. ⁶ Te ula ulɔɔ ebi Eɔwɔ alɔɔ mankwye mme, akwyéé eɔwɔ, mende ne

† **9:41** Elú wáwálé nnó: Jisɔs ajógé mbɔ átomé lé ne geme jií ndere muú ayi Eɔwɔ ákwere ji ela gefwa. ‡ **9:43-44** Elú wáwálé nnó: Malɔ 44 ne 46 apó fɔ né gejamégé bɔ nwe. Unó bi ajɔɔ né malɔ ayina ulú wye eké ebi ajɔɔ né malɔ 48.

* **10:6** Elú wáwálé nnó: Né 10:6 Jisɔs ajɔɔ mbɔ lé genó eyigé ásame né nwe ula ulɔɔ 1:27, ne 2:24.

mendée. * ⁷ Getú eyigé na mende alyage mmá wuú ne nte wuú, afé acho mmye ne mendée wuú, ⁸ ebwó ápea ákwé muú ama. Ebwó ápó sé bɔ́ ápeá nana, ála muú ama. ⁹ Ndere elúmbɔ́, bɔ́ abi Esɔ́wɔ́ áchomé chónchó né neba ékágé muú akya nnó atyáa.”

Jisɔ́s alárege depɔ́ré ulɔ́ ne neba manwá
(Mat 5:27-32; Mat 5:27-32; Luk 16:18)

¹⁰ Jisɔ́s ne baá utɔ́ bii ákérégέ mmu, ewyage baá utɔ́ bii áma gií ji mechó neba éwé. ¹¹ Ajɔ́ ne ebwó aké, “Muú yi awáne neba ne mendée wuú, ajyé bá ayichá, akwé mbɔ́ lé ulɔ́, ¹² ne mendée ayi atanegé menɔ́ wuú neba, ajyegé ba ayichá, akwé mbɔ́ntó lé ulɔ́.”

Jisɔ́s ajé ambáné kɔ́
(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³ Bii uma bɔ́ fɔ́ ákpa baá bwó áfé mbaá Jisɔ́s nnó anéré ebwó amu mmye, ajé ebwó. Baá utɔ́ bii ágégé mbɔ́, ányá ebwó. ¹⁴ Yémbɔ́ Jisɔ́s agégé mbɔ́, metɔ́ ésó ji ajɔ́ ne ebwó aké, “Lyáge ambánékó áchwó eta wa, ekagé dégbé ebwó néndé gefwa eyigé Esɔ́wɔ́ ágbárege gelú eyigé bɔ́ abi álu ndere baá bina. ¹⁵ Goge me ngare enyú wáwálé nnó muú yi alá kamé nnó Esɔ́wɔ́ ábé mfwá wuú nkane mamane kɔ́ wó, akpéné fɔ́ né gefwa jií.” ¹⁶ Efé Jisɔ́s akpa baá bimbɔ́ ama ama né uwyaá, anere ebwó amu mmye ajé ebwó.

Abya muú ŋka
(Mat 19:16-22; Luk 18:18-30)

¹⁷ Jisɔ́s alɔ́ mánjye neke, ndere ájye mende fɔ́ alomé gatele achwó kwé ji uká aké, “Ménleré melóméló, mpyéé nnó ne mbɔ́ genwá eyi gélágé byéé?”

¹⁸ Jisɔ́s ashuú ji meko aké, “Ulanno ókuú me muú melóméló? Yé muú ayi alómé metɔ́ apó, ekosé Esɔ́wɔ́ mbií ne alu melóméló. ¹⁹ Pó okage mabé Esɔ́wɔ́ ayi áke, ‘Ekagé ówá muú, ekagé okwé ulɔ́, ojogé ejo, ekagé óténé ntésé gebyó. Onyegé manwá, nógé nte wyéé ne mmá wyéé.’”

²⁰ Mende yimbɔ́ aké, “Ménleré nlɔ́ mambélé mabé yina mako te dembáné ta.”

²¹ Ajógémbɔ́, Jisɔ́s ape ji domée ne gejeé aké, “Ela wɔ́ genó géma. Chó kpó unó byé uko, achye ŋka yimbɔ́ mbaá bɔ́ gekpo, óbée nye ne gefwa né mfaánebuú, achwó okwólé

me.” ²² Mende yina awugé mechó éwé Jisɔ́s ajɔ́ apwa, alyá afé meshwemeshwe ne mesómé néndé ji awyaá gefwa dɔ́.

²³ Jisɔ́s abwólé mmye ape baá utɔ́ bii aké, “Ejweré ne muú ŋka akpe né gefwagé Esɔ́wɔ́.”

²⁴ Baá utɔ́ bii áwúgέ mbɔ́ alá mano makpo fuú, yémbɔ́ Jisɔ́s ama jɔ́ ne ebwó aké, baá ba ejwéré mankpe né gefwagé Esɔ́wɔ́! ²⁵ Elú wáwá nnó mpɔ́ mashwone áshwá né embú ábyamé epwɔ́ nnó muú ŋka akpe né gefwagé Esɔ́wɔ́ ágbárege.

²⁶ Baá utɔ́ bii áwúgέmbɔ́ byɔ́ ukɔ́re ebwó mmu ágígé ate aké, “Ne ndé muú yi abɔ́ nyé genwá eyi gélágé byéé?”

²⁷ Jisɔ́s ape ebwó domeé ajɔ́ ne ebwó aké, “Unó bi upwɔ́ ákwaá mampye, upwɔ́ fɔ́ Esɔ́wɔ́, néndé Esɔ́wɔ́ akage pye unó uko.”

²⁸ Pita alɔ́ manjɔ́ aké, “Gé, esé delyáá unó sé uko dékwólege wɔ́.”

²⁹ Ne Jisɔ́s ashuú meko aké, “Ngarege enyú wáwálé nnó, yéndémuú ayi alyáá gepú jií, yé lé áŋmé bii abi andée ne abi ande, amma bii ne ante bii, baá bii ne makɔ́ jií né gétú ya ne gétúgέ abyá melóméló, ³⁰ Esɔ́wɔ́ achyegé nye ji bɔ́ ne gejame unó fa mme yina epwɔ́ nkane abɔ́ awyaá, yé úpú, áŋmé abi andée ne abi ande, amma bii ne baá bii ne makɔ́ jií ne áchyegé nye ji ntó gejamégé efwyale né gétú ya. Ne abɔ́ nye ntó genwá eyi gélágé byéé né mme ayi áchwó. ³¹ Yémbɔ́ gejamégé bɔ́ abi alú mbɔ́ mbe nana, meso gébé álaá nye meso ne gejamé abi álu mbɔ́ meso nana ábée nye mbe.”

Jisɔ́s ama gáre mánjane alé nkane ji ágbɔ́ nye

(Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)

³² Jisɔ́s ne baá utɔ́ bii alyá ákwóme ájyéé né Jerosale, Jisɔ́s alu ebwó mbe ne baá utɔ́ bii akwe tametame, efɔ́ epye bɔ́ bi akwólege ebwó. Ne Jisɔ́s ase baá utɔ́ bii makpo áfyaneápeá átené babá ne alɔ́ mangaré ebwó unó bi upye nye ne ji, ³³ alɔ́ mangaré ebwó aké, “Wuúge, esé dékwóme mbɔ́ déjyéé né Jerosale, ewu, áfyéé nye Maá Nte Mekwaá né amú anɔ́ baá ampyéé upe Esɔ́wɔ́ ne ánleré mabé Esɔ́wɔ́. Ebwó ajógé nye nnó, me nkwe mpa, áwá me, ne áfyéé nye ji né amú bɔ́ abi alá pó bɔ́ Jus. ³⁴ Ajwyaáge

nye ji, ákpóo ji matye mmye, átulé ji ne áwá ji. Yémbó ndó kpogele éléé ékwónégé, akwílége nye né negbo.”

Dékpakpa né gefwagé Esawó
(Mat 20:20-24)

³⁵ Jémsi ne Jón baá Sebēdee áfe mbaá Jisós aké, “Ménleré dekelege nnó wó ɔpye ese genó gefó.”

³⁶ Jisós agií ebwó nnó, “Enyú dekelege mpye nyú ndé?”

³⁷ Ashuú ji meko aké, “Ese dekelege gébégé ɔjwólégé né geluoge enóge, ɔpye esé dejwólé ne wó, muú ama né egbe ebwónye wye ne ama né egbe ebwóbe.”

³⁸ Yémbó Jisós ajó ne ebwó aké, “Nnó enyú dekage genó eyigé degígé mbó. Nnó enyú dekage nyú nye nkó efwyale ayi me nyú nyé? Nnó enyú dekage wó nye manaá efwyale ami me nwó nyé?”

³⁹ Ashuú ji meko aké, “Ese dekage pyembó.” Jisós ajó ne ebwó aké, “Enyú denyú nyé né nkó ayi nnyú nyé ne dewó nyé manaá efwyale ami me nwó. ⁴⁰ Yémbó, me fó wó njyáá bó bi ájwólege né ebwónye wa ne abi ájwólege né ebwóbe wó. Malu yimbó alú mbaá bó bi abó manjwólé wyeé.”

⁴¹ Baá utó Jisós abi makpo áfya áwúgé genó eyigé Jémsi ne Jón ajó mbó, álo mansó mató ne ebwó. ⁴² Jisós akuú ebwó ako ajó ne ebwó aké, Enyú dekaá nnó ákpakpa bó abi alá pó bó Jus áwyaá utó mampye ne bó bwó nkane ejí ebwó. Yé ákpakpa melo áwyaá utó bi ajóge mechó ne bó bwó ébyé. ⁴³ Ne ébégé fó mbó ne enyú. Yéndémuú nyú ayi akélege mambe muú kpaá abó mambe ménkpané defwé nyú, ⁴⁴ yéndémuú nyú ayi akélege mambe menombé abó mambé eké mefwé mbaá bó ako. ⁴⁵ Pége gekpekepegé muú ndere Maá Nte Mekwaá, ji achwó fó nnó bó ákpá ji defwé wó, achwó lé mánkpá bó defwé nnó achye geme jí mawené gejamégé bó né gabo.

Jisós apye Batimus agene

⁴⁶ Jisós ne baá utó bíi akwóné né Jeriko. Ndere ályaá ajyéé, gejamégé bó ákwólege ebwó meso. Muú ame nónómé fó akamege Batimus maá Timós ajwólé né mapea meti akó dekó. ⁴⁷ Awúgé nnó Jisós ayi Nasaret

ne akoóge mbó aló mankalé aké, “Jisós mpyáne Devid, gé me meshwe.”

⁴⁸ Gejamégé bó áweé ji aké jwóle nyame, yémbó akálege wye kálege ne eshye aké, “Mpyáne Devid ge me meshwe.”

⁴⁹ Jisós awúgé mbó atené, ajó aké, “kuúge ji achwó.” Ajye kuú ji aké, “Kwílé ka chwó ɔfoge, ákuú wó.”

⁵⁰ Muú ame nónómé yimbó afere nkú gefwine wuú anmé, anyo akwílé ka ája ji áfé mbaá Jisós.

⁵¹ Jisós agií ji aké, “Ndé genó wó ɔkélege nnó me mpye eta wye?” Muú ame nónómé yimbó ashuú meko aké, “Ata, nkelege nnó ɔpyé me ngéné mbaá.”

⁵² Jisós ajó ne ji aké, “Chó mmu gepú jye, metó ewé wó ɔfyéé ne me epye wó ɔtoó.”

Ténéténé yimbó aló mángéné mbaá ne akwólege ji.

11

Jisós akpe né Jerosale nkane mfwa
(Mat 21:1-9; Luk 19:28-40; Jón 12:12-19)

¹ Ndere Jisós ne baá utó bíi álé kwókwólé ne Jerosale, ákwónégé Betfage ne Betani baá maló áyi álú mfaá Mékwé Olif, ató baá utó bíi makpo ápeá nnó ábó mbe. ² Ajó ne ebwó aké, “Chogé né maá melo ayi alu mbó enyú né mbe. Ndere dékpene wye, dégene nye maá géjuná ayi áshií muú álú danke wye. Kaáge, déchwó ne geji. ³ Ne mbóge muú agigé enyú nnó waá aké dekaá, garege ji nnó, Ata ne akélege, ne anérégé atómé nye gekéré wáwá.”

⁴ Ajyége, ágé maá géjuná yimbó ndere áshií né mbe menombi egbe menó meti. Aló mánkaá geji, ⁵ ndere ákaágé bó abi álú eféé agií ebwó aké, “Dekaáge géjuná yimbó ndé?”

⁶ Baá utó Jisós ágaré bó bimbo wye nkane Jisós abó ajó gébégé atóme ebwó, ne ályaá ebwó ájye ne geji. ⁷ Achwóge ne géjuná yimbó mbaá Jisós, afere mandeé bwó ágyaá géjuná yimbó né meso, Jisós akwó ajwólé mfaá. ⁸ Gejamégé bó ágyaáge mandeé bwó né meti nnó géjuná yimbó gekené mfaá, abífo ásórege uwó mámé ágyaáge meti ntó. ⁹ Ndere ajye bó abi álú mbe ne abi álú meso akálege aké, “Matame mábé ne Esawó! Mejé ebé ne muú ayi achwó

né mabɔ Ata.” ¹⁰ Mejé ebe ne gefwage nte sé Devid eyi gechwɔɔ mbɔ! Matame mábé ne Esɔwɔ ayi alú né mfaánebuú eniné mfaá mfaá!

¹¹ Ndere Jisɔs akpené né Jerosale, ajye kpe né mmú echa upe Esɔwɔ ape yéndégenó. Agégé nnó gébé gekoó, ase baá utɔɔ bií áfyanéápeá ákeré né melɔ Betani manjye bele wye.

*Jisɔs alweré genɔ́ge fig gégbɔ
(Mat 21:18-22)*

¹² Bií ujjágé, ndere ebwɔ ályaá Betani ákerégé meso, mesa alɔ mamye ji. ¹³ Atene tete agé genɔ́ fig ne gejamégé bya wye, afé ape nnó agene nye gempome fɔ wye. Akwónégé agé yé gefɔ wɔ ekosé bya ubiubi néndé gébé eyigé unɔ́ fig uwóme umpomé gelu gakwáne. ¹⁴ Jisɔs ajɔ́ ne genɔ́ fig eyigembɔ aké, “Te mme abyéé muú amage nyéé sé gempome jyéé.” Baá utɔɔ bií áwuú genó eyigé ji ajɔ́.

Jisɔs abú bɔ́ bi ákpoo unó né mmu echa upe Esɔwɔ

(Mat 21:12-13; Luk 19:45-48; Jɔn 2:13-22)

¹⁵ Ebwɔ ákwónégé né Jerosale, Jisɔs akpe né mmu echa upe Esɔwɔ, alɔ mambu bɔ́ abi ákpoo ne abi ánáme unó né mmu. Atyá makpókpógélé bɔ́ abi ákene gesegé manka mankworé ne malu ujwólé bɔ́ ako abi ákpoo upwine melɔ ebi ápye upe Esɔwɔ ne ubi. ¹⁶ Ne ama kame sé nnó muú áma kpá genó gese akoó ye ne geji né mmu echa upe Esɔwɔ wɔ. ¹⁷ Ne alɔ manlere bɔ́ aké, “Ása mmu ηwe Esɔwɔ nnó Esɔwɔ aké, ‘Gepú ya ákuú nye geji nnó gepúgé mmyemenene mbaá umé malɔ mako.’? Yémbɔ enyú débwálé géjí gelá melu ewé ánjó ábige wyéé.”

¹⁸ Anɔ́ baá abi ápyeé upe Esɔwɔ ne ánléré mabé Esɔwɔ áwúge depɔ́ tiré Jisɔs apye, álɔ mánkele meti nnó áwá ji. Afɔ́ ji gétúge gejamégé bɔ́ álaá meno mekpɔ fuú né unó bi Ji alerege.

¹⁹ Nkwale akwonege, Jisɔs ne baá utɔɔ bií álya melɔ kpaá áfé ábelé mbaá ayicha.

*Genɔ́ge fig gégbɔ
(Mat 21:18-22)*

²⁰ Ne dondo ayi Jisɔs ne baá utɔɔ bií ákerege meso, áge genɔ́ge fig eyi Jisɔs abɔ́ jɔ́ nnó gemage wɔ se umpome nkane gegbɔ me. ²¹ Pita atege genó eyigé Jisɔs abɔ́ ajɔ́ ne genóge fig yimbɔ, ajɔ́ ne ji aké, “Ménleré, gé genɔ́ eyigé óbɔ́ ajɔ́ nnó gemage wɔ sé umpome gégbɔ.”

²² Ne Jisɔs ashúú ebwɔ meko aké, “Fyeye matɔ́ nyú ne Esɔwɔ. ²³ Ngarege enyú wáwálé nnó, muú ajɔ́ge ne mékwé ewéna nnó, ‘Kwilé fa ákwéné mmu ebeé mega,’ ayi ála pɔ́ ne dembyɔ né metɔ́ ne akamege nnó genó eyigé ji ajɔ́ gepyeé nye, Esɔwɔ apye wye nkane ji ajɔ́. ²⁴ Ngarege enyú nnó dégige yéndégenó né mmyemenene mbaá Esɔwɔ, kamege nnó désé mé geji, ne gebéé nye eyigé nyú. ²⁵ Ne yéndé gebé enyú deke denenemmye, debɔ́ manjinte gabo yi bɔ́ ápyeé eta nyú nnó Nte nyú yi alu né mfaánebuú ajinte gabo awu nyú ntó. ²⁶ Yémbɔ dela jinté gabo yi bɔ́ ápye eta nyú wɔ, nte nyú yi alu né mfaánebuú ajigé fɔ nte gabo awu nyú.” *

*Agii Jisɔs mbaá ayi uto ebi utané
(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)*

²⁷ Jisɔs ne baá utɔɔ bií ákeré meso né Jerosale. Ndere akwóne, akpe né echa upe Esɔwɔ alɔ mankéne né mmu, anɔ́ baá abi ápyeé upe Esɔwɔ ne ánléré mabé Esɔwɔ chóncho ne ákpakpa melɔ ájye gií ji aké, ²⁸ “Wɔ ápye unó bina ne ndé uto, ne waá achyéé wɔ uto ubi?”

²⁹ Jisɔs ashúú ebwɔ meko aké, “Me ntó nwyáá awa nkwe mangii enyú, degarege me, me ntó ngare enyú uto bi me nwyáá ne mpyeé unó bina. ³⁰ Agii ebwɔ aké, Waá achye Jɔn uto manwyáá bɔ́ manaá Esɔwɔ, Esɔwɔ waá akwaá? Shuúge me meko.”

³¹ Alɔ manyége mbeé ne ate aké, “Dejógé mbɔ nye nnó? Ebege dejógé nnó, ‘Elé Esɔwɔ ne achyéé Jɔn uto bí,’ agige nye esé aké, ‘ulannó ne delá kamé mekomejɔ́ wuú wɔ?’ ³² Nnó dejɔ́ nnó utó bií utané mbaá ákwaá?” Akage jɔ́ fɔ mbɔ gétúge áfɔ́ bɔ́ bi álu eféé nendé yéndémuú ajɔ́ge nnó Jɔn abɔ́ alu muú ekpávé Esɔwɔ wáwálé. ³³ Ewéna epye ebwɔ áshúú Jisɔs meko aké, “Esé dekaá wɔ”.

* **11:26** Elú wáwálé nnó: Ukwene bɔ́ ηwe abifo agbéé v. 26 nkane KJV.

Jis̄s ashuu ntó ebwó meko aké, “Yé me ntó ngárégé f́ enyú muú yi achyéé me uto ne mpyé unó bina.”

12

Nekanemej́ó b́ó uségé ne mb́ó meḱó
(Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)

¹ Eféé Jis̄s aló manto ebwó nekanemej́ó aké, “Mende f́ ab́ó ató meḱó wuú, apé uńó ébi ákuú vine, áb́ógé umpome bií ápyéé mḿó, ańó gebame agyaá ewú mme, achó embu, akwyéé mbaá ayi áhámegé umpome mampye mḿó. Atene enýóh mbaá ayi muú ájwólege ábamé meḱó. Ase b́ó uségé afyé né meḱó ewémb́ó. Atane afé neke né meló f́. ² Gébé gekwónégé eyigé áso-rege umpome ébimb́ó, mb́ó meḱó ató maá defwé wuú ama nnó áchyéé ébií uńó mbwé ébi utane né meḱó ewémb́ó. ³ Yémb́ó b́ó uségé bimb́ó áchyéé ẃó, ágbaré maá defwé yimb́ó átulé, ábú ji akéré amuamu. ⁴ Mb́ó meḱó ama t́ó maá defwé ayif́ó, b́ó bimb́ó ápye ji ntó átulé, ákere ji upa mekpo, áchyéé ji mekpo geńó. ⁵ Ama kere ató ayi agbeé makpo aléé, ji yimb́ó ágbare áwá. Ató gejamége abif́ó, átulé abif́ó, áwá abif́ó. ⁶ Elá le maá wuú ayi mende ama ayi ab́ó gejeé ne ji d́ó, kwyakwya achẃó fére maá yimb́ó ató, aferege nnó áchýege nye ji énogé. ⁷ Yémb́ó b́ó uségé bimb́ó ágégé ji áló mánjógé aké ne até, ‘Gége menyéé geteé mb́ó meḱó na, chwóge déwá ji, geteé jií gelaá eyigé esé.’ ⁸ Apyégé maá mb́ó meḱó yimb́ó, áwá, ábwéé genkẃó áfomé meso gébámé.”

⁹ Jis̄s ánerege agií ebwó aké, “Enyú deféré nnó mb́ó meḱó yimb́ó apye nye nnó ne b́ó uségé bimb́ó? Ab́ó manchẃó awá b́ó bimb́ó achyéé meḱó ewémb́ó mbaá b́ó abicha. ¹⁰ Enyú dej́ó me né mmu hwe Es̄wó nnó, ‘Ntaá eniné anténé upú ashyaá nnó nélómé, ńeni ne nélaá meńó ntaá ayi ágbaré ekẃó gepú.”

¹¹ Ata ne apye nnó ewú ébe mb́ó, ne elu gekpekepe geńó né ame se.”

¹² Jis̄s ánerege mántó nekanemej́ó eni, ákpakpa b́ó Jus ákaá nnó ajóge mb́ó lé ne ebwó. Akélé meti mampye ji, yémb́ó áf́ó nyá gejamégé b́ó abi álú eféé ályaa ji áfé.

Agii Jis̄s mech́ó h́kamakpo
(Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³ Ewyage áto b́ó Farasi f́ó ne ekẃó Heród nnó ájye agií Jis̄s gejamégé b́ó nkwé nnó akwegé nekwené meno, ágbaré ji. ¹⁴ Ajyégé mbaá Jis̄s ájóó ne ji aké, “Ménleré esé dékaá nnó olu muú wáwálé. Jsele yéndemuú janja, of́ó f́ó ame b́ó. Olerege b́ó uńó ndere Es̄wó akélege wáwálé. Garé esé, nnó ébé se ekame nnó déchyégé h́kamakpo mbaá mfwa Rom waá déchyégé? ¹⁵ Nnó déchyé waá déchyégé?”

Yémb́ó Jis̄s agé me defyá debẃó, agií ebwó aké, “Ndé enyú dépénege me mataá? Chwóge me ne sére me nchére.”

¹⁶ Achwógé ne ji, agií ebwó aké, “Mekpo wá na ne mab́ó waá na ásamé né h́ka eyi?” Ashuu ji meko aké, “Elé mekpo mfwa Rom ne mab́ó mií.”

¹⁷ Jis̄s agaré ebwó aké, “Chyéége mfwa Rom geńó eyi gélú ejíí ne chyéége ntó Es̄wó geńó eyi gélú eyi Es̄wó.”

Awuúgé meko ayi Jis̄s ashuu ebwó álaá mano mekpo fuú.

Agii Jis̄s nkwé mankwile né negbo
(Mat 22:23-33; Luk 20:27-40)

¹⁸ Ewyágé b́ó Sadusi f́ó áchẃó mbaá Jis̄s. Ebwó ákame nnó muú agbogé, akwílege sé né negbo. Ajóó ne Jis̄s aké, ¹⁹ “Ménleré, Mosis ab́ó asá né mmu hwe ébé se nnó, ‘Muú agbogé alyage mendée wuú ayi alá bye baá ne ji ẃó, menj́mó wuú ab́ó manse mekwi mendée yimb́ó nnó ábyégé baá ábé lé né mab́ó ami mewené menj́mo yimb́ó.’ ²⁰ Né gébége f́ó áh́mó f́ó akénéama abi ande álú, ayi mbe abá mendée agboó yé maá apó. ²¹ Ayi akwólege ji ase mendée yimb́ó né ukwi ji ntó agboó yé maá apó. Wyémb́ó ne epye ne ayi agbeé makpo áléé. ²² Mb́ó ne epye ne aḡmó bimb́ó akénéama. Ebwó ako ágbó ayi ye muú alá bye maá ne mendée yimb́ó ẃó. Ébélegé mendée yimb́ó ntó agb́ó. ²³ Ne ndere ebwó ako ábáné mb́ó mendée yina, gébége ákwilégé né negbo, mendée yina abéé nye ayi waá?”

²⁴ Jis̄s ashuu ebwó meko aké, “Enyú dékaá nnó delu gyeé ẃó? Delu gyeé ńende dékágé f́ó mekomej́ó Es̄wó ne utó bií. ²⁵ Ama j́óó ne ebwó aké, gébége b́ó ákwilégé né negbo, neba nébéé se. Álaá

le nkane makiénné Esowó né mfaánebuú.
²⁶ Ne gétúgέ mecho bós ágbógé ákwilé né
 negbo, enyú delu danjós genó eyigé ásámé
 mmu ηwe Mosis? Né abya genós eyigé
 mewε εbo eluli wye gélá sósge, Esowó ajós
 ne Mosis aké, ‘Me nlu Esowó ayi Abraham,
 ne ayi Asek ne ayi Jakób’. ²⁷ Esowó apó fó
 ayi awuú bós, alú Esowó ayi bós abi álú abε.
 Enyú bós Sadusi ako delu gyéε né mecho
 ewéna.”

Εβέ ewé epwó mabe mako

(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)

²⁸ Ménleré mabé Esowó fó ayi alú eféé
 gébé né Jisós ajósge ne bós Sadusi, ágégé
 nnó Jisós ashúú εbwó meko ne den ga ágií
 ji aké, “Εβέ Esowó ewéndé ηnea epwós mabé
 mako?”

²⁹ Jisós ashúú ji meko aké, “Εβέ ewé epwós
 mabe mako ele ewé ejós nnó, bós Isreli
 wuúge Esowó nte se ayi abó εsé ako alu ama,
³⁰ gbógé ne Ata Esowó wyeé ne metós wyeé
 meko, ne mendoó wyeé meko ne uféré byéé
 uko. Tégé wyeé lé ji yéndégébé, pyégé utós
 bií ne εshye wyeé meko, ³¹ ne ewé egbeé
 apeá eke, gbógé ne nte ménmε wyeé ndere
 ogboó ne gemε jyéé. Yé εbέ ewé ηnea epwós
 ayina apeá épó.”

³² Ménleré mabé Esowó yimbo ajós ne
 Jisós aké, “Ménleré, ajós chánéné, elu
 wáwálé nkane ajós nnó Esowó alu ama
 ayichá apó. ³³ Ne élú ntó wáwálé nnó obó
 mambógé gejee ne Esowó ne metós wyeé
 meko, obó mántégé wye lé ji yéndégébé, obó
 mámpyégé utós bií ne εshye wyeé meko. Ne
 obó mambo gejee ne ate bós nkane obó gejee
 ne gemε jyéé. Obelege mabé ayina apeá elo
 epwó yéndé gefógé upε ne εchye ewé osós né
 mewε ochyεge mbaá Esowó nkane εchye.”

³⁴ Jisós agegé nnó menleré mabe Esowó
 ayina ashúú meko melóméló, ajós ne ji aké,
 “Ela wó gachyé ne okpé né gefwage Esowó.
 Elo né gébé eyigémbo yé muú ayi ama mua
 mangií ji nkwe apó.”

*Muú ayi Esowó akweré ji ela gefwa alu
 mad wad?*

(Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)

³⁵ Ndere Jisós alérege bós né εcha upε
 Esowó, ajós aké, “Epye nnó ne ánleré mabé
 Esowó aké Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa

alu mpyáne mfwa Devid? ³⁶ Mendoó Uk-
 pea ne epye mfwa Devid jimbo abó ajós nnó,
 ‘Ata Esowó aké ne Ata wa,
 jwólé fa né εgbé εbwonyε wa né geluóge
 énogé

kpaá te mpyéé bós mawámé byéé álaá eké
 mboó genós ayi onérege uká byéé
 mfaá.’ ³⁷ Ne mbógé mfwa Devid
 akú Muú yi Esowó akweré ji elá
 gefwa nnó ‘Ata wuú’, epyémbo nnó
 ne muú yimbo ámagé bε mpyáne
 wuú?”

Ndere Jisós alérege mbo mmyε muú ayi
 alu eféé matoó ágós εbwó manwúgέ unó bi
 ji alérege.

*Jisós akwelé bad utós bií mbee nnó ekage
 ase gepógé Anleré mabe Esowó*

(Mat 23:1-36; Luk 11:43, 46; 20:45, 46)

³⁸ Ndere Jisós alu lérege aké, “Sége
 gébé ne gepógé ánleré mabé Esowó. Εbwó
 ágboó mámfyégé bó nkúu átyé átyé, ákéné
 ágyaáge ntoné gese nnó bós átámégé εbwó
 ne énogé. ³⁹ Εbwó ágboó ntó mánjwólé né
 malu énogé né mmu macha mmyεmenεne,
 ne ájyégé epaá, ájyaá lé malu afwa ne
 ájwólege. ⁴⁰ Εbwó ányé ákwi ándée upwós,
 ánéne mmyε áwyáge mámbwólé bós nnó
 álú bós alósáló. Ndere ápyεmbo εfwyale
 εbwó εjame nyε epwó.”

Εchyé mbya mekwi mendée

⁴¹ Jisós anérégέ manlere, ayyε jwólé toitoi
 ne mekwa ewé áfyéé ηka apele ndere bós
 áchwós áfyε manka bwó mmu genó eyigé
 áfyε ηka Esowó. Agé ndere gejamégé bós
 manka áchwós áfyéε gejamégé ηka. ⁴² Ewyage
 mbya mekwi mendée fó achwós fyé ntó
 baá ubaá ηgba ápeá abi álá fuú ye genó
 wó. ⁴³ Mekwi mendée yimbo achyεge
 mbo, Jisós akú baá utós bií aké, “Ngarege
 enyú wáwálé nnó εchye ewé mbya mekwi
 mendée yina achyεé epwó ewé yéndémuú
 áchyéé. ⁴⁴ Yéndémuú áferé ekeke ηka né
 gejamé eyi ji awyaá achyé, yémbo, ye lé
 mekwi mendée yina alu mbya, akwe ula
 géba jií achyεé.”

13

*Jisós agaré ndere áchwós nyε εcha upε Esowó
 (Mat 24:1, 2; Luk 21:5, 6)*

¹ Jisós ályáge εcha υπε Εσωω, maá utó wuú ama ajóó ne ji aké, “Ménleré, pe uchánchá upú ebi áténé ne uchánchá mataá.” ² Anérégé, Jisós ashuú ji meko aké, “Pó ógé mbó ukpékpé upú bina? Umúge nye kpá ne mataá ne mataá. Yéé ntaá némaá eni nélaá nye mfaá nte népó.” ³ Ewyage ndere Jisós ajye jwóle né mfaá Mékwe Olif éwé élú toitoi ne εcha υπε Εσωω. Pita, Jemsi, Jon ne Andru áfé mesomeso ájye gií ji aké, ⁴ “Garé ese, nde gébé eyige depo tiré na depyé nye? Ne ndé gepó ese dégéne nye ne dékaá nnó unó bina uko upye nye wáwálé?”

⁵ Jisós aló mangaré εbwó aké, “Sége gébé ekagé muú fó ábwólé enyú déno mewaá. ⁶ Njoge mbó, néndé gejamégé bós áséle nye mabó ma áchwó eta nyú. Adoó nye εbwó εwómé ájóoge aké, ‘Me ne nlú’ Apye nye mbó ábwólé gejamégé bós áno mewaá. ⁷ Ne déwuú nye ntó abya be kwókwólé ne enyú, ne ebi ámmye tete, Yémbó gébége unó bina uké upyé, débégé fó ne εfó. Néndé unó bina ubó mampye ne epófó nnó mme yina achwó kwya wó. ⁸ Gébé eyigémbó ntó maló kpakpa ámmye nye ne ate ne ate afwa ne bós bwó ámmye nye ne ate, emímí mesa ekwene nye malumalu. Mme yina anyíge nyé ne εshye abwólé né gejamégé malu. Éwéna ébé nye eké lé ula uló ubalé ebi mendée awúu gébége nebye neké nemmye ji.

Jisós agare ángbá bií εfwyale εwé εbwó ágéne nye

(Mat 10:16-25; Luk 21:12-17)

⁹ “Sége gébé, kaáge nnó ápyéne nye enyú áfyé né amu ákpakpa meló ápa mpa enyú mmu macha eso. Atúlege nye enyú né macha mmyemenene. Né getú ya, ájáme nye enyú détene né mbe ushu bó góména ne afwa meló. Apyégémbó kaáge nnó dege mbó lé meti mangaré εbwó mekomejóó wa. ¹⁰ Ne gemégé nnó mme yina akwya, bós ábó mangaré abya Εσωω melóméló né malo mako. ¹¹ Gébége ápyégé enyú ekagé dedorégé mmye mankelé uchuú mejóó ebi déjóoge. Gébé gékwónégé jógé uchu mejóó ebi uchwó enyú meno, néndé uchu mejóó

e bi déjóge upófó e bi enyú elé Mendoó Ukpea ne échyége nye enyú. ¹² Ne gebé eyigémbó ntó, anmó áchyége nyé atéé anmó nnó áwá. Ante áchyége nyé baá bwó nnó áwá. Baá áténege nyé ukóló ne ammaá bwó ne ante bwó mampye nnó áwá εbwó. ¹³ Bós ako ápaá nye enyú gétúgé délú ánkwalé ba. Yémbó yéndémuú ayi akogé metóó te kwyakwyaá, áférege nye ji né εfwyale gabo.

Jisós agaré nkane áchwó nye Jerosale
(Mat 24:15-21; Luk 21:20-24)

¹⁴ Jisós afe mbe mánjoge aké, “Gebobogé genó eyi gechyége mekpo unós mbaá Εσωω, gepyé nyé né malu ayi gélage pó mampye. (Muú ayi akúu ηwe yina ase gebé nnó εfwyale εchwó.) Gébé eyigémbó, bós abi álu né gebagé mewaá Judiya ábó ájye ákwó mfaá makwe ábií. ¹⁵ Yéé muú ayi alú mfaá gepú ekagé akyaá nnó ashulege mme ajye bó genó né mmu gepú jií. * ¹⁶ Muú ayi alú ntó né mekós áchwó yé gébé nnó akere mmú achwó bó nku gefwene wuú ne ábó. ¹⁷ Ε é ébéε nye mbó nnó ne andeé abi álu ne mane yé ne abi áchyége baá mámbé. ¹⁸ Nége mmye mbaá Εσωω nnó ekagé unó bina upye gébége néba, ¹⁹ néndé εfwyale éwé εchwó nye, ébéé gekpékpégé εfwyale éwé délá lú dangé te Εσωω akwye mme yina ne yé éwé εmage be sé eké éwémbó epó. ²⁰ Mbógé Εσωω alá sóre ndó yimbó ela mboó wó, ébyénnó yéé muú ayi apome nye apó. Yémbó gétúgé bós abi Εσωω ájyaá nnó ábó abií, asorege nye ndó eyimbó ela mboó. ²¹ Gébége yimbó, mbógé muú agaré enyú nnó, ‘Gége Kras, Muú yi Εσωω akweré ji elá gefwa alu fa,’ yéé agaré lé enyú nnó, ‘Alu né’, dékamégé fó ne ji. ²² Njoge mbó mampye enyú dekaá nnó, bós gebyó abi aké álu Kras ne bós gebyó abi áke álu bós ékpávε Εσωω ntó áchwó nye. Achwógé ápyéé nye ukpékpé ufélékpá e bi upwó amu. Apyémbó nnó ábwólé bós ako ne mbógé meti ébege yé ébéle bós abi Εσωω ajyaá nnó ábó abií, ábwólé εbwó áno mewaá. ²³ Sége ye gébé! Dekaaá nnó mbó mé mbe ngaré enyú depo εtiré na gemége nnó dépyégé.

* **13:15** Elú wáwálé nnó: Bós Jus áténege upú bwó, mfaá alu dede ayi muú akáge kwó ajwóle wyeé.

Unó bi upye nye gemégé nnó Maá Nte Mekwaá ákérege meso fa mme (Mat 24:29-31; Luk 21:25-28)

²⁴ “Gébégé efwyale ewéna echwógé, ténéténé ayi ebyeé, ñmées ekwene nye gemuagemua. Mfaá ágénégé sé. ²⁵ Ambe ntó ánoomege nye, ne unó bi uwyaá uto né mfaánebuú unyíge nye. ²⁶ Eféé ne ágéne nye nkane Maá Nte Mekwaá achwóó né mmu gekó ashúlege achwóó ne gekpékpégé uto ne énogé. ²⁷ Wye né gébé eyígémbo, atome nye makiénné jii nnó ájyé anyweré bós abi ji ájyaá né mme meko nnó ábé abii mbaá ama.”

Jisós amée gepógé genóoge fig ne unó bi upyee nye

²⁸ Jisós ajós ne baá utós bii aké, “Pége gepoge genóoge fig degii genó wye. Gébége mata jii álógé mántó bya uke enyú dekaá nnó nshwóné achwó shúle. ²⁹ Wyémbo ntó ne gébége enyú dégége nkane unó bina upyee, débó mankaá nnó gébé eyígémbo géla kwókwólé. ³⁰ Ngarege enyú wáwálé nnó njye eníné na négboó fós kpaá te unó bina ukó úpyee. ³¹ Mfaá ne mme ákoóge nye yémbo mekomejóó wa alaá te kwyak-wya.”

Yé muú ayi akaáge gébé eyigémbo apó (Mat 24:36-44; Luk 17:26-30, 34-36)

³² “Yé muú ayi ákaá bii né gébé eyigé unó bina úpyee nye apó. Makiénné Esówa ne mfaánebuú ákaágé fós, yé Maá Esówa jimboó ákaá wó. Ekosé wye Nte wuú ji mbií ne ákaá. ³³ Sége gébé dékpómé mmye, debé peé dégilé néndé enyú dékaáge fós gébé eyigé unó bina upyee nye.” ³⁴ Aké, “Elú eké mende fós abó ajyee neke, alyaa gepú jii ne baá défwé bii nnó ápele. Achyee yéndémuú ebi utós, ajós ne ayi ábáme gepú aké, ‘Bé peé, ógilé’. ³⁵ Wyémbo ntó ne enyú débo mambé peé dégilé néndé dekaá fós gébé eyigé mbós gepú akerege meso wó. Akage chwó ne nkwale, metós utuú, gejjéjyégé bii, yee ébéle dondo. ³⁶ Ekáge akwó enyú nenjé ndere debélege dékwánege. ³⁷ Ndere ngarege mbó enyú, mbántó ne ngarege yéndémuú nnó, Bége peé”.

14

Ajós geju manwá Jisós (Mat 26:1-5; Luk 22:1, 2; Jón 11:45-53)

¹ Ndó éla epea eyi bós Jus ányée epaá koó upú ne epaá bréd yi alá muálé. Anós baá ámpyee upe Esówa ne ánleré mabé Esówa ájwóle geju ákélege meti nnó áwá Jisós bibí. ² Ajós ne ate áké, “Dépyege fós ji gébége epaá ewéna, ékáge bós áñme ummye né meló.”

Awá Jisós mawee né meló Bétáni (Mat 26:6-13; Jón 12:1-8)

³ Ndere Jisós alu né meló Betani mmu gepúge Simun muú ubá anyée menyee, mendee fós achwó kpé mmu ne ékpómé mawee gebé ami majame ñka dós, éle laménda ayi ebwó ákuú nnó nard. Anené meno ékpómé ewémbo agbé mawee mimbo né mekpó Jisós. ⁴ Mendee yina apyege mbó, matós ásó bós fós abi álu efée kpaá te ájoge ne ate áké, “Mendee yina achwó mbó mawee mína ndé? ⁵ Mawee amí ákáge kpó, áse gejamégé ñka eyi epwó ñka eyi muu akage pye né ñme, áchyee mbaá ubyá bós ne wó mendee yina óchós mbó?” ⁶ Jisós ajós ne ebwó ake, “Gógé ji abe nyame, ndé enyú dechyége ji efwyale? Apye mbó lé me genchánchágé genó eta wa. ⁷ Ubyá bós úlú ne enyú, dékáge poó ebwó yéndégébé eyi dékélege. Ne me mbée nye fós ne enyú gébé geko. ⁸ Mendee yina apye me genó eyigé ji akaáge pye, abó mbe agbé me mawee mmye nnó gébége ngboge ánií me niíge. ⁹ Ngarege enyú wáwálé nnó yéndé mbaá ayi bós ágárege nye Abya melóméló ayina né mme meko, ágárege nye ntó genó eyigé mendee yina apye. Nkane ágárege, mbántó ne áteé nye ji yéndégébé.”

Judas akame mankpó Jisós (Mat 26:14-16; 11; Luk 22:3-6)

¹⁰ Judas Iscarot ayi alú maá utós Jisós ama né géluágé abi áfyaneápeá, ajye báne anós baá ámpyee upe Esówa nnó ákpoó ebwó Jisós. ¹¹ Ebwó awuúge gejuge Judas, matós ágo ebwó ányemenó nnó áchyége ji ñka. Eféé ne Judas álós mankélegé meti ewé ji apyee ne Jisós akpe ebwó né ámu.

Jisós anyee epaá koó upú ne baá utós bii (Mat 26:17-25; Luk 22:7-13, 21-23; Jón 13:21-30)

¹² Bií mbe ebí ányée epaá brəd yi alá muálé, gébé eyígémbo ne áwáne mágónnǵmé gepε nnó ányé epaá koó upú. Baá utóó Jisəs ájye gií ji áké, “Atá ndé mbaá yi ókélege nnó esé déjyé détyée menyée epaá koó upú wyée?” ¹³ Agigémbo Jisəs áferé baá utóó bií ápeá, ató áké, “Chóge né meló kpaá, detuge nye ne mende fə ayi ákpané nkwo manaá né mekpó, kwólege ji. ¹⁴ Dekwónégé né gepú eyígé ji akpené, jóge ne mbóó gepú nnó, ‘Ménleré áké dégií wə nnó, maá gepú áhkeé alé nnó ji achwógé ajwólé anyé menyée epaá koó upú ne baá utóó bií?” ¹⁵ Ne mbóó gepú yimbó alerege nye enyú maá gepú ayi ákwyé mé ábélé né mfaá enyón, tyége menyée sé efée.” ¹⁶ Baá utóó bimbó ájyege, ágé wye yéndégenó nkane Jisəs ajóó, átyé menyée epaá koó upú bwó efée ábele. ¹⁷ Nkwale akwónégé, Jisəs ne baá utóó bií makpó áfyaneápeá, áfé manyé menyée yimbó. ¹⁸ Ndere ájwólé ányée menyée Jisəs ajóó ne ebwó áké, “Ngarege enyú wáwálé nnó muú nyú ama achyege nye me mankwáá.” Mbóó yimbó alu mbó fa anyé menyée ne me. ¹⁹ Baá utóó bií áwúgé mbó, ála mmye meshwemeshwe, yéndémuú agige ji áké, “Ata nnó élé me?” ²⁰ Jisəs ashúú ebwó meko áké, “Elé muú ayi ese ne ji détyége nye amu manta mbya né mmu akpánkpa. ²¹ Ne Maá Nte Mekwaá agbóo nye wye ndere nwe Esowo abó ajóó mé te gachií. Utonkwa ube ne muú ayi akpóo nye Maá Nte Mekwaá. E é! Mbógé nnó ábé dambyé muú yimbó, mbó eló kpaá epwó.”

Menyée Ata Jisəs

(Mat 26:26-30; Luk 22:14-20; 1 Kór 11:23-25)

²² Ndere Jisəs ne baá utóó bií ányée menyée, abó ntó brəd áchyege matame mbaá Esowo né mmyemenéne, agyá ntó brəd yimbó ubauba, akaré mbaá baá utóó bií ajóge áké, “Gége menyammye wa na. Sége dényé.” ²³ Jisəs abwée ntó amó ne mmóó né mmu, achyége matame mbaá Esowo, achye baá utóó bií ányú átu ate. ²⁴ Ajóó ne ebwó áké, “Gége manoó ma amí magbéle mbaá gejamégé bóó gétúge menomenye ewé Esowo ányé ne ákwaá. ²⁵ Ngarege enyú wáwálé nnó ndere nnyú

mbó mmóó mína kwyakwya, mmagé nyú sé amícha kpaá te nnyú nye amí make gébége Esowo áké agbarege gefwa jií.” ²⁶ Ne ebwó ánerégé, ákwá ekwó áféé Esowo átané ákwó mfaá Mekwe Olif.

Jisəs agaré ndere Pita áshyáa nye ji

(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Jón 13:36-38)

²⁷ Jisəs ajóó ne baá utóó bií áké, “Enyú ako deboó nye delyaá me ndere ásámé mmu nwe Esowo nnó, Esowo áké, ‘Nwane nye membame mágónnǵme ne ekwó mágónnǵme eláa nye tyátyá.’ ²⁸ Ne nkwlégé né negbo, mbó nye mbe ne enyú né gebagé mewaa Galilií.” ²⁹ Ajógémbo, Pita áké, “Yé bóó ako ne ábó alyaa wə, me nlyágé fə wə.” ³⁰ Jisəs ashúú ji meko áké, “Pita gó ngaré wə nnó utuú bina fi gemégé nnó menó mekwó akú ukúkúle upea, wə ashyaá nye ukúkúle ulée nnó ókágé me.” ³¹ Yémbó Pita áké, “Yé ebé lé negbo, ngbóo ne wə, nshyáá fə wə.” Wyémbó ntó ne abifə ako ajóó.

Jisəs anemmye né Getsemane

(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)

³² Jisəs ne baá utóó bií ako áfé né melu ewé ákuú nnó Getsemane. Akwónégé éwu, agaré ebwó áké, “Jwólege fa, kpaá te nnérege manénémmye.” ³³ Ajógémbo asé Pita, Jəmsi ne Jón nnó akwólé ji. Nkane ájye aló mambó gejamégé meshwe ne masómé né metóó. ³⁴ Ajóó ne ebwó áké, “Masómé amí malú me metóó, maténe me meti negbo. Yémbó jwólege fa debe peé.” ³⁵ Atégé yée mmye mbe gachyée ató mano mme, amo ushuú mme, anemmye nnó mbógé meti élú, Esowo apye efwyale ewémbó ekoó ji koóge. ³⁶ Anenemmye áké, “Nte, Nte yée genó eyi gepwó wə gepó. Nnene wə mmye féré amó efwyale yina átané me mmye. Yémbó pye genó eyigé wə ókelege épó fə eyigé me nkélege.” ³⁷ Ánerégé akeré meso mbaá ayi bó Pita álú, achwó báne ebwó ndere ábélege géjyá. Ape Pita, agií ji áké, “Simun, nnó enyú dékágé bífó peé ne me, yée lé né nchwaneké ama? ³⁸ Beége peé, dénéénémmye mbaá Esowo nnó ékágé enyú dékpé né mmuameno. Matóó nyú ákélege nnó enyú dénéénémmye yémbó menyammye nyú áwyá gepwá.” ³⁹ Ama lya ebwó akéré meso manemmye wye gefóge

mmyemenéne eyigé ji abo anéne. ⁴⁰ Ne amá akérégé ndo eyi egbeé epeá né mbaá baá utóó bíí álú, abané wye ndere ebwó ábélege géjyá néndé géjyá gejá ebwó ame dóó, ne ákaá se meko ayi áshuúge ji wó.

⁴¹ Jisós ama akérégé ndo eyi egbeé eléé, abané wye ebwó ndere ábélege, anyá ebwó aké, “Délú bélege géjyá, degbeége mmye? Gékwyá mbó, ge gébé gekwané eyigé áfye nye Maá Nte Mekwaá né amú bóó ubeé.

⁴² Kwilége ka, déjye, gé muú ayi akpóo me mbó, alé chwó mé.”

Apye Jisós

(Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Jón 18:3-12)

⁴³ Ndere Jisós álú jóógembo, Judas maá utóó wuú ayi ama né geluágé abi áfyaneápeá achwó ne njuné bóó enine negbare bó aparanja ne mámbó unóó. Bóó bina élé anóó baá ámpyee upe Esowó ne ánléré mabé Esowó chóncho ne ákpakpa melo ne átómé ebwó nnó áchwó apye Jisós.

⁴⁴ Eké epyembó, Judas abó mé mbe agaré ebwó aké, “Muú ayi me ntyaáge gége ji mbó pyége, défyee metóó metóó nyú, déjye ne ji.” ⁴⁵ Judas ákwónégé yé gébé achó sé wó, akoó cho afé mbaá Jisós aké, “Ménleré ntamé,” akpá ji atyaá. ⁴⁶ Bóó bina ágégé, áchwó ápye ji agbaré ji ne amu matomato.

⁴⁷ Apyégé Jisós, metóó esó maá utóó wuú ama ajuú aparanja asó etu memfwé etukpe ámpyee upe Esowó. ⁴⁸ Eféé ne Jisós agií ebwó aké, “Enyú dechwó na ne bó aparanja ne mámbó unóó mampye me nnó me nlu menjó? ⁴⁹ Me nlú fa ne enyú yéndé bíí, nlerégé mekomejóó Esowó né echa upe, nnó débó degéé me mampye wó? Yémbó genó eyigé ásame mmu nwe Esowó gebó mampyé.” ⁵⁰ Baá utóó bíí ágégé mbó, áboó, ályaá ji.

⁵¹ Nkane ájye ne Jisós, nje gesa fó afyale metyee ndeé né menyammye akwólege ebwó. Aké ágéne ji, ágbare ndeé yimbó nnó ápye ji, ⁵² apalé eji, alyaá abó afé gejóónéné.

Jisós akpe unóó mpa

(Mat 26:57-66; Luk 22:63-71; Jón 18:13, 14, 19-24)

⁵³ Ase Jisós áfe ne ji mbaá etúkpe ampye upe Esowó, ánoó baá abi ápye upe Esowó, ánléré mabé Esowó chóncho ne ákpakpa

meló ájye chome wye. ⁵⁴ Pita ntó akwólege ebwó meso gachye, gachye kpaá te akpene né mmu dachi etúkpe ampye upe Esowó. Eféé ne ájye bane ámbamé dachi etukpe nnó awyagé mewe. ⁵⁵ Anóó baá ampye upe Esowó ne bóó ako abi ájwólé mmu echa eso, ákelé amma mpa gebyó mamma Jisós mmye nnó áwá ji. Yémbó ágé yéé ema wó. ⁵⁶ Gejamégé bóó ákwye depó mámma Jisós mmye yémbó élé gebyó néndé ebwó ako ápó nya meko ama. ⁵⁷ Bóó abifo ákwilé ka, ábyage ji gebyó mmye aké, ⁵⁸ “Ese déwú ndere ji ashúú mmye nnó ji ammu nye echa upe Esowó ewéna ewé akwaá átené ne ámu, ne ndo eléé ekwónégé átenegé ewéchéá ewé alá tené fó ne ámu wó.” ⁵⁹ Yémbó ebwó ako apó meko ama.

⁶⁰ Eféé ne etúkpe ampye upe Esowó ákwile ka né mbe ushuú bóó ako agií Jisós aké, “Wó ntó opó ne meko manshuú né depó etire bóó ájóoge mbó nnó opye?” ⁶¹ Yémbó Jisós akwene bómbo yé meko ashúú ji wó. Etukpe ema nmére egíí ji eké, “Wó ne ólú Maá Esowó, Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa?” ⁶² Jisós akamé aké, “Me ne nlú, dégene nye ndere Maá Nte Mekwaá ajwólé né geluoge enógé né egbé ebwónyene Esowó ne ndere achwó nye né mfaánebuú mmu geko.” ⁶³ Etúkpe ampye upe Esowó agyá mandeé jii né mmye manleré nnó metóó esó ji dóó, agií eso aké, “Ndé gécha démage kéle bó ntésé? ⁶⁴ Pó déwú depó etiré ji ajóoge? Amége mmye ne Esowó, nana deké depye nnó ne ji?” Bóó ako akame aké, ekwane nnó, “Áwá ji wáne.” ⁶⁵ Eféé ne bóó abifo áló mánkpo ji matye mmye, áwé ji ndeé ame, átúlege ji, ájóge aké, “Garé esé muú ayi adoó wó?” Ámbamé echa eso áchwó se Jisós ádoó ji maka.

Pita ashya nnó akaáge Jisós

(Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; Jón 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Ndere Pita álu né dachi yimbó, maá meso mendée fó ama né geluage abi ákpáne defwé mbaá etúkpe ampye upe Esowó achwó eféé, ⁶⁷ ágé ndere Pita ájwólé áwyáa mewe. Ape ji dómeé, ajóó aké, “Wó ntó ólu gelua ne Jisós muú Nasaren yimbó.”

⁶⁸ Pita ashya aké, “Chaá-ó nkaá yé geno eyigé ójoge mbó wó.” Ndere Pita akwilé manjye né meno gébámé, menomekwó

mbɛ akú. ⁶⁹ Mesɔ mendée yimbɔ áamá ágegé Pita wye alɔ mamma jɔɔ ne bɔɔ abi átené eféé aké, “Mende yina alu muú bwó ama.” ⁷⁰ Pita ama shya wye shya eké ewyage, bɔɔ abi átené eféé alɔ mánjɔɔ ne Pita áké, “Wáwálé gebii gepó mmu, ɔkágé shya fɔ néndé ɔlu muú Galilií.” ⁷¹ Yémbɔ Pita alɔ mánkalé aké, “Mbɔgé mbyɔgé le gebyɔ mfaánebuú áshulé me mmye, nkágé fɔ mende ayi enyú déjoge mbɔ.” ⁷² Ténéténé yimbɔ menɔ mekwɔ akú ukúkúle upeá kɔkɔgɔlɔkɔɔ. Pita ate mekomejɔɔ ayi Jisɔs abɔ ájɔɔ ne ji nnó, “Gemégé nnó menɔ mekwɔ akú ukúkúle upeá ɔshya nye mánáne aléé nnó ɔkaágé me.” Ateége mbɔ anyɔ meko ngbó ali segé segé.

15

Afé né Jisɔs mbaá Palet

(Mat 27:1, 2, 11-14; Luk 23:1, 2; Jɔn 18:28-32)

¹ Wye ndere bií ujyaá dondo, anɔɔ baá ampye upe ɛsɔwɔ, ákpakpa melɔ ne ánléré mabé ɛsɔwɔ áchomé ne bɔɔ ɛso ako, ájwɔle ájɔɔ geju. Eféé ne ágbaré Jisɔs áwéle, áse ji, áfé mbaá gɔmena Palet. ² Akwónégé Palet agii Jisɔs aké, “Wɔ ɔlu Mfwa bɔɔ Jus wáwálé?” Jisɔs aké, “Elu nkane ɔjɔɔ.” ³ Ajógémbɔ, anɔɔ baá ampye upe ɛsɔwɔ alɔ mammálé Jisɔs depó mmye matimati. ⁴ Palet ama gii Jisɔs aké, “Ɔpó ne meko manshuú? Ɔwuú fɔ depó ɛtíré ámmálé wɔ mmye nnó ɔpye?” ⁵ Ne yéé meko Jisɔs ashuú ji wó, ɛwena epye Palet alaá menɔ mekpo fuú.

Palet asó mpa nnó áwá Jisɔs

(Mat 27:15-26; Luk 23:13-25; Jɔn 18:39–19:16)

⁶ Gepɔge Palet gelu nnó yéndé ηme gébégé epaá koó upú bɔɔ Jus ábɔ mamferé muú ama né denɔ ndere bɔɔ ákélege. ⁷ Né gébé eyígémbɔ muú denɔ fɔ alú eféé, ákuú ji Barabas. Ji ne abifɔ ákpɛ denɔ gétúgé bɔɔ abi ɛbwɔ áwané né ɛfwyale ɛwé ɛbwɔ áchwɔɔ ne ɛwú né melɔ. ⁸ Ndere elúmbɔ, gejamégé bɔɔ ájye báne Palet nnó áferé muú denɔ ama ndere ápye mé yéndé epaá ɛwémbɔ. ⁹ Palet agii ɛbwɔ aké, “Enyú

dékelege nnó mferé Mfwa bɔɔ Jus?” ¹⁰ Palet agii mbɔ élé ji akaá chánéné nnó élé wye né nchye detú ne anɔɔ baá ampye upe ɛsɔwɔ ápyéné Jisɔs áchwɔɔ ne ji ɛta wuú.

¹¹ Yémbɔ anɔɔ baá ampye upe ɛsɔwɔ ágaré ɛkwɔ bɔɔ ɛwémbɔ nnó ágaré Palet áferé lé Barabas. ¹² Palet ama agii ɛbwɔ aké, “Enyú dékelege me mpye yéé nnó ne mende yina ayi ákuú ji Mfwa bɔɔ Jus?” ¹³ Ne ɛbwɔ ako ákalé kénké aké, “Wó ji né gekwa.” ¹⁴ Palet ama gii ɛbwɔ aké, “Ndé gabo ayi ji ápyeé?” Yémbɔ ákpɛ kále kénké né ɛshye aké, “Awó ji né gekwa.” ¹⁵ Nnó Palet ápye matɔɔ ágɔɔ bɔɔ Jus, áferé Barabas né denɔ. Ágaré bɔɔ bee bií nnó átulé Jisɔs ne geto, ánerégé, áwó ji né gekwa.

Bɔɔ bee ájwyage Jisɔs

(Mat 27:27; Jɔn 19:2, 3)

¹⁶ Bɔɔ bee bimɔ ánerégé mantulé Jisɔs, ája ji áfé mmu ɛcha gɔmena. Ákuú bɔɔ bee ako né geluá gebwɔ. ¹⁷ Afyé ji nkúu megélé, áto ɛla meshii eke ɛla mfwa ákweré ji mekpo. ¹⁸ Ápyegémbɔ, alɔ manjwyagé ji aké, “Mfwa bɔɔ Jus, neki nébé ne wɔ.” ¹⁹ Ne alɔ mándógé ji unɔɔ né mekpo. Ákpó ji matyé mmye, áto manó mme mampye eké anóge ji. ²⁰ Ánerégé mánjwya ji, áferé nkúu megélé yimbɔ ákeré áfyɛ ji mandeé jii né menyammye wuú. Ája ji átane né melɔ manjye wó né gekwa.

Awó Jisɔs né gekwa

(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Jɔn 19:17-27)

²¹ Ndere ájyeé átuú ne mende fɔ ayi akamege Simun muú melɔ Sɛren nkane atané melɔ wuú ájyeé né Jerosale. Bɔɔ bee bimɔ ágbaré ji kpékpé nnó ákpá gekwagé Jisɔs. Simun alu nte bɔ Aleksanda ne Rufɔs. ²² Afé né Jisɔs né mbaá ayi ákuú nnó Golgota. Ula utané nnó melú Unkónkɔ makpo. ²³ Achyéé ji mmɔɔ amí áchwaré ne uka ɛbí ákuú nnó myrrh * Yémbɔ Jisɔs ashya manyú. ²⁴ Ala wye eféé mbɔ, áwó ji né gekwa, áηme gefógé megyaá fɔ nnó ákáré mandeé jii eyi yéndémuú aséle. ²⁵ Awó Jisɔs né gekwa né kálánka ɛneneama né dondo. ²⁶ Abɔ gebagé genɔɔ áwɔ mfaá mekpo gekwa eyigé áwɔmé Jisɔs

* 15:23 Elú wáwálé nnó: Myrrh ɛle uka bi úlú nya mampye nnó muú awuúge fɔ ubale dɔɔ.

wyεε, ása genó eyigé áké ji apye ne áwame ji. Aké, “Mfwa bós Jus.” ²⁷ Awó ntó anjo apea gébége gema ne Jisós, ama alu né egbé εbwonye wuú ayifo né egbé εbwabe wuú. Yéndemuú bwó álu né mfaá gekwa jii. ²⁸ Mechó ewéna épye nnó ébé wáwálé nkane mekomejó εσωω ájó nnó áfyε ji mmu mpa bós ubeé. † ²⁹ Ne bós abi ákoge koógé ájúu Jisós mashye mmye, ákamege ne makpo, ákálege áké, “Ε έ, Pó wó ne oké ommu nye εcha upe εσωω gemégé nnó ndó ελέε εκwóné wó omage téne ewéchá? ³⁰ Poó gemε jyé otáné mfaá gekwa oshulé mme.” ³¹ Wyémbó ntó ne anós baá ampye upe εσωω ne ánleré mabé εσωω ntó ájwyáge ji áké, “Apoóge bós bí chachá, akaáge poó fó gemε jii. ³² Aké ji alu Muú yi εσωω akweré ji elá gefwa, áma jóó áké ji alu Mfwa bós Isrēli, átáné mfaá gekwa áshuúlé mme. Apyégé mbó, ese défyéε matós ne ji.” Anjo bimbó abi áwómé ntó εbwó né ukwa, ájúu Jisós mashye mmye.

Negboné Jisós

(Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Jón 19:28-30)

³³ Metós ηwómese, kálánká εfyáneépeá éké ékwónege, ημεέ εnomé, gemmua gékwé né melo meko kpaá te kálánká ελέε. ³⁴ Kálánka ελέε eyimbo, Jisós alo mánkalé kénké áké, “Eloi, eloi lama saba tani, ula utené nnó εσωω wa, εσωω wa, ndé olyaá me mbiú né εfwyale?” ³⁵ Bós abifo abi átené εφέε áwúgé ndere Jisós ajóge mbó áferé áké, “Akuú mbó lé Elija muú εkpávε εσωω.” ³⁶ Muú ama né geluage bós bimbó abó gatélé ajye bó εκochá, áwe ne genós anyua né mmú mmós amí mamýame, abwéé até Jisós né ubós meno nnó ányú. Ajós áké, “Degé kpé nnó Elija achwó feré nye ji mfaá gekwa yi.” ³⁷ Ne Jisós ama akále kénké, ashulé kwyakwya geféré h-ε-m metós ekwé. ³⁸ Wyé ndere Jisós ágbó, ndeé eyi ekaré εcha upe εσωω, egyalé uba upeá te mfaá gba-ra-ra-ra εtya mme. ³⁹ Muú kpaá bós bee ‡ ayi atene εφέε agegé gefós eyige Jisós akalé ne ale gbó áké, “Wáwálé mende yina alu Maá εσωω.”

⁴⁰ Gébé eyigémbó ntó, andée fó átené nya tete ágéné yéndégenó eyi gepyé ne Jisós. Né geluage andée bina Méri ayi atané melo Magdala, Salomé, ne Méri mma Jεmsi ayi mamane kó εbwó ne Jose álu ntó wyε. ⁴¹ Gébége Jisós alu né Galilií andée bina ábó ákwólege ji, ama ápóge ji ntó, andée abifo abi átane Jerosale ákwóle Jisós álu ntó wyε.

Anii Jisós

(Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Jón 19:38-42)

⁴² Jisós agbó bií bí bós Jus ako ákpomége mmye nnó né nkwale álo mányé uwyaá bwó. Ndere bií ule koó, ⁴³ mende fó ayi ákuú ji Josef achwó. Alu muú melo Ari-matya, alu muú ayi anoge ji dós né eso bós Jus, ji abó agile ntó gébé eyigé εσωω achwó gbare nye gefwa jii. Akpome mmye nkane mende, ajye báne Palet agii ji nnó achye ji utó nnó ajye áferé genkwógé Jisós né mfaá gekwa. ⁴⁴ Agigé mbó, Palet alaá meno fuú mánwu nnó Jisós agbó mε. Akú muú kpaá bós bee agii ji wá Jisós agbóo mé. ⁴⁵ Muú kpaá bós bee yimbó akamé nnó agbo, εφέε ne Pálet akamé nnó Josef akáge jyε feré genkwógé Jisós né gekwa. ⁴⁶ Josef ajye na éshyε ndeé pópó, áferé genkwógé Jisós né gekwa, afyalé géjí ne εshyεε ndeé eyimbo, akpa ajye fyε mmu menome ewé áchomé mmu εtárávε. Abogéné gekpékpégé ntaá agbé meno menome ewembó. ⁴⁷ Méri muú melo Magdala ne Méri ayi mmá Jose ágé mbaá ayi ábelé genkwógé Jisós.

16

Jisós akwilé né negbo

(Mat 28:1-10; Luk 24:1-12; Jón 20:1-10)

¹ Bií uwyaá bwó ukógé, Méri muú melo Magdala, Salomé ne Méri mmá Jεmsi ájye na mawéé gebéé nnó ájye gbere né genkwógé Jisós. ² Ne dondo bií mbe né uwyaá, ndere mbe ηme atane, εbwó ájye né menome ewé anii Jisós. ³ Agíge ate áké, “Wáá abogéné nye esé gekpékpé ntaá eníné ágbε mbó menome”? ⁴ Aké ákwónege wyε, áge nnó abogéné mé ntaá enínémbó néla babá nelu gekpékpégé ntaá. ⁵ Ndere εbwó

† 15:28 Ελί wáwálé nnó: Melo ηwe ewena né ukwene bó ηwe abifo áfyε εwu né ukelenge pe KJV ne TEV. ‡ 15:39 Ελί wáwálé nnó: Muú kpaá bós bee Rom alu muú yi apele usaá bós bee uta.

ákpene mmu menome ewémbò, áge njye gesa fò ajwólé né egbé ebwonye bwó, afye ewule pópó. Ebwó ágégé mbò alá mano mekpó fuú. ⁶ Njye gesa yimbò ajóó ne ebwó aké, “Défógé. Nkaá nnó dékelege mbò lé Jisós muú Nasaret ayi ábó áwómé nya ji né gekwa, apó sé fa, Esòwò apye ji akwilé né negbo. Gége melú ewé ábóó ábelé ji. ⁷ Kéregé meso dégaré Pita ne baá utóó bií abifó nnó ji abó mé mbé ne enyú afé né Galilí; dégené nye ji ewú wye ndere ji abó agaré enyú.” ⁸ Andée bimbò átáné né menome ne gatélé, áwére ne efó metóó, ne yéé muú fò agaré ebwó geno eyíge pye wó gétúgέ efó ewe elú ebwó matóó. *

Jisós aleré mmye mbaá Méri yi Magdala

⁹ [Dondo bií mbé uwyaá ébi Jisós akwilé né negbó, abò mbé aleré mmye mbaá Méri muú meló Magdala. Jisós abó aferé nya ji aló nchye akénéama mmye. ¹⁰ Méri afé agaré ájeé bií abi ebwó ábó ákene nya ne Jisós ne ábane ebwó ndere álíle, ásómege. ¹¹ Yé lé ebwó áwuú nnó Jisós álú mebe Méri muú meló Magdala agé ji, ákamé fò nnó elu wáwálé wó.

Jisós alere mmye mbaá baá utóó bií apea

¹² Ewyágé Jisós akwó mbé ushuú baá utóó bií apea né gefóó eyigé alá kaáge sé ji gébégé ebwó ákene ájye né meti. ¹³ Ebwó ákaáge nnó muú yi ágene mbò ele Jisós, ákeré meso ájye garé baá utóó bifó yémbò ye muú bwó yi ákamé nnó élú wáwálé ápó.

Jisós alere mmye mbaá baá utóó bií afyaneama

(Mat 28:16-20; Luk 24:36-49; Jón 20:19-23; Anj 1:6-8)

¹⁴ Éma ewyagé ndere baá utóó bií ájwólé ányéé menyéé, akwó ebwó ushuú aló mawéé ebwó gétúgέ alá pò né ukáme ne matóó ayi ebwó áñea alá kamé mekomejóó bóó abi ágené nnó ji akwilé né negbo wó. ¹⁵ Ajóó ne bwó aké, “Chóge né maló mme meko dégarégé bóó abya Esòwò melóméló. ¹⁶ Muú ayi akamégé mekomejóó yina ne áwyaáge ji manaá Esòwò, áférege nye ji né efwyale gabo. Ne muú ayi alá kamé mekomejóó yina wó, ákwéne nye mpa Esòwò. ¹⁷ Gé unó

bi upye nye ne bóó abi ákamé ne Esòwò na. Né mabò ma ábuú nye aló nchye, ájoge nye ufóó mejóó ébi alá kaáge fò. ¹⁸ Agbárége nye mmyò ne ámu ne ye ányú le uka ubo yéé geno eyi gepye ebwó gepó. Anérégé bóó mameé amu mmye, átóge.”

Jisós akwó afé mfaánebuú

¹⁹ Ata Jisós anérégé mánjóó depò tire na, Esòwò ase ji akwó afé né mfaánebuú. Ajwólé né geluáge enógé né egbé ebwonye nte wuú Esòwò. ²⁰ Baá utóó bií ntó alá mbò ákeré, ákéné ágarége bóó mekomejóó Esòwò né maló mme mako. Atá Jisós ntó alu ne ebwó achyége ebwó utóó ápyéé ufélekpá mánleré nnó mekomejóó bwó alu wáwálé.]

* **16:8** Elú wáwálé nnó: Maló ñwe yina 9-20 ápó né ukwene bò ñwe bifó.

Abya melóméló ayi Jis̄s Kras ndere LUKASE ásamé

Ulaulɔ

¹ Atá Tyófilos, gejamégé bɔ́ ámuá mé mansá abyá unó bí úpyé né metɔ́ metɔ́ esé. ² Ebwɔ́ ásá wyé ndere ebwɔ́ ábɔ́ áwuú mbaá bɔ́ bí ákpané amé ebwɔ́ ágené ndere unó biná ulɔ́ mampye ne ukwyá, ne éké éwyage álɔ́ mangare abyá yi. ³ Ndere me ntó mbɔ́ nkɔ́lege unó bina uko chánéné te gachií, mbɔ́ ngé nnó élú galógálɔ́ nnó nsá wɔ́ unó bi ndere nsámé nkwyé ubi nkane úpyé géma géma. ⁴ Mpyé na nnó wɔ́ ɔ́kaá nnó, unó bí ábɔ́ agií wɔ́ úlú wáwálé.

Na ne nebyéné Jɔ́n Menwyad bɔ́ manad Esɔ́wɔ́ nékené

⁵ Gébége Herɔ́d abɔ́ alú mfwa né gebagé mewaá Judiya, Mampye upé Esɔ́wɔ́ fɔ́ abɔ́ alu wyé, ákuú ji Sakariya. Ji ne ampyé upé abifo ápye utɔ́ né geluágé Abija. Mendée wuú Elisabet alu ntó mpyáne *Eron. Abi álú ntó ámpye upé Esɔ́wɔ́. ⁶ Ebwɔ́ apeá álú cho né mbe ushu Esɔ́wɔ́, áwuú mekomejɔ́ wuú áma ábélege mabe jíí, ákwéné ye ema ⁷ ebwɔ́ ako ákwɔ́ ukoó ne ápɔ́ ne maá, gétúgέ Elisabet alú ménkwɔ́.

⁸ Bií uma, élé gebégé utɔ́ Sakariya ne ekwɔ́ wuú, Mampye utɔ́ bií nkane mampye upé Esɔ́wɔ́. ⁹ Náná elú lé gepage bwɔ́ ámpye upé Esɔ́wɔ́ manyú nkɔ́ nnó, Esɔ́wɔ́ ajoyá genó eyíge yéndemuú abɔ́ mampye. Ápyégé mbɔ́ ajya Sakariya, nnó ji ne akpé mmu echa upé Esɔ́wɔ́ mansó genó eyíge géwya gebé nkane elu. ¹⁰ Gébé gékwónégé eyíge Sakariya ajoyé sɔ́ geno gebé eyígembɔ́, gejamégé bɔ́ gélú dafye génénemmye. ¹¹ Wyé gébé eyigembɔ́, aké apele ekiénné Esɔ́wɔ́ ekwɔ́ ji ushu, étené égbé ebwɔ́nye wuú kwɔ́kwólé ne geluó eyíge asó uno ubé bimɔ́. ¹² Agégé mbɔ́ efɔ́ ékwɔ́ ji metɔ́, ala amé mekpɔ́ fan.

¹³ Yémbɔ́ ekiénné Esɔ́wɔ́ éké ne ji, “Sakariya ɔ́fógé, néndé Esɔ́wɔ́ awú mmyemenene jyé ne mendée wyé Elisabet akpane nyé une ne abyene nyé maá mende

ne ɔ́bɔ́ mankuú ji nnó Jɔ́n. ¹⁴ Ɔ́be nyé ne metɔ́ megɔ́megɔ́, ne gejamégé bɔ́ ábée nyé ne nechóchó gétúgέ nebyé níí. ¹⁵ Ji maá yina abe nyé gekpékpégé muú né mbe ushu Ata Esɔ́wɔ́, ne ji anyú fɔ́ mmɔ́, ye amí bagebage, ye ami matomato, ne élo te bií ebi ábyené ji Mendoó Ukpea egbége nyé ji metɔ́, ¹⁶ ne ji abwólége nyé matɔ́ bɔ́ Isréli nnó ákwólé Ata Esɔ́wɔ́ bwɔ́. ¹⁷ Maá yimbɔ́ abɔ́ nyé mbe ne Ata Esɔ́wɔ́ ndere muú dentɔ́. Esɔ́wɔ́ achyége nyé ji uto mendoó wyé nkane abɔ́ achyé Elija, nnó ápyé ánte ábɔ́ gejeé ne baá bwɔ́ ne ápye nyé abi átoó makpo áse gepɔ́ eyíge abi átené cho. Ápye nyé unó bí uko nnó bɔ́ ákpómé mmye mangilí Ata Esɔ́wɔ́.”

¹⁸ Sakariya agií ekiénné Esɔ́wɔ́ aké, “Mpye nnó ne nkaá nnó mechó ewéná ebée nyé wáwálé néndé esé ne mendée wa dékwɔ́ mé ukoó?” ¹⁹ Ekiénné ewémbɔ́ éké, “Me Gabriya, ne ntené fáná gétúgέ Esɔ́wɔ́ atómé me nnó nchwɔ́ ngaré wɔ́ abyá melóméló yina. ²⁰ Gé ɔ́be nyé mbú, ɔ́jógése mejɔ́ kpaá te depɔ́ etí dépye nyé gétúgέ ɔ́lá ɔ́kamé uchwú mejɔ́ bá ebi ube nyé wáwálé né meso gébé wɔ́.”

²¹ Ndere Sakariya alú wyáge mmu, bɔ́ bí ábɔ́ álú dafye ánénemmye akwé tametame, álɔ́ memferé genó eyi gepye ji mmu echa upé Esɔ́wɔ́. ²² Gébége ji atané dafye, amua manjɔ́ mejɔ́ meti épɔ́. Ala méé lé ne amu elé alaá mbú, ebwɔ́ ágégé mbɔ́ ákaá nnó agé lé amé géjyá né mmu echa upé Esɔ́wɔ́. ²³ Gébége nénjáne utɔ́ bií né byégé, akere melɔ́ wuú.

²⁴ Éké ébelege, mendée wuú Elisabet akpa une, ala mmu bibií né amfaá áta. ²⁵ Ne aké, “Nána nkaá nnó Esɔ́wɔ́ agé me meshwe, aferé me neshye mmye nnó bɔ́ ájwyágé sé me dénkwɔ́.”

Gegaré nebyéné Jis̄s

²⁶ Gébége Elisabet alú ne une amfaá akéné, Esɔ́wɔ́ atɔ́ Gabriya ekiénné wuú né melɔ́ Nasaret ewé elú né gebagé mewaá Galilií. ²⁷ Atɔ́ ewú nnó ejyé etá gébwéne mesɔ́ mendée ayi ákuú ji Méri, ayi ebwɔ́ ne Josef ányémeno mambá ate. Josef alu mpyáne mfwa *Devid. ²⁸ Ekiénné Esɔ́wɔ́ efé etá Méri éké, “Mmá ɔ́jwɔ́le, Esɔ́wɔ́ alu ne wɔ́ amá agbo ne wɔ́ dɔ́.”

29 Mēri awúgέ mbó akwé tametame, aferege, agige né metóó wuú nnó ndé gefógé matame na? 30 Ekiénné ewémbó éké ne ji, “Mēri Ƴfógé, Esówó agboó ne wó ne achyé wó nebo. 31 Gé, okpane nyé une, obyé maá mende ne okuú nyé ji nnó Jisós. 32 Abé nyé gekpékpége muú ne ákuú nyé ji Maá Anyátá Esówó. Ata Esówó apye nyé ji ajwólé né gelúgέ Mfwa Dεvid, gekwénegé nte wuú. 33 Agbarege nyé gefwa mbaá upyáne Jakób uko tε kwyakwyá. Ne gefwa jíí gébyé fó.”

34 Mēri awúgέ mbó, agíí ewú aké, “Ékéne mbó nnó ne nkpá une nkane nlá nlú dankáa mende?” 35 Ekiénné Esówó eshuú ji meko éké, “Mendoó Ukpea echwó nyé wó mmye ne uto bí Anyátá Esówó upye nyé wó okpá une. Né gétú yina maá yí obyéne nyé abé ne ukpeá ákuú nyé ji Maá Esówó. 36 Gé, menjó wýé Elisabet ye élé akwó ukoó ne bóó abó ákuú ji menkwó mendée, nana akwóré gefó alé amfaá akéné ne abyene nyé maá mende. 37 Ne kaá nnó genó gefó eyí gépwó Esówó gepó.” 38 Ekiénné Esówó ejógé mbó, Mēri aké ne ewú, “Nlu lé maá utóó Esówó, ébé wýé nkane ojóó.” Mēri ajógé mbó, ekiénné ewémbó éseé.

Mēri ajye gé Elisabet unkéé

39 Depó eti dépyégé, Mēri akpomé mmye akwilé wá akwó afé né meló fó ewé, elú né gebagé mewaa Judiya. 40 Akwónégé, akpe mmu gepúgέ Sakariya, atamé mendée wuú Elisabet. 41 Gébégé Elisabet awuú matame Mēri, maá yi alú ji une akwilé melu ujwólé ne eshye, ne Mendoó Ukpea echwó gbée Elisabet metóó. 42 Ji ado elúlú ajóó ne mēri aké, “Wó ówya éfwó opwó andée ako, ne mejé Esówó ébé ne maá yi wó obyéne nyé. 43 Nlu kpé waá ayi Esówó anógé me ne mmá Ata wa achwó gé me unkéé? 44 Wye oké otamege me mbó, nechóchó népye maá akwilé né melú ujwólé. 45 Méjé Esówó ébé ne ji yi akamé nnó mechó ewé Ata ajóó mbó, ebe nyé wáwálé.”

Mēri aféé Esówó

46 Mēri aké:

“Metóó wa egóó me ne Ata.

47 Ne metóó wa elú ne nechóchó gétúgέ Esówó Mempoó wa.

48 Ji ate me ye élé nlú lé menkpané defwé wuú.

Ló nána ojyégé mbe, bóó ako akúu nyé me nnó muú yi abóó nebo,

49 nendé Esówó yi awya uto uko, apye me gekpékpégé mechó.

Enógé ébé ne ji kpaá tε kwyakwyá,

50 agéne meshwe mbaá bóó bí anógé ji, eló né ante bwó ekwóné né upyáne.

51 Aléré eshye ne ebwó wuú

mantya bóó nepá ne ufóó unó bí ebwó áferege.

52 Aferé afwa né malú ujwólé bwó, ne afyé ubyá bóó né malu bwó.

53 Achyé menyéé mbaá bóó bí alú mesa, ne abú afwa áfé amu máwa.

54-55 Ate menomenye ewé ji abó anyéé ne ukwéne ante sé, ne náná achwó mampoó baá Isreli, bóó utóó bíí.

Apye wye ndere ji abó anyémeno nnó agene Abraham meshwe, ne upyáne bíí tε kwyakwya!”

56 Mēri ajógé mbó, abelé ne Elisabet genógé amfaá aléé, ne ákeré meso meló wuú.

Nebyéné Jón Menwyá bóó Manad Esówó

57 Gébé gékwónégé eyígé Elisabet ábyéne, abyé maá mende. 58 Ate ánmé ne bóó ulagepú bíí, aké áwúu nnó Ata Esówó agé ji meshwe achyé ji nebo, matóó ágo bwó ako.

59 Ne ndó énee ékwónégé áchwó mansó ji nsó ne ábó álú mamfyé ji mabó nte wuú Sakariya. 60 Mma wuú aké ngba, “Ákuú ji Jón.” 61 Yémbó aké ne ji, “Yé muú ula gepú wýé fó ayi awya mabó mímbó apó.” 62 Ne áméé ne amu ágíí nte wuú aké, ndé mabó mí ji akélege nnó áfyé maá yimbó. 63 Améé ne amu nnó áchyé ji genó gefó ásá wýé. Achwó ne géjí asá, “Mabó maá yimbó nnó Jón.” Bóó ágégé mbó ála mano mekpó, fuú.

64 Sakariya áságé mbó, ténéténé ama ló manjóó mejóó ne aló mamféé Esówó.

65 Gébégé bóó meló wuú, áwúu nnó Sakariya ama ló manjóó mejóó, mechó ewéna epwó bwó amu. Gegaré mechó ewé, gékwó gékwóné maló mekwé mako né gebagé mewaa Judiya. 66 Bóó ako abi áwúu mechó ewé, áfyé né matóó bwó áferege nnó,

“Maá yi abée nyé ndé gefóó?” Aférege mbo elé ágené nnó Esòwò alu ne ji.

Sakariya aféé Esòwò

⁶⁷ Né gèbé eyigémbo Mendoó Ukpea echwò gbée Sakariya mmu metóó awú meko mejóó Esòwò ne alò mangaré aké:

⁶⁸ “Gó ebwó áféé Ata Esòwò, nte bọó Isrèli! Gétúgè achwó mamferé bọó bíí né defwé.

⁶⁹ Achyé esé gekpékpégé ménchyé genwá ayi átané ula gepú Mfwa Devid maá utóó wuú,

⁷⁰ wyé ndere abó ányémèno mbaá bọó ekpávè Esòwò abi gekwéne nnó,

⁷¹ ji apoóge nyé esé, mbaá bọó bí ákelege manwá esé,

ne aferege nyé esé né amú bọó mawámé esé.

⁷² Abó ányémèno mangé meshwè mbaá ukwéne antè sé,

ne ate menomenyè ukpea ewé jimbóó abó anyéé ne ebwó.

⁷³ Abó agaré gekwéne nte sé Abraham ne akelé nnó,

⁷⁴ aferege nyé esé né amú bọó mawámé esé, nnó dépyé utóó bíí débégé ne efó,

⁷⁵ mambé bọó ukpea bíí wáwálé ne mantèné cho né mbe ushu wuú, ndó meko kpáá tè dégboó.

⁷⁶ Wò, maá wa, ákúu nyé wò *Muú Ekpávè Anyátá Esòwò.

Óbò nyé mbe ne Ata Esòwò nnó, ókwyé mati jíí.

⁷⁷ Ópye nyé bọó Esòwò ákaá nnó, Esòwò ákelege manjíínte gabo bwó ne áféré ebwó né efwyale gabo.

⁷⁸ Gétúgè ji ágéne meshwè dọó mbaá bọó yéndégébé,

ji atóme nyé muú yi achyége esé genwá, achwó ayi átanége né mfaánebuú ayi mfaá mfaá nkane mhméé ewé étye dondo,

⁷⁹ ewú échyége nyé gengbó mbaá bọó bí álú né gemua,

ne échyége nyé genwá mbaá bọó abi álú né manó negbo,

ne manléré esé meti ewé échwò ne genwágé nesò.”

⁸⁰ Ne maá Sakariya yimbo alu ne ekwò wuú, awéne ne menyammye ne dengá, ne Mendoó Esòwò elú ne ji. Awégé, ajye jwóle né *mashwòne, ne gèbé gekwónége, álere mmye jíí gbógónó mbaá bọó *Isrèli.

2

Nebyéné Jisòs Kras

(Mat 1:18-25)

¹ Né gèbé eyigémbo, Ógòstòs abó alu *Mfwa kpaa né malò yi álú ntente *Rom. Afyé ebé nnó ápá bọó ako abi álú né malò ayi abó álú nte gefwa jíí. Gè ndó mbe ayi alò mampáné bọó na, ² né gèbé eyigémbo Kwirinòs alu gòmena né gebagé mewaá Siriya. ³ Ndere elúmbò, yéndémuú afé né gebagé melò wuú mansá mabò míí mmu bò ñwè abi ápáne bọó. ⁴⁻⁵ Josef atané melò Nasaret né gebagé mewaá Galilií, ase Mèri ayi ebwó ányémèno mambá ate, áfé né Betèlehem mmu Judiya mbaá ayi abó ábyénè Devid mfwa nyá *Isrèli, mánzá mabò bwó. Josef afé éwu gétúgè álú mpyánè Devid. Gèbé yimbo ntó Mèri alu ne unè.

⁶ Ndere ebwó álú ewú, gèbé gekwánè eyigé Mèri abyénè maá yimbo. ⁷ Ne abyè maá mbe wuú mende. Afyalé ji ne ubaá mandeé, abelè ji mmu gekú mbaá utú unyèé menyéé, néndé melu epó nyá ewé ebwó achwógé ábélege mmu.

Ambamé magónhyme ne Makiénné Esòwò

⁸ Eké epyémbo, ande fò álú né mewaá kwókwólé ne Betèlehem, ábáme magónhyme bwó ne utuú. ⁹ Ne áké ápéle *Ekiénné Esòwò ekwó ebwó mbe ushu ne gengbógé Ata gégené gegyá ebwó mme. Éfó ekwó ebwó metóó dọó. ¹⁰ Yémbo Ekiénné Esòwò eke, “Défógé, nchwó enyú ne genchánchágé abya ayi álú ne gejamégé nechóchó mbaá bọó ako. ¹¹ Fina né melò Mfwa Devid, ábyé Mempoó nyú, alu Ata, Muú yi Esòwò akweré ji elá gefwa. ¹² Ne gepò eyi gelérege nyé enyú nnó gé maá yimbo na, gélú nnó degene nyé maá yi áfyálé ji ne ubaá mandeé, abelè ji mmu gekú, melu ewé utú unyèé menyéé.”

¹³ Wyé mbélépó mbò, áké ápélé, ekwó makiénné Esòwò etané mfaánebuú echwò cho ne ewé ebóó mbe, álò mánkwáné, áfége Esòwò ake:

¹⁴ “Ngó ábé ne Ata Esòwò ayí álú né mfaánebuú ayi mfaá mfaá, achyé nesò ne bọó mme néndé agboó ne ebwó.”

¹⁵ Makiénné yimbo ályágé ebwó, ákére meso né mfaanebuú. Ne ámbamé

magónhyme áke ne ate, “Déjyé dégé geno eyi gépyé né Betlehem eyíge Ata Esòwò agaré esé.” ¹⁶ Mbòntó ne ebwó ákwilé wáwá ákwónégé, ágé Josef ne Mèri chóncho ne maá yimbò ndere ábelé ji mmu gekú. ¹⁷ Ndere ágené ebwó, álo mangaré unò uko ebí ekiénné Esòwò ejóó, gétúgé maá yina. ¹⁸ Bóó ako bí áwuú mechó ewé ámbamé magónhyme ájóó, ála mano mekpo fuú. ¹⁹ Yémbò Mèri awuúgé depò eti deko, afye mmu metóó wuú aférégé yéndégébé. ²⁰ Bóó bi ábáme magónhyme, ákérége meso, áchyege ngó ne áfége Esòwò mbaá depò tiré bwó áwuú ne ágené. Unó bi upye janja ndere ekiénné Esòwò egaré bwó.

Afyé maá yimbò mabò nnó Jisòs

²¹ Uwyá ukoó, ne gébé eyíge ebwó áso maá *nsó gékwané, ne ebwó áfyé ji mabò nnó Jisòs, mabò mí Ekiénné Esòwò ebó efye ji ne mma wuú alé kpá une bií.

Aleré maá ayi ákuú ji Jisòs mbaá Esòwò

²² Ne gébége gepúgé buú getyaágé, gébé gékwané eyíge Josef ne *Mèri ájye pyé *Gepe ndere ásámé né mabe Mosis, ne ákpa maá bwó manjye mfaá Jerosale nnó áleré ji mbaá Esòwò. ²³ Ndere ásámé né ñwe Esòwò nnó, “Yénde mambé maá ayi alú mende, ábó manchyé ji mbaá Esòwò.” ²⁴ Ne áfé ntó áchyéé *gepe eyigémbò eyigé gelú, “upwene mewaá upea, mbógé upó áchyege baá upwene melò ápeá nnó ápyé gepe wyé ndere asamé né ñwe Esòwò.”

²⁵ Né gébé eyigémbò, mende fò alu nyá né Jerosale ákuú ji nnó Simyòn; alu cho né égbé Esòwò ne anoge ji, ne ji ntó abò agile Esòwò nnó áféré bóó Isrèli né mbaá efwyale. *Mendoó Ukpea elú nyá ne ji. ²⁶ Mendoó Ukpea ebó epye Simyòn akaá nnó aságé gbó ayi alá gé fò *Muú yi Esòwò akweré ji elá gefwa, ayi Esòwò abó anyémeno nnó atòme. ²⁷ Bií bi Mèri ne Josef ábó áchwó né Jerosale, manleré Jisòs mbaá Esòwò ndere ebé Mosis egaré, Mendoó Ukpea epyé Simyòn afé né echa upe Esòwò. Ndere akpené agé maá yimbò, ²⁸ ase ji né amu jií, álo manchyégé matame ne mamfége Esòwò ake: ²⁹ “Ata menomenyéé wyé elú nana wáwálé, mbógé ejíí wò òkaáge lya maá utóó wyé agbó pere,

³⁰ néndé nkpá amé ya ngé Menchye Genjá ayi òbó ònyémeno.

³¹ Ne wò òtò ji nnó bóó ako ágé ji.

³² Abé nyé mewé mbaá bóó abi alá pò bóó Jus, nnó ebwó ákaá wò ntó. Apye nyé meló Isrèli ékwó ñgò.”

³³ Mma ne nte áwuúgé mechó ewe Simyòn ajóó gétúgé maá bwó, ála meno mekpo fuú. ³⁴ Simyòn anérége manjóó depò etire na, achyéé ebwó mejé Esòwò. Eké ewyágé ama kuú Mèri mmá Jisòs aké, “Wuúgé! Esòwò ajyá maá yiná nnó apyé gejamé bóó Isrèli ákwé ne mambwéé abifo mfaá. Abé nyé ntó ndere gepò eyíge Esòwò jimbóó, ne gejamégé bóó áshyá nyé ji. ³⁵ Apyégé mbò, elerege gbógónó depò etiré ebwó ábií mmu matóó bwó. Ne mesómé maá wyé yina ebéé nyé wò metóó eké aparaja ne ájóomé wò.”

³⁶ Gébé eyigémbò ntó, mekoó mendée fò, alu né Jerósále akamege Ana. Alu muú ekpave Esòwò ayi mendée. Esòwò agárege ji depò mangáregé bóó bií. Alu maá Fanuel ayi alú mpyáne Ekwó Ashye. Abá meno ábelé anmé akénéama ne menó wuú ágbó. ³⁷ Té gébé eyigémbò ala mekwí mendée. Yéndégébé alu mmu echa upe Esòwò, afége Esòwò ne anenemmye, utuú ne ñwómésé, alyage menyéé kpékpé. Né gébé eyigémbò, alu usaá anme uni meso eníí. ³⁸ Ama chwó né echa upe Esòwò, wyé gébé yimbò ntó ne Mèri ne Josef achwó ne maá bwó. Ana agégé maá yina, álo mánféégé Esòwò, agarege depò etiré maá yi mbaá bóó ako abi ágili nnó Esòwò áféré bóó Jerosale né efwyale.

³⁹ Josef ne Mèri anérége yéndé genó ndere ebe Esòwò egaré, ákpá maá bwó ákéré meso né Nasaret *gebagé mewaá Galilií. ⁴⁰ Maá yimbò alu eféé, awene wyé wéne ne gelu, ne eshye chóncho ne denjá. Ne mejé Esòwò elú ne ji.

Maá yi ákuú ji Jisòs alu né echa upe Esòwò né Jerosale

⁴¹ Yéndé ñhyme, mmá ne nte Jisòs ájye né Jerosale manjye nyé epaá *koó upú ewé Esòwò aferé nyá bóó Isrèli né defwé. ⁴² Jisòs akwónégé anmé áfyanéápeá, áfé ndere ebwó ájye mé, ndere ebwó ájye áse ntó Jisòs. ⁴³ Epaá ébyege, álo mankeré meso melò bwó. Ne Jisòs alá meso né Jerosale

ayi mmá wúu ne nte wúu alá kaá wó.
⁴⁴ Abó áfere nnó ake geluá ne bɔ́ abifo. Ake kpaá bíi kpogele. Ne gébége ákélé ji né geluáge aṣḿé ne ajeé bwó, ⁴⁵ áge ji wó. Alɔ́ mankere meso né Jerosale mankélégé ji. ⁴⁶ Né ndɔ́ éléé ekwɔ́negé áge ji mmu echa upɛ Esɔ́wɔ́. Abó alu geluá ne *Anleré mabé Esɔ́wɔ́. Awuú genó eyige álerege ne amá agige ntó bwó bɔ́ nkwe. ⁴⁷ Bɔ́ ako abi áwuú genó eyigé ji ajóoge alá mano mekpo fuú néndé awya uchánchá dɔ́ ne ashuúge ebwó meko ne dénɔ́ga. ⁴⁸ Nɔ́ere mmá wúu ne nte wúu ágené ji, matye mawá ebwó meno. Mmá aké, “Maá wa ɔ́pye mbɔ́ esé nnó? Esé ne nte wyé dekelé wó kaá depwáá, delɔ́ manfɔ́ nnó ndɔ́ fɔ́ genó ne gepyé wó.”

⁴⁹ Ashuú bwó meko aké, “Ulanɔ́ enyú dékélege me, dekáge fɔ́ nnó mbɔ́ mambé fa mmu echa nte waá wó?” ⁵⁰ Yélé ashuú ebwó meko yimbɔ́, ákaá fɔ́ ula mechɔ́ ewé ji ajó wó.

⁵¹ Jisɔ́s akéré meso ne ebwó né melɔ́ bwó Nasaret, alu ne bwó, awuú majyeé chánchá. Nɔ́ere depɔ́ ti depye mbɔ́, Mmá wúu afyé deti deko né metɔ́ wúu ne atee yendégébé. ⁵² Eféé, Jisɔ́s awene ne menyamye ne denɔ́ga ne gelú, awya mejé né égbé Esɔ́wɔ́ ne bɔ́ agbɔ́ ne ji.

3

Mekomejɔ́ ayi Jɔ́n menwyad bɔ́ manad Esɔ́wɔ́ ágarége

(Mat 3:1-12; Mak 1:1-8; Jɔ́n 1:19-28)

¹⁻² Gébé eyíge *Jɔ́n maá Sakariya alú né *mashwóné, Ata Esɔ́wɔ́ achyéé mekomejɔ́ wúu. Wyé gébé eyigémbɔ́ ntó ne Tibarɔ́s alú aṣḿé nekuú né gefwa jíí né *Rom. Pɔ́ntyɔ́s *Palet alu nyá gɔ́mena né *gebagé mewaá Judiya, *Herɔ́d Antipa alu mémgbaré gebagé mewaá Galilí, menḿé wúu Filip alu nyá mémgbaré gebagé mewaá Itura ne Trakonitis. Lysanias alu mfwá melɔ́ Abilen gébé eyigémbɔ́ ntó, Anas ebwó ne Kaifas alú nyá *Matúkpɛ ampye upɛ Esɔ́wɔ́. ³ Wyé nɔ́ere Esɔ́wɔ́ abɔ́ atómé Jɔ́n mbɔ́, alɔ́ mankéné malɔ́ yi alú kwɔ́kwólé né ebéé Jodan, agarege yéndémuú nnó ákwɔ́ré metɔ́ wúu álya gabo ne áwyaá ji manaá Esɔ́wɔ́ nnó Esɔ́wɔ́ ajinte gabo wúu. ⁴ Nɔ́ere abɔ́ agárege mbɔ́, elú wyé nkane Asaya

muú ekpávé Esɔ́wɔ́ asámé mmu ḡwe wúu nnó,

“Muú fɔ́ abene mbɔ́ né mashwóné aké: Kwyége meti Ata dakéné, nyaáge éwú ébé cho!

⁵ Sórege yéndé mékwé ewé kpaá ne ewé kɔ́, nnó degbéé yénde genkɔ́.

Nyaáge mati ufwé ábé cho, pyége malu yi álú gbérégbéré ábé dɔ́gédɔ́gé.

⁶ Ne bɔ́ ako ágéne nye nkane Esɔ́wɔ́ áférege ebwó né efwyale gabo.”

⁷ Nkane Jɔ́n agárege mbɔ́, gejamégé bɔ́ áchwɔ́ eta wúu nnó ji áwyaá bwó manaá Esɔ́wɔ́, aké ne bwó, “Enyú mmyɔ́! Ndémuú agaré enyú nnó dekage bó efwyale ewé Esɔ́wɔ́ achwɔ́ tɔ́? ⁸ Pyége unó bí úlerege nnó dekwɔ́re matɔ́ nyú wáwálé. Déferégé fɔ́ nnó dekage déjwólé déli mmye nnó, esé délu upyáne *Abraham. Ewémɔ́ efú yé genó né eta Esɔ́wɔ́ wó. Kaáge wáwálé nnó, Esɔ́wɔ́ akage pye mataá yina ábwólé upyáne Abraham. ⁹ Ye nana, enyú debɔ́ mankaá nnó, ábwéé mé etɔ́ mfaá mango yendé genɔ́ ne makaka eyi gélágé wómé umpomé ulúúlú ásré áfome mmu mewé.”

¹⁰ Ne gejamégé bɔ́ áwúge mbɔ́, ágií Jɔ́n aké, “Nana esé dépyé nnó?” ¹¹ Jɔ́n ashuú ebwó meko aké, “Muú abégé ne bɔ́ nkwi ápeá, akaré achyé nte menḿé ayi ala pó ne nkwi, ne ayi abégé ne menyéé, akaré achyé ayi ala pó ye ne genó.” ¹² Yé anselé ḡkámakpo ntó áchwɔ́ nnó Jɔ́n áwyaá ebwó manaá Esɔ́wɔ́ ágií ji áke, “Ménleré, ese ntó depyé nnó?” ¹³ Ashuú ebwó meko aké, “Désege fɔ́ ḡka épwɔ́ nɔ́ere ebé éké.” ¹⁴ Bɔ́ bee áchwɔ́ gíi ntó áke, “Ne esé dépyé nnó?” Agaré bwó aké, “Dényege manwaá, ye maáma muú mechɔ́ detú, sége wyé ḡka utɔ́ nyú ne metɔ́ megɔ́mega.”

¹⁵ Jɔ́n agárege mbɔ́, bɔ́ abɔ́ ágile me *Muú yi Esɔ́wɔ́ akweré ji elá gefwa, eféé ebwó álú ne dembyɔ́ né matɔ́ bwó, ábélege uméé nnó ndɔ́fɔ́ ji ne alú Muú ayi Esɔ́wɔ́ akweré ji elá gefwa. ¹⁶ Jɔ́n ashuú ebwó ako meko aké, “Me nwyage enyú ne manaá Esɔ́wɔ́ mamímamí yémɔ́, muú ayi áḡeá geme apwɔ́ me achwɔ́ mbɔ́ me meso. Ne nkwané yé muú ayi ntóme manó mme nkaá manyíi unó uká bíi wó. Achwógé,

awyage enyú ne *Mendoó Ukpea ne mewε.
¹⁷ Achwóó nyé ne ékóriyá né εbwó wuú mánchá esa. Anerégé ashwané nyε matoó alá pópó, afyε esa né mmu uba abelé. Ne ukwóó εbi ulaá akpane agbε né mewε εwé élá nómegé.”

¹⁸ Na ne Jón agaré *abya Εσωω melóméló mbaá bóó, ne aji bwó matu né gejamégé majyé amí ama chyéé bwó. ¹⁹ Jón ashulé ntó ndo mbaá Heród ayi alú gómena, gétúgé abané Heródyas, mendée menmε wuú jimbó, ne géjamégé ubée bí ama pyε. ²⁰ Heród aké awúu mbó, ama jyε mbé mampyε gabo, apyε Jón afyé denó.

*Awyaá Jisós manaá Εσωω
 (Mat 3:13-17; Mak 1:9-11)*

²¹ Nsá nnó Jón akpé denó, abó awyage mé bóó manaá Εσωω. Bíí fó anérége Jisós achwó ntó nnó Jón awyaá ji manaá Εσωω. Aké atanege mmu nnyi, anenemmyε mfaánebuú anené. ²² Anénégé mbó, *Mendoó Ukpea éshulé εchwó ji mmyε élu wyé éké gepwine. Ne meko atané mfaánebuú aké, “Olu maá metóó wa, metóó εgóó me ne wó dóó.”

*Ukwéne ante Jisós Kras
 (Mat 1:1-17)*

²³ Gébége Jisós aléré mmyε manló utóó bíí alu anme esaá meso εfyá. Bóó abó áfere nnó alu maá Josép ne Josef abó alu maá Heli. ²⁴ Heli abó alu maá Matat, Matat abó alu maá Levi, Levi maá Melki, Melki abó alu maá Jana, Jana ayi alu maá Josef. ²⁵ Josef alu maá Matatyas, Matatyas alú maá Emós, Emós maá Nahum, Nahum maá Eseli, Eseli ayi alú maá Nagay, ²⁶ Nagay alu maá Mat, Mat maá Mattatya, Mattatya maá Semen, Semen, maá Josech, Josech maá Joda, ²⁷ Joda maá Joanan, Joanan maá Resa, Resa maá Serubabel, Serubabel maá Sheltyel, Sheltyel alu maá Neri. ²⁸ Neri maá Melki, Melki maá Adi, Adi maá Kósam, Kósam maá Elmada, Elmada alu maá Ere. ²⁹ Ere maá Joshua, Joshua maá Elyssa, Elyssa maá Jorim, Jorim ayi alú maá Matat, Matat maá Levi. ³⁰ Levi maá Simyón, Simyón maá Juda, Juda maá Josef, Josef maá Jonam, Jonam yi alú maá Eliakim, ³¹ Eliakim maá Meleya, Meleya maá Menna, Menna maá Matata, Matata maá Natan, Natan alu maá

Devid. ³² Devid maá Jesse, Jesse maá Obéd, Obéd maá Boas, Boas maá Salmón, Salmón alu maá Nashyón. ³³ Nashyón maá Aminadab, Aminadab maá Admin, Admin maá Ani, Ani maá Hεsrón, Hεsrón maá Pεres, Pεres alu maá Juda. ³⁴ Juda maá Jakób, Jakób maá Asek, Asek maá Abraham, Abraham maá Tera, Tera maá Náho. ³⁵ Náho alu maá Serug, Serug maá Ru, Ru maá Pεleg, Pεleg maá Ebe, Ebe maá Shela. ³⁶ Shela maá Kenan, Kenan maá Afasad, Afasad maá Shem, Shem maá Nowa, Nowa alu maá Lamek, ³⁷ Lamek maá Metusela, Metusela maá Enók, Enók maá Jarε, Jarε maá Mahalale, Mahalale alu maá Kenan. ³⁸ Kenan alu maá Enós, Enós maá Set, Set maá Adam, Adam abó alu Maá Εσωω.

4

*Danchómeló ammua Jisós
 (Mat 4:1-11; Mak 1:12-13)*

¹ Ndere Jón abó áwyaá Jisós manaá Εσωω né ebéé Jodan, Mendoó Ukpea εgbéé Jisós metóó ne épyε ji afé né mashwone. ² Eba ji né usaá ndó upeá, nnó danchómeló ammua ji. Jisós abelé né mashwone wyémbó yε menyéé anyéé wó. Gébége ndó yimbó ekwyágé mesa aló mammyε ji.

³ *Danchómeló áchwó εta wuú ajóó aké, “Mbógé wó ólu *Maá Εσωω, garé mataá áyina ábwólé ntoó bréd.” ⁴ Jisós ashúú ji meko aké, “Asá mmu ηwe Εσωω nnó, ‘Menyεé jiji fó wó awyaá εshyε mángbaré genwágé mekwaá wó.’”

⁵ Danchómeló akpá ji ákwó tε mfaá melu fó εwé éngóge ne aléré ji maló mme mako ne gefwa. Jisós age ájí gébé dáma. ⁶ Ne ajóó ne Jisós aké, “Áchyε me mme yiná meko ne nkage chyé yé waá ayi ajigé me metóó. Menchyεge nyε wó uto ne gefwa yí gélú fá né mme yina. ⁷ Mbógé otógé mánó mbe ushu wa ne onogé me nkane Εσωω, mme yiná meko abéé nyé awyé.” ⁸ Jisós ashúú ji meko aké, “Asa né mmu ηwe Εσωω nnó, ‘Óbó manógé elé Nte wyε Εσωω jimbíí ne ókpáné wyε lé ji defwε’.”

⁹ Danchómeló ama ase Jisós afé né Jerosale abelé ji né melu εwé élu tete mfaá εcha upε Εσωω né Jerosale ne aké ne ji, “Mbógé wó ólu Maá Εσωω nyó

cho mme. ¹⁰ Néndé ása né mmu ηwe
 Εσωω nnó:
 ‘Εσωω atame nyé makiénné jii nnó áchwó
 ábámé wó.’

¹¹ Ama sá nnó:
 ‘Agbárege nyé wó né amu bwó chánchá nnó
 ókagé ótó enóó geká né ntaá.’ ”

¹² Jisós ashuú ji meko aké, “Ajóó nnó:
 ‘Mekwaá ákpelégé fó Nte wuú Εσωω man-
 pea ji nnó ápyé genó.’ ”

¹³ Danchomeló ánerégé mámua Jisós alyá
 ji, afé kpé.

Jisós aló utóó bií né Galilii

(Mat 4:12-17; Mak 1:14-15)

¹⁴ Jisós ályágé melu ewémbó akeré meso
 né Gálili, ne uto Mendoó Ukpea ulú ne ji.
 Ngó wuú akwó né maló Galilii yimbó mako,
¹⁵ gétúgé ábó álerege bóó né mmu macha
 mmyemenene ne bóó ako bi awuú, áfége ji.

Bóó Násaret abya Jisós

(Mat 13:53-58; Mak 6:1-6)

¹⁶ Né gebé gefó Jisós afé ntó né Nasaret
 mbaá yi áwéé ji. Bií uwyaá bwó úkwónégé
 afé mmu εcha mmyemenene ndere gepó jii
 gélu mé. Éké éwyáge akwilé ka mankwuú
 ηwe Εσωω. ¹⁷ Achyé ji ηwe yi Asaya *Muú
 Εkpávέ Εσωω ásamé. Anené ji, ape melu fó
 né mmu, akú melu ewémbó éké:

¹⁸ “Mendoó Ata Εσωω elú ne me, gétúgé
 abó alyá me nnó ngaré abya Εσωω
 melóméló mbaá bóó gekpo.

Ama tó me nnó ngare mekomejóó Εσωω
 mbaá bóó bí ákpené denaré bee nnó
 εbwó átánege nyé

ne mangaré mbaá bóó ame nónómé nnó
 εbwó ámage ló nyé mangé,
 átó me ntó nnó mféré ntó abi álú né
 εfwyale,

¹⁹ ne mangaré nnó gebé gékwóné eyígé Atá
 ápóoge nyé bóó bií.”

²⁰ Jisós ájógé ηwe yimbó, akweré, ashuú
 étá mémbelé, ajwólé ka. Bóó ako né mmu
 εcha mmyemenene átó ji ame mmye. ²¹ Alo
 mangaré εbwó aké, “Mekomejóó yi déwuú
 fina né mmu ηwe Εσωω alu wáwálé.” ²² Bóó
 áwúgé dengare mejóó melóméló ewé ájóó,
 matoó ágo bwó dóó. Akamé nnó alu cho ne
 ákwéne dembyó áké, “Pó maá Josef na?”

²³ Jisós aké ne εbwó, “Ela gachyé enyú
 déto me maka mmye nnó, ‘Mémpyé

mamée, poó gema jyé, ufélekpá εbí ólerege
 né Kapanom, léré úbí ntó fá né melo wyé.’ ”

²⁴ Jisós ama jóó ne εbwó aké, “Ngarege enyú
 wáwálé nnó bóó εkpávέ Εσωω apó ne énógé
 né melo bwó”. ²⁵ Ama ηmére aké, “Wuúge
 gebégé Elija álú Muú Εkpávέ Εσωω, Εσωω
 apye mekwyé abelé né áηmé áléé ne geba
 ne mesa akwé malo mako. Dekaa ntó
 nnó gejamégé akwí andée álú nyá né gebé
 eyigémbó fá meló Isrēli, ²⁶ Εσωω áto fó *Elija
 nnó ájyé apoó afó wó. Ató lé ji mbaá mekwí
 mendée yi ajwólege né Sarifat né gebagé
 mewaá Sidon ne apoó ji.

²⁷ Gebégé *Elishya álú *Muú Εkpávέ Εσωω
 gefóó genó eyigémbó gépye ntó. Né mme
 Isrēli, gejamégé bóó ábó ámeé ubá ne Elishya
 apoó yé muú bwó ama wó. Apoó élé *Na-
 man ayi álú lé muú Siriya.”

²⁸ Bóó bí álú né mmu Εcha Mmyemenene
 awuúgé depó eti, nchye anwyóné εbwó,
²⁹ ákwilé ka, ágbaré Jisós, ája ji áfé nnó
 ámmú ji akwé né nteé génkó. Abó átené
 melo bwó né mfaa mekwe, εgbε ema εbó élú
 nteé génkó. ³⁰ Ndere ájye ne ji abwólé mmye
 akoó kóoge metóó metóó bwó afé εgbé wuú.

*Jisós apye mende ayi awya meló nchye
 atóó*

(Mak 1:21-28)

³¹ Jisós ashulé afé né Kapanom, melo kpaá
 ewú né gebagé mewaá Galilii, ne yéndé
 bií uwyaá bóó Jus ukwónégé, alerege εbwó
 mekomejóó Εσωω. ³² Εbwó ála mano mekpo
 fuú, né gefóó eyígé ji álerege gétúgé ajóge
 ne uto. ³³ Mende fó abó alu éféé né Εcha
 Mmyemenene ayi meló achyége εfwyale.
 Éwyá wó, aló mánkalé ne εshye aké, ³⁴ “É é
 Jisós ayi Nasaret, ókelege mampye esé ndé?
 Óchwó manii esé mbwe? Nkage wó, ólu Muú
 Ukpea ayi atané mbaá Εσωω.”

³⁵ Jisós anyá meló nchye yimbó aké,
 “Kwéné mejóó, táné ji mmye.” Meló nchye
 apye mende yimbó akwé né mbe ushu bóó,
 ne atané ji mmye. Yémbó achwu ji wó.
³⁶ Bóó ako ágégé gefóó yina ala mano mekpo
 fuú ne ágige ate aké, “Mekomejóó Jisós alu
 mbó nnó? Awya uto mányá áló nchye átáné
 bóó mmye.” ³⁷ Ngó Jisós akwó malo mako né
 gebagé mewaá eyigémbó.

Jisós apye gejamégé bóó mamée atóó

(Mat 8:14-17; Mak 1:29-34)

³⁸ Jis̄s alýágé εcha mmyemenene, afé gepúgé Simun. Εφέε mmá mendée Simun amee njaja gefwine. Bóó bí alú mmu gepu áke né Jis̄s: Ata pye ji atóó. ³⁹ Ajógé mbó, Jis̄s akwilé ajye tene ji né nékuú né mmye né mbaá yi abelé. Anyá dāmáa gefwine gebyé ji mmye ne mendée yimbó akwilé ka achyé εbwó menyéé.

⁴⁰ Nkwale aké akwonege bóó bí áwya bóó bí ámeé ufóó mameé né upú bwó áchwó ne εbwó mbaá Jis̄s. Ji ata bwó amu mmye, εbwó ako átoó. ⁴¹ Yémbó gejamégé bóó abó alú ábí áló nchye áchyége bwó εfwyale. Gébége áló nchye bimbo átanégé εbwó né mmye, abó ákálege áke, “Jis̄s, olu Maá Εσωω.” Jis̄s anyá ábí nnó ákwéné mejóó, akámé fó ábí ájóó mejóó wó néndé ákaá nnó alu *Muú yi Εσωω akweré ji elá gefwa.

Jis̄s agarege meko mejóó Εσωω né mmu macha mmyemenene
(Mak 1:35-39)

⁴² Bíi uýágé alyá afé né melu éwé bóó alá pó wyéé. Aké ajye mbó, bóó ála meso mákélégé ji ne áge ji wó. Gébége ágené ji alu mé téné manjye. Εφέε ne ánené ji mmye nnó ajwólé éféé ne εbwó ⁴³ Ashya aké ne εbwó, “Mbó ntó manjye né maló ayichá mangaré abya melóméló ayi agarege ndere gefwage Εσωω gélu. Εσωω ató me fá mme yina gétú eyígémbo.” ⁴⁴ Ajógé mbó ne ji alyá ájyé melo Nasaret meko, mángarége abya yimbó né mmu macha mmyemenene Judiya.

5

Jis̄s akú baá utóó bíi ani abi mbe
(Mat 4:18-22; Mak 1:16-20)

¹ Bíi fó Jis̄s abó atené né mapeá géntoógé mewaá Genesaret. Bóó áchwó nó ji mme, áhmérege ji ákélege manwú meko mejóó Εσωω. ² Agé mákpée ápeá né mapea géntoógé mewaá ne ambóó mákpée átané ájye shwóne utófu bwó. ³ Ajye kpe né ekpée éma éwé Simun, ne ajóó ne ji aké, “Até ekpée éjyé dachyé ne nnyi. Até Jis̄s ajwólé mmu ekpée, bóó ála mbale nnyi, Jis̄s alo yé manleregé bwó.”

⁴ Anérégé mánleré, aké ne Simun, “Té ekpée éjyé mbaá yi nnyi négomé ne wó ne bóó byé hmége utófu nyú manwá meshuú.”

⁵ Simun ashúú ji meko aké, “Ata dépye utóó

ne utuú kpaá ye genó déwa wó. Yémbó, ndere wó ne ajóó mmage njyé mua.” ⁶ Εbwó áfé, áhme utófu bwó, meshuú ése gejamé te utófu úke úgyálé. ⁷ Ερωógé εbwó, áfu amu nnó ate ajeé abi alú mmu ékpe εwé fó áchwó poó bwó. Achwógé áferé gejamégé meshuú, áfyé makpée bwó apea ágbeé te ákélege mánke.

⁸ Simun ayi akúú ji ntó nnó Pita agégé genó eyi gepye mbó, ajye tó manó mme mbe ushu Jis̄s aké, “Atá kwilé lyá me, néndé nlu mémpyee ubeé.” ⁹ Abó ajóge mbó gétúgé ji ne bóó bíi ágené gejamégé meshuú eyí εbwó áwané, éfó ékwó bwó matóó. ¹⁰ Ajeé bíi Jemsi ne Jón abi alú baá Σεβεδее ála ntó mano makpo fuú. Ne Jis̄s ajóó ne Simun aké, “Jfógé, nana oló nyé manywérégé lé bóó.” ¹¹ Εbwó áwúgé mbó ája mákpée bwó ákwó mewaá, ályá yendégenó ne ákwolé ji.

Jis̄s apye muú ubá atóó
(Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹² Né gébé gefó Jis̄s abó álu né meló kpaá fó ne muú fó álu wyé ayi amée *ubá. Agégé Jis̄s ajye tó mánó mme, akpá ji geká aké, “Ata mbógé ákelege, pye me nkpea.” ¹³ Jis̄s anyáa εbwó wuú ata ji aké, “Nkelege, kpea.” Wyé ndere ájóó mbó ubá bimbo úbyé ¹⁴ Jis̄s aké né ji ekagé ogaré muú fó, “Chó léré lé mmye jyé mbaá mémpyee upε Εσωω, chyé ntó genó eyige ápye gepε ndere Mosis abó ájóó nnó muú amegé ubá atóógé áchyége, mampye bóó ákaá nnó otoó.”

¹⁵ Yé élé Jis̄s afye ji ebé, mende yina agaré abya wuú mme meko kpaá gejamégé bóó gechwó chóme mbaá Jis̄s, manwú nkane alérege ne nnó apye ntó abi ámeé átoó. ¹⁶ Yémbó Jis̄s alýá εbwó né mboó gébé manjye némmye né melu εwé bóó alá pó wyé.

Jis̄s apye muú úchánchi atóó
(Mat 9:1-8; Mak 2:1-12)

¹⁷ Né bíi fó Jis̄s abó alérege bóó, Atá Εσωω áchyégé ji uto ne ji apye bóó mamée átóogé. Bóó bí ákúú bwó Farasi ne Anleré mabe Εσωω álú wyé, ne abó átané né maló Galilíi mako ne Judiya chóncho ne Jerosale. ¹⁸ Bóó fó akpá muú úchánchi né uló. Abó áchwó nnó ákpe mmu gepú ne ábelé ji mbe ushu Jis̄s. ¹⁹ Yémbó áge meti mankpe ne ji

wó, gétúgè bɔ́ ɔ́jamé dɔ́, kpaá ɔ́nmérege atɛ. Ɛféé ne ákwómé mfaá nchwu, * ábeá mekpó ɔ́k, áshulé mende yimbɔ́ né uló né mbɛ ushu Jisɔ́s. ²⁰ Jisɔ́s agégé nnó bɔ́ bimbo áfyéé matɔ́ ne ji áké ne mende úchánchi yimbɔ́, “Mejeé wa ájĩnte gabo wyéé.”

²¹ Anleré mabé Ɛsɔ́wɔ́ fɔ́, ne abi akuú bwó Farasi ɔ́nménege ne matɔ́ usɔ́ áké, “Mende yina áferé nnó álu waá. Akélege mamé mmye ne Ɛsɔ́wɔ́? Ɛlé Ɛsɔ́wɔ́ mbií ne akage jinte gabo muú.” ²² Jisɔ́s akaá ula bí ɛbwó ɔ́nménege ne ágií ɛbwó áké, “Ulanno ɛnyú déwya gefógé uféré bímbɔ́ né matɔ́ nyú? ²³ Ndé gelu pere manjɔ́, ‘Nnó ájĩnte gabo wyé’, waá manjɔ́ nnó, ‘Kwile téné ké’?” ²⁴ Nkelege mámpye ɛnyú dékaá nnó *Maá Nte Mekwaá awyaá uto fa mme manjinte gabo mekwaá.” Ajógé mbɔ́, akuú mende úchánchi yimbɔ́ áké, “Kwile téné. Kpá uló byéé, chɔ́ mmu.” ²⁵ Akwilé téné mbɛ ushu bɔ́, akpá uló bií awulé né gepú jii áfége Ɛsɔ́wɔ́. ²⁶ Bɔ́ ako ágége ɛwe ɛpye na, ɛfó ékwó bwó matɔ́ dɔ́. Ala mano mekpó fuú ne áfége Ɛsɔ́wɔ́ áké, “Dége ufɔ́ unó fina.”

*Jisɔ́s akú Lévi ndere maá utɔ́ wuú
(Mat 9:9-13; Mak 2:13-17)*

²⁷ Jisɔ́s ályá ɛféé manjye dafye, gébége ajye agé mende fɔ́ ayi ákúu ji Lévi; ménselé ɔ́kámakpo, ajwólé melú utɔ́ wuú. Jisɔ́s akuú ji áké, “Kwólé me.” ²⁸ Ajógé mbɔ́ Lévi alyá yéndégenó, akwilé ka alɔ́ mankwólé ji.

²⁹ Ɛké ɛwyage Lévi akuú gekpékpégé ɛpaá né gepú jii nnó ɛbwó ne Jisɔ́s ábɛ mmu nechóchó. Gejame ánselé ɔ́kámakpo ne bɔ́ bífɔ́ abi bɔ́ Jus áselé ndere bɔ́ ɔ́pɔ́ mpa, ɛbwó ako abó ányéé menyéé ne Jisɔ́s. ³⁰ Bɔ́ Farasi ne Anleré mabé Ɛsɔ́wɔ́ abifɔ́ ágége mbɔ́, alɔ́ mánmené áké ne baá utɔ́ Jisɔ́s, “Ulanno ɛnyú dénye menyéé ne ánselé ɔ́kámakpo ne bɔ́ ubeé.” ³¹ Jisɔ́s ató ɛbwó neka áké, “Bɔ́ abi alá meé, ákélégé fɔ́ muú uka, ɛlé abi ámeé ne ákélege. ³² Ne me nchwó fɔ́ fa mme mánkú bɔ́ abi álu cho ne Ɛsɔ́wɔ́ wó, nchwó lé mánku bɔ́ abi ápyéé ubeé nnó ákwɔ́re matɔ́ bwó.”

*Nkwé manlya menyéé kpékpé
(Mat 9:14-17; Mak 2:18-22)*

* **5:19** Ɛlú wáwálé nnó: Gepú ɛyigémbɔ́ gepófɔ́ gepúgè nchwu. Upú bi bɔ́ Isrelí aténégé mfaá alu dede, muú akaáge jwólé wye nkane agbá. Mbaá yifó ákwérege ne mataá, ne ákáge fère ala fuú. † **5:37** Ɛlú wáwálé nnó: Ɛpófɔ́ ushwa, ɛlé uba mekɔ́menya.

³³ Ama gíi Jisɔ́s nkwé yina nnó, “Baá utɔ́ Jɔ́n ályage *menyéé kpékpé né mboó gébé gétúgè depɔ́ré Ɛsɔ́wɔ́. Baá utɔ́ bɔ́ Farasi ápye ntó wyémbɔ́ ne abyéé ápyé fɔ́ mbɔ́. Ɛbwó ákéne ányé, ányúu.” ³⁴ Jisɔ́s ashúu ɛbwó meko áké, “Nnó bɔ́ ájyegé ɛpaá neba muú akage pyéé ajeé menɔ́ neba ályage menyéé kpékpé ayi menɔ́ neba alú ne ɛbwó? ³⁵ Yémbɔ́ gébé gebéé nye ɛyígé menɔ́ neba alá bɛé nyé sé ne ɛbwó, ɛféé ne ályáge nyé menyéé kpékpé né mboó gébé gétúgè depɔ́ré Ɛsɔ́wɔ́.”

³⁶ Ama tó neka ɛníne fɔ́ áké, “Ɛlómé fɔ́ nnó muú ágyá ndeé meke ákwómé ndeé ɛyi gekwéne. Apyégé mbɔ́ achɔ́ ndeé yi meke, ne nkwómé yimbɔ́ ábálé ne gekwénégé ndeé. ³⁷ Ɛlómé fɔ́ ntó nnó muú ákpa mmɔ́ make, áfáné mmu ukwéne unó mmɔ́ ɛbi akwyéé ne meko menya. † Mbógé apyégé mbɔ́ gébége mmɔ́ mí make maké mabéne unó mmɔ́ bimbo úfúle nyé, mmɔ́ magbélégé nyé mme ne unó mmɔ́ uchógé nye ntó. ³⁸ Muú abó mamfyé mmɔ́ make yéndégébé mmu unó mmɔ́ ɛbí uke. ³⁹ Ɛpɔ́ kákage nnó muú yi abeá mé mányú akí mmɔ́ áamá ákwóré ányúgè mpwa mmɔ́. Akélege wyé akí mmɔ́.”

6

*Nkwé ayi bií uwyaá bɔ́ Jus
(Mat 12:1-8; Mak 2:23-28)*

¹ Né bií uwyaá bɔ́ Jus fɔ́, Jisɔ́s ne baá utɔ́ bií ákoóge né mekɔ́ gefógé nchi fɔ́ ɛyi ákúu nnó wid. Baá utɔ́ bií alɔ́ mánkógé ulónchi fɔ́ álálege ányéé. ² Bɔ́ Farasi ágégé mbɔ́ ágií áké, “Ulanno ɛnyú dépyéé genó ɛyígé ɛbɛ ɛla ékamé nnó muú apye bií uwyaá wó?” ³ Jisɔ́s agíi ɛbwó awuú nkwé áké, “Ɛnyú délu danjɔ́ né mmu ɔ́we Ɛsɔ́wɔ́ ndere mfwa Dɛvid ápyé nyá gébége mesa ámmye ji ne bɔ́ bií wó? ⁴ Akpe mmu ɛcha upe Ɛsɔ́wɔ́ abó menyéé yi ábɔ́ áchyé mbaá Ɛsɔ́wɔ́, ányé ne áchyé ntó bɔ́ bií wó? Ɛbɛ ejɔ́ nyá nnó muú ányégé fɔ́ menyéé yimbɔ́, ékosé mémpyè upe Ɛsɔ́wɔ́.” ⁵ Jisɔ́s ama jɔ́ ne bwó áké, “Ɛle *Maá Nte Mekwaá ne akáge gáre genó yí muú ábɔ́ mampye né bií uwyaá.”

Jis̄as apye mende yi ebw̄o egboó ji atoo
(Mat 12:9-14; Mak 3:1-6)

⁶ Bií uwyaá ebifó úkwónégé, Jis̄as ayye kpé mmu Echa mmyemenene, aló mánlérégé b̄oó. Mende f̄o abó alú eféé, ayi ebw̄onye wuú egboó. ⁷ *Anleré mabé Es̄ow̄o ne b̄oó Farasi abó ábame Jis̄as nnó áamá ji mechó mmye. Apéle ji dome mange nnó apye nye mende yimb̄o atoo né bií uwyaá bw̄o ne ájóó nnó ákwé ebé. ⁸ Yémb̄o Jis̄as akaá genó eyigé ebw̄o áférege aké ne mende yimb̄o, “Kwilé chw̄o téné mbe ushu bw̄o.” Ne akwilé achw̄o téné eféé. ⁹ Mende yimb̄o áténégé eféé, Jis̄as agií ebw̄o aké, “Ebé esé eké depye ndé né bií uwyaá? Eke depye galógáló wá gabogabo? Mampye mekwaá apó wá mánlyaa ji agbó?” ¹⁰ Ape ebw̄o b̄oó ne alé jóó ne mende yimb̄o aké, “Nyaá ebw̄o wye.” Ténéténe mende yimb̄o anyágé, ebw̄o wuú etoo. ¹¹ Ewéna epw̄o ebw̄o amu, matóó ásó ebw̄o áyye chó mánso mala nnó áwá Jis̄as.

Jis̄as ajya ángbá bií áfyanéapéa
(Mat 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹² Né gébé eyigémb̄o, Jis̄as alyá melo akw̄o mékwé f̄o mánemmye mbaá Es̄ow̄o ne ala ewú anenemmye utuú uko. ¹³ Gébége bií úkaá, akú baá utóó bií; áchw̄ogé ajya áfyanéapéa abi akúu ebw̄o nnó ángbá. ¹⁴ Abi ájya élé Simun ayi akúu ntó nnó Pita ne Andru men̄mó Simun. Abifó álú Jemsi ne Jon, Filip ne Batolomyo. ¹⁵ Matyo ne T̄omas̄i, Jemsi maá Alf̄as, Simun ayi akúu ji muú ukógé. ¹⁶ Judas ayi maá Jemsi, ne Judas Iscarot ayi né meso gébé áchyé Jis̄as man̄kwaá.

Jis̄as alerege, agarege mekomejóó Es̄ow̄o ne apye b̄oó mamée átóoge
(Mat 4:23-25)

¹⁷ Anérégé manjya ebw̄o aló mánshulé mekwé. Ashulé akwya né mbaá ayi alú dede, ne gejamégé b̄oó gébó géchomé eféé. Abó átané maló mako ayi Judiya ne Jerosale ne maló Tiya ne Sidon ayi álú mbále ebeé mega. ¹⁸ Abó áchw̄o mánwú nkane Jis̄as álerege ne nnó ápye mamée bw̄o ábyé. B̄oó bí áló nchye áchyége ebw̄o efwyale áchw̄o ntó, ne Jis̄as apye ebw̄o átoó. ¹⁹ Wyémb̄o ne gejamégé b̄oó gen̄meregé ate manjye tá Jis̄as gétúgé uto bí útánege ji menyamyé úpyé b̄oó mamée ako átóoge.

Jis̄as alerege mejé ewé wáwálé
(Mat 5:2-12)

²⁰ Né gébé gefó Jis̄as ape baá utóó bií dómeé aké:

“Méjé élú ne enyú bí delú gekpo, néndé *Gefwa eyigé Es̄ow̄o ágbárege gelú eyigé nyú.

²¹ Méjé élú ne enyú bí mesa ámyé nyú nana, denyé nyé menyéé degbeé.

Méjé élú ne enyú bí delile mb̄o náná, enyú dejwane nye.

²² “Méjé elu ne enyú mb̄ogé dekw̄olege Maá Nte Mekwaá, ne b̄oó aké ápáa enyú, áfwéne enyú, áshye nyú ne akúu nyú mab̄o mabomabo. ²³ Bége ne nechóchó gébége gefóó genó eyigé ná gépyege, gétúgé Es̄ow̄o akwyé mé gekpékpégé nsá nyú alu né mfaánebuú. Kaáge nnó wyémb̄o ne ukwéne ante b̄oó bína áfwyalé nyá ukwéne b̄oó ekpávé Es̄ow̄o.

²⁴ “Yémb̄o utónkwa úlú ne enyú bí delú mb̄o né gefwa nana, néndé débó mé nsá nyú.

²⁵ Utónkwa úlú ne enyú bí denyéé dégbége náná, néndé debéé nyé mesa.

Utónkwa úlú ne enyú bí déjwáne náná, néndé delile nyé né masómé.

²⁶ “Utónkwa úlú ne enyú gébége b̄oó ako aké áféége enyú, wyémb̄o ntó ne ante bw̄o abi mbe abó ápye ne b̄oó ekpávé Es̄ow̄o abi gebyó.

Bó gejeé ne b̄oó mawámé
(Mat 5:38-48; 7:12a)

²⁷ “Yémb̄o enyú bí déwúu mekomejóó wa ngarege enyú nnó, bógé gejeé ne b̄oó mawámé nyú, pyége galógáló ne b̄oó bí ápáa enyú. ²⁸ Yendégébé b̄oó álwerégé enyú, négemmye nnó Es̄ow̄o agé ebw̄o meshwe ájé bw̄o, máge dénénemmye mbaá Es̄ow̄o gétúgé b̄oó bí áshyé enyú.

Jis̄as alerege nnó ékagé muú ashui gabo mfaá gabo
(Mat 5:38-42)

²⁹ Mb̄ogé muú adogé w̄o neka né etá éma, bw̄olé ewé f̄o ntó ádo. Mb̄ogé ofyégé b̄o nkú apeá né mmye ne muú afóógé ayi mfaá, kpe chyé ji ayi nteé. ³⁰ Muú akógé w̄o genó, chyéé ji. Afóógé genó jyé, aségé sé géjí.

³¹ Pyégé etá bɔ́ wɔ́yɛ genó eyígé dekélege nnó ápye eta nyú.

³² “Mbɔ́gé enyú degboó lé ne bɔ́ abi ágbó ne enyú ndé nsá ayi enyú debɔ́? Yɛ bɔ́ abi ápyéé gabo, ágbó ne bɔ́ bi ágbó ne ebwó. ³³ Ne mbɔ́gé enyú depye éle galógáló ne bɔ́ bí apyé galógáló ne enyú nsá nyú alu éfó? Yé bɔ́ abi ápyéé gabo, mbɔ́ntó ne apyéé. ³⁴ Mbɔ́gé depwɔ́le unó mbaá bɔ́ bí dékaá nnó áshúuge nyé eta enyú galógáló yi enyú dépye alé? Abi deké álú bɔ́ ubeé ápye ntó gefɔ́ gémá. Yéndémuú apwɔ́le genó etá mejí wuú, akaáge nnó ashuge nyé geko. ³⁵ Genó eyígé débɔ́ mampye gélú nnó gbógé ne bɔ́ mawámé enyú ne pyége galógáló ne ebwó, depwógé ebwó epwó, dégigé nnó áshuú. Debɔ́ nyé gekpékpégé nsá ne debéé nye baá Anyátá Èsɔ́wɔ́. Néndé alɔ́me ne bɔ́ ubée ne abi alá támégé ji. ³⁶ Gége bɔ́ meshwɛ wɔ́yɛ ndere Nte nyú Èsɔ́wɔ́ agéne nyú meshwɛ.

Dépagé mpa bɔ́ ne metɔ́ usɔ́
(Mat 7:1-5)

³⁷ “Dépagé mpa muú ne ufyá ékagé Èsɔ́wɔ́ ápá ntó awu nyú mbɔ́. Déchɔ́ge muú mabɔ́ nnó apye ubée ékagé Èsɔ́wɔ́ áhó ntó ami nyú. Jíge nte gabo ayi bɔ́ ápyé eta nyú nnó Èsɔ́wɔ́ ají ntó nte gabo awu nyú. ³⁸ Chyége bɔ́ genó eyígé ebwó akélege, Èsɔ́wɔ́ achyége nye ntó enyú. Yéndégébé aké achyége, amége chánchá, akwyége anmeregé nnó gégbeé gégbélégé mme. Gefɔ́ eyígé démége genó déchyége muú, mbɔ́ntó ne amége nye áchyéé enyú.”

³⁹ Jisɔ́s ama tó ebwó neka nnó, “Èpɔ́fɔ́ kɔ́kɔ́ge nnó muú amé nónómé ájáa nte ayífo meti. Mbɔ́gé apyégé mbɔ́, ebwó ako ákwéne mmu gepyéé. ⁴⁰ Kaáge nnó maá nwɛ akaáge fɔ́ nwɛ ápwó menléré wuú. Yémbɔ́, gébégé aneregé mángíi nwɛ, abéé nyé ntó ndere ménléré wuú.

⁴¹ Ulannó óchérege ekéké gabo ayi alu éke maá gejwaá né dambɔ́nnnyi nte menmé wɔ́yɛ ɔ́la ɔ́fyéé mekpó né gabo ayi alu éke mekwɔ́kwɔ́ né dambɔ́nnnyi awyɛ wɔ́ mbɔ́? ⁴² Èpyembɔ́ nnó ne ɔ́jɔ́ ne menmé wɔ́yɛ nnó, ‘Té mmye we mfére wɔ́ gejwaá né dambɔ́nnnyi ayi ɔ́la kaáge nnó mekwɔ́kwɔ́ elú né dambɔ́nnnyi wɔ́yɛ.’ Wɔ́ muú dembwólé bɔ́ mbɛ féré ntó mekwɔ́kwɔ́

ewé elú wɔ́ né dambɔ́nnnyi, ne ɔ́kaá nkane ɔ́férége ekéké gejwaá eyígé lú menmé wɔ́yɛ né dambɔ́nnnyi.”

Genɔ́ ne umpomé bi
(Mat 7:15-20; 12:33-35)

⁴³ Jisɔ́s ama jɔ́ aké, “Genɔ́ yí gelógeló géwómé fɔ́ umpomé uboubó ne eyí gebo-gebo ntó géwómé fɔ́ umpomé ulúlú. ⁴⁴ Yéndémuú akaáge genɔ́ né umpóme bí géjí géwóme, muú ayye fɔ́ ákyé genchógélé eyígé mbɔ́ mfaá genchógélé denywóné. Muú ayye fɔ́ né nepe ákyé éké. ⁴⁵ Muú melóméló ájógé depɔ́ delódéló eti délu ji né metɔ́, muú mehomebo ájógé depɔ́ debodebo eti délu ji metɔ́. Ná ne elú gétúgé genó eyi gélú muú né metɔ́ géjí ne gétánege ji meno.”

Ufɔ́ ánténé upú áped
(Mat 7:24-27)

⁴⁶ Jisɔ́s ama gíi aké, “Ulannó enyú dekuú me Ata Ata! ne dela dépyé genó eyígé me njóoge. ⁴⁷ Muú yi achwó awúu mekomejɔ́ wɔ́ ne ayyégé ápyéé ndere ájɔ́, ⁴⁸ muú yimbɔ́ alu eké mende yi áló manténé gepú jí, ne abɔ́ mbɛ achó mme, afyé mataá chánchá ne ale téné géjí. Meso gébé geneágé nnyi géchwógé mammu géjí yémbɔ́ genyígé fɔ́ gétúgé áténé géjí chánchá. ⁴⁹ Yémbɔ́ muú yi awuú mekomejɔ́ wɔ́ ne alá pyéé ndere akélege alu eké muú ayi aténé gepú jí né nébóme eniné alá cho áfyé mataá wó. Meso gébé nnyi negbeégé né mmu gepú eyigémbɔ́ gékwé mme gbang.”

7

Jisɔ́s apye maá defwé muú kpaá bɔ́ bee
Rom ató
(Mat 8:5-13)

¹ Jisɔ́s anéré manlérégé bɔ́ unó bimbo ne atané afé né meló Kapanɔ́m. ² Muú kpaá bɔ́ bee *Rom fɔ́ abó alu né meló wémbɔ́ ne abó awya maá defwé ayi agbo ne ji dɔ́. Maá defwé yimbɔ́ akwé nemé ala mangbómangbó ³ Mende yimbɔ́ awúgé abya Jisɔ́s, ató ákpakpa bɔ́ Jus nnó ájyé ákuú ji áchwó ápyéé maá defwé wuú átoó. ⁴ Ajyégé, ágé Jisɔ́s ákwé ji uká aké, “Atá chó pɔ́ muú kpaá yimbɔ́. Alu muú yi ókage *pó ji. ⁵ Agboó ne esé bɔ́ Jus dɔ́ te aténé esé echa mmyemenene.”

⁶ Ebwó ájógé mbó Jisós afé ne ebwó. Ndere álé kwókwólé ne dachi muú kpaá yimbó, ató ajeé bíí bichá ájyégé átuú ne Jisós áké, “Muú kpaá aké dégaré wó nnó, ‘Ata, ówagé mmye jyé detú mánkwóné gepú ya, nfu yéé muú fó ayi ókpéne gepú eyá wó.’” ⁷ Gé ula úbí jimbó alá chwó báne wó wó. ‘Wó jóó lé genó, ne maá defwé wuú átoó.’ ⁸ Elé mentó nwyá bóó kpakpa né mbe, abi me nwuú ne ebwó. Ájógé ne me nnó, ‘Mpye genó eyi’, mpye. Ne nwyá ntó bóó bee abi áwúu ne me. Yé ayi ndé ne njóoge ne ji nnó, ‘Chó fa ajye, njóoge ne ayimbó nnó chwó we, achwó.’ Ne njóoge ntó ne maá defwé wa nnó pye eyi, apyé géji.” ⁹ Jisós awúgé mbó, akwé dembyó, abwólé ushu mbaá ekwó bóó bi ákwólege ji aké, “Ngarege nyú nnó me nlú dangé muú yi áfyéé metóó ne me na, yéé ébélé né Isréli.” ¹⁰ Ajeé muú kpaá yimbó abi ji atómé, aké akéregé meso mmú gepú ágé nnó maá defwé mende yimbó atóó.

Jisós ape maá mekwi mendée né negbo

¹¹ Mechó ewémbó ékógé, Jisós ne baá utóó bíí áló mánjye né meló ewé ákúu Nen. Ne gejamége bó ntó abó akwólege ji. ¹² Afé, áké ákwónege mekpó meti, ágé ndere bóó fó ákpané mewu muú ájyé níí. Mende yi agboó mbó, mmá wuú abó abyé lé ji mbií. Ne mmá yimbó alu mekwi mendée. Ndere ebwó ajye mbó, gejamége bóó né meló ewémbó ákwólege mekwi mendée yimbó.

¹³ Atá Jisós agégé mendée yimbó meshwé akwó ji metóó te ajóó ne ji ake, mma “Óligé se.” ¹⁴ Ajógé mbó, ayme uká afé mbe, atágé uló, bóó abi ákpané genkwógé muú eyigémbó átene. Jisós áké, “Gesagé muú ngaré wó nnó kwilé ka.” ¹⁵ Mende yi agboó mbó, akwilé ka aló manjóó mejóó. Jisós agbaré ji achyé mbaá mma wuú. ¹⁶ Bóó ako ágégé na, efó ékwó bwó matóó. Aló manféé Eswó áké, “Gekpékpégé *Muú Ekpávé Eswó achwó mámbé ne esé. Eswó achwó póó bóó bíí.” ¹⁷ Abya mechó ewé Jisós apyé na afé né maló bóó Jus mako ne máta maló ayifó.

Bóó dentóó Jón menwyad bóó manad Eswó (Mat 11:2-19)

¹⁸ Baá utóó Jón ntó áwuú depó etiré na deko ne ále garé ji. ¹⁹ Agárégé mbó,

Jón aferé ebwó makpó apeá ató mbaá Atá Jisós nnó ájyé gií ji nnó, “Ólu *Ménkwólé Gewu ayi abó alú manchwó wá esé dégilé ayichá?” ²⁰ Ajyégé ágé Jisós áké, “*Jón menwyáá bóó manaá Eswó ató esé né eta wyé nnó déchwó dégií wó nnó, ‘Ólu Ménkwólé Gewu ayi abó alú manchwó wá esé dégilé ayichá?’”

²¹ Wyé né gébé eyigémbó, Jisós abó apóge bóó mamée mámpyé mamée bwó ábyé. Aferege ntó áló nchye abi áchyege bóó efwyale ne apye bóó amé nónómé ágéne. ²² Eféé ne ashúú baá dentóó bimbó meko aké, “Choge dégaré Jón unó bi enyú déwuú bóó ájoge ne ebi enyú ambóó dékpané amé dégene. Bóó amé nónómé ágéne, ubwéré ukwilé úkéne, bóó abi áméé ubá átoó, bóó matu gbé gbé áló manwúgé, abi ágboó ápeé, ne ubyá bóó úwú abya melóméló. ²³ Metóó megámego ébé ne muú yi álá pó ne dembyó né metóó gétú yá.”

²⁴ Baá dentóó Jón ákérégé meso, Jisós aló mángare bóó depó tiré Jón, ake, “Tégé gébége enyú déjye nya né mashwóne, defe mange ndé gefógé muú? Déjye gé le muú ayi alú eké mancha ami afofo akpáne átene egbe ewe ne ewe? ²⁵ Mbóge mbó fó wó, deferé nnó deyyé gé ndé gefógé muú? Défé manjye ge muú ayi afye mandeé malómáló yéndégébé ápyé gesa? Bóó bi áfyé mandeé malómáló ne ányéé genwá, ájwólege né dachi afwa. ²⁶ Gárege me, enyú défé yé éwú mánjye gé waá? Elé muú ekpávé Eswó? Eh, gé muú yi enyú dégené mbó. Ngare enyú wáwálé nnó ajeá geme apwó yéndémuú ekpávé Eswó. ²⁷ Elé Jón yina ne abó ásamé gétú jií nnó Eswó áké, ‘Wuúgé, ntóme nyé muú dentóó wa ayi abó nyé mbe ne wó manchwó kwyé meti wye ne ochwógé.’ ²⁸ Jisós ama jóó aké, Jón ajeá geme apwó yéndémuú yi mendée ábyené ji fá mme. Yémbó Jón agé lé *ugéné ámé, ne muú ayi mejé gefwage Eswó ébó ne ji, ye alu kóó apwó ji Jón.”

²⁹ Bóó áwúgé mechó ewéná ákamé nnó, depó tiré Eswó abó akwyé na delú cho, gejamége bóó bina abifó alu anselé nkámakpo. Akamé wyémbó, gétúgé ábó ákamé depó tiré Jón ajóó, ne alé wyaá ebwó manaá Eswó. ³⁰ Yémbó bóó Farasi ne Anleré mabé Eswó né matóó bwó áma áshyá wyé shyá

depo tiré Ɛsɔwɔ akwye. Ɛbwɔ áshya mbɔ, élé ábɔ áshyá ntó nnó Jɔn awyágé fɔ ɛbwɔ manaá Ɛsɔwɔ.

³¹ Jisɔs awyágé agií gɛmɛ jii aké, “Mmɛge na bɔɔ nɔye ɛnina ne ndé? Alú mbɔ nnó?”

³² Agígé mbɔ aké, álú ɛké ambáné bi álú né metɔɔ melɔ ápye metu, ákuú áte, aké:

‘Ɛsé dékwe ɛnyú ubeé neba nnó débé, déshya mambé,
Ɛsé dékwa makwaá negbo nnó deli déshya manlí.’

³³ Wyémbɔ ne ɛnyú depye ntó. Jɔn menyaa bɔɔ manaá Ɛsɔwɔ, abɔ achwɔ ajwálé mesa, anyuú mmɔɔ wó, ne deshye ji deké, ‘Awyaá meló nchye.’

³⁴ Me *Maá Nte Mekwaá nchwɔ nnye menyéé, nnyu mmɔɔ deshye me ntó deké, ‘Nlú muú genɔ ne menyúú mmɔɔ, ne dékií me deké me nlu mejeé ánselé nkámakpo ne “Bɔɔ ubeé”.’ ³⁵ Yémbɔ ákaágé nnó denɔgaré Ɛsɔwɔ ɛtiré muú áwyaá delu cho né unó ulóúló ɛbi ji ápyéé.”

Jisɔs alu mmu gepúgé Simun muú Farasi ne mendée yi achwɔ nnó apoó ji élé apyé gabo

³⁶ Né gébé gefɔ muú Farasi akuú Jisɔs nnó aɔye ányé menyéé né gepú jii. Jisɔs akamé aɔye nyé menyéé ne ji. ³⁷ Mendée fɔ abɔ alu né melɔ wémbɔ, bɔɔ akií ji gétúgé ányéé ɛno. Awúgé nnó Jisɔs anyéé menyéé né gepúgé mende Farasi, abɔ maá ɛkpómé laménda afé ne ji ɛféé. ³⁸ Akpégé mmu gepú atené né nénkúné mmye Jisɔs, mmyé ɛgbó ji, alɔ manli, mánse áshúlege áchyége né uká Jisɔs. Ɛféé ne amoó mekpo mme atile uká Jisɔs ne méjwé wuú, anywalé ubí ne alé awaá laménda yimbɔ wyé.

³⁹ Mende Farasi ayi akuú Jisɔs né gepú jii, agégé mbɔ, ajɔɔ né metɔɔ wuú aké, “Mbɔgé Jisɔs ábɔ ábɔ *Muú Ɛkpávɛ Ɛsɔwɔ wáwálé mbɔ abɔ akaá gefɔgé mendée yi atáa mbɔ ji nnó alu mendée ɛno.” ⁴⁰ Ténéténé Jisɔs akuú mende Farasi yimbɔ aké, “Simun nɔɔya mechwɔ mangaré wɔ.” Aké “Ɛ ɛ” “Ménleré” “gáre me.”

⁴¹ Ɛféé Jisɔs alɔ mangaré abya nnó, “Gébé gefɔ nyá mende fɔ apwɔ bɔɔ ápeá nka. Apwɔ ama uba nka útá, ayifɔ mboó géba. ⁴² Aka mánse nka jii meti épó, agégé nnó ujwɔɔ bi na úpwɔ ɛbwɔ mankwɔ, ajinte ɛbwɔ ako.

Jisɔs agárégé mbɔ agií, Simun ake, né umɛé byé ɛbwɔ bina makpó apeá, ayindé agbóo nyé ne mbɔɔ ujwɔɔ dɔɔ?” ⁴³ Ashuú ji meko aké, “Élé muú yi abɔ ájinte ujwɔɔ bií dɔɔ.” Jisɔs aké, “Ɔjɔɔ cho.”

⁴⁴ Jisɔs abwálé ushu ape mendée yimbɔ ne ama kuú Simun aké, “Pe mendée yiná gé! Te mekoó nkpené fá gepú jye, ɔchyé me manaá nnó nshwóne uká bá wó. Yémbɔ, mendée yina ashwóné uká ba ne mánse jii, ne ati úbí ne méjwé wuú. ⁴⁵ Ɔtamé fɔ me ɔkpá ɔɔɔya wó. Yémbɔ te mekoó nkpené fá, mendée yi alú danɔɔya mánɔɔwálé me uká. ⁴⁶ Ɔwaá me ye mawéé amma né mekpo wó. Yémbɔ mendée yina awaá me laménda né uká ba. ⁴⁷ Kaá nnó mendée yina aléré mbɔ gekpékpégé gejee ɛyigé na, Ɛsɔwɔ ajiínte gejamége gabo ayi abɔ apyé. Yémbɔ, muú yi aferé nnó Ɛsɔwɔ abɔ manjinte gabo ayi ji apye dachye, mbɔntó ne alérége gejeé ne Ɛsɔwɔ dachye.”

⁴⁸ Wyé ɛféé Jisɔs ajɔɔ ne mendée yimbɔ aké, “Ajiínte *gabo wyé.” ⁴⁹ Bɔɔ bi abɔ ányéé menyéé ne ji ɛféé álɔ mánmené nnó, “Mende yina aferé nnó alu ndé gefɔgé muú, ayi akáge jɔɔ nnó ji ajiínte gabo muú?” ⁵⁰ Ɛféé Jisɔs ama nméré aké ne mendée yimbɔ, “Chó chánchá, Ɛsɔwɔ apoó wó gétúgé ɔɔɔɔ metɔɔ wyé ne me.”

8

Andée fɔ ákéne ne Jisɔs ne ápoóge ji

¹ Ɛbelé ye wó, Jisɔs ne baá utɔɔ bií makpó áfyanéapeá álɔ mánkéné né malɔ ayi kɔkɔɔ ne ayi kpakpa. Agárege abya Ɛsɔwɔ melómélɔ nkane gefwage Ɛsɔwɔ gélú. ² Andée fɔ ntó áfé ne ɛbwɔ, ɛbwɔ abɔ álú andée bi Jisɔs apye mamée bwɔ ábyé. Abifɔ abú aló nchye abi áchyége ɛbwɔ ɛfwyale. Ama akamege *Meri ayi atané melɔ Magdala ayi Jisɔs ábuú aló nchye ákénéneama. ³ Ayifɔ akámége Joana mendée Chusa ayi alú mammye dentɔɔ mfwa Herɔd. Ayifɔ Susana, ne gejamége andée bifɔ ntó. Andée bina ako ápoóge Jisɔs ne baá utɔɔ bií ne mánɔɔka bwɔ.

Nekanémejɔɔ mentya mbwe

(Mat 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ Ndere Jisɔs ákéne mbɔ, bɔɔ átánege malómálɔ áchwɔ gé ji. Gejamége

bɔɔ géchómégé, alɔ mangaré ebwɔ nekanémejjɔ eni. ⁵ Nébó nélú nnó, “Bii uma mempye makɔɔ fɔ afé manjye tya mbwé né mekɔɔ wuú, ndere átyaá, ámé ayifɔ ákwé né maá meti. Ewyágé bɔɔ ákógé ájyále, ne denywɔné ntó déchwɔ dechwére denyéé. ⁶ Amé ayifɔ ákwé né mfaá mme etárávé áchií ne ewyá wɔ áwanjésé getúgέ mbaá yimbɔ alú kpógólɔ. ⁷ Amé ayifɔ ákwé né mme ayi genkpé ntó géchίge wye, áchίgέ, genkpé eyigέmbɔ géwé gekweré mbwé yimbɔ meshii ejɔ ji. ⁸ Amé ayifɔ ákwé né mme melómélɔ, áchiίgέ, áwé, áfyé úsaá ame uta ápwɔ nkane ábɔ ápéné.” Jisɔs ánerégé ake, “Fwɔregé! Muú yi áwyaá matu manwú, áwú.”

Ula bi Jisɔs atóme makámejjɔ
(Mat 13:10-17; Mak 4:10-12)

⁹ Ewyágé baá utɔɔ Jisɔs ágií ji ula nekanémejjɔ eníné abɔ atómé mbɔ. ¹⁰ Ake ne ebwɔ, “Élé enyú ne Eɔwɔ apyé nnó dékaá unó bi. Yémbɔ bɔɔ bifɔ áwúu gefwa jii eyi gébɔ gélú nyá bibí né makámejjɔ jii. Eɔwɔ apye wyembɔ nnó ébέ nkane abɔ ásámé nyá mmu bɔ ηwe nnó: ‘Ápéle ágéné fɔ, áwúu ákaágé fɔ ula’.”

Jisɔs agare baá utɔɔ bii ula nekanémejjɔ mentya mbwé

(Mat 13:18-23; Mak 4:13-20)

¹¹ Ake, “ula nekanémejjɔ eníné na nélú nnó, mbwé yimbɔ élé mekomejjɔ Eɔwɔ. ¹² Amé mbwé ayi ákwéne meti álú bɔɔ bi áwúu mekomejjɔ Eɔwɔ, ewyágé danchɔmelɔ achwɔ féré mekomejjɔ yimbɔ né matɔɔ bwɔ nnó ekáge ebwɔ ákámé ne Eɔwɔ aferé ebwɔ né efwyale gabo. ¹³ Amé mbwé ayi ákwené né mfaá mme etárávé álú bɔɔ bi áwúgέ mekomejjɔ Eɔwɔ, ténéténé áse ji ne nechóchɔ. Yémbɔ álya fɔ nnó mekomejjɔ Eɔwɔ akpé mmu matɔɔ bwɔ wɔ. Mekomejjɔ Eɔwɔ yimbɔ alu eta bwɔ eké genɔɔ eyi gélá gepɔ ne maka. Gébége mmuameno achwágé gétúgέ mekomejjɔ Eɔwɔ, ájá mmye meso. ¹⁴ Ne mbwé ayi ákwené né mme genkpé meshii ejomé, álu nkane bɔɔ abi áwuúgέ mekomejjɔ Eɔwɔ, uféré unó mme ne mmwólé né unó bi uchwɔɔ ne gefwa ujo mekomejjɔ yimbɔ. Mbɔntó ne mekomejjɔ Eɔwɔ anómé mmu matɔɔ bwɔ detú. ¹⁵ Amé

mbwé ayi ákwené mme melómélɔ álú ntó eké bɔɔ bi áwuú mekomejjɔ Eɔwɔ, ágbaré ji metɔɔ éma ne ápyé genɔ eyigέ mekomejjɔ ágaré, ne ájyé wyé mbembé.

Muú abi fɔ mekomejjɔ Eɔwɔ mbaá bɔɔ
(Mak 4:21-25)

¹⁶ “Muú álwégé fɔ étuléká ne abɔ genɔ akwéré éwú. Akáge bɔ ntó ewú afyé nteé ukwɔ. Yendegébé muú álwégé étuléká, aηma ewú mfaá, nnó, bɔɔ ákpégé mmu gepú ágéné mbaá. ¹⁷ Kaáge nnó depɔ deko etiré débɔ délú bibí, dégenege nyé ne etiré délú né gemmua déchwɔ nyé né genjgbɔ. ¹⁸ Yendé gébé ayi enyú dewuúgέ mekomejjɔ Eɔwɔ, fwɔrege chánchá nnó dekaá depɔ etiré delú mmu. Kaáge nnó muú yi awya genɔ, ámage gbéé nyé ji eyigéfɔ. Muú yi álá pɔ ne geji, ásele nyé ye ékéké ewé ji awya nnó akpé alá amuamu.”

Mma Jisɔs ne áηmo bii
(Mat 12:46-50; Mak 3:31-35)

¹⁹ Ndere Jisɔs abɔ álú alerege mbɔ, mma wuú ne aηmó bii áchwɔ mangé ji. Yémbɔ áka mankpe meti epɔ gétúgέ bɔɔ ájamé dɔɔ né menómbi. ²⁰ Muú fɔ agare ji nnó, “Mma wyé ne aηmó byéé álú dafye ákélege mangé wɔ.” ²¹ Jisɔs agaré ebwɔ aké, “Mma wa ne aηmó ba élé bɔɔ abi áwúu mekomejjɔ Eɔwɔ ne ápye genɔ eyigέ mekomejjɔ yimbɔ ákélege.”

Jisɔs anyá mbyonnyi aténé
(Mat 8:23-27; Mak 4:35-41)

²² Bii bifɔ Jisɔs ákpe mmu ékpe ne baá utɔɔ bii, ne ájɔɔ ne ebwɔ aké, “Déchyaá gentógé mewaá deyyé egbé né.” Eféé ebwɔ álɔ manjyege. ²³ Ndere ebwɔ áchyaáge, Jisɔs akwé gejjá. Mbyonnyi átáné wye mbélépɔ né mfaá achwɔ ne eshye né gentógé mewaá, apye mbyo nnyi ado ékpe, manaá malɔ mánkpe mmu. Mane magyálege ebwɔ nnó áchwɔ kée. ²⁴ Ne ebwɔ ájye peé ji aké, “Atá, Atá déchwɔ nó nnyi.” Jisɔs akwilé ka anyá mbyo nnyi yimbɔ akwené, mbaá akwené tómeé. ²⁵ Ewyágé Jisɔs agii bwɔ aké, “Matɔɔ nyú ayi défyéé ne me álé?” Yémbɔ efɔ éwú éwú ne elaa ebwɔ matɔɔ ne ála mano mekpɔ fuú, ágige ate aké, “Ndé gefógé muú na ayi anyagé mbyo ne ngba nnyi áwuú ji?”

*Jis̄s abú aló nchye átané mende f̄o mmye
(Mat 8:28-34; Mak 5:1-20)*

²⁶ Aké ánérege manchyá gentógé mewaá, ákwóné gebagé mewaá Gar̄sene eyí gelú toitoi né *gebagé mewaá Galilí.

²⁷ Jis̄s aké atanege né ékpe, ákwone kwókwólé né melo f̄o, mende f̄o yi átané melo ewémba, ayi aló nchye áchyége ji efwyale áchwó báne ji. Tε mekoó mende yina abó álú wyé gejógéné, alyá upú ne abelege lé mmu manome ayi áchomé né etárávé.

²⁸ Aké agene Jis̄s ajye kwé ji uká, alile akalege kénké aké, “Jis̄s Maá Es̄wa Any-ata! Óbó ndé mechó ne me? Nkpá wó geká, óchyegé f̄o me efwyale.” ²⁹ Ajó mba gétúgé Jis̄s abó anyane ji nnó, tané mende yina mmye. Mende yina yéndégébé meló nchye yimba akwilégé ji mmyé, b̄oó áfwénege ji ne ápye. Yé lé áwéle ji uká ne amu ne b̄o nk̄p̄k̄w̄é, ábelé ji nkane muú dena, as̄régé abi, meló yimba ápyé ji abó akpe mewaá.

³⁰ Eféé ne Jis̄s agíi mende yimba aké, “Mab̄o mye makamege nnó?” Ashuú ji meko aké, “Nkamege gejamé.” Ajó mba gétúgé gejamé aló nchye abó álú ji mmye. ³¹ Aló nchye b̄imba ákw̄o Jis̄s mata nnó ékagé abú abi akeré mmu gepyéé eyi geláge p̄o ne kwyakwya nnó ágéné efwyale. ³² Eféé kwókwólé, nf̄oné mekwende f̄o nébó nényéé né mbya mékwε. Aló nchye b̄imba ágégé nf̄oné mekwende eniné mba áne Jis̄s mmye nnó agó bwó akpe mekwende yimba mmye, Jis̄s akamé. ³³ Aló nchye b̄imba átané ájye kpé nf̄oné mekwende eniné mba né mmye. Nf̄oné mekwende eniné mba nés̄o ne gatélé, né shulé mékwε nékwé mmu gentógé mewaá né nyú manaá néke.

³⁴ Ambamé mekwende yimba ágégé ndere epyéé, abó ákeré meso melo bwó, mangaré abya yimba. Ndere ájyé, ágaré ntó abya yina né baá mal̄o ne b̄o dachi né gebagé mewaá eyígémba. ³⁵ B̄oó áwúgé abya yi, áchw̄o mangé genó eyigé gébó gépyé, ákwónégé mbaá ayi Jis̄s alu, ágé mende yimba, ayi aló nchye átane ji mmye ne nana ajwólé né egbe mmye Jis̄s, ne mandéé jii mmye, akéré menyammye wuú. Ebwó ágégé mba ef̄o ekwó ebwó mataó. ³⁶ B̄oó bí abo ágéné genó eyigé pyé ál̄o mangaré

abi áchw̄o ndere épyégé ne mende yimba alé tóo.

³⁷ B̄oó ako né geba eyígémba gétúgé áb̄oó ef̄o ané Jis̄s mmye nnó ályaá melo bwó. Ajógé mba, Jis̄s akpe mmu ekpé manjye.

³⁸ Jis̄s ákwilégé manjye, mende ayi aló nchye abó achyége ji efwyale, ane Jis̄s mmye nnó agó ji akwólé ji. Jis̄s ashya aké, ³⁹ “Kéré meso. Ndere ójye mba, gáré b̄oó gekpékpégé genó eyigé Es̄wa ápyéé eta wyé.” Jis̄s ajógé mba mende yimba afé, aké meló kpaa ewémba meko agarege yéndémuú galógáló ayi Jis̄s ápyéé eta wuú.

*Maá Jar̄s ne mendée ayi atad̄ nku Jis̄s
(Mat 9:18-26; Mak 5:21-43)*

⁴⁰ Jis̄s achyá akeré égbé géntoógé mewaá. Eféé ekwó b̄oó abó ágile ji ne áchwógé áse ji ne metó meḡomeḡo.

⁴¹ Mende f̄o achwó, ayi ákúu ji Jar̄s, alu muú kpaa né echa mmyemenene. Ajye kpá Jis̄s geká nnó ajyé né gepú jii, ⁴² gétúgé maá wuú áchwó gbó. Awya lé maá yiná ama mendée, ne alu anmé afyáneapeá.

Ne Jis̄s aló manjye, ndere ajyé b̄oó ákw̄olege ji égbé ewé ne ewé. ⁴³ Né geluage b̄oó b̄imba mendée f̄o abó alu ayi manoó mátánege ji mbe, málé anmé afyáneapeá; b̄oó maka apye kpá meti ep̄o mantoó. ⁴⁴ Né geluage b̄oó b̄imba mendée yimba aké né mpu b̄oó achwó ji né meso anyaa ébw̄o ata manó nku wuú. Wyé ndere ataa mba manoó mimba masó.

⁴⁵ Jis̄s agíi aké, “Waá taá me?” Yéndémuú ashya, Pita aké, “Ata ógéné f̄o ndere b̄oó áno wó mme anmérege w̄o?”

⁴⁶ Yémba Jis̄s ató wyé eshye ajó aké, “Muú f̄o ata me néndé nwú ndere uto útané me mmye.” ⁴⁷ Mendée yi ágégé nnó ula úgyá ji achwó mbe ushu Jis̄s awere, akwé ji uká. Eféé aló mangaré mbe ushu b̄oó ako genó eyigé pyé ne ji ataa Jis̄s. Ne ama gáre ntó ndere ji atágé Jis̄s nemée níi nébyé ténéténé. ⁴⁸ Jis̄s aké ne ji, “Maá wa otóo gétúgé ofyéé metó wyé ne me, ke pere.”

⁴⁹ Ndere Jis̄s abo álú j̄oóge ne mendée yimba, muú f̄o átané né gepúgé Jar̄s áchwó gáre Jar̄s aké, “Maá wyé agbó mé, óchyegé sé ménleré efwyale detú.” ⁵⁰ Ndere ajógé mba, Jis̄s awú ne aké ne Jar̄s, “Óf̄ogé, fyé lé metó ne me, maá wyé apome nyé.” ⁵¹ Jis̄s

ne Jaros átané áfé. Akwónégé né gepúge Jaros, Jis̄s akamé f̄s nnó muú yicha akpe mmu w̄s, ékosé Pita ne J̄msi ne J̄n ne mma ne nte maá yimb̄. ⁵² B̄s ako bí áb̄s álú éféé, álili, á dórege mmyé mme. Jis̄s aké ne ébw̄s, “Deligé sé, mesó mendée yina agbo w̄s, abelege lé géjyá.” ⁵³ Ébw̄s ál̄ manjwáné Jis̄s jwané gétúgέ ákaá nnó maá awú agbó mé. ⁵⁴ Jis̄s afé né melu ewé ábelé maá yimb̄, agbaré ji ébw̄s, akú ji aké, “Mens̄ mendée kwilé ka.” ⁵⁵ Maá yimb̄ mendoó wuú ékeré, apeé akwilé ajw̄lé ka. Jis̄s aké ne bw̄s kélege menyéé chyége ji anyé. ⁵⁶ Mmá maá yimb̄ ne nte wuú aké ágéne mb̄, matye mawá ébw̄s meno. Jis̄s afye ébw̄s ébé nnó ékagέ ápyé muú akaá genó eyi gépyé.

9

Jis̄s at̄s ángbá áfyáneapeá nnó ápye ut̄s bī
(Mat 10:5-15; Mak 6:7-13)

¹ Né gébé géf̄s Jis̄s akuú ángbá bī áfyáneapeá. Achwógé, achyéé ébw̄s uto mámbú aló nchye ako abi áchyége b̄s éfwyale ne mampye b̄s mamée átoóge. ² Ne at̄s ébw̄s nnó ájyé ágáré abya gefwage Es̄w̄s ne mampye b̄s mamée átoó. ³ Ama j̄s ne ébw̄s nnó, “Deké deyye dékpagé ye genó. Dégbarége meto ye menyéé ye gebá ye ŋka. Ékagέ muú ab̄s ndeé eyichá. ⁴ Dekwónégé yendé mel̄ yendé gepú eyigé dékpégé, bége wyε kpaá te délyáge géj̄. ⁵ Mb̄gé mel̄ éshagé mánse enyú, lyáge éwú. Deke delyage, nóge uká mme nnó mpúpú eyi ébalé enyú né uká étané mambe nkane gep̄ eyi gelérege gabo yi b̄s biná ápyé.” ⁶ Wyémb̄ ne ályá, ál̄ mankéné malómál̄ ágárege Abya Es̄w̄s melómél̄ ne ápyé b̄s mamée átoóge mbaá meko.

Mfwa Her̄d akwé tametame
(Mat 14:1-12; Mak 6:14-29)

⁷ Né gébé eyigémb̄, Her̄d muú alu muú kpaá né gebagé mewaa Galilií, ji awú ŋgo ukpékpé unó bí baá ut̄s Jis̄s ápye. Akwé tametame, gétúgέ b̄s f̄s áj̄ge aké Jis̄s yina alu lé mewené J̄n menwyaá b̄s manaá Es̄w̄s ne akwilé né negbo. ⁸ Abifo aké: Elija *Muú Ékpávέ Es̄w̄s ne áamá chw̄s lére mmye mbaá b̄s, abifo aké: Élé gekwénége

muú ékpávέ Es̄w̄s ne áamá kwilé né negbo. ⁹ Her̄d awúgέ mb̄s aké, “J̄n ns̄s ji mekpo ne waá chá me mmage wúmb̄ ufélekpa éb̄i apye.” Ne akelé meti mangé Jis̄s yimb̄.

*Jis̄s achyé menyéé mbaad b̄s *déle b̄s at̄s*
(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; J̄n 6:1-14)

¹⁰ *Ángbá Jis̄s bim̄s áfé neke ákerégé meso, ádo ji abya uf̄s unó bí ébw̄s ápyé. Aferé ébw̄s né gelúagé b̄s ase ébw̄s áfé ébw̄s ébw̄s né mel̄ kpaá ewé ákúu Betsada. ¹¹ Yémb̄ gejamégé b̄s áwúgέ nnó áfé, ál̄ mankw̄lé ji. Agégé ébw̄s, ase wyé ébw̄s ako ne al̄ mangáregé ébw̄s ndere gefwage Es̄w̄s gelú ne mampye b̄s mamée átoóge.

¹² Nkwale aké akw̄nege baá ut̄s bī áfyáneapeá ágaré ji aké, “Ese delu fá né mashw̄ne. Gáré b̄s bina ájye ákélé né mal̄ nnó ágéne genó eyigé ányé ne malú ubélé.” ¹³ Jis̄s ashúú ébw̄s meko aké, “Enyú amb̄s chyége ébw̄s menyéé ányé.” Ashúú ji meko aké, “Déwyaá lé ntó br̄d étáa ne meshuú épea, wá ókelege nnó esé déjyé déná menyéé yi ákwánege gejamégé b̄s bi?” ¹⁴ Ab̄s áj̄sge mb̄s gétúgέ b̄s álú éké ushye. Ande ébw̄s ébw̄s álú *déle b̄s at̄s. Jis̄s ake ne baá ut̄s bī, “Gáré ébw̄s ájw̄lé matoó matoó, yendé ntoó usa b̄s úpéa mesó éfya.” ¹⁵ Áj̄gé mb̄s, b̄s bim̄s ájw̄lé mme. ¹⁶ Jis̄s ab̄s ntó br̄d eyimb̄s étáa ne meshuú épeá, ape ame mfaánebuú, achyé matame mbaá Es̄w̄s, agyá éj̄i ubauba achyé baá ut̄s bī nnó ákáré mbaá b̄s bim̄s ányé. ¹⁷ Ébw̄s ako ányéé ágbeé. Ne ánéregé, ányweré ayi álaá ágbeé usá úfyáneupeá.

Pita aké Jis̄s alu muú ayi Es̄w̄s akwere ji éla gefwa
(Mat 16:13-19; Mak 8:27-29)

¹⁸ Bī úmá éb̄i Jis̄s anénemmye jimb̄i, baá ut̄s bī áb̄s álú kwókw̄lé ne ji. Aké anerege agī ébw̄s ake, “Ndé gef̄gé muú njune b̄s áj̄sge nnó me nlu?” ¹⁹ Ébw̄s akeré meko aké, “B̄s bi f̄s aké ̄lu mewené J̄n menwyaá b̄s manaá Es̄w̄s, abi f̄s áke ̄lu Elija abifo ntó áke ̄lu muú ékpávέ Es̄w̄s ayi áb̄s agboó ne ama pée.” ²⁰ Jis̄s ama gīi ébw̄s aké, “Yé enyú deké nlu waá?” Pita ashúú ji meko aké, “W̄s ̄lu *Muú yi Es̄w̄s akweré ji éla gefwa.”

Jis̄s agaré efwyale wuú ne negbo nií
(Mat 16:20-28; Mak 8:30; 9:1)

²¹ Jis̄s afyε ebwó ebé nnó ékágé ágaré muú fɔ nnó ji alu Muú yi Esɔwɔ akweré ji elá gefwa. ²² Ama jóɔ ne ebwó aké, “*Maá Nte Mekwaá abó mangé efwyale dɔɔ. *Akpakpa melɔ chóncho ne ámpyé upe Esɔwɔ ne *Anleré mabé Esɔwɔ áshyá nyé ji ne áwáne ji. Yémbɔ ndɔ élé ékwónégé akwilege nyé né negbo.”

²³ Ne ama jóɔ ne bɔɔ áko aké, “Yé mbɔgé muú nyú akélege mambε menkwɔle wa, abɔ manjinte gemε jií akpa gekwa ji akame ye negbo ne akwólégé me. ²⁴ Mbɔgé muú akélege mampɔɔ genwá jií ebyénno aníge nye geji, ne mbɔgé muú akamégé manchyé genwá jií getú ya, ebyénno apomé nye. ²⁵ Ama gií aké: Ndé nsá ayi muú ábɔɔ, mbɔgé abεge ne unó mme uko ne aníge genwá jií? ²⁶ Kaáge nnó mbɔgé mmyé égbɔɔ muú gétuú ya ne mekomejóɔ wa, wyémbɔ ne *Maá Nte Mekwaá mmyé égbɔɔ nyé ji manse muú yimbɔ ndere muú wuú né gébége aké achwɔ ne gengbɔ gefwa jií ne eyi gélú ntó eyigé Esɔwɔ ne makiénne ukpea jií. ²⁷ Kaáge wáwálé nnó gentɔgé bɔɔ álú mbɔ fáná, abi alá gbɔɔ fɔ kpaá te ágene nye gefwage Esɔwɔ.”

Jis̄s akwɔré gefɔɔ agenege manémané
(Mat 17:1-9; Mak 9:2-8)

²⁸ Genógé ndɔ énee ékógé eyi *Jis̄s abó ajóɔ unó bi, ase Pita, ne Jɔn ne Jɛmsi akwɔ ne ebwɔ mfaá mekwε fɔ nno ajye anémmyε éwu. ²⁹ Afé, ne ndere abɔ anénemmyε ushu bií ulɔ mánkwaré ne úla gefɔɔ géchá. Mandeé jií ntó ákwɔré ala pópó ashwánege. ³⁰ Wyé mbélépó bɔɔ ápéa ákwɔ fweé, eféé ájóge mejóɔ ne Jis̄s. Bɔɔ bímbɔ élé Mosis ne *Elia, ³¹ ne gengbógé Esɔwɔ gebɔ gegénege mbaá yi ebwɔ abɔ álú. Ebwɔ ájóge ndere Jis̄s ajye gbɔ nyé né Jerosale ndere Esɔwɔ aké ébé.

³² Ndere ebwɔ ábɔ jóge ne Jis̄s, Pita ne Jɛmsi ne Jɔn ábɔ ákwé géjya. Aké ápéle ágé ndere Gengbógé Esɔwɔ géshwánege né menyamyε Jis̄s ne ande bimɔ ápéa abi átené ne ji. ³³ Wyé ndere ande bimɔ ályá Jis̄s ájye, Pita aké ne Jis̄s, “Ata, eló ndere esé délú fa. Esé détenege nyé óto úléé, géma

eta wyε, géma eta Mosis ne géma eta Elia.” Pita ajóge mbɔ, akaá wó.

³⁴ Wyé ndere Pita ajógé mbɔ, gekó géchwɔ kweré bwɔ ne éfɔ ékwɔ bwɔ matɔɔ ³⁵ Meko muú fɔ atané mmu gekó aké, “Gége maá wa ayi me njyá na, wuúge ne ji.” ³⁶ Meko yimbɔ aké akwyage ágé nnó Jis̄s ala jim-bií. Ebwɔ ákérégé meso ala bɔmbɔ né gébé eyígémbɔ, ágaré ye muú fɔ unó bí úpyé né mfaá mékwé wó.

Jis̄s apyε mad ayi ameeé gesasa atoo
(Mat 17:14-18; Mak 9:14-27)

³⁷ Bií újyágé ndere Jis̄s ne ángbá bií áshúlege mekwε ewémbɔ áchwɔ, gejamégé bɔɔ áchwɔ báne ebwɔ. ³⁸ Muú ama akalé né mmu gejamégé bɔɔ bimɔ aké, “Ménleré, nkpa wɔ geká pe maá wa. Nwya éle maá yiná ama, alu mende. ³⁹ *Meló nchye achyége ji efwyale. Yéndégébé akwilégé ji akalé, akwé mme achuú, akpane upa, ne genfwéné getánege ji meno, meló nchye yimbɔ alyágé ji kɔkɔge. ⁴⁰ Nne baá utɔɔ bye mmyε nnó áféré meló nchye yina ne ápulé épwɔ.”

⁴¹ Jis̄s awúgé mbɔ aké, “E é enyú njye enina delu untantamé bɔɔ abi dela fyéé matɔɔ ne Esɔwɔ cháchá wó. Nkoge mbɔ metɔɔ ne enyú nnó? Mmage bé ne enyú ndɔ enií ne défyéé matɔɔ ne Esɔwɔ? Ajógémbɔ, aké ne mende yimbɔ, chwɔ ne maá wyε fa.”

⁴² Ndere ákéne achwɔɔ ne maá yimbɔ meló nchye yimbɔ, apyε ji akwé mme achwu gbokgbok. Jis̄s anyá meló nchye yimbɔ atané maá yimbɔ mmyε atoo. Jis̄s ashuú ji mbaá nte wuú. ⁴³ Bɔɔ áko ágégé uto bí Esɔwɔ awya matyε mawá ebwɔ meno.

Jis̄s ama gare baá utɔɔ bií ndere ji ágboó nye

(Mat 17:22, 23; Mak 9:30-32)

Yéndémuú ala meno mekpɔ fuú né ukpékpé unó bí Jis̄s apyε, abwólé ajóɔ ne baá utɔɔ bií ake, ⁴⁴ “Nénege matu déwú mechó ewé nchwɔɔ gare enyú. Achyége nye Maá Nte Mekwaá né amu bɔɔ nchye nnó ápyé ne jí ndere éjií bwɔ.” ⁴⁵ Yé ndere Jis̄s ajóɔ mbɔ, baá utɔɔ bií akaá ula mechó ewéna wó. Genó gefɔ géwá ebwɔ matɔɔ nnó ye áwú akaágé ula. Ne ebwɔ ábɔ ntó efɔ má mangii ji.

Ndé muú alú muú kpaá
(Mat 18:1-5; Mak 9:33-37)

⁴⁶ Éké éwyage mbeé akwé baá utó Jisós ébwó ébwó nnó waá alú muú kpaá? ⁴⁷ Jisós akaá uféré bwó éféé ne asélé maá fó kóó aténé ne ji né nénkwú né mmye, ⁴⁸ ne aké ne ébwó, “Yéndémuú ayi akamege mampye galógáló ne mamane kóó nkane ayina né mabó ma ebyennó ase mbó lé me, ne muú yi aségé me ebyennó ase mbó lé muú yi atómé me. Kaáge nnó muu yi aséle menyamye wuú nnó ji apó ye muú fó né geluáge nyú élé ji ne alú muú kpaá.”

Muú yi alá paá wó alu lé awyé
(Mak 9:38-40)

⁴⁹ Jón akwilé ne ewú aké, “Ata debó degé mende fó aferege aló nchye né mabó myéé ne dégbé ji gétúgé alá pó fó né geluá gesé.” ⁵⁰ Jisós ajoó ne ébwó aké, “Dégbegé gefóge muú yimbó gétúgé muú yi alá paá enyú alu lé awu nyú.”

Bóó Samarya áshya mánse Jisós

⁵¹ Gébé gélágé kwókwólé eyíge Ésówó aséle nyé Jisós mánjye mfaánebuú, Jisós awya metóó nnó abó manjye né Jerosale. ⁵² Ndere alóó mánjye, ató bóó fó né mbe. Akwónégé melo fó né gebage Samariya, áló mánkelé melu ewé Jisós achwágé ábélege. ⁵³ Bóó bimbo ágégé nnó Jisós akoge mánjye Jerosale, áshya mánse ji. * ⁵⁴ Jemsi ne Jón, áwúgé mbó ágií Jisós áké, “Ata, nnó déjó mewé étané mfaánebuú éshulé échwó ésó bóó bi ágbó?” ⁵⁵ Jisós abwólé ushu ashulé ébwó ndo. ⁵⁶ Ne alyágé éféé afé melo ewéché ne baá utóó bií.

Geḡwágé áḡkwólé Jisós
(Mat 8:19-22)

⁵⁷ Wyé ndere ákéne ájye né meti, mende fó achwó jóó ne Jisós aké, “Nkwólégé wó déjyégé yéndé mbaá ayi ójyé.” ⁵⁸ Jisós ashúú ji meko né nekanémejóó aké, “Ushua úwya ambu ayi úbélege wyé, denwyoné dewyaá anywa ne me Maá Nte Mekwaá mpó ye ne melu ewé nshwórege mekpó ngbeé mmye.”

⁵⁹ Éké éwyáge Jisós aké ne mende yicha, “Kwólé me.” Mende yimbó aké, “Ata gó njyé nníi kpé nte wa ne nchwó.” ⁶⁰ Jisós ashúú ji meko aké, “Lyá abi álú éké áwuú bó

áníi mewu bwó; ne wó chó ójyé ógáre ndere gefwage Ésówó gélú.”

⁶¹ Muú yifo ama jóó ne ji aké, “Ata nkwólege nyé wó, yémbó gó kpé njyé ngaré ulagepú ba nnó esé détámé ate ne nchwó.”

⁶² Jisós ashúú ji meko aké, “Muú yi agbarégé mé géká mankyá mekóó ne amagé ja mmye meso akwané fó mambé muú utóó gébége Ésówó agbarégé gefwa ji wó?”

10

Jisós ató áḡkwólé usaá úlée mesó éfyanepéa

¹ Depó etíré na dékóge, Ata Jisós ajya usaá bóó úlée mesó éfyanepéa, ató ébwó ápéa ápéa nnó ábó mbe né maló ayi jimbóó akoge nyé wyéé. ² Ndere atómé ébwó aké, “Mbwé manferé ajá dóó ne bóó utóó abi áférege ája wó. Nége mmye mbaá Ésówó mbóó mekóó nnó ató bóó utóó abifo nnó áchwó áferé mbwé wuú. ³ Chóge, ndere déjyé mbó kaáge nnó mentóme enyú mbaá bóó mme nkane mágóḡme né mpú ukwaála. ⁴ Deké deyye debóge ḡka, ye géba ye unó uká ebifó. Deké deyye né menó meti détenégé fó détámé muú ⁵ Yéndé melo ewé dekwónégé, gepú eyigé dékpéne, bóge mbe détámé bóó abi álú né mmu nnó, ‘Neso nébé né gepú yina’ ⁶ Mbóge muú alú né gepú eyigémbó ayi apyé fó neso, neso neláa nyé ne ji, mbóge apyé neso, neso nékérege nyé eta nyú. ⁷ Dekpegé né gepú eyigémbó bége wyé éféé, dékpegé fó upú upú. Yéndégenó eyigé áchyégé nyú nyége lé nyéé ne eyigé manyú nyúge, getúgé muú utóó abó mambé ne nsá. ⁸ Yéndé melo ewé dekwónégé ásege nyú ábelégé mmu gepú déshagé fó menyéé yi áchyége enyú. ⁹ Pyége bóó mamée átóó né melo ewémbó, ne gárege ntó ébwó mekomejóó Ésówó nnó, ‘Gefwage Ésówó gechwó kwókwólé ne nyú.’ ¹⁰ Yéndé melo ewé dekwónégé ne áshagé manse enyú, chóge né metóó melo déjóó nnó, ¹¹ ‘Yé mpúpú éyí dékpané né melo enyú, gége éjíná ndere dékwele uká nnó étané. Yémbó kaáge nnó Gefwage Ésówó gechwó kwókwólé.’ ¹² Ngarege enyú nnó bií únóó mpa, Ésówó agene nyé melo Sodom meshwe apwó melo ewémbó.”

* **9:53** Elú wáwálé nnó: Asé ji wó, getugé bóó Jus ne bóó Samarya ápáa ate.

*Malɔ ayi alá áfyé matóó ne Jisəs wó
(Mat 11:20-24)*

¹³ Ake, “Utónkwa ubé nye ne enyú bɔ́ meló Korasin, utónkwa ubé ntó ne enyú bɔ́ Betsada néndé, ukpékpé ufélékpá ebi mpye eta nyú, mbɔ mpye nyá ubi mbaá bɔ́ Tiya ne Sidon mbɔ ályaá mé gabo bwó te gachiú, áfyé uchálé mandeé, áwaá matwó né mekpó mánleré nnó ályaá gabo ebwó. ¹⁴ Kaáge nnó bíi unó mpa Esɔwɔ agene nye bɔ́ Tiya ne Sidon meshwe apwɔ enyú. ¹⁵ Chyá enyú bɔ́ Kapanom, déferé nno ngó nyú akwame nyé te mfaá mfaá? Ngba! Ashúlege nyé enyú mme kpáte dékwónene meló áwuú bɔ́.”

¹⁶ Jisəs aké achwɔ nére, ajóó ne abi ji atómé aké, “Muú yi awugé enyú ebyennó awú mbɔ élé me, ne muú yi ashyagé enyú ebyennó ashya mbɔ élé me; ne muú yi ashyagé me éleré nnó ashya mbɔ lé Esɔwɔ muú átome me.”

Baá dentó Jisəs ákeré meso ne nechóchó

¹⁷ Baá dentó Jisəs bimbɔ usaá uléé meso éfyanepea ákeré meso ne nechóchó aké ne Jisəs, “Atá ye aló nchye áwuú ésé gébége dényané abi né mabɔ myé.” ¹⁸ Jisəs ákeré bwó meko aké, “Elú wáwálé, ngé *danchomeló ndere atáné mfaánebuú eké dasama akwe né mme. ¹⁹ Wuúge! Nchye enyú uto ebi dékáge jyá mmyɔ ne ngát ne mma nchyeé enyú uto bí upwó ye uto ebi Danchomeló ne genó gefó eyí gépyé enyú gépó. ²⁰ Yémbɔ débégé fɔ ne nechóchó gétúgé aló nchye áwuú enyú. Bége lé ne nechóchó nnó Esɔwɔ asá mabɔ nyú né mmu nwe ayi alú né mfaánebuú.”

*Jisəs alu ne nechóchó
(Mat 11:25-27; 13:16, 17)*

²¹ Né gebé eyigé Jisəs ájóoge depɔ ti, Mendóó Ukpea épye ji agbeé ne nechóchó ne ajóó aké, “Nte wa, Ata ayi abɔ́ mfaá ne mme, mfeé wɔ dɔ́, nkane opyeé nnó depɔ etire detome ne me debe bibiú mbaá bɔ́ denjá ne abi ákaá nwe dɔ́. ɔ́nené deti gbógónó mbaá bɔ́ abi alá kaáge ye genó nnó ákaá. Elu wáwálé Nte wa, mbɔ ne wɔ mbɔ́ ókelé nnó ébé.” ²² Jisəs ama jóó aké, “Nte wa achye me unó uko. Muú ayi akaáge gefóge muú ayi Maá alú ápó, ekosé Nte wuú ne ye muú

ayi akaáge gefóge muú ayi Nte alu ápó ekose Maá ne bɔ́ abi ji ájyaá nnó ápye ebwó ákaá Nte wuú.”

²³ Eké éwyage abwólé ushu ajóó ne baá utóó bíi aké, “Enyú dewya éfwó mangé unó bí dégéne mbɔ. ²⁴ Ngarege enyú nnó gejamégé bɔ́ ekpávé Esɔwɔ ne afwa ntó abɔ ákelé mangé unó bi enyú dégéne mbɔ ne manwú unó bi enyú déwuú mbɔ yémbɔ áwuú wó.”

Nekanémejóó mende Samarya ayi alomé metóó

²⁵ Eké éwyage *Ménleré mabé Esɔwɔ fɔ achwó ne defyá né metóó mámua Jisəs aké, “Ménleré, mpye nnó ne mbɔ genwá eyi gélagé byé?” ²⁶ Jisəs agiú ji aké, “Asá né mmu nwe Esɔwɔ nnó? ɔ́jóó wyé ɔ́wú nnó?” ²⁷ Ashuú Jisəs meko ake, “Gbógé ne Ata Esɔwɔ wyéé ne metóó wyéé meko, ne mendóó wyéé meko ne uféré byéé uko, pyégé utóó bíi ne eshye wyéé meko, tégé wyéé lé ji yéndégébé, ne gbógé ne nte ménmé wyéé ndere ɔ́gboó ne gеме jyéé.” ²⁸ Jisəs aké ne ji, “ɔ́lu cho Pyembɔ ne óbɔ genwá.”

²⁹ Mende yimbɔ, manleré nnó nkwe wuú alu cho, agiú ji aké, “Mpye nnó ne nkaá nte ménmé wa?” ³⁰ Jisəs agaré lé ji nekanémejóó aké, “Né bíi fɔ mende fɔ atané Jerosale ashulege ajye né Jeriko, aké akwónene meti ánjó apye ji, átule ji, áfɔ́ unó bíi uko, ályá ji ala mángbómangbó, ábó áfé. ³¹ Eké épyembɔ, *mémpye upe Esɔwɔ ashulege ajye né meti ewémbɔ aké agene mende yimbɔ apyamé akoó. ³² Wyémbɔ ntó ne muú Levi áchwɔ́, alu mempoó ámpyé upe Esɔwɔ, akwónégé éféé, agé mende yimbɔ ji ntó akoó égbé ewé chá. ³³ Eké éwyage mende *Samariya fɔ ayi ebwɔ alá túgé ne bɔ́ Jus akwóné éféé aké agene mende yimbɔ meshwe akwó ji metóó. ³⁴ Ajye báne ji, ashwóné upa bimbɔ ne mmɔ́ *, ata mawee wyé awé úbí ne ubaá mándée. Abwéé ji anéré mfaá *géjuná jii, afé ne ji né gepú eyigé ankéé ábélege áchyége manka, éféé ne apelé ji. ³⁵ Bíi uýágé aferé nka achyé mbɔ́ gepú aké ne ji, ‘Pélé me mende yiná. Mbógé ɔ́chógé nka épwógé eyí, nkerégé meso nshuge nyé wɔ éjí.’”

* **10:34** Elú wáwálé nnó: Bɔ́ Isreli áselé mmɔ́ bwó ne mawee nkane uka.

³⁶ Jis̄s agárégé ji mb̄, agií ji aké, “Né ebw̄ó bímb̄ó áléé ayi ndé álère nnó ji alu nte men̄mé mende yi án̄jó átulé mb̄ó ji? Garé me.” ³⁷ *Ménléré mab̄e Es̄w̄o ashuú ji meko ake, “Élé ayi agéné mb̄ó ji meshw̄e.” Jis̄s agaré ji aké ch̄ó, “Pȳe wȳémb̄o.”

Jis̄s ajye ḡé Mata ne M̄eri

³⁸ Ewyágé Jis̄s ne baá ut̄ó bií átane ájye kw̄óne né melo f̄ó. Mendée f̄o ajw̄olege éféé ayi akamege Mata. An̄e Jis̄s mmye nnó achw̄ó né gepú jii. ³⁹ Mata ab̄ó awya meso wuú yi alú mendée ayi akámege M̄eri. Ndere Jis̄s ab̄ó akpené mmu, M̄eri ajw̄ole ji né nen̄kúné mmye, afw̄orege unó bí Jis̄s alérege, ⁴⁰ yémb̄o Mata né égbé ewuú amȳe le man̄kele genó eyígé Jis̄s anyéé. Éke ewyage Mata ajye j̄ó ne Jis̄s aké, “Atá ōgéné ndere M̄eri alyá me nnó mpye ut̄ó me mbií? Gáré ji áchw̄o ap̄óo me.” ⁴¹ Ata Jis̄s akuú ji aké, “W̄o Mata ówane mmye jye mampye gejamégé unó ne óma óchȳege gem̄e jye efwyale; ⁴² Yémb̄o genó gelu géma élé M̄eri ne ajyá genó eyígémb̄o. Amage sé sé gejí eta wuú.”

11

Jis̄s aleré ndere muú ab̄ó manemmye mbaá Es̄w̄o

(Mat 6:5-13; 7:7-11)

¹ Né gébé gef̄ó Jis̄s ab̄ó an̄enemmye né mbaá f̄ó. Aké anerege maá ut̄ó wuú ama achw̄o j̄ó ne ji áke, “Ata l̄eré ese ndere deb̄ó manemmye mbaá Es̄w̄o wȳe ndere J̄on ab̄ó aleré baá ut̄ó bií.” ² Éféé Jis̄s aleré baá ut̄ó bií ako aké, “Yendégébé deké den̄enemmye j̄óge nnó:

Nte sé, pȳe mab̄o mmyé mábé ne énogé Pȳe gefwa jyeé géchw̄ó.

³ Chȳégé esé menyéé yi dékélege bií ne bií.

⁴ Jinte gabo yi ese depye eta wȳé, ndere esé ntó déjigente gabo yi b̄óó ápyéé eta esé.

Ōkamégé esé dékpé né mmuameno.”

⁵ Ne Jis̄s améé aké dése nnó, “Mb̄ogé ɔlu ne mejeé ne ɔjyégé gáre ji ne met̄ó utuú ɔké, ‘Mejeé pw̄o me ntó br̄ed éléé. ⁶ Men̄kéé wa achw̄o, mp̄o ne genó eyigé nchȳege ji, mejeé wȳé aj̄óge nyé nnó?’ ⁷ Nd̄of̄o eb̄é nnó ji ashuge ji meko né mmu gepu aké, ‘Ōchȳege me efwyale. Ngbé mé gepú ya

mb̄elé ne baá ba, nkwilégé sé ka man̄kélé genó nchȳé w̄o.’ ⁸ Jis̄s aké, mende yiná ashyá man̄kwilé ka achȳé ji menyéé, yé lé alú mejeé wuú yémb̄o ngarege w̄o nnó ye épyé nnó, gétúgé adoó menómbí d̄óó d̄óó, mejeé wuú akwilege nyé ka man̄chyé ji yendé genó eyígé akélege ájyé.

Jis̄s alérege nnó ɔké ɔkelege genó, gií Es̄w̄o né mmyemenene

(Mat 7:7)

⁹ “Mb̄o ne ngarege enyú nnó, ‘Gige wȳe Es̄w̄o gige, achȳege nyé enyú unó bi dekelege, kelege wȳe kelege ápye nyé enyú deḡe ubi. Dóoge wȳe menombi doó, anénege nyé enyú ewú.’ ¹⁰ Kaáge nnó muú yi agigé genó, asele nȳe, ne ayi akélégé, agene nȳe, ne muú yi anogé menómbí, anénege nyé ji éwú. ¹¹ Ndé muú nyú ayi abegé nte, ne maá wuú agigé ji meshuú, áchȳége le ji mmȳo? ¹² Wá mb̄ogé akogé nekwanchií, achȳege lé ji ngat? ¹³ Mb̄ogé enyú ákwaá abi délu b̄óó nchȳe, dechȳege unó ulóúló mbaá baá nyú, ndé gepye ne Nte nyú yi alú né mfaánebuú alá chȳégé Mendoó Ukpea mbaá b̄óó abi ágige ji?”

Jis̄s ap̄ó ula uma ne Bels̄eb̄ob mfwa aló nchȳe

(Mat 12:22-30; Mak 3:20-27)

¹⁴ Né gébé gef̄ó Jis̄s aféré meló nchȳe ayi apȳé mende f̄o álaá mbú. Meló yimb̄o aké atan̄ege ji mmye mende yimb̄o ab̄o man̄j̄ó mej̄ó. Gejamégé b̄óó bí awuú ndere mende yimb̄o aj̄oge mej̄ó matȳe mawá ebw̄ó meno. ¹⁵ Yémb̄o abif̄o aké, “Abuú áló nchȳe né menyamȳe b̄óó, élé Bels̄eb̄ob mfwa áló nchȳe ne achȳége ji uto nkawu ne ábuú áló nchȳe.” ¹⁶ Abif̄o akele meti mamua Jis̄s. Agií ji aké, “Pȳe uf̄élekpa ese dégé, man̄lere nnó Es̄w̄o ne at̄óme w̄o.” ¹⁷ Jis̄s ákaá genó eyigé ebw̄ó áférége, aj̄ó ne ebw̄ó aké, “Yéndé melo ewé b̄óó álá p̄ó meko ama, éténégé. Mb̄ogé ula gepú ukarégé, uké umȳe ne ate utyage. ¹⁸ Mb̄ontó ne élú ne danch̄omelo, mb̄ogé b̄óó bií ákarégé aké ámȳé ne ate gefwa jii géténégé. Nj̄ó mb̄o, gétúgé enyú deke uto ba utan̄ege mbaá danch̄omeló, ne nkáge mf̄ere aló nchȳe. ¹⁹ Deké mf̄erege aló nchȳe né uto bí danch̄omeló. Ndere enyú deké mb̄o, b̄óó nyú áferege né uto bí wá? Ebyennó ebw̄ó

ambɔɔ álérege enyú nnó delu gyé. ²⁰ Yémbɔ, mbɔgé élé utó bí Eṣɔwɔ ne mbuú áló nchye, kaáge nnó Gefwage Eṣɔwɔ géló mé fá ne enyú.

²¹ “Enyú dekaá nnó, mbɔgé meto muú akpomégé mmye ne unó bee mámbá gepú jii, unó bíi uko ubée chánéné. ²² Yémbɔ mbɔgé muú yi atóo apwɔɔ ji, achwágé kpá ji ne umye, afóge nyé unó umye bíi ebi ji abó anéré metɔɔ wuú wyé, akaré ne ajeé bíi.

²³ “Muú yi ashyagé manténé né depɔ ta, ébyennó atya lé déti. Mbɔgé muú ashyagé mampoo me nnó apyé bɔɔ ákaá Eṣɔwɔ, ébyennó achɔ mbɔ élé utɔɔ ba.

Meló nchye ayi akeré meso
(Mat 12:43-45)

²⁴ “Gepɔgé meló nchye gélú nnó, gébége atanégé muú né mmye akéne akélege melu mangbeé mmye né mmu mewaá. ‘Mbɔgé alá ge melu wó, ajóge aké nkerege meso né mbaá yi ntané.’ ²⁵ Mbɔgé akerege meso ne agegé nnó gepú yimbɔ gela gewa, ákwýé áshwa mé géjí, ²⁶ akerege, afé ase áló nchye abifo akénéama abi abɔɔ apwɔɔ ji, ákpé ájwólé mmu. Ne gefɔɔ eyígé muú yimbɔ ábéé gebɔɔ gépɔɔ eyígé mbembé.”

Metɔɔ megɔmegɔ ewé wáwálé

²⁷ Jisɔs ajóge depɔ eti, mendée fɔ né mmu geluage bɔɔ bimbɔ ado elulú aké, “Metɔɔ megɔmegɔ elú ne mendée yi ábyené wɔ ne aweé wɔ ne mámbé jii.” ²⁸ Jisɔs akeré meko ake, “Géjamégé metɔɔ megɔmegɔ gélú lé ne bɔɔ bí awúu mekomejɔɔ Eṣɔwɔ, ne apye nnderé aké.”

Bɔɔ akélege ufélékpá
(Mat 12:38-42; Mak 8:11, 12)

²⁹ Ndere Jisɔs ajóge depɔ tí gejamégé bɔɔ áchwɔ chóme áwúu. Ne Jisɔs ajó ne ebwɔ aké, “Enyú nnye eniné na debo. Dekélege me nléré enyú ufélékpá, yémbɔ yé uma nlérége fɔ, wyé lé ufélékpá ebi *Jona. ³⁰ Wyé ndere Eṣɔwɔ abó apyé ufélékpá né mmye Jona manlére utó bíi mbaá bɔɔ Ninéve, mbɔntó ne álérege nye né mmye Maá Nte Mekwaá, ne nnye eniné na négéne nye. ³¹ Bíi unɔɔ mpa Eṣɔwɔ, mfwa mendée né melɔ Sheba ákwilege nye ashule bɔɔ nnye enina ndo nnó ápye gabo. Néndé, atané nya kpaá

tete ewu áchwɔ wú unó bi mfwa *Solomun áleré nya bɔɔ ne déngá. Kaáge ye nnó muú alu mbɔ né metɔɔ metɔɔ enyú ayi álérege mekomejɔɔ ne déngá apwɔɔ mfwa Solomun yémbɔ défyéé fɔ matu manwúge wó. ³² Bíi mpa, bɔɔ Ninéve ntó áshulege nyé ndo mbaá nje eniné fi gétúgé ebwɔ abó awúu mekomejɔɔ Eṣɔwɔ ayi Jona abó agare ne ákwaré matɔɔ bwɔ. Muú yichá alu fá nána ayi mekomejɔɔ wuú apwɔɔ ayi Jona, ne enyú dewuú fɔ ji.

Jisɔs alerege bɔɔ gengbógé menyammye
(Mat 5:15; 6:22, 23)

³³ “Muú álwégé fɔ étuléká ábele bíbí. Yé gesá akpáné fɔ akwéré ewú. Anma ewú mfaá nnó bɔɔ ákpege mmu gepú ágéné mbaá. ³⁴ Amé mekwaá álu eke étulékán né menyammye wuú meko. Mbɔgé amé jyé álú chánéné, kaá nnó menyammye wyé meko abée ne gengbó, ne mbɔgé amé jii apó chánchá agene gemua mbaá meko. ³⁵ Muú abó mancheré chánchá agé nnó gengbó eyigé ji aferé nnó agene gépó fɔ lé gemua. ³⁶ Mbɔgé muú akwólégé gengbó wáwálé, ayi depɔ tií délá pɔ né gemua, genwá jii geko gebée nyé pópó ndere mewé egénege né gemua.”

Jisɔs ashule ndo mbaá anleré mabe Eṣɔwɔ ne ekwɔ bɔɔ Farasi
(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40)

³⁷ Ndere Jisɔs alú ajóge mbɔ, muú Farasi fɔ akú ji nnó ajyé anyé menyéé ne ji né gepú jii. Ajye kpé ajwólé, ebwɔ áló manyé menyéé. ³⁸ Muú Farasi yimbɔ agégé nnó Jisɔs aló manyé menyéé ayi alá shwóné amu wó ala meno mekpoo fuú. ³⁹ Jisɔs aké ne ji, “Enyú bɔɔ Farasi dewya matɔɔ nchye ne usée. Néndé gepoge nyú gélú eké muú ayi ashwonege meso amo ne uchweri menyé, yémbɔ né mmu, abelege unó bi ji abɔɔ né mati mabomabo. ⁴⁰ Ama jóɔ aké: Enyú delu ukenkené bɔɔ. Enyú dekaá fɔ nnó Eṣɔwɔ yi akwyé meso genó ji ne akwyé ntó mmu wó? ⁴¹ Genó eyigé enyú débɔɔ mampye gélú nnó, bóge genó eyigé gelu mmu bɔ akpánkpá menyéé nyú déchyé mbaá bɔɔ gekpo. Eféé matɔɔ nyú ntó ábé nyé pópó né depɔ deko.

⁴² “Utónkwa úlú ne enyú bɔɔ Farasi. Enyú dekarege menyéé yi dékpáne né makɔɔ nyú dékaré malú afya, déchyé Eṣɔwɔ melú ema.

Yémbò depyé unò ébí ulú cho mbaá bós ne dejinte mangbógé ne Èsòwò. Pyege ukpékpé unò bina. Yémbò délyage fò manchyé echyè ewé enyú debò dechyege mē.

⁴³ “Utónkwa ulú ne enyú bós Farasi deg-boó mánjwólé malú ujwólé ayi énogé né mmu macha mmyemenene ne dekelege nnó bós átámégé enyú ne énogé ne matoó gese.

⁴⁴ “Utónkwa ulú ne enyú, délu eké manome ayi álu bibi. Bós ákéne mfaá ákaá fò nnó ákpáne mbò lé getoó wò.”

⁴⁵ Jisòs anérégé manjós depò eti, Ménleré mabé Èsòwò ama aké, “Ménleré ójósge mbò depò etiré na, oshyè mbòntó esé.” ⁴⁶ Jisòs ashúú ji meko ake, “Utónkwa ulú ntó ne enyú Anleré mabé Èsòwò, enyú denerege bós matuú ayi ánoó nnó ákpa, mánwò ebwò yé dachyé déwólé.

⁴⁷ “Utónkwa ulú ne enyú; enyú dékwyēge manómé bós ekpávè Èsòwò abi antè nyú abó áwané, yémbò deshya meko mejó ebwò.

⁴⁸ Mámpyē mbò enyú degame mbò lé ante nyú né unò bi ebwò ábó ápyé. Áwá bós ekpávè Èsòwò, nána dékwyēge manome bwò. ⁴⁹ Èsòwò mfwa dénǵá né gétú eyigé mbò aké, ‘Ntòme nyé ebwò bós ekpávè ne ángbá bá. Ebwò áchyége nyé gentógé bós ba himbò efwyale ne áwáne nyé abifo.’

⁵⁰ Elé nje eníné na ne Èsòwò agíge nyé ebwò gewu eyigé bós ekpávè bíí, abi bós áló manwáne tē mme yina aló úla, kpaá tē nána. ⁵¹ Aló nyé mángii manoó mewené Èbel ákwóné ami Sakariya ayi ebwò áwáne ji né mmu echa upē Èsòwò, metóómetóó gelú eyigé ápyē upē ne melu ewé bós alá kpéné tametame. Ngarege enyú wáwálé nnó Èsòwò aló nyé mángigé nje eniné na gewugé bós abi áwané.

⁵² “Utónkwa ulú ne enyú Anleré mabé Èsòwò. Debí egbógóló menómbi ewé muú akoógé ne akaá Èsòwò. Enyú ambós dékélégé fò mankoó wyé dekaá uchánchá bii, wyēmbò ntó ne dégbéé bós abi akélége mankoó wyē.”

⁵³ Jisòs anérégé uno ébi manjós, eké ewyage atané dafyē, Anleré mabé Èsòwò ne bós Farasi áshulé ji mmyē, ágií ji bò nkwe ne gejamégé depò nnó áwú ewé étánege

nyē ji meno. ⁵⁴ Agige ji mbò nnó akwegé nekwené menó ne ebwò amma ji mecho mmyē.

12

*Muú akaágé bwóle fò Èsòwò
(Mat 10:26, 27)*

¹ Ndere Jisòs alú jóoge depò eti, gejamégé bós áchwò nó ji mme, ájá eké ushyē tē áhmerēge atē. Jisòs abwólé kpé ushu ne baá utóó bíí aké, “Sege gébé ne gepò eyigé bós Farasi * áwyá, álú lé bós dembwólé. ² Kaáge nnó genó gefò gépó eyigé ákwérége gejí, bós alá gēné nyē ne eyigé ábigé ntó géjí bós alá kágé nyē gépó. ³ Èbyennó, depò deko etiré enyú dejósge lé né metóó utuú, áwúu nyé déti bíí gbóó. Ne depò etiré enyú degbē gepú dejósge geju, bós ako áwúu nyé déti.

*Muú ayi débós mamfò lé Èsòwò épófò mekwad
(Mat 10:28-31)*

⁴ “Ajeé ba, ngarege enyú nnó défógé fò bós. Akáge wá lé muú wáne ne akáge pyé esé genó eyigéchá. ⁵ Ngarege nyé enyú muú yi debós mamfò. Fóge lé Èsòwò ayi awagé muú, alú wyá uto mamfúmé muú yimbò né mewē ewé élá nómége. Ngarege enyú wáwálé nnó ji ne alú muú ayi debós mamfò.

⁶ “Pò enyú dekaá nnó akpóo baá denywóné átá ne ñka eyi élá fuú yé genó wó. Yémbò Èsòwò abya yē maá enwyóné ama wó. ⁷ Ne enyú, Èsòwò akaá mpa dénkaaré mejwē eti délu yéndémuú nyú mekpó. Dechyege gemē genyú efwyale néndé denēá gemē né mbē ushuú Èsòwò depwò ekwó denwyóné.

Muú ayi áfyéé metóó ne Kras ne ayi ashya ji

(Mat 10:32-39; 12:32; 10:19-20)

⁸ “Ngarege enyú nnó yéndémuú ayi ágarege gbónónó né mbē ushu bós nnó alu muú wa, Maá Ntē Mekwaá ntó akamege nyé né mbē ushu makiénné Èsòwò nnó muú yimbò alu awuú. ⁹ Yémbò, yéndémuú ayi áshyágé né mbē ushu bós nnó akágé me, nshyaá nyé ntó ji né mbē ushu makiénné Èsòwò.

* **12:1** Elú wáwálé nnó: Gepò eyigé bós Farasi ne bós Sadusi getené mbaá *Yis.

¹⁰ “Génó géma eyigé débóó mankaá gélú nnó, Esòwò akage jiínte gabo muú ayi ájóóge mejóó mebomebo ne Maá Nte Mekwaá, yémbò muú ayi ájóóge mejóó mebomebo ne Mendoó Ukpea, Esòwò ájígé fò nte gabo wuú.

¹¹ “Kaáge nnó gébé gékwónenege nye eyigé ápyéne enyú muú ama ama mánjye téne unó mpa né macha mmyemenene, ámage sé enyú nnó déténe mbé ushu afwa melò ne bò gómèna. Gébé eyígèmbò gekwónégé, désomégé fò nnó depye nyé nnó ne dépoó gème genyú, ye nnó dejóge nyé nnó. ¹² Né gébé eyigèmbò, Mendoó Ukpea égårege nyé enyú genó eyigé débóó manjóó.”

Nekanémejóó gekenékénégé mfwa

¹³ Ndere Jisòs abó achyége baá utóó bií majyéé na, muú fò né mmu ekwó bóó ajóó ake, “Ménleré, gáre menmè wa akaré geteégé nte sé achyé éya.” ¹⁴ Jisòs akuú ji aké, “Mejeé, waá ake me mpáné bò mpa nyú ne nkáre geteé genyú?” ¹⁵ Abwólé, ajóó ne bóó ako aké, “Sége gébé, ekagé dénére matóó né unó mme dóó, néndé, genwágé muú gepó fò lé né unó bi ji awya. Yé ábé lé ne gefwa nnó?”

¹⁶ Jisòs ajóge mbò, ató ébwó nekanemejóó ake, “Mfwa fò abó alu ayi awyá mekóó wuú ewé élomé menyéé dóó. ¹⁷ Agií gème jií ake, ‘Mpye nyé nnó? Mpó sé ne melú ewé mbélégé menyéé wa. ¹⁸ Ewyage ake, ‘Genó eyigé mpye nyé gélú nnó.’ Mmu nye utó ba, nténé ébi ujea; mbélégé nyé menyéé ne mbwé menyéé wa meko eféé. ¹⁹ Mpyégé mbò, njóge nyé ne gème yá nnó nana njiyé gbée mmye. Nwya gejamé menyéé ayi nnyéé né gejamégé aḡme. Njye nyégé, nnyúgé mmóó ne nnyégé genwá.’ ²⁰ Ndere áférége mbò, Esòwò akuú mende yimbò ake, ‘Wò genkekenegé muú áséle genwá jyé ne utuú bína ne unó byé ébì òbelé, ulá nyé ébi wa?’ ” ²¹ Jisòs aké ne ébwò, “Wyé na ne epyé nyé ne muú yi akélégé unó uko nnó ubé ébií ayi álá akélégé unó ébì mampye deporé Esòwò.”

Jisòs alerege nkane debóó mambé ne Esòwò ne unó mme
(Mat 6:24-34)

²² Jisòs anérége aké ne baá utóó bií, “Ndere elúmbò, ngarege enyú nnó

dechyégé fò gème enyú efwyalé mankelé genó eyigé dényé ne mandeé ayi défyéé nye. ²³ Kaáge nnó genwá enyú genéá gepwò menyéé ayi dényéé ne menyammye enyú ajeá apwò mandeé ayi défyéé. ²⁴ Pége denywóné, detí depené menyéé, déferege ne débélégé mbwé. Dépó ye ne malu ayi débelege menyéé, élé Esòwò ne achyége detí menyéé. Ne enyú denjeá dó né amé Esòwò depwó denywóné. ²⁵ Déchyégé gème nyú efwyale, ndé muú nyú ayi mesóme wuú ekagé gbée yéé bií uma né aḡme ayi Esòwò achyé jí nnó débélé fá mme? ²⁶ Epyé nnó ne ji amye mambé ne unó uko ébi úchyége ji genwá, ayi álá kaágé pyé ye ekéké genó ewéna? ²⁷ Pége dégé unóó mewaá ébi úkome ukoó ulóúló ndere úwéné, úpyé fò utóó, ukwyége ye mandeé. Yémbò ngarege enyú wáwálé nnó ye Mfwa *Solomun ayi abó awyá unó uko, apó ye ne nkú ayi alómé akwóné ukoó ébi unóó bina. ²⁸ Mbógé Esòwò achyége bya mewaá bina ukoó ulóúló. Bya ébì fina ulú ube geyá úgbó atuú áfyé mewe, deferé nnó ákágé chyéé fò enyú mandeé apwò ndere ji apele bya mewaá? Metóó ewé enyú defyéé ne Esòwò éḡnené kpaá épwò amu. ²⁹ Ebege mbò, dechyégé fò gème enyú efwyale mankelégé genó eyigé dényéé ne eyigé dényúu nyé. ³⁰ Elé bóó bi álá kaágé Esòwò ne áchyége gème bwó efwyale yendegébé mankelégé unó bina. Kaágé nnó Nte nyú Esòwò akaá me nnó debò mambé ne ubi uko. ³¹ Ne myége mange meti ewé Esòwò abeé mfwa nyú, dépyégé mbò, achyége nye enyú unó bina uko.

Ekágé muú abya Esòwò gétúgé unó mme (Mat 6:19-21)

³² “Baá ba, défógé, ye lé délá déja wó, Ata Esòwò ajya mé enyú nnó dényéé genwá né mmu gefwa jií. ³³ Kpóge unó bi déwya uko, déchyé ḡka yimbò mbaá ubyá bóó. Kelege úba ébi ulá chógé, ewéna éleré nnó débéle gefwa genyú né mfaánebuú mbaá yi genó gélá kaáge ta. Yé menjó álá kaágé jó, ye ukye úla kaágé nyé. ³⁴ Kaáge nnó mbaá ayi muú ábélege gefwa jií, eféé ntó ne metóó wuú ebéé.

Bóó Kras abó mangilé ji

³⁵ “Kpómege mmye lwεge mawε álúli, ³⁶ dégíle ndéré bɔ́o ágíle nte bwó nnó akéré meso né epaá neba ewé ji ajoyé. Akérégé meso adogé menómbi ákáge néne ji éwu ténéténé. ³⁷ Éfwó élú né baá defwé abi nte bwó akérégé meso, ábánege ebwó peé! Ngarege enyú wáwálé nnó, akpomege nyé mmye, agaré ebwó nno ájwólé ka ji akpá menyéé achyé ebwó ányé. ³⁸ Éfwó élú né baá defwé abi mbógé mbɔ́o gepú achwógé, ye ne metɔ́o utuú ye gejoyéyé gé bí, ábánege ebwó peé.

³⁹ “Kaáge nnó mbógé mbɔ́o gepú akaáge gébé eyigé menjó achwɔ́o gyá nyé geji akpé mmu, mbó ajwólé abame géjí nnó menjó akáge achwó agyá akpé mmu. ⁴⁰ Enyú ntó kpómege mmye, gétúgé Maá Nte Mek-waá akerege nyé meso né gébé eyigé délá dékáge.”

Baá defwé abɔ́o mampye matɔ́o bwó chánchá
(Mat 24:45-51)

⁴¹ Pita akuú Jisɔ́s aké: Atá, “Ɔtó mbo nekanémejóo eni né eta esé waá mbaá bɔ́o ako?”

⁴² Ata ama ló mangaré ebwó ake, “Bege ndere maá utɔ́o ayi awyaá denɡa, apye utɔ́o bií chánchá. Nte wuú alyááge ji ne baá defwé abifɔ́o nnó apélé ebwó, achyεge ebwó menyé chánchá né gébé gelógéló. Maá utɔ́o yiná alu ndé gefógé muú? ⁴³ Galógáló abéé nye ne maá defwé yimbɔ́o, gébégé nte wuú akérégé meso agéne nye nnó ji apye utɔ́o bií chánchá. ⁴⁴ Ngarege enyú wáwálé nnó nte wuú abelege nye ji ndere muú kpaá né unó bí ji awyaá uko nnó apélé. ⁴⁵ Ne mbógé maá utɔ́o yimbɔ́o abégé ayi áwyaá gepo gebogebo, ajóge nye ne gemε jií aké, ‘Nte wa abelege nye dɔ́o ne achwó,’ ne alɔ́o nyé mantúlégé baá defwé abifɔ́o, andée ne ande ne manyéégé menyéé ne manyúgé mmɔ́o te mapyéne ji. ⁴⁶ Mbógé apyé gé mbɔ́o, nte maá utɔ́o yimbɔ́o achwɔ́o kwó nye ji nenjé né gébé eyigé ji álá kaá nnó achwó wó. Abanégé ji mbɔ́o, achyεge nye ji gekpékpé efwyale ewé ebɔ́o epwɔ́o amu nnó ájyé ábáne bɔ́o ubée

⁴⁷ “Maá defwé ayi akaáge genó eyigé nte wuú akélege nnó ji apye ne álá pye géjí wó, nte wuú agarege nnó ábwólé ji ula ádó chánéné. ⁴⁸ Mbógé maá utɔ́o alu ayi apyé gé

gyé né mechwó ewé akpáne matúlé, yémbɔ́o élé álá kaá genó eyigé nte wuú akélege wó, ajií matúlé ájámé. Enyú debó mankaá nnó muú yi áchyεgé ji gekpékpé gé genó, ji ne ame mako apéle. Muú yi áchyé gé ji genó eyigé mbɔ́o, ji ne áchérege ji chánéné.”

Mekomejóo Jisɔ́s achwó ne mawámé épɔ́fɔ́o nesɔ́o
(Mat 10:34-36)

⁴⁹ Jisɔ́s ama jóo nnó, “Nchwó né mme yiná manlwéé mewε, ne mbógé ébɔ́o élo mé manlúlé, mbó metɔ́o éɡɔ́o me. ⁵⁰ Afyé nyé me né efwyale wyé ndere áfyé muú mmú nnyi nnó awó manaá Esɔ́wɔ́. Wyé kpaá depɔ́o etí dékogé ne metɔ́o wa ékwené.

⁵¹ “Enyú deféré nnó nchwó fá mme mámpye nnó bɔ́o ábé nesɔ́o ne ate? Kaáge nnó nchwó lé mampye bɔ́o áfá mbwa ne ate. ⁵² Lo nána ojoyé gé mbe, bɔ́o ábé gé makpó áta né ulá gepú, ákárege nyé, álé ábéé nyé né égbé wá, ápea áshyá nyé me. Mbógé ápea álú égbé wá, áléé áshyá nyé me. ⁵³ Nte ashya nyé manwú mechwó ne maá wuú ayi mende, maá ayi mende ntó ashya nyé manwú mechwó ne nte wuú. Mmá ashya nyé ewé maá wuú ayi mendée, maá ntó ashya nyé ewé mmá. Nmogétá ashya nyé ewé mendée maá wuú, mendée maá wuú ntó ashya nyé ewé nmogétá wuú.”

Muú abɔ́o mancheré akaá ndere ji aténé ne Esɔ́wɔ́
(Mat 16:2, 3)

⁵⁴ Jisɔ́s ama jóo ne ekwó bɔ́o aké, “Enyú dege gé gekó yéndégébé géké génywérege dejó gé deké, ‘Manaá achwɔ́o kwé. Ne akwene ntó.’ ⁵⁵ Yéndégébé dege gé nnó, ‘Gefwene ne bá géle chwó’ dekaá nnó genome gechwɔ́o jyá. Ne mbɔ́o ntó ne ébéé. ⁵⁶ Enyú bɔ́o dembwólé, ndere dépéle mfaá ne mme déloo ndere bií ubé nyé. Epye nnó ne enyú delá géne unó bí Esɔ́wɔ́ apyé mbɔ́o né gébé eyí?

Kwyε depɔ́o ne muú mawámé wyé
(Mat 5:25, 26)

⁵⁷ “Enyú ambɔ́o deká gé fεre fɔ́o, dékása genó eyí gélu cho eyigé débɔ́o mampye? ⁵⁸ Mbógé muú nyú abógé efwyale ne muú mawámé wuú, ne muú yimbɔ́o ajoyεge kpó ji né eso, abɔ́o mankwó ji mata nnó ajá mechwó ewémbɔ́o meso ndere ebwó álú jyéε jyéε.

Ɛbégé alá pyémbo wó mbóó ujwóó ajye nyé ne ji mbaá mémpané mpa. Ne mempané mpa afye ji né amú bóó bó nku, ne bóó nkú áfyéé nyé ji denó. ⁵⁹ Ngarege enyú nnó, átánégé nyé denó ɛtirémbo kpaá te ákwóle ujwóó bimbo uko.”

13

Kwóré metaó wyé ne ɔpó mbógé mbó fɔ wó ɔgbó

¹ Né gébé ɛyigémbo, bóó áchwá gáre Jisós mechó fɔ ɛwé ɛbó ɛpyéé ne bóó Galilí fɔ. Ndere ɛbwá ápyé upɛ, Palet Gómena né Rom, ató bóó nnó áwá ɛbwó. Ajyege áwá bóó bimbo ne manoó bwó macho ne amí menya ɛyí ápyé upɛ. ² Jisós awúgé mbó agíí aké, “Déferé nnó bóó abi ágbó mbó, élé ápyéé ubeé ápwá bóó Gálilí abifó? ³ Ɛpófó mbó. Ngarege enyú nnó: Mbógé délá *kwóré matoó nyú wó, denííge nyé gémɛ nyu geko nka ama. ⁴ Tége genó ɛyí gépyé né meló Silóm. Enyɔɔ ɛkwé éwá bóó nekwuneálée. Déferé nnó bóó bí ágbó mbó, élé ɛbwó ápyéé ubeé dóó ápwá bóó Jerosale abifó? ⁵ Ɛpófó mbó. Ngarege enyú nnó, Mbógé délá kwóré matoó nyú wó, denííge nyé gémɛ nyu geko nka ama.”

Nekanémejóó genó ɛyi gélá wómé

⁶ Ne Jisós agaré ɛbwó nekanémejóó eni ake, “Mende fɔ abó apɛ genó * gefó né mekóó wuú, gébé gékwónégé ajye pɛ nnó genó ɛyigémbo gewá ne ji akyé umpomé ne ye géma agé wó. ⁷ Né gébé ɛyigéfó, ajóó ne muú utóó wuú aké, ‘Aɔm é álé mbó aléé ayi nchwáó mankyé umpomé fá né genó ɛyi ne ye gefó ngéné. Ke géjí gékwé, géfóó mbaá detú.’ ⁸ Muú utóó aké, ‘Atá, nne wá mmyɛ, ma lyaá géjí gébé né ɔmɛ néma. Nchome nyé ula bíí ngyá, ngbele ujwaá wyé. ⁹ Mbógé ɔmɛ néchá gewágé éló, gélágé wá wó ɔkágé ké geji ɔɔmɛ mme.’ ”

Jisós apye mbwéré mendée aló mankɛne né bíí uwyaa

¹⁰ Bíí uwyaa bóó Jus fɔ úkwónégé Jisós abó alerege bóó né mmu ɛcha mmyɛmenɛne. ¹¹ Mendée fɔ abó alu éféé, ayi meló nchye ájyálé ji gempyó, ála ke pyópyó. Ameé né aɔmɛ nekwúuneálée ne akágé nyaá mmyɛ

aké cho. ¹² Jisós agɛ mendée yimbó, akuú ji ne aké ne ji, “Mmá ló nána ɔjyégé mbe nemée neé nébyé.” ¹³ Ajóge mbó anéré ji ɛbwá mmyɛ, téné téné mendée yimbó atóó, anyaa mmyɛ aténé cho, aló mamfége Ɛsɔwá.

¹⁴ Muú kpaá né ɛcha mmyɛmenɛne agégé nnó Jisós apye mendée yiná atóó bíí uwyaa bwá, metóó ɛsó ji. Aló manwégé bóó aké, “Ndó élú ɛkéné ɛyí bóó ápyɛ utóó. Chwóge lé né ndó yimbó nnó ápyɛ enyú detóó. Muú amagé chwó sé né bíí uwyaa.” ¹⁵ Atá Jisós aké ne ji, “Enyú bóó dembwólé! Yéndé bíí uwyaa, yéndemuú nyú, akágé ná mpó wuú nnó ajyé ányú manaá? ¹⁶ Mechó ɛwé mendée yina élú nnó alu mpyáne Abraham, ne danchɔmeló afye ji né ɛfwyale né aɔmɛ nekwúuneálée. Ɛpó galógáló nno áféré ji né ɛfwyale bíí uwyaa?” ¹⁷ Jisós ajóge mbó, bóó mawámé bíí mmyé ɛgbó ɛbwó yémbo gejamégé bó álú ne nechóchó né ufélékpá ɛbi Jisós apyɛɛ.

Nekanémejóó mbwé ayi akuú ji Mɔsta (Mat 13:31, 32; Mak 4:30-32)

¹⁸ Ne Jisós agíí gémɛ jíí aké, “Gefwage Ɛsɔwá gélú mbó nnó? Mmɛge ná geji ne ndé? ¹⁹ Gélú nkane mbeé mbwé ayi ákuú mɔsta, eníné muú abóó apɛné né mekóó wuú. Néchígé, nówé, nébwólé gekpékpégé genóó ne denywóné déténege anyua bwó wyé.”

Nekanémejóó Yis (Mat 13:33)

²⁰ Jisós ama gíi gémɛ jíí aké: “Mmage méé na gefwage Ɛsɔwá ne ndé? ²¹ Gelú ntó nkane yis uka ɛbi upyɛ bréd amualé ɛbi mendée abó achwaré ne gejamégé flawa abelé kpaá te flawa meko amualé.”

Menómbi mamkpɛ né genwá ɛyi gélá gebyéé élú mámálé (Mat 7:13, 14, 21-23)

²² Jisós alú kéne ajye né Jerosale. Ndere ajyé, akoge malómáló, alerege bóó mekomejóó Ɛsɔwá. ²³ Muú fɔ agíí ji aké, “Ata, bóó bíí ányéé nyé genwá ɛyí gélá gébyé ábée nyé élé gachyé?”

Ne Jisós aké ne bóó ako, ²⁴ “Enyú myége lé mamkpɛ né menómbi ɛwé élú mámálé

* **13:6** Elú wáwálé nnó: Genó ɛyige mende yimbó apéne akuú geji *fig.

nnó depó. Néndé ngarege enyú nnó ge-jamégé b́ó ámuáme nye mamkpé, ne metí ébé nye. ²⁵ Gébé gékwónége nye, eyíge mb́ó gepú akwílege ka, agbé menómbi. Gébége agbége ewú, enyú bí délaá dafye denóme nye menómbi dekuú nnó, ‘Ata, néné esé menombi.’ Ne ajóge nye ne enyú aké, ‘Nkágé f́ó mbaá yi enyú detané.’ ²⁶ Enyú delo nye manéné mmye deké, ‘Pó esé debó dejwólé mbaá ama ne wó, denyé menyée, denyú mḿó? Pó ób́ó óchwó né melo sé ogarege b́ó mekomej́ó Esowo?’ ²⁷ Yémbó ashúge nye enyú meko nnó, ‘Ngarege enyú, nkágé f́ó mbaá yi detané. Kwílege me ushuú. Enyú dekené depye nchye!’ ²⁸ Ne degene nye Abraham, Asek, ne Jakób chónchó ne b́ó ekpáv́é Esowo ako ndere ájwólé mbaá ayi Esowo ágbárege gefwa jíí, enyú delile nye, ne denyée mánéné ne matóó usó. ²⁹ Né gébé eyígémbó b́ó átánege nye né ume maló mme mako, manye gefwa eyigé Esowo ágbárege. ³⁰ Kaáge nnó b́ó f́ó abi anóge mbó ebwó, álaá nye b́ó apó mpa ne b́ó abi álu b́ó apó mpa álaá nye afwa.”

³¹ Wyé né gébé eyígémbó, b́ó Farasi f́ó áchwó garé Jisós aké, “Kwélé fa chó geba eyigéchá néndé Mfwa *Heród akelege manwá wó.” ³² Jisós aké ne ebwó, “Chóge dégaré muú defyá yimbó nnó, ji akaá nnó mferege aló nchye fina mmage mpye b́ó mamée átoó ne wyémbó ne mmáge pyé geyá. Fí ndó élé ne nnérege utó ba. ³³ Yémbó yelé mbó njó, mbó manlyá fina njye Jerosale, nkene neke geyá ne ndó epéa. Elómé f́ó nnó áwá muú ekpáv́é Esowo né mbaá yichá ékosé né Jerósále wó.”

Jisós asomége Jerosale (Mat 23:37-39)

³⁴ Jisós aló mán sómégé ake, “É é Jerosale, É é Jerosale, dewane b́ó ekpáv́é Esowo ne detome abifo ne mataá, b́ó dentoó abi Esowo atómé eta nyú! Mmua mé ndó ndó ne ndó, manyweré enyú nkwere nkane mekwó akwérege baá bíí, yémbó enyú dékélégé f́ó. ³⁵ Gége yé nnó, melo nyú éla mé mábómé. Ne ngarege enyú nnó, élo fina ejyégé mbe, enyú démágé gésé me kpaá te bíí ébi enyú dejóge nye nnó, ‘Mejé ébé ne muú ayi achwóó né mabó Atá!’ ”

14

Jisós ama pye mende f́ó atoó né bíí uwyáá b́ó Jus

¹ Né bíí uwyáá ebífó, Jisós ajye nyé menyée né gepúge mende f́ó. Mende yimbó abó alu muú kpaá b́ó Farasi. Ndere Jisós alú éféé, b́ó ápéle ji chwechwe, nnó ágé genó eyíge ji apye nye bíí bimbó. ² Éféé mende f́ó ayi uká ne amu úmualé, abó atené mbe ushu Jisós, ³ Jisós agíí b́ó Farasi ne Anleré mabé Esowo abi álu ntó eféé aké, “Ebé esé egaré nnó muú akage pye muú nemée atoó né bíí uwyáá?” ⁴ Yémbó ebwó akeré ye ji meko wó. Ne Jisós agbaré mende yimbó apye ji atoó, agaré ji nnó ajyé. ⁵ Eké éwyage Jisós agíí ebwó aké, “Mbógé muú nyú f́ó ne maá wuú akwegé né gepyégé manaá bíí uwyáá, ye élé mpó wuú ne akwené, muú yimbó anyógé wáwá akpé mmu aféré ji?” ⁶ Nkwé yiná apwó ebwó amu, apye ebwó ála b́ómbó.

Esowo akelege lé muú yi alá bwége mmye ne ayi anéne mane

⁷ Jisós agégé nnó b́ó abi áló b́ó epaá, áchwóge ájyá lé malu ujwólé malómaló, agaré ebwó nekanémej́ó eni aké: ⁸ “Yéndégébé ákugé muu né epaá neba ajwólé lé né melu ewé b́ó ako ájwólege. Akelégé f́ó melú énogé. Mbógé ójwólégé wyé, ékáge bé nnó ákuú mbóntó muú yi apwóó wó. ⁹ Gébége muú yimbó achwógé, mbóó epaá agarege nyé wó nnó, ‘kwílé melu ujwólé ewe, muú kpaa ajwólé.’ Mbógé épyégé mbó ójwólege nyé né melú ewé éla pó ne énogé, éféé mmyé égbóó nyé wó. ¹⁰ Yéndégébé ójyégé epaá, jwólé né melu ewé éla pó ne énogé. Gébége muú yi aló wó epaá achwógé gé wó éféé, ajóge nyé ne wó nnó, ‘Mejeé wa, kwílé fá chó jwólé né melú énogé.’ Gébége épyégémbó óbe nye ne énogé né mbe ushu b́ó. ¹¹ Wyémbó ne Esowo áwane nyé muú ayi ábwége mmye gelu ne ábwége nyé lé ayi alá lérégé mmye.” ¹² Jisós ama jóó ne mbóó epaá yi akuú ji aké, “Yéndégébé óké ópye epaá, ókugé f́ó wyé lé ajeé byé, anmé byé ne b́ó ula gepú byé. Ókugé f́ó wyé lé afwa melo gétúgé ebwó ákáge kuú nyé wó ntó né ewu bwó epaá. Apyégémbó áshúge wó galógáló ayi ópyé eta bwó. ¹³ Óké ópye epaá, kuú lé b́ó gekpo,

ubwéré, ukókóré bɔ́ɔ ne abi amɛ nónómé.
¹⁴ Mbɔ́gɛ ɔ́pyɛgɛ mbɔ, ɔ́bɛ nyé ne metɔ́ɔ megɔ́megɔ́ gétúgɛ bɔ́ɔ bimbo ákágɛ shúu fɔ galógálɔ́ ayi ɔ́pyé eta bwó. Galógálɔ́ wyé atanege nyé mbaá Ɛsɔ́wɔ né gébé ɛyígɛ bɔ́ɔ abi álu cho ákwílegɛ nyɛ né negbo.”

Nekanémejɔ́ ɛpaá neba
(Mat 22:1-10)

¹⁵ Ndere Jisɔ́s ajɔ́ge mbɔ, muú fɔ ama ayi abó anyéé menyéé ne ji akame ake, “Wáwálé galógálɔ́ alu ne muú yi anyéé nyé menyéé né mbaá ayi Ɛsɔ́wɔ ágbárege gefwa jii.” ¹⁶ Jisɔ́s awúgɛ mbɔ, abɔ mangare ji abya aké, “Né gébé gefɔ́ mende fɔ abɔ apyɛ gekpékpé́gɛ ɛpaá, akuú gejamé́gɛ bɔ́ɔ. ¹⁷ Gébé gékwónégɛ, ató maá defwé wuú nnó ajyé agáré bɔ́ɔ bi ji akuú bwó ɛpaá nnó, ‘Achwo ɛpaá échwó lo.’ ¹⁸ Ajyégɛ, agé muú ama ama ne yéndémuú abɔ mandoré úbómeno agare wyé ɛwú. Muú ayi mbɛ aké, ‘Wyé náná ne nnamé mekɔ́ɔ wa nkelege manjyɛ gé ɛwú. Chó gáré nte wyé nnó ekagé asó metɔ́ɔ nnó nchwɔ ɛpaá wuú wó.’ ¹⁹ Ama jyé gé ayifɔ, mende yimbɔ ntó aké, ‘Wyé náná ne nnamé mpɔ́ ɛyí ekýá makɔ́ɔ ɛfya, nlu mé téné manjyɛ muá éjɪ wá epyé utɔ́ɔ. Nkpa enyú geká, ekage désɔ́ metɔ́ɔ nnó nchwɔ wó.’ ²⁰ Ama jyé gé ayifɔ, mende yimbɔ ake, ‘Wyé náná ne mbané mendée wa gétú ɛyige na nchwó fɔ.’

²¹ “Maá defwé yimbɔ akérégɛ meso, agaré depɔ́ ɛtírɛ na deko mbaá nte wuú; ayi akuú ɛpaá, ne aké awuú mbɔ metɔ́ɔ ɛsɔ́ ji dɔ́ɔ. Ama tó maá defwé wuú aké, ‘Chó né metɔ́ɔ melɔ́ ne anɔ́ɔ mati ayí kókó ne ayí kpakpa, ɔ́kuú ubwéré, abi amɛ nónómé, ukókóré bɔ́ɔ ne abi gekpo nnó achwó gepú ya.’ ²² Maá defwé ajyégɛ, akeré meso aké, ‘Ata mpyɛ mé ndere ɔ́jɔ́ɔ ne gepú gélú danbéé.’ ²³ Nte wuú, ama gáre ji aké, ‘Chó náná né baá malɔ́ ne bɔ́ dachi ako ne mati ayi kókó, ɔ́garé bɔ́ɔ áchwó ápyé gepú yá gégbéé. ²⁴ Kaá nnó bɔ́ɔ bi mbó nkúú mé ɛbwó, áshyá manchwó yɛ muú ayi áfwórege menyéé wa ayí ntyéé apó.’ ”

Gefɔ́ ɛyigɛ muú abɔ́ mamkpomé mmyɛ mambé ménkwólé Jisɔ́s
(Mat 10:37, 38)

²⁵ Ndere Jisɔ́s ama lo manjyégɛ neke níí, gejamége bɔ́ɔ ákwólege ji. Ɛké éwyage

aténé, abwólé ushu, ajɔ́ɔ ne ɛbwó aké,
²⁶ “Muú akágɛ bé fɔ ménkwólé wa mbɔ́gɛ alá agboó ne me apwó mmá wuú ne nte wuú ne amá agbógɛ ne me apwó mendée wuú, baá bíí ne anmé bíí. Ne amá agbógɛ ne me apwó gɛmɛ jii. ²⁷ Muú akágɛ béfɔ́ ntó ménkwólé wa mbɔ́gɛ alá kamé negbo akpá ejii gekwa akwólé me ne gejí wó.

²⁸ “Mbɔ́gɛ muú nyú ama ashúú manténɛ enyɔ́n, abó kpé mbɛ ajwólé, aféré chánchá meno nka ɛyi gepú ɛyigémbo genyéɛ nyɛ ne akaá wa abɛ nyé ne nka ɛyi ekwanegɛ maneré géjí? ²⁹ Mbɔ́gɛ alá féré mbɔ́ wó, ébɛ nyé nnó anérégɛ fɔ gepú ɛyigémbo, atenege nyé lé nébómé, bɔ́ɔ bi ákóoge ɛféé ágege nébómé eniné mbɔ, álo manjwáné áke: ³⁰ ‘Gé muú yi aké atenege enyón, ɛpwo jii.’

³¹ “Ɛkáge bé nnó mfwa ajyɛ myé bee ne mfwa ayifɔ. Mbɔ́gɛ akwílegɛ manjyɛ, gé nnó Mfwa ayifɔ achwó ne bɔ́ɔ gejamé abi apwó abii né malú ápéa, apyɛ nnó? Nnó abó kpé mbɛ ajwólé ne bɔ́ɔ bíí aferé wa ákágɛ myé nyé bee ne bɔ́ɔ bimbo? ³² Mbɔ́gɛ agege nnó úpwɔ́ nyɛ ɛbwó, aferege nyé bɔ́ɔ ató nnó ajyé ábáné mfwa yimbɔ ndere alú tɛtɛ, akwó ji mata nnó agáré élé genó ɛyígɛ ji akélege nnó ɛbwó áchyé ne álya ɛbwó ábɛ né nesɔ́. ³³ Wyé na ntó ne enyú debɔ́ɔ mankpomé mmyɛ.” “Muú akágɛ bé fɔ ménkwólé wa mbɔ́gɛ alá kámé mánlyá unó uko wó.

Mechó menkwólé Jisɔ́s ayi atɔ́ɔ getɔ́ɔ
(Mat 5:13; Mak 9:50)

³⁴ “Mega élú genó gelógélɔ́ ne mbɔ́gɛ mega élá pɔ́ sé ne ugo bíí, ápyéé mbɔ́ nnó ne ugo bíí ukéré? ³⁵ Ɛfúlé sé genó. Muú akágɛ gbée fɔ ɛwú né mekɔ́ɔ, yé ama áchwáré ne ujwaá ne ágbɛ né mekɔ́ɔ élmé fɔ. Agbéle lé ɛwú gbéle. Muú yi awyá matu áwú.”

15

Nekanémejɔ́ ɛgɔ́mɲɲɛ ɛwé enomé
(Mat 18:10-14)

¹ Bíí uma ánselé nka makpo ne abifɔ abi ápyéé ubeé, áchwɔ mánwú mekomejɔ́ɔ Jisɔ́s. ² Ne bɔ́ɔ bi akúu ɛbwó Farasi abi áferé nnó álú cho né ɛbé Ɛsɔ́wɔ ne *Anleré mabé Ɛsɔ́wɔ ágégɛ na matɔ́ɔ ásɔ́ ɛbwó áke, “Mende

yina alu geluá ne bɔ́ ubeé ne amá anyéé menyéé ne ebwó.”

³ Ɛféé Jisɔs ató ebwó nekanémejóó eni aké,
⁴ “Mbógé muú nyú awyaá usaá magónneme úta ne éma enogé apyéé nnó? Nnó ályágé fɔ ayi usaá uni meso nekuúneeni ne ajyé ákélégé ewé enomé kpaaá té ágéne? ⁵ Gébégé akélégé, agegé, akpane anéré mankwó abene. ⁶ Achwógé mmu akú ajeé ne ate áhémé aké, ‘chwóge débé mabeé. Ɛgónneme wa ewé ebó enomé, ngé.’ ” ⁷ Ne Jisɔs aké: “Ngarege wɔ nnó wyémbo ntó ne mató agó bɔ́ dɔ́ né mfaánebuú gétúgé muú ubeé ama ayi ákwóre metó wuú ne genwá jíí epwɔ gejame bɔ́ abi álu cho alá bɔ mankwóre mató bwó wó.

Nekanemejóó ŋka eyi énomé

⁸ “Mbógé ntó mendée fɔ awya bɔ sére áfya ne ama anogé apyéé nnó? Alwégé mewé áshwá gepú jíí, ápéa akélé kpaa té agéne? ⁹ Ne akélégé agegé akú ajeé bíí aké chwóge debé mabeé, sére wa ayi abó ánomé, ngé jíí.” ¹⁰ Ne Jisɔs aké: “Ngarégé wɔ nnó. Wyémbo ntó ne makiénné Ɛsɔwɔ ábée ne nechóchó gétúgé muú ubeé ama ayi ákwóre metó wuú ne genwá jíí.”

Nekanémejóó maá ayi ánomé

¹¹ Jisɔs ama jóó aké, “Mende fɔ abó awya baá ande ápéa. ¹² Bíí uma ayi meso aké ne nte wuú, ‘Atá káré geteé chyé éya.’ Ɛféé ne nte wuú akaré achyé éjíí. ¹³ Áségé gebagé geteé jíí ébelé ye mboó ndɔ́ wó, akpó ase ŋka, alyá melo wuú, afé neke tete né meló kpaaá ewéchá, Ɛféé ne akwené menya anyéé ŋka meko. ¹⁴ Anyégé ŋka jíí ébyegé eké getú ne mesa ayi ákwené né melo ewémbo alá ámu amu. ¹⁵ Ɛféé ajyé gé mende fɔ né melo wembɔ́, ákwe jíí uká ne mende yimbɔ́ ase wyé jíí séle né utóó mámbámé mekwende jíí né mekwó wuú. ¹⁶ Afé mámbámé ne muú ayi achyége jíí menyéé ápó, mesa amyé jíí dɔ́ ne akélege ye manyéé ntó uchachuú gasala ébi ukwéndé unyéé ¹⁷ Gébégé jíí aferé defóó tíí dékeré aké, ‘Bɔ́ utóó nte wa ányé ágbége, ayifó alaá, nlu fá ndere mesa. ¹⁸ Nkerege meso mbaá nte wa nné jíí mmye nnó, Ata, mpye gabo né égbé Ɛsɔwɔ, ne gyé eta wyé. ¹⁹ Mfu sé ayi mbeé maá wyé wó. Se le me

nkane muú utóó wyé ama.’ ²⁰ Ajógé mbɔ́, akwilé afé mbaá nte wuú.

“Ndere álú tete nte wuú agé jíí nkane achwó, gejeé ne meshwe gekwó jíí metó, alomé ajyé kpá jíí atyá ábogéné mme. ²¹ Maá aké, ‘Ata mpye gabo né égbé Ɛsɔwɔ ne eta wyé. Mfu sé mambé maá wyé wó.’ ²² Ajógé mbɔ́, nte wuú aké ne baá defwé bíí, chóge wáwá dépé nkwú melóméló dechwó défyé jíí mmye, ‘Ma fyége jíí ŋkpáganéré ne unó uká. ²³ Ma chwóge ne mpɔ́ mabɔ́ déwá depyé epaá. ²⁴ Mbó mferé nnó maá wa yiná agbó, ne alu mebe, abó anó ne mmangé jíí, Ɛféé ne epaá éló.”

²⁵ “Gébégé ányé epaá ewémbo, mámbé mende yimbɔ́ alu né mekwó aké akerege meso alé kwókwólé ne gepú, awú ubeé né dachi bwó ²⁶ Ne atené agíí maá defwé aké ndé mechó élú dachi sé? ²⁷ Agíígé mbɔ́, maá defwé agaré jíí ake, ‘Menmó wyé ne ákeré meso mebe ne nte wyé metó egó jíí awané jíí mpɔ́ mabɔ́.’ ²⁸ Awúge mbɔ́ metó esó jíí kpaa ashya mánkpe mmu dachi, Ɛféé ne nte wuú achwó né jíí mmye nnó akpé mmu. ²⁹ Yémbo atené éshyéné ne nte wuú aké, ‘Gejame aŋme ayi me nkwené na nkane memfwé eta wyé, nlú dantó mekpoye dámáa, ɔchyé me ndé? Ye maá mbyéné mŋme yi ɔchyé me nnó nnye ne ajeé ba ne metó megomego apó. ³⁰ Ne gébégé maá wyé yi akwené menya anyéé ŋka ne andée deno ake achwó ɔwá jíí mpɔ́ mabɔ́?’ ³¹ Nte wuú akú jíí aké, ‘Maá wa ɔlu ne me fá yendégebé ne unó uko ébí nwya élé ébye ³² Yémbo esé abi mmu debɔ́ mampye epaá ne metó megomego gétúgé menmó wyé ayi débó déferé nnó agbó ne alu mebe, abó anó ne dégé jíí nána.’ ”

16

Jisɔs agare nkane muú abó mangbaré ŋka jíí

¹ Jisɔs ama garé baá utóó bíí nekanémejóó eniné fɔ aké, “Muú ŋka fɔ abó alu, ayi awyá muú utóó wuú ayi apéle unó ŋka bíí uko. Gébé gefɔ, bɔ́ fɔ áchwó garé jíí nnó muú utóó wuú achwó ŋka jíí. ² Ne akú muú utóó yimbɔ́, achwógé, agíí aké, ‘Ndé gefó genó eyi nwú mbɔ́ nnó ɔpyéé? Chó, chwó ne bɔ́ ŋwe

ako abi ósamé unó ba, òshuú me nende ópó sé muú utóó wa.'

³ "Muú utóó yimbó agige gеме jií ake, 'Mpye mbó nye nnó, nana ayi nte wa áchwó féré me né utóó? Mpó ne eshye mangbaré esaá, ye dekwó degbóo me mmye.' ⁴ Eké ewyáge ake: 'Nana nkaá genó eyigé mpye nye, nnó gébége nte wa aférége me né utóó, mbe ne ajeé abi ápoóge me né upú bwó.'

⁵ "Efée, ne muú utóó yimbó aló mankuúge bókó abi ágbárege nte wuú ujwókó ama ama. Agií muú ayi mbe aké, 'Ógbaré nte wa nnó?' ⁶ Muú yimbó aké, 'Ngbarege ji usaá ndá mawéé uta.' Muú utóó yimbó aké, 'Gé nwe ayi óbó samé wyé, se wáwá jwólé mme, ókwóré, ósá usaá ndá mawéé upéa meso éfya.' ⁷ Ama agií ayifó ake, 'Wó gbare nte wa ujwókó nnó?' Aké, 'Ngbarege ji usaá úba Erise uta.' Muú utóó yimbó ake, 'Gé nwe ayi óbó samé wyé na, kwóré, sá usaá úba uni.'

⁸ "Nte muú utóó yimbó agége nnó muú utóó wuú anyé ji upwó, akame ake, nte mende yina akpaá. Jisós anerege nekanémejóó eni ake, bókó mme bina ápye uno bwó ne defókó ápwó nkane bókó Esowó ápyé ebi bwó. ⁹ Nka elúmbó, ndó yifó epye gabo. Ne nchyege enyú majyé nnó debó nka eyi déwyaá dépyé dejeé ne Esowó nnó gébége nka yina ébyege ásele nyé enyú, ábelé né melu ewé genwá eyi gélá gébyeé.

¹⁰ "Muú yi anerege metókó ne ji né ekéké genó mbántó ne anerege metókó ne ji né eyigé kpaá. Ne muú yi áfwalege muú né ekéké genó mbántó ne áfwalége muú né eyigé kpaá. ¹¹ Mbógé enyú dekáge béle fókó nka chánéné eyi ndófó épyé gabo, epyémbó nnó ne áchye enyú genó gembókó? ¹² Mbógé dekáge chéré genó eyigé muú ayichá chánéné, ndé muú ábókó genó áchyége nnó gébé eyigé enyú?

¹³ "Maá defwé ama ákágé kpá fókó defwé mbaá bókó apea gébé gemaá. Ápyegémbó, apaá nyé ama agboó ne ayifó. Ne ánogé nyé ama abyaá ayifó. Enyú dekáge nógé fókó Esowó ne nka gébé gemaá."

¹⁴ Bókó Farasi fókó abi abókó álú efée áwuúge mechó ewé Jisós ajókó, áló manshwá meshwá gétúgé ebwókó ágbókó ne nka dókó. ¹⁵ Efée Jisós ake ne ebwókó, "Enyú delu bókó abi débwalége bókó nnó enyú delu cho, yémbó Ata Esowó

akage matókó enyú. Kaáge nnó unó bi bókó afége nnó úló, úlú ukwenkwe né mbe ushu Esowó."

**Gefwagé Esowó gepwó mabé áyi nyá*

¹⁶ Jisós amá aké, "Gébé genyá, bókó áwuú le *Mabé Mosis ne unó bi bókó ekpávé Esowó ábókó ásamé. Ló né gébé eyigé Jon achwókó, bókó ágárege abya melómélókó gefwa eyigé Esowó ágbárege ne bókó ako ámyé ne eshye mankpé mmu gefwa yimbó. ¹⁷ Yémbó, epófókó nnó ebé Mosis elá detú. Elú wáwá nnó mfaá ne mme ákwyá epwó nnó eké mansá nwe né ebé ewémbó elá detú."

Jisós alérege depóré uló ne neba manwá

(Mat 5:27-32; Mat 5:27-32; Mak 10:11-12)

¹⁸ "Wyémbó ne elú nnó yendé mende ayi awáne neba ne mendée wuú, ne abagé ayichá, akwé mbókó lé uló. Mende ayi abagé ntókó mendée ayi menó wuú ábuú ji, akwé mbókó lé uló."

Abya Lasarós ne mende ayi awyá gefwa

¹⁹ Jisós ama garé abya yiná aké, "Mende fókó abókó alu ayi awyá gefwa. Afye uchánchá mandée, anyéé genwá yendé bíí. ²⁰ Ne mbyá muú fókó, abókó alu ntókó ayi akúu ji Lasarós. Ayi abókó amée mansa. Yéndégébé abelege wyé né menómbi muú gefwa yimbó, ²¹ anyagé gеме, apele wa muú nka yimbó, aló mé manyége menyéé nnó eke ekwéne ye mme, ji abókó anyé. Ne mbaá ayi ji abelé, bókó mamye áchwókó álárege upa bíí.

²² "Ne bíí uma Lasarós agbókó, makiénné Esowó áchwókó kpa ji, áfé né mfaánebuú. Ajwólé né nénkúné mmye Abraham, efée Lasarós aló manyé menyéé ne ji. Ebélégé muú nka yimbó ntókó agbókó, ánií ji. ²³ Afé né meló áwuú bókó, efée aló mangéné efwyalé ewé mebo. Né gébé gefókó ayme amé agé Lasarós tete, ndere ajwólé né nenkúné mmye Abraham. ²⁴ Agége mbókó, akuú ake, 'Ata *Abraham, gé me meshwe, tókó Lasarós ajyé fyé enókó bwókó wuú mmu manaá achwókó pye metókó wa ekwené, ngene gebégé efwyale né mewé ewéna.'

²⁵ "Abraham ashuú ji meko aké, 'Maá wa, te ndéré ólu nyá né mme, óbókó ólu gbene, ónyéé óbwólege ayi Lasarós álá pókó ye ne genókó, agene lé efwyale. Nana Lasarós anyéé genwá fa ayi wókó gené gebégé efwyale ewu.

²⁶ Ερῶς ὅς γέ μιν, newú nékaré esé nnó muú ayi akelege manchya áchwá wena agége fō meti ne ayi akelege manchya ntó áchwá ewu agege fō meti.’ ²⁷ Muú nka yimbó, ama kwá ji mata ake, ‘Nte ese Abraham, tó Lasarós né dachi nte wa, ²⁸ nnó ajyé ajií anmé ba áta matu nnó ekagé ebwó ákwólé gepó ya, áchwó né melú ubalé ewé.’

²⁹ “Abraham ashúú le ji meko aké, ‘Ebwó áwya ηwe Mosis ne abi bóó ekpávέ Εσωω ásamé. Gó ebwó áwuú genó eyigé bóó ekpávέ Εσωω ajóge.’ ³⁰ Muú gefwa yimbó ashya ake, ‘Ngba, Atá Abraham, mbógé muú ayi agboó mé ne abó ajyégé gáre ebwó, ákwórege nyé mató.’ ³¹ Yémbó Abraham aké ne ji, ‘Mbógé ebwó áshyagé manwú mekomejó Mosis ne ayi bóó ekpávέ Εσωω ye lé mewu muú ne ajye gáre ebwó, awuú nyé fó.’”

17

Mmuameno mampye gabo

(Mat 18:6, 7, 21, 22; Mak 9:42)

¹ Jisós ajóó ne baá utóó bií ake, “Unó ulú ebi úbwólege bóó nnó ápyé *gabo. Yémbó utónkwa ulú ne muú ayi ábwólege nyé ayifó nnó apyé gabo. ² Ebo ebó nnó áshii muú yimbó gekpékpégé ntaá né gemé, anmé ji né gentoógé ebéé mega, ne nnó ábé mebe, ábwólégé ye muú ama né bóó bi alú eké ambáné nnó apyé gabo.

³ “Sege gébé nnó ekagé depye gyéé mbaá depó tiré na. Mbógé menmé wyé apyége gabo, obó mankuú ji ójóó ne ji ne akamégé nnó alu gyéé, obó manjií ji nte. ⁴ Ye apyége gyéé eta wyé mánáne akénéama né bií, ne achwógé akamégé yéndégébé nnó, ‘Alu gyéé,’ obó manjinte né ndó yimbó meko.”

Gefó eyigé bóó Jisós ábó mamfyé mató bwó ne Εσωω

⁵ *Angbá Jisós áwyágé aké ne ji, “Ata poó esé nnó défyéé mató ne Εσωω dépwó ndere debó défyéé mé.” ⁶ Ne Ata Jisós ashúú ebwó meko ake, “Metóó ewé défyéé ne Εσωω yé ebé elé * nénéénéné eke nyiné mbwé ngbon, dekage jóó ne genóó eyina nnó, ‘Kwilé fa ójye téné né ebéé mega.’ Genóó eyimbó gébó mampyé nkane dejóó.

Bóó Jisós awya utóó ebi bwó

⁷ “Désé nnó muú nyú ama awya muú utóó wuú. Ne apyége utóó bií uko né mekóó yelé membame magónnámé. Nnó achwóge mmu agarege ji ténéténé nnó, ‘Chó, kpá menyéé wyé, ónyé?’ ⁸ Ngba agarege nye le ji nnó, ‘Chó, kwóré mandeé jyé, ótyé menyéé, óchyé me nyé.’ Nnerégé mé, óchwó, óféré unó ne ófé ónyé awyé. ⁹ Mbógé apyége ndere ágaré ji, nnó nte wuú ala nyé wyé mantámégé ji? ¹⁰ Elú wyé genó gémá ne enyú, depyége utóó ebi áchyége enyú denérége, debó manjóó nnó, ‘Ese delu lé baá defwé. Depye lé utóó ebi debóó mampye.’”

Jisós apye bóó ubá áfya átoó, ama ne akéré áchwó táme ji

¹¹ Ndere Jisós abó alu akéne ajye né Jerosale, akoó melere ayi bóó Samariya ne bóó Galilií. ¹² Gébége Jisós áchwó kwóne né maá meló fó, agé ande fó afya abi amée ubá, ágégé ji átené tete, ¹³ ne áló mankuú ji áke, “Ata Jisós, ge esé meshwe.” ¹⁴ Jisós ake agene ebwó, aké, “Choge délére lé mmye nyú mbaá ámpyé upé Εσωω nnó áchére enyú.” Ndere bóó bina akéne ájyé né meti, ágé nnó ebwó ako atóó. ¹⁵ Ne muú ama né geluágé bóó bimbó ágégé nnó atóó, aló mankeré meso, akwane kénké, afége Εσωω, manchwó táme Jisós. ¹⁶ Akwónégé, ató manó mme né mbe ushu Jisós, atamege ji. Mende yina abó alu lé muú Samariya. ¹⁷ Jisós ágégé ji, aló mangií gemé jií aké, “Pó mbó mpye ná bóó áfya átoó ne abi ane-neéama álé? ¹⁸ Wyé lé menkéé yiná ne akéré meso manchwó táme Εσωω?” ¹⁹ Ne Jisós ake ne mende yimbó, “Kwilé, chó ejyé geba, ótoó mbó gétúgé ófyéé metóó ne me.”

*Jisós agaré nkane *Gefwagé Εσωω géchwó*

(Mat 24:23-28, 37-41)

²⁰ Né gébé gefó bóó Farasi, ágií Jisós ake, “Ndé gébé eyige Εσωω áchwóó gbáre nyé gefwa jií fá mme? Ashúú ebwó meko ake, ‘Unó fó upó se ebi ulérege nyé nnó Εσωω achwó gbáre gefwa jií.’ ²¹ Muú fó apó ayi akaáge gáre nyé wáwálé nnó, ‘Gé Εσωω na elé agbaré mé gefwa jií fa!’ ‘Ge Εσωω mbó

* **17:6** Elú wáwálé nnó: Gefágé mbwé ngbon ayina ákuú nnó Musta. † **17:21** Elú wáwálé nnó: Kaáge nnó Gefwage Εσωω gelu mé metóó metóó nyú.

elé agbare mé Gefwa jii ewu!’ Kaáge nnó *Gefwage Eṣowá gelú mé ne enyú.” †

22 Ne ajó ne baá utó bíí ake, “Gébé gekwónége nyé eyigé enyú dékélege mangé Maá Nte Mekwaá yé né bii uma, yémbó degené nyé fò ji. 23 Né gébé eyigembó, bóó bifó ajóoge nyé ne enyú nnó, ‘Gége ji alu fa,’ ‘Gége ji alu ewu.’ Yé ajóoge mbó déjyégé fò mankéle ji. 24 Gébége Maá Nte Mekwaá ake achwó, bóó ágéne nyé ji wyé nkane dasama akéle mamma, egbe ewe ne ewe, ne nebuú négénege. 25 Yémbó nsá nnó ji ájyé achwó, abó mangé gejamégé efwyale ne njye eniné na nésyá nyé ji. 26 Ndere epyé nyá né gébége Nowa, wyémbó ntó ne epyé nyé gébége Maá Nte Mekwaá aké akerege fa mme. 27 Bóó ábó ányé, anyúu, abifo ábáne andée, ne átuú baá né maba. Anyé kpaá te bíí ebi Nowa ákpené mmu ékpe. Eféé ne manaá akwené dóó, manyi ákpe ne genyágé nnyi, gechwó shwa bóó bimbo ako, ágbó. 28 Epye nyé ntó wyé nkane ébó epyé né gébé eyigé *Lot alu mebe, bóó ábó ányé, anyúu, abifo akpóo unó, abifo ánáme, bóó bifó ápyé makóó, abifo áténege upú, 29 ne bíí ebi Lot alyá meló Sodom, Eṣowá apyé ndoó mewé atané mfaánebuú achwó só meló Sodom meko eke *mewé dáwá 30 Wyémbó ntó ne epyé nyé mbaá bóó né gébé eyigé Maá Nte Mekwaá akérege meso fá mme.

31 “Né bíí bimbo, mbógé muú abegé mfaá gepú, ekagé ashulé mme nnó abóó genó né gepú jii, ábó ájyé. Wyémbó ntó muú yi ajyégé mekóó ekagé ama kéré mmu gepú jii. 32 Tége genó eyigé gébó gepyé ne mendée Lot. 33 Muú ayi akélege mam-poó genwá jii ebyénnó aníge nyé geji, ne mbógé muú akamégé manchyéé genwá jii getú ya, apóme nyé.” 34 Jisós ama jóó ake, “Ngarege enyú nnó né utuú bimbo, bóó ábelégé né ukwó apea, ákpáne nyé ama, ályaá ayifo. 35 Yé andée apeá ake ákwóó nchi mbaá ama, ákpáne nyé ama, ályaá ayifo.” 36 [Yé mbógé bóó apeá ábegé né mekóó, áke ápyé utóó, ákpáne nyé ama, ályaá ayifo.] 37 Baá utó bíí áwúgé depo etirena ágií ji áke, “Ata unó bína úpyé nyé éfó.” Ne Jisós ashúú ébwó meko ne neka enína ake, “Yéndé mbaá ayi genkwógé genó

gebéé, eféé mbó ne denwyóne etire denyéé unkwó unó dénwérege.”

18

Nekanémejó mekwi mendée ne mémpané mpa

1 Jisós agaré baá utó bíí nekanémejó eníne fó manléré ébwó nnó, muú ábóó fó mampwa manénemmye mbaá nte wuú Eṣowó. 2 Aké, “Mémpané mpa fò abó alú né meló fò ayi alá afóó Eṣowó ne yé gébé ne bóó abó wó. 3 Mekwi mendée fò abó alu ntó né meló ewémbó. Mendée yimbo ajyé yéndégébé, agige mémpané mpa yimbo nnó, ‘Akwyé mechó bwó ne muú mawámé wuú!’ 4 Ndó mbe yi mendée yina aló manjóó ne ji, abó ashya manwú ne éwyágé, agii gémé jii aké, ‘Yé elé nlá fóó Eṣowó ne nlá bó gébé ne muú wó, 5 yémbó gétúgé mendée yina achwó yéndégébé, achyége me efwyale, nkwyége nyé mechó wuú, mbóge nlá pyembo wó, agóó nyé me mbélé géjyá’.”

6 Ne Ata Jisós ajógémbó aké ne ébwó, “Pó enyú dewú nkane muú defyá mémpané mpa yiná ajóó? 7 Ndere mémpané mpa ápoó mendée yina, nnó Ata Eṣowó achóó nyé gébé mampoó bóó bi ájyá abi álile eta wuú utuú ne nwómésé? Alyágé nyé ébwó né efwyale? 8 Kaáge, nnó Eṣowó achóó nyé gébé mampa mpa achyé ébwó. Yémbó gébége Maá Nte Mekwaá akerege meso, nnó agéne nyé bóó bi áfyéé matóó ne Eṣowó?”

Nekanémejó Muú Farasi ne Menselé nkámakpo

9 Jisós ama gáre nekanémejó eníne fó, mbaá bóó abi álérege mmye nnó ébwó álú cho ne ápéle abifo nnó ápó bóó. 10 “Bii fó, ande fó apeá, áfé né echa upé Eṣowó ewé élú né Jerósále manemmye. Mende ayi ama, alu muú Farasi ne ayifo alu ménselé nkámakpo. 11 Gébége ébwó akpéné mmu echa, muú Farasi yimbo ajyé téne né melu ewé bóó akó ákáge gé ji, aló manénemmye aké, ‘Ata Eṣowó ntamé wó nnó mpó fó nkane bóó abifo, yé eké ménselé nkámakpo yimbo. Me mfógé fó genógé muú detú, nnyé fó manwá ne nkwené fó uló ne mendée muú. 12 Nlyage menyéé kpékpé né depo tyé, ndó epéa yéndé uwyaá, mma nkarege

unó ba né malú afya, nchyege wə melú ema.’ ¹³ Mensélé nkámakpo yimbə, atené meso, akparé amu mekpó, amo mekpó mme, ajoge ake, ‘Ata Esowə, gé me meshwə, nlu muú yi mpyé gabo’.” ¹⁴ Jisəs anérégə, ake ne ebwó, “Bó bina ákerege meso, muú ayi alú cho mbə ushu Esowə élé Ménsélé nkámakpo épó fó muú Farasi. Nende muú ayi awya nepá, Esowə awane nyé ji gelu ne apyé nyé ayi alá pó ne nepá, akwó ngó.”

Jisəs ajé ambáné kó

(Mat 19:13-15; Mak 10:13-16)

¹⁵ Né gebé gefó, bó fə ákpá ambáné kó áchwó étá Jisəs nnó anéré ebwó amu makpo ama ama ne ajé ebwó. Baá utó bií ágégé ndere ebwó áchwó, ányá ebwó. ¹⁶ Jisəs awúgə mbə, akú bó bimbə nnó áchwó ne baá bwó. Ne ajó ne baá utó bií aké, “Lyáge ambánékó áchwó eta wa, ekagé dégbé ebwó néndé gefwa eyigé Esowə ágbárege gelú eyigé bó abi álu ndere baá bina. ¹⁷ Ngarégé enyú wáwálé nnó: muú yi alá kamé nnó Esowə ábé mfwa wuú, nkane mamane kó wó akpéné fó né gefwa jii.”

Abya muú ŋka

(Mat 19:16-30; Mak 10:17-31)

¹⁸ Muú kpaá fə achwə gií Jisəs ake: “Ménleré melóméló, mpyéé mbə nnó ne mbó genwá eyi gélagé byéé?”

¹⁹ Jisəs agii ji ake, “Ulannó okuú me muú melóméló? Yé muú yi alóme metó apó, ekosé Esowə mbií ne alu melóméló. ²⁰ Pó okage mabé Esowə ayi áke, ‘ekagé ówá muú, ekagé okwé uló, ojogé ejó, ekagé óténé ntésé gebyó. Onyegé manwaá, nógé nte wyéé ne mmá wyéé’.”

²¹ Mende yimbə aké, “Nlə mambélé mabé yina mako tɛ dembáné.”

²² Jisəs áwuúgəmbə, ake ne ji, “Ela genó gema eyi óbó mampye, cho, kpó unó byé uko okaré ŋka yimbə mbaá bó gekpo, ne óló mankwólé me. Mbogé opyégəmbə, óbée nye ne gefwa né mfaánebuú.”

²³ Mende yina awugé mechó ewé, byó úkərə ji, aló mansomé gefwa jii.

²⁴ Jisəs agégé nnó metó egó ji wó, aké, “Ejweré ne muú ŋka akpə né gefwagé Esowə. ²⁵ Elú wáwá nnó *mpə mashwəne áshwá né embú ábyamé, ne nnó muú ŋka akpə né gefwagé Esowə ágbárege.”

²⁶ Bó abi awuú mechó ewé agii áké, “Ne ndé muú yi abó nyé genwá eyi gélagé byéé.”

²⁷ Jisəs ashuú ebwó meko aké, “Genó eyi gepwogé ákwaá, gepwó fó Esowə.”

²⁸ Ne Pita ajó aké, “Gé esé delyaá unó sé uko, dékwəlege wə.”

²⁹ Ajógé mbə, Jisəs ake ne baá utó bií, “Ngarege enyú wáwálé nnó muú ayi alyagé gepú jii, ye mendée wuú, ye baá bií, ye aŋmé bií, ye mma wuú ne nte wuú gétúgə gefwage Esowə, ³⁰ abe nyé ne bó ne jamégé unó né mme yina, upwə ebi ji abó alyáá ne abe nyé ne genwá eyi gélagé byéé né mme ayi áchwó nye.”

Jisəs ama gáre máŋáne alé nkane ji agboó nye

(Mat 20:17-19; Mak 10:32-34)

³¹ Né gebé gefó, Jisəs ase baá utó bií áfyaneápeá, ájye téné melu ewéchá, eféé aló mangaré ebwó aké, “Wuúge esé dékwəme mbə déjyeé né Jerosale, dekwənégə éwú, unó uko ebi bó ekpávə Esowə ábó ásamé útaá Maá Nte Mekwaá, ubée nyé wáwálé. ³² Asá nnó áfyé nyé ji né amú bó abi alá pó bó Jus, abi ájwyaáge nye ji, áshyé ji, ákpóo ji matye mmye. ³³ Atúlege nyé ji, ne áwá ji, yémbə ndó éléé ékwənégə, akwilége nye né negbo.”

³⁴ Yé ndere Jisəs ajó mbə, ángbá bií ákaá fə ula mechó ewíná wó, ebwó alá tametame ye genó gema ágbaré né metó wó.

Jisəs apye muú ame nónómé agene

(Mat 20:29-34; Mak 10:46-52)

³⁵ Jisəs aké akwənege né mekpó meti Jeriko, muú ame nónómé fə, ajwólé né mapéa meti akó ŋka. ³⁶ Awúgə nkane jamégé bó áwyále, akóge, mende yimbə agii aké, Ndé mechó echwó?

³⁷ Agaré ji áké, “Jisəs ayi Nasaret ne akóge.”

³⁸ Mende yimbə awúgə mbə, aló mankálégé aké, “Jisəs, mpyáne Devid, gé me meshwə.”

³⁹ Bó abi abó ájyé mbə, áló manyáne ji nnó akwéné mejó. Ndere ányáne mbə ji, élú eké áchyé lé ji eshye nnó akálé kénké. Ne aké, “Mpyáne mfwa Devid, nkpa wə geká, gé me meshwə.”

⁴⁰ Jisəs awúgə mbə atené, ató bó nnó ajyé áchwó ne muú ame nónómé yimbə. Ebwó

áchwógé ne ji, Jisós agií ji ake, ⁴¹ “Ndé genó wó òkélege mpyé eta wyé?”

Mende yina aké, “Ata, nkelege nnó òpyé me ngéné mbaá.”

⁴² Ne Jisós aké ne ji, “Ló yé mangéné. Òtoó mbó gétúgέ òfyéé metóó wyé ne me.”

⁴³ Ténéténé yimbó aló mángéné mbaá ne akwólege ji, ne afége Eṣowó. Bóó ako ágégé mbó, áló ntó mamféé Eṣowó.

19

Jisós ne Sakiyós

¹ Jisós akwónégé meló Jeriko, aló mankogé. ² Muú kpaa *ánselé nkamakpo fó, abó alu eféé ayi akamege Sakiyós. Alu muú nka. ³ Awúgέ nnó Jisós akoge né meló bwó, afé mangé gefógé muú ayi Jisós alú, yémbó age ji wó gétúgέ bóó ájamé ne alu mboó. ⁴ Eféé ne áboó gatélé ajyé kwó mfaá genóó né mbaá yi Jisós akóge nyé nnó age ji. ⁵ Jisós akwónégé né genóó yimbó, ape ame mfaá, agé ji. Aténé akú ji aké, “Sakiyós shúlé mme wáwá. Fina mbó mankpε wó unkéé.”

⁶ Sakiyós awúgέ mbó ashúlé mme ténéténé, ase Jisós ne metóó megómegó. ⁷ Bóó ágégé nkane Jisós ajyé ne Sakiyós, áló manmené aké, “Mende yiná ajyé kpé unkéé mbaá muú ubeé.”

⁸ Ebwó ne ji ájwólégé mmu, ewyage Sakiyós akwilé téné aké, “Ata nkarege nyé unó ba nchyé geba mbaá bóó gekpo, ye nnyé lé muú manwaá, nshúge nyé mbóó genó eyimbó né malu ani.”

⁹ Jisós awuúge mbó ake, “Ngarege enyú nnó, fina bóó bi álu né gepú yina átane né efwyale gabo, gétúgέ mende yina alú ntó mpyáne Abraham. ¹⁰ Maá Nte Mekwaá, achwó le mankele bóó bi ánómé né egbe ewe Eṣowó nnó apyé ebwó átáné né efwyale gabo.”

Nekanémejóó baá defwε makpo aléé (Mat 25:14-30)

¹¹ Ndere bóó ábó áwuú mechó ewé, Jisós ama gáre ebwó nekanémejóó eníné fó, gétúgέ ji alé mé kwókwólé ne Jerosale ne bóó aférege nnó *Gefwage Eṣowó géchwó ló ténéténé fa mme. ¹² Ajóó aké, “Né gébé gefó maá mfwa fó alyá meló wuú, afé neke né meló fó ewé élú tete nnó ákwéré ji elá gefwa ne achwógé ábé mfwa né meló wuú.

¹³ Gébé eyige achwó jyé, akú baá defwé bií afya, akaré ebwó nka. Achyé yéndemuú gébagé nka, ne aké ne ebwó, ‘Delagé fa, kége gese ne nka yimbó kpaá te nkérege.’

¹⁴ “Ne ályaa ájyé, yémbó bóó meló wuú ápá ji dóó te átó bóó nnó ájyé garé nnó, ‘Ebwó ákélege fó mende yimbó ábé mfwa bwó.’

¹⁵ “Yémbó ndere mende yimbó ajyé, ákwéré ji ela ewémbó nnó achwó ábé mfwa. Akérégé meso, akú baá defwé bií abi ji abó achyé ebwó nka nnó achwó léré ji nsá ayi ebwó abóó né nka yimbó. ¹⁶ Maá utóó ayi mbe achwógé aké, ‘Ata gébagé nka eyi òbó chyé me, gépye mbó nsá úba nka úfya.’

¹⁷ Mende yina awúgέ mbó, metóó ego ji ne aké, ‘Òpye dóó, òlu maá utóó melóméló, muú akage nere metóó ne wó. Ndere òpélé eké genó ewé chánéné, nchyage nyé wó uto né maló áfya nnó òpélé ájí.’ ¹⁸ Ayifo achwógé aké, ‘Ata gébagé nka eyi òchyé me, gépye mbó nsá uba nka úta.’ ¹⁹ Ne ajóó ne ayimbó aké, ‘Nchyage nyé wó malo áta nnó òpélé ájí.’

²⁰ “Ne ayifo achwógé aké, ‘Ata gé gébagé nka jyé. Mbó mpwé né gebágé ndeé mbelé. ²¹ Mbélé éji gétúgέ nkaá nnó gepó jyé getóó ne mfóó wó. Ne gébé eyigé fó òsele unó detú. Òkpane menyéé né mekóó ayi òlá kágé meso yi ápéne.’” ²² Mende yimbó ake né maá defwé yimbó, ‘Òbó gepó, uchuú mejóó ebi òjóó ne nséle mpa, mpa wyé. Òkaá nnó gepó yá getóó ne mma nséle unó detú ne mkpane menyéé né mekóó ayi nlá kágé meso yi ápéne. ²³ Ndere òkaá mbó, ndé óbó òlá fyé nka yá né gepúgέ nka nnó nkerege meso nse éji ne nsa wó?’

²⁴ “Eké ewyage ajóó ne bóó abi áténé eféé aké, ‘Sége gébagé nka yimbó, déchyéé muú ayi awyaa uba ufya.’ ²⁵ Bóó bimbó áshya aké, ‘Ata, ji awya mé úba nka úfya.’ ²⁶ Ajóó ne ebwó aké, ‘Kaáge nnó muú ayi abógé nsá né genó, ji ne ámage gbéé ji ebwó, ne ayi álá abóó nsá yé ékéké genó ewé ji awya, áselé nyé geji eta wuú, nnó álá amu mawa. ²⁷ Nána bóó mawámé ba, abi áshya nnó mbégé fó mfwa bwó, chwóge ne ebwó, dewá né mbe ushu wa.’”

Jisós akpε né Jerosale nkane mfwa

(Mat 21:1-11; Mak 11:1-11; Jón 12:12-19)

²⁸ Jisós anérége manjóó nekanémejóó eni, aló mankwó ajyé né Jerosale. ²⁹ Akwónégé

kwókwólé né meló Betfage ne Betani baá maló áyi alú mfaá mékwé ewé ákuú nnó Olif, ató baá utó makpo ápeá nnó ábó mbé,
³⁰ aké ne ebwó, “Chogé né maá melo ayi alu mbó enyú né mbé, dekwónégé dégene nye maá géjuná ayi áshií ji ne muú álú danké wyé, kaágé déchwó ne geji fa. ³¹ Ne mbógé muú agigé enyú nnó, ‘Waá aké dekaá *géjuná yimbó?’, gárege ji nnó, ‘Ata ne akélege.’”

³² Ne baá utó bimbó áfé, ájyégé ágé yéndégenó ndere Jisós abó ajó. ³³ Gébége ákaágé maá géjuná yimbó, mbó géjuná achwó gií ebwó aké, “Waá aké enyú dekaá géjuná yimbó?”

³⁴ Ashuú ji meko aké, “Ata ne akélege.”
³⁵ Achwógé ne géjuná yimbó mbaá Jisós, áfere mandeé bwó ágyaá mfaá, ábwéé ji ajwólé mfaá. ³⁶ Ndere Jisós ajyé, bóó ájye ji mbé ágyaáge mandeé bwó né meti nnó ji akógé wyé.

³⁷ Akwónégé mekpó Mekwé Olif, aló manshúle, ndere alé kwókwólé ne Jerosale, ne gejamégé áhkwólé bíí, áchwóó ji meso ákwáne kénké, áfége Eswá né ufélékpá ébi ebwó ágené. ³⁸ “Mejé ébé ne Mfwa ayi áchwóó né mabó Ata ayi alú né mfaánebuú, eniné mfaá mfaá, ji ne achyége nesó.”

³⁹ Ne bóó Farasi bifó aké, “Ménleré weé baá utó byé ákwéné mejó.”

⁴⁰ Jisós ashuú ebwó meko aké, “Kaáge nnó ye mbógé bóó bina ákwenégé mejó, ye mataá ákálege nyé áfége Eswá.”

Jisós ali magbo getúgé Jerosale

⁴¹ Ndere Jisós akwóné kwókwólé ne Jerosale, apé ewu dómee, meshwé akwó ji metóó, aló manlilé ajóge ⁴² aké, “É é bóó Jerosale, fina enyú debó dekaá genó eyi géchyége enyú nesó, ne nana dekáge sé gejí. ⁴³ Gébé gekwónége nye eyigé bóó mawámé nyú, áchwógé áténé ékwó gepú ágyaá melo nyú mme, ákelé enyú mmu. ⁴⁴ Ápyégémbó, ákpéne nye mmu áwá enyú ako, áma amú upú enyú uko ne mbaá ala nye dède nnó ye ntaá nema nélagé mfaá eníne fó. Mbó ne ébé nyé néndé enyú deshá mankaá bíí bi Eswá áchwóó mampóó enyú.”

Jisós abú bóó bi ákpóó unó né mmu écha upé Eswá

(Mat 21:12-17; Mak 11:15-19; Jón 2:13-22)

⁴⁵ Jisós alyágé melu ewémbó, akpé né mmu écha upé Eswá, aló mamfwéné bóó abi ákpóó unó né mmu. ⁴⁶ Ndere ábuú ebwó aké, “Asá né mmu ηwe Eswá nnó, Eswá aké, ‘Gepú ya gebé nyé lé gepúgé mmyemenene.’ Ne nana enyú débwólé géjí gelá melu ewé ánjó ábige wyé.”

⁴⁷ Ne Jisós alerege wyé bóó mmu écha upé Eswá yéndé bíí. Né gébé yimbó anó baá abi ápyéé upé Eswá chóncho ne ánleré mabé Eswá ne ákpakpa melo ákélege meti nnó áwá ji. ⁴⁸ Yémbó ebwó áge meti wó néndé bóó ájwólége yéndégébé áwú mekomejó Jisós ne ákélege fó nnó gechu jíí gema gekóó mme detú.

20

Agíí Jisós mbaá ayi uto ébi utané

(Mat 21:23-27; Mak 11:27-33)

¹ Bíí fó Jisós abó alerege bóó né écha upé Eswá, ágarege ebwó abya melóméló ayi atané mbaá Eswá. Ndere ájógémbó, anó baá abi ápyéé upé Eswá chóncho ne Anleré mabé Eswá, ne ákpakpa melo, áchwóó chóo ne bóó bimbó, ² agíí Jisós aké, “Ndé uto ébi ówyaá mampye unó bina? Waá achyéé wó uto ubi?” ³ Jisós ashuú ebwó meko aké “Me ntó nwyáá awa nkwe mangíí enyú ayi debóó manshuú me”. ⁴ Ne agíí ebwó aké, “Waá achye Jón uto manwyaá bóó manaá Eswá, Eswá waá akwaá?”

⁵ Aló manjóó ne até aké, “Ébege dejóóge nnó élé Eswá ne achyéé Jón uto bíí, agige nye esé aké, ‘Ulannó ne delá kamé mekomejóó wuú wó.’ ⁶ Ne mbógé dejóóge nnó, ‘Útané mbaá akwaá,’ bóó ako áwáne nyé esé ne mataá gétúgé ebwó ákaá wáwálé nnó Jón abó alu *Muú Ékpávé Eswá.” ⁷ Ne aké ne ji, “Ese dekaá fó mbaá yi uto bíí utane wó.”

⁸ Ne Jisós ashuú ntó ebwó meko aké, “Yé me ntó ngáregé fó enyú muú yi achyé me uto ne mpyé unó bina.”

Nekanémejóó bóó uségé ne mbóó mekóó

(Mat 21:33-46; Mak 12:1-12)

⁹ Jisós aló mangaré bóó bina nekanémejóó ake, “Mende fó abó ató mekóó, apé unóó

ebi ákuú vine, ábógé umpome bií ápye mmoó. * Ase bɔ́ó uségé afyé wye. Atane afé neke né melo fɔ́, ewú ne ábélé dɔ́. ¹⁰ Gébé gekwónégé eyigé ákyé umpomé bimbɔ́, mbɔ́ó mekɔ́ó ató maá defwé wuú ama mbaá bɔ́ó uségé bimbɔ́ nnó áchye ebií unó mbwé ebi utane né mekɔ́ó ewémbo. Yémbɔ́ ebwó átulé maá defwé yimbɔ́, ábú ji akéré amu amu. ¹¹ Ama tó ayifo, ebwó ágégé ji, áse ji ne matulé, áchyé ji mekpo unɔ́, ábú ntó ji akéré amuamu. ¹² Mende yimbɔ́ ama tó maá defwé ayifo, bɔ́ó bimbɔ́ átulé ji, afyé ji upa mmye, ne ája ji mmemme átó ji dafye. ¹³ Ne mbɔ́ó mekɔ́ó yimbɔ́ aké, ‘Mpye nyé nnó? Elú galógáló nnó ntó nana maá wa ayi ngboó ne ji dɔ́, ndɔ́fɔ́ ágégé nye ji, áchyege ji énogé.’ ¹⁴ Maá yimbɔ́ afé, ne ndere álé kwókwólé, bɔ́ó bimbɔ́ ágé ji ne aké ne ate, ‘Gége menyéé geteé mbɔ́ó mekɔ́ó na, chwóge déwá ji, geteé jíí geláa eyigé esé.’ ¹⁵ Akpégé mmu mekɔ́ó, ája ji átó dafye, áwá ji.”

Jisɔ́s anerege nekanémejóó eni, agií bɔ́ó abi alú eféé ake, “Enyú deféré nnó mbɔ́ó mekɔ́ó yimbɔ́ apye nye nnó ne bɔ́ó uségé bimbɔ́? ¹⁶ Elú wáwálé nnó, abó manchwó awá bɔ́ó bimbɔ́ achyéé mekɔ́ó ewémbo mbaá bɔ́ó abi cha.”

Bɔ́ó bina áwúge mbɔ́ aferé ubée aké, “Esɔ́wɔ́ akamégé.”

¹⁷ Jisɔ́s ape ebwó dómeé ne agií aké, “Ne nana genó eyigé ásáme mmu nwe Esɔ́wɔ́ geke nnó? Asá nnó:

‘Ntaá eniné antené upú ashyaá nnó nélómé, néní ne nélaá menɔ́ ntaá ayi ágbaré ekwó gepú.’

¹⁸ Muú akwegé mfaá ntaá enine mbɔ́, atyáge nye ubauba ne mbógé nekwége muú mmye, muú yimbɔ́ alá nye yiliyili.”

¹⁹ Jisɔ́s agárégé nekanémejóó eni, *Anleré mabé Esɔ́wɔ́ ne anɔ́ baá bi apye upe Esɔ́wɔ́ áwúgé, ákaá nnó ajoge mbɔ́ lé ne ebwó, ábó alú mampye Jisɔ́s wyé né gébé eyigémbɔ́, yémbɔ́ ágó gétúgé áfɔ́ amé bɔ́ó.

*Agii Jisɔ́s mecho nkamakpo
(Mat 22:15-22; Mak 12:13-17)*

* **20:9** Elú wáwálé nnó: Genɔ́ó eyigé bɔ́ó Israeli áselé umpomé bií ápye mmoó ákuú geji né meko mekala nnó, *Grape.

† **20:24** Elú wáwálé nnó: Epófɔ́ sére elé *denarius, ayi ébó élú nká bɔ́ó Rom.

²⁰ Bɔ́ó bina ámaló mankélé meti ewéché, ne átó bɔ́ó nnó ájyé pyé eké ábɔ́ó mechó ne Jisɔ́s wó, nnó mbógé Jisɔ́s akwegé nekwené meno, ebwó ágbaré ji ájyé mbaá ámpané mpa abi átómé nye ji mbaá gómena ayi Rom. ²¹ Bɔ́ó bimbɔ́ ájyége ákú Jisɔ́s aké, “Ménleré, esé dékaá nnó depɔ́ etiré ogárege ne ɔ́lerege délu wáwálé. Ɔ́pɔ́ fɔ́ meso ama. Ɔ́lerege bɔ́ó unó ndere Esɔ́wɔ́ akélege wáwálé.” ²² Esé dekaá wó, “Nnó ebé sé eké nnó déchyégé nkamakpo mbaá mfwa Rom waá déchyégé?”

²³ Jisɔ́s akágé nnó ápené mbɔ́ ji lé metáa, aké ne ebwó, ²⁴ “Chwóge me ne sére † ama. Achwóge ne ji, agií ebwó aké, Mekpo wá na ne mabɔ́ waá na ásámé né nká eyi?” Aké ne Jisɔ́s, “Elé mekpo mfwa Rom ne mabɔ́ mií.”

²⁵ Ne Jisɔ́s aké ne ebwó, “Chyege Mfwa Rom genó eyí gélú ejií ne chyege ntó Esɔ́wɔ́ genó eyi gélú eyi Esɔ́wɔ́.”

²⁶ Gefɔ́ó eyigé Jisɔ́s akwyé meko ashuú ebwó gepye byɔ́ úkɔ́ré ebwó mmu, alá nyámé néndé ágé fɔ́ genó eyigé ji apyéé wó.

Agii Jisɔ́s nkwé ayi muú akwilege né negbo

(Mat 22:23-33; Mak 12:18-27)

²⁷ *Bɔ́ó Jus fɔ́ abi ákú bwó *Sadusi. Ebwó alú bɔ́ó bi áké muú agbógé akwilége sé né negbo. Achwó gií Jisɔ́s aké, ²⁸ “Ménleré, Mosis abɔ́ asá ebé ewéna mmú nwe mabé sé nnó ‘Mbógé muú abagé mendée wuú ne agbógé alyagé mendée yimbɔ́ ayi ebwó alá byé maá wó, menjmo wuú abó manse mendée yimbɔ́ né ukwi, nnó ábyégé baá ábélé né mabɔ́ ami mewené menjmo yimbɔ́.’

²⁹ Agare ji neka eni áké, anjmo fɔ́ ákénéama abi ande alú abi átané nte ama. Menjmo yi muú kpaa abó abá mendée wuú ne agbó ayi ebwó alá bye maá wó. ³⁰ Ayi akwólege ji ase mendée yimbɔ́ né ukwi. Ayi mbɔ́ agbó ntó ayi ebwó alá byé maá wó.

³¹ Epye wyémbɔ́ kpaa ebwó ákénéama agbó ako. Yé muú yi ábyené maá ne mendée yimbɔ́ apó. ³² Ebélegé mendée yimbɔ́ ntó agbó.” ³³ Ajogémbɔ́, agií Jisɔ́s aké, “Ndere anjmo bina ákénéama abó ábané mendée yina, gébége ebwó ako akwilége né negbo, mendée yina abéé nye ayi waá?”

³⁴ Ne Jis̄s ashuú ebwó meko ake, “Né mme yina ande ábáne andée ne andée átó anó. ³⁵ Yémbó gébége b́ó abi Es̄wó asélé nnó ákwáné, b́ó ákwilége né negbo, ákpégé né mme yi achwó nye, gébé eyigembó, ye neba nébéé se. ³⁶ Ndere Es̄wó apye ebwó ákwilége né negbo, ámagé gbó sé, néndé álú nkane makiénné Es̄wó, ne álú baá Es̄wó te kwyakwyá. ³⁷ Mosis ntó aléré wáwálé nkane muú ágbógé ákwilége né negbo. Asá abya genó eyigé mewé ebo eluli wye gélá śóge ne akuú Ata Es̄wó né melu ewémbó mmu hwe wuú nnó, Es̄wó ayi Abraham ne ayi Asek ne ayi Jakób. ³⁸ Mosis akúgé ji mbó, éleré nnó Es̄wó alu ayi b́ó abi álú abe. Es̄wó apó f́ó Es̄wó ayi awuú b́ó, alu ayi b́ó abi álú abe, néndé b́ó ako álú abe né mbe ushu wuú.”

³⁹ Jis̄s ajógé mbó, Anleré mabé Es̄wó abifo áké ne ji, “Ménleré ólu cho.” ⁴⁰ Ebwó áwúgé mbó, mano bwó ákpe né mekó, ye muú ayi ama mua mangií ji nkwe apó.

Muú ayi Es̄wó akweré ji éla gefwa alu maá waá
(Mat 22:41-46; Mak 12:35-37)

⁴¹ Ewyage Jis̄s ntó agií ebwó awuú nkwe áké, “B́ó ájoge nnó Muú yi Es̄wó akweré ji éla gefwa alu mpyáne mfwa Devid, ewena ébéé mbó nnó? ⁴² Enyú dekaá nnó mfwa Devid asá né hwe makwa wuú nnó: ‘Ata Es̄wó ajó ne Ata wa nnó, jwólé fa né egbé ebwónyé wa,

⁴³ kpaá te gébé gékwónége nyé eyigé mpye b́ó mawámé byéé, álaá éké mboó genó nnó ónéré uká byéé mfaá.’

⁴⁴ Ewéna éleré nnó Mfwa Devid akuú Muú yi Es̄wó akweré ji éla gefwa nnó Ata wuú. Epyembó nnó ne *Muú yi Es̄wó akweré ji éla gefwa ama alú mpyáne Devid?”

Jis̄s akwelé baá utó bií mbeé nnó ekage áse gepógé Anleré mabe Es̄wó
(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40)

⁴⁵ Nana Jis̄s ajóge lé ne baá utó bií ne b́ó ako áwúu ntó, áké, ⁴⁶ “Sége gébé ne gepógé anleré mabé Es̄wó. Ebwó ágbóo mamfyégé b́ó nkúu átyé átyé, ákéné, ágyaáge ntoné gese nnó b́ó átámégé ebwó ne énogé. Agboó ntó mánjwólé né malu énogé né

mmu macha mmyemenene. Ajyégé epaá, ájyaá lé malu afwa ne ájwólege. ⁴⁷ Yémbó, mmyé egbóo ebwó, áfwyálege akwi andée, áf́óge upú bwó, ne ama ákéne malumalu, anénemmye áwyáge d́ó nnó ágilégé b́ó ame. Ndere ápyé mbó, áfyé lé getoó né mmye bwó. Akpéne nyé né efwyale ewé mebo.”

21

Echyé mekwi mendée ayi alú mbyá
(Mak 12:41-44)

¹ Ndere Jis̄s alú mmu echa upé Es̄wó, apele dómee nkane b́ó hka áchwó áfyé manka bwó mmu genó eyigé áfyé hka Es̄wó. ² Agé ntó mbya mekwi mendée f́ó ndere afyé baá ubaá ngba ápeá. ³ Agégémbó aké, “Kaáge wáwálé nnó hka yi mbyá mekwi mendée yina afyé, ejá epwó eyi b́ó ako áfyé. ⁴ Yéndémuú áferé éké hka né gejamé eyi ji awyaa achyé, yémbó, ye lé mekwi mendée yina alu mbya, akwe ula géba jií achyéé.”

Jis̄s agaré nkane gekpékpégé efwyale géchwó nyé meso gébé
(Mat 24:1, 2; Mak 13:1, 2)

⁵ Baá utó bifó áló mamfége echa upé Es̄wó nkane átené ewú ne uchánchá mataá, ne ama afége uchánchá unó bi achyé nnó ánogé Es̄wó. Eféé Jis̄s áké ne ebwó, ⁶ “Enyú degene unó bi, dema deféége yémbó gébé gékwónégé nyé eyigé amúu ewú ne yeé ntaá némaá eni nélaá mfaá nte nópó.”

⁷ Agií ji áké, “Menleré, nde gébé eyige depó tiré na depyé nye? Nde genó eyi gélerege nyé nnó unó bi uchwó pyé?”

⁸ Jis̄s ashuú ebwó meko áké, “Sége gébé nnó ékagé muú f́ó ábwólé enyú dénó mewaá. Nénde, gejamégé b́ó áséle nye mabó ma áchwó eta nyú, áké, ‘Me ne nlú’ ne ájóge nyé nnó, ‘Gébé gékwóné.’ Ajóge depó tí, déwugé f́ó ebwó. ⁹ Ne déwuú nye ntó abya be kwókwólé ne enyú, ne ebi ámmye tete, défógé f́ó. Unó bina uko ubóo mbe upye ne epóf́ó nnó mme yina achwó kwyá ténéténé wó.”

¹⁰ Jis̄s amajó ne ebwó ake, “Maló kpakpa ámmye nye ne ate ne ate afwa ne b́ó bwó ámmye nye ne ate, ¹¹ Ukpékpé unó upyéé nyé mme yina anyige ne eshye abwólé né

gejamégé malu. Emímí mesa ekwéne nyé né malumalu, ne mamée áwáne nyé bɔ́. Unó bi úgyálege mane upyé nyé né nebuú manléré ubée unó bi uchwɔ pye.

Jisɔs agare aɗgbá bií efwyale ewé ebwɔ agéne nye

(Mat 10:16-25; Mak 13:9-13)

¹² “Gemégé nnó unó bi upye; kaáge nnó bɔ́ ápyéne nye enyú, áma átulé enyú. Dekpene nyé unɔ́ mpa né macha mmyemenene ne áfyé nyé enyú denɔ́. Ajyé nyé ne enyú né mbe ushu afwa ne bɔ́ gómena gétúgé dékamé nnó delu bɔ́ ba. ¹³ Gébégé detenégé mbe ushu bɔ́ bimbo, kaáge nnó debó mbo élé meti mangaré ebwɔ mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ. ¹⁴ Yémbɔ ekagé dechyé gemé nyú efwyale, mamférége unó bi deǵoge nyé. ¹⁵ Gébé gekwɔnége, nchyege nyé enyú denǵaré mejɔ́ eti déǵoge ye muú mawame nyú ayi anénége geyɔ́ ye manyé mbeé ábéé. ¹⁶ Kaáge nnó bɔ́ enyú ne ákpóo nyé enyú, ye ébélé ánte nyú, ye áhémé nyú ye bɔ́ ula gepú nyú, ye ajeé nyú. Achyége nye enyú mbaá ákpakpa melo, nnó détné unɔ́ mpa ne áwáne nye enyú bífɔ́. ¹⁷ Bɔ́ ako ápaá nye enyú gétúgé délu áhkwólé ba. ¹⁸ Ye enkaá mejwe ewé éǵuge nyé né mekpó nyú ekwé, enó epó. ¹⁹ Dekamégé metɔ́ ema, dekpene nyé mmu genwá eyi gelá gebyé.

Jisɔs agaré nkane áchɔ́ nyé Jerosale
(Mat 24:15-21; Mak 13:14-19)

²⁰ “Gébégé degége nnó bɔ́ bee áno melo Jerosale mme, kaáge nnó gébé gekwɔné eyigé áchwɔ chɔ́ ewu. ²¹ Gébégé mechɔ́ ewé epyégé, bɔ́ ako abi né gebagé mewaa Judiya ábó ajyé bíí mfaá makwe. Bɔ́ abi álú né melo ewémbɔ áboó ntó. Yéndemuú ayi atanégé mekɔ́, ekage akyaá nnó ajyé mmu. ²² Kaáge nnó gébé eyigémbɔ, élé bíí bi Ɛsɔwɔ atóme nyé efwyale né melo Jerosale mampye nnó unó bi ásame mmu nwe wuú ubé wáwálé. ²³ Ɛ é ebé nye mbo nnó ne andeé abi álú ne mane yé ne abi áchyége baá mámbé. Ɛsɔwɔ aso nyé metɔ́ ne melo ewé, ne bɔ́ ako ágéne nyé gebégé efwyale. ²⁴ Áwáne nyé abifo ne desaá, ásele nyé abifo nkane bɔ́ denɔ́ré bee, ákaré átó né malo mako. Ne bɔ́ abi alá pɔ́ bɔ́ Jus ápwɔ nyé

melo Jerosale, ne áchyége nyé ebwɔ efwyale, kpaá gébé bwɔ gébyé.

Unó bi upye nye gemégé nnó Maá Nte Mekwad ákérege meso fa mme

(Mat 24:29-31; Mak 13:24-27)

²⁵ “Né gébé eyigémbɔ, ágéne nye ufɔ́ unó bi upye né nmeé ne mfaá ne ambe. Né mme, gewyágé mgbannyi eyi gétánege né ebéé mega, gepyé nyé gejamégé malo áfɔ́ nnó ebéé échwɔ kpá ebwɔ. ²⁶ Bɔ́ áwére nyé ne Ɛfɔ́ né metɔ́ getúge ákaá nnó unó bi úgyálege mane uchwɔ pyé né malo mako. Ne unó bi uwyaá uto né mfaánebuú unyige nye, ²⁷ ne ágéne nye nkane Maá Nte Mekwaá achwɔ né mmu gekó ne uto bíí, ne gekpékpége énogé. ²⁸ Degége nnó unó bi uló mampye, ténege, dégilé gétúgé dekaá nnó gébé gekwɔné eyigé Ɛsɔwɔ achwɔ féré enyú né efwyale.”

Jisɔs agaré nkane unɔ́ bi ulálege bya
(Mat 24:32-35; Mak 13:28-31)

²⁹ Ne Jisɔs agaré ebwɔ nekanémejɔ́ ake, “Pége gepoge genɔ́ge fig ne unɔ́ uko ébi ulálege bya. * ³⁰ Gébégé degége nnó unɔ́ bimbo uló mantó bya uke, dekaá nnó nshwɔné alé chwɔ ló. ³¹ Wyémbɔ ntó, gébége enyú dégége nnó unó bina upyéé, débó mankaá nnó Ɛsɔwɔ achwɔ gbaré Gefwa jíí.

³² “Ngarege enyú wáwálé nnó nje eníné na négbó fɔ́ kpaá te unó bina ukó úpyeé.

³³ Mfaá ne mme ákwyáge nye, yémbɔ mekomejɔ́ wa alaá te kwyakwya.

Sége gébé

³⁴ “Sége gébé nnó dékagé dényégé genwá, ne dényúge mmɔ́ dékwéné, ékagé matɔ́ nyú átáné ne Ɛsɔwɔ. Ekagé dénéregé matɔ́ né genwágé mme yina nnó ékagé bíí bimbo úbáné enyú nkane menya akwéne metaá. ³⁵ Ne depɔ́ etiré bíí bimbo dégbárege nyé bɔ́ ako abi álú fá mme. ³⁶ Kpómege mmye, dénénémmye mbaá Ɛsɔwɔ yéndégébé, nnó ji achyé enyú eshye dékoó né efwyale ewé echwɔ nye. Depyége mbo, detenege nyé mbe ushu Maá Nte Mekwaá ayi déla pɔ́ ne deba.”

³⁷ Yéndé bíí Jisɔs alerege wyé bɔ́ né echa upe Ɛsɔwɔ. Anerégé, yéndé nkwale ajye

* **21:29** Elú wáwálé nnó: Genɔ́ eyige ásamé né mmu nwe ákú nnó *fig.

né Mekwé Olif. ³⁸ Ne yendé dondo bɔɔ ako áchwɔ, ajwólege mmu echa upɛ Ɛsɔwɔ manwú mekomejɔɔ wuú.

22

Ajɔɔ geju manwá Jisɔs

(Mat 26:1-5; Mak 14:1, 2; Jɔn 11:45-53)

¹ Ne gébé gébɔ géfíí eyigé ányéé epaá koó upú ne epaá brɛd yi alá muálé. ² Né gébé eyigémbo, anɔɔ baá ámpyɛé upɛ Ɛsɔwɔ ne ánleré mabé Ɛsɔwɔ, ábɔ ákélege meti nnó áwá Jisɔs bibí, nendé, áfɔɔ nya bɔɔ melɔ.

³ Ne danchɔmelɔ akpɛ mmu metɔɔ Judas ayi ákuú ji ntó Iscarot, maá utɔɔ ama né geluágé abi áfyaneápeá. ⁴ Ajyɛ sɔ ula ne Anɔɔ baá ámpyɛé upɛ Ɛsɔwɔ ne bɔɔ kpakpa abi ábáme echa upɛ Ɛsɔwɔ, nnó ákpoó ebwɔ Jisɔs. ⁵ Ebwɔ áwúgémbo, matɔɔ ágɔ ebwɔ ne ákamé nnó áchyége Judas ŋka. ⁶ Judas akamé mechó ewé ájɔɔ ne álɔɔ mankélégé meti ewé ji apyɛé ne Jisɔs akpɛ ebwɔ né ámu nkane gejamégé bɔɔ alá kágé.

Jisɔs anyéé epaá koó upú ne baá utɔɔ bií

(Mat 26:17-25; Mak 14:12-21; Jɔn 13:21-30)

⁷ Bií ebi áwáne maá egónme gepɛ mbaá epaá brɛd yi alá muálé, úkwónégé, ⁸ Jisɔs atɔ Pita ne Jɔn aké, “Chógé depyé menyéé epaá *koó upú nnó ɛsé dejiyé dényé éwú.”

⁹ Agíí ji aké, “Ɔkélege nnó ɛsé dejiyé detyéé menyéé éfɔ?”

¹⁰ Ashuú ebwɔ meko ake: “Wuúge, mbɔgé dejiyégé, dekpɛgé né melɔ kpaá, degene nye mende fɔ ne ŋkwɔ manaá né mekpɔ, kwólege ji né gepú eyigé ji akpéne. ¹¹ Gébége enyú dekpégé, gárege mbɔɔ gepú nnó: ‘Ménleré aké, léré ɛsé maá gepú áŋkéé, ayi ji anyéé nye menyéé epaá koó upú ne baá utɔɔ bií.’ ¹² Ne mbɔɔ gepú yimbo alerege nye enyú maá gepú ayi alú tɛ mfaá enyón ayi ákwyé mé ábélé. Pyégé menyéé yimbo éwu.”

¹³ Afé, ágé wye yéndégenó nkane Jisɔs abɔ agaré ebwɔ. Ne átyé ntó menyéé epaá koó upú yimbo.

Menyéé Ata Jisɔs

(Mat 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 Kɔr 11:23-25)

¹⁴ Gébé gékwónégé, Jisɔs ne áŋgbá bií áchwɔ álɔ manyé menyéé yimbo. ¹⁵ Ne Jisɔs

aké ne ebwɔ: “Mbɔ gejiyé metɔɔ manjwólé chóncho ne enyú nnó dényé epaá koó upú ne ngé efwyale. ¹⁶ Kaáge nnó me mmáge nyé sé epaá ewéná kpaá tɛ depɔ ɛtiré epaá ewé débée wáwálé, gébége Ɛsɔwɔ agbárege nyé gefwa jií.”

¹⁷ Ne abweé amó ne mmɔɔ né mmu, achyége matame mbaá Ɛsɔwɔ, achyéé mmɔɔ mimbo mbaá áŋgbá bií aké: “Sége dényú, déchuú áte. ¹⁸ Ngarege enyú wáwálé nnó, élɔ nana ejyégé mbe, nnyú sé mmɔɔ mina tɛ gébé eyigé Ɛsɔwɔ aké agbarege gefwa jií.”

¹⁹ Abɔ ntó brɛd, áchyége matame mbaá Ɛsɔwɔ, agyá nto brɛd yimbo ubauba achyéé bwɔ aké, “Gége menyammyɛ wa [ayi nchyége né gétúge enyú. Pyégé wyé na mantégé negbo na.” ²⁰ Ake ánérege manyéé menyéé, ama bó amó ne mmɔɔ né mmu, aké, “Amo yina, élé *menomenyéé meke ewé Ɛsɔwɔ anyéé nye ndere manoó ma magbélege nyé né mme né gétúge enyú.]

²¹ Yélé njógembo, muú ayi akpóo nyé me alu fá né ujwólé bina. ²² Kaáge nnó Maá Nte Mekwaá agbóo nye wye nkane Ɛsɔwɔ améé abelé, yémbo utoŋkwa ube ne muú ayi akpóo nyé ji.”

²³ Áŋgbá bií áwúge mbo, álɔ mangíí ate aké, “Wáá alú né geluáge sé ayi apyé nyé gefɔɔ genó eyigé na?”

Áŋgbá Jisɔs anyéé mbeé mechó dékpakpa

²⁴ Né gébé gefɔ, áŋgbá Jisɔs álɔ mbeé manyégé ne ate, nnó wáá alú muú kpaa né geluáge bwɔ. ²⁵ Jisɔs awúge mbeé bwɔ, ajɔɔ ne ebwɔ aké, “Gé na ne afwa mme abi alá pó bɔɔ Jus ápyéé. Agárege nnó uto melɔ meko úlú ebwɔ né ámu, ájyárege bɔɔ ne uká, ne ama ákélege nnó bɔɔ ákwáné galógáló ayi ebwɔ ápye. ²⁶ Yémbo, ébége fɔ mbo ne enyú. Muú kpaá nyú abe nkane mamáné ne menɔmbe abeé nkane ménkpané defwé. ²⁷ Wáá alú muú kpaá? Muú ayi áchóge ji menyéé nnó anyé wáá muú ayi áchwɔ ne menyéé? Élé ji ayi áchóge ji menyéé nnó anyé pó mbo? Yémbo me nlu né geluáge enyú ndere menkpané menyéé.”

²⁸ Jisɔs aké, “Yé ndere ngéne efwyale, enyú ne délú wyé ne me. ²⁹ Gétú eyigémbo, mpye nyé enyú nnó débé afwa wyé nkane nte wa apye me ntó nlú Mfwa. ³⁰ Denye nyé,

denyú ne me né gefwa ya. Deiwálege nyé ntó ndere afwa mampáné depó né matoó áfyáneápeá ayi bɔ́ Isrēli.”

Jisɔs agaré ndere Pita áshyáa nyé ji
(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Jɔn 13:36-38)

³¹ Jisɔs akú Pita aké, “Simun, Simun! Gé ngarege wɔ nnó danchɔmeló ase uto nnó amuá enyú, mamféré matoó nyú ne me nkane ácháge esa, áférege ukwá. ³² Ne me nnemmye mbaá Eɔwɔ nnó ékagé wɔ ɔfére matoó wyé ne me kánká. Mtoó wye emagé béne, fyé anmé byé eshye.”

³³ Pita ajó ake, “Ata, me mkpomé mmye manjye denɔ ne wɔ ne ye mangbó ne wɔ.”

³⁴ Jisɔs ake, “Pita gé, gó ngaré wɔ nnó, gemégé nnó menɔ mekwɔ akú fina wɔ ɔshyáa nyé nnó ókagé me kpaáte ukúkúle ulé.”

Jisɔs agaré baá utó bií nnó ákpómé mmyé

³⁵ Ne Jisɔs ama jóó ne ángbá bií aké, “Tége nkane ntómé nyá enyú neke nka pó, geba pó ne unó uká ebichá pó, genó geli nya enyú?”

Ne ebwó áke, “Ngba, ye genó eyi geli esé gepó.”

³⁶ Agaré ebwó áke, “Nana muú yi awya nká menyéé jíí abó, ne geba ntó. Ne muú yi alá pó ne esaá akpó nkú wuú asé nka yimbo ana esaá. ³⁷ Wuúge, Ásá genó gefó mmu nwe Eɔwɔ nnó, ‘Afyé nyé ji né geluágé bɔ́ nchye.’ Genó yina gépye nyé me wáwálé. Enyú debó mankaá nnó yendé genó eyige ajó atome ne me gébó mambé wáwálé.”

³⁸ Ne ángbá bií aké, “Ata dewyá desaá depeá fa.” Jisɔs ake, “Lyáge mechó ewémbɔ.”

Jisɔs anemmye né Mekwe Olif
(Mat 26:36-46; Mak 14:32-42)

³⁹ Jisɔs ályágé gepú eyigémbɔ, afé né Mekwe Olif nkane ji apye mé, ne baá utó bií, ákwólé ji ntó. ⁴⁰ Aké ákwonege né melu ewémbɔ, agaré ebwó aké, “Négemmye mbaá Eɔwɔ nnó ékagé enyú dékpé né mmuameno.”

⁴¹ Ne alyá ebwó afé mbe gachyé, ató manó mme alɔ manemmye mbaá Eɔwɔ aké, ⁴² “Nte, mbogé ejigé wɔ, féré amó efwyale yina né eta wa ábé tete, yémbo pye genó eyige wɔ ɔkelege, epófó eyige me

nkélege.” ⁴³ [Gébégé anémmye mbaá Eɔwɔ, ekiénné Eɔwɔ étané mfaánebuú echwɔ fyé ji mtoó. ⁴⁴ Ne gekpékpégé mesómé né mtoó, Jisɔs anemmye ne eshye kpaá njúnjú atáné ji mmye achyege mme nkane denkéré manoó.]

⁴⁵ Ji ánérégé mánemmye, akwilé akéré mbaá yi ángbá bií álú. Abané ebwó ndere ábélege géjyá gétúgé ápwá né masómé. ⁴⁶ Ape ebwó agíí aké, “Debelege nde? Kwélége ka, négemmye mbaá Eɔwɔ nnó ékagé dékpé né mmuameno.”

Apye Jisɔs
(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Jɔn 18:3-11)

⁴⁷ Ndere Jisɔs alu jóóge, njuné bɔ́ néchwɔ ne Judas, ngba ama né geluágé abi áfyáneápeá. Judas aja ebwó meti, achwógé, afé mbe atyá Jisɔs. ⁴⁸ Atyágé ji mbɔ, Jisɔs ajó ne ji aké, “Judas ɔkpó lé Maá Nte Mekwaá né mantýá ji nnó bɔ́ ákaá ne ápye ji?”

⁴⁹ Gébégé ángbá Jisɔs ágené nnó mechó kpaa élé chwɔ, agíí aké, “Ata debó desaá delɔ úmye?” ⁵⁰ Ne ngbá Jisɔs ama né geluágé bwó, ajuú aparanja, alɔ manké memfwé *Etúkpé ámpyee upé Eɔwɔ, asó etu ewé egbé ebwɔnye.

⁵¹ Ne Jisɔs agaré bɔ́ bií aké, “Dépyege sé mbɔ, lyáge ebwó.” Aferé ebwó wuú ata etu memfwé yimbo, eferé.

⁵² Ne Jisɔs abwólé eta *Anó baá ámpyee upé Eɔwɔ ne ámbamé echa upé Eɔwɔ ne ákpakpa melɔ abi áchwɔ mampye ji. Agíí ebwó aké, “Enyú dechwɔ na ne bɔ aparanja ne mámbó unó mampye me nnó me nlu menjó? ⁵³ Ndɔ ndɔ ne ndɔ njwálege ne enyú né echa upé, enyú deta me ebwɔ mmye wó. Yémbo gébé eyige nyú gékwané nana, dechwɔ né uto danchɔmeló ayi mfwa utuú.”

Pita ashya nnó ji akagé fɔ Jisɔs
(Mat 26:69-70; Mak 14:66-72; Jɔn 18:15-18, 25-27)

⁵⁴ Ne bɔ́ bina ápye Jisɔs afé ne ji né dachi etúkpé ámpyee upé Eɔwɔ. Ne Pita ala te meso, akwálege ebwó gachyéé, gachye.

⁵⁵ Akwónégé, abané bɔ́ bí ásené mewé né dachi áwyá. Pita achwɔ jwóle ntó né geluágé ebwó. ⁵⁶ Ménkpané defwé ama né dachi yimbo ayi alú mendée, agégé Pita né

genḡbógé mewε nkane ajwǎle, apε ji domeé, aké, “Mende yina ntó abó alu ne Jisəs.”

⁵⁷ Pita ake, “Chaá-ó! Mesǎ mendée nkágé ji.”

⁵⁸ Ewya ye wó, mende fǎ agé Pita ake, “Wó ntó ɔlu muú bwó ama.”

Pita ake, “Me detuú-o!”

⁵⁹ Ewya genógé nchwáneke, mende ayifo aké, “Wáwálé gebií gepó mmu mende yiná ntó abó alu ne Jisəs, ji ntó atané gebagé Galilií.”

⁶⁰ Ne Pita ake, “Ge da, me kágé ewe wǎ jóge mbǎ.”

Wye nkane ji alú jóge mbǎ, menǎ mekwǎ akú kǎkǎgǎlókǎó. ⁶¹ Ata Jisəs akó gеме apé Pita. Ame bwó átuú, ne Pita ate mekomejóó ayi Ata Jisəs abó agaré ji nnó, “Gemégé nnó menǎ mekwǎ akú, ɔshya nyé ukúkúle uléé nnó ɔkágé me.” ⁶² Gébégé Pita átee mekomejóó yimbǎ, afe dafye, anyǎ meko ngbó ali segé segé.

⁶³ Bǎó bi ábáme Jisəs, álǎ manjwyá Jisəs, ne átúlege ji. ⁶⁴ Awé ji ndeé né ame, ne ágíige ji aké, “Waá adoó wǎ? Garé esé mbǎgé ɔkage.” ⁶⁵ Ne ebwó áma jú ji mashye mmye né gejamégé mati.

Jisəs akpe unǎó mpa

(Mat 26:59-66; Mak 14:55-64; Jǎn 18:19-24)

⁶⁶ Bií újyágé, *ákpakpa melǎ, ne Anǎó baá ampye upε Eɔwǎ ne *Anleré mabé Eɔwǎ áchomé né eso. Achwó ne Jisəs né mbe ushu bwó. ⁶⁷ Agií ji aké, “Wǎ ne ɔlú Muú yi Eɔwǎ akweré ji elá gefwa?”

Jisəs ashuú ebwó meko aké, “Mbǎge ngarégé enyú, dekámégé nyε fǎ ne me. ⁶⁸ Ne mbǎgé ngiígé enyú nkwé dekámégé nyé fǎ manshuú me meko. ⁶⁹ Yémbǎ lǎ nana chó mbe, Eɔwǎ ayi áwya uto uko abelege Maá Nte Mekwaá né mfaá geluógé énogé né εgbé ebwǎnyε wuú.” ⁷⁰ Ajógé mbǎ, ebwó ako agií aké, “Wǎ ne ɔlú Maá Eɔwǎ?”

Jisəs aké, “Elú wyé nkane enyú dejóó mbǎ.” ⁷¹ Ne ebwó áke ne ate, “Ndé gécha démage kéle bǎ ntésé? Esé ambǎó dewú mé genó eyi getané jimbǎ meno.”

23

Afe né Jisəs mbaá Palet

(Mat 27:1, 2, 11-14; Mak 15:1-5; Jǎn 18:28-38)

¹ Ebwó ájógé mbǎ, echomele meko ekwelé ká efé ne Jisəs mbaá Palet. ² Akwónégé éwu, álǎ maáma ji depǎ mmye aké, “Dépyé ményákwó yi ndεre achǎó melǎ esé, achoge bǎó uká mme nnó áchyege fǎ nkamakpo mbaá Mfwa Rom, ne ama garege bǎó nnó ji ne alú Muú yi Eɔwǎ akweré ji elá gefwa.”

³ Palet agií Jisəs aké, “Wǎ ɔlu Mfwa bǎó Jus wáwálé?”

Jisəs aké, “Elu nkane ɔjóó.”

⁴ Ne Palet ajoó ne anǎó baá abi ápye upε Eɔwǎ ne gejamégé bǎó, aké, “Ngéfǎ gabo ayi mende yina apyé wǎ.”

⁵ Yémbǎ áshií wyé ne ewú aké mende yina achoge bǎó uká mme, aleré né mme Judiya meko, álǎ né melǎ Galilií kpaá akwǎné fá melǎ ewe.

Palet ató Jisəs mbaá mfwa Herǎd

⁶ Palet awúgé mbǎ, agií aké, “Mende yina ele muú Galilií?” ⁷ Akámégé, Palet ató Jisəs mbaá Herǎd néndé Herǎd ne agbaré mboó melǎ yimbǎ. Né gébé eyigembǎ Herǎd abó alu né Jerosale. ⁸ Gébégé Herǎd agené Jisəs, metǎó ego ji dǎó, elé ji abǎ akelege mé mangé ji te gachií, néndé, ji abó awuú mé ngo Jisəs. Ne abó awya uméé nnó ji agé ufélekpá ebi Jisəs apye. ⁹ Ewyágé Herǎd agií Jisəs bǎ nkwe dǎó, ne yeé meko Jisəs ashuú ji wǎ. ¹⁰ Agigé mbǎ, *Anǎó baá ampye upε Eɔwǎ ne *Anleré mabé Eɔwǎ áwǎ áchwó mbe, álǎ manjóó depǎ eti Jisəs apyé ne eshye. ¹¹ Mfwa Herǎd ne bǎó bee bií álǎ manjwyagé Jisəs, áchyege ji mekpo unǎó. Abó nkúu mfwa áfyé ji mmye, áma átó ji akeré meso mbaá Palet. ¹² Né bií ebi mbǎ dejeé Palet ne Herǎd delǎ. Te gachi ebwó abó alú máwámé ne ate.

Palet asó mpa nnó áwǎ Jisəs

(Mat 27:15-26; Mak 15:6-15; Jǎn 18:39-19:16)

¹³ Gébégé ákeré meso ne Jisəs, Palet akú anǎó baá abi ápyé upε Eɔwǎ, ne ákpakpa melǎ, ¹⁴ áchwǎgé, aké ne bwó, “Mbe mbe, enyú dese mé mende yina dechwǎ ne ji eta wa deké achǎó melǎ. Ngíi ji bǎ nkwe né mbe ushu nyú, yémbǎ ngéfǎ gabo yi mende yina

apyé né depɔ etiré enyú déké ji akwé ebe wó. ¹⁵ Yé Mfwa Herod ntó age nnó mende yina akwé ebé wó, nkawú ne ji akeré meso eta esé. Góge ngaré enyú nnó mende yina apyé ye gabo fɔ ayi abɔ mangbó wó. ¹⁶ Yémbɔ nchyege nyé enyú ebwɔnye nnó átúlé ji ályá ji, ajoyé.”

¹⁷ [Nkane gepɔgé gébé yimbɔ gélú, yendégébége epaá kwyakwya defwé, Palet aferege muú denɔ ama nkane bɔɔ bií ákelege.]

¹⁸ Ne ákalé ebwó ako áké, “Wá mende yina, esé dekelege élé Barabas.” ¹⁹ (Barabas abɔ akpe denɔ gétúgé achwɔɔ ne efwyale né melo ne muú ayi ji ama wá.)

²⁰ Palet ákelege meti manlyá Jisɔs ajoyé, ne ama ajɔɔ ne ebwó. ²¹ Ne ebwó ako ákalé áke, “Wó ji né gekwa, wó ji né gekwa.”

²² Né manjáne aléé Palet ama gií ake, áwó ji nnó apye nnó? “Ndé gabo ayi ji ápyé?” Nge ye genɔ eyigé ji apyé ne njɔɔ nnó áwó ji né gekwa wó. Ngarege ádó ji ályá ji ajoyé.

²³ Né ebwó ádo delúlú áké, “Áwó ji né gekwa.” Makálé bwó áwerí uto Palet. ²⁴ Akamé ne asó mpa áké, “Apye ne Jisɔs ndere ebwó ákelege.” ²⁵ Aferé muú yi ebwó ákelege ayi abɔ akpené denɔ gétúgé, efwyale ewe ji achyé ne muú ayi ji awáné. Gébégé áféré ji, Palet agbaré Jisɔs achyé ebwó, nnó ápye ndere ejí ebwó.

Áwó Jisɔs né gekwa

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Jon 19:17-27)

²⁶ Bɔɔ bee áse Jisɔs né dachi Palet ále jyéé, ne nkane ebwó ákéne ájyéé, átuú ne mende fɔ ayi akú ji Simun, muú melo Sereen, atané dondo yimbɔ né mewaa ájyéé Jerosale. Agbaré ji áneré ji gekwagé Jisɔs né mánkɔɔ nnó ji akpá akwólege Jisɔs meso. ²⁷ Ne gejamégé bɔɔ ákwólege ji meso. Abifɔ élé andée, abi ákparé amú mekpɔ, álile, áyiage ne masómé ndere áteé efwyale wuú. ²⁸ Ne Jisɔs abwólé áké ne ebwó, “Andée Jerosale, déligé sé gétú ya, líge lé geme enyú ne baá enyú. ²⁹ Kaáge nnó né meso gébé bɔɔ ájoge nyé nnó, ‘Efó ébé ne andée abi ákwené dénkwɔ ne abi ála alú danchyéé baá mámbé!’ ³⁰ Né gébé eyigémbɔ, bɔɔ áshyáge nyé mmye nnó, ‘Echye mfaánebuú ashulé esé mmye,

ye mme anií ese.’ ³¹ Apyegémbɔ na ne genɔ eyi gélú gebé, ne ebeé nye nnó ne gegbógbógé genɔ?”

³² Gébégé ájye wó Jisɔs, áse ntó bɔɔ ubée apéa manjye wá choncho ne ji.

³³ Akwónégé melú ewé ákuú nnó, “Unkónkó makpo,” áwó Jisɔs né gekwa. Ne ama wó bɔɔ ubée bimbɔ mfaá ukwa upea, ama né egbé ebwɔnye wuú, ne ayifɔ né egbé ebwɔbe wuú. ³⁴ Jisɔs áké, “Nté, gé ebwó meshwe, jinte gabo áyi ebwó ápyémbɔ, néndé ákágé.”

Bɔɔ bee bina, ákpyá megyaá ákáré mandeé Jisɔs áfyé ate amú. ³⁵ Bɔɔ átené éféé ápéle nkane áwóme Jisɔs né gekwa. Ne ákpakpa bɔɔ Jus, ábɔ manjwyágé ji áké, “Apoóge bɔɔ bí chachá, akaágé poó fɔ ntó geme jí mbógé alú Muú yi Esɔwɔ akweré ji elá gefwa.”

³⁶ Bɔɔ bee ntó ájwyá Jisɔs, áchyéé ji mmɔɔ amí mamyáme, ³⁷ ne áké, “Mbógé nnó ɔlu Mfwa bɔɔ Jus wáwálé, poó geme jyé.”

³⁸ Asá ntó njwé ába né gekwa né mfaá mekpɔ Jisɔs. Asá wyéé áké, “Gé Mfwa bɔɔ Jus na.”

³⁹ Muú ubée ama ayi áwómé ji ntó né gekwa ejí, ábɔ manjwya ntó Jisɔs áké, “Pó ɔlu Muú yi Esɔwɔ akweré ji elá gefwa? Poó yé gémé jyé, ɔpoó esé ntó.”

⁴⁰ Ne ayifɔ ashulé ji yimbɔ ndo áké, “Wɔ ɔfɔ fɔ Esɔwɔ? ɔlu ntó mmú efwyale nkane mende yina. ⁴¹ Esé ne wɔ debó nsá né gabo ayi esé depyé, nkawú ne dégéne efwyale ewé. Ne mende yina apyé gabo wó.” ⁴² Ne ajɔɔ ne Jisɔs áké, “Ata te me gébége ɔchwógé gbáre gefwa jyé.”

⁴³ Jisɔs áshuú ji meko áké, “Ngarege wɔ wáwálé nnó fina ɔbe nyé ne me né meló Esɔwɔ.”

Negboné Jisɔs

(Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Jon 19:28-30)

⁴⁴ Kálánká efyáneépeá eké ékwónége, njméé enomé, gemmua gékwé né melo meko kpaá te kálánká eléé. ⁴⁵ Njméé énomégé, ekat ewé ékaré metɔɔ echa upe Esɔwɔ egyalé ubaa úpeá. ⁴⁶ Eké éwyáge, Jisɔs ábɔ mankálé kénké áké, “Nte mfyé geme ya né amú jyé.” Ajógé mbɔ, ashulé kwyakwya geféré h-e-m metɔɔ ekwé.

⁴⁷ Muú kpaá bɔ́ bee ayi abó atɛné ɛfé, agégé genó ɛyi gepyé, afé ɛsɔwɔ aké, “Wáwálé, mende yina abó apyé gabo wó.” ⁴⁸ Gejámége bɔ́ abi abó áchomé ɛfé ápéle, ákeré upú bwó amu meso kpákpáre, mashu mme tóntó né genó ɛyigé ɛbwó ágené. ⁴⁹ Ajeé Jisɔs ako átɛné tɛtɛ ágéne depɔ ɛtiré na. Abifɔ alú andée abi abó átane Galilíí ákwólé ji.

Anii Jisɔs

(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Jɔn 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Mendefɔ abó alu, akamege Josef, atané né meló Arimatya né gebagé mewaá Judiya. Alu nyá muú ayi alu cho, ne abelege mabé ɛsɔwɔ. Abó agile gébé ɛyigé ɛsɔwɔ achwó gbáre gefwa jíí. Yé élé alú ntó muú ama né geluágé ákpakpa bɔ́ Jus, apó nyá meko ama ne ɛbwó nnó áwá Jisɔs. ⁵² Nkane Jisɔs agboó, afé mbaá Palet, ajye gíi nnó achyé ji genkwógé Jisɔs. ⁵³ Palet achyége ji ɛbwɔnye, ajye féré genkwógé Jisɔs né mfaá gekwa, afyalé géji ne ɛshyé ndeé, ajye níi mmu menome ɛwé abó áchomé tɛ gachií mmu ɛtaravé, ɛwé ála álu ganíi muú wye. ⁵⁴ Afyé ji mmu menome, nɛnde ákpomege mmye nnó bíi uwyaá ɛbwó ɛbi uló nkwale yimbo.

⁵⁵ Andée abi átane ne Jisɔs né Galilíí, ákwólé Josef ne ágé ntó menome ne áma ágé ntó nkane áfyé ji né mmu. ⁵⁶ Akérégé meso né upú bwó ákwýé mawéé gébé ami malómáló ami awáage mewu muú.

Bíi uwyaá bwó úkwónégé, ɛbwó ágbeé mmye nkane ɛbé bwó élú.

24

Jisɔs akwilé né negbo

(Mat 28:1-10; Mak 16:1-8; Jɔn 20:1-10)

¹ Bíi mbe né uwyaá, andée bimbo ákpá mawéé gebé ami ɛbwó ákwýé, dondo gemmuá mme áfé né menome ɛwé aníi Jisɔs. ² Akwónégé wyé, áge nnó, ábogéné mé ntaá égbé éma ɛniné abó ákweré embú menome. ³ Ne gébége ákpɛné mmu menome, ákelé genkwógé Atá Jisɔs áge wó, ⁴ ákwé tametame, áké ápélé ágé bɔ́ makpó apéa ne mandeé áyi áshwánege átɛné ɛbwó nenkuné mmye. ⁵ ɛfɔ ɛkwó bwó metɔ́, ámmo makpo mme. Bɔ́ bimbo ágií bwó

áké, “Nde ɛnyú dékelege muú yi alú mebe né geluágé abi ágboó?” ⁶ Apó fa, akwilé né negbo, atane. Tége genó ɛyigé ji agaré ɛnyú gébége ɛnyú delú né Galilíí.

⁷ “Abó aké, ‘Achyége nyé Maá Nte Mekwaá mbaá bɔ́ ubeé, áwóme nyé ji né gekwa, ne ɛkwónégé ndó ɛlé, akwilége nyé né negbo’.”

⁸ Andée bina áte unó bí Jisɔs abó ajoó, ⁹ átane né menome áfé mangaré unó bi úpyé mbaá ángbá bíi abi álaá áfyaneama, ne áma garé ntó ánkwalé Jisɔs ako. ¹⁰ Andée bimbo élé, Méri muú meló Magdala, ne Joana ne Méri ayi Mmá Jɛmsi chóncho ne andée abifɔ ntó, ágaré ángbá Jisɔs genó ɛyigé ɛbwó ágené. ¹¹ Ne ángbá ákamé wó, áse nnó élú gebyó. ¹² Yémbɔ, Pita akwilé ka abó afé né menome, abyélé mme ape, ágé lé mandeé áyi abó afyalé genkwógé Jisɔs. Ala meno mekpó fuú, ne akere meso mmu gepú jíí.

Agé Jisɔs né meti meló ɛmaeus

(Mak 16:12-13)

¹³ Wyé bíi bimbo, bɔ́ abi ákamé ne Jisɔs apéa, álya meló Jerosale ájye né maá meló ayi ákú ɛmeus. Neke nelu genógé *ɛkpá neke ɛkénéama. ¹⁴ Ndere ájyé, ádóo abya né depɔ deko ɛtiré depyé. ¹⁵ Nkane ádóo abya ákéne ajye, Jisɔs atané ɛbwó né meso ne aló manké ne ɛbwó. ¹⁶ Yémbɔ áge ji, ne ákaá fɔ nnó élé Jisɔs wó. ¹⁷ Jisɔs agíi bwó aké, “Nde abya ayi ɛnyú dékéne dédóo ne dembyó né matɔ́ ɛnyú?”

Atɛné nyámeé, mmye meshwé meshwé.

¹⁸ Muú bwó ama, ayi ákú ji Klyopas agíi ji aké,

“Wɔ mbi ne ɔlu menkéé fá meló Jerosale ayi ɔlá kágé depɔ ɛtiré depyé mboó ndó ɛyína?” ¹⁹ Jisɔs agíi aké, “Nde depɔ depyé?”

Ashuú ji meko áké, “Depɔ eti depyé mbaá mende yi akámege Jisɔs ayi muú Nasaret. Alu nyá gekpékpégé *Muú ɛkpávé ɛsɔwɔ. Ne apye ukpékpé ufélekpá ne agarege nyá meko mejɔ́ ɛsɔwɔ. ɛsɔwɔ aféé utoó bíi, ye bɔ́ ntó aféé utoó bíi. ²⁰ Yémbɔ anɔ́ baá abi ápye upe ɛsɔwɔ ne ákpakpa meló ágbare ji áchyéé nnó áwá ne áwó ji né gekwa. ²¹ Ne ɛsé debó débelé uméé nnó ji ne ɛsɔwɔ atome nnó achwó áféré bɔ́ Isrɛli né ɛfwyale. Elé mbo ndó ɛléé fi, ɛyi depɔ ɛtiré na

depyé. ²² Ekwyá mbò wó, andée fò abi alú né geluágé sé ápye esé dela meno mekpò fuú. Afé né menomé gejjéjyégé bí. ²³ Yémbò áge fò genkwógé Jisós wó, ne ákere meso, ágaré esé nnó ebwó ábó áge makiénne Éswòwò eké élé *ame gejjá, ágaré ebwó nnó Jisós alu mebe. ²⁴ Bóó bifó abi álu né geluágé esé áfé né menome ne ágé yéndégenó wyé nkane andée bimbò abó ájóó, yémbò ebwó áge Jisós wó.”

²⁵ Jisós aké ne ebwó, “Enyú dekenegé, matóó nyú álu dembyó mankamé unó bi bóó ekpávè Éswòwò ásámé. ²⁶ Enyú dekaá fò nnó Muú yi Éswòwò akweré ji elá gefwa abó mangé efwyale ne akpé mmu gefwa jíí wó?” ²⁷ Jisós aló mampye nnó ebwó ákaá unó uko ébì ásámé átome ne ji né mmu ñwe Éswòwò, manlò né ñwe ayi Mosis asamé, okwóné né abi bóó ekpávè Éswòwò ntó ásámé.

²⁸ Wyé nkane ála kwókwólé ne melò ewé ebwó abó ájyée, Jisós apye eké achwò koó, ²⁹ ebwó ágbé ji áké, “Bélé fá ne esé néndé bií ukoó, gemmua géle chwó.” Akame, ne afé mámbelè ne ebwó. ³⁰ Gébégé ajwólé ka mányé menyéé ne ebwó, abó nto bréd achyé matame mbaá Éswòwò agyá achyé ebwó. ³¹ Ténéténe yimbò ame ákaá ebwó mekpò, ebwó ákaá nnó gé Jisós na. Ne eke ewyage aseé ebwó né ame. ³² Alágé meso, áké ne ate, “Pò mane magyalé esé gébégé ábáné esé né meti agárege ese depò etiré délu mmu ñwe Éswòwò?”

³³ Ténéténe yimbò, ákwilé, ákere meso né Jerosale, áge baá utóó afyaneama choncho ne áñkwólé Jisós abifó. ³⁴ Abi afyaneama áke, “Elú wáwálé, Ata ákwilé né negbo, Simun agé ji mebe.”

³⁵ Abimbò ápeá ágaré ntó ebwó ewé ebó épyé né meti, ne gébége Jisós agyálé bréd ne ebwó álé ká ji.

Jisós aléré mmye mbaá ángbá bíi
(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Jón 20:19-23; Anj 1:6-8)

³⁶ Gébégé ebwó álu garégé depò tí, Jisós jimbò akpe atené metóó metóó bwó aké, “Nesò nébé ne enyú.”

³⁷ Yémbò ebwó ábó éfó, áferege nnó ebwó ágéne mbò le muú nefóó. ³⁸ Jisós agií ebwó aké, “Nde mane magyálege enyú? Enyú debyòme mbò ndé? ³⁹ Pége amu ya, ne

uká bá ne dekaá nnó élé me mbóó. Tage menyammye wa dewú ndere alú, muú nefóó ábée fò ne menyammye ne ugoó nkane enyú degene mbò me.”

⁴⁰ Jisós ajógé mbò, aléré ebwó amu jíí ne majya jíí. ⁴¹ Yémbò ákwé tametame mmu nechóchó ne ákélége fò mankamé. Eféé mbò Jisós agií bwó aké, “Dewyaá menyéé fò fá manyé?” ⁴² Abó mboó meshuú ayi ábó átyé, áchyéé ji. ⁴³ Ase anyé né mbe ushu bwó.

⁴⁴ Ake yé ne ebwó, “Genó eyigé enyú dégéne fina élé eyigémbó ngaré enyú gébége debó délu choncho. Nké unó uko ébì ábó ásámé átome ne me né mmu ñwe Mosis ne abi bóó ekpávè Éswòwò ne ébì ásámé nto né mmu ñwe makwa Éswòwò, úbó mambé wáwálé.”

⁴⁵ Ndere Jisós ajóó mbò, anené ebwó defóó nnó ákaá mekomejóó ayi alú né mmu ñwe Éswòwò. ⁴⁶ Ne ajóó ne bwó aké, “Abó ásá nnó, Muú yi Éswòwò akweré ji elá gefwa abó mangé efwyale ne ágbó, ne ndó ekwónégé eléé, akwilege nyé né negbo. ⁴⁷ Aló nyé né Jerosale ne ájye né malò mako mangárégé mekomejóó Éswòwò né mabò mií nnó bóó ákwórè matóó bwó ne Éswòwò ajinte gabo bwó. ⁴⁸ Enyú delu bóó bí degéné unó bina, ne debó mangaré bóó ubi. ⁴⁹ Ntóme nyé enyú echye ewé nte wa abó anyémeno manchye enyú. Yémbò jwólege fa né meló kpa ewé, kpaá té gébé gékwónége nyé eyigé uto bimbò utánege mfaánebuú uchwò enyú mmye.”

Jisós ákwó afé mfaánebuú
(Mak 16:19-20; Anj 1:9-11)

⁵⁰ Jisós ase ebwó áfé kwókwólé né melò Betani, eféé mbò abwéé amu mfaá ajé ebwó. ⁵¹ Ndere ajéle ebwó, alyá bwó aló mankwó ajye né mfaánebuú. ⁵² Efémbó, baá utóó bi álo mamféé ji ne ákeré meso né Jerosale ne gejamégé nechóchó. ⁵³ Ne yéndégébé ájwólege mmu echa upe Éswòwò, áfége Éswòwò.

Abya melóméló Jisós Kras ndere JÓN ásamé

Mekomejós ayi achwós ne genwá

¹ Gemégé nnó mme yina aló, mekomejós abo alú me. Mekomejós yimbó abo alu ne Esowó ne mekomejós yimbó abo alu Esowó.

² Abó alú mé ne Esowó té ula ulóó.

³ Unó uko ebi Esowó akwyé uké ne ji. Ji ábé dampó, mmbó yé geno gema gepó.

⁴ Mekomejós yimbó ne awyaa genwá. Ne genwá eyigémbó gelú lé gengbó mbaá akwaá. ⁵ Gengbó eyigémbó gegené né mmu gemmua, yémbó gemua gékágé kweré geji.

⁶ Esowó abó ato mende fó ayi ákuú ji nnó Jón, ⁷ Jón achwó ndere ntesé, mangaré akwaá genó eyigé gengbó eyigémbó gelú, nnó ebwó awú áfyé metóó ne geji.

⁸ Jimbóó apófó gengbó eyigémbó, achwó lé nkane ntesé mampye akwaá ákaá gengbó eyigémbó. ⁹ Gengbó eyigé wáwálé, eyi gegené mbaá yéndémuú, gebó gechwóó fa né mme.

¹⁰ Ji abó alú fa mme, ne yé élé mme ayi Esowó akwyé akené ne jí, bós mme akaá fó ji wó. ¹¹ Ji achwó né melo wuú, bós melo wuú ásé fó jí wó. ¹² Yémbó bós ako abi áséle ji, áfyé matóó ne ji, áchyé ebwó ebwonye mambé baá Esowó. ¹³ Gefóó eyigé ábyéné ebwó, gepófó ndere akwaá ábyene baá. Ne epófó ntó ndere akwaá ákelegé, epófó ntó ndere nte ákelegé. Nebyene bwó netane mbaá Esowó.

¹⁴ Mekomejós yimbó, abwólé mekwaá, ajwóle fa mme ne ese, alere galógáló ayi apwó amu ne ajógé depó etire delú wáwálé. Degé enoge ewé ji awyaá, ewé ji aséle mbaá Nte wuú ndere danchi Maá.

¹⁵ Jón agarege bós geno eyigé ji agene getóme ne Jisós, ajógé kenke aké, “Gégé muú ayi njóógé nya nnó, ‘Ji ayi achwóó mbó me meso apwó me, néndé gemégé nnó ábyé me, ji abó alu mé.’”

¹⁶ Ne gétúgé galógáló wuú apye ese ako debó nebo matimati. ¹⁷ Mabé Esowó aké ne Mosis yémbó galógáló ne wáwálé áke ne

Jisós Kras. ¹⁸ Yé muú ama ayi agene me Esowó apó ekose danchi maá wuú. Ji alu ntó eke Esowó. Ji ayi alu fíí ne nte wuú ne apye bós akaá gefóó eyigé nte alu.

Mekomejós ayi Jón menwyad bós manad Esowó agarége

(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18)

¹⁹ Akpakpa bós Jus né Jerosale áto ámpyéé upé Esowó ne ámpoó ámpyéé upé Esowó nnó áchwó ágií Jón nnó ji alú waá? Agigé mbó,

²⁰ Jón ashya fó mangaré ebwó wáwálé wó. Ge na ne ji agare, aké “Me mpófó Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa.”

²¹ Agí ji áké, “Ne wó ólu waá? Nnó wó ólu élé Elija.” Ne Jón ashuú ebwó meko aké, “Ngba me mpó.” Ama ágií ji áké, “Nnó wó ólu muú ekpávé Esowó?” Ama ashuú ebwó meko aké, “Ngba.”

²² Aké, “Wó ólu waá yéé, shuú esé meko ayi deyye garé bós abi atómé esé. Wó mbóó oké ólu waá?”

²³ Ne Jón ashuú ebwó meko aké, “Me nlu meko muú fó ayi ábéne né mashwone nnó, nyage meti Ata ebe cho; mbó ne Asaya muú ekpávé Esowó abo ajóó.”

²⁴ Bós dentóó bina álu ntó ekwó bós Farasi,

²⁵ Ne ágií Jón áké, “Ulannó wó ówyagé bós manaá Esowó mbógé apófó Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa, yé élé Elija yé ebe élé muú ekpávé Esowó ayi abo agare nnó achwóó?”

²⁶ Jón ashuú ebwó meko aké, “Me, nwyage enyú ne manaá Esowó mamímamí, yémbó muú fó alú fa metóó metóó enyú ayi delá kágé ji. ²⁷ Achwóó mbó me meso, me nkwané yé muú ayi akágé manyíí unó uka ebií wó.”

²⁸ Unó bi na uko upye né melo Betani né egbé ebeé Jodan mbaá Jón awyagé bós manaá Esowó.

Jisós alu mad egòme Esowó

²⁹ Bii uyyagé Jón agé ndere Jisós achwóó eta wuú, aké, “Gégé maá egòme Esowó ayi akpáné gabo akwaá fa mme. ³⁰ Ji ne me mbó njóógé ntome ne ji nnó, ‘Muú fó achwóó mbó me meso ayi apwóó me néndé gemége nnó ábyé me ji abó alu mé.’ ³¹ Me mbóó, mbó nkaá fó ji wó. Yémbó ula bi me nwyagé bós manaá Esowó úlú élé mampye bós Ísréli akaá ji.”

³² Ne Jón agaré bós geno eyigé ji agene, aké, “Ngé Mendoó Ukpea ndere etané mfaánebuú eké gepwine echwó téné ji mmye. ³³ Me mbós, nkaá fō ji wó, yémbo muú ayi atámé me nnó nwyaa bós manaá agaré me aké, ‘Muú ayi ógené Mendoó Ukpea éshúlege etané ji mmye, ji yi mbo ne alú muú ayi awyagé bós ne Mendoó Ukpea.’ ³⁴ Me ngé ndere epyembo ne Jisós, ne ngarege enyú nnó ji alú Maá Esowó.”

Baá utós abi Jisós abós mbe akuú

³⁵ Bií ebifó uyyagé, Jón ama atané eféé ne baá utós bií apea. ³⁶ Ndere agéne Jisós akene ajye, ajós ne baá utós bií aké, “Gégé maá egōme gepégé Esowó mbo.”

³⁷ Ne baá utós bií bimbo apeá áwúgé ndere Jón ajós mbo, ákwólé Jisós. ³⁸ Jisós ábwólégé ushu meso agé ebwó ndere ákwólégé ji, ágií ebwó aké, “Enyú dekelégé ndé?” Ebwó aké ne ji “Rabi wó ojwólege efó” (Ula Rabi utene nnó menleré).

³⁹ Aké ne ebwó, “Chwóge dégé mbaá ayi me njwólege.” Ebwó ákwólé yé ji ájye gé mbaá awu, alá ewú ábelé ne ji bií bimbo. Gébé eyigémbo gébó gélú kálánká eni né nkwale.

⁴⁰ Ne baá utós bina apeá abi áwuú ndere Jón ajós ákwólé Jisós, ama ele Andru menmo Simun Pita. ⁴¹ Andru abó mbe akelé menmo wuú Simun. Agégé ji, agaré ji aké, “Esé degé Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa.” Mabo ami na, malu wye mabo mami mamaá ne Kras. ⁴² Asé yé Simun afé mbaá Jisós ne Jisós apé ji domeé, aké, “Wó okamege Simun maá Jón, akuú nye ntó wó nnó Sefas.” Sefas alu wye mabo mami mamaá ne Pita. (Ula Pita utene nnó etárávé.)

Jisós akú Filip ne Nataniel

⁴³ Bií ebifó uyyagé, Jisós akpome mmye manjye Galilií, ndere ajyee agé Filip, ajós ne ji aké, “Kwólé me.”

⁴⁴ Filip ntó atané Betsada maá melo ayi Andru ebwó ne Pita atane wye. ⁴⁵ Filip akéle Nataniel. Agégé ji, agaré ji aké, “Esé dégé muú ayi Mosis asamé né mabé atome ne ji ne bós ekpávé Esowó ntó ása ato ne ji. Alu Jisós muú Nasaret maá Josef.”

⁴⁶ Nataniel akale aké, “É é! Genó gelógéló ntó gétánege né Nasaret.”

Filip aké, “Chwó kpa amé jye ógé.”

⁴⁷ Jisós agégé ndere Nataniel achwós eta wuú, aké, “Gé maá Isrēli ayi wáwálé na. abwólége fō dembwóle.”

⁴⁸ Nataniel agií ji aké, “Ópye nnó ne ókaá me?” Jisós ashuú ji meko aké, “Gemégé nnó Filip akú wó, me ngé me wó né ulaá genós eyigé ákuú nnó fig.”

⁴⁹ Nataniel awúgé mbo, aké, “Ménleré wó olu Maá Esowó, olu nto mfwa bós Isrēli.”

⁵⁰ Jisós aké ne ji, gétúgé ngaré wó nnó ngé wó né ulaá genós eyigémbo, “Ne ófyéé metós ne me? Ógéne nye ukpékpé unó bi upwós ébi.” ⁵¹ Ama ajós aké, “Ngarége enyu wáwálé nnó, dégéne nye nkane mfaánebuú anenege ne makiénné Esowó akwóme áshulege ne mfaa Maá Nte Mekwaá.”

2

Neba né melo Kana

¹ Bií ebifó uyyagé, né ndó eyi egbeé eléé, neba nefó nebó nélú né melo Kana né gebagé mewaá Galilií, mma Jisós abó alú wye. ² Alo ntó Jisós ne baá utós bií né neba eníné mbo. ³ Ne mmós epaá ewémbo mabyegé mma Jisós ajós ne ji aké, “Mmós bwó mabye.”

⁴ Ne Jisós ajós ne ji aké, “Mma ógarégé fō me genó eyigé mbós mampye, gébé ya gélú gakwáne.”

⁵ Yémbo mma Jisós ajós ne baá defwe abi ánene ankéé aké, “Pyegé yéndégenó eyigé ji agarege enyú nnó dépye.”

⁶ Eké epyémbo, bō nkwó manaá fō akené álú eféé kwókwólé abi bós Jus áchwéle manaá wye ne áshwónége byō bwó manemmye mbaá Esowó ndere gepógé bwó gélú. Nkwó ama akpene baá bō nda manaá esaá yé esaá meso efya.

⁷ Jisós ajós ne baá defwe abi ánene ankéé aké, “Fyegé manaá magbeé né bō nkó bimbo.” Afyegé manaá magbége lábé lábé, ⁸ aké ne ebwó, “Chwégé amifó déchye memgbare epaá.” Ne ápye wye ndere ji ájós. ⁹ Ne memgbare epaá afwóregé manaá amimbo, ami mabwólé mmós, akaá fō mbaá ayi mami matané wó. Yémbo bós abi áchwélé manaá amimbo ákaá. Ne megbare epaá akuú menō neba atené baba, ¹⁰ ajós ne ji aké, “Yéndémuú anégé epaá, abós kpe mbe achwó ne mmós malómáló.

Bɔɔ ɔnyúgɛ mɛ kpaá ɔpwagɛ ne achwɔ ne ami mabomabo. Ne wɔ ɔbelɛ mmɔɔ ami malómálɔ mala kpaá tɛ nana”?

¹¹ Gɛ gepɔge ufɛlekpa mbɛ ɛyigɛ Jisɔs apyɛɛ na. Apyɛ geji né Kana né gebagɛ mewaá Galilíí. Apyɛ mbɔ manlɛre gepɔgɛ uto bií. Ne baá utɔɔ bií ágégɛ mbɔ áfyɛɛ matɔɔ ne ji.

¹² Ɛpaá ɛwɛmbɔ ɛbyégɛ, Jisɔs ashulé afɛ né Kapanɔm ne mma wuú, aɲmo bií ne baá utɔɔ bií, ɛfɛɛ ne ɛbwɔ ábelɛ mboó ndɔ.

Jisɔs abú bɔɔ bi ákpoo unɔ né mmu ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ

(Mat 21:12-13; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)

¹³ Ɛpaá koó upú bɔɔ Jus ɛlágɛ kwókwólɛ Jisɔs akwɔ afɛ né Jerosale. ¹⁴ Akwónégɛ, akpɛ né mmu dachi ɛcha upɛ Ɛsɔwɔ. Agɛ ndɛre bɔɔ abi ákpoo mpɔ, magɔɲme, upwene mampyɛ upɛ mbaa Ɛsɔwɔ, ne abi ájwólɛ ákwórege manka. ¹⁵ Agégɛ mbɔ, abɔ manyíí akwyɛ getó, abú bɔɔ bimbo ako átanɛ wyɛ chónchó ne magɔɲme, ne mpɔ. Atyá manka ayi bɔɔ abi ákɛne gesegɛ manka mankwɔré, amu makpókpógélɛ bwɔ agbé. ¹⁶ Ne anyá bɔɔ abi akpoo upwene aké, “Kpagɛ ubi détánɛ fa, débófɔ mambwólɛ gepúgɛ Ntɛ wa gélá ntonɛ gese wɔ.”

¹⁷ Jisɔs apyɛgɛ mbɔ, baá utɔɔ bií áte meko mejɔɔ ayi asamɛ né mmu ɲwe Ɛsɔwɔ nnó, “Géchyɛɛ ɛyigɛ me nwyaa né gepú jyɛ gesɔɔ me mmu ɛké mewɛ.”

¹⁸ Akpákpá bɔɔ Jus áchwɔɔ jɔɔ ne Jisɔs áké, “Ndɛ gefɔgɛ gepɔ ɛyigɛ wɔ ɔkagɛ lɛrɛ mampyɛ ɛsɛ dékaá nnó ɛlé Ɛsɔwɔ ne achyɛ wɔ ɛshyɛ mampyɛ depɔ ɛti.”

¹⁹ Jisɔs ashúú ɛbwɔ meko aké, “Muúgɛ ɛcha upɛ ɛwɛna, nselɛ ndɔ ɛlé mpyɛ ɛwú ɛkere meso ndɛre ɛbɔ ɛlu”.

²⁰ Bɔɔ bimbo áké, “Ɔké ndeé? Ɛcha upɛ ɛwɛ, ɛselɛ ɛsɛ usaá ɲmɛ upeá meso ɛkenɛ mantɛnɛ, ne wɔ ɔké ɔselɛ ndɔ ɛlé mantɛnɛ ɛwú?” ²¹ Yɛmbɔ ɛcha upɛ ɛwɛ Jisɔs ajɔɔ mbɔ, ató ɛlé ne menyammyɛ wuú jimboɔ. ²² Jisɔs akwilégɛ né negbo, baá utɔɔ bií áte nnó ji abɔ ajɔɔ mé mechwɔ ɛwɛ. Akamɛ ne genó ɛyigɛ ɲwe Ɛsɔwɔ ajɔɔ ne ɛyigɛ Jisɔs ajɔɔ.

Jisɔs akaá genó ɛyi gélú né metɔɔ akwaá

²³ Ne gébégɛ Jisɔs alú né Jerosale anyɛɛ ɛpaá koó upú, apyɛ gejamégɛ bɔɔ áfyɛɛ matɔɔ ne ji gétúgɛ ufɔɔ unɔ ne ufɛlekpa ɛbi

ji apyɛɛ. ²⁴ Yɛmbɔ Jisɔs afyɛɛ fɔ matɔɔ ne ɛbwɔ wɔ, néndɛ akaá ndɛre mekwaá alú. ²⁵ Ɛpɔsɛ ɛwɛ muú agarégɛ ji néndɛ jimboɔ akaá mé genó ɛyi gélú mekwaá metɔɔ.

3

Jisɔs ne Nikodemus

¹ Muú kpaá bɔɔ Jus fɔ abɔ alú, ayi ákuú ji Nikodemus. Alú muú ɛkwɔ bɔɔ Farasi.

² Mende yimbɔ achwɔ banɛ Jisɔs ne utuú, ajɔɔ ne ji aké, “Ménlɛrɛ ɛsɛ dékaá nnó Ɛsɔwɔ ne atɔmɛ wɔ, néndɛ muú fɔ akágɛ pyɛ unɔ bi wɔ ɔpyɛɛ, mbɔgɛ Ɛsɔwɔ álá pɔ ne ji.”

³ Ne Jisɔs ashúú ji meko aké, “Ngarégɛ wɔ wáwálɛ nnó, mbɔgɛ álá ábyɛ muú mambyɛ ayi mekɛ wɔ, agɛne fɔ gefwa ɛyigɛ Ɛsɔwɔ ágbárege.”

⁴ Ajɔɔgɛ mbɔ, Nikodemus agíí ji aké, “Muú akwógɛ mbɔ mé ukoó, ápyɛɛ mbɔ nnó ne áamá ábyɛ ji?” nno amage kpɛ né mmu unɛ mma wuú ábyɛ ji?

⁵ Jisɔs ashúú ji meko aké, “Ngarégɛ wɔ wáwálɛ nnó mbɔgɛ álá ábyɛɛ muú nebyɛɛ né manaá ne Mendoó wɔ, anyɛɛ fɔ gefwage Ɛsɔwɔ. ⁶ Mekwaá abyɛne ɛle ntɛ mekwaá, Mendoó ntó ɛbyɛne ɛlé Mendoó. ⁷ Ɛkágɛ ɔlá meno mekpɔ fuú, ɛlé ɲjɔɔ ne wɔ nnó, abɔ mambyɛ muú mambyɛ ayi mekɛ. ⁸ Mbyo amyɛ yéndɛ mbaá ayi akelégɛ, muú awuú gewya jíí, yɛmbɔ ákágɛ fɔ mbaá ayi atanɛ ne mbaá ayi ajyɛ. Wyɛmbɔ ntó ne ɛlu ne muú ayi ábyɛne ji né Mendoó. Muu ákaáge gare fɔ ndɛre Mendoó ɛbyɛne Mendoó.”

⁹ Nikodemus awúgɛ mbɔ, agíí Jisɔs aké, “Ɛwɛna ɛbɛɛ mbɔ nnó?” ¹⁰ Jisɔs ashúú ji meko aké, “Wɔ ɔlú gekpékpéɛ menlɛrɛ bɔɔ Isrɛli nnó ɔkágɛ unɔ bi?” ¹¹ Ngaregɛ wɔ wáwálɛ nnó, ɛsɛ dejɔɔge depɔ ɛtirɛ dékágɛ, ne dégarɛge unɔ bi ɛsɛ dégéne, yɛmbɔ ɛnyú dékelege fɔ manwú. ¹² Ngarege ɛnyú unɔ bi upyɛ fa mme ɛnyú dékámégɛ, nnó ngare ɛnyú ɛbi upyɛɛ né mfaánebuú ne dékámégɛ? ¹³ Yɛ muú ayi akwɔmɛ mé ájyɛɛ né mfaánebuú apó, ɛkosɛ wyɛ Maá Ntɛ Mekwaá ne atanɛ mfaánebuú achwɔɔ fa mme. ¹⁴ Ndɛre Mosis abwɛɛ nyá mmyɔ né mashwɔne wyɛmbɔ ntó ne abɔɔ mambwɛ Maá Ntɛ Mekwaá né mfaá ¹⁵ Ne yéndɛmuú ayi áfyɛɛ metɔɔ ne ji, abɔ genwá ɛyi gélágɛ byɛ.

¹⁶ Ɛsɔwɔ abɔ gejeé ne bɔɔ mme, nkáwú ne atómé danchi maá wuú nnó yéndémuú ayi áfyéé metɔɔ ne ji, anomé fɔ mme detu, abɔ genwá eyi gélágé byé. ¹⁷ Ɛsɔwɔ átɔɔ fɔ Maá wuú fa mme nnó áchwɔ ágare nnó bɔɔ mme ákwe mpa wɔ. Ató lé ji nnó áchwɔ áfere ebwɔ né efwyale gabo. ¹⁸ Yéndémuú ayi áfyéé metɔɔ ne ji akwene fɔ mpa, yémbo muú ayi alá áfyéé metɔɔ ne ji wɔ akwe mé mpa néndé áfyéé fɔ metɔɔ ne danchi Maá Ɛsɔwɔ wɔ. ¹⁹ Gé na ne mpa ayi mbo abeé nye. Gengbɔ gechwɔ fa mme, yémbo bɔɔ ágbɔo ne gemua ápwɔ gengbɔ néndé unó bi ebwɔ abɔ ápye ulómé fɔ. ²⁰ Ne yéndémuú ayi apyéé gabo akií fɔ gengbɔ, ne akélégé fɔ manchwɔ né gengbɔ nnó ekágé gabo wuú agéné. ²¹ Yémbo muú ayi apyéé galógálɔ, achwɔɔ né gengbɔ, nnó galógálɔ wuú agéné ágé nnó ji apyéé ndere Ɛsɔwɔ akélege.

Jón menwyaá bɔɔ manaá Ɛsɔwɔ agaré ndere Jisɔs alu

²² Ɛwyágé Jisɔs ne baá utɔɔ bií alyaa Jerosale, áfé né gebagé mewaá Judiya ábelé ewú mboó ndɔ awyagé bɔɔ manaá Ɛsɔwɔ. ²³ Né gébé eyigémbo, Jón menwyaá bɔɔ manaá Ɛsɔwɔ abɔ awyagé ntó bɔɔ manaá Ɛsɔwɔ né melo Enon ewé elú kwókwólé ne melo Salim, élé manaá malú ewú dɔɔ. Bɔɔ ájye eta wuú awyagé ebwɔ manaá Ɛsɔwɔ. ²⁴ (Né gébé eyigémbo, abɔ alú danfyɛ Jón né denɔ.) ²⁵ Ɛwyágé muú Jus fɔ aló manye mbeé ne baá utɔɔ Jón, gétúgé gefɔɔ eyigé muú abɔɔ manshwóné mmye ne ábé pópó né mbe ushu Ɛsɔwɔ. ²⁶ Ne baá utɔɔ Jón achwɔ eta wuú agaré ji aké, “Ménleré, mende ayi nyá ɔbɔ ɔlu ne ji né egbé ebéé Jodan ewé né, ayi ɔbɔ ɔgarege bɔɔ gétú jií, alú mbo fa ne bɔɔ ako ájyeé eta wuú awyagé ebwɔ manaá Ɛsɔwɔ.”

²⁷ Ajɔógé mbo, Jón ashuú ebwɔ meko aké, “Muú fɔ akágé bɔ genó ekose nno Ɛsɔwɔ achyɛge ji geji. ²⁸ Enyú ambɔɔ délu bɔ ntésé ba gébége ngaré nnó, ‘Me mpó fɔ Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji elá gefwa. Ɛsɔwɔ atɔ me nnó mbɔ mbe ne ji.’ ²⁹ Menɔ neba ne awyaá mendée neba, yémbo mejeé menɔ neba, muú ajwɔlege awuú meko menɔ neba, abeé ne nechóchɔ gétúgé meko menɔ neba ayi ji awuú. Nechónchɔ enina nelú ena, ne nana

metɔɔ egɔɔ me gétúgé mende yina. ³⁰ Ji abɔ mankwɔ ngɔ, me mbɔ magbɔ gelú.”

³¹ “Muú yi atané mfaánebuú ajea geme apwɔ bɔɔ ako. Muú mme, abyɛ wyɛ muú mme ne ajɔógé lé depɔ ndere bɔɔ mme ajɔóge. Ji ayi atané mfaánbeuú apwɔ bɔɔ ako. ³² Ji agarege unó bi ji awuú ne ebi agéne, yémbo yé muú yi akamege meko wuú apɔ. ³³ Yéndémuú ayi akámege meko mejɔɔ wuú alerege nnó genó eyigé Ɛsɔwɔ ajɔɔ gelú wáwálé. ³⁴ Ne muú yi Ɛsɔwɔ atómé, ajɔógé élé depɔré Ɛsɔwɔ néndé Ɛsɔwɔ achyɛge ji uto Mendoó wuú byágébyágé. ³⁵ Nte agboó ne Maá, ne afyɛ ji unó uko né amu. ³⁶ Ne yéndémuú ayi áfyéé metɔɔ ne Maá yimbo, awyaá genwá eyi gélágé byé. Yémbo, yéndémuú ayi atoo mekpɔ mamfyɛ metɔɔ ne ji agéné fɔ genwá eyigémbo, metɔɔ usɔɔ Ɛsɔwɔ elu ne muú yimbo te kwyákwyá.”

4

¹ Ekwɔ bɔɔ Farasi áwú nnó bɔɔ abi ajyɛɛ mbaa Jisɔs, ji awyage ebwɔ manaá Ɛsɔwɔ aja apwɔ abi ajyɛɛ mbaa Jón. ² Yembo wáwálé alú nnó Jisɔs jimbo awyáge fɔ bɔɔ manaá Ɛsɔwɔ, élé baá utɔɔ bií ne áwyáge. ³ Ne Jisɔs awúgé nnó bɔɔ Farasi áwú nnó bɔɔ abi áchwɔɔ eta wuú aja apwɔ abi Jón, alyaa Judiya akeré meso né Galilií, ⁴ abɔ mankoó wyɛ né gebage mewaá Samariya ne afé né gebagé mewaá Galilií.

⁵ Akwónégé né gebagé mewaá Samariya akwóné melo ewé ákuú nnó Sikar. Sikar alú kwókwólé ne melú mme ewé Jakɔb abɔ achyɛé maá wuú Josef. ⁶ Embu manaá ewé Jakɔb abɔ áchomé elú ntó eféé. Jisɔs ákegé ápwagé, ajye jwólé wyɛ. Gébé gélú kalanjá efyánépeá ne ηwomese eyigé Jisɔs akwóné né mbaa yimbo.

⁷ Eké ewyáge, mendée Samariya fɔ achwɔ eféé manchwé manaá. Jisɔs ajɔɔ ne ji aké, “Chyéé me manaá nyú.” ⁸ Gébé eyigémbo, baá utɔɔ bií áfé né melo manjye na menyéé.

⁹ Mendée Samariya yimbo aké, ne ji “Wɔ ɔlu muú Jus, me nlú muú Samariya, epyémbɔ nnó ne ɔgií me manaá manyú?”

Ajọ́ mbọ́ néndé bọ́ Jus ne bọ́ Samariya átuúgẹ fọ. *

¹⁰ Jisọs ashuú ji meko aké, “Wọ ọ́bọ́ ọ́kaá mbọ́ ẹ́chye ẹ́wé Ẹ̀sọ́wọ́ achyẹ́gẹ́ ne gefọ́gẹ́ muú ayi agií mbọ́ wọ́ manaá, mbọ́ ọ́gií ji, ne ji abọ́ achyẹ́gẹ́ wọ́ manaá ami machyẹ́ge genwá.”

¹¹ Mendée yimbọ́ ajọ́ ne ji aké, “Ata ọ́pọ́ ne genó manchwé manaá, ne ẹ́mbu manaá ẹ́wéna egomé. Ọ́pyée mbọ́ nnó ne ọ́gẹ́ manaá ami machyẹ́gẹ́ genwá? ¹² Nnó wọ́ ọ́jẹ́á gẹ́mẹ́ ọ́pọ́wọ́ gekwenege nte sé Jakọ́b muú áchomé ẹ́sẹ́ ẹ́mbu manaá ẹ́wéna? Ẹ́wé jimbọ́, baá bíí ne utú bíí anyuú manaá wye.”

¹³ Jisọs aké ne ji, “Yéndémuú ayi anyú manaá amina, mmwólé manaá ẹ́mágẹ́ pye ji, ¹⁴ yémbọ́, yéndémuú ayi anyúu manaá ami me nchyẹ́ge nye, mmwólé manaá ẹ́mágẹ́ pye sé ji tẹ́ kwyakwya. Ne manaá ami me nchyẹ́ge ji, mabwólẹ́ge nye mala ẹ́ta wuú ẹ́ké ẹ́mbu nnyi ẹ́wé ẹ́tanegẹ́ manaá ami machyẹ́ge genwá eyi gélágẹ́ byé.”

¹⁵ Mendée yimbọ́ aké, “Ata chyée me manaá amimbọ́ nnó mmwólé manaá ẹ́pyẹ́gẹ́ sé me, ne nnó nchwóge sé fa manchwé manaá.”

¹⁶ Jisọs ajọ́ ne ji, aké, “Chó kuú menọ́ wye ẹ́nyú déchwó.”

¹⁷ Ne mendée yimbọ́ ashuú ji meko aké, “Me mmpọ́ ne menọ́,”

Jisọs aké, “Wọ́ ọ́lú cho ndere ọ́ké ọ́pọ́ ne menọ́, ¹⁸ néndé ọ́bọ́ ọ́bá mé anọ́ ata, ne ayi ọ́lú mbọ́ ne ji nana, apọ́ fọ́ menọ́ wye. Genó eyigẹ́ wọ́ ọ́jọ́ mbọ́ gélú wáwálé.”

¹⁹ Mendée yimbọ́ ajọ́ ne ji aké, “Ata ẹ́lúmbọ́ ẹ́ké wọ́ ọ́lú muú ẹ́kpávẹ́ Ẹ̀sọ́wọ́. ²⁰ Ukwene ante sé ábọ́ ánógẹ́ Ẹ̀sọ́wọ́ né mekwẹ́ ẹ́wéna, yémbọ́ ẹ́nyú bọ́ Jus deké ánógẹ́ ẹ́lé Ẹ̀sọ́wọ́ né melọ́ Jerosale.”

²¹ Jisọs ajọ́ ne ji aké, “Kámẹ́ genó eyigẹ́ me njọ́gẹ́, gẹ́bẹ́ gechwó nye eyigẹ́ ẹ́nyú délá nógẹ́ sé Ẹ̀sọ́wọ́ fa né mekwẹ́ ẹ́wéna, yéé ẹ́bẹ́lé né Jerosale. ²² Ẹ́nyú bọ́ Samariya dénógẹ́ genó eyigẹ́ délá kaágẹ́, ẹ́sẹ́ bọ́ Jus dénógẹ́ genó eyigẹ́ dékaágẹ́ néndé muú ayi áférege akwaá né ẹ́fwyale gabo atanegẹ́ nye ẹ́lé né mbaá bọ́ Jus. ²³ Yémbọ́ gẹ́bẹ́

gechwó, ne géchwó mé, eyigẹ́ bọ́ abi anógẹ́ Nte se wáwálé anoge nye ji né gefọ́ ẹ́yi gelu wáwálé ndere Mendoó Ẹ̀sọ́wọ́ ẹ́lerege. Gẹ́ ufọ́ bọ́ abi Ẹ̀sọ́wọ́ akélege nnó ánógẹ́ ji mbọ́. ²⁴ Ẹ̀sọ́wọ́ alú Mendoó ne bọ́ abi anógẹ́ ji abọ́ manógẹ́ ji né gefọ́ ẹ́yi gelu wáwálé ndere Mendoó Ẹ̀sọ́wọ́ ẹ́lerege.”

²⁵ Ne mendée yimbọ́ aké, “Nkaá nnó Muú yi Ẹ̀sọ́wọ́ akweré ji ẹ́lá gefwa, ayi akuú ji Kras achwó, gẹ́bẹ́ge achwóge agarege nye ẹ́sẹ́ yéndegenó chánéné.”

²⁶ Jisọs agaré yé ji aké, “Me yi njóge mbọ́ nlu ji awu.”

²⁷ Ẹ́ké ẹ́wyágẹ́ baá utoó Jisọs áchwó; ne alá meno mekpọ́ fuú nkane ágéné ji ajọ́ge mejọ́ ne mendée yémbọ́ yé muú ayi agií ji nnó ọ́kelege ndé, yé ẹ́bẹ́ ẹ́lé nnó ulannó ọ́jọ́ge mejọ́ ne mendée yina apọ́.

²⁸ Mendée yimbọ́ alyaa yé ẹ́kwọ́ manaá wuú ẹ́fẹ́ afé né melọ́ ajye gáre bọ́ aké, ²⁹ “Chwóge dégẹ́ mende ayi agaré me yéndegenó eyigẹ́ me mbọ́ mpyée. Nnó ji ne alu Muú yi Ẹ̀sọ́wọ́ akweré ji ẹ́lá gefwa?”

³⁰ Ne bọ́ átané né melọ́ ájyée gẹ́ Jisọs.

³¹ Né gẹ́bẹ́ eyigẹ́ mendée yimbọ́ ajyee né melọ́, baá utoó Jisọs ákpeáge ji aké, “Ménleré nyé menyéé.”

³² Yémbọ́ Jisọs ajọ́ ne ẹ́bwó aké, “Me nwya menyéé manyé ayi ẹ́nyú délá kaá wó.”

³³ Ajọ́gẹ́ mbọ́, baá utoó bíí ajọ́ ne ate aké, “Nnó muú fọ́ achwó ji ne menyéé?”

³⁴ Ndere ajọ́gẹ́ mbọ́, Jisọs aké, “Menyéé wa alú ẹ́lé mampye genó eyigẹ́ muú ayi atómẹ́ me akélege ne mampye utoó bíí nnéré chánchá. ³⁵ Pọ́ ẹ́nyú déjọ́ge na nnó, ‘Ẹ́la amfaá ani ne mbwé ákwóné mamferé?’ Yémbọ́ me ngarege ẹ́nyú nnó bwẹ́ge ame dépe makọ́, mbwẹ́ akwóné mé mamferé. ³⁶ Ye nana muú ayi aférégẹ́ mbwé abọ́ nsa wuú ne anywerege mbwé yimbọ́ ne mbwé yimbọ́ ẹ́le genwá eyi gélágẹ́ byé. Ẹ́bẹ́gẹ́ mbọ́, mepené ne memferé ábẹ́é ne nechóchó chónchó. ³⁷ Ẹ́pyegémbọ́, nekane-mejọ́ ẹ́niné ajọ́ nnó, ‘Mepené apegẹ́, memferé aféré’ nelú wáwálé. ³⁸ Me ntọ́ ẹ́nyú nnó déjyée défére mbwé né mekọ́

* **4:9** Ẹ́lú wáwálé nnó: Bọ́ Jus átuḡẹ́ fọ́ ne bọ́ Samariya nendé gẹ́bẹ́ eyigẹ́ bọ́ Asariya amyée be ápwọ́ bọ́ Isrelí, ákpa ẹ́bwó áfẹ́ ndere afwẹ́. Ne abi alá né gebagẹ́ mewaá Samariya ába bọ́ abi alá pọ́ fọ́ bọ́ Jus. Ndere ẹ́lúmbọ́, bọ́ Jus bifọ́ abi alá né gebagẹ́ mewaá Judiya, áse nnó ẹ́bwó ápọ́ pọ́pọ́ né mbe ushu Ẹ̀sọ́wọ́.

εἰς ἐνὶ δέλα δέπῃε ἡ βωὴ αὐτοῦ. Βοὴ αὐτοῦ ἦν ὡς ὅτι ἀπὸ τοῦ ὕδατος, ἐνὶ δέλῳ αὐτοῦ ἦν ὡς ὅτι ἀπὸ τοῦ ὕδατος.”

Gejamégé bɔ́ Samariya áfyé metɔ́ ne Jisɔ́s

³⁹ Né gébé eyigémbɔ́ gejamégé bɔ́ Samariya, áfyé metɔ́ ne Jisɔ́s gétúgέ genó eyigé mendée yimbɔ́ agaré εἰς ὕδατος, “Agaré me yéndégenó eyigé mbó mpyé.”

⁴⁰ Bɔ́ Samariya bimɔ́, ágégé Jisɔ́s, áné ji mmye nnó ajwólé ne εἰς ὕδατος, ne Jisɔ́s abelé ne εἰς ὕδατος ndo epeá.

⁴¹ Né mboó ndo eyimbɔ́, gejamégé bɔ́ ama áfyé metɔ́ ne Jisɔ́s gétúgέ mekomejɔ́ ayi ji ágaré. ⁴² Ne ájɔ́ ne mendée yimbɔ́ aké, “Ésé défyé metɔ́ ne Jisɔ́s nana epósé gétúgέ mekomejɔ́ ayi ágaré ésé néndé ésé ambɔ́ déwú ne dékaá nnó ji alu Mempoó bɔ́ mme wáwálé.”

Jisɔ́s apyé maá muú kpaá gómena atoo

⁴³ Ndo yimbɔ́ epea ekógé, Jisɔ́s alyaa melo Samariya afé né Galilií. ⁴⁴ Jisɔ́s jimɔ́ abó ajɔ́ mé aké, “Muú ekpávé Éswa apó ne énogé né melo wuú.” ⁴⁵ Akwónégé né Galilií bɔ́ melo Galilií ásé ji amu apeá néndé εἰς ὕδατος ágé yéndégenó eyigé Ji apyé né Jerosale gebégé epea koó upú. Elé εἰς ὕδατος ntó abó álú wyé.

⁴⁶ Ne Jisɔ́s ama ajyé né melo Kana ewé ji abó apyé manaá mábwólé mmoó né gebagé mewaa Galilií. Ne muú kpaá gómena fɔ́ abó alú né melo Kapanom ayi maá wuú abó amée. ⁴⁷ Mende yimbɔ́ awúgέ nnó Jisɔ́s atané melo Judiya achwó né Galilií, ajyé ne ji mmye nnó áchwó ápyé maá wuú ayi amée alá magbomagbó átoó.

⁴⁸ Ne Jisɔ́s ajɔ́ yé ne ji aké, “Me nlá mpyé gepógé ufélékpá ebi ulérege utó Éswa wó, ἐνὶ δέλῳ αὐτοῦ ἦν ὡς ὅτι ἀπὸ τοῦ ὕδατος ne me.”

⁴⁹ Ajógé mbɔ́, muú kpaá yimbɔ́ aké, “Ata chwó déjyέ ekágé maá wa agbó.”

⁵⁰ Ne Jisɔ́s ajɔ́ ne ji aké, “Chó maá wyé atoge nye.”

Ne mende yimbɔ́ akamé ne mekomejɔ́ ayi Jisɔ́s ajɔ́ mbɔ́, afé. ⁵¹ Ndere mende yimbɔ́ ajyé, baá défwé bií átuú ne ji né meti, ágaré ji aké, “Maá wyé alu mebe.”

⁵² Ne mende yimbɔ́ agií εἰς ὕδατος gébé eyigé

maá yimbɔ́ átoó. Aké, “Gefwene yimbɔ́ gébyé ji mmye njuna né kalanjá ama.”

⁵³ Agaré gé ji mbɔ́, ate nnó élé wyé né gébé eyigémbɔ́ ne Jisɔ́s abó ajɔ́ ne ji nnó, “Maá wyé atógé nye.” Ndere epyémbɔ́ mende yimbɔ́ ne ula gepú bií uko áfyé metɔ́ ne Jisɔ́s.

⁵⁴ Gé ndo ayi agbeé manáne apea ayi Jisɔ́s aléré gepógé ufélékpá né Galilií gebégé atané né Judiya.

5

Jisɔ́s apyé mbwére atoo

¹ Ndo fɔ́ ekógé, Jisɔ́s alyaa Galilií akwó afé né Jerosale manjye nyé epea bɔ́ Jus fɔ́. ² Né melo Jerosale, géntógé manaá fɔ́ gélu wyé eyigé anɔ́ geji nebo agbá ata, Kwókwólé ne menombi ewé magóhne ákoge wyé. Akuú geji né mejɔ́ Hibru nnó Betsata. ³ Gejamégé bɔ́ abi amée, ájwólége wyé. Abi ame nónomé, ubwéré, ne abi amée unchanchi. Agile nnó Nnyi nebulé. ⁴ Ekiénné Éswa fɔ́ echwó, gebégébé εἰς ὕδατος géntógé manaá eyimbɔ́. Ne muú ayi ábɔ́ mbe ashúlége né mmu manaá mimɔ́, yéndé nemée eniné ji amée nebyé. * ⁵ Mende fɔ́ ntó ayi abó amée né anjme esaa meso nekuúneleé abó alu efé. ⁶ Jisɔ́s agégé ji ndere álú efé bélé, akaá nnó amée mé né gejamégé anjme. Agií ji aké, “Ókelege nemée nyé nebyé?”

⁷ Mende yimbɔ́ ashuú ji meko aké, “Ata, mpó ne muú ayi akpané me afyé né mmu gentoo eyigémbɔ́ gebégé nnyi nébulégé. Yéndégébé nkulégé manjye, muú yicha abó mbe.”

⁸ Ajógé mbɔ́, Jisɔ́s aké ne ji, “Kwilé ka, pwi gebo jyé, ojye mmu.” ⁹ Ne ténéténé ayi Jisɔ́s ajɔ́ mbɔ́ mende yimbɔ́ átoó, akwilé ka, apwi gébo ji akene.

Mechó ewéna epyé né bií uwyaá bɔ́ Jus. ¹⁰ Epyégémbɔ́, ákpakpa bɔ́ Jus ájɔ́ ne mende yi átoó mbɔ́ aké, “Fina élé bií uwyaá, ne ébé sé ekamé fɔ́ nnó muú akpá gébo né bií uwyaá wó.”

¹¹ Ne mende yimbɔ́ ashuú εἰς ὕδατος meko aké, “Muú ayi apyé me ntoó ne agaré me nnó nkpa gébo ya nke njye.”

* **5:4** Elú wáwálé nnó: Malo ani yina, apó né ukwéne bo njwe.

¹² Akpakpa bimbó, ágií jì áké, “Ndé muú awú agaré wá nnó ákpá gébó jye ákené?”

¹³ Mende yimbó akagé sé muú ayi apye jì atóó, néndé gejamé gé bós abó alú eféé, ne Jisós akpe né mpú bwó.

¹⁴ Ewyagé Jisós ama agé jì né mmu echa upe Esowó, ajóó ne jì áké, “Gé, nana otóó, apyégé sé gabo, ékágé mechó kpáa eshúli wá mmye.” ¹⁵ Ne mende yimbó ajye garé yé ákpakpa bós Jus bimbó nnó élé Jisós ne abó apyéé jì atóó.

¹⁶ Eféé mbó ne ákpakpa bós Jus álóó manchyégé Jisós efwyale gétúgé jì apyéé muú atóó né bií uwyaá. ¹⁷ Jisós ajóó ne ebwó aké, “Nte wa apye utóó yéndégébé, mentó mbó mampyege utóó.”

¹⁸ Ajóógé mbó, matóó ásó ákpakpa bós Jus kpaá, ányémeno nnó abó manwá jì. Néndé jì akwé fó ebé bií uwyaá ewú ewú wó, améé ntó mmye ne Esowó gétúgé ajóó nnó Esowó alú nte wuú.

Jisós awya utó manchyéé genwá ne mansó mpa

¹⁹ Jisós ajóó ne ebwó aké, “Me ngaré enyú wáwálé nnó me Maá nténégé fó ushu ushu ba mampye genó, ekosé unó bi me ngéne Nte wa apyéé ne me ntó mpye néndé yéndégenó eyigé Nte apye, geji ntó ne Maá apyéé. ²⁰ Elé Nte agboó ne me Maá alérege me unó uko ebi jimbóó apyéé. Ne amágé lére nye me ukpékpé unó bi upwóó bina. Ne enyú délaá nye mano mekpo fuú. ²¹ Ne wye ndere Nte apye bós abi ágboó ákwilege ne negbo, achye ebwó genwá, mbóntó ne Maá achyégé genwá mbaá yéndémuú ayi jì Nte akélege. ²² Ne yé muú ayi Nte wa asóó mpa wuú apó. Yémbó achye me Maá wuú utó nnó nsógé mpa bós akó. ²³ Nnó bós ako ánógé Maá wye ndere ánógé Nte. Muú ayi álá anógé Maá wó, ebyennó ánógé fó ntó Nte muú atómé jì.

²⁴ “Ne me ngarége enyú wáwálé nnó yéndémuú yi awuú mekomejóó wa ayina, ne áfyéé metóó ne muú ayi atómé me, awya genwá eyi gélágé byé. Muú yimbó ntó akpéné fó unó mpa, atané me né meti negbo akpe né meti genwá. ²⁵ Ngarége enyú wáwálé nnó gébé géchwóó, ne géchwó mé eyigé bós abi alú ne meti negboó awuú nye meko Maá Esowó. Ne bós abi awuú ne áfyéé

metóó ne jì, ákerege nyé né meti genwá.

²⁶ Ndere Nte wa jimbó alú menchyéé genwá mbóntó ne jì apye me Maá wuú nnó mbé menchyéé genwá. ²⁷ Ne achyéé me Maá wuú uto mansó mpa akwaá, néndé melú Maá Nte Mekwaá.

²⁸ “Ékágé délá mano mekpo fuú gétúgé mechó ewé. Gébé géchwóó eyigé áwuú bós abi alú né mmu manome áwuú nye mekomejóó Maá Nte Mekwaá ²⁹ Áwúgé átánege nye mmu manome. Abi ápyéé unó bi Esowó akélege, ákwilége nye ákpe né genwá eyi gélágé byéé. Ne abi ápyéé gabo ákwilége nye ákpe né unó mpa. ³⁰ Nkágé téne fó ushu ushu ba mpye genó. Nkane Nte wa agárege me mbóntó ne nsóó mpa. Ne gefóó eyigé me nsóó mpa gelú cho, néndé nkelege lé mampye genó eyigé muú ayi atómé me akélege nnó mpye, epófó ndere me nkelege mampye.

Bó ntese Jisós

³¹ “Mbógé me mbóó nke ngarege bós depó etiré détome ne uto ba ebyennó unó bi me ngarege mbó úlú detú. ³² Muú fó ntó alú ayi alú ntésé wa, ne nkaá nnó unó bi jì agarege átóme ne me, úlú wáwálé. ³³ Enyú detó nyá bós dentóó mbaá Jón menwyaá bós manaá Esowó, ne jì agaré enyú wáwálé gefógé muú ayi me nlú. ³⁴ Me nkelege fó nnó bós ákaá gefógé muú ayi me nlu. Me njógé mbó ntome ne Jón, nkelege élé nnó enyú dewu nnó ékágé dekwe mpa Esowó. ³⁵ Jì Jón abó alú éké etulekan ewé élúli égénege. Ne mboó gébé fó enyú debó désé gengbó jìí ne nechóchó. ³⁶ Me nwya unó bi úlérege gefógé muú ayi me nlú, ebi uñea upwó ebi Jón ágaré. Elé wye utóó ubi, ebi Nte wa afyéé me né amu nnó nnéré, ubi ne mpyéé. Ne ubi ne úlérege nnó Nte wa ne atómé me. ³⁷ Ne Nte wa muú atómé me, agaré ntó gefógé muú ayi me nlú. Enyú délu danwú meko wuú, ne ye gefógé muú ayi jì alú délu dangé. ³⁸ Ne enyú debélé fó mekomejóó wuú né matóó nyú wó, néndé genó eyi gelerege mbó élé metóó ewé enyú dela défyéé fó ne muú ayi jì atómé wó. ³⁹ Enyú decherege uno ebi ásame né muu nwe Esowó ayi déferé nnó jì ne apyéé enyú débó genwá eyi gélágé byé ne mekomejóó yimbó ajóógé atome élé ne me.

⁴⁰ Yémbò enyú dékélégé fò manchwó eta wa nnó débó genwá eyi gélágé byé.

⁴¹ “Me nkélégé fò nnó ákwáá áféé me.

⁴² Yémbò ndere me nkaá enyú, enyú débóó fò gejeé ne Éswá wó. ⁴³ Me nchwó né mabò Nte wa, enyú déshya manse me. Yémbò muú yi chá achwóge né mabò amií jimbóó, enyú déselé nye ji. ⁴⁴ Enyú dékélege nnó ate bóó ne áfège enyú dékélege fò nnó muú yi ji mbií ne alú Éswá, áféé enyú. Epyembò nnó ne enyú défyéé matóó ne me.

⁴⁵ “Yémbò déferégé fò nnó me ne nkúu nye enyú mpa né mbe ushu Nte wa, elé Mosis ayi enyú déneré matóó ne ji ne akuú nye enyú mpa. ⁴⁶ Mbógé enyú débó défyéé matóó ne Mosis wáwálé, mbó défyéé ntó matóó ne me, néndé unó bi ji asamé, útoó ne me. ⁴⁷ Tée ndere enyú délá kamé nnó unó bi Mosis asamé ulú wáwálé wó, epyembò nnó ne dekame nnó ebi me njógé ulú wáwálé?”

6

Jisós achyéé délé bóó áta menyéé

(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ Ebélégé, Jisós achyaá géntoógé mewaa Galilií eyigé ákuú ntó nnó géntoógé Tiberas. ² Ne gejamégé bóó ákwólege ji gétúgé ágené gepógé ufélékpá ebi ji apyéé bóó mameé átoó. ³ Jisós ne baá utóó bií ákwó ájye jwóle né mfaá mekwé. ⁴ Gébé eyigémbò, epaá bóó Jus ewé ákuú nnó epaá koó upú, éla kwókwólé.

⁵ Ne Jisós ábwégé ame agé ndere gejamégé bóó áchwóó eta wuú, ajóó ne Filip aké, “Déname mbó bréd efó ayi akwánege bóó bina manyé?” ⁶ Agií mbó manwú meko yi Filip ashúge nye, néndé jimbóó akaá mé genó eyigé ji abóó mampye.

⁷ Filip ashúú ji meko aké, “Yé dékpá elé nká eyi muú utóó anyéé né ámfáá aneé ne déna bréd dékáré ukéké ukéké mbaá bóó bina, akwánégé fó ébwó ako.”

⁸ Ne maá utóó Jisós ayifó ayi akúu ji nnó Andru menmo Simun Pita, aké, ⁹ “Njye gesa fó, alú fana ayi awyaá ntó bréd eta eyi ápye ne bele ne meshuú epea, yémbò ekwánege mbó bóó bina nnó?”

¹⁰ Ajóógé mbó, Jisós aké, “Garé yéndémuú ájwólé ka.” Melú ewémbò ejá dambyanja

daó, bóó abi ájwólé wye ande ébwó ébwó alú genógé délé bóó átáa. ¹¹ Ne Jisós asé ntóó bréd eyimbó, achyé matamé mbaá Éswá, akaré mbaá bóó abi ajwólé eféé. Wyembó ntó ne apye ne meshuú eyimbó épeá ne yéndémuú ase ndere ji akelege. ¹² Anyégé agbége, Jisós agaré baá utóó bií aké, “Nywerege ayi álaá ekágé délyaá yéé genógefó” ¹³ Ne ányweré ayi álaá ágbeé usá úfyáneupeá yé elé ntó bréd ébó elú elé eta.

¹⁴ Ne bóó bina ágégé gepoge ufélékpá bina, ebi Jisós apyémbó, aké, “Gé muú ékpávé Éswá wáwálé na, ayi alú manchwó fa mme.” ¹⁵ Jisós ákágé nnó bóó bimbo ákélege mangbaré ji ne utóó ápye ji ábé mfwa, alyaá ébwó ama akwó afé te mfaá mekwé jimbíí.

Jisós aké mfaá mekó manaá

(Mat 14:22-23; Mak 6:45-52)

¹⁶ Nkwálé akwónégé baá utóó Jisós áshulé áfé né mbale géntoógé mewaa eyigémbó, ¹⁷ ákpé ékpe manchyaá ájyé né meló Kapanóm. Gébé eyigémbó utuú ugi, ne Jisós abó alú danchwó báne ébwó. ¹⁸ Ndere ajyéé mbyo metometo ammye apye mgbannyi akwóme. ¹⁹ Ébwó ájyége genógé nkpa neke eni, aké ágéne nkane Jisós akéne mfaá mekó manaá achwóó kwókwólé ne ékpée, ábó éfó. ²⁰ Ne Jisós ajóó ne ébwó aké, “Défógé, elé me.” ²¹ Ajóógé mbó matóó ágo ébwó manse ji akpe né mmu ékpée, aké ápéle ékpe etaré mé mbale mewaa né mbaá ayi ébwó ájyéé.

Jisós alú eké bréd ayi achyége genwá

²² Bií uyyage, gejamégé bóó abó alu né egbé géntoógé mewaa ewefó, ágé nnó elé ékpe ema ne ébó elú né mbale nnyi. Ape áge sé Jisós wó, ne ate nnó ji abó akpéé fó ékpe ewémbó ne baá utóó bií wó, baá utóó bií ábó áfé ébwó ambií. ²³ Wye né bií bimbo, makpe fó átané né meló Tiberas achwó táre né mapea gentoge mewaa kwókwólé ne mbaá ayi Ata Jisós abó ajelé bréd bóó anyéé. ²⁴ Apé Jisós ne baá utóó bií né makpe yimbó ágé wó. Akpe makpe yimbó achyaá géntoógé mewaa eyigémbó áfé né meló Kapanóm ákélege Jisós.

²⁵ Agégé ji, agií ji aké, “Ménleré ndé gébé wó achyaá géntoógé mewaa áchwóó wé?”

²⁶ Jis̄as ashuú ebwó meko aké, “Me ngarége enyú wáwálé nnó dékélégé f̄o me gétúge gepoge ufélékpá ebi enyú dégené. Dékélege elé me gétúgé dényéé bréd dégbeé. ²⁷ Détulégé f̄o mmye dékélégé menyéé ayi áchóge, mmyége mmye dékélégé elé menyéé ayi achyége genwá eyi gélágé byé. Ji yimbo ne me Maá Nte Mekwaá nchyége nye enyú. Nte wa Esowó apye ukpekre uno f̄o ne alérege nnó ji achyéé me utó bií, nnó nchyége b̄o genwá eyigembo.”

²⁸ Ne b̄o bimbo agií ji aké, “Esé dépyéembo nnó ne dépyéé utó Esowó?”

²⁹ Jis̄as ashuú ebwó meko aké, “Utó Esowó bimbo ulú nnó enyú défyéé metó ne muú ayi ji atómé.” ³⁰ B̄o bimbo ama agií ji aké, “Ndé ufélékpá ebi wó omáge pye nnó esé dégé ne dékámé ne genó eyigé wó ojóge? ³¹ Ukwéne ante sé anyé nyá mana né mashwóne, wyé ndere asamé né mmu b̄o hwe Esowó nnó, ‘Achyéé ebwó bréd ayi atané né mfaánebuú ányé’.”

³² Ne Jis̄as aké ne ebwó, “Me ngarége enyú wáwálé nnó epófó Mosis ne achyéé enyú bréd ayi átané mfaánebuú, elé Nte wa ne achyége ushuú bréd ayi mb̄o ayi atané né mfaánebuú. ³³ Bréd ayi Esowó achyége elé muú ayi atané mfaánebuú ne achyége b̄o genwá eyi gélá gébyéé.”

³⁴ Jis̄as ajóge mb̄o, b̄o bimbo aké, “Ata chyége esé bréd yimbo yéndégébé.”

³⁵ Ne Jis̄as agaré yé ebwó aké, “Me ne nlú bréd ayi achyége genwá. Yéndémuú ayi achwó eta wa mesa ammye sé ji, ne muu ayi áfyéé metó ne me mmwólé manaá nto epye sé ji. ³⁶ Ne ngare mé enyú nnó enyú dégé me yémbo défyéé mató ne me wó. ³⁷ Yéndémuú ayi Nte wa achyége me, achwó nye eta wa, ne yéndémuú ayi achwó eta wa, me mbuú f̄o ji. ³⁸ Néndé me ntané f̄o mfaánebuú manchwó pye ndere nkélege wó, nchwólé mampye ndere muú ayi atómé me akélege. ³⁹ Ne genó eyigé muú ayi atómé me akélege nnó, mpye gélú nnó ekágé mpye yéé muú ama anó né geluágé b̄o ako abi ji achyéé me. Mpye elé ebwó akwilé né negbo né bií bi kwyakwya. ⁴⁰ Néndé genó eyigé Nte wa akélege gélú nnó, yéndémuú ayi agéné me Maá wuú ne

áfyéé metó ne me, abó genwá eyi gélágé byé. Ne me mpye nye ji akwilé né negbo né bií ebi kwyakwya.”

⁴¹ Jis̄as ajóge mb̄o, b̄o bimbo áló manménégé gétúgé ji ajó aké, ‘Me nlú bréd ayi atané mfaánebuú ashulé mme’. ⁴² Aké p̄o nnó Jis̄as maá Josef na? Esé dékage mma wuú ne nte wuú. Epyembo nnó ne ji aké atané mfaánebuú ashulé mme?

⁴³ Ne Jis̄as ashuú yé ebwó meko aké, “Gógé manménégé ne ate, ⁴⁴ yéé muú ayi akágé chwó eta wa ayi nte wa muú atómé me álá aja ji áchwó wó apó. Ne ayi achwó eta wa, mpye nye ji akwilé né negbo né bií bi kwyakwya. ⁴⁵ Muú ekpávé Esowó f̄o abó asá nnó, ‘Esowó alérege nye b̄o ako meti.’ Ewena etene nno yéndémuú ayi awuú ne agií genó eyigé Nte wa akélege, achwó eta wa. ⁴⁶ Menjó mb̄o, epófó nnó muú f̄o agé mé Nte wa wó, ekosé me muú ntané eta wuú ne ngéne ji. ⁴⁷ Ngaré enyú wáwálé nnó yéndémuú ayi áfyéé metó ne me abó genwá eyi gélá gébyéé. ⁴⁸ Me nlú bréd ayi achyége genwá. ⁴⁹ Ukwéne ante nyú anyé nya mana né mashwóne, yémbo ágbo. ⁵⁰ Ne gé bréd ayi atané mfaánebuú ashulé mme, ji ne alu gefó eyigé yéndémuú ayi anyé ji agboó f̄o. ⁵¹ Me nlú bréd ayi achyége genwá, ayi atané mfaánebuú ashulé mme. Yéndémuú ayi ányéé bréd yina abéé ne genwá eyi gélágé byé. Ne bréd yina elé menyammye wa ayi nchyége nye mbaá b̄o mme mekó manwene genwáge bwó.”

⁵² Jis̄as ajóge mb̄o, b̄o Jus áló manyé mbeé metometo ne ate aké, “Mende yina achyége mb̄o esé menyammye wuú nnó dénye nnó?”

⁵³ Jis̄as ajó yé ne ebwó aké, “Ngarége enyú wáwálé nnó, mb̄oge enyú délá dényéé menyammye Maá Nte Mekwaá ne dényúu manoó mií wó, débó f̄o genwá. ⁵⁴ Ne yéndémuú ayi anyéé menyammye wa ne anyúu manoó ma, abó genwá eyi gélágé byé, ne mpye nye ji akwilé né negbo né bií bi kwyakwya. ⁵⁵ Néndé menyammye wa alú menyéé wáwálé ne manoó ma ntó málú genó eyigé ányú wáwálé. ⁵⁶ Yéndémuú ayi anyéé menyammye wa ne anyúu manoó ma, abéé muú ama ne me, ne me ntó mbéé muu ama ne ji. ⁵⁷ Nte wa menchyé genwá ató

me, Me ntó nwyaa genwá gétú jii. Mbóntó ne yéndemuú ayi anyéé menyammye wa abóó genwá gétú ya. ⁵⁸ Gé bréd ayi atané mfaánebuú ashulé mme na. Apófó eké mana ayi ukwéne ante nyú anyé nyá ne ábelégé ágboó. Yéndemuú ayi anyéé bréd yina abéé mebe te kwyakwya.” ⁵⁹ Jisós ajóó depó etiré na né Kapanóm, gébégé alérege bóó unó né mmu echa mmyemenene.

Gejamégé ankwólé Jisós ályaa jii

⁶⁰ Gejamégé ankwólé Jisós áwúgé genó eyigé ji alérége áké, “Genó eyigé mende yi alérege getoó. Yéé muú ayi akámege gefógé genó eyigé na apó.”

⁶¹ Yémbó Jisós akágé né mmu metóó wuú nnó ankwóle bií áhménége gétúgé mechó ewé ji ajóó. Aké, ne bwó, “nnó mechó ewéna epye nnó enyú deja mmye meso? ⁶² Ebege mbó, enyú deferege nye nnó mbógé dégége Me Maá Nte Mekwaá ndere nkérége meso mbaá ayi ntané yé?”

⁶³ Elé Mendoó ne échyége genwá. Menyammye mekwaá apye ye genó cháchá! Unó bi Me njóó mbó ne enyú, utané mbaá Mendoó ne ubi ne uchyége genwá eyi gélágé byé. ⁶⁴ Yémbó, enyú abifó défyéé matóó ne me wó.” (Jisós akaá mé te ula uló bóó abi alá fyé matóó ne ji wó, ne muú ayi achyége nye ji mankwaá) ⁶⁵ Ne ajóó ne ebwó aké, “Gé ula bí ngaré enyú nnó, muú akágé chwó fó eta wa, mbógé Nte wa alá léré ji meti wó.”

⁶⁶ Eló né gébé eyigé na, gejamégé ankwólé bií ája mmye meso, ámagé kwóle sé ji.

⁶⁷ Ne epyégémbó, Jisós aké ne áhnbá bií áfyáneapeá, “Nnó enyú ntó dékélégé manlyaa mé?”

⁶⁸ Simun Pita ashúú ji meko aké, “Ata, esé demágé lya wó défé éfo? éle wó ne uwyaa mekomejóó ayi achyége genwá eyi gélágé byéé. ⁶⁹ Esé défyéé matóó ne wó ne dékaa nnó wó ne olu Muú Ukpea ayi Esowo átómé.”

⁷⁰ Jisós ashúú ebwó meko aké, “Me ne njyá enyú áfyáneapeá, yémbó muú nyú ama alú danchómeló.” ⁷¹ Jisós ajóó mbó ato lé ne Judas maá Simun Iscarot, yélé alú né geluágé abi áfyáneapeá, ji ne achyége nye Jisós mankwaá.

7

Jisós ne anmo bií

¹ Jisós ánéregé manléré unó bi, aló mankéné né gebagé mewaa Galilií, ákélégé fó manjye né gebagé mewaa Judiya gétúgé ákpakpa bóó Jus ákélege manwá ji. ² Gébé eyigémbó epaá bóó Jus ewé ákuú nnó epaá baá otó alá kwókwólé. * ³ Ne anmo Jisós abi ande áké, “Lyaá fa ogye né gebagé mewaa Judiya ogye ufélékpá ankwólé bye ágé. ⁴ Néndé muú aké ákélege nnó bóó ákaa gefógé muú ayi ji alú, apyéé fó utóó bií bíbí. Té ndere okágé pye ufélékpá ebi, élome nnó ogye ubi mbaá ayi bóó ako ágéne.” ⁵ Anmo bií ajóóge mbó ye ebwó ntó áfyéé fó matóó ne Jisós wó.

⁶ Jisós ashúú ebwó meko aké, “Eya gébé gélu dankwóne, né egbé ewé nyú dékágé jye yéndégébé. ⁷ Bóó mme akage paá fó enyú, ápaá elé me, néndé me ngarege gabo ayi ebwó ápyéé gbógónó. ⁸ Enyú chóge epaá ewéná me njyéé fó nana néndé gébé ya gélu dankwóne.” ⁹ Ajóóge mbó ama abéle mboó ndó né Galilií.

Jisós afé epaá baá otó

¹⁰ Anmo Jisós ájyégé ji alá meso akwólé ebwó afé bíbí, epófó gbógónó. ¹¹ Ndere bóó anyéé epaá ewémbó, ákpakpa bóó Jus áló mankelé Jisós, ágigé ate bóó áké, “Mende yimbo alé?”

¹² Bóó abi áchwóó epaá ewémbó, áhménége ákuú Jisós meno. Abifó áké, “Alú muú melóméló,” abifó ntó áké, “Ngba” “achóó bóó makpo.” ¹³ Yémbó yéé muú ayi ákuú Jisós meno gbógónó apó néndé áfóó ákpakpa bóó Jus.

¹⁴ Anyégé epaá ekáregé mmye, Jisós afé né mmu echa upé Esowo alérege meko mejóó Esowo. ¹⁵ Ne ákpakpa bóó Jus áwúgé ndere Jisós alérege, mano alá ebwó mekpo fuú ágigé ate áké, “Dénjá etire na détané mende yina efó, ayi yéé nwe ji alá agi dóó wó?”

¹⁶ Ajóóge mbó, Jisós ashúú ebwó meko aké, “Unó bi me nlérege mbó utané fó me né metóó wó utané lé mbaá muú ayi atómé me. ¹⁷ Muú ayi awyaa metóó mampye genó

* **7:2** Elú wáwálé nnó: Epaá baá otó elé epaá ewé bóó Jus aténege baá otó né mbaá ayi alú bómbó, manjwólé wye átámége Esowo né galógáló ayi álére ebwó né mashwone.

eyigé Esɔwɔ akélege, ji ne akágé nye mbaá yi unó bi me nlérege mbɔ utánege. Yéé utánege lé mbaá Esɔwɔ yéé lé né metɔɔ wa, akágé nye. ¹⁸ Muú ayi ajɔ́ǵe unó bi utánege ji né metɔɔ, akélege lé nnó ngó wuú akwó. Yémbɔ muú ayi akélege nnó muú ayi atóme ji akwó ngó, ajɔ́ge genó eyi gelu wáwálé, ábyǵé fɔ́ gebyó cháchá. ¹⁹ Mosis abó achyé enyú mabé, wá mbɔ fɔ́ wó? Yémbɔ, yéé muú nyú ama ayi abelé aji apó. Ulannó enyú demuame manwá me?”

²⁰ Jisɔs ajɔ́ǵe mbɔ, bɔɔ bimbɔ áshuú ji meko áké, “Melo nchye achyége wɔ efwyale, ndé bɔɔ amuame manwá wɔ?”

²¹ Ji ntó ashuú ebwó meko áké, “Me mpye muú atóó bií uwyaá, enyú délá mano mekpó fuú. ²² Ele Mosis ne achyéé enyú ebé nnó desǵé nsó. Ye lé ela elɔ́ fɔ́ ne ji wó, elɔ́ ne ukwéne ante nyu, enyu desɔ́ baá nyu nsɔ́ né bií uwyaá. ²³ Ne mbǵé bií ebi asɔ́ maá nsó ukwegé bií uwyaá, enyú desɔ́ ji nsó nnó ekágé dékwé ebé Mosis, ulánnó enyú desɔ́ matɔɔ ne me gétúgé me mpye menyammye muú meko atóó né bií uwyaá? ²⁴ Muú apyegé genó ekágé débɔ́ mbɛ déjɔ́ nnó ji apye gabo ndere bɔɔ ako áǵene, ayi délá débɔ́ mbɛ dékaá ulá wó. Cherége dékaá né meti ewé elú cho ne desɔ́ mpa wuu.”

Nde mmú alú Muú yi Esɔwɔ akweré ji elá gefwa

²⁵ Ndere Jisɔs alérege bɔɔ Jerosale, abifo álɔ́ mangigé ate áké, “Pó mende yi akélege na ji manwá na? ²⁶ Pe ndere ji ajɔ́ǵe mejɔ́ né mbɛ ushu bɔɔ ako ne yéé muú ayi apégé meko apó, nnó ákpakpa sé áǵé nnó ji ne alú Muú yi Esɔwɔ akweré ji elá gefwa waá? ²⁷ Ndɔ́fɔ́ ji fɔ́ wó néndé Muú yi Esɔwɔ akweré ji elá gefwa aké achwɔ́ muú akágé fɔ́ mbaá ayi ji atánégé yémbɔ esé dékaá mbaá yi mende yina atané.”

²⁸ Ndere Jisɔs alú lérege né mmu echa upe Esɔwɔ, abwéé meko mfaá áké “Elú wáwálé nnó enyú dékaá me ne dékaá ntó mbaá yi me ntané yémbɔ me nchwó fɔ́ fa né utó ba wó, nchwólé gétúgé muú ayi atómé me. Elu wawale nno ji ne atómé me ne enyú dékágé

fɔ́ ji. ²⁹ Me nkágé ji néndé me ntané lé eta wuú. Ji ne atómé me nnó nchwó.”

³⁰ Ajɔ́ǵe mbɔ, bɔɔ bimbɔ ákwilé nnó ápyé ji yémbɔ yéé muú ayi ataá ji ebwɔ mmye apó, elé gébé ejíí gélá gelú dankwóne.

³¹ Yémbɔ né geluáge bɔɔ bimbɔ gejame abi áfyéé metɔɔ ne ji ajɔ́ǵe áké, “Muú yi Esɔwɔ akweré ji elá gefwa achwǵé nnó amáge pye gepǵe ufelekpa upwɔ́ ebi mende yina apyéé?”

³² Bɔɔ ekwó Farasi abi alú eféé áwúgé ndere bɔɔ anménegé gétúgé Jisɔs, ácho ula ne anɔ́ baá ampyéé upe Esɔwɔ, átɔ́ ámbamé echa upe Esɔwɔ nnó ajye apyé Jisɔs. ³³ Ne Jisɔs ajɔ́ aké, “Me mbelege sé ne enyú dɔ́, ela gachyéé me nkerege meso mbaá muú ayi atómé me. ³⁴ Enyú dékélege nye me, yémbɔ degéne fɔ́ me. Mbaá ayi me mbéé enyú dékágé chwó fɔ́ wye.”

³⁵ Ajɔ́ǵe mbɔ, ákpakpa bɔɔ Jus álɔ́ mangigé ate áké, “Ndé mbaá yi mende yina aferé nnó ji ajye, ayi yéé dékélé ji délá déǵéné? Nnó ajye jwóle nye elé né gebagé mewaa Greek ne malɔ́ ayi bɔɔ sé ájwólege, alerege bɔɔ Grek mekomejɔ́ Esɔwɔ?” ³⁶ Ajɔ́ mbɔ, áké, “Enyú dékélege nye me déǵéné, ne mbaá yi me mbéé, enyú dékágé chwó fɔ́ wye. Ula utene mbɔ nnó?”

Manaá ami machyége genwá

³⁷ Kwyakwya bií bi ányéé epaá ewémbɔ, ulú gekpekpege bií. Né bií bimbɔ Jisɔs ákwilé ka ajɔ́ kenke áké, “Yéndémuú ayi mmwólé manaá epyéé ji achwó anyú eta wa. † ³⁸ Muú afyegé metɔɔ ne me, genó eyi gepye ne ji gebéé wye ndere ásamé né mmu nwe Esɔwɔ nnó, ‘Genó eyi gétánege ji te metɔɔ gebéé eké nnyi eniné nýwya manaá ami machyége genwá.’” ³⁹ Manaá ami machyége genwá ami Jisɔs ajɔ́ mbɔ matené mbaá Mendoó Ukpea ewé bɔɔ abi áfyéé matɔɔ ne Jisɔs ábɔ́ nyé. Né gébé eyigémbɔ, Esɔwɔ abó alú danchyéé ebwó Mendoó Ukpea, néndé Jisɔs abó alú dangbó akéré meso mfaánebuú mbaá ayi Esɔwɔ achyége ji enógé.

Bɔɔ ajɔ́ǵe unó ucháuchá gétúgé Jisɔs

† **7:37** Elú wáwálé nnó: Gébége epaá ewéna ampyéé upe Esɔwɔ ájye yéndé bií átuú manaá áchwɔ́ ne mami né echa upe. Ndere ápyéé mbɔ áteé nkane Esɔwɔ áchyé nya bɔɔ bií manaá gébége ebwó ákene né mashwóne. Jisɔs ajɔ́ge nnó ji alu eké manaá mimbɔ mbaá bɔɔ.

⁴⁰ Bóó bimbo áwuúgé genó eyigé Jisós ajóó, abifo áké, “Elú wáwálé nnó mende yina alú muú ekpavé Esowó ayi débó dégilé.”

⁴¹ Abifo áké, “Alú Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa.” Yémbó abifo áké, “Epyembo nnó ne Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa átanégé né Galilií. ⁴² Pó ηwe Esowó áké na, Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa abeé mpyáne mfwa Devid ne ábyéne ji né Betelēhem, melo ewé mfwa Devid atané wye?” ⁴³ Ndere elúmbó, bóó abifo ájóógé ágáme Jisós, abifo ágáme fó. ⁴⁴ Bóó abifo ábó álú mampyé ji, yémbó yé muú ayi ataá ji ebwó mmye apó.

Akpakpa bóó Jus áshya mamfyé metóó ne Jisós

⁴⁵ Ambamé echa upe Esowó abi ábó átómé ebwó nnó ájye apyé Jisós, ákeré meso amuamu mbaá anó baá ampye upe Esowó ne ekwó bóó Farasi. Achwógé ákpakpa bimbo ágií ebwó áké, “Ulannó enyú délá chwó ne ji wó?”

⁴⁶ Ambamé bimbo áshuú ebwó meko áké, “Esé délu danwú muú fó ajóó gefógé depó etiré mende yimbo ajóógé.” ⁴⁷ Ekwó bóó Farasi áshuú ebwó meko áké, “Nnó abwólé enyú ntó?” ⁴⁸ Ebwó ama gií áké, “Nnó enyú dékaá yéé muú sé ama né geluágé ákpakpa, yé ebélé muú ekwó Farasi ayi áfyéé metóó ne ji? ⁴⁹ Ngba! Ekosé bóó abi álá kaágé mabe sé ne áfyéé metóó ne ji. Ne ebwó bimbo alu bóó abo né mbe ushu Esowó.”

⁵⁰ Muú Farasi fó ayi ebwó ákuú ji Nikodemus muú yi abó ájye mbaá Jisós, abó alu ntó né geluage bwó. Ágií ebwó áké, ⁵¹ “Nnó ebé sé egbarege muú nnó alú gyéé ayi bóó álá lu danwú mpa wuú akaá mecho ewe ji apye?”

⁵² Akpakpa bimbo áshuú ji meko áké, “Elú eké wó ntó alu muú Galilií. Chó gií né mmu ηwe Esowó ne ókaá nnó muú ekpavé Esowó atanégé fó né Galilií.” ‡ ⁵³ Ajóógé mbo, yéndemuú atyaá ákeré meso né gepú jii.

8

Apye mendée ayi akwené uló

‡ **7:52** Elú wáwálé nnó: Ukwene bó ηwe abi mbembe apó ne maló ηwe yina. Óló né 7:53 ókwóné né 8:11. * **8:12** Elú wáwálé nnó: Jisós abeé ne áñkwale bií yéndégébé wye nkane gekwage mewe gebo gelú ne bóó Isrelí gébége átané né Ijpt. (Gé Eso. 13:21)

¹ Jisós akwó afe ji né Mekwe Olif. ² Ne bií ujjágé ji ama kéré meso né dachi echa upe Esowó. Gejamégé bóó áchwó anó ji mme ne ajwólé ka aló manlérégé ebwó. ³ Ndere ji ajóógé, anléré mabé Esowó ne ekwó bóó Farasi áchwó ne mendée ayi akwené uló. Achoó ji né mbe ushuú bóó ako abi álú efeé. ⁴ Áké ne Jisós, “Ménleré, esé dépye mendée yina nkane akwéne uló. ⁵ Asá né mmu ηwe mabé Mosis nnó ábó manwá gefógé mendée yina ne mataá. Ne wó ajóó nnó?” ⁶ Nkwé yi ebwó agií mbo élé metaá né ebwó ápené nnó Jisós akwegé, ebwó ágé meti manjóó nnó apye gyéé.

Yémbó Jisós abyélé mme asamé genó gefó ne enóó ebwó wuú. ⁷ Ndere ebwó álú ágigé wye ji gigé, Jisós anyaaá mmye mfaá áké ne ebwó, “Mbógé muú nyú fó alú dampye gabo, abó mbe abó ntaá ató ji.” ⁸ Ajóógé mbo, ama byéle mme asamé genó ne enóó ebwó wuú.

⁹ Bóó abi achwóó ne mendée yimbo, áwuúgé nkane Jisós ajóó, aló manjye ama ama. Bóó kpakpa ne ábóó mbe alóó manjye. Afé kpá ályá mendée yimbo téné né mbe ushuú Jisós. ¹⁰ Jisós anyaaá mmye mfaá áké ne mendée yimbo, “Bóó bimbo alé? Nnó yéé muú fó ajóó nnó wó nkwe mpa wó?”

¹¹ Mendée yimbo áshuú ji meko áké, “Ata yéé muú ajóó wó.” Ajóógé mbo, Jisós ajóó yé áké, “Yé me ntó mpyéé wó genó, chó, opyegé sé gabo.”

Jisós alú gengbó mbaá bóó mme

¹² Ewyágé Jisós ama jóó ne ekwó bóó bimbo áké, “Me nlú gengbó mbaá bóó mme, muú yi akwólege me, akéné fó né gemua, agéne nye lé gengbó eyi gechyege genwá.” *

¹³ Ne ekwó bóó Farasi áké ne ji, “Gé yé nkane ótené ntésé né geme jye, ebyennó depó etiré wó ógárege mbo delu detu.”

¹⁴ Jisós áshuú ebwó meko áké, “Yé me nténé lé ntésé né geme ya, depó etiré me ngarege mbo depó fó detu, néndé me nkaáge mbaá ayi ntané ne mbaá ayi ngyéé. Yémbó enyú dékaágé fó mbaá ayi ntané, yé mbaá ayi ngyéé dékaágé. ¹⁵ Enyú decherege depó ndere akwaá áchérege, me nchérégé yéé mechó muú fó. ¹⁶ Ne yéé ebélé nnó

ncherégé, uchéchére ba ulú cho néndé ncherégé fó me mbií, Nte wa muú atómé me alú ne me. ¹⁷ Asá né mmu mabé nyú nnó bɔ ntésé apeá ajógé genó gema, ebyénnó mechó ewémbɔ epɔ fɔ detú. ¹⁸ Me ntené ntésé né gema ya, ne Nte wa muú atómé me alú ntó ntésé wa.”

¹⁹ Ajógé mbɔ, ebwɔ ágií yé ji aké, “Nte wye alú efɔ?” Jisɔs ashúú ebwɔ meko aké, “Esé ne nte wa yéé muú ayi enyú dékáagé apɔ. Mbógé enyú debɔ dékaá me, mbɔ dékaá ntó Nte wa.”

²⁰ Jisɔs abɔ ajógé depɔ etiré na gébége ji alérege bɔɔ né dachi scha upɛ Esɔwɔ kwókwólé ne mbaá ayi ábélege makwa ayi áfyéé nka Esɔwɔ wye. Yémbɔ yéé muú ayi apyéné ji apɔ néndé gébé jii gélú dankwóné.

Jisɔs akwelé mbeé mbaá bɔɔ abi alá kame fɔ nnó ji alu muú ayi Esɔwɔ atome ji wɔ

²¹ Ewyágé Jisɔs ama jɔɔ ne ekwɔ bɔɔ bimbo aké, “Me nje nyé mbaá fɔ, enyú dékelégé nyé me dégéné, ne dégbóo nyé né mmu gabo enyú. Ne mbaá ayi me njyé enyú dékaagé chwɔ fɔ wye.”

²² Akpakpa bɔɔ Jus áwuúgé mbɔ ágií ate aké, “Nnó ájye wá nyé gema jii waá? Mbógé mbɔ fɔ wɔ, ula bi ji ajógé nnó ‘mbaá ayi ji ajye nyé esé dékaagé jyéé wye utené nnó?’ ”

²³ Jisɔs ashúú ebwɔ meko aké, “Enyú détané fa mme yina, me ntané mfaánebuú, enyú délu bɔɔ mme, me mpɔ fɔ muú mme.

²⁴ Gé ula bi mbɔ njɔɔ ne enyú nnó, dégbóo nyé né mmu gabo nyú. Ne mbógé enyú délá kamé nnó, ‘Me Nlú Muu ayi Me Nké Nlú wɔ, dégbóo nyé né mmu gabo nyú wáwálé.’ ”

²⁵ Ebwɔ ágií yéé ji aké, “Wɔ olú waá?” Jisɔs ashúú ebwɔ meko aké, “Me nlú muú yi mbɔ ngárege mé enyú te gachií nnó nlú. ²⁶ Nwya gejamégé unɔ bi njógé ulérege nnó enyú dékwé mpa. Yémbɔ muú ayi atómé me ajógé wáwálé ne genó eyigé nwúgé eta wuú géji ne ngárege bɔɔ mme.”

²⁷ Ndere Jisɔs abɔ ajoge mbɔ ebwɔ ábɔ akaá fɔ nnó ajógé mbɔ atome lé ne Nte wuú wɔ. ²⁸ Ne Jisɔs ajɔɔ yé ne ebwɔ aké, “Gébége abwege nyé me Maá Nte Mekwaá né mfaa, gébé eyigémbɔ ne dékáage nyé nnó, ‘Me Nlú Muu ayi Me Nké Nlú’ ne dékaáge nyé

ntó nnó me njoge fɔ genó gefɔ né ushu ushu ba, mpye lé eyigé Nte wa aléré me nnó mpye. † ²⁹ Ne ji muú atómé me alú ne me, alyaa fɔ me mbií wɔ néndé mpye unɔ bi ujigé ji metɔɔ.”

³⁰ Ne gejamé bɔɔ abi áwuú ndere Jisɔs ajógé unɔ bina ákamé nnó ulú wáwálé.

Bɔɔ abi alu baá Abraham wáwálé

³¹ Jisɔs ajɔɔ ne bɔɔ Jus abi ákamé ne ji aké, “Dégbarége amu né unɔ bi nlerage enyú, débé ankwólé ba wáwálé. ³² Ne dékáage nyé wáwálé ne wáwálé, yimbɔ apyé nyé enyú dela mmyemmye nyu.”

³³ Ebwɔ ashúú ji meko aké, “Esé délu upyáne Abraham ne délu dambé afwé eta muú fɔ, ulannó wɔ oké esé détanage nyé né efwyale.”

³⁴ Jisɔs ashúú ebwɔ meko aké, “Me ngarege enyú wáwálé nnó, yéndémuú ayi apyéé gabo, abwólé mefwé gabo. ³⁵ Ne mefwé alaá fɔ né ula gepú eyigé ji akpane défwé wye te kwyakwya élé maá mbɔɔ gepú ne ala. ³⁶ Nkane elúmbɔ, mbógé Maá apyége wɔ olage mmyemmye jyéé, ebyénnó ala mmyemmye jyéé wawale. ³⁷ Me nkaá nnó enyú délu upyáne Abraham. Yémbɔ dékelégé manwá me néndé enyú debɔɔ fɔ gébé ne mekomejɔɔ wa chacha wɔ. ³⁸ Me ngarege enyú genó eyigé me ngéné mbaá Nte wa, enyú dépyéé lé genó eyigé nte nyú agaré enyú.”

³⁹ Bɔɔ Jus bimbo ashúú ji meko aké, “Abraham alú gekwéne nte sé.” Ajógé mbɔ Jisɔs aké ne ebwɔ, “Mbógé enyú débɔ débé upyáne Abraham wáwálé, mbɔ dépyéé unɔ bi ji abɔ apyéé. ⁴⁰ Yémbɔ enyú dékelege manwá me ayi ngárege enyú mekomejɔɔ ayi wáwálé, ayi nwuú ne Esɔwɔ. Abraham abɔ apyéé fɔ mbɔ wɔ. ⁴¹ Enyú depyéé genó eyigé nte nyú apyéé.”

Ebwɔ aké ne ji, “Esé depɔ fɔ baá ula, Esɔwɔ ne alú Nte sé wáwálé.”

⁴² Ajógé mbɔ, Jisɔs aké ne ebwɔ, “Mbógé Esɔwɔ abɔ ábɔ Nte nyú wáwálé, mbɔ dégbóo ne me néndé ntané eta wuú ne nchwɔ fa. Nchwɔ fɔ fa né ushu ushu ba wɔ, ji ne atómé me. ⁴³ Epyénnó ne enyú délá kaágé genó eyigé me njógé? Ndɔfɔ élé délá kélégé manwú genó eyigé me njógé. ⁴⁴ Nte nyú élé

† 8:28 Elú wáwálé nnó: Jisɔs ajogembo, atome mbɔ ele ne gebe eyige áwome nyé ji né gekwa.

danchomeló, enyú dékelege lé mampyégé unó bi ujigé ji metáó. Te ula ulóó genwá jíí, ji alú lé muú ayi awáne b́óó, ne akíí f́o genó eyi gélú wáwálé, néndé jimb́óó ajóógé f́o wáwálé. Ake abyóge gebyó akwólege lé gepó jíí, néndé gebyó geko gelo ne ji. ⁴⁵ Elé me ngarege genó eyi gélú wáwálé, enyú dekámégé f́o ne genó eyigé me njóógé. ⁴⁶ Nnó muu nyu f́o akage gare ye gabo ayi me mpyéé? Ne mbógé me ngarege enyú genó eyi gélú wáwálé, ulannó enyu déla dékámégé ne me? ⁴⁷ Yéndémuú ayi alu muu Esówa, awúu genó eyigé Esówa ajóógé. Elú wáwálé nnó enyú depó f́o baá Esówa, gé ula bi enyú délá wuú f́o me mb́o.”

Jisós agarege gefógé muú ayi ji alú

⁴⁸ Ajóógé mb́o, ákpakpa b́óó Jus áshuú ji meko áké, “Esé depó f́o gye manjóó nnó wó olu muú Samariya ne melo nchye achyege wó efwyale.”

⁴⁹ Ne Jisós ashuú ébwó meko áké, “Meló nchye achyege f́o me efwyale. Me nnogé Nte wa yémbó enyú dénógé f́o me. ⁵⁰ Me mpyéé f́o unó nnó b́óó áféégé me, yémbó muú alú wye ayi afége me. Ji ne alú muú ayi asóó mpa b́óó. ⁵¹ Ne me ngarege enyú wáwálé nnó muú ayi ábélege mekomejóó ayi me nlerege agboó f́o chacha.”

⁵² Ajóógé mb́o b́óó Jus áké, “Nana esé dékaá nnó omée gebwó wáwálé. Abraham agbó wye ndere b́óó ékpávé Esówa abifo agbóó, wó oké mbógé muú abelégé unó bi wó olérege agboó f́óó? ⁵³ Nnó wó ojeá geme opwó ntesé Abraham ayi agbóó wa nnó? B́óó ékpávé Esówa ntó agbóó, wó oféré nnó olú waá?”

⁵⁴ Ne Jisós ashuú ntó ébwó meko áké, “Mbógé me nféégé geme eyá, ufeféé ebimbo unó mme detú. Muú ayi afége me elé Nte wa muú enyú déselé nnó alú Esówa nyú. ⁵⁵ Yé elé enyú délá dékaá yéé ji kanja wó. Me nkáge ji. Mbógé me njóógé nnó nkaágé f́o ji, ebyennó me nlú muú gebyó nkane enyú. Me nkaá ji wáwálé, ne nwúu ne ji. ⁵⁶ Nte nyú Abraham ab́óó mé mbe akaá nnó, me nchwóó nye ne metóó ego ji. Agege mbo metóó ego ji dóó.”

⁵⁷ Ne b́óó Jus áshuú meko áké, “Olú dankwóne yé usaá ayme upeá meso efya, opyembo nnó ne okáá Abraham.” ⁵⁸ Ne

Jisós áké, “Me ngarege enyú wáwálé nnó, gemégé nnó ábyé Abraham, me nlú.”

⁵⁹ Ajóógé mb́o, ébwó ab́ó mataá nnó ató ji, yémbó Jisós abíí atané né mmu écha upe Esówa.

9

Jisós apye muú ayi abyené ji ame nónómé agéne

¹ Ndere Jisós akéne ajyéé, agé mende f́o ayi abyené ji ame nónómé. ² Ne baá utóó bíí agíí ji áké, “Ménleré, gabo ayi ndé muú apyéé abyené mende yina ame nónómé? Awuú jimb́óó? Waá ayi mma wuú ne nte wuú.”

³ Jisós ashuú ébwó meko áké, “Ame anómé f́o mende yina gétúgé gabo ayi ji apyéé wó. Ne épóf́o ntó gétúgé gabo ayi mma wuú ne nte wuú ápyéé. Ábyé mende yina ame nónómé nnó Esówa aléré ndere utó bi upyéé utóó né menyammye wuú.

⁴ Debo mampye utóó Atá muú atómé me ndere bíí ulú gb́óó, néndé utuú ugigé ye muu akage pye se ubi. ⁵ Te ndere me nlú fa mme yina, me nlú gengb́ó mbaá b́óó mme.”

⁶ Ajóógé mb́o akpó matye mme, apye gentwotwó awaá mende yimbo né ame ⁷ ajóó ne ji áké, “Chó shwóné ushu bye né gentoógé manaá eyigé ákuú nnó Silóm” (Ula Silóm utené nnó áto). Ne mende yimbo afé, ashwóné ushu bíí, áké achwóó, aló mangéné mbaá.

⁸ Epyégémbó, b́óó abi ájwólege dachi ama ne ji, ne abi ab́ó agéne mé ji ndere akóó deko, ágégé ji, áké, “Pó mende ayi ájwólege na akóó deko yéndégébé na?” ⁹ Abifo áké, “Elé ji,” abifo ntó áké, “Ngba muú yimbo afú elé fulé.”

Ne mende yimbo ajóógé wye áké, “Elé me mb́óó.”

¹⁰ Ajóógé mb́o, b́óó bimbo agíí ji áké, “Eke nnó ne wó olóó mangé?”

¹¹ Ashuú ébwó meko áké, “Mende f́o ayi akámege Jisós, ne apye gentwotwó awaá me né ame, ajóó ne me áké, chó shwóné ushu bye né gentoógé manaá eyigé ákuú nnó Silóm. Njyéégé, nshwóné ne nlóó mbaá mangéné.”

¹² Ne b́óó bimbo agíí ji áké, “Mende awú alú f́o? Áké ne ébwó me nkaá wó.”

Ekwó b́óó Farasi ácheré mankaá ndere epyéé ne mende yimbo alóó mbaá mangéné

13 Mende yimbo ajoóge mbo, ákpá ji áfé mbaá ekwá bɔ́ Farasi. 14 Bií bi Jisɔs apye getwɔtwɔ mende yimbo alɔ́ mbaá mangéné, élé bií uwyaá. 15 Ne ekwá bɔ́ Farasi ntó ama ágií mende yimbo ndere epyégé ne ji alɔ́ mbaá mangéné. Ne mende yimbo agaré ebwó aké, “Awaá me gentwɔtwɔ né amɛ, nshwóné ushu ba ne nana ngéne mbaá”.

16 Ajoóge mbo, ekwá bɔ́ Farasi abifo aké, “Mende yina ayi ákuú ji Jisɔs atané fɔ́ mbaá Esɔwɔ wó, néndé ábélégé fɔ́ ebé ewé aké muú apyégé fɔ́ utɔ́ bií uwyaá”.

Yémbɔ abifo aké, “Epyembɔ nnó ne muú ayi apyéé gabo, apyéé ufɔ́ ufélekpá bina?” Ewéna epye ebwó ábɔ́ uféré ucháchá.

17 Ne áma ágií mende yimbo aké, “Ne wɔ mbɔ́ ɔ́ɔ́ nnó, gétúgé mende yina ayi apye amɛ jye ánené?”

Ashuú meko aké, “Ji alu muú ekpávɛ Esɔwɔ.”

18 Yémbɔ ákpakpa bɔ́ Jus ákélégé fɔ́ mankamé nnó ábɔ́ ábyé mende yina amɛ nónómé ne alɔ́ mbaá mangéné. Ákuú mma wuú ne nte wuú. 19 Achwógé ágií ebwó aké, “Maá nyú na? Enyú déké débyé ji amɛ nónómé? Epyégé nnó ne ji agéne nana?”

20 Mma wuú ne nte wuú ágaré ebwó aké, “Esé dékaá nnó gé maá sé na, débɔ́ débyé ji amɛ nónómé. 21 Ne genó eyi gépyégé ne ji alɔ́ mangéné mbaá, esé dékaá wó. Yéé muú ayi anené ji amɛ, esé dékaágé fɔ́. Gígé jimbó agaré enyú, apó sé mamane kɔ́.” 22 Ebwó ájɔ́ mbɔ́ gétúgé áfɔ́ ákpakpa bɔ́ Jus, abi ábɔ́ ajoó mé nnó muú ayi ajoó nnó Jisɔs alu Muú yi Esɔwɔ akweré ji élá gefwa, áfyéé ji ebé nnó akpégé sé né mmu echa mmyemenene. 23 Gé genó eyi gepyéé mma wuú ne nte wuú ajoó aké, “Ji apó sé mamáné kɔ́, gíge jimbó agaré enyú.”

24 Ne ákpakpa bɔ́ Jus áma kuú mende yi amé ábɔ́ ánomé ji, ájɔ́ ne ji aké, “Garé wáwálé wye né mbe ushu Esɔwɔ, néndé esé dékaá nnó mende yina alú muú ayi apyéé gabo.”

25 Ne mende yimbo ashuú ebwó meko aké, “Waá ji alú muú ayi apyéé gabo ah, waá apɔ́ ah, genó gema eyigé me nkaá gélú nnó me mbɔ́ nlú amɛ nónómé ne nana ngéne mbaá.”

26 Ne ágií ji aké, “Apyé nnó, ne wɔ? Apye nno ne wɔ ɔ́ɔ́ mangéné mbaá?”

27 Ashuú ebwó meko aké, “Pó me mbɔ́ ngaré mé enyú? Yémbɔ dékélégé fɔ́ manwú, ulannó enyú dékélégé mámanwú? Ndɔ́fɔ́ enyú ntó dékélégé mambé ankwólé bií?”

28 Ajoóge mbo, bɔ́ bimbo álɔ́ manju ji mashye mmye, aké, “Wɔ ne ɔ́lú menkwólé wuú. Esé délú ankwólé Mosis. 29 Esé dékaá nnó Esɔwɔ ajoó nyá mejɔ́ ne Mosis, ne ushuú mbaá menya muú yina atané esé dekaá wó.”

30 Mende yimbo aké, “Mechó ewé egboó me mmye. Enyú déké dékaá fɔ́ mbaá ayi ji atané wó yémbɔ apye me ngéné mbaá.

31 Dékaá nnó Esɔwɔ awuú fɔ́ mmyemenene bɔ́ abi ápyéé gabo, yémbɔ yéndémuú ayi ánogé Esɔwɔ ne ápyéé unó bi Esɔwɔ ákélege, Esɔwɔ awuú mmyemenene jií. 32 Te mme álɔ́ délú danwú nnó muú fɔ́ ánené amé muú ayi ábyené ji amé nónómé. 33 Mende yina ábɔ́ dantáne mbaá Esɔwɔ mbɔ́ ye genó ji apyéé wó.”

34 Ajoóge mbo, áshuú ji meko aké, “Abyé wɔ ɔ́wé né mmu gabo. Ndé genó wɔ ɔ́kélege manleré esé?” Ajoóge mbo, áfyé ji ebé nnó ákpégé sé mmu echa mmyemenene.

Bɔ́ abi ágéne ne abi álá ágéne

35 Ne Jisɔs awuúgé nnó áfyé mende yimbo ebé, akelé ji agé, ágií ji aké, “Nnó wɔ ɔ́fyé metɔ́ ne Maá Nte Mekwaá?”

36 Ne mende yimbo ashuú ji meko aké, “Ata, Maá Nte Mekwaá élé waá? Garé me mmfyé metɔ́ ne ji.”

37 Jisɔs ajoó ne ji aké, “Wɔ ɔ́gé mé ji nana. Ji ne ajoóge mbo mejɔ́ ne wɔ.”

38 Mende yimbo ajoó yé ne Jisɔs aké, “Ata me mmfyé metɔ́ ne wɔ”, ne anógé ji.

39 Ne Jisɔs ajoó ne ji aké, “Me nchwó fa mme mampye gabo bɔ́ agéne gbɔ́gɔ́nɔ́, nnó bɔ́, abi álú amɛ nónómé ágéne mbaá ne nnó abi aferé nnó ebwó ágéne, abe amɛ nónómé.”

40 Ajoóge mbo, bɔ́ ekwá Farasi abi álú eféé, áwuú, ágií ji aké, “Esé déferé nnó wɔ ɔ́jɔ́gé fɔ́ lé ne esé nnó délú ntó amé nónómé?”

41 Ne Jisɔs ashuú ebwó meko aké, “Enyú débɔ́ dékamé nnó délú amɛ nónómé mbɔ́ abɔ́ ajoó fɔ́ nno enyu depye gabo wó. Te

mbaá enyú déké dégéne, gabo nyú alá enyú mmye.”

10

Mebame magōme melóméló ne magōme jii

¹ Ngarege enyú wáwálé nnó, “Muú ayi akwōme mfaá gebame akpene né mmu gebamege magōme, alá koge né meno gebame alú menjo. Elá pó mbó fó wó, alú muú yi afógé unó b́́. ² Ne muú yi akogé né meno gebame akpene né mmu gebamege magōme alú mb́́ magōme yimb́́. ³ Mebame meno gebame ánénégé ji meno gebame, ji akpene né mmu, ne magōme awuú meko wuú. Ne ji akuú magōme jii né mab́́ ne ase áji afé dafye. ⁴ Ne aségé magōme jii ako atanegedafye, ji ajye mbe áji akwōlege ji meso, néndé ákágé meko wuú. ⁵ Yémb́́ áji akwōlege f́́ menkéé, áb́́ ĺ́ ji b́́ néndé ákágé f́́ meko wuú.”

⁶ Jiś́ ató ebẃ́ nekané mej́́ eníné na, yémb́́, ebẃ́ ákágé f́́ geno eyige ji agarege ebẃ́.

⁷ Ne Jiś́ ama aj́́ aké, “Me ngarege enyú wáwálé nnó me ne nlú meno gebamege magōme. ⁸ Ne b́́ ako abi ab́́ mbe achẃ́ ne me, alú ĺ́ anjo, ne b́́ abi afógé unó b́́ f́́ge, magōme awuú f́́ ebẃ́. ⁹ Me ne nlú meno gebame, yéndémuú ayi akoógé eta wa ne akpene né mmu, Eś́ẃ́ aferege nye ji né efwyale gabo. Ne akpene nye mmu atanegedafye agene yéndégenó eyi gelií ji. ¹⁰ Menjo achẃ́ ĺ́ nnó ajo unó, awá b́́ ne ách́́ unó, yémb́́ me nchẃ́ ĺ́ nnó mmpye b́́ ab́́ genẃ́ abe gbene né mati mako.

¹¹ “Me nlú membame magōme melóméló. Membame magōme melóméló achyegeme jii gétúgé magōme jii. ¹² Muú usege apó f́́ membamé magōme, muú áwyaá magōme, ndere elúmb́́, gébége agege mekwala aké achẃ́, ab́́ alyáá magōme, mekwala afwené áji alá tyátyá. ¹³ Muú yimb́́, ab́́ alyáá magōme yimb́́ néndé ji alú ĺ́ muú usege, ab́́ f́́ gébé ne áji wó. ¹⁴ Me nlú membame magōme melóméló, me nkágé magōme ya ne magōme ya ntó ákágé me. ¹⁵ Wye ndere Nte wa akaa me, me ntó nkaa ji. Me nchyegeme ya gétúgé magōme ya. ¹⁶ Ne

nwya magōme ayifó, ayi alá pó né geluage ayina, mb́́ mansé áji ncho ne ayina. Áji ntó áwuú nye meko wa, ne mpye nye áji ábe ekẃ́ magōme ema ne ábéé nye ne membame ama.

¹⁷ “Ula bi nte wa agboó ne me ulú nnó nchyegeme ya nnó áwá gétúgé b́́ ba ne nnó kwyakwya me mma mb́́ geji. ¹⁸ Yé muú ayi akágé wa me apó, yémb́́ me mb́́ ne nchyegeme ya nnó awá. Ne me nwyaá uto manchyegeme ya nnó áwá ne nwya ntó uto mamma mb́́ genẃ́ ya. Ge geno eyige Nte wa agare me mb́́”

¹⁹ Jiś́ ajógé mb́́, b́́ Jus áb́́ ufere ucháucha. ²⁰ Abifó ajógé áké, “Melo nchyegeme Jiś́ efwyale ne amee gebẃ́, déwúgé ji.”

²¹ Ne abifó ntó ajógé áké, “Muú ayi melo nchyegeme achyegé ji efwyale ajógé f́́ ufó unó bina. Nnó muú ayi meló nchyegeme achyegé ji efwyale, akaáge apyee ntó muú ame nónómé agene mbaá?”

B́́ Jus áshyá Jiś́

²² Ne gébége b́́ Jus ányee epaá ewe ebẃ́ átee ndere áfyee echa upé né amu Eś́ẃ́, Jiś́ ab́́ alu né Jerosale. Gébé eyigémb́́ neba nelu. ²³ Ndere Ji alú né dachi echa upé Eś́ẃ́, akene né agb́́ ayi akuú nnó agba Solomun. ²⁴ B́́ Jus áchẃ́ ń́ ji né mme, ágií ji áké, “Ẃ́ olyagé mb́́ esé né mmu dembý́ nnó? Mb́́ge ẃ́ alú Muú yi Eś́ẃ́ akweré ji alá gefwa gare ese gbónón.”

²⁵ Ne Jiś́ ashuú ebẃ́ meko aké, “Me mb́́ ngare me enyú, yémb́́ enyú dékame ne me ẃ́. Utó ebi mmpyee né mab́́ Nte wa, ubi ne ulerege gef́́ge muú ayi me nlú. ²⁶ Yémb́́ enyú dékamege néndé depó f́́ né geluage magōme ya. ²⁷ Magōme ya, ákágé meko wa. Me nkágé áji ne áji ntó ákwōlege me. ²⁸ Me nchyegeme áji genẃ́ eyi gélagé byee. Áji ánome f́́ mme detu ne yé muú ayi ákágé f́́ áji né amu ya apó. ²⁹ Néndé Nte wa muú áfyee me áji né amu, ahea geme apẃ́ b́́ ako, ne yé muú ayi ákágé f́́ áji né amu Nte wa apó. ³⁰ Me ne nte wa Eś́ẃ́ delu muú ama.”

³¹ Jiś́ ajógé mb́́, b́́ Jus ama áb́́ mataá nnó áto ji áwá. ³² Ne Jiś́ aj́́ ne ebẃ́ aké, “Me mpye gejamégé utó ulúul ébi Nte wa achyee me utó nnó mpye, enyú dege.

Né ebi ndé ne enyú dékelege manto me ne mataá?”

³³ Bóó Jus bimbó áshuú ji meko aké, “Épófó gétúgέ utoó ulóúló ebi wó ɔpyéé ne ese detome wó ne mataá. Elé gétúgέ wó ɔbyaá Éṣṣwó. wó ɔlú lé mekwaá, yémbó ɔse geme jyéé nnó wó ɔlú Éṣṣwó.”

³⁴ Ne Jisṣs ajóó ne ébwó aké, “Pó nnó asa né mmu ḡwe Éṣṣwó nnó, ‘Me nke enyú delu bó Éṣṣwó?’ ³⁵ Ese dékaá nnó mekomejóó Éṣṣwó akwórégέ fó. Ne mbógέ Éṣṣwó akú bóó abi ji achyéé ébwó mekomejóó nnó álú bó Éṣṣwó. ³⁶ Épyembó nnó ne me muú Éṣṣwó ajyaá atome fa mme, njógέ nnó nlú Maá Éṣṣwó, enyú déké me mbyaá Éṣṣwó? ³⁷ Mbógέ me mpyéé fó utoó ebi Nte wa achyéé me nnó mpyege, dékamegέ fó ne me. ³⁸ Ne mbógέ me mpye lé ubi, yé lé enyú déla dékame nnó genó eyigέ me njógέ gelú wáwálé wó, kamegέ ne utoó ebi me mpyéé. Dépyege mbó, dégene nye nnó me nlu muú ama ne Nte wa, ne Nte alu muú ama ne me.”

³⁹ Ajógέ mbó, bóó Jus bimbó ama amua mampye ji, yémbó aloó ébwó né amu.

⁴⁰ Achyaá afe né egbe ebéé Jodan ewefó mbaá ayi Jon abó awyage nya bóó manaá Éṣṣwó, ajwólege ewú. ⁴¹ Ne gejamégέ bóó ákwóle ji, ajógέ ne ate aké, “Jon apye yé ufélekpa fó wó, yémbó yéndégenó eyigέ ji ajóó atome ne mende yina gelú wáwálé.”

⁴² Eféé ne gejamégέ bóó áfyéé metóó ne Jisṣs.

11

Negboné Lasarṣs

¹ Gébégέ fó, mende fó abó ameeé, akuú ji nnó Lasarṣs. Ji alu muú Betani. Betani ele meló Méri ébwó ne menmo wuú Mata. ² Elé Méri yina ne abó ágbelé nya lamenda né uka Ata, atile ne mejwe wuú. Ji ne menmo wuú Lasarṣs abó ameeé. ³ Gétúgέ Lasarṣs ameeé, aḡme bií átó meko mbaá Jisṣs aké, “Ata mejeé wyéé ayi ɔgboó ne ji dáo ameeé.”

⁴ Jisṣs awúgέ meko ayi alóó ji, aké, “Nemeé eniné Lasarṣs ameeé mbó, nepó fó eni netene ji aló nelú ele nnó, bóó áfége Maá Éṣṣwó nnó ḡgá Éṣṣwó akwó. Getu eyigembo bóó áfége nye Maá Éṣṣwó.”

⁵ Jisṣs agboó ne Mata, ne menmo wuu Méri ne Lasarṣs. ⁶ awuge nnó Lasarṣs ameeé ama bele né meló ewé ji abó alú wyéé ndó

εpea. ⁷ Ne ndó yimbó εpea ekógέ, ajóó ne baá utoó bií aké, “Déma déjye né gebage mewaa Judiya.”

⁸ Baá utoó bií ajóó ne ji aké, “Ménleré elú dambele ayi bóó bimbó aké áto wó ne mataá áwá, ne wó ɔkelege nnó déma dékeré ewú?”

⁹ Ajógέ mbó, Jisṣs ashuú ébwó meko né nekanémejóó aké. “Yéndé bií uwyaá nch-waneke éfyánéεpeá ne utuú ugi, wa mbó fó wó? Bóó aké ákene ne bií gbóó, ákparege fó nekwe néndé ágene mbaá. ¹⁰ Yémbó bóó abi ákene ne utuú ákpárege nekwe néndé gengbo gepó.” ¹¹ Ajógέ mbó, aké ne ébwó, “Menme se Lasarṣs akwe gejya, yémbó me njye ewú nnó pye ji apeé gejya.”

¹² Ajógέ mbó, baá utoó bií aké ne ji, “Ata mbógέ abelé gejya ebyennó alé atóó.”

¹³ Jisṣs abó agarege mbó lé ébwó negbone Lasarṣs, yémbó ébwó áfere nnó ajógέ mbó lé mechó gejya eyigémbó.

¹⁴ Jisṣs agare yé ébwó gbógónó aké, “Lasarṣs agbo. ¹⁵ Ne metóó egóó me gétúgέ nyú nnó me mbó mpó fó ewú ne ji. Genó eyigέ mampye nye, gepye nye enyú défyéé metóó ne me chánéné. Kwilege mme déjye dége ji.”

¹⁶ Ajógέ mbó, Tómasi maá gefa, ajóó ne ate baá utoó aké, “Kwilege déjye, yé ebe lé negbo, degbo ne ji”.

Jisṣs afyéé aḡme Lasarṣs metóó

¹⁷ Jisṣs akwónege né meló Betani, age nnó anií Lasarṣs né mmu eba ntaá ale me ndó eni. ¹⁸ Nekene Betani ne Jerosale nelú genóge ḡkpa neke εpea. ¹⁹ Ne gejamégέ bóó Jus áfé manjwye Mata ébwó ne Méri mmye gétúgέ negbone menmo bwó.

²⁰ Mata awúgέ nnó Jisṣs achwóó, atane ajye bane ji, Méri álá ji né mmu gepú.

²¹ Mata ábánégέ Jisṣs ajóó ne Ji aké, “Ata mbógέ wó ɔbó ɔbe fa, mbó menmó wa agboó wó.” ²² Yémbó, yé ebe elé nana, nkaá nnó, yéndégenó eyigέ wó ɔgigέ Éṣṣwó, achyege wó geji.

²³ Ne Jisṣs ajóó ne ji aké, “Menmó wye akwilege nye né negbo.”

²⁴ Ne Mata aké, “Nkaá nnó akerege nye meso né genwá gébégέ bóó aké ákwilege nye né negbo né bií bi kwyakwya.”

²⁵ Ajógέ mbó, Jisṣs aké, “Me ne mbwyege bóó ákwilege né negbo, ne me ne nchyege

bɔɔ genwá. Yéndemuú ayi áfyéé metɔɔ ne me, yé agbo akerege né genwá. ²⁶ Ne yéndemuú ayi alú mebe, áfyéé metɔɔ ne me ágboɔ fɔ, Mata ɔkamé nnó élé wáwálé?”

²⁷ Mata aké, “Eh Ata nkamé, nnó wɔ ne ɔlú Muú yi Esɔwɔ akweré ji elá gefwa, Maá Esɔwɔ ayi ábɔɔ manchwɔ fa mme.”

Jisɔs asɔ manse

²⁸ Mata ajógé mbɔ, ajye kú menmo wuú Mɛri ajɔɔ ne ji bibi aké, “Ménleré achwɔ, akélege mange wɔ.” ²⁹ Mɛri awúgé mbɔ, akwilé mme wáwá, ajye bane Jisɔs. ³⁰ Jisɔs abɔ alú dankwɔne yé né melɔ, alú wye né mbaá ayi Mata abané ji. ³¹ Ne bɔɔ Jus abi alú né mmu gepúge negbo áfyéé Mɛri metɔɔ né negbone menmo wuú, ágege ndere Mɛri akwilé ka wáwá átane dafye, ebwɔ ntó ákwilé ákwɔle ji, néndé áfere nnó ji ajyéé mbɔ lé né menome menmo wuú Lasarɔs manli negbo.

³² Mɛri akwɔnege, age Jisɔs, akwe ji né uka aké, “Ata wɔ ɔbɔ ɔbe fa, mbɔ menmo wa abɔ agboɔ wɔ.”

³³ Jisɔs ágégé ndere Mɛri álili chonchó ne bɔɔ Jus abi ákwɔlege ji, eta ji mmu ne meshwɛ akwɔ ji metɔɔ.

³⁴ Agií ebwɔ aké, “Enyú dénií ji efɔ?”

Ashuú ji meko aké, “Ata, chwɔ ge mbaá wuú.”

³⁵ Jisɔs asɔ manse. ³⁶ Bɔɔ Jus bimbo, ágege mbɔ, aké, “E é, gege ndere ji abɔɔ gejeé ne Lasarɔs.”

³⁷ Yémbɔ abifo ajógé aké, “Nnó ji muú apyéé muú amɛ nónómé agene, abɔ akágé pye fɔ nnó Lasarɔs agboge?”

Jisɔs ape Lasarɔs né negbo

³⁸ Ne nchye ama anywɔne Jisɔs né mmu, afé né menome. Menome ewémbɔ, elú lé embu ebá ntaá, agbe ewú ne ntaá. ³⁹ Jisɔs aké, “Ferege ntaá eniné mbɔ né meno menome.”

Mata menme Lasarɔs ashuú ji meko aké, “Ata, agbo mbɔ alɛ fina ndɔ eni, gébé eyi, gebɛ gebogebo geja gepwɔ amu.”

⁴⁰ Ne Jisɔs ajɔɔ ne ji aké, “Mata, pó me ngaré na wɔ nnó ɔfyege metɔɔ ne Esɔwɔ, ɔgene nye genó eyigé utó ba upyéé?”

⁴¹ Aférége ntaá eniné mbɔ, Jisɔs abwéé amɛ

ape mfaá anɛmmye aké, “Nte wa, ntame wɔ néndé ɔwú mmyemenene ya. ⁴² Nkaá nnó wɔ ɔwuú mmyemenene ya yéndégébé. Yémbɔ, njɔɔ mbɔ gétúgé bɔɔ abi álú fa, nnó ebwɔ ákamé nnó wɔ ne ɔtɔme me.” ⁴³ Anerege manjɔɔ mbɔ, anyá ne meko metometo aké, “Lasarɔs táné chwɔ fa.” ⁴⁴ Ténéténé yimbɔ, Lasarɔs atane dafye, uka bií ne amu, úlú wye wéwé né mmu uba mandée ebií áni ji né mmye chonchó ne ushu. Ne Jisɔs aké, “Kaáge ji ajye.”

Ajɔɔ geju manwá Jisɔs

(Mat 26:1-5; Mak 14:1, 2; Luk 22:1, 2)

⁴⁵ Ne gejamégé bɔɔ Jus abi ábɔ álú eféé áchwɔɔ áchwéé Mɛri mmyé, ágege ndere Jisɔs apyéé Lasarɔs apeé né negbo, áfyéé matɔɔ ne Jisɔs. ⁴⁶ Yémbɔ, abifo ajye gare bɔɔ Farasi fɔ genó eyigé Jisɔs apyéé. ⁴⁷ Ne ano ba ampyéé upɛ Esɔwɔ ne ekwɔ bɔɔ Farasi fɔ, ákú ujwɔlé, áchomé né eso ajɔɔ aké, “Nana esé dépyembɔ nnó? Mende yina apyéé mbɔ ufélekpa ufɔɔ ufɔɔ ajyéé. ⁴⁸ Mbɔgé délyage ji nnó ajyéé mbe mampye ubi, melɔ meko efyéé nye metɔɔ ne ji, ne bɔɔ Rom áchwɔ chɔ nye echa upɛ se chonchó ne melɔ.” *

⁴⁹ Ne muú bwɔ ama, ayi akamege Kaifas, ji ne alú etukpe ampye upɛ Esɔwɔ né nme eniné mbɔ. Ajɔɔ aké, “Enyú dékage yé genó kanka, ⁵⁰ dekaá fɔ nnó elú galógálɔ eta nyú nnó muú ama agbo gétúgé bɔɔ ako epwɔ nnó melɔ meko énomé wɔ?” ⁵¹ Mejɔɔ ewé Kaifas ajɔɔ mbɔ, etane fɔ jimboɔ né metɔɔ wɔ. Ndere ji alú etukpe ampyéé upɛ Esɔwɔ né nme eniné mbɔ, Esɔwɔ apye nnó ji agare nnó Jisɔs abɔ magbo gétúgé melɔ meko. ⁵² Ne epófɔ gétúgé melɔ ewú ewú wɔ, agbo ntó nnó apye bɔɔ Esɔwɔ abi álaá tyátyá né mme meko anywere akwe muú ama. ⁵³ Elɔ né gébé eyigémbɔ, ákpakpa bɔɔ Jus asɔ mala ndere ápyéé ne áwa Jisɔs. ⁵⁴ Né getú eyigémbɔ, Jisɔs amáge kɛ sé gbɔɔnɔ né géluage bɔɔ Jus. Alyaá Jerosale afé né maá melɔ fɔ ayi akuú nnó Efrem kwókwólé ne mashwɔne. Ewúmbɔ ne ji ne baá utɔɔ bií ájwɔlége.

⁵⁵ Ne gébége epaá bɔɔ Jus ewé ákuú nnó epaá koó upú elá kwókwólé, gejamégé bɔɔ afé né Jerosale nnó akpome mmye ndere

* **11:48** Elú wáwálé nnó: Mbɔgé nnó bɔɔ Jus áfyégé metɔɔ ne Jisɔs, Ji ámmye nye apwɔ bɔɔ Rom nnó bɔɔ Jus álaá mmyemmye bwɔ.

ebwó apye me gemεge nnó epaá ewémbo ekwone. ⁵⁶ Ne ndere ebwó anywere né mmu echa upe Esowó, ápele mbógé agene nye Jisós. Ajóge ne ate áké, “Enyú défere mbó nnó? Nnó ji achwóó nye né epaá ewéna waá achwóó?” ⁵⁷ Gemεge nnó epyembó etukpe ampye upe Esowó ne ekwó bós Farasi fó, ábó áchyéé me meko nnó muú ayi akaáge mbaá ayi Jisós alú ágare, ájye apye ji.

12

Awáá Jisós mawee né meló Bétáni (Mat 26:6-13; Mak 14:3-9)

¹ Epaá koó upú elágé ndó ekene, Jisós afe né meló Bétáni meló ewé Lasarós muú Jisós apye ji apeé né negbo ajwólége. ² Eféé ne anene Jisós ne menyéé. Mata ne afaá menyéé yimbó ne Lasarós alú muú ama né geluage bós abi ájwóle agií mmye né ekpókpógélé ne Jisós. ³ Ndere ájwóle mbó, Meri akpa ekpómé mawee Lamenda ami majame nka dós, amo Jisós né uka. Gepú geko geka ne gebεge lamenda, ne ase mejwe wuú ati uka Jisós. Mawee amina malu mmye po. Akwyéé mami ne genó eyigé akuú nnó, “Nard.” ⁴ Ne Judas Iscarot, maá utós Jisós ama ayi abós manchyéé Jisós mankwaá, agege geno eyi meri apyembó, aké, ⁵ “Mbó ákpoó mawee lamenda amina, áse gejamégé nka, eyi epwós nka eyi muu akage pye né nme áchyéé mbaá ubyá bós.” ⁶ Mejós ewé Judas ajós mbó na, epófó nnó ji agboó ne ubyá bó, elé gétúgέ ji alú menjo ne ajós mbó. Ji ne ábélege mekwa nka baá utós Jisós. Ne gébé eyigé fó, ajoó nka wye.

⁷ Judas ajógé mbó, Jisós aké, “Gógé ji abe nyame, ji apyémbó nnó me ngboge ánií me níge. ⁸ Ubyá bós úlú fa ne enyú yéndégébé, yémbó me mbeé nye fó ne enyú gébé geko.”

⁹ Ne gejamégé bós Jus áwúgέ nnó Jisós alú eféé né meló Bétáni, ákwóle áfe ewú. Ajye nya fó mange lé Jisós jimbíí wó, áfe ntó nnó áge Lasarós muú Jisós apye ji apeé né negbo. ¹⁰ Ndere elúmbó, anós baá ampyéé upe Esowó asó mala nnó áwa Lasarós. ¹¹ néndé elé getú jíí ne gejame bós Jus ályaa ebwó áfyéé metós ne Jisós.

Jisós akpe né Jerosale nkane mfwa (Mat 21:1-9; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² Bíí uyyage, gejamégé bós abi áchwóó manyé epaá koó upú, áwú nnó Jisós achwóó né Jerosale. ¹³ Asó mammée, átane ájye bane ji meti. Awyále áké, “Matame mábé ne Esowó. Mejé ebé ne muú ayi achwóó né mabó Ata. Efwó ebe ne Mfwa bós Isrēli!”

¹⁴ Jisós agége maá géjuná, akwó ajwóle né mfaá. Ne genó eyigé ábó ásamé né mmu nwe Esowó getane wáwálé nnó, ¹⁵ “Enyú bós Sayon défoge, gége mfwa nyú achwóó, ajwólé mbó né mfaá maá géjuná” *

¹⁶ Ndere Jisós akpene né Jerosale, baá utós bíí ákaá fó nnó uno bi ábó ásame me né mmu nwe Esowó úlú wawale wó. Yémbó gébége Jisós akwóme ajyéé né mfaánebuú, ne ebwó ateé nnó abó asa né mmu nwe Esowó nnó unó bina upyéé nye ne ji. Ne ápye ntó ubi ne ji.

¹⁷ Ne bós abi abó alú ne Jisós gébége ji apye Lasarós apeé né negbo, akpa gegare eyigémbó, ájyéé ne geji. ¹⁸ Genó eyigé na ne gepyε gejamégé bós ájyéé bane Jisós né meti gétúgέ áwuú gepoge ufélekpa ebi ji apyéé. ¹⁹ Ne ekwó bós Farasi, ájógé ne ate áké, “Ye mekpo ne ula esé dégene fó né mecho ewe desó mbó mala manwa Jisós. Gegé, gemεge meló geko gela kwóle elé ji.”

Jisós abó mbe agare negbo níí

²⁰ Né geluage bós abi ájye né Jerosale manogé Esowó gébége epaá koó upú, ne abi ákú ebwó nnó bós Grek álú wye. ²¹ Bós Grek bina áchwó mbaá Filip muú meló Betsada né gebage mewaá Galilií, ájóó ne ji áké, “Ata esé dékelege mange Jisós.”

²² Filip awúgέ mbó, ajye gare Andru, ne ebwó ne Andru ájye gare Jisós. ²³ Ne Jisós ashuú ebwó meko áké, “Gébé gekwane eyigé bós ágene nye nnó Maá Nte Mekwaá apwó amu. ²⁴ Me ngarege enyú wáwálé nnó nyine nchi nelaá wye nyine nchi nemaá, mbógé muú alá apéé néní né mme degbo wó. Negboge ne nechíí nefye gejame ame nchi. ²⁵ Muú ayi asele genwá jíí nnó genéá gemε dós, genwá jíí genóme nye mme detu. Ne muú ayi asele nnó genwá jíí genéá fó gemε né mme yina wó, abéé nye ne

* **12:15** Elú wáwálé nnó: Opεge né Mat. 21:5 né nteé gebagé nwe ogéné ula Sayon.

genwá eyi gélágé byé. ²⁶ Mbógé muú akélege mampyege utó ba, abó mankwóle me. Ne yéndé mbaá ayi me mbéé, muú utó wa ntó abéé wyeé ne me. Ne yéndémuú ayi apógé me mampyege utó ba, Nte wa anoge nye ji.

²⁷ “Nana ufere ba úlú uyaá uyaá. Ewena njoge mbó nnó? Nnene mbó élé mmye nnó, ‘Nte wa aféré me né efwyale ewé echwóó mbó me né mbé waá?’ Ngba, nnene fó mbó, néndé ula bi me nchwóó fa mme úlú nnó nge efwyale ewéna. ²⁸ Nte wa, pye bóó ákaá nnó wó ɔpwó amu.”

Ajógé mbó, meko fɔ atane né mfaánebuú aké, “Me mpye mé bóó akaá nnó me mpwó amu, ne mmage pye wyembo.”

²⁹ Ne gejamégé bóó abi átene eféé, áwúgé meko yimbo, abifo aké, élé nemfe, abifo aké, élé ekiénné Eṣṣwá ne ejóó mejóó ne Jisṣs.

³⁰ Ne Jisṣs ajóó ne ebwó aké, “Meko ayi déwuú mbó alú lé né galógáló nyú, epófó awa. ³¹ Nana, gébé eyigé Eṣṣwá apyéé bóó mme ákpe né unóó mpa gekwone, gébé gekwone eyigé ábuú danchameló mfwa bóó mme, ³² né geluoge gefwa jíí. Ne abwege me né mbaá gekwa, njame nye bóó ako achwó eta wa.” ³³ Jisṣs ajóó mbó, manlere gefoge negbo eniné ji agboó nye.

³⁴ Ne bóó bimbo, ájóó aké, “ɲwe mabe Eṣṣwá agare ese nnó Muú yi Eṣṣwá akweré ji elá gefwa, abe mebe te kwyakwyaá, epyémbó nnó ne wó ɔke ábó mambwye Maá Nte Mekwaá né mfaá gekwa, waá alú Maá Nte Mekwaá yimbo?”

³⁵ Jisṣs ashúú ebwó meko aké, “Gengbo gelú gegenege eta nyú né mboó gébé, kége nana ndere gengbo gelú gegenege nnó ékágé gemua gewere enyú. Muú ayi akene né gemua ákágé fó mbaá ayi ji ajyéé. ³⁶ Fyége metóó ne muú ayi achyége gengbo nana ayi ji alú ne enyú, nnó debe bóó abi achyége gengbo. Jisṣs ajógé mbó, alyaa ebwó ajyé bií.”

Bóó Jus áshyá wye shyá mamfyé matóó ne Jisṣs

³⁷ Ne yé lé Jisṣs apye gejamégé ufóó ufélékpa ebwó ágené, áfyéé fó matóó ne ji wó. ³⁸ Epyembo nnó genó eyigé Asaya muú ekpave Eṣṣwá abó ajóó getane wáwálé. Asaya abó ajóó nya aké, “Ata, ndé muú ákamé ne mekomejóó ayi esé dégare. Ne

ndé muú ayi Ata alere ji gefoge utó bi ji awyaá?”

³⁹ Ula bi ebwó álá ákame nya ne mekomejóó yimbo wó, úlú wye ndere, Asaya muú ekpave Eṣṣwá abó ajóó nya nnó Eṣṣwá aké, ⁴⁰ “Ngilége ebwó ame nnó ékágé ágene unó ne ame, ne mpye bwó ánea matóó nnó ékágé ebwó ákaá genó eyigé mekomejóó yimbo ágaré. Eṣṣwá aké, ‘Me mpye mbó nnó ékágé ebwó áti meso ne gabo bwó, áchwó eta wá nnó me mfere ebwó né efwyale’.”

⁴¹ Asaya ajóó mejóó ewéna ato ne Jisṣs, néndé ji abó age me nnó Jisṣs abéé nye muú ayi apwóó amu.

⁴² Ne yé élé gejamégé bóó alú abi ála áfyéé fɔ matóó ne Jisṣs wó, abifo áfyé, yé ákpakpa bóó Jus abifo áfyé ntó metóó ne Jisṣs, yémbo álerege fó gbogónó nnó áfyéé metóó ne ji gétúgé áfóó nnó álerege, bóó Farasi ábuú nye ebwó né echa mmyemenene. ⁴³ Néndé ebwó ágbóó lé nnó akwaá áfenge ebwó ápwó nnó Eṣṣwá ne afenge ebwó.

Mekomejóó ayi Jisṣs agare ne asóó nye mpa bóó

⁴⁴ Ne Jisṣs ajóó kenke, aké, “Yéndémuú ayi áfyéé metóó ne me, áfyéé fó metóó ne me mbií wó, áfyéé ntó ne muú yi atome me. ⁴⁵ Muú agegé me, ebyennó age ntó muú ayi atome me. ⁴⁶ Me nchwó ndere muú yi alerege gengbo mbaá bóó mme, nnó ékágé bóó abi áfyéé metóó ne me álá kenékéné éké muú ayi alú mmu gemua. ⁴⁷ Mbógé muú awúgé mekomejóó ayi me ngare ne álá apyéé fó genó eyigé me nké ji apye wó, me njógé fó nnó ji akwe mpa, néndé me nchwóó fó fa mensó mpá bóó mme wó nchwóó lé mamfere ebwó né efwyale gabo. ⁴⁸ Muú yi ashyaá nnó ji ákágé me, ne álá apye genó eyigé me njóó, genó eyi gesó mpa wuú gelú wyeé. Ne genó eyi gesóó mpá wuú né bií bi kwyakwya, élé mekomejóó wa ayi ngare. ⁴⁹ Nende Me njógé fó né uto ba. Nte wa muú atome me agare me genó eyi me njógé ne ndere me mbóó manjóó. ⁵⁰ Ne nkaá nnó genó eyigé ji aké me ngare gechwóó ne genwá eyi gélágé byé. Né getú eyigémbó, me njógé lé genó eyigé Nte wa agare me nnó njóó.”

13

Jisɔs ashwɔne uka baá utɔ́ bií

¹ Wye ndere epaá koó upú elaa kwókwólé Jisɔs akaá nnó gébé eyigé ji alyagé mme yina nnó akere meso mbaá Nte wuú gekwone. Ne elé ji abɔ́ gejeé ne bɔ́ bií abi alú fa mme, alere ebwó gefɔ́ eyigé ji abɔ́ gejeé ne ebwó.

² Ne ndere Jisɔs ajwale anyéé menyéé ne baá utɔ́ bií ne nkwale, danchomeló anyú me metɔ́ maá utɔ́ Jisɔs ayi ama nnó achyéé Jisɔs mankwaá. Akuú maá utɔ́ yimbɔ́ nnó Judas Iscarot, maá Simun. ³ Jisɔs akaá nnó Nte wuú Esɔwɔ afye ji yéndégenó né amu. Akaá ntó nnó ji abɔ́ atane mbaá Esɔwɔ ne ji akerege meso mbaá Esɔwɔ. ⁴ Ndere álú ányé menyé, Jisɔs akwile téné, afeé nku yi mfaa abelé. Ani agbogbo né gebwe. ⁵ Afane manaá né mmu geku, aló manshwone uka baá utɔ́ bií, ne atile ubi ne agbogbo ayi ji anií né gebwe. ⁶ Akwónégé mbaá Simun Pita, Simun agií ji aké, “Ata ɔ́kelege manshwone me uka?”

⁷ Ne Jisɔs ashuú ji meko aké, “Genó eyigé me mpye mbɔ́, enyú dékáge fɔ́ ula nana, meso gébé dékage nye.”

⁸ Ajógémbɔ́, Pita aké, “Ngba, wɔ́ ɔ́bɔ́ fɔ́ manshwone uka eba wó.”

Ne Jisɔs aké ne Pita, “Mbógé me nlá nshwone wɔ́ wó, ɔ́chome fɔ́ mbwa ne me.”

⁹ Ajógé mbɔ́ Simun Pita aké, “Ata ɔ́shwonege fɔ́ lé uka ba ubiubi, shwone ntó amu ya chonchó ne mekpɔ́ wa.”

¹⁰ Jisɔs aké, “Muú yi awɔ́ mé manaá ábɔ́ mashwone lé uka bií ubiubi néndé menyammye wuú alu mé pópó. Ne enyú délu mé pópó, yémbɔ́ enyú ako fɔ́ wó.”

¹¹ Jisɔs ajɔ́ mbɔ́, ji akaá mé muú ayi achyége nye ji mankwaá, nkaawu ne ji aké, “Enyú ako depɔ́ fɔ́ pópó.”

¹² Ne ji anerege manshwone uka baá utɔ́ bií, abɔ́ nku wuú afye, akere ajwale ká. Agií ebwó aké, “Enyú dékáá ulaá genó eyigé mempye mbɔ́ né enyú?” ¹³ “Enyú dékuú me menlere ne Ata. Enyú délu cho mankú me mbɔ́, néndé ge muú ayi me nlú mbɔ́. ¹⁴ Ne mbógé me, Ata ne menlere enyú, nshwone enyú uka, enyú ntó debɔ́ manshwonege uka ate. ¹⁵ Me nlere enyú genó eyigé debɔ́ mampyege nnó dépyege geji ne ate ndere

me mpyeé ne enyú. ¹⁶ Me ngaregé enyú wáwálé nnó, maá utɔ́ aneáge fɔ́ geme apwɔ́ nte wuú. Yé maá déntɔ́ ntó aneáge fɔ́ geme apwɔ́ muú ayi atome ji. ¹⁷ Nana ayi enyú dékáá unó bina, déké dépyeé ubi, débée ne metɔ́ megɔ́megɔ́. ¹⁸ Me njógé mbɔ́, ntome fɔ́ ne enyú ako. Me nkaá ufɔ́ bɔ́ abi me njyaa. Yémbɔ́ mpye mbɔ́ nnó genó eyigé ásame né mmu nwe Esɔwɔ gétané wawale. Asa wye nno, ‘Muú yi esé ne ji déchome ebwɔ́ menyéé, abwólé atene ummye ne me’ ¹⁹ Me ngarege enyú genó eyigé na nana gemege nnó gepye. Ne gébége gepyege, enyú dekamege nye nnó, ‘Me Nlú gefɔ́ge Muú ayi Me Nké Me Nlú.’ ²⁰ Me ngarege enyú wáwálé nnó yéndémuú ayi asele muú dentɔ́ wa ne metɔ́ megómégó, ebyennó ase mbɔ́ lé me mbɔ́. Ne muú ayi asele me, ase mbɔ́ lé Esɔwɔ muú átome me.”

Jisɔs abɔ́ mbɛ agare nnó áchyege nye ji mankwaá

(Mat 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)

²¹ Jisɔs ajógé unó bina, metɔ́ esɔ́ ji, agare gbɔ́gɔ́nɔ́ aké, “Me ngarege enyú wáwálé, muú nyú ama achyége nye me mankwaá.”

²² Ajógé mbɔ́ baá utɔ́ bií alá meno mekpɔ́ fuú ápe ate ne ame ne ame. Akágé yé muú ayi ji ajɔ́ atome ne ji. ²³ Ne maá utɔ́ ama, ayi Jisɔs agboó ne ji, agií mmye né ekpokpogele kwókwólé ne uwyaá Jisɔs. ²⁴ Ne Simun Pita anyú meno aké, ne ji “Gíí Jisɔs muú ayi ji ajɔ́ mbɔ́ atome ne ji.”

²⁵ Ndere maá utɔ́ yimbɔ́, ajwale agií kwókwólé ne uwyaá Jisɔs, ako geme agií Jisɔs aké, “Ata waá achyége nye wɔ́ mankwaá?”

²⁶ Jisɔs ashuú ji meko aké, “Ele muú ayi me nyuale bréd yina né mmu akpánkpa nchyege ji. Jisɔs ajoge mbɔ́ abɔ́ gekpoge bréd, anyuá né mmu akpánkpa achye Judas Iscarot, maá Simun.” ²⁷ Tenéténé ayi Judas asele gekpoge bréd eyigémbɔ́, danchomeló anyú ji metɔ́. Ne Jisɔs ajɔ́ ne Judas aké, “Genó eyigé wɔ́ ɔ́kelege mampye, pye geji wáwá.” ²⁸ Né geluage bɔ́ abi ajwale agií né ekpokpogele, ye muú ama ayi akaá ulaá mejɔ́ ewé Jisɔs ajɔ́ mbɔ́ ne Judas apɔ́. ²⁹ Ne elé Judas ne ábélege mekwa nka bwó. Baá utɔ́ abifo áfere nnó Jisɔs ajɔ́ mbɔ́ lé nnó

Judas ajye ána unó ebifo ebi ebwó ákelege. Ela epó mbó wó, ndáfo Jisós ajóó mbó lé nnó Judas ajye achye genó gefó mbaá ubya bóó.

³⁰ Ne Judas asége gekpoge bréd eyigé Jisós achye ji, atane afé. Gébé eyigémbó utuú ugi me.

Ébe meke

³¹ Judas atanege ajyege, Jisós aké, “Nana bóó agene nye ndere Maá Nte Mekwaá apwóó amu. Ne ji apye nye bóó age ndere Esowó apwóó amu. ³² Ne mbógé Maá Nte Mekwaá apyéé bóó age ndere Esowó apwó amu, Esowó ntó apyéé nye bóó ágé ndere Maá Nte Mekwaá apwóó amu, ne achóó sé gébé. ³³ Baá ba, me mbelege sé ne enyú dóó, enyú dékelege nye me, ne wye ndere me mbó ngare ákpakpa bóó Jus, mbóntó ne ngarege enyú nana nnó, ‘Mbaá ayi me nnye enyú dékage chwó fó wyeé.’ ³⁴ Ajógé mbó, aké, nana nchyege enyú ébe ewé meké, “Bógé gejeé ne ate. Ndere me ngboó ne enyú mbóntó ne enyú debóó mangboge ne ate. ³⁵ Ne mbógé deké débóó gejeé ne ate, yéndémuú ákagé nye nnó enyú délú baá utóó ba.”

Jisós agaré ndere Pita áshyáa nye ji
(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Ne Simun Pita agií ji aké, “Ata, wó ojye efó?”

Jisós aké, “Mbaá ayi me nnye okágé kwóle me nana, yémbó okwólege nye me meso gébé.”

³⁷ Pita agií ji aké, “Ata ulannó ne me nla nkágé kwóle fó wó nana? Me nkpome mmye mangbó gétú jyéé.”

³⁸ Ne Jisós ashuu Pita meko aké, “Pita nnó okpome mmye magbo gétú ya? Gó me ngare wó wáwálé nnó gemé nnó menó mekwó akú, wó oshyáa nye mánjáne aléé nnó wó okágé me.”

14

Jisós ne alerege meti ewé ejyéé mbaá nte wuú

¹ “Dekamege fó mesome ébe enyú né metóó. Fyégé metóó ne Esowó, fyégé ntó metóó ne me. ² Baá upú alú gejame né gepúge Nte wa; mbógé abe dampó mbó, mbó me ngare fó enyú mbó wó. Me nnye kwyéé

melú mbele enyú. ³ Nnerege mankwyéé melú ewémbó, nkerege, nchwó nse enyú nnó mbaá ayi me mbeé enyú ntó débé wyeé. ⁴ Enyú dékaá meti ewé ejyéé né mbaá yi me nnyeé.”

⁵ Ne Tómasi ajóó ne Jisós aké, “Ata ese dékaá yé mbaá yi wó ojyéé wó, epyembó nnó ne dékaá meti ewé ejyéé wyeé?”

⁶ Jisós ashuu ji meko aké, “Me ne nlú meti ewú. Me ne ngarege bóó wáwálé. Ne me ne nchyege genwá. Yé muú fó ákagé chwó fó mbaá Nte wa mbógé alá akoó eta wa wó. ⁷ Mbógé enyú débó dékaá me chánéné, mbó debó dékaá ntó nte wa. Manló nana déjyegé mbe, dékaá me ji ne degé me ji.”

⁸ Ne Filip aké, “Ata lere esé Nte wye awu, nnó matóó akwene ese mmu.”

⁹ Jisós ashuu ji meko aké, “Mbó te me nlú mbó fana ne enyú, delú dankaá me Filip? Yéndémuú yi agene me, ebyennó age ntó Nte wa. Waá ulannó wó oké me nlere enyú Nte wa? ¹⁰ Enyú dékame fó nnó me ncho mmye ne Nte, ne Nte wa ntó acho mmye ne me wó? Depó etire me njógé mbó, detanege fó me mbóó né metóó, élé Nte wa mmu áchomé mmye ne me ne apyéé utóó bií. ¹¹ Kamege ne me nnó genó eyigé me ngarege enyú gelú wáwálé nnó me ncho mmye ne Nte wa ne Nte wa ntó acho mmye ne me. Ne mbógé ewéna ela ekwane enyú metóó wó, kamege nnó elú wáwálé gétúgé ufélekpa ebi me mpyéé. ¹² Me ngarege enyú wáwálé nnó, yéndémuú ayi áfyéé metóó ne me, apyéé ntó unó bi me mpyéé mbó. Yé ébe lé ebi unjea upwó ebi, apye nye néndé me nnye mbaá Nte wa. ¹³ Ne yéndégenó eyigé enyú dégigé né mabó ma, mpye geji nnó metóó ego Nte wa gétú ya. ¹⁴ Ndere elúmbó, mbógé dégige yéndégenó né mabó ma, mpyéé geji.

Jisós anyémeno mantó Mendoó Ukpea

¹⁵ “Mbógé enyú dégbóó ne me, belege mabe ya. ¹⁶ Dépyege mbó, me nnene nye mmye mbaá Nte wa, ne ji atóme nye enyú muú majyéé ayifó, ayi abe nye ne enyú te kwyakwya. ¹⁷ Muú majye yimbó élé Mendoó Ukpea muú alerege enyú wáwálé ayi Esowó. Bóó mme akamege fó ne ji néndé agene fó ji ne akage ji. Yémbó enyú dékage ji, néndé ji ajwólege ne enyú ne alú enyú

né mmye. ¹⁸ Njyεge, nlyage fɔ ɛnyú gelame, nmáge kere nchwɔ ɛta nyú. ¹⁹ Ɛla gachyεé bɔɔ mme amage γε sé me. Ɛnyú ne dégene nye me. Ne tε ndere me nwyaá geɲwá, ɛnyú ntó debεé nye ne geɲwá. ²⁰ Bii bimbo ukwɔnege, ɛnyú dékage nye nnó mencho mmye ne Nte, Nte wa acho mmye ne me, ne me ntó ncho mmye ne ɛnyú. ²¹ Yéndémuú ayi awúgé mabe ya abelégé áji, ji yimbo ne abɔɔ gejeé ne me, Nte wa ntó abɔɔ gejeé ne ji. Me ntó mbɔɔ nye gejeé ne ji, ne me mbɔɔ nlerege nye gеме ya ɛtaá wuú.”

²² Ne Judas (ayi álá pɔ fɔ Judas Iscarot) ajɔɔ ne Jisɔs aké, “Ata nde gepyεε wɔ ɔlerege gеме jyε lé ɛta sé, ayi ɔla ɔlerege fɔ ntó mbaá bɔɔ mme meko?”

²³ Jisɔs ashúú ji meko aké, “Muú ayi abɔɔ gejeé ne me, apyε geno ɛyigé me ngarege, Nte wa gboó nye ne ji. Ne ɛsé ne Nte wa déchwɔ bane nye ji déjwólé ne ji mbaá ama. ²⁴ Muú yi álá agboó ne me, apyε fɔ geno ɛyigé me ngarege. Ne unó bi ɛnyú déwuú mbɔ utane fɔ membɔɔ né metɔɔ wɔ, utane lé mbaá nte wa muú atame me.

²⁵ “Me ngare mbɔ ɛnyú unó bina nana yi me nlú ne ɛnyú. ²⁶ Yémbɔ Nte wa atame nye Menchyεé majyεé né mabɔ ma. Menchyεé majyεé yimbo élé Mendoó Ukpea achwágé alerege nye ɛnyú unó uko ne atée nye ɛnyú yéndégenó ɛyigé me ngare ɛnyú.

²⁷ “Ndere me njyε nchyεge ɛnyú nesɔ, ne nesɔ na ne me nchyεge ɛnyú. Me nchyεge fɔ ɛnyú nesɔ na nkane bɔɔ mme achyεge genó. Dekamégé fɔ matɔɔ achyεge ɛnyú ɛfwyale, ne debεge fɔ ntó ne ɛfɔ. ²⁸ Ɛnyú dewú nkane me nké, ‘Me nlyage ɛnyú. Yémbɔ nmage kere nye nchwɔ ɛta nyú.’ Ɛbege nnó ɛnyú débɔɔ gejeé ne me, mbɔ débεé ne metɔɔ megómégó élé me njyεé mbaá Nte wa muú aɲea gеме apwɔɔ me. ²⁹ Me mbɔ me mbe ngare ɛnyú unó bina gемеge nnó ubi upyεge, nnó meso gébé, upyεge ɛnyú dekame nnó unó bi me njɔɔ úlú wáwálé. ³⁰ Me mpɔ sé ne gejamégé gébé manjɔɔ mejɔɔ ne ɛnyú néndé mfwa bɔɔ mme alé chwɔ. Ji apɔ fɔ ne ɛshyε apwɔ me. ³¹ Yémbɔ me mpyεé lé genó ɛyigé Nte wa agare me

nnó mpyε, nnó bɔɔ mme akaá nnó me mbɔɔ gejeé ne Nte wa.

“Kwilege mme déjyεgé.”

15

Genage umpome ne mata jii

¹ “Me ne nlú genage vin geji ambɔɔ, ne Nte wa ne alú muú ayi áchérege geji. *

² Yéndé ɛta ɛwé ɛtome ne me, mbɔgé ɛlá ɛwame fɔ umpome, ji asɔɔ ɛwuú afame mme, ne yéndé ɛta ɛwé ɛwame umpome, ji akwyεge ɛwú nnó ɛwame gejamégé umpome. ³ Mekomejɔɔ ayi me ngare ɛnyú apyε ɛnyú dela me pópó ɛké ɛta genɔɔ ɛyigé akwyεé. ⁴ Chogé wyε mmye ne me, me nchome mmye ne ɛnyú. Ɛta genɔɔ ɛkágé wɔ fɔ umpome mbɔgé ɛlá cho mmye ne mbyɔ genɔɔ geji mbɔɔ wɔ. Wyεmbɔ ntó ne ɛnyú déla dekágé pyε genó gefɔ mbɔgé dela decho mmye ne me wɔ.

⁵ “Me ne nlú genɔɔ ɛyigémbɔ, ɛnyú ntó ne delú mata jii. Muú achogé mmye ne me, ne me ntó nchoge mmye ne ji, ji ne apyε nye gejamégé unó néndé me nla mpɔ ɛnyú dékage pyε fɔ yé genó. ⁶ Ne muú álá cho mmye ne me wɔ, alú ɛké ɛta genɔɔ ɛwé áɔgé afomege ɛwáɲese ɛgbo. Ufɔɔ mata unɔɔ yina anywerege áji áfyε né mewε, áɔɔ. ⁷ Mbɔgé ɛnyú déchogé wyε mmye ne me, ne deké débelege mekomejɔɔ wa né matɔɔ nyú, yéndégenó ɛyi ɛnyú degige nno Nte wa apyε, geji ne ji apyé ɛta nyu. ⁸ Ɛnyú deké dépyε gejamégé unó ulɔúlɔ Nte wa abεé ne ɲgɔ. Ne ɛwéna ɛlerege nnó ɛnyú delu baá utɔɔ ba. ⁹ Ndere Nte wa abɔɔ gejeé ne me, mbɔntó ne me mbɔɔ gejeé ne ɛnyú. Bɔgé wyε gejeé ne ate wyε ndere me mbɔɔ ne ɛnyú. ¹⁰ Mbɔgé ɛnyú deké depyε genó ɛyige me njɔɔ, me mbɔɔ nye gejeé ne ɛnyú wyε ndere Nte wa abɔɔ gejeé ne me gétúgé mpyεé genó ɛyigé ji akεlege. ¹¹ Me ngaré ɛnyú unó bina nnó ɛnyú débε ne metɔɔ megómego wyε ndere me nwyaá. Ne nnó metɔɔ megómego nyú ɛja ɛpɔwɔ amu. ¹² Gεgé genó ɛyigé me nkelege nnó ɛnyú dépyεge na: Bɔgé gejeé ne ate wyε ndere me mbɔɔ ne ɛnyú. ¹³ Gejeé ɛyigé cha gepɔ, ɛyigé muú alerege, ɛyi gepwɔɔ gejeé ɛyigé

* **15:1** Ɛlú wáwálé nnó: Né ukwene ɲwe menomenyεé, Ɛsɔwɔ abɔ amεge bɔɔ Israeli nkane mekɔɔ vin ɛwé ji áchérege. Jisɔs jimɔɔ ntó ájɔɔ nnó ji ne alu genɔɔge vin yimbo nana.

muú ágbóo gétúgé ajeé bií. ¹⁴ Enyú débée ajeé ba mbógé dépye unó bi me ngaré enyú. ¹⁵ Me mmagé kú se enyú nnó baá défwé néndé maá défwé ákágé fó genó eyigé nte wuú apyé. Me nkuú enyú ajeé ba néndé yéndégenó eyigé Nte wa agare me, geji ne me nto ngare enyú. ¹⁶ Enyú fó wá déjyáá me wá, élé me ne njyáá enyú ne ntóme enyú nnó dépyégé unó ulúló ne nnó unó bimbo ubéé te kwyakwya. Ne yéndégenó eyi enyú dégige Nte wa né mabó ma achyége enyú geji. ¹⁷ Gege ye mma ngare enyú nnó boge gejeé ne até.

Bóó mme ápaá baá utóó Jisós

¹⁸ “Mbógé bóó mme apaá enyú, kaáge nnó abó me mbe apa me me ne alé pa enyú. ¹⁹ Enyú debó débé bóó mme, mbó bóó mme agboó ne enyú eké até bóó mme. Ne enyú depó néndé me njya enyú né geluage bóó mme, getu eyigémbó ne bóó mme apaá enyú. ²⁰ Tege genó eyigé me ngare enyú nnó, ‘Maá défwé ajeage fó gémé apwó nte wuú.’ Te ndere ebwó achyé me efwyale, áchyége nye ntó enyú efwyale. Ne ebwó abó awú mekomejóó wa mbó áwuú ntó awe nyú. ²¹ Ebwó apyé nye unó bina uko eta nyú gétúgé enyú délu bóó ba. Néndé ebwó ákágé fó muú yi atóme me. ²² Me mbe danchwó gare ebwó mekomejóó, mbó akwe fó mpa wó, yémbó nana yi ngare ebwó mekomejóó Ésoṵwá, ye meti éwe áboó gabo bwó epósé ²³ Ne yéndémuú yi apaá me, ebyennó apaá ntó Nte wa. ²⁴ Me mbe dampyé ukpekpe unó né metóó metóó bwó, ebwó age wó, ebi yé muú fó alá alú dampyé, mbó Ésoṵwá agarege nye fó ebwó nnó ápye gabo ákwe mpa. Yé ndere ebwó ágene unó bi me mpye, ápaá me chonchó ne Nte wa. ²⁵ Unó bina ubó mampye nnó, genó eyigé asame né mmu ḡwe Ésoṵwá gebe wáwálé. Asa wye nnó, ‘Ebwó apaá me ula pó.’

²⁶ “Menchyéé majyéé achwóó, ji alú Mendoó Ukpea muú alerege wáwálé yi Ésoṵwá. Me ntóme nye ji atane mbaá Nte wa, achwógé agarege nye enyú muú yi me nlú. ²⁷ Enyú ntó dégarage nye bóó muú yi me nlú néndé delu ne me te ula ulóó.

16

¹ “Me ngare me enyú unó bina nnó ékágé

deja mmye meso. ² Abuú nye enyú né macha mmyemenene. Ne gébé gechwóó eyigé yéndémuú yi awáne enyú aferege nnó ji apyembó élé utóó Ésoṵwá. ³ Apyé nye unó bina ne enyú néndé ákágé Nte wa, yé me ntó ákágé. ⁴ Me mbó mbe ngare enyú nnó gébé eyigémbó gekwónége enyú détege nnó me mbó ngare me enyú nnó unó bina upyéé nye.

Utóó bi Mendoó Ukpea apyéé

“Me mbó ngare enyú unó bina mbembe wó, néndé me mbó nlú ne enyú. ⁵ Ne nana me nkerege meso mbaá muú yi atóme me, yémbó yé muú nyú yi agige mme nnó, “Ojye efó?” Apó. ⁶ Ne gétúgé me ngare enyú unó bina, matóó nyú alá meshwemeshwe. ⁷ Yémbó ngarege enyú wáwálé. Elú élé né galógáló awe nyú nnó me njye, néndé me nla njye wó menchyéé majyéé achwóó fó eta nyú. Yémbó me njyége ntóme nye ji achwó eta nyú. ⁸ Achwógé apyéé nye bóó mme akaá nnó ufere bwó né gabo ayi ebwó apyéé ulú gye. Apyé nye ebwó akaá nnó ufere bwó né ndere muú abéé cho né mbe ushu Ésoṵwá ulú gyeé, ne apyé nye ntó ebwó akaá nnó uféré bwó né ndere Ésoṵwá ásoó nye mpa ulú gyeé. ⁹ Né egbe ewé gabo, ebwó alú gyeé néndé áfyéé fó metóó ne me wó. ¹⁰ Né egbe ewé mambé cho né mbe ushu Ésoṵwá, apyé nye ebwó akaá nnó me nlú cho néndé me nkerege meso mbaá Nte wa ne enyú demage ge nye se me. ¹¹ Né egbe ewé mpa ayi Ésoṵwá ásoó, apyé nye bóó mme akaá nnó alu gyeé né gefóó eyigé ásoó mpa wa, néndé danchameló mfwa bóó mme akwe me mpa.

¹² “Me nlú wyaá gejamégé unó mangare enyú, yémbó enyú dékage gbare nye fó matóó gétúgé ubi. ¹³ Yémbó gébége Mendoó Ukpea muú alerege wáwálé achwóge, apyé nye enyú dékaá wáwálé meko. Agarege nye fó unó bi utanege ji metóó, genó eyigé ji awúgé geji ne ji ágarage. Ne apyéé nye enyú dékaá unó bi upyéé nye meso gébé. ¹⁴ Ji apyé nye me mbó ḡgá néndé genó eyi getanege me metóó geji ne ji asele agarege enyú. ¹⁵ Yéndé genó eyigé Nte wa awyaá élé eya, getú eyigémbó ne me nké genó eyi gelú me metóó geji ne ji agarege nye enyú.

Mesome nyu éla nye lé nechóchó

16 “Elá gachyεé enyú demage γε sé me, ne emage wyaá sé ntó ndóó enyú degene nye me.”

17 Ajógé mbo, baá utóó bií abifo alo mangigé ate aké, “Ajóó aké, ‘Ela gachyε enyú degene sé me,’ ne ama aké, ‘Emage wyaá se ntó dóó enyú dégene nye me’, ula utene mbo nno? ne ulaa me njye mbaá nte wa. 18 Ulaá ela gachyεé utene mbo nnó? Esé dekágé fó genó eyigé ji ajógé mbo.”

19 Ndere ebwó áferege mbo, Jisós akaá me nnó ebwó akélege mangii ji ulaá mejóó ewé ji ajóó mbo. Ajóó ne ebwó aké, “Enyú degige mbo elé ate ulaá mejóó ewé me njóó nnó, ‘ela gachyεé enyú demage γε sé me ne nnó emage wyaá sé ntó dóó enyú dégene nye me?’ 20 Me ngarege enyú wáwálé nnó enyú delilí nye desóó manse gétúgé unó bi upye nye. Ne bóó mme ábéé ne nechóchó, Enyú debéé ne masome né matóó, yémbó masome nyú abwólege nye nechóchó. 21 Nebyeé neke nemmye mendée, une ugyalege ji néndé gébé eyigé ji awuú ubale gekwóne. Ne abyegé me maá, amage te se ubale, abéé elé ne nechóchó nnó ji agbéé muú ama fa mme. 22 Wyémbó ntó ne elú ne enyú. Nana enyú delú ne masome né matóó, yémbó me mmage γε nye enyú, ne enyú debéé nye ne nechóchó né matóó. Ne yé muú ayi akágé fere gefó nechóchó eniné na né matóó nyú ápó. 23 Bií bi mbo ukwónege, demage gii se me ye mechó fó. Me ngarege enyú wáwálé nnó, yéndégenó eyi degige nte wa né mabó ma, achyεge enyú geji. 24 Kpaá te gébé eyigé na, enyú delu dangii yé genó gefó né mabó ma. Gige achyεge nye enyú, ne nechóchó nyú nejame nye kpaá nepwó.”

25 “Me ngare enyú unó bina né makamejóó, yémbó gébé gechwóó nye eyigé me nla ngarege sé enyú depó né makamejóó. Me ngarege nye enyú uno bi utome ne Nte wa gbógónó. 26 Gébé eyigémbó gekwónege enyú degige nye Nte wa unó né mabó ma. Me njóó mbo fó nnó ngige nye Nte wa genó gefó gétúgé nyú wó. 27 Néndé Nte wa jimbóó abó gejeé ne enyú gétúgé enyú debóó gejeé ne me, ne dékame nnó me ntane mbaá Esówó. 28 Wáwálé me ntane mbaá Nte wa nchwóó fa mme. Nana me lé nlyáá mme nkerege meso mbaá Nte wa.”

29 Ajógé mbo, baá utóó bií aké, “Nana wó olé jóó yé mejóó gbógónó, ajógé sé né makamejóó. 30 Esé dékaá nana nnó wó ókaá unó uko, wó ókage ye ébe lé unó bi bóó awyaa né metóó mangii wó. Éwéna epye esé dékamé nnó wó otane mbaá Esówó.”

31 Ne Jisós ashuú ebwó meko aké, “Pó enyú dékamé ne me, naná? 32 Gébé gechwóó nye, ne géfí me eyigé enyú ako délaá nye tyátyá, yéndémuú nyú abóó nye meti gepú jií, délyáá membií. Yémbó me mpó fó me mbií, Nte wa alú ne me. 33 Me ngare enyú unó bina nnó enyu delii mmye ne me debe ne neso. Bóó mme apye nye enyú degé efwyale yémbó gbarege matóó nyú néndé mmye me mpwó bóó mme.”

17

Jisós anemmye mbaá Nte wuú nno apye ji abó ηgo

1 Jisós anerege manjóó unó bina, abwéé ame ape né mfaánebuú, anemmye aké, “Nte wa gébé gekwóne pye me maá wyéé mbo ηgo nnó me ntó mpye wó óbe ne enoge. 2 Wó óchyéé me uto bi upwó bóó ako nnó me nchyéé genwá eyi gélágé byé mbaá bóó ako abi wó óchyéé me. 3 Genwá eyi gélágé byé gelu nnó ebwó akaá elé wó mbií muú ólu Esówó ayi wáwálé, ne me Jisós Kras muú wó otome fa mme. 4 Mpye wó óbo enógé fa né mme, gétúge me nere mampye utóó bi wó óchyéé me nnó mpye. 5 Nte wa, pye me mbe ne enógé né mbe ushu wye nana, gefógé enógé ewé me mbo nwyá nya gébége nlú ne wó, gemεge nnó mme álo.

Jisós anemmye mbaá nte wuú gétúgé baá utóó bií

6 “Me mpye bóó abi wóó jyaá fa mme óchyéé me akaá wó. Abó álú bóó byéé, wó óchyéé me ebwó ne ebwó ábele mekomejóó wyéé. 7 Ne nana ebwó ákaá nnó ufóó unó uko bi wó óchyéé me utane eta wye. 8 Ngare ebwó mekomejóó ayi wó óchyéé me, áse ji amu apea ne ákaá wáwálé nnó me ntane eta wyéé ne ákame nnó wó ne otome me.

9 “Nnēnemmye gétúgé ebwó. Nnēne fó mmye gétúgé bóó mme, nnēne lé gétúgé bóó abi wó óchyéé me, néndé álú bóó byéé. 10 Yéndé genó eyi nwyáá elé ejyεé ne yéndégenó eyi wó ówyaá, ele eya. Ne ele bóó

bina ne apyεε me mbóó enógé. ¹¹ Mbεε sé fa mme, yémbó εbwó alú fa mme. Nchwóó εta wyεε Nte wa, Muú Ukpea, nnenemmye nnó wó obame εbwó né uto mabó mmyεé, ami wó ochyεé me, nnó opye εbwó ábé muú ama ndere εsé ne wó delu muú ama. ¹² Gébégé nlú ne εbwó, mbáme εbwó né uto mabó ami wó ochyεé me. Mbá εbwó chánéné, ne yé muú bwó ama anó mme detu wó ekose muú ayi abó alú me nnó anome mme detu nnó genó eyigé ásame né mekomejóó wyεé gebe wáwálé.

¹³ “Ne nana me nlé chwóó εta wyεé. Ne njógé unó bina ndere me nlú fa mme, nnó mpye εbwó abε ne nechóchó gbene wyε ndere me nwyaá nechóchó gbene. ¹⁴ Me ngare εbwó mekomejóó wyεé ne bóó mme apaá εbwó néndé εbwó ápófó mbwa ama ne bóó mme wyε ndere me nlá pó fó mbwa ama ne bóó mme. ¹⁵ Me nnene fó mmye nnó wó ofere εbwó fa mme. Nnene lé nnó wó obame εbwó ékágé εbwó akpe né amu muú nchyε. ¹⁶ Ébwó ápó fó mbwa ama ne bóó mme wyε ndere me nlá pó fó mbwa ama ne bóó mme. ¹⁷ Pye εbwó áchyεé gemége bwó wáwálé εta wyε. Ne wáwálé yimbo élé mekomejóó wyεé. ¹⁸ Ndere wó otóme me fa né mme, mbóntó ne me ntóme εbwó. ¹⁹ Me nchyε gemε ya mampye utóó byéé. Me mpye mbó gétúgέ bwó, nnó εbwó ntó áchyεé gemége bwó wáwálé mampye utóó byéé.

Jisós anemmye mbaá Nte wuú gétúgέ bóó abi ámage fyε nyε metóó ne ji

²⁰ “Me nnene fó mmye gétúgέ baá utóó baá bina εbwó bwó, nnene ntó gétúgέ bóó abi áfyε nyε metóó ne me élé áwuú mekomejóó wyε ayi baá utóó ba ágarege nyε. ²¹ Me nnenemmye nnó wó opyé εbwó ako abε muú ama, wyε ndere wó Nte wa olu muú ama ne me, me ntó nlu muú ama ne wó. Pye εbwó abε muú ama ne εsé nnó, bóó mme ákamé nnó wó ne otóme me. ²² Enógé ewé wó ochyεé me, ewú ntó ne me nchyεé εbwó. Mpye mbó nnó εbwó abε muú ama wyε ndere εsé ne wó delú muú ama. ²³ Me nlu muú ama ne εbwó, wó ntó olu muú ama ne me. Dépye mbó nnó εbwó ntó abε muú ama chánéné. Ndere elúmbó bóó mme ákágé nyε nnó wó ne otóme me, ne ákágé nyε ntó nnó wó obóó gejeé ne εbwó wyε ndere wó obóó gejeé ne me.

²⁴ “Nte wa, nkelege ntó nnó bóó abi wó ochyεé me, ábe ne me né mbaá yi me mbεé nyε, nnó ágé ntó enógé wa. Wó ochyεé me enógé ewéna gétúgέ gejeé eyigé wó obóó ne me gemεge nnó mme aló.

²⁵ “Éh, Nte wa muú olú cho, wáwálé, bóó mme ákágé fó wó, yémbó me nkágé wó. Ne bóó bina, abi wó ochyεé me ákaá ntó nnó wó ne otóme me. ²⁶ Me mpye εbwó ákaá wó, ne mpye nyε wyε εbwó ákágé wó yéndégébé nnó gejeé eyigé wó obóó ne me obó ntó ne εbwó ne nnó me mbε muú ama ne εbwó.”

18

Apyε Jisós

(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

¹ Jisós anerege mmyemenene, ji ne baá utóó bií ályaa melu ewémbó, achyaá genko eyigé akuú nnó Kidrón ajye kpe mmu maá mekóó fó. ² Ne Judas muú achyεge nyε Jisós mankwaá abó akaá ntó melu ewémbó néndé εbwó abó áchómege me wyε. ³ Ndere elúmbó, ji ase ekwó bóó bee ne ambame εcha upε Esówa abi anóó baá ámpyεé upε Esówa ne Farasi átóme áchwó né maá mekóó yimbo. Gébégé ájyεé ákpomé mmye ne unó ummye, alwéé desá ne bó akpógéfo. ⁴ Ne élé Jisós akaá me yéndégenó eyigé ápye nyε ne ji, ake mmye afii εbwó, agii εbwó aké, “Enyú dékelege ndé muú?”

⁵ Ashuú ji meko aké, “Dékelege Jisós muú Nasaret.”

Ji aké, “Me ne nlu ji.” Judas muú achyεé Jisós mankwaá alú ntó eféé tené ne εbwó.

⁶ Jisós ajógé ne εbwó nnó, “Me ne nlu ji,” ája mmye meso ákwe mme gbaram. ⁷ Ne ama agii εbwó aké, “Enyú déke dékelege wa?” Aké, “Dékelege Jisós muú Nasaret.”

⁸ Aké, “Pó me ngare enyú nnó me ne nlu ji? Ne mbógé nnó élé me ne enyú dékelege, lyage bóó bina ájyε. ⁹ Ajóó mbó nnó meko ayi ji abó ajóó ábé wáwálé. Ji abó ajóó aké, Nte yé muú ama ayi anome mme detú né geluage bóó abi ochyεé me ápó.”

¹⁰ Ne Simun Pita ajú yé aparanja ayi ji awyaá, asó etu ewé egbé εbwónyε ewé memfwé etukpe ámpyεé upε Esówa. Mabó memfwé yimbo makamege Malkós. ¹¹ Pita apyεgé mbó, Jisós ajóó ne ji aké, “Shwóré aparanja wyε yimbo né mmu mekó, wó

okélege fɔ nnó me nge efwyale ndere nte wa ake nge?"

Afe ne Jisɔs mbaá Anas

¹² Ndere elúmbɔ, muú kpaá bɔ́ bee ne bɔ́ bee bií chonchó ne ambame echa upe Esɔwɔ apye Jisɔs awe ji amu. ¹³ Ase ji ábɔ mbe afe né mbaá Anas nte Mendée Kaifas. Kaifas yina ne alú etúkpe ampye upe Esɔwɔ né nme eniné mbɔ. ¹⁴ Elé Kaifas yina ntó ne abɔ achyée nya bɔ́ Jus majyée nnó, "Elú galógáló nnó muú ama agbo gétúgɛ bɔ́ ako."

Pita ashya nnó akaágɛ fɔ Jisɔs

(Mat 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

¹⁵ Simun Pita ebwɔ́ ne maá utɔ́ Jisɔs yifɔ ama akwɔle Jisɔs meso. Etukpe ampye upe Esɔwɔ akaá maá utɔ́ yimbɔ chánéné, getu eyigémbɔ ályaá maá utɔ́ yimbɔ akpe ne Jisɔs né mmu dachi etukpe ampyeé upé Esɔwɔ, ¹⁶ Pita alá né dafye. Ndere Pita atene né dafye, maá utɔ́ ayi etukpe ampye upe Esɔwɔ akaá ji, aye bane meso mendée ayi alú menombi gébame, ajɔ́ mejɔ́ ne ji ne meso mendée yimbɔ alyaá Pita akpe muu. ¹⁷ Mesɔ mendée yimbɔ né meno gebame agii Pita aké, "Nnó wɔ́ ɔ́pɔ́fɔ́ maá utɔ́ ama né geluage baá utɔ́ Jisɔs?"

Pita ashuú ji meko aké, "Eeh, me mpó."

¹⁸ Gébé eyigémbɔ ntó gefwene gemmyée, baá défwɛ ne ambame dachi etukpe ásené mewɛ né dafye átene áwyaá. Pita ntó abɔ alú ne ebwɔ́ áwyaá mewɛ.

Jisɔs akpe unɔ́ mpa

(Mat 26:57-66; Mak 14:53-65; Luk 22:54, 55, 63-71)

¹⁹ Etukpe egii Jisɔs depɔ́ etiré détóme ne baá utɔ́ bií ne unó bi ji álérege. ²⁰ Jisɔs ashuú ji meko aké, "Me njógɛ me mejɔ́ gbɔ́gɔ́nɔ mbaá bɔ́ ako. Me nleberge unó yéndégébé né mmu macha mmyemenene ne echa upe Esɔwɔ mbaá ayi bɔ́ Jus ako áchómege. Yé genó gefɔ́ eyigé me njɔ́ bibí gepɔ́. ²¹ Ulanɔ́ wɔ́ ɔ́gigé me bɔ́ nkwe bina? Gii élé bɔ́ abi awuú genó eyigé me ngare ebwɔ́, neíndé ákaá uno bi me njɔ́."

²² Jisɔs ajógɛ mbɔ, membame dachi etukpe ayi alu fii ado ji né ushu. Agii ji aké, "Mbɔ ne wɔ́ ɔ́bɔ́ manshuú etukpe meko?"

²³ Jisɔs ashuú ji meko aké, "Mbógɛ mecho ewé me njɔ́ elú gyée, gare gabo ayi me njɔ́. Ne mbógɛ elú cho, ulanɔ́ wɔ́ ɔ́doó me." ²⁴ Eféé ne Anas atome yé Jisɔs wye amuú wɛwɛ mbaá Kaifas etukpe ampye upe Esɔwɔ.

Pita ama ashya Jisɔs manáne epea ne elé

²⁵ Ndere epyembɔ, Pita abɔ alú né dafye tené awyaá mewɛ. Agii ji aké, "Nnó wɔ́ ntó ɔ́pɔ́ fɔ́ maá utɔ́ ama né geluage baá utɔ́ Jisɔs?" Pita ashya aké, "Eeh me mpó."

²⁶ Maá defwɛ etukpe ampye upé Esɔwɔ ama ayi alú menme muú ayi Pita asɔ́ ji etu, agii Pita aké, "Nnó me nge fɔ́ wɔ́ né mmu maá mekɔ́ ne mende yimbɔ wɔ́?"

²⁷ Pita ama ashya wye shyá. Wye né gébé eyigémbɔ menɔ mekwɔ́ akú kɔ́kɔ́gólókɔ́.

Afe ne Jisɔs mbaá Palet

(Mat 27:1, 2, 11-14; Mak 15:1; Luk 23:1, 2)

²⁸ Bií uyyagé ne dondo gemua mme ákpakpa bɔ́ Jus ase yé Jisɔs né gepúge Kaifas afe ne ji né echa gɔ́mena bɔ́ Rom. Ebwɔ́ ambɔ́ akpe wye wɔ́. Apye mbɔ nnó ékágɛ ebwɔ́ ábé ne deba né mbe ushu Esɔwɔ néndé akélege manyé epaá koo upú.

²⁹ Ndere elúmbɔ Palet muú alú ngɔ́mena atané, aké ne ebwɔ́, "enyú deké mende yina apye nnó?"

³⁰ Ebwɔ́ ashuú ji meko aké, "Mbógɛ mende yina apɔ́ muú mebo fɔ́ wɔ́, mbɔ esé defye fɔ́ ji né amu jye wɔ́."

³¹ Palet aké ne ebwɔ́, "Sege ji enyú ambɔ́ depa mpa wuú ndere ebe nyú ejɔ́." Akpakpa bɔ́ Jus ashuú ji meko aké, "Ebé nyu bɔ́ Rom ekamege fɔ́ nnó esé desɔ́ mpa nnó áwá muú." ³² Genó eyigé ebwɔ́ ajɔ́ gepye nnó genó eyigé Jisɔs abɔ ajɔ́ atome ne gefógɛ negbo eniné ji agboó nye getane wáwálé.

³³ Ne Palet akere meso né mmu echa, mfwa akú Jisɔs agii ji aké, "Wɔ́ ne ɔ́lú mfwa bɔ́ Jus?"

³⁴ Jisɔs aké, "Wɔ́ mbɔ́ ne ɔ́fere mbɔ, waá nnó bɔ́ fɔ́ ne agare wɔ́ mmu ayi me nlú?"

³⁵ Palet ashuú ji meko aké, "Me, ɔ́fere nnó me nlú muú Jus? Elé bɔ́ bye ne anɔ́ baá ampye upe Esɔwɔ ne afye wɔ́ ne amu ya. Nde mecho wɔ́ ɔ́pye?"

³⁶ Ne Jis̄s ashuu ji meko aké, “Gefwa ya gepo f̄s eyigé b̄s mme. Mb̄ge geb̄ gebe eyigé b̄s mme, mb̄ baá defwe ba ammye nnó ékágé me nkpe né ámu b̄s Jus, yémb̄ gefwa ya getane mbaá yicha.”

³⁷ Ndere ji ajó mb̄ Palet aké ne ji, “Mmyéké w̄ olú mfwa?” Ne Jis̄s ashuu ji meko aké, “W̄ olú cho manjó nnó menlú mfwa. Ge ula bi ábyené me mb̄, ne getu eyigémb̄ ne nchwó fa mme nno ngáre b̄s wáwálé. Ne yéndémuú ayi agboó ne wáwálé, awuú mekomejó wa.”

³⁸ Ne Palet agiú ji aké, “Wáwálé elé ndé?” Agige mb̄ ama akere meso né dafye, mbaá b̄s Jus aké, “Me nge f̄s gabo ayi mende yina apyéé w̄.” ³⁹ Yémb̄ gep̄ge nyú gelú nno, yéndé ñme gébége epaá koó upu me mb̄ mamferé muú den̄ ama ndere enyú dékelege. Ndere elúmb̄ nnó enyú dékelege nnó mferé Mfwa b̄s Jus?” ⁴⁰ Palet ajógé mb̄, ébwó ákalé ne meko metometo, aké, “Oferege f̄s mende yina fere elé Barabas.” Barabas ab̄ alú mmu ayi achyege efwyale né melo.

19

B̄s bee ájwyagé Jis̄s

(Mat 27:27-31; Mak 15:16-20)

¹ Palet achye Jis̄s nnó, átule ji ne getó. ² Ne b̄s bee áto éla ewé elú meshií áfaá Jis̄s né mekpo, áfyé ji nkúu megélé né mmye éke mfwa. ³ Ajwyage ji aké, “Genwá gétyéé getyéé gebe ne w̄ Mfwa b̄s Jus” ne ádo ji ukpe kpe né ushu.

⁴ Palet ama akere achwó ajó ne b̄s bimbo aké, “Nana me nchw̄ ne ji né mbe ushu nyu yémb̄ kaáge nnó me nge f̄s gabo ayi ji apyéé w̄.” ⁵ Jis̄s atane né dafye ne éla ewé elú meshií meshií né mekpo ne nkúu megélé né mmye. Ne Palet ajó ne b̄s bimbo aké, “Gégé mende yimbo na.”

⁶ Anó baá ampye up̄ Esw̄ ne ambame écha up̄ agege Jis̄s, al̄ makale ne meko metometo aké, “Aw̄ ji né gekwa, áw̄ ji né gekwa.” Ajógé mb̄,

Palet ajó ne ébwó aké, “Enyú amb̄s sege ji dew̄ né gekwa, néndé me nge f̄s gabo ayi ji apyéé w̄.”

⁷ Yémb̄ b̄s Jus atome wȳ eshye ajógé aké, “Esé déwya ébe ewé ejó nnó ji ab̄ magbo. Néndé ji aké alú Maá Esw̄.”

⁸ Palet awúgé mecho ewéna, éfo ekw̄ ji metó d̄s. ⁹ Akere meso né mmu écha wuú, ama agiú Jis̄s aké, “W̄ otane éfo?”

Yémb̄ Jis̄s ashuu ji meko w̄. ¹⁰ Ne Palet ajó ne Jis̄s aké, “W̄ ukelege f̄s manjó mejó ne me? W̄ akaá f̄s nnó me nwyaá utó manlyaa w̄ oje ne nwyaá uto manw̄ w̄ né gekwa w̄?”

¹¹ Jis̄s ashuu ji meko aké, “W̄ óp̄f̄s ne utó mampye me genó mb̄gé uto bimbo ulá utane f̄s né mfaánebuú w̄. Ne getu eyigémb̄ muú ayi afyéé me né amu nyú, gabo awuú ajea apw̄s.” ¹² Palet awúgé mb̄, ab̄ akéle meti nnó ályaá Jis̄s ajyéé yémb̄ b̄s Jus akalege aké, “Mb̄gé w̄ olyage mende yina, ebyennó w̄ óp̄ f̄s mejeé Sesa. Yéndémuú ayi asele gem̄ jii nnó alú mfwa ebyennó akalege mankare gefwa ne mfwa Sesa mfwa Rom.” ¹³ Ne Palet awúgé mejó ewéna, ase Jis̄s afe ne ji né dafye. Jimb̄s ajwólé né geluoge mpa né mbaá ayi ákuú nnó, “Melu Mataá.” (Né Hibru ákuú mbaá yimbo nnó “Gabata”.)

¹⁴ Bií bimbo ulú elé bií bi b̄s Jus akpomege mmye manyé epaá koó upu. Ne metó ñw̄mese, Palet ajó ne ébwó aké, “Gége Mfwa nyú na.” ¹⁵ Yémb̄ ébwó ákalé aké cho ne ji ewú, cho ne ji ewú, aw̄ ji né gekwa. Ne Palet ama giú ébwó aké, “Dékelege me nwó mfwa nyú né gekwa?” Anó baá ampye up̄ Esw̄, aké, “Esé dep̄ sé ne mfwa yicha ékosé Sesa w̄.” ¹⁶ Ne kwyakwyaá, Palet achye yé Jis̄s né amu bw̄ nnó áw̄ ji né gekwa. B̄s bee áse Jis̄s áfé ne ji.

Aw̄ Jis̄s né gekwa

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

¹⁷ Jis̄s jimbo ne akpane gekwa jii afé né melú ewé ákuú nnó, “Melú Unkók̄ makpo.” (B̄s Hibru ákuú ntó melu ewémb̄ nnó “Golgota.”) ¹⁸ Elé né melu ewéna ne aw̄me Jis̄s né gekwa. Aw̄ ntó anjo makpo apea né ébi bw̄ ukwa. Aw̄ ama né egbé ébw̄ebe, ama egbé ébw̄nȳe ne Jis̄s né metó metó. ¹⁹ Palet asá ntó genó gef̄ aba né mekpo gekwa eyigé áw̄mé Jis̄s.

Asá wyeé nnó, “Jisós muú Nasaret Mfwa bós Jus.” ²⁰ Ne gejamégé bós Jus ájógé genó eyigé ásamé ábalé né mfaá mekpo gekwa néndé mbaá ayi awóme Jisós né gekwa alú kwókwólé ne Jerosale. Asa mansa nwe amimbó né mekómejóó Híbru, Latin ne Grek. ²¹ Anós bá ampyéé upé Esówa, ájóó ne Palet aké, “Osage fós nnó Jisós alú mfwa bós Jus, sa élé nnó ji ajóó aké, ‘Me nlu mfwa bós Jus’.”

²² Ne Palet aké ne ebwó, “Genó eyigé me nsame, nsa me.”

²³ Bós bee ánerege manwó Jisós né gekwa abó mandée jíí akare malu ani yéndémuú bee ase melu ema. Ase nto nku wuú ayi ji áfyéé ne áfyéé ewule. Nku yimbó apó ne nkwmé. ²⁴ Bós bee bimbó ajóó ne ate aké, “Dekarege fós nku yina, déhmeé lé megyaá wyeé mankaá muú ayi asélé ji.” Ápyé mbo nnó genó eyigé ásame né mekomejóó Esówa gebe wáwálé. Asa wye aké, “Akare mandeé ya áfyé ate amu, áse nku wa áhme megyaá wyeé.” Gé genó eyigé bós bee ápyembó.

²⁵ Ne bós fós abi atene kwókwólé ne gekwa eyi awóme Jisós wye, élé mma Jisós, menme mma Jisós ayi mendée, Méri mendée Klopas, ne Méri Magdala. ²⁶ Jisós ágegé ndere mma wuú átene eféé kwókwólé ne maá utós ayi jimbós Jisós agboó ne ji dós, ajóó ne mma wuú aké, “Mma, ge maá wye na.”

²⁷ Ne ajóó ntó ne maá utós yimbó aké, “Ge mma wye na.” Eló né gébé eyigémbó maá utós yimbó ase mma Jisós afe ne ji né gepú jíí, nnó ajwólege ne ji.

Negboné Jisós

(Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸ Ewyagé, Jisós akaá nnó ji anere me yéndégenó eyigé ji abós mampye, ne nnó genó eyigé mekomejóó Esówa ajóó gebe wáwále, ajóó aké, “Mmwólé manaá epyéé me.”

²⁹ Eké epyéémbó, nkwa fós alú eféé, ayi áfyé mmós amí mamyáme magbeé wyeé. Áse ekochá, ányua né mmu mmós amibó, áfaá né eta maá genós eyigé akuú hisóp, ábwéé até Jisós né ubós meno. * ³⁰ Ne gébége Jisós

anyú mmós amimbó aké, “Nnere utós ba.” Ájógé mbó, amo mekpo mme, afye geme jíí né amu Nte wuú Esówa.

³¹ Bíí bimbó, éle bíí ébi bós Jus ákpomege mmye manyé uwyaá bwó. † Ebwó akélege fós nnó bíí bimbó ubane unkwó bós abi awóme né ukwa. Ajye jóó ne Palet nnó achyéé ebwó uto ájye ákore uka bós bimbó né mfaá ukwa, áfere unkwó ebwó. ³² Ne bós bee achwó ákore uka bós apea abi awóme ebwó ne Jisós. ³³ Achwógé mbaá Jisós, ákore sé uka bíí wó néndé age nnó ji agbo me. ³⁴ Yémbó muú bee ama ajo egbe amba wuú ne nekó. Tenétené yimbó manoó ne manaá matanege. ³⁵ Muú yi agene unó bina ne agaré. Ne unó bi ji agare ulú wáwálé. Ne jimbós akaá nnó ji agarege wáwálé nnó apye enyú ntó défyé metós ne Jisós. ³⁶ Unó bina upye nnó genó eyigé ásame né mmu nwe Esówa ube wáwálé. Asa wye aké, “Yé gegoó jíí gemma akós fós.” ³⁷ Ne ama ása ntó né melu nwe Esówa ewé fós aké, “Ápele nye muú ayi ebwó ájomé.”

Aníí Jisós

(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ Unó bina upyege, Josef muú meló Arimatya ajye gíí ne Palet nnó agó ji afere genkwógé Jisós né gekwa. Josef abó alú maá utós Jisós ama, yémbó akwólege ji bibíí néndé afós ákpakpa bós Jus. Palet akamege, Josef ajye fere genkwógé Jisós né gekwa afé ne geji. ³⁹ Josef afé ebwó ne Nikodemus muú abó achwó gé Jisós ne utuú. Nekodemus achwó ntó ne gejamégé maka gebe. Akwyéé mami ne unó bi akuú nnó merrh ne alose. Manós genógé bó kilo usaá upea meso efya. ⁴⁰ Ebwó ákpa genkwógé Jisós, afyege ji unó ebimbó ne mmye aní ne éshyé ndeé. Gé mbó ne bós Jus ákwyege genkwógé muú ne aníí. ⁴¹ Né mbaá yi awóme Jisós né gekwa, maá mekós alú wye. Né mmu maá mekós yimbó ntó, menome meke ewé álá alú danií muú fós ébó elú wye. ⁴² Aníí Jisós né mmu menome ewémbó néndé mbaá yimbó, alu kwókwólé. Ne bíí bimbó ntó bós Jus ákpomege mmye nnó bíí ujyage ebwó ányé uwyaá bwó.

* **19:29** Elú wáwálé nnó: Jon afyé genóge hisóp né nwe wuú gétúgé genó eyigé apyéé ne ji gébége epaá koo upú.

† **19:31** Elú wáwálé nnó: Uwyaá bina, ulú lé uwyaá kpaá néndé ukwe gébége epaá koo upu.

20

Menome ɛla mewa

(*Mat 28:1-10; Mak 16:1-10; Luk 24:1-12*)

¹ Bií mbɛ né uwyaá, ne dondo gemua mme Mɛri muú melo Magdala afé né menome ɛwé abó anií Jisɔs. Ajyɛge, agɛ nnó áferé ntaá ɛniné abó ákweré embú menome. ² Ndere áɛene mbɔ Meri muú melo Magdala abó gatélé akere ajyɛ garé Simun Pita ɛbwó ne maá utɔ́ ayifó ayi Jisɔs ágboó ne ji dɔ́ aké, “Áfere Ata né mmu menome, ne ɛsɛ dékaá fɔ mbaá ayi ájyɛ belé ji wó.”

³ Ajógé mbɔ, Pita ɛbwó ne maá utɔ́ yimbɔ átane áfɛ né menome. ⁴ Ndere ájyɛ, álómege gatele. Yémbɔ maá utɔ́ yimbɔ alome apwɔ Pita, ne abó mbɛ akwɔne né menome. ⁵ Akwɔnege wyɛ, asé mmyɛ mme apɛ né mmu menome, agɛ ubaá ɛshyɛ ndeé ɛbi abó anií Jisɔs ne ubi yémbɔ, akpɛ fɔ né mmu menome wó. ⁶ Ne Simun Pita muú abɔ alú meso akwɔnege, akpɛ né mmu menome, agɛ ubaá ɛshyɛ ndeé ɛbimbɔ ɛfɛé. ⁷ Agé ntó gebagé ndeé ɛyigé abɔ anií Jisɔs né mekpɔ ndere gelú pwipwi né mbaá awuú cha. Ɛpófɔ mbaá ama ne uba ɛshyɛ ndeé ɛbimbɔ. ⁸ Ne maá utɔ́ ayi abɔ abɔ́ mbɛ akwɔne né menome, akpɛ ntó né mmu menome Jisɔs, agɛ unó bi upyɛ, akame nnó elú wawale. ⁹ (Yé elé ɛbwó áɛene unó bina, álú wyɛ dankaá genó ɛyi mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ abɔ ajɔ́ nnó Jisɔs abɔ mankwilé né negbo.) ¹⁰ Ne baá utɔ́ bií agɛge mbɔ áma akere meso né upú bwó.

Jisɔs alere mmyɛ mbaá Mɛri Magdala

¹¹ Yémbɔ Mɛri álá dafyɛ tɛné né alilé. Ndere alilé abyelɛ mmyɛ mme apɛ né mmu menome, ¹² agɛ makiénné Ɛsɔwɔ apea ne mandeé pópó mmyɛ, ájwɔle né mbaá yi abɔ ábelé genkwógé Jisɔs. Ɛma né mekpɔ, ɛma né uka. ¹³ Makiénné yimbɔ, ágií Mɛri áké, “Mma wɔ ɔlilé ndé?”

Ashuú ɛbwó meko aké, “Akpa Ata wa ne me nkaá fɔ mbaá yi ájyɛ bele ji wó!” ¹⁴ Ajógé mbɔ, abwɔlé mmyɛ ake apele agɛ ndere Jisɔs atene, yémbɔ akaá fɔ nnó elé Jisɔs ne atene mbɔ wó. ¹⁵ Jisɔs agií ji aké, “Mma wɔ ɔlilé ndé? Ndé muú wɔ ɔkɛlege?”

Mɛri afere nnó elé mbɔ́ maá mekɔ́ yimbɔ ne ji agene mbɔ, ajɔ́ ne ji aké, “Ata

mbɔgé wɔ ne ɔkpane genkwɔ jii lere me mbaá ayi wɔ ɔbele geji, me njyɛ mkpa.”

¹⁶ Ajógé mbɔ, Jisɔs akú ji aké, “Mɛri” abwɔlé mmyɛ apɛ Jisɔs, ajɔ́ né mekómejɔ́ Hibru aké, “Rabɔni” (ula Rabɔni utɛné nnó “Ménleré.”)

¹⁷ Jisɔs ajɔ́ ne ji aké, “Ɔtage me, néndé me nlú dankwɔ njyɛ mbaá Nte wa. Cho gare elé anmé ba nnó me nlé nkɔwɔ njyɛ mbaá Nte wa muú alú Nte nyú ntó. Ɛsɔwɔ wa ne Ɛsɔwɔ nyú ntó.”

¹⁸ Mɛri muú melo Magdala ajyɛ gare baá utɔ́ Jisɔs aké, “Me nge Ata.” Ne agare ntó ɛbwó unó bi ji ajɔ́ ne ji.

Jisɔs alere mmyɛ mbaá baá utɔ́ bií

(*Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Anj 1:6-8*)

¹⁹ Né nkwalé bií mbɛ né uwyaá, baá utɔ́ Jisɔs ányweré mbaá ama, ágbɛ mano mbií néndé áfɔ́ bɔ́ Jus. Ne Jisɔs akpɛ atɛné né metɔ́ metɔ́ bwó aké, “Nesɔ nébɛ ne ɛnyú.”

²⁰ Ajógé mbɔ, alere ɛbwó mabɔme upa né amu jii ne ɛgbɛ mmyɛ wuú. Baá utɔ́ bií ágege ji mbɔ álú ne nechɔchɔ ndere áɛené Atá. ²¹ Jisɔs ama ajɔ́ ne ɛbwó aké, “Nesɔ nebe ne ɛnyú, ndere Nte wa atɔme me, mbɔntó ne me ntɔme ɛnyú.” ²² Ajógé mbɔ afɔ ɛbwó gejulɛ né mmyɛ aké “Sege Mendoó Ukpea. ²³ Yendemuú ayi ɛnyu dejigente gabo wuu, Ɛsɔwɔ ajigente gabo muu yimbɔ, ne yende muu ayi ɛnyu dela dejinte gabo wuu wɔ, Ɛsɔwɔ nto ajige fɔ nte gabo wuu.”

Jisɔs alere mmyɛ mbaá Tɔmasi

²⁴ Gébége Jisɔs achwó lere mmyɛ mbaá baá utɔ́ bií, ngba wuú ama né geluage abi áfyanéapeá ayi akuú ji nnó, Tɔmasi maá gefa abɔ apó. ²⁵ Tɔmasi achwógé baá utɔ́ abifɔ ágare ji aké, “Ɛse degɛ Ata.”

Tɔmasi aké, “Me nla ngé fɔ mabɔme upaá mpi né maka amu jii me nta ɛnɔ ɛbwɔ wa wyɛ, mma nta nto ɛbwɔ wa né nebɔmé gepa ɛnií nélú ji né ɛgbé amba wɔ me nkamege fɔ.”

²⁶ Ndɔ ɛneé ɛkógé, baá utɔ́ Jisɔs ama anywere, né mmu gepú. Ne Tɔmasi alu ne ɛbwó. Agbé manombi, ne aké apele Jisɔs achwó tene né metɔ́ metɔ́ bwó aké, “Nesɔ nebe ne ɛnyú.” ²⁷ Ajɔ́ ntó ne Tɔmasi aké, “Fyɛ ɛnɔbwɔ wyɛé fa. Pɛ amu ya. Nyaá ɛbwɔ

wy^é ɔta egbe amba wá. Ɖbe^gé sé ne dembyo kamé wy^e kamege ne me.”

²⁸ Ne Tɔmasi ashúú jì meko aké, “Ata wa ne Ɛsɔwɔ wa.”

²⁹ Jisɔs ajɔɔ ne jì aké, “Elé wɔ ɔgene me, ne ɔkame nnó élé me? Metɔɔ megɔmegɔ eb^éé ne bɔɔ abi álá age me wɔ, yémbɔ áfy^éé matɔɔ bwó ne me!”

Ula bi asame ηwe yina

³⁰ Ne Jisɔs apy^e gejamégé upɔɔ ufélékpa né mbe ushu baá utɔɔ bií ebi álá ása fɔ ubi né mmu ηwe yina wó. ³¹ Yémbɔ ása lé bina nnó upy^e enyú dékamé nnó Jisɔs ne alú Muú yi Ɛsɔwɔ akweré jì elá gefwa, nnó jì alú Maá Ɛsɔwɔ. Ne nnó dekamege mbɔ debɔɔ genwá eyi gélágé byé gétúgέ mabɔ mií.

21

Jisɔs alere mmye mbaá baá utɔɔ bií ake-neama

¹ Mboó ndɔ fɔ ekoge, Jisɔs ama alere mmye mbaá baá utɔɔ bií né eb^éé mega ewé ákuú nnó Tiberas. Gé na ne Jisɔs alere mmye mbaá baá utɔɔ bií. ² Simun Pita, Tɔmasi maá gefa, Nataniél muú melɔ Kana né gebage mewaá Galilií, baá Seb^edee ne baá utɔɔ abifɔ makpo apea ábɔ álú mbaá ama. ³ Ne Simun Pita ajɔɔ ne ebwó aké “Me nkelege manjy^e ntófɔ.”

Ebwó ntó aké, “Ese ntó déjy^e ne wɔ.” Ebwó ako ajy^e kp^e mmu ekp^eé. Né utuú bimbo yé genó ebwó áwa wó. ⁴ Ndere bií ujjage, Jisɔs achwɔ atene né mapea eb^eé mega, baá utɔɔ bií agege jì akaá fɔ jì wó ⁵ Jisɔs akú ebwó aké, “Baá ba, déwaá meshuu fɔ wɔ?” Ebwó áshuú jì meko, “Déwa wó.”

⁶ Ajɔɔ ne ebwó aké, “Nmé^gé ntofo nyú né egbe ebwony^e ékp^e, déwane ny^e meshuú.” Anmé^gé, meshuú eyi es^ele, epwɔ ebwó manja afy^e mmu ékp^e néndé eja dɔɔ.

⁷ Epyege mbɔ, maá utɔɔ ayi Jisɔs abɔɔ gejeé ne jì dɔɔ, ajɔɔ ne Pita aké, “Muú ayi ajó^gé mbɔ ne es^e élé Ata.” Simun Pita awúge ndere maa utɔɔ yimbɔ ajɔɔ ake “Muú ayi ajɔɔ mbɔ mejɔɔ ne es^e ele Ata” Akwy^e afy^e mandeé mmye (néndé abɔ afere áji) Anyo achɔ né nnyi. ⁸ Baá utɔɔ abifɔ álá né mmu ekp^eé ajame dansa ne gejamégé meshuú eyi elú wy^e nnó achwó né mapea nnyi. Mantane né mapea nnyi ɔkwone mbaá ayi ebwó ajame dansa alú genó^gé

maty^é amu usaá upea meso efya. ⁹ Ajágé dansa yimbɔ akwonege né mapea nnyi, age ujenjeé mew^e ne br^ed wy^e nere. ¹⁰ Jisɔs ajɔɔ ne ebwó aké, “Chwɔge me ne meshuú fɔ eyi enyú déwane mbɔ.”

¹¹ Simun Pita akwɔ akp^e mmu ekp^eé aja dansa yémbɔ achwó ne jì né mewaá. Dansa yimbɔ agbeé ne gejamégé meshuú kpakpa. Meshuú elú usaá ukenéama meso efyane el^éé (153). Ne yé élé meshuú ejame, dansa yimbɔ agyalé wó. ¹² Ne Jisɔs ajɔɔ ne ebwó aké, “Chwɔge dégbaré un^e dondo”. Ne yé maá utɔɔ ama ayi an^ea metɔɔ mangií jì nnó, “Ɖlu wa?” apó; néndé ebwó ákaá nnó élé Ata. ¹³ Jisɔs ajy^e bɔ br^ed yimbɔ ne meshuu ntó achy^éé ebwó.

¹⁴ Gé manjane al^éé na ayi Jisɔs alere mmye mbaá baá utɔɔ bií gébé^gé jì akwilé né negbo.

Jisɔs ajɔɔ ne Pita nnó mbɔgé abɔ gejeé ne jì apy^e utɔɔ bií

¹⁵ Ebwó anerege mangbaré un^e, Jisɔs agií Simun Pita aké, “Simun, maá Jon nnó wɔ ɔbɔ gejeé ne me dɔɔ, ɔpwɔ abifɔ na?” Ne Pita ashuú Jisɔs meko aké, “Eh Ata, wɔ ɔkaá nnó me mbɔ gejeé ne wɔ.”

Jisɔs ajɔɔ ne jì aké, “Pele baá magɔ^hme ya.” ¹⁶ Jisɔs ama agií jì manjane apea aké, “Simun Pita maá Jon nnó ɔbɔ gejeé ne me?”

Pita akame aké, “Eh Ata wɔ mbɔ ɔkaá nnó mbɔ gejeé ne wɔ”. Jisɔs aké, “Pele magɔ^hme ya”. ¹⁷ Ama agií Pita ne manjane ayi ágbeé al^éé aké, “Simun maá Jon nnó wɔ ɔbɔ gejeé ne me.”

Agigé mbɔ, metɔɔ ɛsɔ Pita gétúgέ agií jì té manjane al^eé nnó, “Pita nnó wɔ ɔbɔ gejeé ne me?” Getu eyigémbɔ Pita ashuú jì meko aké, “Ata wɔ ɔkágé unó uko, ɔkaá chánéné nnó me mbɔ gejeé ne wɔ.” Jisɔs ajɔɔ ne jì aké, “Pele magɔ^hme ya.” ¹⁸ Ngarege wɔ wáwálé nnó, “Gébé^gé wɔ ɔlu gesage muú, wɔ mbɔɔ ɔfy^e mandeé ɔjy^éé yénde mbaá ayi wɔ ɔkelege, yémbɔ gébé^gé ɔkwage ukoó, ula bwy^e élé amu mfaá ne élé muu yicha ne afy^éé wɔ mandeé ágbárege wɔ ebwɔ aja wɔ meti ɔjy^e mbaá ayi wɔ ɔlá ɔkelege fɔ manjy^e.” ¹⁹ Jisɔs ajɔɔ mejɔɔ ewéna ne Pita mampy^e jì ákaá gefoge negbo eniné Pita

agboó nye ne achyεέ Εsάwά ηgά. Jisás ajógé mbά aké ne Pita, “Kwάle me.”

²⁰ Pita abwάlége mmyε, age ndere maά utάά ayi Jisás abάά gejeé ne ji dάά akwάlege εbwά. Elé maά utάά yina ne abά ajwάlé nya agii Jisás né εgbε mmyε, gébégé εbwά anyεέ menyεέ, agii Jisás nnό, “Ata ndé muú wά άke achyεge nye wά mankwaά?” ²¹ Pita agége ji agii Jisás aké, “Ata ji ntό yé?”

²² Ne Jisás ashuú Pita meko aké, “Mbάgé me nkelege nnό ji abε meβε kpaά te me nchwάά, wά άbά ndé mechά wyεέ? Wά kwάle elé me.”

²³ Ajógé mbά, mechά εwéna εke ekwάne mbaά baά utάά abifά nnό Jisás aké maά utάά yina agboό fά. Yémbά Jisás ajάά fά nnό maά utάά yimbά agboό fά wά. Ajάά elé nnό, “Mbάgé me nkelege nnό ji abε meβε kpaά te me nchwάά, άbά ndé mechά wyεέ?”

²⁴ Ge elé maά utάά awú ne agarege unό bina. Asά ubi né mme ne εsé dékaά nnό unό bi ji agarege ulú wάwάlé.

²⁵ Gejamege unό εbifά ulú ntό εbi Jisás apyεέ. Mbάgé abά ása ubi uko né mme, mbά melú εβεέ fά fa mme εwé ábélege bά ηwε abi ásame ubi.

Nḡwe UTÓÓ ANḡBÁ JISÓS ndere Lukase asamé

Ulaulo

¹ Ata Tyófilos, né ḡwe mbe yimbó ntóme wó, nsá uno uko ebí Jisós abó apyé ne aléré bós, lo né gébé eyige ji alós utóó bíí, ² kpaá te gébé eyige ji ajyé mfaánebuú. Gemége nnó ji ajyé né mfaánebuú, achye bós bíí ji ajyá nnó ábē anḡbá bíí majye né uto Mendoó Ukpea. ³ Gébége Jisós akwilé né negbo, abelé fa mme usaá ndó upéa. Né ndó yimbó, alerege anḡbá bíí mmye né gejamége mati ayi ebwó alá kagé be sé ne dembyó nnó ji alu mebe. Ne agare ebwó mecho ewé Esowó ágbárege nye gefwa jíí. ⁴ Ne nkane ji alu chóncho ne ebwó, afyé ebwó ebe ake, “Jwólege fa né Jerosale, degilé echye ewé Nte wa abó anyéméno nnó atóme nye nkane me mbó ngare enyú. ⁵ Geno eyige njogémbó gelu nnó, ndó eja sé dós wó eyi Esowó afyé nye enyú né amu Mendoó Ukpea wye nkane Jón abó afye nya bós né mmu nnyi.”

*Esowó ase Jisós afé Mfaánebuú
(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jón 20:19-23)*

⁶ Gébége baá utóó Jisós áma jwóle chóncho ne Jisós ágií ji áke, “Atá gébé gekwané eyigé ɔmage pye nnó esé bós Isrēli dégbaré gefwage sé?”

⁷ Ne Jisós ashuú ebwó meko aké, “Nte wa akwye me abelé né uto bíí gébé eyigé unó bina upye nye, ne epófó ewé enyú dekaáge gébé eyigémbó. ⁸ Ne genó eyigé debó mankaá gelu nnó, Mendoó Ukpea echwóge enyú mmye, echyege nye enyú uto ne enyú degarege bós né Jerosale gefóge muú yi me nluú, ne damage garege nye né maló bós Jus ako, ne degarege wye deyye né meló Samariya kpaá te dekwónege mbaá yi mme akwya.” ⁹ Ndere Jisós ajóge depó tire na, Esowó aló mansé ji ajye né mfaánebuú, ne baá utóó bíí ála ápelé ame mfaa. Akwó afé kpaá gekó gekweré ji.

¹⁰ Ndere ebwó álu áfyé ame mange ji, eké ewyage áge ande fó apéa ne mandeé pópó mmye, átené kwókwólé ne ebwó. ¹¹ Ewyagé ande bimbó áké ne ebwó, “Bós Galilií, enyú detené fa depele ame mfaá nde? Jisós yina ayi alya enyú akwóme mbó mfaánebuú fi, amage kéré nye meso wye nkane degéné mbó ji ajyé.”

Matyas ase melú Judas

¹² Ne anḡbá Jisós ályágé mekwé Olif, ákére né Jerosale, neke nélu genóge ebwó ne meno. ¹³ Akwónégé né meló Jerosale, ákwó mfaá enyón ákpe mmu maá gepú ayi ebwó ábélege. Ebwó alu Pita ne Jón, Jemsi ne Andru, Filip ne Tómasi, Batolomyo ne Matyo, Jemsi maa Alfós, Simun ayi ákuú ji muú ukóge ne Judas ayi maá Jemsi. ¹⁴ Ebwó ako áchómege yendégébé ánenemmye metóó ema chóncho ne andeé fó abi ábó ákwólege Jisós, ne anḡmé Jisós ne mma wuú Meri.

¹⁵ Né bífó bós abi akame ne Jisós áchomé ebwó ako, alu genóge usaá ukene. Ne Pita akwile ka aké ne ebwó, ¹⁶ “Anḡme ba, geno eyige ḡwe Esowó ajóó nya gebó nye mambé wáwálé, Mendoó Ukpea ebó epyé Mfwa Devid nnó abó mbe agare geno gefó getuge Judas ayi abó ajamé bós meti nnó apyé Jisós. ¹⁷ Judas abó alu muú ama né geluagé esé, Jisós abó ajya ji nnó apyege gefóge utóó uma ne esé.”

¹⁸ Ndere Pita abó ajóge mbó, elu nnó Judas apyege geboboge mecho ewé, áse ḡka ji, ájye na melu mme, efé ne akwené ushú mme, une ugbóge, mbwé une ewó. ¹⁹ Bós ako bi alú né Jerosale, áwúge mechó ewé, ákuú melu mme ewémbó né mejóó bwó nnó Akeldama. Ula utené nnó, “Mewaá gewu.”

²⁰ Pita ama jóó aké, “Mfwa Devid abó asá né ḡwe makwa jíí nnó, ‘Achye gepú jíí gelá gewa,’ Achye muú amage ajwóle sé mmu. Ne ama sá nnó,

‘echye muú ayicha ase melu utóó wuú.’

²¹⁻²² “Ndere elúmbó, muú ayicha abó mambané esé nnó décho, dégarége nkane Atá Jisós akwilé né negbo. Yémbó muú yimbó abó mambé ayi abó akéné ne esé ne Jisós, lo né gébé eyige Jón abó awyáge bós

manaá Eṣṱwṱ kpaá ekwṱne né gébé eyigé Eṣṱwṱ aselé Jisós né eta sé aye mfaánebuú.”

²³ Eféé ne ebwṱ aya bṱ apéa, muú yi ama akamege Josef ayi ákuú ntó ji Basabas ne ama ákuú ji ntó Justós. Ne ayifṱ akamege Matyas. ²⁴ Ne ebwṱ anemmye áké, “Atá wṱ ne ṱkaáge matṱ bṱ ako. Léré esé muú yi ṱya, ²⁵ nnó ábé ngbá Jisós ne ase melu utoó Judas maá utoó wye ayi ji alya aye mbaá yi akwane ne ji.” ²⁶ Anégemmye mbṱ, áhme megya nnó áya muú ama. Ne aléré nnó Matyas ne ábéé. Ne áse ji ágbéé ne ángbá Jisós abi afyaneama.

2

Mendoó Ukpea Echwa

¹ Bií epaá ewé ákuú Pentikos ukwónégé, bṱ bi áfyé matṱ ne Jisós ako abṱ áhomé melu ema ne meko ebwṱ ama. ² Ake áwuú geyage genó gefṱ getané mfaá eké mbyo gechwṱ gekpe mmu gegbeé gepú eyige ebwṱ abṱ alu. ³ Aké ápéle ágé genó eyi gelu nkane manómé mewé. Atya, ájyé tene, yéndémuú mmye. ⁴ Ne Eṣṱwṱ apyéé Mendoó Ukpea echwa kpe egbeé bwṱ matṱ ne epye bwṱ alṱ manjṱ ufṱ mejṱ ufṱ ufṱ.

⁵ Né gébé eyigémbṱ, bṱ Jus ne bṱ bi ánoge Eṣṱwṱ abṱ átané né malṱ mako áchwṱ né Jerosale. ⁶ Awuúge gewya eyigémbṱ, gejamégé bṱ áchwṱ nṱ bṱ bi áfyé metṱ ne Jisós mme. Awuúge nkane bṱ Jisós ájge unó ne yéndémuú awúgé né mejṱ wuú, epwṱ ji uto. ⁷ Ala amé mekpṱ fuú ájge ne ate áke, “Bṱ bi ájge na ako, átané gebagé Galilií. ⁸ Ne epye nnó ne ebwṱ ájge mejṱ esé? ⁹ Esé bifṱ detane Patiyans, Medis ne Elam, abifṱ átané Mesopotemya Judiya ne Kapadosia ne abifṱ átané nto Póntós ne Esya. ¹⁰ Abifṱ átané Frigiya ne Pamfilya, abifṱ átané Ijip ne gebage mewaá Libya kwókwólé ne Seren. Abifṱ átané Rom, abi álu bṱ Jus, ne abifṱ álaá bṱ Jus. ¹¹ Abifṱ átané Kret ne Arabyan. Yémbṱ esé ako dewuú bṱ bimṱ nkane ájge ufṱ mejṱ esé, ágarege ukpekpe unó bi Eṣṱwṱ apyéé.” ¹² Alá mano mekpṱ fuú ne elú wye ebwṱ matṱ tametame, ágige wye ate áké, “Ewéna etené mbṱ nnó”? ¹³ Yémbṱ abifṱ álṱ manjwya le jwyage áké, “Bṱ Galilií bina, mmṱ mapye ebwṱ.”

Mekomejó Pita

¹⁴ Ne Pita akwile ka ne angbá abifṱ afyaneama, ajgé ne njune bṱ bimṱ áké, “Enyú bṱ Jus ne bṱ ako abi alu né Jerosale, wuúge, nkelege mangaré enyú ula mechwé. ¹⁵ Gébé gelú mbṱ le kálánká eneneama dondo, bṱ bina alu danyú mmṱ fṱ nkane enyú deferege. ¹⁶ Geno eyi gepyéé mbṱ nana, elé eyigé Joel muú ekpave Eṣṱwṱ abṱ ajṱ te gachi nnó, ¹⁷ Eṣṱwṱ áké,

‘Meso gébé nchyege nye Mendoó wa mbaá bṱ ako.

Ne baá nyú abi andeé ne ande áwuú nye depṱ ne me, ágárege.

Nje usa nyú agéne nye depṱ ta ne ágárege, ne akoó ande nyú agene nye ujya. ¹⁸ Né gébé eyigémbṱ nchyege nye nto Mendoó wa mbaá baá utoó ba ako, ye mendée ye mende ne ebwṱ áwuú nye depṱ ne me, ágárege. ¹⁹ Mpye nye bṱ áge ufelekpa né mfaánebuú, ne ukpekpe uno né mme.

Agéne nye manoó, mewé ne gelógé amuawé

ne mfaá alá nye chuchu eke manoó,

²⁰ ημεέ ένόμεγε nye gemua gekwé ne mfaá alá nye chuchu eke manoó, gemége nnó bií Atá Eṣṱwṱ ebi upwṱ amu ukwṱne. ²¹ Ne elé bṱ bi ánge Atá mmye, ne áférege ebwṱ né efwyale gabo.’ ”

²² Pita amajṱ áké, “Bṱ Isréli wuúge, Jisós ayi Nasaret alu muú yi Eṣṱwṱ alere enyú chánéné nnó, ji ne atame ji getuge enyú dege ndere abṱ apyéé ukpekpe uno bi ulere nnó Eṣṱwṱ ne achyege ji uto. Enyú dekaá nénde uno bina ubṱ upye metṱ metṱ enyú. ²³ Jisós yina, ele ayi enyú dechye eta bṱ nchye nnó áwṱ né gekwa. Yémbṱ ele Eṣṱwṱ ne abṱ áméé me ábelé ne akaá nnó mbṱ ne epye nye. ²⁴ Ne apye Jisós akwilé né negbo, atane ne manome nénde negbo nebṱ nepṱ ne eshye mangbaré ji, alá nkane muú denṱ. ²⁵ Ne Mfwa Devid abṱ ajṱ depṱ ti getúgé Jisós áké,

‘Ngene Atá Eṣṱwṱ né mbe ushu wa né gébé geko.

Alu me égbé ebwṱnye nnó mbege ne efṱ.

²⁶ Né getú eyigémbṱ nlu ne nechóchṱ né metṱ nkwané, mbene.

Me nlu mekwaá ne ngboó nyé, yémbó nwyá uméé,

²⁷ gétúgέ nkaá nnó wó yi ọlu Èsòwò, ọlyage nyé fò mendoó wa elá né melo áwuú bọ́,

ọlyágé nyé fò Maá utóó wye yi apyéé utóó chánjéné apwané mmu menome.

²⁸ Wó ọléré me meti ewé mbọ́ mankoó ne mbó genwá.

Mbε nyé né mbε ushu wye, ne metóó megómegó.’”

²⁹ Ne Pita ama jóó aké, “Àṅmé ba, mbó mangaré enyú gbàgànnó nnó gekwenegé nte esé, Mfwa Dεvid yelé abó ajóó mbó agbó, ánií ji, ne menome wuú elu fa tε fina.

³⁰ Abó alu muú ekpávé Èsòwò ne abó akaá menomenyεé ewé Èsòwò abó anyéé ne ji. Ne Èsòwò jimbóó ashu meko aké, ‘Ji apye nyé mpyáne Dεvid ama nnó ábέ Mfwa nkane Dεvid jimbóó abó alu.’ ³¹ Ebyennó Dεvid abó abó mbε agε genó eyige Èsòwò apyéé nyé meso gébé; ne alere nnó Èsòwò apye nyé Muú yi Èsòwò akweré ji elá gefwa nnó akwile né negbo. Gé wye genó geji ne ji abó jóó nnó ji alá fò né melo áwuú bọ́, ne genkwo ji gepwánege fò mmu menome. ³² Muú ayi Dεvid abó ajóó bó elé Jisós. Èsòwò apye ji akwile né negbo ne esé ako abi delu ankwale bií dékpá amε dégé ji wáwále. ³³ Nte wuú Èsòwò apyεgé ji akwile né negbo, apye ji ajwale ne geluoge enogé eyi gelu né egbe ebwonye wuú, ne achye ji Mendoó Ukpea nkane ji abó anyémeno nnó apye. Genó eyigé enyú dewuú né degene mbó, ele Èsòwò Mendoó Ukpea ewu ne Jisós atómé mbaá bọ́ bií. ³⁴ Dεvid ajoye mfaánebuú wó; yémbó aké,

‘Ata Èsòwò ajóó ne nte wa nnó,

jwale fa né geluó eyi gelu me egbe ebwonye,

³⁵ kpaá tε gébé gekwonege nyé eyige mpwó bọ́ mawame bye,

mpye bwó ala eké mboó eweé nnó ọneré uka mfaá.’

³⁶ “Bọ́ Isrẹli ako ábó mankaá chánjéné nnó Jisós ayi enyú dewómé mbó né gekwa, ele ji ne alú Muú yi Èsòwò akweré ji elá gefwa ne alu ntó Atá ayi abó bọ́ ako.”

Bọ́ mbε abi ákamé mekomejóó Pita

³⁷ Bọ́ bina áwuúgé mekomejóó yimbó, anyií ebwó matóó ne ágií Pita ne àṅgbá abifó aké, “Àṅmε esé, nana ese depye nnó?”

³⁸ Pita ashuú bwó meko ake, “Yéndémuú nyú abó mankwore metóó wuú ne áwyaá ji manaá Èsòwò né mabó Jisós Kras. Depyéégémbó, Èsòwò ajige nyé nte gabo nyú ne achyege nyé enyú echye wuú ewé elu Mendoó Ukpea. ³⁹ Èsòwò abó anyémeno ewéna né eta nyú ne baá nyú ne mbaá bọ́ ako abi alu maló ayicha. Menomenyεé ewé elu mbaá bọ́ ako bi Ata se Èsòwò akuú nnó abε abií.”

⁴⁰ Ne Pita ama gare ebwó gejame depó, ne achye ebwó majyé aké, “Póoge gemε nyú né efwyalé ewe Èsòwò atóme nyé mbaá bọ́ njoyene ubeé enine na.” ⁴¹ Bọ́ awuúge mekomejóó Pita, gejame ákamé ne áwyaá ebwó manaá Èsòwò. Bií bimbó, délé bọ́ aléé (3.000) ácho né geluage bọ́ abi akame ne Jisós. ⁴² Ne ebwó áfyé makpo bwó né uno bi àṅgbá Jisós álerege, ájwalege melu ema, anyéé menyéé ne ánenemmye chóncho.

Genwágé Bọ́ Jisós

⁴³ Ne àṅgbá Jisós ápyéε ufélékpa ne ukpekpe unó bi ulere utó Èsòwò, ne bọ́ ágegé ubi áfó, ne áchyege bwó enoge. ⁴⁴ Bọ́ ako abi ákamé né Jisós alú chóncho metóó ema, ne ákárege unó bwó ne ate. ⁴⁵ Gébé eyige fò, ákpóo uno bwó, akarege nka yimbó ne ate nkane yéndémuú akélege. ⁴⁶ Ebwó áchónege yéndé bií né echa upε Èsòwò, anénemmye chóncho ne anyéé ntó menyéé né úpú ate, áchyege ate unó metóó ema, ⁴⁷ ne ákwáne makwa, áfége Èsòwò yéndégebe. Bọ́ ako ágéne nkane gepó gelógéló bwó gelu ne gejeége ebwó matóó. Ne yéndé bií Èsòwò aférege bọ́ né efwyale gabo, ne agbege ebwó né echomele bọ́ Jisós.

3

Pita ne Jón ápyε mbwéré aló manke

¹ Bií bifó Pita ne Jón ákwóme ájyé né echa upε Èsòwò, ne gébé gebó gelu kálánká eléé ne nwámésé, ele gébé eyige mmyemenene.

² Ne ndere ebwó áchwó kpe né menombí ewé ákuú menombí melóméló, ágé mende fó ayi abó alu mbwéré tε ábyené ji ndere ajwolé eféé. Bọ́ ákpáne ji yéndé bií, ábélege né menombi ewémbó nnó akóge

deká mbaá bɔ́o abi ákóoge akpene mmu echa upɛ Ɛsɔwɔ. ³ Mende yimbɔ agégé Pita ne Jɔn ndere ájye kpɛ wye, akɔ ebwɔ nnó áchyé ji genó gefɔ. ⁴ Apɛ ji domeé, ne Pita aké ne ji, “Pɛ ɛsé.” ⁵ Ne apɛ ebwɔ, aférege nnó áchyége nye ji genó gefɔ. ⁶ Pita aké ne ji, “Mpɔ́ ye ne nká, yémbɔ nchyége nye wɔ genó eyige nwyá. Ngarege wɔ né mabɔ Jisós Kras ayi Nasaret, kwile ka, lɔ manke.” ⁷ Ne Pita agbare ji ebwɔnye abwe. Tenetene yimbɔ, uka mende yimbɔ utoó, ⁸ anyó atene, alɔ mankene agyage. Akwólé ebwɔ, ákpɛ mmu echa upɛ Ɛsɔwɔ, akene, anyóge acháge, afége Ɛsɔwɔ. ⁹ Bɔ́o ako bi ábɔ álu eféé, ágége nkane mende yimbɔ akéne afége Ɛsɔwɔ, ¹⁰ ákaá nnó élé mende yi ajwólege yéndégébé né menombi ewé akuú Menombi Melómelɔ echa upɛ, akɔ deká, ála amɛ mekpɔ fuú ne ákwé tametame nkane ágéné mende yimbɔ akéné.

Pita agare depɛre Jisós né Echa upɛ Ɛsɔwɔ

¹¹ Mende yimbɔ atome wye ɛshye, akwólege Pita ne Jɔn. Bɔ́o ako abi ágéné ji, ála mano mekpɔ fuú, ábɔ, ájye bane ebwɔ né echa ewé ákuú echa Solomun. ¹² Pita agégé nkane bɔ́o áchwɔ́ nɔ́o ebwɔ́ mme, agií ebwɔ́ aké, “Bɔ́o Isrɛli, ndé enyú détóme ɛsé amɛ mmyɛ, ne ndé déla mano mekpɔ fuú né mechwɔ́ ewé? Enyú deférege nnó ele uto sé ne upyé mende yina alɔ mankéné? Wa gétúgé ɛse depyéé unó bi ugɔ́o Ɛsɔwɔ metɔ́o? ¹³ Elé Ɛsɔwɔ ne apyé nnó ngó Jisós maá utóo wuú akwɔ́. Ji Ɛsɔwɔ, alu Ɛsɔwɔ ayi ukwene ante sé. Alu Ɛsɔwɔ ayi Abraham alu nto ayi Asek, ne ayi Jakɔb. Ne Jisós yimbɔ ele ayi enyú debɔ́ dekpáne, dechoó né mbe ushu ampané mpa. Gébégé Palɛt akelege manlya ji ajye, enyú deshya wye shya. ¹⁴ Jisós abɔ alu Muú Ukpea ne Muú ayi Cho. Yémbɔ enyú bina deshya ji ne denɛ Palɛt mmyɛ nnó alya muú gewu ajye. ¹⁵ Dépyege mbɔ, dewá muú yi achyége bɔ́o genwá. Yémbɔ Ɛsɔwɔ apye ji akwile né negbo ne ɛsé delu bɔ́o bi dekpané amɛ degéné, ne nana degarege bɔ́o mechwɔ́ ewé. ¹⁶ Elé uto Jisós yimbɔ ne upye mbwéré mende yina atoó. Genó eyigé enyú degéne ne dekaá nnó gepye, élé gétúgé ɛsé défyéé matɔ́o ne Jisós yimbɔ. Elé matɔ́o ɛsé ayi défyéé ne ji, ne

ápye mbwéré mende yina akéne mbɔ enyú degéne.

¹⁷ “Nana anmé ba, nkaá nnó genó eyigé enyú debɔ́ dechomé ne ákpakpa melɔ depyéé mbaá Jisós debɔ́ dekaá wɔ. ¹⁸ Ɛsɔwɔ abɔ agare bɔ́o ekpávɛ bií tɛ gachí nkane Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji elá gefwa abɔ mangɛ efwyale, ne apye nnó mechwɔ́ ewé ebé wáwálé nkane Ɛsɔwɔ abɔ ajɔ́o mé. ¹⁹ Ne kwárege matɔ́o nyú, dekére meso mbaá nte nyú Ɛsɔwɔ nnó ji ajinte gabo enyú. ²⁰ Depyége mbɔ, Atá Ɛsɔwɔ apye nye matɔ́o nyú akwené, ne atome nye Jisós Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji elá gefwa, ayi ji abɔ ajya nnó áchwɔ́ pye enyú depɔ́. ²¹ Ji abɔ manjwale né mfaánebuú kpaá tɛ gébé gekwonege nye eyigé Ɛsɔwɔ apye nye unó uko, ukéré uke nkane ji abɔ apye ukwéné bɔ́o ekpave bií ágaré. ²² Ne Mosis abɔ ajɔ́o nya aké, ‘Atá Ɛsɔwɔ atome nye muú ekpávɛ wuu, wye nkane abɔ atome me. Atanege nye né melɔ nyú, ne debɔ́ manwu yéndé genó eyige ji agarege enyú. ²³ Mboge muú ashyage manwu mekomejɔ́o wuú, ábɔ mamfére ji né geluage bɔ́o Ɛsɔwɔ, áwá ji.’ ²⁴ Wye meti ewu ema ne bɔ́o ekpave Ɛsɔwɔ ako abɔ ágaré mechwɔ́ ewé epyéé mbɔ fi. Lɔ né gébé eyi Samuele ákwone né abi akwale ji meso. ²⁵ Unó uko ebi Ɛsɔwɔ abɔ apye bɔ́o ekpave bií ágaré, úlú ebi nyú. Enyú ntó delu né menomenye ewé Ɛsɔwɔ abɔ anyéé ne ukwene ante nyú. Gétúgé Ɛsɔwɔ abɔ ajɔ́o nya ne Abraham aké, ‘Mpye nye upyáne bye uchwɔ́ ne galógálɔ mbaá bɔ́o ako fa mme.’ ²⁶ Ne Ɛsɔwɔ ajyagé maá utóo wuú, abɔ mbe ató ji eta nyú nnó apye enyú delya gabo ayi enyú depyéé nnó galógálɔ akwólé enyú.”

4

Achwɔ́ ne Pita ne Jɔn né ɛchomele melɔ

¹ Ndere Pita ne Jɔn alu jóge, ampye upɛ Ɛsɔwɔ fɔ́ chóncho ne muú kpaá bɔ́o bi ábáme echa upɛ Ɛsɔwɔ ne bɔ́o Sadusi fɔ́ áchwɔ́ sɔ́ ebwɔ́ mejɔ́o meno. ² Ne matɔ́o asɔ́ bɔ́o bina dɔ́o gétúge Pita ne Jɔn abɔ agarege nnó, tɛ mbaá Jisós akwile né negbo, bɔ́o ako bi akame ne Jisós ákwilɛ nye ntó. ³ Ne ágbaré Pita ne Jɔn áfé. Ndere nkwale akwone, ebwɔ́ ájye fé bwɔ́ né denɔ́, nnó mechwɔ́ ewémbɔ́ elá wye geya. ⁴ Yémbɔ bɔ́o

bi áwuú mekomejó Pita ne Jón, gejamé ákame, ne ácho né geluage bós bi áfyéé matós ne Jisós, ébwó álú nana genógé bó ðele ata.

⁵ Bií ujjagé, afwa melo ne ákpakpa melo ne anleré mabe Ésoṵwó ábó áchwó cho melu ema né Jerosale. ⁶ Anas ayi abó alu etukpe ampye upe Ésoṵwó abó alu wye, ne Kaifas, ne Jón ne Aleksanda ne bós abifo abi átané ntó ula gepu etukpe ampye upe Ésoṵwó. ⁷ Ne ébwó ája Pita ne Jón, áchwó téne mbe ushu bwó, ne agií bwó aké, “Èke nnó ne enyú depyéé mecho ewena njuú? Utó nyú utané efó? Enyú depyéé geno eyige na né mabo wá?”

⁸ Wye né gébé eyigémbo, Mendoó Ukpea egbeé Pita metós ne aké ne ébwó, “Enyú afwa ne ákpakpa melo, ⁹ nnó geno eyige ese depye mbaá mbweré mende yina gelo wó? Enyú degige ese fina nnó dekaá fó genó eyi gepye ne ji akene mbo wó? ¹⁰ Goge degaré enyú ne bós Isreli ako nnó, ele uto Jisós Kras ayi atane Nasaret ne upyé mende yi aténé mbo mbe ushu enyu, atóó cháncha. Elé Jisós yina ne enyú debó dewómé né gekwa, ne Ésoṵwó apye ji akwile né negbo. ¹¹ Ji ne alu ntaá eni nwe Ésoṵwó aké,

‘Ntaá eni enyú antené upú debó déshya neni nela enine negbaré nékúné gepú.’ ¹² Jisós yina jimbí ne akage féré bós né efwyale gabo. Nendé muú yicha ápó sé fa mme yina ayi Ésoṵwó atómé nnó áchwó áfére esé né efwyale gabo.”

¹³ Akpakpa bimbo áwuúge nkane Pita ne Jón ajóge ayi alá pó ne efó metós, ala mano mekpó fuú, gétúgé ákaá nnó ébwó ápó bós ne ájye nwe wó. Ne ébwó áte nnó Pita ne Jón ajóge mbo gétúgé ábó akené mé ne Jisós.

¹⁴ Ne ébwó abó ákagé shya fó geno eyige Pita ne Jón ábó ápyé getúgé ébwó ágené mende yi atóó mbo nkane atené nekúné anghá Jisós bimbo. ¹⁵ Eféé ne afwa ne ákpakpa melo bimbo ágaré Pita ne Jón nnó átané kpé dafye, ne ébwó álagé meso, abó mangií ate aké, ¹⁶ “Èsé depye nye nnó ne ande bina? Yéndémuú fa né Jerosale ákaá nnó gekpekepege ufélekpá bi, ele ébwó ne apyéé ne ese dékagé shya sé. ¹⁷ Yembó mampye nnó mecho ewé emage ejye se mbe, debó mamfyé bwó mema ne ébwó nnó ekage

ákyaá manjó ne muú fó né mbaá mabo Jisós.”

¹⁸ Ajóge mbo, ákuú Pita ne Jón ákéré mmu ne ákwelé ébwó mbeé nnó, “Èkagé ama atyaá mabo Jisós ye manleré mekomejó wuú mbaá muú.” ¹⁹ Ne Pita ne Jón áshuú bwó meko aké, “Enyú ambós ferege mecho ewé, elu cho né mbe ushu Ésoṵwó, manwu ne Ésoṵwó wa manwu ne enyú? ²⁰ Èse debó mangáregé genó eyi esé dewuú ne dégené.” ²¹ Ne afwa eso ama áféle ébwó ame ne ályá ébwó nnó ájye. Ébwó ágé fó meti manchye bós Jisós efwyale wó, nendé bós áko áfége Ésoṵwó né mecho ewé ébó epyé. ²² Elé ufélekpá wáwálé, mende yi ápyémbo ji atóó apwó usaá anme upéa.

Bós Jisós ánemmye nnó Ésoṵwó apye ébwó ábégé fó ne efó

²³ Nðere bós bimbo álya Pita ne Jón ákérége meso, ágaré ekwó bwó genó eyige anós baá bií apye upe Ésoṵwó ne ákpakpa melo abó ajó. ²⁴ Bós Jisós awúge mbo, ácho melu ema anenemmye mbaá Ésoṵwó aké, “Atá yi apwó amu, wó yi okwyé mfaa ne mme ne manyi ne unó uko bi úlú wye. ²⁵ Opye gekwenege nte esé Devid, maa utóó wye, ajó né uto Mendoó Ukpea nnó, ‘Ulannó bós abi alá pó bós Jus matós ásó bwó dós?

Ulannó bós melo átenege ukóló ne Ésoṵwó detuú?

²⁶ Afwa abi mme ákpómege mmye mámye bee,

ne ákpakpa melo átenege ukóló mamye ne Ésoṵwó

ne muú yi ji ajyá nnó abe Muú yi Ésoṵwó akweré ji elá gefwa.’

²⁷ Genó eyigé Devid abó ajó mbo, gepye wáwálé fa melo ewé. Mfwa Heród ne Pontyós Palet, chóncho ne abifo abi alá pó bós Jus ne bós Isreli áso mala manwá Jisós, Jisós muú utóó melóméló wye ayi abó ojyaá nnó abe Muú yi wó okwere ji elá gefwa.

²⁸ Ébwó áchomé mbo, ápye le geno eyige wó Ésoṵwó né uto bye, abó okwyé mé abelé nnó ubó mampyé. ²⁹ Atá nana gé nkane ébwó áfelege ese ame. Pye esé, baá utóó bye dégaré mekomejó wye débégé fó ne efó metós. ³⁰ Pye ese, depyege bós mamée atóoge ne dema depyégé ufélekpá né utó bi

Jisós, muú utoó melóméló wye, nnó bɔ́ akpá ame ágé utó bye.”

³¹ Gébégé áneré manemmye, mme meko anyií né mbaá yi ebwó alú. Mendoó Ukpea echwá gbeé ebwó metóó ne epye ebwó alo mangare mekomejóó Esɔ́wá ayi alá pó ne efó.

Bɔ́ bi ákamé ne Jisós ákarege unó bwó ne ate

³² Né echomele bɔ́ abi áfyéé metóó ne Jisós, álu meko ama ne metóó ema. Muú ebwó fɔ́ ayi ájoge nnó genó eyigé na elé eya apó. Ne genó eyigé muú ama awya, gelu eyigé bɔ́ akó. ³³ Anghá Jisós ágarege ájye ne eshye mampye bɔ́ ákaá nnó, Ata Jisós akwilé né negbo. Ne Esɔ́wá apoóge ebwó ako dɔ́. ³⁴ Ye muú ayi genó gelií ji apó. Ewyage bɔ́ ákpóo makó yé upú bwá, ³⁵ ne áchwó ne manka yimbo mbaá anghá Jisós. Ebwó ákaré manka mbaá bɔ́ bi ákamé ne Jisós ako nkane yéndemuú ákelege.

³⁶ Mende fɔ́ ntó abó alu eféé ayi ákuú ji Josef, atane ula gepú ámpyee upé Esɔ́wá. Abyé ji né melo Syapras ne anghá Jisós ntó akuú ji Banabas. (Ula utene nnó Memfyé bɔ́ eshye.) ³⁷ Ne akpó ntó mekóó wuú ewé ema achwá ne nka yimbo mbaá anghá Jisós.

5

Gebyáge Ananiya ne Safira

¹ Ne mende fɔ́ ayi ákuú ji, Ananiya ne mendée wuú Safira abó ákame mankpó melu mme bwó ema. ² Yémbó ebwó ne mendée wuú ákame mambi nka eyifo, ne ákpá eyi elaá áchwá chyéé anghá Jisós. ³ Ne Pita agií Ananiya aké, “Ulanó ɔ́lyaá danchomeló akpene mmu metóó wye? Nde gepyee ɔ́bií gebagé nka eyigé ɔ́sele ne ɔ́chwó byá gebyá mbaá Mendoó Ukpea? ⁴ Mekóó ewé ɔ́kpóó ebó elu ewye, ne nka yi ɔ́sele ele ejye. Nde gepyee ɔ́pye gefóge mechó ewéna? ɔ́feré nnó ɔ́bwólege mbó le bɔ́ ayi ɔ́byáge mbó le gebyá mbaá Esɔ́wá.” ⁵⁻⁶ Ananiya awúge mbó, akwé mme, agbó. Njye usa akele ndeé, afyale genkwó jií, ákpá ájye nií. Bɔ́ ako bi áwuú mechó ewé, efóó ekwó ebwó matóó.

⁷ Nchwaneké eléé eke ekwonege mendée wuú achwá kpe mmu, ayi alá kaá mechó ewé epye menó wuú wó. ⁸ Ne Pita agií ji aké, “Gare me wáwálé wye, nnó nka eyi enyú ne

menó wye deselé né mekóó ewé dekpó ná?” Ne Safira akame aké ebyembo.

⁹ Ne Pita ama gií ji aké, “Ndé gepyee enyú ne menó wye dekame manchwá mua Mendoó Ata Esɔ́wá? Gé majyá bɔ́ né menombi, elé bɔ́ bi ájye nií menó wye, ákpáne nye wá ntó áfé aní.” ¹⁰ Pita ájoge mbó, ténetene Safira akwé mbe ushu wuú, agbó. Njye usa bimbo ákpége mmu, ágé nnó ágbo ne ákpá, ji ájye nií kwókwólé ne menomé menó wuú.

¹¹ Bɔ́ Jisós ne bɔ́ bifó ako abi abó áwuú mechó ewé, ábó efóó.

Anghá Jisós ápye ufélekpá ne ukpékpé unó

¹² Anghá Jisós ábó ápyee gejamégé ufélekpá ne ukpékpé uno ebi uléré utó Esɔ́wá né metóó metóó bɔ́. Ebwó ne bɔ́ bi akame ne Jisós ako achwó yéndégébé né echa upé Esɔ́wá, ajwólege né melu ewé ákuú egbe ewé Solomun. ¹³ Ye muú yi akya manchó ne ebwó apó. Yémbó bɔ́ ako áfége bwó dɔ́. ¹⁴ Ye nkane elúmbó gejamégé bɔ́ áfyéé matóó ne Jisós ne gejamégé andée ne ande akpéne né echomele bɔ́ bií. ¹⁵ Gétúgé ufélekpá ebi anghá Jisós ápyee, bɔ́ ákpáne bɔ́ mameé bwó né uló ne ábélege né anóó mati nnó Pita ake akóge eféé, mendoó wuú ekage kóo ebwó mmye. ¹⁶ Ne gejamégé bɔ́ ntó ábó átané né maló ayi álu kwókwólé ne Jerosale, áchwó ne bɔ́ mameé ne abi aló nchye achyege bwó efwyale mbaá angha Jisós, ápye ebwó ako átóoge.

Achyé anghá Jisós efwyale

¹⁷ Etukpe ampye upé Esɔ́wá ne ekwá wuú, abi alu né geluage bɔ́ Sadusi awya gembya né matóó bwó ne anghá Jisós, ¹⁸ ne átó bɔ́ ájye pye anghá Jisós, áfyé denó. ¹⁹ Yémbó, né utuú bimbo, ekiénné Esɔ́wá echwá néné manombi gepúge denó ebwó átané ne eké ne ebwó, ²⁰ “Chóge mmu echa upé Esɔ́wá, detene, degare bɔ́ bi alu eféé mekomejóó yi áchwá ne genwá geké.”

²¹ Ne ebwó áwúge mbó ujjage ájye kpe mmu echa upé Esɔ́wá, alo manlerege bɔ́.

Eke ewyage etukpe ampyee upé Esɔ́wá ne ekwá wuú ne ákpakpa bɔ́ Isrelí áchomé né eso. Ató bɔ́ bee né gepúge denó nnó ájye gbaré anghá Jisós bimbo áchwá ne ebwó. ²² Ebwó ájyégé ewu ágé bwá wó, ne ákeré meso aké, ²³ “Ese defé né gepúge denó,

degé nnó ágbé manombi chancha, ne bɔ́ bi ábáme átené wye. Ne gébége ébwó ánené manombi, dege ye muú né mmu wó.” ²⁴ Muu kpa bɔ́ bi ábáme écha upe Éswɔ́ ne anó baá bi apye upe Éswɔ́ áwuge mbɔ makpo átya bwó mmu. Ne álo mangií gemé bwó áké, “Mechɔ ewé ébe nye nnó?” ²⁵ Wye gébé eyigembɔ muú fɔ́ atané né dafye, áchwɔ ajó aké, “Gege bɔ́ abi enyú degbé mmu gepúge denɔ, álu nana mmu écha upe Éswɔ́, álerege bɔ́.” ²⁶ Ajoge mbɔ muu kpa bɔ́ abi ábáme écha upe ne ekwɔ wuu áfé ásé ébwó alɔ manchwɔ. Yémbɔ ája bwó jame wó, getúgé áfɔ́ nnó bɔ́ bi álu mmu, átóme nye ébwó né mataá.

²⁷ Achwógé ne ébwó, ápye anghá Jisós átené mbé ushu ákpakpa melɔ. Ne etukpe ampyé upe Éswɔ́ agií bwó ake, ²⁸ “Pɔ́ esé debó dekwelé enyú mbeé nnó degarege sé bɔ́ depɔ́re Jisós. Ne nana depye mekomejó ayi áke agyaá Jerosale meko, enyú dekelege nnó bɔ́ áshúle esé ndo nnó esé dékaá ula negboné Jisós.”

²⁹ Pita ne anghá Jisós abifɔ́ áshuú meko áke, “Ese debó mampye le genó eyige Éswɔ́ ákelege, epófɔ́ eyigé akwaá ákelege. ³⁰ Éswɔ́ yi ukwené ante sé, ne apye Jisós akwíle né negbo, Jisós ayi enyú dewáné né gekwa. ³¹ Ne Éswɔ́ abwe mabɔ mií, apye ji ajwɔle né geluó eyi gelu né égbé ébwɔnyé wuu nnó ji abe Menɔmbé ne Menchyé genwá. Apye mbɔ nnó bɔ́ Isrɛli ákwɔre matɔ́ bwó, ne ji ajinte gabo bwó. ³² Ese delu bɔ́ abi áfyé nnó degarege uno bi, ne ese degarege chóncho ne Mendoó Ukpea ewé Éswɔ́ abɔ achye mbaá bɔ́ abi awuú ne ji.”

³³ Bɔ́ eso áwuge mbɔ, nchye anwyóné ébwó te ábɔ́ ákelege manwá anghá Jisós. ³⁴ Gamalya, muú ama né geluage bwɔ akwíle ka áké, ásé kpé bɔ́ bimɔ́ átáné dafye. Gamalya alu muú Farasi ne ménleré mabé Éswɔ́, bɔ́ ako ntó anogé ji, ajó aké, áse bɔ́ bimɔ́ átáné kpe dafye. ³⁵ Ewyagé ajó ne bɔ́ eso áké, “Bɔ́ Isrɛli ferege mechɔ ewé dekelege mampye ne bɔ́ bina chánéné. ³⁶ Tege, gébé gefɔ́, mende fɔ́ ayi ákuú ji Teudas, alomé ne ewu nnó ji alu menɔ muú. Bɔ́ bi akwɔle ji, álu genóge meleé. Gébége áwané ji, bɔ́ bi átyaá uchome bií ukwé. ³⁷ Ne mende fɔ́ nto abɔ́ ama lome ne

ewu né gébé eyige ápáné bɔ́, ákuú ji Judas abɔ atane melɔ Galilí. Apye gejamégé bɔ́ ákwɔlé ji. Yémbɔ gébége áwané ji, bɔ́ bi átyaá ne mabɔ mií mánó. ³⁸ Ndere mechɔ ewé elúmbɔ, nchyege enyú majyé nnó delya bɔ́ bi ajye, ékágé dépye ébwó genó. Mbógé unó bi ébwó ágarege ne ápye utané né amu ákwaa, unómé nye. ³⁹ Ne mbógé utané né amu Éswɔ́, dekáge tene fɔ́ ukóló ne ébwó. Enyú dekage gé nnó demye mbɔ le ne Éswɔ́. Ne bɔ́ eso ako awúge mbɔ, ákamé ne ji.”

⁴⁰ Ne ébwó áku anghá Jisós nnó ákéré mmu, áchwóge ásé bwó ne matúle, ne ákwelé bwó mbeé nnó ámage gare se bɔ́ mechɔ Jisós. Eféé ne álya bwó nno ájyé. ⁴¹ Ndere ébwó átané né eso, ájyé, álu ne metɔ́ megɔmegɔ, nnó Éswɔ́ agé nnó ébwó ákwane mankpa mekpo genɔ́ né getuge Jisós. ⁴² Yendé bií álerege bɔ́ né écha upe Éswɔ́ ne ákene ntó upú upú ágarege bɔ́ abya melóméló nnó Jisós alu Muú yi Éswɔ́ akweré ji elá gefwa.

6

Ajya ande makpo akeneama nnó ápoóge Anghá Jisós

¹ Né gébé eyigembɔ, echomele bɔ́ Jisós ewéne ejyé mbembe nkane gejamégé bɔ́ ábánege bwó. Abi ajoge mejó Grek abɔ ásoó matɔ́ ne abi Hibru nnó áfwalege akwi andeé bwó né uno bi ákarege yendé bií. ² Ne anghá Jisós afyaneapéa ákuú bɔ́ Jisós ako ne áke ne ébwó, “Epófɔ́ chó nnó esé delyaá mangaré mekomejó Éswɔ́, depáne le depɔ́re menyéé mankaré. ³ Ne anmé sé, ndere elúmbɔ, eló nnó enyú déjyá bɔ́ akeneama nnó ápyégé utóó ébi. Bɔ́ bina abɔ́ mambé abi bɔ́ ako ákamé nnó awya gepɔ́ gelógeló ne ákaáge geno chánéné ne Mendoó Ukpea egbeé bwó matɔ́. ⁴ Ne esé anghá Jisós dechyege nye gemé se geko né mmye manene ne mangarege mekomejó Éswɔ́.”

⁵ Ne bɔ́ ako áwúge mbɔ, matɔ́ agó bwó. Ne ajya Stɛfen ayi áfyéé metɔ́ ne Jisós dɔ́ ne Mendoó Ukpea egbeé ji metɔ́. Abifɔ́ alú Filip ne Prokɔ́s, Nikanɔ ne Timɔn, Pamenas ne Nikolyós ayi atané melɔ Antiok ayi alaá muú Jus. ⁶ Ébwó áchwɔ ne bɔ́ bimɔ́ né mbé ushu anghá Jisós, ne anghá

Jisós ánere bwó amu mmye anemmye eta bwó.

⁷ Ne mekomejóó Eṣowá akene agyage, ne echomele bós Jisós ewé elu né Jerosale ewene ejye mbe, ne gejamégé ampye upe Eṣowá ákwólege ntó deporé Jisós.

Apye Stēfen

⁸ Stēfen yina ayi ebwó ábó ajya, alu muú yi mejé Eṣowá ebó elu ne ji ne Eṣowá achyēge ji uto apye ufélékpá ne ukpēke uno né metó metó bós. ⁹ Bós Jus fó áchwó, álo manyéé mbeé ne Stēfen. Ebwó ne áwya echa mmyemenene ewé akuú echa bós bi átané defwé. Ebwó abó átané melo Sēren ne Aleksanda ne abifo nto átané gebagé mewaa Silisya ne Eṣya. ¹⁰ Ebwó ápulé mankwore depó tire Stēfen agare meti epó, getuge Mendóó Ukpea ebo echyēge ji dengare mejóó.

¹¹ Ne ebwó achyē bós fó unyiélé nnó áchwó byo gebyo nnó ebwó abó áwuú nkane Stēfen ájóoge mejóó mehomebo ne Eṣowá ne Mosis. ¹² Mechó ewé esó bós mató chóncho ne ákpakpa melo ne anlere mabé Eṣowá. Ne ájye pyé Stēfen áchwó né mbe ushu echomele ákpakpa bós Jus. ¹³ Bós bina áchwó ne bós bifo abi ágaré gebyo ake, “Mende yina ajóoge mejóó mehomebo mbaá echa upe Eṣowá se yendé bií ne mabé Mosis. ¹⁴ Esé debó dewú ji ajóó ake, Jisós, mende Nasaret ammuú nye echa upe Eṣowá ne akworege nye ntó gepoge melo geko eyi Mosis abó aleré esé.” ¹⁵ Bós ako abi abó alu né echa eso ewémbó, átó Stēfen amē mmye ne ágé nnó ushu bi ukwóré úlú eke ebi ekiénné Eṣowá.

7

Mekomejóó Stēfen

¹ Ne etukpe ampyé upe Eṣowá egíí Stēfen eke, “Unó bi bós bina ájóoge nnó úlú wáwálé?” ² Stēfen ashuú ebwó meko ake, “Ante ba ne aṣme ba wuúge, gemégé nnó gekwenege nte esé Abraham awile gebu né melo Haran, Eṣowá, Mfwa genbó aleré nya mmye gébége Abraham abó alú né meló Mesopotemya. ³ Ne abó ajóó nya ne ji ake, ‘Lyaá ula gepú bye ne melo wye, cho né melo ewé nlerage nye wá.’ ⁴ Ténéténé yimbó, Abraham alyaa melo Chalda ajye jwale né meló Haran. Ne nte Abraham ágbógé nya, Eṣowá apye Abraham nnó

alyaa melo ewémbó achwó né melo ewé esé delu mbó wye nana. ⁵ Ndere abó alu fée, Eṣowá achyē fó ji ye ekeke melu mme nnó ebe ewu wó. Yémbó Eṣowá anyémeno nnó achyēge ji melo ewena nnó ebe ewú ne upyáne bií. Eṣowá abó ajóó depó ti gébége Abraham álá pó ye ne maá. ⁶ Ne Eṣowá ama jóó ne ji ake, ‘Upyáne bye ubeé nye aṣkéé né melo ewéchá, ubeé nye nkane afwe ne bós áfwalege nye bwó né usaá aṣme esaá. ⁷ Yémbó nchyēge nye bós melo ewémbó gekpékpégé efwyale ne upyáne bye ulyagé melo ewémbó uchwó unóge me fa.’ ⁸ Ne Eṣowá abó achyē Abraham gepógé menomenyēé ewémbó eyi gelu mansó nsó. Ne Abraham ábyégé nya Asek, ndó enée ékwónégé, asó ji nsó. Isek ntó asó nya maá wuú Jakób nsó ne Jakób ntó asó nya baá bi afyaneapéa nsó abi álú nto ukwene ante se abi nana.

⁹ “Ewyágé, ukwéne ante sé bina, ákélégé sé mangé menmé bwó Josef ne ákpó Jōsep nkane mefwé né melo Ijip. Yémbó Eṣowá abó abame wye ji, ¹⁰ ne aféré ji né efwyale meko ewé ji abó agéne. Achyē ntó denga eti depye Fero mfwa bós Ijip agboó ne ji. Fero apyé ji ala muú kpaá melo Ijip ne apelé ntó ula gepú bií. ¹¹ Ewyágé emímí mesa akwé né melo Ijip chóncho ne melo Kanaan, bós ágé efwyale dós ne ukwéne ante se upó nya ne menyéé. ¹² Ne Jakób awuúgé nnó menyéé alu né melo Ijip, ató baá bií abi alu ukwéne ante se ewu. Ge ndó mbe ayi ebwó ájye ewu na. ¹³ Ne ndó ayifo yi ebwó ajye, Josef apye aṣmé bií akaá ji, ne Fero Mfwa bós Ijip ntó achwó kaá ula gepú Josef. ¹⁴ Ne Josef ató bós nnó ájyé se nte wuú Jakób ne ula gepú bií uko áchwó jwolé né Ijip. Bós ula gepú bií ako abó álú usaá uléé meso nekuú né gébé eyigembó. ¹⁵ Jakób awuúge mbó, akpá ulagepú bií uko, ashulé afe né Ijip. Ji ne baá bi abi alu ukwéne ante esé ála nya ewu ágbó ebwó ako. ¹⁶ Ewyágé bós ákpá unkwó bwó, áfé né melo Shechem, ánií né manome ayi alu muú mataravé ne melu ewé Abraham abó anamé ne ṣka mbaá matóó Hamó nte Shechem.

¹⁷ “Gemēge nnó gébé gekwóné eyigé Eṣowá áchwó pye genó eyigé ji abó anyémeno ne Abraham, bós esé abi abó alu

né melo Ijip, ája kpaá apwá amu. ¹⁸ Ne áfyé mfwa ayicha né Ijip ayi alá kaágé Josef. ¹⁹ Mfwa yina achwó ne defya mbaá bós sé. Afwalege ébwó ne apyéé bwó nnó abelégé baá bwó abi kókó né dafye nnó agbó. ²⁰ Wye né gébé eyigembó ne ábyené ntó Mosis. Mosis abó alú maá yi alóme ulóó dós né ame Éswá. Áwéé ji né ámfáá áléé né gepú bwó. ²¹ Ne gébége alyá ji dafye, maá mfwa Fero ayi mendée achwó akware ji, áwéé ji ne asé nkane maá wuú. ²² Ne ébwó álere Mosis dengare bós Ijip deko ne áwéé abó alu gekpékpégé muú ne awya mekomejóó meno melóméló, ne mampye unó.

²³ “Mosis akwónege nya usaá aḡme upéa, ékwó ji metós nnó ajye gé aḡmé bíí; bós Isrēli. ²⁴ Ndere ajyé, agé nkane muú Ijip fós atulege muú Isrēli, achwó genjá ne awá muú Ijip yimbó. ²⁵ Mosis abó aferé nnó aḡmé bíí abó ákaáge nye nnó Éswá atóme nye ji nnó achwó féré ébwó né éfwyale. Yémbó ákaá wó. ²⁶ Bíí uyyagé ama ajye gé bós Isrēli apéa nkane amyé ne até. Amua mangbaré ébwó ne ajóó ne ébwó aké, ‘Ényú delu aḡmé, demyé ndé?’ ²⁷ Yémbó muú ayi abó akelé menḡmé wuú mpa, ammu Mosis ne agíí ji ake, ‘Nde muú afyé wó nnó óbé Mfwa esé ne ópane depóré esé?’ ²⁸ ‘Ókelege ntó manwá me nkane óbó ówané muú Ijip yimbó njuú?’ ²⁹ Mosis awuúge mbó, éfó ékwó ji metós ne alyáá Ijip, abó afé né meló Midiyan. Alá ewu, abá mendée, abyé baá ande apéa.

³⁰ “Usaá aḡmé upéa ukoóge, Mosis agé ékiénné Éswá né mewé ewé ébó elúle né genóó. Éwena épyé né mashwóne, kwókwólé ne mekwé Sinay. ³¹ Mosis agegé mewé ewémbó, ala meno mekpó fuú. Ne ndere ajye kwókwólé mangé ewu chánjéné, Átá Éswá jóó éféé ake, ³² ‘Élé me Éswá ayi ukwene ante byé, Éswá ayi Abraham, ne ayi Asek ne Jakób.’ Mosis awuúge mbó, aló manḡweré ne éfóó ne ákelege sé mampé melu ewémbó. ³³ Ne Éswá ama jóó ne ji ake, ‘Féré uno uka byé nende melu ewé ótené mbó élé melu ukpea. ³⁴ Me ngé gekpékpégé éfwyale ewé áchyége bós ba né Ijip, ne nwú magbo ayi ébwó alile ne mesómé. Nkawu ne nshulé mme nnó nchwó mféré ébwó né éfwyale ewémbó. Nana cho, ntóme wó né Ijip.’

³⁵ “Ne Éswá ató Mosis yina nnó ájyé ábé memféré bós Isrēli né éfwyale ne amá be mfwa bwó. Ji ne bós Isrēli abó ashya agíí ji aké, ‘Nde muú afyé wó mfwa ne mepane depóré esé?’ Ne nana Éswá abó ató ékiénné wuú ewé Mosis agéné nkane mewé né genóó eyigémbó nnó échyé Mosis eshyé mampye utóó bíí. ³⁶ Ne Mosis ajyé apye gejamége ufélékpá ne ukpékpé unó né Ijip ne alé féré bós Isrēli. Ama pyé gejamége ufélékpá né ébéé megelé, ne mashwóne ayi ébwó ábó ábelé wye usaá aḡme upéa. ³⁷ Wye Mosis yina ne abó ajóó ne bós Isrēli nno, ‘Éswá atóme nye ényú Muú ékpávé wuú ayífo wye nkane atóme me ne atanége nye né ntone ényú.’ ³⁸ Éma elu wye Mosis yina ne ékiénné Éswá ébó ejóó mejóó ne ji né mfaá mekwé Sinay, gébége ji ne ukwene ante esé abó áchomé né mashwóne. Ne ékiénné Éswá ewémbó échyé ji mabé Éswá ayi alu té kwyakwya nnó achyé ese.

³⁹ “Né gébé géfó ukwene ante sé bina ákelege sé manwu Mosis ne áke ji ábelé babá, ne ábó ákelege mankére né Ijip. ⁴⁰ Ne ébwó ajóó ne Éron aké, ‘Kwyé esé áló uka nnó ájámé esé meti, Mosis ayi aferé esé né Ijip, dekaá fós genó eyi gepyé ji né mfaá mekwé wó.’ ⁴¹ Ala mbó ákwyé meló uka ayi áfulé mpó, áwané menya, ápyéé upé ájele meló uka yimbó nkane uka bwó, ne matós agóó bwó yendégébé né genó eyigé ákwyé ne amu. ⁴² Ne Éswá agege mbó, ati meso ne ébwó ne alyáá ébwó nnó ápyé nkané ejí ébwó. Ne ébwó anoge mḡmḡé, mfaá, ne ambe wye nkane ábó ásámé né ḡwe bós ékpávé bíí nnó,

‘Bós Isrēli, ényú dekéne né mashwóne né usaá aḡme upea,

dewane menya depyé upé,

yémbó depyé fós upé bimbó né éta wa.

⁴³ Depyé le éta áló uka abi ényú dekwýe ne amu.

Dekpane géto gé melo uka ayi ákuu Molók, ne dekpáne ntó membe melo uka ayi ákuu Refan. Né getú eyige na mbúu nye ényú défé tété dekoó Babilón.’

⁴⁴ “Ne nkane ukwene ante ese bina ábó ála né mashwóne mbó ábó áwya géto gé upé eyi geleré nnó Éswá abó álú ne ébwó. Mosis ne abó akwyé geto eyina wye nkane

eyige Esowó abó aléré ji nnó apye. ⁴⁵ Ebélégé baá bwó áse gétógé upé eyigembó mbaá ukwene ante esé bimbó, ákpa geji gébégé ábó ákéné ájye ne Joshua áfóoge mme bós abi alu eféé. Ndere ájye, Esowó alu bwó mbe abuu bós bimbó né maló. Ne geto yina gela fa kpaá te gébé eyige Mfwa Devid agbaré meló ewé. ⁴⁶ Devid abó alu muú yi Esowó abó ájelé ji dós. Né gébé géfó ji anemmye nnó Esowó agó ji aténé ji gepu, ji ayi alu Esowó Jakób. ⁴⁷ Yémbó ele Solomun, maá mfwa Devid, ne abó aténé gepúgé Esowó.

⁴⁸ “Yémbó epófó nnó Anyátá Esowó ajwólege né upú ebi bós aténé, wye nkane Muu Ekpávé Esowó abó asamé nnó Esowó ake,

⁴⁹ ‘Mfaánebuú alu geluó ya ne mme alu genós eyige nnérege uka ba. Nde gefós gepú eyigé muú akage atene nnó mbé wye? Melu fó elu ewé nkage jwóle wye? ⁵⁰ Pó me mbós ne nkwe unó bina ukó?’

⁵¹ “Stefen ájógé mbó, aké ne ebwó, “Enyu antoó makpo, ne bós bi áneáge matós, enyú degbé matu eke bós bi ála kage Esowó. Enyú deshya yendé gebé genó eyigé Mendoó Ukpea ejóge wye nkane ukwéne ante enyu abó ápyé. ⁵² Muú ekspávé Esowó fó alu ayi ukwene ante nyú abó alá kelé manchó ji genwá wó? Abó áwá bós bi Esowó atámé nnó abó mbe ágaré nnó Maá utós Esowó ayi wáwálé achwó. Ne achwógé enyú dechyé ji mankwá ne dewá ji. ⁵³ Wye enyú abi depye mbó ne debó deselé mabe ayi makiénné Esowó áchye enyú ne nána deshya mambélé aji.”

Awá Stéfén ne mataá

⁵⁴ Bós kpakapa meló áwuge depó etiré Stéfén ajóó, nchye anwyóné ebwó, ame ágelé ebwó mekpo. ⁵⁵ Yémbó Stéfén ape nfaánebuú domeé, Mendoó Ukpea egbeé ji metós ne agé gengbóge Esowó ne ama ge Jisós nkane aténé né egbe ebwónyé Esowó. ⁵⁶ Ne Stéfén aké, “Pége degé, ngé mbó memombi mfaanebuú enené, ne Maá Nte Mekwaá aténé né egbe ebwónyé Esowó.”

⁵⁷ Áwuúgé mbó, ágbé amu matu, ádo elulú, awó achwó ji mmye ágbaré ji, ⁵⁸ ája ji, áfé mekpo meti, áló mantome ji mataá nnó áwá ji. Ne bós abi abó ámalé Stéfén mechó mmye, áferé mandeé bwó áchye gesagé

muú ayi ákuú ji Sól ne áló Stéfén mántó. ⁵⁹ Ne nkane átome ji, Stéfén anemmye aké, “Atá Jisós se mendoó wa.” ⁶⁰ Ewyágé ató mánó mme, akalé kenké ake, “Atá Jfyegé fó bós bina mmu metós né gabo ayi ebwó ápyéé mbó.”

Ajógé mbó metós ekwé, ne Sól aténé eféé akamege ne mekpo nnó áwá ji.

8

Sól akelege manchó genwágé bós Jisós

¹ Wye né bii bimbó, bós áló mankelé mati manchó genwágé bós Jisós né Jerosale. Ne ebwó abó átyaá áfé né gebagé mewaa Judiya ne Samariya. Wye angbá Jisós ne áláa né Jerosale. ² Nkane Stéfén abó agbó, bós fó abi ánoge Esowó abi áláa né Jerosale ákpá genkwó ji anii ne ali ji ne gekpékpégé mesóme. ³ Yémbó Sól amye ele nnó ánii mbwe bós Jisós ako. Akpene upú upú apyene andeé ne ande áfyé né denó.

Filip Agaré Mekomejóó Esowó né Samariya

⁴ Ne bós ankwólé Jisós abi abó átyaá, ákene malumalu ágarége mekomejóó Esowó. ⁵ Filip abó ashulé áfé né meló Samariya ewé kpaá, agarege depóré Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa. ⁶ Bós áwuú depó etire ji ajóge, ne ágé gejamégé ufélekpá ebi ji abó apye, ne áta matu ákelege nno agarege wye ebwó garege. ⁷ Ne aló nchye átanége gejamégé bós mmye ákalege, ne bós átoógé. Bós uchanchi ne ubwéré bós átoó ntó ⁸ Ne bós meló ewémbó álú ne gejamégé nechóchó.

⁹ Mende fó abó alu eféé ayi ákuú ji Simun. Abó akpea megya te gachi ne bós Samariya ako ála mano mekpo fuú. Ne asele geme ji nnó alu menó muú. ¹⁰ Bós ako, ambané ne bós kpakpa átá matu awuú genó eyigé Simun ajóge, ebwó aké: “Mende yina awya uto Esowó ebi upwó amu.” ¹¹ Ne ebwó afwórege wyembó néndé abwólége me ebwó te gachi né megya ayi ji akpea. ¹² Ne Filip achwógé, agarege bós abya melóméló nkane gefwage Esowó gelu, ne depóré Jisós Kras, bós ákamé ne ji andée ne ande ne áwyaá bwó manaá Esowó. ¹³ Simun jimbós ntó áfyéé metós ne Jisós ne áwyaá ji manaá Esowó. Ne ji ajwólé fí ne

Filip, agene ufélékpá ne ukpékpé unó bi ji apyé ne aláa meno mekpó fuú.

¹⁴ Ne anghá Jisós abi abó aláa né Jerosale, áwuúge nnó bós Samariya nto ákamé mekomejóó Esówa, átó Pita ne Jón ewu.

¹⁵ Ajyēge, ágé bós bi ákame ne Jisós ewu ne álo manemmye nnó Esówa átó bwó Mendoó Ukpea, ¹⁶ nendé Mendoó Ukpea élú dankpé ebwó mmye. Abó áwyaá ebwó manaá Esówa mamímamí nkane bós bi ákwólege Atá Jisós. ¹⁷ Pita ne Jón ánerēge manemmye, áneré ebwó amu mmye ne Mendoó Ukpea echwó ebwó mmye.

¹⁸ Simun agégé nkane anghá Jisós áneré bós amu mmye ne Mendoó Ukpea ekpené ebwó mmye, achyé ebwó nka, ¹⁹ ake, “Kpoge me uto bina nnó nnerégé muú ebwó mmye Mendoó Ukpea ekpe ji mmye.”

²⁰ Ne Pita ajóó ne ji aké, “Echye wó onó ne nka jyē. Óféré nnó muú akage na echye Esówa ne nka? ²¹ Óbó mechó né utóó ebi wó, nende metóó wye epó pópó né mbe ushu Esówa. ²² Ne nana kwóre metóó wye né ubobo unó bi oferege, ne onemmye nnó Esówa ajinte gabo yina ayi ómésé mampye. ²³ Nge nnó okií fí galógáló, ne gabo awé wó nkane muú denó.”

²⁴ Ne Simun akwó Pita ne Jón mata nnó, “Ebwó ánemmye mbaá Atá Esówa nnó ekage geno gemá eyige ebwó ajóó gepyé ji.”

²⁵ Pita ne Jón ánerégé mangaré mekomejóó Esówa, álo mankéré né Jerosale. Ne ndere ájyé, ágarege abya Esówa melóméló né gejamgé maló bós Samariya.

Mende ayi atané Etopya akamé ne Jisós

²⁶ Filip alagé meso, ekiénné Esówa echwó ejóó ne ji eké, “Kwili, shule ojyé né nte meló. Okwónégé ewu, kwólé meti ewé etane Jerosale ejye Gasa. Meti ewé ji ajógembo bós ákéné sé wye dós dós.” ²⁷⁻²⁸ Filip awugé mbo ashule afé ewu. Agé mende fó abó ajye nóge Esówa né Jerosale, akerege né meko wuú, ajwóle né mboó gese uka upea ayi géjuná ne gejame. Abó alu muu kpaá né meló Etopya ji agbarége egbógóló mekwa nka ewe Kandise Mfwa mendée ayi abóó meló ewémbo. Abó ajwóle ajóge nwe ayi Asaya muu ekpavé Esówa asámé. ²⁹ Ne Mendoó Ukpea ejóó ne Filip eké, “Ké chó bané mboó gese yimbo.” ³⁰ Eféé ne Filip abó

ajye bané ji ne awuú ndere mende yimbo ajóge nwe Asaya. Filip agií ji aké, “Okagembo genó eyige ojóge?”

³¹ Mende yimbo aké, “Mpye mbo nnó ne nkaá ayi muú alá pó mangaré me ula wó.” Ne akuú Filip nnó akwó mfaá mboó gese, ajwóle ne ji. ³² Melu nwe ewé ji ajóge mbo eké, “Abó alu nkane egóme ewé ágbaré ajye wá, ye mankale ekále wó wye nkane maá egóme ayi ákpálege ji bya mmye alá kálégé. ³³ Achyé ji mekpó genó ne ye muú yi apané mpa wú cho apó. Wáa akuú nyé mabó baá bii nkane áchóó mbo ji genwá?”

³⁴ Muú kpaá yimbo agií Filip aké, “Garé me, Muú ekpavé Esówa yina ajóge mbo depó ti getuge wáa? Ajógembo le ne gemé jii wáa ne muú yichá?” ³⁵ Ne Filip aló mangaré ji né nwe yina, abya melóméló ayi akéné atúu ne Jisós.

³⁶ Ndere ákēne ájyé, ákwóné mbaá yi nnyi nélú, muú kpaá yimbo ake, “Gé nnyi na, ndé gemage gbé nnó ówyaágé me manaá Esówa?” ³⁷ [Filip ashúú ji meko aké, “Mbóge ofyégé metóó meko ne Jisós nkage wyaá wó manaá Esówa”. Ne ake: “Nkame nnó Jisós alu Maá Esówa”.]

³⁸ Ne Muú kpaá yimbo aké ápye mboó gese atené ebwó ne Filip áshulé afé né nnyi, ne Filip awyaá ji manaá Esówa. ³⁹ Ebwó átánégé mmu nnyi, Mendoó Ata ekpa Filip ayi mende yimbo alá ge sé ji wó. Yémbo akéné wye ajye ne nechóchó. ⁴⁰ Filip ake apele agé nnó ji alu né Asotus, ne akēne ajye, agarege abya melóméló né maló ayi álú né gebagé mewaá eyigembo kpaá te akwóné meló Kaisaria.

9

Sól akwóré akame ne Jisós

¹ Yémbo Sól alú tóme eshye, afelege bós Jisós amē nnó awane ebwó, nká wu ne ajye agé etukpe ampyé upe Esówa, ² nnó asá bó nwe ató né macha mmyemenene bós Jus áyi álú né meló Damaskós nnó mbógé ajyégé agégé bós bi akwólege meti Jisós, apye bwó, awé, achwó ne ebwó né Jerosale.

³ Ndere alya ajyé, gébége alé kwókwólé ne Damaskós wye mbélépó gengbó gétané mfaánebuú, geshwané gegyá ji mme. ⁴ Gengbó eyimbo gékpégé ji amē, akwé mme

ne awú nkane muú fɔ akuú ji aké, “Sól, Sól, ndé ɔkelege mancho me genwá?”

⁵ Sól agiú aké, “Wɔ waá Atá?” Meko yimbo aké, “Elé me Jisós ayi ɔkelege mancho ji genwá. ⁶ Yémbɔ kwili ka, kwóné né melo ewémbɔ, eféé ágárege nyé wɔ geno eyige ɔbɔ́ mampye.”

⁷ Bɔ́ bi ábó ákéne ne Sól áwúgɛ meko yimbo, ágé muú fɔ wɔ, matye mawá bwó meno. ⁸ Sól akwilege tené, agéné sé mbaá. Agbaré ji ebwɔ áfé ne ji né Damaskɔs. ⁹ Abelé ndó eléé né melo ewémbɔ, ye mbaá agené, menyéé anyéé, manaá anyú.

¹⁰ Muú Jisós fɔ abó alú né Damaskɔs yimbo ákuú ji Ananya. Ne bií fɔ agé Jisós né ame gejá, ne Jisós akuú ji aké, “Ananya” ne Ananya ashúú ji meko aké, “Atá gé me na.”

¹¹ Ne Jisós aké ne ji, “Kwile ka, ɔjyé né menɔ meti ayi ákuú nnó Cho. ɔkwónégé né gepú Judas, gií mende fɔ ayi atané melo Tasɔs, ákuú ji Sól. Alu eféé anenemmye, ¹² ne abó agé ame gejá ndere mende yi ákuú ji Ananya achwɔ nere ji amu mmye nnó ama ló mangéné.”

¹³ Yémbɔ Ananya aké, “Atá, gejamégé bɔ́ ágaré mé me nkane mende yina akelege manií mbwɛ bɔ́ bye né Jerosale. ¹⁴ Ne anɔ́ baá áchyé ji uto nnó áchwɔ pye bɔ́ ako bi anenemmye ákuú mabɔ mye.”

¹⁵ Ne Atá Jisós aké ne ji, “Chó wye ewu néndé njya mende yimbo nkane muú utóó wa nnó agaré mekomejɔ́ wa mbaá bɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus ne afwa bwó ne bɔ́ Israeli ntó. ¹⁶ Me nlerege nye ji nkane ábɔ́ mangé gejamégé efwyale getú ya.”

¹⁷ Ne Ananya ajye kpé mmu gepú eyige Sól alu wye, anéré ji amu mmye ne ajɔ́ ne ji aké, “Menmé wa Sól, ele Ata Jisós ayi ɔbɔ́ ɔgené né meti gébégé ɔchwɔ fa, ne atómé me nnó nchwɔ mpye wɔ ɔma ɔgéné ne nnó Mendoó Ukpea echwɔ kpe egbeé wɔ metɔ́.”

¹⁸ Wye tenétené yimbo, Sól awuú unó fɔ eké ufá meshuú utané ji ame ne aló mangéné. Ne akwili ka, áwyá ji manaá Esɔwɔ. ¹⁹ Ne ama ló menyéé manyéé, anyege abó eshye.

Sól agaré mekomejɔ́ Esɔwɔ né Damaskɔs

Sól abelé mboó ndó né Damaskɔs ne bɔ́ Jisós, ²⁰ afé tenétené né macha mmyemenene bɔ́ Jus, agarege bɔ́ nnó Jisós alu Maá Esɔwɔ.

²¹ Bɔ́ áwúgɛ mbɔ, epwɔ ebwɔ uto ne ágigé ate aké, “Pɔ́ mende yi akéne, awáne bɔ́ bi akwɔlege Jisós né Jerosale na? Pɔ́ achwɔ fa manwé bɔ́ ájye ne ebwɔ né Jerúsale?”

²² Yémbɔ Sól ajye wye mbɛ, agarege mekomejɔ́ Jisós ne eshye ne apye bɔ́ ákaá né gejamégé mati nnó Jisós alu Muú yi Esɔwɔ akweré ji elá gefwa. Ewémbɔ epye bɔ́ Jus abi álu eféé né Damaskɔs ápɔ́ sé ne meko manshuú ji.

²³ Ebélegé gejamégé ndɔ, bɔ́ Jus áchomé ásó mala manwá Sól. ²⁴ Yémbɔ Sól áwuú geju nnó bɔ́ Jus ájwólé né mano genkagé melo, ábáme nnó ágégé ji awá. ²⁵ Yémbɔ bɔ́ bi akamé mekomejɔ́ Sól, áse ji utuú uma, afye né gésá, ápye ji achyá mfaá genka, áshulé ji mme nnó ábó ajye.

Sól afé né Jerosale

²⁶ Sól akérége né Jerosale, afé mancho ne bɔ́ Jisós, ebwɔ ábó néndé ebwɔ ákamé fɔ nnó Sól áfyéé metɔ́ ne Jisós wɔ. ²⁷ Yémbɔ Banabas achwɔ se ji, áfé mbaá ángbá Jisós. Ne agaré ebwɔ nkane Sól agené Atá Jisós né meti Damaskɔs, ne nkane Atá Jisós ajɔ́ mejɔ́ ne ji. Ama garé nkane Sól abó agaré depɔ́ etire Jisós gbɔ́gɔ́né né melo ewémbɔ. ²⁸ Eféé aló mankené ne bɔ́ Jisós ako né Jerosale, agarege depɔ́ré Jisós ayi álá pɔ́ ne efɔ. ²⁹ Gébé eyi gefɔ, Sól agarege bɔ́ Jus abi ajɔ́ge Grek ne anye mbeé ne ebwɔ né depɔ́ré Jisós. Ne ebwɔ ákélege meti manwá ji. ³⁰ Bɔ́ Jisós áwúgɛ geju eyigembɔ, áse ji áshulé áfé né melo Kaisaria ne até ji nnó ajye meló Tasɔs.

³¹ Né gébé eyigembɔ machomele bɔ́ Jisós ayi álu né gebagé mewaa Judiya, né Galilií ne Samariya ápɔ́ sé ne efɔ metɔ́. Ebwɔ ánóge Esɔwɔ ne áwuú le mekomejɔ́ wú. Mendoó Ukpea efyéé bwɔ eshye ne machomele bwɔ áwene ájye mbɛ.

Pita afé né melo Lyda ne melo Jopa

³² Pita abɔ́ akene malɔmalɔ agene bɔ́ Esɔwɔ. Ne bií uma afé né melo Lyda mangé bɔ́ Jisós abi alu ewu. ³³ Eféé agé mende fɔ ayi améé uchanchi, ákuú ji Enias. Nemeé eni néba ji mme né anjmé aneé. ³⁴ Ne Pita ajɔ́ ne ji aké, “Enias, Jisós Kras aló mampye wɔ nnó ɔtoó, kwili ka, pwi gébɔ jye.” Tenétené yimbo Enias akwili ka.

³⁵ Ne bós ako abi alú né Lyda ágégé nnó mende yimbó atóó, ébwó áfyé matóó ne Jisós wyembó ntó ne bós bi alú né gebage mewaá Sharón áwuúge mbó áfyé ntó matóó ne Jisós.

³⁶ Mendée fó abó alu né meló Jopa, ákuú ji Tabita, alu maá utóó Jisós. (Ne ákuú ji né meko Grek nnó Dokas, ula utené nnó mekwóbu.) Abó apyé galógáló yendegébé, apoóge ubyá bós. ³⁷ Né gébé eyigémbó, akwé nemée, ala mbó agbó. Ne áshwóné genkwó ji ábelé mmu maá gepú né mfaá eyón. ³⁸ Jopa yina alu kwókwólé ne Lyda. Bós Jisós áwuúge nnó Pita alu né Lyda átó ande apea ewu, ájyegé áké ne ji, “Nte esé, chwó wáwá.” ³⁹ Ne Pita akpomé mmye, akwili, afé ne ébwó. Akwónégé áse ji akwó mfaá eyón. Ne akwi andée ako abi alu eféé, áchomé áno ji mme, álili álerege Pita ufóó mandée ayi Dokas ájomé ébwó gébége ji alu mebe. ⁴⁰ Pita abú ébwó ako atané dafye, ató manó mme anenemmye mbaá Éswó. Éké ewyage ape genkwógé mendée yimbó ama akuú ji ake, “Tabita, kwili ka”. Tabita anene amé, agégé Pita, akwili, ajwólé ka. ⁴¹ Pita agbaré ji ébwó, apoó ji akwili téné. Akuú bós Jisós ne akwi andé bimbó, áchwógé achye ji eta bwó ⁴² Bós ako né gebagé Jopa áwu abya yina ne gejamé áfyéé matóó ne Ata. ⁴³ Ne Pita abelé gejamégé ndó né Jopa né gepúge Simun, mende yi apame mekómenya.

10

Ékiénné Éswóó egaré Kónelyos nnó áló Pita achwó

¹ Mende fó abó alu né meló Kaisaria. Akuú ji Kónelyos. Abó alu muú kpáá bós bee né meló Rom. Ji ne anyáne uchome bós bee ébi ákuú nnó abi átané Itali. ² Ji ne bós dachi wú ako, ánoóge Éswó. Anenemmye yendégébé ne apyé galógáló dós mampoo bós Jus abi alú mbya. ³ Bií fó genógé kálánká eléé ne nwómésé, agé amé gejya nkane ékiénné Éswóó echwó kuú ji nnó, “Kónelyos.”

⁴ Éfó ékwó ji metóó ne ató ewu amé mmye agii áké, “Atá ndé?”

Ékiénné Éswóó eshuú ji meko éké, “Éswóó awú mmyemenené jyé ne agé ntó utóó ulóuló ébi opye ne atée wó. ⁵ Nána tó bós ájye

né meló Jopa, ákuú mende fó ayi akamege Simun Pita. ⁶ Ji ajwólege ne Simun, mende yi apame mekómenya. Gepú jií gelú né mbale ébéé mega.” ⁷ Ékiénné Éswóó ejógé mbó ékwili efé, ne Kónelyos akuú bós utóó bií abifó apeá ne akuú ntó muú bee ama né geluage abi ábamé ji ayi anoge ntó Éswóó. ⁸ Ébwó achwógé agaré ébwó yendé genó eyi gebó gepyé ji ne átó ébwó né Jopa.

⁹ Bií ujjágé, bós bimbó átané áfé, ne kálánká éfyanepéa éké ékwónege, ébwó alé kwókwólé ne Jopa. Gébé eyigémbó ntó Pita abó akwó mfaá eyón manemmye. ¹⁰ Ne mesa aló mamyé ji, akélege menyéé manyéé, yémbó menyéé alú gambé. Gébé eyigémbó ne abó agené amé gejjá. ¹¹ Agé nkane menombi mfaánebuú enené, geno gefó éké gekpekepege gebagé ndé getané mfaá, geshúlege éké ágbaré geji né manjú ani. ¹² Né gebagé ndé yimbó ufóó menya ufóó ufóó, mmyó ne denywóné delú wyé. ¹³ Ne awuú meko muú fó aké, “Pita, kwilé ka, wá nyéé.”

¹⁴ Pita ake, “Ngha Atá, té ntané aló nlú ganyé genó eyigé ébéé esé éshyaá.”

¹⁵ Meko yimbó ama jóó ne ji aké, “Pita, óshyagé fó geno eyige Éswóó ake gelóme nnó gelómé fó.” ¹⁶ Meko yimbó ajoó ne ji né manjane aléé, ne geno yimbó gekwó gekéré mfaánebuú.

¹⁷ Ndere Pita alu fèrege ula amé géjya ayi ji agené, bós bi Kónelyos ábó átomé, ákage gepúge Simun, áchwó téné né menó gébámé. ¹⁸ Ébwó agii áké, “Menké fó alú fa ayi akuú ji Sinun Pita?”

¹⁹ Ndere Pita alu fèrege ula amé gejjá ayi ji agené, Mendoó Ukpea éké ne ji, “Gé, ande fó aléé alu dafye, ápéle wó. ²⁰ Kpóme mmye, óshulé ójye ne ébwó, óchóge gébé nénde me ne ntómé ébwó eta wyé.” ²¹ Ne Pita ashulé, ajye báne ande bimbó aké, “Me ne nlú muú ayi enyú dekelege. Nde mecho enyu dechwó?” ²² Ébwó áshuú ji meko áké, “Élé Kónelyos, muú kpáá bós bee ne atomé esé nnó dechwó kuú wó. Ji alu muú metóó melóméló ne anóge Éswóó ne bós Jus ako aféége ji. Ékiénné ukpea echwó gare ji nnó akuú wó óchwó né gepú ji nnó ji awuú mekomejóó wyé.”

²³ Ne Pita ase ébwó, ájye béle ne ji.

Pita gare mekomejós Esowo né gepúge Kōnelyos

Ujyágé, Pita ne ande bimbo álo manjye ne bós bifó bi ákamé ne Jisós abi álu melo Jopa áfé ntó ne ebwó. ²⁴ Akéne wye ájye, ujyágé áke ákwóné melo Kaisaria. Ne Kōnelyos abo akuú bós ula gepú bii ne ajée bíi ne ebwó ako ábó ájwólé ágili Pita. ²⁵ Ndere Pita achwó kpé mmú, Kōnelyos ajye bane ji, ató manó mbe ushu wuú, aló manogé ji. ²⁶ Yémbó Pita agaré ji aké, “Kwilé téné, me nlu wye mekwaá nkane wó.” ²⁷ Kōnelyos akwili ka, Pita aló manjós ne ji ajye mmu. Ndere akpené mmu, Pita agé gejamégé bós áchomé. ²⁸ Ne ajós ne ebwó aké, “Enyú dekaá chánéné ebé esé bós Jus eké muú Jus achónégé fó menyammye wuú ne muú ayi álá pó muú Jus ye manjye né gepú jí. Yémbó Esowo aléré me nnó mbyágé fó muú ye manshye ji nnó alóme. ²⁹ Ne nchwó nkane okuú me ye gébé nchwó wó. Nnó okage garé me ula bi okuú me?”

³⁰ Ne Kōnelyos ashuú ji meko aké, “Ndo ele ení né gefó gébé yina kálánká eleé ne nwómésé, mbo nlú mmu nnemmye. Eké ewyage ngé mende fó ayi afye mandeé yi áshwánege, achwó tene me mbe ushu. ³¹ Akuú me aké, ‘Kōnelyos, Esowo awuú mmyemenene jyé ne atée nkane opoóge ubyá bós yendégébé. ³² Tó muú fó né meló Jopa ajye kú mende fó ayi akamege Simun ákuú ji ntó Pita. Alu né gepúgé Simun ayi apame mekómenya, gepú jíi gelu né mbale ebeé mega’. ³³ Ne nwuúgé mbo ntó bós téneténe nnó áchwó ákuú wó, eló ndere ochwó. Nana gé, ese delu né mbe ushu Esowo degili nnó dewuú unó uko ebi Atá agaré wó nnó ogaré esé.”

³⁴ Ne Pita ajós aké, “Nána nkaá wáwálé nnó Esowo apó fó ne angyá ne bós bifó. ³⁵ Mbógé muú anóge Esowo ne ake apye unó bi úlú cho ye atané le ndé geba, Esowo asele ji nnó alu muú wuú. ³⁶ Enyú debó dewuú ntó mekomejós ayi Esowo atómé mbaá bós Isreli nnó Jisós Kras ne alu muú yi abo achwó pye bós ábé nesó ne Esowo. Kras yina ne alu Atá yi abós bós ako. ³⁷ Mekomejós ayi abó akwólé ayi Jon abo agaré ne awyaáge bós manaá Esowo. Mekomejós yina álo né Galilíi ake ákwóné malo bós Jus ako.

³⁸ Enyú dekaá nkane Esowo abó ajyá Jisós ayi Nasaret, apye Mendoó Ukpea echwó ji mmye ne ama chye ji uto. Ake mbaá meko apye galógáló, aféré bós bi alu né amu danchomeló apye ebwó atóo. Ne Esowo abo alu ne ji. ³⁹ Esé delú bós bi dekané ame degené unó uko ebi ji apye né Jerosale ne malo bós Jus ako. Ne bós Jus áwó ji mfaá gekwa, ne áwá ji. ⁴⁰ Yémbó ndo eleé ekwónégé, Esowo apye ji akwile né negbo ne apye Jisós aléré mmye mbaá bós. ⁴¹ Ne bós ako fó ágené ji wó, elé esé bi Esowo abó ajyá nnó meso gébé degarége mekomejós wuú ne degené ji. Esé debó denyé ne denyú ne ji gébége Esowo apye ji akwile né negbo. ⁴² Agaré esé nnó degarege mekomejós mbaá bós, nnó Esowo ajya ji nkane muú yi apane nye mpa ayi bós bi alu abe ne abi agbó. ⁴³ Wye Jisós yina ne bós ekpávé Esowo ako abo agaré nkane ji alu, nnó muú afyégé metós ne ji, Esowo ajige nye nte gabo yi muú yimbo apye getúgé Jisós.”

Mendoó Ukpea echwó mbaá bós bi álá pó bós Jus

⁴⁴ Ndere Pita alu ájoge ne bós ako bi alu eféé áwuú, Mendoó Ukpea ekpe ebwó mmye. ⁴⁵⁻⁴⁶ Bós bi ákamé ne Jisós abi ábó áchwó ne Pita, álu bós Jus. Áwuúgé nkane bós bimbo ájoge ufó mejós, áfége Esowo nnó ajeá dós. Ala mano mekpo fuú nnó Esowo achyé echye wuú ewé Mendoó Ukpea mbaá bós abi álá pó bós Jus. Ne Pita ajós aké, ⁴⁷ “Té ndere Mendoó Ukpea echwó bós bina mmye wye nkane ebó echwó eta esé, nnó muú fó akage gbé nnó áwyáge ebwó manaá Esowo?” ⁴⁸ Ne Pita ake ájye áwyaá ebwó manaá Esowo né mabo Jisós Kras. Ewyagé bós bina ákwó Pita mata nnó abelé ne ebwó né mboó ndo.

11

Pita Agare geno eyi gepyé né gepúge Kōnelyos

¹ Ebélegé angbá Jisós ne bós Jisós ako, abi álu né gebagé mewaá Judiya áwuú nnó bós abi álá pó bós Jus ákamé ntó mekomejós Esowo. ² Ne gepógé bós Jus gelu nnó ábó mansó muú nsó ne ákwáné mambé muú Esowo. Ebélegé Pita akérégé né Jerosale, bós

Jisós abi ágbaré gepó eyigémbó áló manwamé ne ji, ³ aké, “Ulannó ojye mbaá bós bi alá sò ebwó nso wó te onyé menyéé ne ebwó?”

⁴ Ne Pita aló mangaré ebwó unó uko bi ubó upyé, gema, gema aké,

⁵ “Ndere mbó nlu né meló Jopa, nnénemmye, éké ewyage ngé ame gejya nkane genó fó getané mfaánebuú geshulege mme. Gelu éké gekpékpégé gebagé ndé eyi ágbaré manóo ani, gechwó téne kwókwólé ne me. ⁶ Né gebagé ndé yimbó, ngé ufóó menya ufóó ufóó, ébi bós asée, eyi mewaá, eyi meló, ne eyi nnyi ne denywóné. ⁷ Ne nwúú meko muú fó akuú me aké: ‘Pita, kwile ka, wá nye.’ ⁸ Nké, ‘Ngba Atá, te ntané aló nlu danye genó eyigé ebé esé eshyá’. ⁹ Ne meko yimbó ama jóó ne me aké, ‘Pita oshyagé fó geno eyige Esówo ake gelóme nnó gelómé fó’. ¹⁰ Meko yimbó ajóó né manáne aléé ne geno eyigémbó gekwó gekéré mfaánebuú.

¹¹ “Wye né gébé eyigémbó, ande fó áléé áchwó ne gepú eyigé mbó njwólege. Muú fó né Kaisaria ne abó atómé ebwó nnó áchwó ákuú me. ¹² Ne Mendoó Ukpea éké njye ne ebwó, mbege fó né angyá. Ne ánmé bina akéné abi átané meló Jopa, akwóle me defé né gepúge Kónelyos. ¹³ Ne dékpégé mmu, Kónelyos aló mangaré esé nkane ji abó agené ekiénné Esówo né gepú jíí. Égaré ji nnó ató muú fó ajye né Jopa, ákuú mende fó yi mabó mií amibó makamege Simun, ¹⁴ ne achwóge, agarege nye ji ne ékwó wuú mekomejóó ayi aférege nye ebwó né efwyale gabo. ¹⁵ Ne nlo mangaré mekomejóó Esówo, ndere njóge, Mendoó Ukpea echwó ebwó mmye wye nkane ebo nya mbe echwó eta esé. ¹⁶ Ngégé mbó, ntée genó eyi Atá Jisós abó ajóó ne esé nnó, ‘Jón abó fyé bós né nnyi yémbó Esówo afyéé nye enyú né amu Mendoó Ukpea.’ ¹⁷ Ne mbóge Esówo achyé bós bimbó gefóge echye ewé ji abó achyé esé gébége défyéé matóó ne Ata Jisós Kras, me nlu waá mangbé ji nnó apyége geno yi gejeé ji metóó.”

¹⁸ Bós bina áwúgé mechwó ewé, matóó akwené bwó ne áló mamféé Esówo áke, “Mbó ewé etene nno Esówo achyé bós abi alá pó bós Jus gébé nnó ákwóré matóó ne abó genwá.”

Mekomejóó Jisós aké akwóné né Antiók

¹⁹ Ndere abó achyége bós abi ákamé ne Jisós efwyale gébége áwáné Stefan, epye ebwó átyaá malómaló. Abifó áfé meló Fonisiya, abifó áfé meló Syaprós ne abifó áfé Antiók. Ajyégé mbó, ágarége abya Jisós wye mbaa bós Jus. ²⁰ Bós Jisós bifó átané né meló Syaprós ne Sēren, áfé ntó né Antiók. Akwónégé ewu, ágaré abya Jisós mbaá bós Grek. ²¹ Esówo apoó bwó dós ne apye gejamégé bós áfyéé matóó ne Jisós.

²² Ne echomele bós Jisós abi alu né Jerosale, áwuúgé abya yina, átó Banabas né meló Antiók. ²³ Banabas ajyégé ewu, agé nnó Esówo aléré ebwó ulóó melu dós, metóó ego ji, afyé bwó ako eshye nnó, “Agbarégé depóré Jisós metóó ema. ²⁴ Banabas yina alu muú yi awya gepó gelógeló, uto Mendoó Ukpea ujá ji mmye ne áfyéé metóó ne Esówo.” Gejamégé bós áma ákamé abya Jisós né meló Antiók ne echomele bwó ewéne ejye mbe.

²⁵ Ébélégé Banabas ajye kéle Sól né meló Tasós. ²⁶ Agégé Sól, ase ji, ebwó áfé né Antiók. Abelé eféé nme kpogele ne echomele bós Kras, álérege gejamégé bós depóré Esówo. Élé né Antiók ne áló mankuú bós bi ákamé ne Jisós nnó *ánkwólé Kras.

²⁷ Né gébé eyigémbó bós ékpávé Esówo fó átané Jerosale áshulé áfé né Antiók. ²⁸ Ne Mendoó Ukpea epye muú bwó ama ayi akamege Agabos akwile ka, ágaré nkane mesa akwéne nye mme meko. Ne ébélégé mesa yimbó akwé gébége Klodyos alu mfwa né Rom. ²⁹ Ndere bós Jisós abi álú né Antiók abó áwuú mekomejóó yina, áke, “Yéndémuú áchwó nká nkane ji awya, ebwó apoó anmé bi alu né mme Judiya.” ³⁰ Ebwó ánywérégé nka yimbó, átó Banabas ne Sól nnó ájyé áchyé ákpákpá echomele bós Jisós né Jerosale.

12

Mfwa Heród apye bós Jisós ágé efwyalé dós

¹ Né gébé eyigémbó, mfwa Heród aló mankelé mati manchó genwágé bós bifó abi álú né echomele bós Jisós. ² Ágaré nnó áwá Jēmsi menmé Jón ne aparaja. ³ Mfwa Heród, agégé nnó ego bós Jus matóó, ágaré ntó nnó ápye Pita. Ne ápye ji né bii bi ánye epaá bréd ayi alá mualé. ⁴ Ápyege Pita, áfyé denó,

ne ábélé bós bee matoó aneé nnó ábámé ji, yendé ntoó neluú bós ani. Heród abó ashu abelé nnó epaá kwyakwya defwe ekogé, aséle Pita afé mbe ushu bós nnó ápa mecho wuú. ⁵ Ndere Pita alu né deno, echomele bós Jisós ánenemmye dós mbaá Esowo ne eshye yendégébé né getú ji.

Ekíenné Esowo éfére Pita né deno

⁶ Né utuú bi Heród abó ashuú nnó uyyage aféregé Pita né deno, ápa mpa wuú, Pita abó abelege metós metós bós bee apea. Ebwó ábó awé ji amu ne bó mkpókóné apea. Bós bee bifó álú dafye ábáme gepúgé deno. ⁷ Wye né utuú bimbó ekiénné Esowo ekwó mmu gepúgé deno mbélépó, ne mbaá meko agené. Enyigé Pita né nenkós, Pita apée gejyá, eké ne ji, “kwile ka wáwá”. Ténéténé yimbó bó mkpókóné átané Pita amu ákwé mme. ⁸ Ema jóó ne ji eké: “Fye mandeé jye ne unó uká bye, ówé ekanda ókwólé me.” ⁹ Pita akwólé ji ne ndere ebwó átanegé dafye, ji akaá fó nnó geno eyige ekiénné Esowo epye eta wú gelú wáwálé wó, aféré nnó agéné mbó le gejya. ¹⁰ Pita ne ekiénné ewémbó ákoó ntoné bós bee eniné mbe, ama koó eniné nekwólege, ne áchwó kwóne nana né menombi genká ewé elu gesegese, ónenégé ewu ne ófé mbe meló. Menombi ewémbó enené ewu ambós, ne ebwó átané dafye. Akégé gachye, ekiénné ewémbó elyaá Pita éfé.

¹¹ Ne Pita akéréregé né defós ti aké: “Nkaá wáwálé nnó Ata Esowo átó ekiénné wuú nnó echwó féré me né amu Heród ne uno bi bós Jus abó ashuú mampye me.”

¹² Ndere Pita akaá geno eyi gebó gepyé ji, afé né gepúgé Méri ayi alu mma Jón Makós ne gejamégé bós ábó áchomé eféé ánenemmye mbaá Esowo. ¹³ Adogé menombi, genka, mesó mendée yi apye utós né gepú yimbó achwó gii ne ákamege Ruda. ¹⁴ Akaágé nnó gé meko Pita mbó, metós ego ji dós te ajinte manene menombi, abó ajye garé bós bimbó nnó Pita alu mbó dafye. ¹⁵ Ebwó aké ne ji, “Ómée gebwó.” Yémbó atome wye eshye ajoge nnó élé Pita. Ne ebwó ake: “Ndófo élé mekpée wuú.” *

¹⁶ Ne Pita alu dó wye doó, ánené menombí ágégé nnó élé Pita wáwálé mátye

mawa ebwó meno. ¹⁷ Pita akpegé mmu, afu ebwó ebwó nnó akwéné mejóó. Ne aló mangaré ebwó nkane Esowo aféré ji né deno. Anéréregé ake: “Agaré Jemsi ne bós Jisós bifó ntó.” Ne atané afé geba eyigé chá.

¹⁸ Bii uyyagé bós bee áló mankelé Pita ne ágé ji wó, matós atyá bwó mmu ála yayaya ne ágige gеме gebwó aké: “Nde gepye ne Pita?” ¹⁹ Mfwa Heród awúgé mbó, ató bós nnó ákélé ji ne ágé wó. Akuú bós bee bimbó, agii bwó bó nkwe. Anéréregé ake ajye wá ebwó. Epyégé mbó Heród alyá gebagé Judiya afé kpé né meló Kaisaria.

Negboné Mfwa Heród

²⁰ Né gébé eyigémbó, mfwa Heród abó awamege ne bós Tiya ne Sidón. Bós bimbó ácho, áchwó mangé ji. Achwógé ábó mbe ágbaré Blastus dejeé. Blastus alu muú yi ágbárege dachi mfwa. Ne ebwó aké ji ane mfwa mmye, nnó ebwó abe né nesó, nendé menyéé atanege le né meló mfwa.

²¹ Bii ebi Mfwa Heród abó akwye ukwónege, afye mandeé gefwa jií, ajwólé né geluó, agare bós bimbó mekomejóó. ²² Ne ebwó áló mankalé aké: “Elé Esowo ne ajoge epófó mekwaá.” ²³ Ténéténé yimbó ekiénné Esowo echwó nmé mfwa Heród nemée mmye gétúgé alá shuú enogé ewémbó mbaá Esowo wó. Bó dámmwólé ánye ji mbwi une, agbó.

²⁴ Ye nkane depó tire na depye, mekomejóó Esowo awene ajye mbembe, ne gejamégé bós áfyéé matós ne Jisós.

²⁵ Ndere ábó átómé Sól ne Banabas né Jerosale, ebwó anéré utós bwó gébége akerege né Antiók, áse Jón Makós áfé ne ji.

13

Ató Banabas ne Sól

¹ Bós fó ábó álú né echomele bós Jisós né Antiók, abi fó álú bós ekpavé Esowo ne abi fó álú anleré ebwó álú: Banabas, Simyón ayi ákuú ji Niger ne Lukios ayi atané meló Seren ne Manen ayi ebwó ne mfwa Heród áwéné mbaa ama ne Sól. ² Né gébé gefó bós Jisós bimbó ako álya menyéé kpékpé, áfégege Esowo. Ewyágé Mendoó Úkpea eké ne ebwó: “Férege Sól ne Banabas né geluage nyú ájyé pye utós bi njyá ebwó nnó ápyé.”

* **12:15** Elú wáwálé nnó: Ekiénné Esowo Pita.

³ Ne áwuúge mbó, áma lyaá menyéé kpékpé, áne mmye mbaá Esówo. Anérégé, áneré ebwó amu mmye ne átó ebwó nnó ájyé.

Banabas ne Sól áfē melo Syaprós

⁴ Ndere Mendoó Ukpea ebó etomé ebwó, átané áfē né melo Selusha. Akwónégé, ákpe ékpe, áchyá áfē melo Syaprós. ⁵ Ebwó ákwónégé melo Salamis, ályá ékpe bwó eféé, ákéne agarege mekomejóó Esówo né macha mmyemenene bóó Jus. Jón Mak akene ne ebwó, apoge né utóó.

⁶ Ake kpaá áchyá ákwóné melo Pafós. Eféé ábané muú megya fó ayi ákuú ji Ba-Jisós. Alu muú Jus ne akene abyóge gebyó nnó ji alu muú ekpávē Esówo. ⁷ Ne Ba-Jisós yina alu mejeé Ségós Pólós ayi alu gómena né gebagé mewaaá eyimbó. Gómena yina abó alu muú yi awya defóó ne akuú Banabas ne Sól getúgé akélege manwú mekomejóó Esówo. ⁸ Yémbó ebwó áchwógé muú megya yimbó, ayi ákuú ji Elimas né meko Grek, alo manye mbeé né mekomejóó bwó ne amye mangbé nnó gómena yimbó afyégé fó metóó né depórē Jisós etiré ebwó ágárege ji. ⁹ Ne Mendoó Ukpea egbeé Sól metóó, ákuú ji ntó Pól, ape mende yimbó lu lu lu, ¹⁰ ne aké: “Wó maá danchómelo. Okíí fó genó gelógeló ne defya degbeé wó une. Yendégébé omuame mambwólé depórē Esówo eti delu cho nnó délá gebyó. ¹¹ Gó ngaré wó nnó mfaánebuú akwene nye wó mmye. Nana óbe nye ame nónómé ne ógené nye se mbaá né mboó ndó.”

Ténéténé yimbó, gemua gekwé Elymas ame. Akene agyage, akelege muú yi ágbárege ji ebwó. ¹² Gómena yimbó agegé mechwó ewé epye, áfyéé metóó ne Jisós, ne ékwóné ji metóó nkane agené uto bi úlú né mekomejóó Jisós.

Pól ne Banabas áfē né Antiók ayi alu kwókwólé ne gebagé mewaaá Pisidiya

¹³ Pól ne bóó bíí ákpe ékpe né melo Pafós áfē né melo Pega ewé elu né gebagé mewaaá Pamfilya. Eféé ne Jón Mak álya ebwó, akéré né Jerosale. ¹⁴ Atánégé melo Pega, áke ákwóne melo Antiók ewé elú kwókwólé ne gebagé mewaaá Pisidiya. Bii uwyaá bóó Jus ukwónégé, ájye kpe mmu echa mmyemenene bóó Jus ajwólé. ¹⁵ Muú fó

akuúgé maló ñwe né ñwe mabé Mosis ne abi bóó ekpávē Esówo ásamé, ákpakpa abi echa mmyemenene átó muú nnó ájyé jóó ne ebwó nnó, “Anmé, mbóge enyu dewya majye manchyé esé chyége.”

¹⁶ Ne Pól akwile téné, afu ebwó nnó ákwéné mejóó, ne alo manjóó aké: “Bóó Isreli ne abi alá pó bóó Isreli abi ánoge ntó Esówo; nenege matu dewu. ¹⁷ Esówo yi bóó Isreli abó ajya ukwene ante esé ne apye ebwó ajeá gébége ábó alu ankéé né melo Ijip. Ne aféré ebwó né melo ewémbó ne gekpékpégé eshye wuú, ¹⁸ ne abó achó wye metóó ne gepóge bwó né usaá anme upéá gébége ebwó álú né mashwóne. ¹⁹ Ebwó ábó ákwónégé nyá né mme ayi akuú Kanaan, apye áwá bóó bi álú né maló ákéné ama né mme yimbó. Ne achyé mme yimbó mbaá bóó Isreli. ²⁰ Elu nana (450) usaá anme esaá meso usaá upea meso efya ayi Esówo ajyá ebwó. Afyé bóó kpakpa gébé ne gébé nnó ápélé melo. Ape melo kpaá ékwóne gébé eyigé Samuele, muú ekpávē Esówo alo ntó mampéle melo. ²¹ Né gébé géfó, ágii nnó áchyé ebwó mfwa. Ne Esówo ajya Sól, maá Kish nnó abe mfwa bwó. Atané ntoné Benjamin ne agbaré melo né usaá anme upea. ²² Ne Esówo aférége ji né gefwa, áfyé David nnó ábē mfwa bwó. Gé genó eyigé Esówo abó ajóó getúgé David na, ake:

Nge David maá Jesse, alu me metóó chi chi chi. Apye nye unó uko ebi ngarege ji. ²³ Ne nana Esówo achyé esé bóó Isreli Mpyáné mfwa David nnó ábē Menchyé genwá ndere ji abó anyémeno. Ne muú yina élé Jisós. ²⁴ Gemégé nnó Jisós eyina alo utóó bii, Jón abó agarege mé mekomejóó Esówo mbaá gejamégé bóó Isreli nnó ákwórē matóó bwó ne ji awyaá ebwó manaá Esówo. ²⁵ Ne ndere Jón áchwó néré utóó bii, agii ebwó ake, Enyú deferé nnó me nlu waá? Mpófó muú yi enyú degili nnó achwó. Yémbó kaáge nnó muú yi achwó nye me meso, nkwané fó muú yi nkaáge manyi unó uká bii wó.”

²⁶ Pól ama kuú ebwó ake: “Anmé ba, enyú bi delú upyáne Abraham ne enyú ako abi dénoge ntó Esówo, Esówo abó átó élé

esé mekomejós yina ayi akage fére esé né efwyale gabo. ²⁷ Bós Jerosale ne ákpakpa bwó ábó ákaá fō nnó Jisós alu menchye genwá wó. Ye unó bós ekpávè Esòwò ebi ebwó ákuú yendé bií né uwyaá bwó, ákage ula. Ebwó ápyegé mbò, ásó mpa Jisós nno áwá ji ne ápye uno bi bós ekpávè Esòwò ásámé nnó ubé wáwálé. ²⁸ Ye le ebwó ábó alá gé mecho ewé ji apye ewé ábó mangbó wó ákwò Palet mata nnó awá ji. ²⁹ Ebwó anérégè unó uko bi nwe Esòwò bó ajós getúgè Jisós, áféré ji né gekwa, ájye bele ji né menome ewé áchomé né etaravé. ³⁰ Yémbò Esòwò apyéé ji akwilé né negbo. ³¹ Né gejamégè ndò, aléré mmye jií mbaá bós bi ábó átané ne ji né Galilií, ájyé né Jerosale. Ebwó ne nana ágarege mekomejós wuú mbaá bós Isrèli. ³² Ne esé dechwó nana mangaré enyu ntó abya melóméló yina. Abya yina élé unó bi Esòwò abò anyémeno nnó apye mbaá ukwene ante sé. ³³ Unó bina upye wáwálé né gébé eyigé esé bi delú upyáne bwó, nkane ji apyéé Jisós akwilé né negbo. Abó ásá ntó unó bi né nwe makwa uba nwe upéá nnó Esòwò aké: 'Wò òlu maá wa, ne fina nla nte wye.'

³⁴ Ndere Esòwò apyéé Jisós akwilé né negbo nnó amágè gbó se, Esòwò jimbós aké: 'Mpye nye enyú degé galógáló wye ndere mbó nyéémeno ne Devid.' ³⁵ Abó ásá ntó né melu nwe makwa ayi fō nnó: 'Olyágè nye fō Maá utós wye yi apyéé utós chánjénè apwané mmu menome.'

³⁶ Né egbe ewé mfwa Devid, abó apye utós ebi Esòwò achyé ji né gébé jií, agbó, ne aníí ji kwókwólé ne menóme ukwéne ante bii, ala eféé apwane. ³⁷ Yémbò muú yi Esòwò apyéé ji akwilé né negbo, apwáné fō né menome wó. ³⁸ Ne anjmé ba, debó mankaá wáwálé nnó abya ayi enyú dewuú nnó Esòwò aji-gente gabo bós, élé getúgè Jisós yina. ³⁹ Ne muú yi afyegé metós ne Jisós apome nye né gabo wuú ayi mabé Mosis alá kage pye ji apó. ⁴⁰ Ne sége gébé nnó unó bi ásámé mmu bò nwe bós ekpávè Esòwò ékágè upyé eta nyú. Asá eféé nno:

⁴¹ Enyú bi déjwáge Esòwò, 'Wuge. Dela nye ame mekpo fuú, degbó. Mpye nye geno fō né gébé nyú, enyú dewuúgè geji, dékámégè fō.' "

⁴² Ndere Pól ne Banabas áchwó táne né echa mmyemenene, bós bimbó ákwò bwó mata nnó ama chwó ágaré ebwó uno bifó né bii uwyaá bós Jus ebicha. ⁴³ Ndere bós átyage né echa mmyemenene, gejamégè bós Jus ne abifó bi aselé gepógè bós Jus ákwòlege Pól ne Banabas. Ne Pól ne Banabas áfyè ebwó metós nnó ágbaré wye mekomejós Esòwò ndere Esòwò ápoógè ebwó.

Pól ne Banabas ágaré mekomejós Esòwò mbaá bós bi alá pó bós Jus

⁴⁴ Bií uwyaá bós Jus ebifó ukwónégè, melò meko ejye chóme manwú mekomejós Esòwò. ⁴⁵ Ne bós Jus abifó ágégè nkane gejamégè bós áchomé, matós ásó bwó, álò manjós nnó mekomejós Pól alu gebyó ne áshye ji. ⁴⁶ Yémbò Pól ne Banabas ágaré ebwó gbòhénè aké: "Ese debó débó mbe degaré enyú bós Jus mekomejós Esòwò. Ne te enyú delá fyé makpo wó, dese geme nyú nnó dekwané fō manye genwá eyi gélágè byéé, ne elu galógáló nnó esé debwólé ushu degare mekomejós yina mbaá bós abi alá pó bós Jus. ⁴⁷ Gé genó eyigè Atá Esòwò abó ajós ne esé getúgè Jisós ake:

'Mpye wò òbè gengbó mbaá bós abi alá pó bós Jus nnó opye bós mme ako átane né efwyale gabo.'

⁴⁸ Bós abi alá pó bós Jus áwúge mbò, matós ágò ebwó ne aféé Esòwò né mekomejós wuú. Ne bós bi Esòwò abó ájya nnó ánye genwá eyi gélágè byé, ele abi ákamé ne Jisós.

⁴⁹ Ne mekomejós Ata ake agyaá gebagé mewaá eyimbo geko. ⁵⁰ Yémbò bós Jus ájye fyé ákpakpa melò ne afwa andée abi ánoge Esòwò mewè ula, ebwó ápye bós álò mankele mati mancho genwagè Pól ne Banabas átané né gebagé mewaá bwó. ⁵¹ Ndere ebwó áchwó ájyé, ákwe uká nnó mpúpú eyi ebalé wye etané mambé nkane gepò eyi gelerege gabo ayi bós bimbó ápyéé. Ne áfé né melò Ikonyòm. ⁵² Ne bós Jisós bimbó álagé meso, Mendoó Ukpea egbeé ebwó matós ne álú ne nechóchó.

14

Pól ne Banabas áfè melò Ikonyòm

¹ Ndere Pól ne Banabas ájyé né melò Ikonyòm, ápye wye nkane ábó ápyé

né Antiók. Ebwó ájyé kpe mmu echa mmyemenene bós Jus, áló mangaré deporé Jisós né gefó eyi gepyé gejamégé bós Jus ne abi álá pó bós Jus ákamé ne Jisós. ² Yémbó bós Jus abi áshyá mekomejós yimbó, áfyé abifó abi álá pó bós Jus mewé ula nnó ásógé matóó né bós bi ákamé ne Jisós. ³ Pól ne Banabas ábelé gejamégé ndó éféé, ágárege deporé Jisós gbónéné nkane ji áléregé galógáló mbaá bós. Jisós ne achyé bwó uto ne, ápyé ufélékpa ebi uléré nnó depó eti ebwó agarege delu wáwálé. ⁴ Ndere ebwó ágarege mbó, bós meló ewémbó ákaré malu apea. Abifó álú ne anghá Jisós, abifó álú ne bós Jus abi áshyá mekomejós yimbó.

⁵ Ebélégé bós Jus ne abi álá pó bós Jus chóncho ne ákpakpa bwó ajye só mala nnó áfwalé anghá Jisós ne áwá bwó ne mataá. ⁶⁻⁷ Ne anghá Jisós áwuúgé geju bwó, ábó áfé né gebagé mewáá Lykania, ákene né malo Lystra ne Debe ne malo ayifó ayi álú né geba yimbó, ágarege abya Éswó melóméló ewu.

Pól ne Banabas ágaré mekomejós Éswó né Lystra ne Debe

⁸ Mende fó abó alu né meló Lystra, ayi te ábyené ji, alu mbwéré. ⁹ Bii fó ajwólé awuú mekomejós Éswó ayi Pól agarege. Pól agége nnó mende yina áfyéé metóó nnó Éswó akage apye ji atóó, ¹⁰ akuú ji ne eshye aké: “Kwile téné cho.” Ténéténé yimbó mende yina anyó atené, aló mankene agyage. ¹¹ Ne gejamégé bós ágégé genó eyigé Pól apyé, ádo elúlú, ájós né mejós bwó Lykania áké: “Aló ábwólé bós áshulé, áchwó gé esé.” ¹² Ne ákuú Banabas nnó Seus, mabó meló bwó yi kpa, ákuú nto Pól nnó Hemes nende ji ne atené mbe ajoge mejós. ¹³ Gepúge upe meló yi ákuú ji Seus gelu kwókwólé ne meló. Ne memyéé upe wuú achwó ne bó mpó ne ukoó genóó. *

¹⁴ Pól ne Banabas ágégé genó eyigé bós bimbó ákélege mampye, ágyá mandeé mmye manlére nnó genó eyigé bós bina achwó pye gelo wó, ábó ájye kpe metóó metóó bwó ákálege áké: ¹⁵ “Bós bina, ndé genó enyú dépyé mbó? Esé delu wye akwaá nkane enyú. Ese dechwó fa mangaré enyú

mekomejós Éswó nnó enyú delyaá aló abi enyú dénoge mbó, dékwólé Éswó yi alu mebe. Ji akwye mfaa ne mme ne manyi ne unó uko bi úlú wye. ¹⁶ Mbe mbe Éswó alyá bós nnó apyegé uno bi ujii ebwó matóó. ¹⁷ Ye le bós ábó ápyembó, ji áchyége ebwó unó ulúlú mampye ebwó akaá nnó ji alu mebe. Apye manaá akwene né gébé gelógeló mampye uno nyú uwéné chancha. Achyegé enyú menyéé ne apye matóó ágó enyú.” ¹⁸ Ye nkane Pól ne Banabas ájoge mbó, elu eké ágbéle manaá meso mekwálé, bós bina átome wye eshye mampye gepé eyigembó eta bwó.

¹⁹ Eké ewyage bós Jus fó átané meló Antiók ne meló Ikonyóm, ápye gejamégé bós ákamé ne ebwó. Ne ebwó átó Pól ne mataá, ája ji mmemme, atané meló bwó, ályá ji áféregé nnó agbó. ²⁰ Yémbó gébége bós bi ákamé ne Jisós áchwó nó Pól mme, ewyágé akwili ka, akwóle ebwó akéré né meló ewémbó. Ujyagé Pól ne Banabas áfé né meló Debe.

²¹ Ne ebwó ágaré abya Éswó melóméló né meló Debe, ápye gejamégé bós ákame ne Jisós. Ebélégé mboó ndó, ebwó ákeré né meló Lystra ne Ikonyóm ne Antiók ayi alu kwókwólé ne gebagé mewáá Pisidiya. ²² Ebwó ákéne, áfyé bós Jisós eshye ne áchyegé ebwó majye nnó ákwólégé wye deporé Jisós chánéné ne akaá nnó abó mange gejamégé efwyale ne ánye genwá gébége Éswó ágbárege gefwa jií. ²³ Ebwó ájya bós nnó ábó ákpakpa né echomele bós Jisós né yendé meló, ánerége ályage menyéé kpékpé, ánemmye ne áfyé ebwó né amu Jisós ayi ebwó ákame ne ji.

Pól ne Banabas ákeré meso né Antiók né gebagé mewáá Syria

²⁴ Ne ebwó ákógé né gebagé mewáá Pisidiya, áfé né gebagé mewáá Pamfilya, ²⁵ eféé ágaré mekomejós Éswó né meló Pega. Anérégé eféé, áshulé áfé né meló Atalya. ²⁶ Atánégé meló ewémbó akpe ékpe, ákeré né meló Antiók, meló ewé ábó áfyé ebwó né amu Éswó nnó ápoógé ebwó, ajyé pyé utóó bi nana ánére.

* **14:13** Elú wáwálé nnó: Seus ne Hemes elé mabó áló bós Grek, Hemes alu melo dentóó ji ne gejamégé bós áfé né meno genkage meló nnó áwá mampye gepé mbaá Pól ne Banabas.

²⁷ Ebwó ákwónégé né Antiok, ánywéré echomele bós Jisós melu ema ne ágaré ebwó nkane ebwó ákené ne nkane Esowó abó apó ebwó, anené mató bós abi alá pó bós Jus nnó áfyéé metó ne Jisós. ²⁸ Ne Pól ne Banabas ánéregé manjó depó tí, ebwó ábelé ne bós Jisós abi alu eféé né gejamégé ndó.

15

Angbá Jisós ne Akpakpa echomele achomé né Jerosale

¹ Ebelégé bós fó átané gebagé mewaa Judiya áchwó né meló Antiok, alo manlerege bós bi ákamé ne Jisós nnó, “Mbógé alá só muú nsó nkane ebé Mosis ejó wó, Esowó akagé pye fó muú yimbo apó.” ² Pól ne Banabas anye mbeé ne bós bimbo, ye mekpo ne ula epó. Epwógé ebwó, áfyé ndó nnó Pól ne Banabas ne abifó ájyé né Jerosale, ágii mecho ewé chánéné mbaá ángbá Jisós ne ákpakpa bós echomele Jisós.

³ Ne echomele bós Jisós átó ebwó. Ndere ebwó ayye, akoóge maló Fonisiya ne Samariya, ágarége bós bi ákamé ne Jisós nkane bós abi alá pó bós Jus ákamé mekomejó Esowó. Abya yina apye mató agó bós Jisós ako dós. ⁴ Ebwó ákwonege Jerosale, echomele bós Jisós ne ángbá Jisós ne ákpakpa bwó, áse ebwó amu apéa. Pól ne Banabas ágaré ebwó uno uko ebi Esowó abó apó ebwó ápye. ⁵ Ne bós Jisós fó abó alu eféé, ebwó alu ne ekwó bós Farasi, ebwó ákwile ka áké: “Abó mansó bós bi alá pó bós Jus nsó ne ágaré ebwó ábelé mabé Mosis ako.”

⁶ Ndere ebwó abó ájó bó, ángbá Jisós ne ákpakpa bós echomele bwó, ájwólé mampé mecho ewéna chánéné. ⁷ Ebwó ádóregé makpo áwyage, Pita akwile téne aké: “Anmé ba, enyu dekaá nnó me ne Esowó abó mbe ajya né metó metó esé nnó ngaré abyá melóméló yina mbaá bós abi alá pó bós Jus nnó áwuúge ntó, áfyéé mató ne Jisós. ⁸ Ne Esowó yi akaáge metó yéndemuú, aleré nnó ebwó ntó álú bós bií. Apye Mendoó Ukpea echwó ebwó mmye wye nkane ebó echwó esé mmye. ⁹ Ne aji ntó nte gabo bwó gétúgé ebwó áfyéé metó ne Jisós. Agya fó angya wó. ¹⁰ Ne nkane elúmbó, ulannó enyú déjyale bós bina ukpékpé

matuú ayi ukwene ante ese ne ese ambós delá kage kpa? Nkane depyembo dekane mbo le Esowó kane. ¹¹ Yémbó esé défyéé metó nnó Esowó aférege ese né efwyale gabo gétúgé galógáló ayi Atá Jisós aleré ese, wye mbo ntó ne bós bina átánege né efwyale gabo.”

¹² Pita anérége manjó mbo, yéndé mmu akwené mejó, áwuú mekomejó Pól ne Banabas. Ágaré ebwó nkane ebwó abó ákené mbaá bós abi alá pó bós Jus ne Esowó achyé ebwó uto nnó apyége ufélékpa ne ukpékpé unó. ¹³ Ne ebwó ánererege manjó yéndé genó, Jemsi alo manjó ake: “Anmé ba, ne-nege matu dewú. ¹⁴ Simun Pita ágaré me nkane Esowó abó manleré nnó agboó ne bós abi alá pó bós Jus ne ajya abifó nnó ábé bós bií. ¹⁵ Ne ewéna eke etuú ne unó bi bós ekpávé Esowó abó ásamé nyá nnó: ¹⁶ ‘Meso gébé mmage chwó téne nye gepúge David eyi gebó gekwené. Nkwyége nye unó bi uchó wye nnó ubé nkane ubó úlú. ¹⁷ Ne bós abi alá pó bós Jus ágege nye ubi, ne ebwó alo nye ntó mankelé Esowó. Ebé nye élé bós ako abi nkuú nnó ábe bós ba ne ákélege nye me.’ ¹⁸ Ge na ne Esowó ajó, ji ayi apye nnó bós akaá unó bina te gachí.”

¹⁹ Ne Jemsi aké: “Né metó wa mferé nnó esé dechyege sé efwyale mbaá bós abi alá pó bós Jus abi akwálege meti Esowó. ²⁰ Yémbó ese desá lé ebwó nywe nnó ályá depore manáne, ányege sé menyéé ayi ajélé maka wye ye menya ayi muú alá ke kele wó, ne anyége nto manoó menya. ²¹ Desá ebwó mbo, nende áwuú me nkane bós ágarege mabé Mosis yina te gachi né maló mako. Ne álu ágarege aji né macha mmyemenene yéndé bií uwyaá bós Jus.”

Ató nywe mbaá bós Jisós abi alá pó bós Jus

²² Ne ángbá Jisós ne ákpakpa echomele bós Jisós ako, ákamé meko Jemsi ne ájya bó fó né geluage bwó nnó ájyé ne Banabas ne Pól né meló Antiok. Ebwó ájya Silas ne Judas ayi akuú ji ntó Basabas, ebwó bina apeá álú anó echomele bós Jisós. ²³ Asá nywe awu áké: “Esé anmé nyú; ángbá Jisós ne ákpakpa echomele bós Jisós detamege enyú, anmé sé abi alá pó bós Jus abi delú né meló Antiok ne abi maló Siriya ne Silisya. ²⁴ Esé debó dewu nnó bós fó né geluage

sé, áchwó chyé enyu efwyale né mejóó ewé ebwó ájóó ne epyé enyú dékwé tametame ayi esé delá tó ebwó wó. ²⁵ Ne ese ako debó dechome, dejóó, deké: Déjya bóó fó detó eta nyú ne ebwó áchwó nye ne Pól ne Banabas abi ese dégbóó ne ebwó dóó, ²⁶ ebwó alú bóó bi ákamé negbo getúge mekomejóó Ata Jisós Kras. ²⁷ Ne ese detóme enyú Silas ne Judas, áchwóge, ágarage nye enyú wye unó bi esé desámé né ηwe yina. ²⁸ Elé Mendoó Ukpea ne epye esé dekaá nnó debó fó mánjya enyu bi delá pó bóó Jus matuú ayicha wó, ekose wye uchancha uno bina: ²⁹ Enyú denyegé fó yendé menyéé upé, denyegé fó menya ayi alá ké kele wó ne denyegé fó ntó manoó menya, lyáge depóre manáné. Mbógé delyagé unó bina, debe nye chánéné. Bége pere!”

³⁰ Bóó bina ánerégé mansá mbó, áchye Pól ne ekwó wuú. Ebwó ákwónégé né Antiók, ánywéré echomele bóó Jisós áchye ebwó ηwe yimbo. ³¹ Ne ebwó ákuúgé ηwe yimbo matóó ágo ebwó dóó né eshye ewé mekomejóó yimbo afyé bwó. ³² Judas ne Silas álú ntó bóó ekpávé Esowó ne áma ágarage ebwó gejamégé unó bifó manchyé bóó Jisós majyé ne áfyé ntó ebwó eshye. ³³ Ebwó ábelé eféé dóó, ne bóó Jisós ajye tii ebwó nnó áke pere, ebwó ákére mbaá bóó bi ábó átomé ebwó. ³⁴ [Yémbó ego Silas nnó ala né melo ewémbó.] ³⁵ Pól ne Banabas álú wye né Antiók. Ebwó ne gejamégé bóó Jisós abifo ágarage ne álerege bóó depóre Jisós.

Pól ne Banabas áfa mbwa ne ate

³⁶ Ebélegé Pól ajóó ne Banabas aké: “Dema deyyé maló mako ayi debó dégaré mekomejóó Esowó nnó degé bóó Jisós abi álú ewu ne nkane ebwó álú.” ³⁷ Ne Banabas abó akelege nnó Jón Makós ajye ne ebwó, ³⁸ ne metóó ego Pól cháchá wó gétúgé Jón Makós abó abó mé ebwó né gebagé mewaá Pamfilya ne abó anéré fó utóó ebi ebwó ajye mampye wó. ³⁹ Pól ne Banabas anye mbeé né mechó ewéna kpaá te áfa mbwa ne ate. Banabas ase Jón Makós ajyé kpé ékpe áfé né melo Syaprós. ⁴⁰ Ne Pól ajya Silas, ne ndere ebwó áchwó jyé, bóó Jisós anemmye, áfyé ebwó né amu Esowó nnó ji ápoógé ebwó.

⁴¹ Ne Pól ase Silas afé, akéne ajye gebagé mewaá Syria ne Silisya afyé bóó Jisós eshye nnó átené chánéné.

16

Timóti acho né geluage Pól ne Silas

¹ Ne Pól ajye kwóne melo Debe, ewyage afé né melo Lystra. Mende fó abó alu eféé ayi ákamé ne Jisós, ákuú ji Timóti. Mma wuú alu muú Jus ne akamé ntó ne Jisós ne nte wuú alu muú Grek. ² Ne Timóti alu ntó muú yi bóó Jisós né Lystra ne Ikonyóm áfége ji. ³ Pól abó akelege nnó Timóti akéné ne ebwó ewémbó epye ji Pól asó ji nsó nkane gepóge bóó Jus gelú nendé bóó Jus ako né gebagé mewaá eyigé mbó ákaá chánéné nnó nte Timóti abó alu nya muú Grek. ⁴ Ne ebwó ályá akéne malómaló ágarage bóó Jisós unó bi anghá Jisós ne ákpakpa echomele bóó Jisós ájwolé né Jerosale ájóó. Ne ágaré ebwó nnó ábelé ubi chánéné. ⁵ Ewéna epye echomele bóó Jisós ewé elu yendé melo áfyéé wye metóó ne Jisós dóó ne yendé bíi gejamégé bóó áchwó áchome ne ebwó.

Pól agé ame gejya né melo Truus

⁶ Pól ne bóó bíi akéne ajye, né gébége áchwó kwóne né gebagé mewaá Esya, Mendoó Ukpea ekamé fó nnó ji agare mekomejóó Esowó eféé wó. Ne ebwó ákoge né gebagé mewaá, Frigiya ne Galasiya, ajye. ⁷ Ndere áchwó kwóne gebage mewaá Misiya, ábó ákelege mankpe né gebagé mewaá Betinya, yémbó Mendoó Jisós ekamé wó. ⁸ Ne ebwó ákogé melo Misiya, áshúle áfé né melo Truus. ⁹ Wye bíi bimbo ne utuú, Pól agé ame gejya nkane mende Masedonia fó átené egbe ebéé mega afu amu nnó Pól achya, ajye poó ebwó. ¹⁰ Ndere abó agéné ame gejya yimbo, ese ne ebwó dekaá nnó Esowó ákelege nnó deyye degaré mekomejóó wuú né melo Masedonia. Ne esé dekpome mmye majye.*

Lydiya áfyéé metóó ne Jisós né melo Filippi

¹¹ Ne esé dekppe ékpe né melo Truus, deke nnyinnyi dekwóné melo Samótras, bíi uyyage, dekwóné melo Niapolis. ¹² Détánégé eféé, deke mewaá mewaá

* 16:10 Elú wáwálé nnó: 16:10 Lukase muú yi asame ηwe yina achwó báne Pól né Troa, ne aló mankéne ne ji.

dekwóné melo Filippi ewe elu melo kpa né gebage mewaá Masedonia ne elu ntó melo ewé gejamégé bós Rom abo ájwólege wye. Debelé mboó ndo wye. ¹³ Bií uwyaá bós Jus ukwónégé, delya melo defé né mbale ebé, esé debó deféré nnó efé ne bós Jus áchómege anenemmye. Dékwónégé ewu, degé andée fó áchomé ne esé dejwólé ka, dégaré ebwó mekomejóó Esowó. ¹⁴ Mendée fó abo alu efé ayi ákuú ji Lydiya, apó muú Jus ne ánoge Esowó. Ji atané melo Tayatira ne akene gesege ufóó mandeé ayi ájamé nka dós. Ndere awuú geno eyigé Pól ajoge, Esowó anené ji metóó nnó akame. ¹⁵ Áwyage ji manaá Esowó ne ekwó wuú, ane esé mmye nnó deyye debelé né gepú jii mbógé esé dekamé wáwálé nnó ji áfyé metóó ne Jisós. Ajoge mbo esé defé.

Afyé Pól ne Silas deno né melo Filippi

¹⁶ Bií fó, ndere ese debó deyye né melu ewé anenemmye mbaá Esowó, detuú ne meso mendée ayi alu memfwé. Abó awya melo nchye ayi apye ji agarege depó ti depye nye meso gébé. Bós bi awya ji, ásele nka né depó etiré ji ágarage. ¹⁷ Mesó mendée yimbo agége Pól ne Ese alo mánkalé, akwólege ese ake: “Bós bina alú bós útóó Esowó Anyatá. Ebwó áchwó mangaré nkane Esowó áférege nye enyu né efwyale gabo.” ¹⁸ Ne mesó mendée yina apyé wyembó né gejamégé ndo. Ne bii uma metóó eso Pól, anyá meló nchye yimbo aké: “Ngarege wó mbaá mabo Jisós Kras, tané ji mmye.” Ne ténéténé yimbo atané.

¹⁹ Bós bi awya maá memfwé yimbo, ágége nnó meti nka bwó ewé ándere metóó wye enó, ágbaré Pól ne Silas ája áfé né mbaá yi ákpakpa melo ápane mpa. ²⁰ Ajyge, ápye ebwó áténe mbé ushu ampane mpa abi alu bós Rom aké: “Bós bina alú bós Jus, ne achyge efwyale né melo esé. ²¹ Ebwó álerege uno bi ebé ese elá ekamé wó. Ese delu bós Rom; desélé fó depó ebwó.”

²² Gejamégé bós eyi gebó gelú efé, geshulé Pól ne Silas mmye ne ampané mpa ágyá ebwó mandeé mmye, ne ágaré nnó ádo ebwó ne unóó. ²³ Ne ádogé ebwó chánéné, ájye áfyé ebwó né deno ne ágaré membame gepúge deno nnó, ábámé ebwó cháncha. ²⁴ Membame yimbo awugembó,

ase ebwó, ajye fyé né maá gepú ayi te mmu gepúge deno. Efé ne afye ebwó ufwólé.

²⁵ Ne metóó utuú, Pól ne Silas anenemmye, ákwáne makwa, áfége Esowó ne bós deno bi fó áwuú. ²⁶ Aké ápéle, mme alo manyi ne gepúge deno genyi gekwóné né te mala dekwóre gepu. Manombi gepú yimbo ánené, ne bó nkpókone bimbó ásré ákwé mme. ²⁷ Membame gepú yimbo apégé gejya, agé nkane manombi alaá fuú, aferé nnó bós deno ako ábó. Ajú aparaja wuú nnó awá gеме jii. ²⁸ Pól agégé mbo akalé kénké aké: “Ówágé gеме jyé, esé ako delu fa.”

²⁹ Ne membame gepúge deno ákuú muú fó nnó achwó ji ne mewe. Gébége áchwó ne ewú, ase, akpé mmu wáwá. Átó mano mme mbé ushu Pól ne Silas awere ne efó metóó. ³⁰ Ne ase ebwó átané dafye, agii ebwó ake: “Ante ba, mpye nnó ne áfére me né efwyale gabo?”

³¹ Ebwó ashú ji meko aké: “Fyé metóó wye ne Jisós, Wó ne ula gepú bye detánege nye né efwyale gabo.” ³² Ne ebwó ágaré ji ne bós ako bi alu ji mmu depóre Jisós. ³³ Wye ne utuú bimbó, mende yimbo ase ebwó, ajye shwóne upa bwó. Wye ténéténé yimbo pól ne Silas áwyaá ji manaá Esowó ne bós bií. ³⁴ Ne ase ebwó áfé né gepú jii achyebwó menyé. Ji ne bós bi matóó ágo bwó dós gétúgé áfyé metóó ne Esowó.

³⁵ Bií uyyage, ampané mpa abi Rom áto bós bee nnó ájye garé membame gepúge deno nno, “Lyáge andé bimbó ájyé.”

³⁶ Ne mende yina awugembó, ajye garé Pól aké: “Ampané mpa áto bós achwó gare me nnó nlya enyú deyye. Nana kége pere.”

³⁷ Yémbó Pól ajóó ne bós bee bimbó aké: “Átulé esé né mbé ushu bós ayi álá lú dampá mpa esé yelé ábó áchyé esé ebwónye nnó debé bós Rom.”

³⁸ Ne bós bee bimbó ákéré ájyé gare ampané mpa genó eyigé Pól abó ajóó. Ebwó áwúgé nnó Pól ne Silas alú ntó bós Rom mane magyalé ebwó. ³⁹ Ne ebwó áchwó kwó Pól ne Silas mata né gyé ayi ebwó ápyé, áfére ebwó ne áké álya melo bwó. ⁴⁰ Pól ne Silas átanége gepú deno, áfé né gepúge Lydiya. Efé ne ábané bós bi ákamé ne Jisós. Achyge ebwó majyé, ne álya ájyé.

17

Efwyale Etané né melo Tessalonika

¹ Pól ne Silas ákoóge melo Amfipolis ne melo Apolonia áchwó né melo Tessalonika mbaá ayi echa mmyemenene bós Jus ewé fó elu. ² Ne Pól ajye kpe né echa ewémbó nkane ji abo apyé mé, ne agare bós depo etire delú mmu ηwe Esowó né mawyaá bós Jus máléé. ³ Apye ebwó ákaá chánéné nnó Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa, ayi ebwó ábó ágili, abó mangé efwyale ne akwilé né negbo. Ne aké Jisós ayi ji agarege mbó ebwó, ji ne alu Muú yi Esowó akweré ji elá gefwa. ⁴ Bós bifó abi áwuú depóti, áse detí amu apeá ne ácho ne Pól ne Silas. Gejamégé bós Grek abi ánoóge Esowó chóncho ne afwa andée ácho ntó ne ebwó.

⁵ Ne bós Jus abi ábó ashya mekomejóó yi, agege mbó matóó ásó ebwó ne Pól ne Silas. Ajye nywéré bós bi alá pó ne genó mampye né metóó melo, áchwó ne efwyale. Ebwó álo mamwyalé mejóó ne ájyé do gepúgé mende fó ayi áku ji Jasón ágyá nnó ája Pól ne Silas átó dafye. ⁶ Ndere alá gé ebwó wó, ája Jasón ne bós Jisós abifó áfe mbe ushu ákpakpa melo, ákálege áké: “Bós bina ákéne achyege efwyale malomalo ne náná áchwó ntó fa melo esé, ⁷ ne Jasón ase ebwó, abelé mmu. Ebwó átyá mabé Mfwa Rom, ájóge áké mfwa ayicha alu ayi ákuú ji Jisós.” ⁸ Akpakpa melo ne bós bi áchomé eféé áwúgé mbó, mewé etya ebwó une. ⁹ Agbaré Jasón ne bós Jisós nnó áchwó kwó ne amage pye sé gefó genó yimbó ndó yichá ne álya ebwó nnó ájyé.

Pól ne Silas áfe né melo Berya

¹⁰ Wyé né utuú ebimbó, bós Jisós ágaré Pól ne Silas nnó ájye né melo Berya. Ebwó ákwónégé ewu, ájye kpe né echa mmyemenene bós Jus. ¹¹ Bós Jus abi alu eféé awya defó apwó abi melo Tessalonika. Ebwó áfyé matóó dós manwu genó eyi Pól ajóge. Ne yendé bií ebwó ágii mekomejóó Esowó mange mbóge uno ebi Pól ajóge úlú wáwálé. ¹² Ewyágé gejamégé bós áfyéé matóó ne Jisós. Abi fó alu afwa andé bós Grek ne gejamégé bós Grek abi ande áfyéé ntó matóó ne Jisós. ¹³ Ebelege bós Jus abi alu né melo Tessalonika áwugé nnó Pól

agarege mekomejóó Esowó né melo Berya, áchwó nyi bós matóó nnó achwó ne efwyale. ¹⁴ Ne ténéténé yimbó, bós Jisós átó Pól né mbale ebeé mega. Bós fó ntó ákwólé ji. Ne Silas ebwó ne Timóti ála né Berya. ¹⁵ Bós bi ájyé tí Pól, áfé kpaá ákwóné melo Atens. Gébége ebwó ákérége Pól aló ebwó meko nnó ágaré Silas ne Timóti ábané ji wáwá.

Pól alu né melo Atens

¹⁶ Ndere Pól alu gili Silas ne Timóti né melo Atens, metóó ego ji wó gébége agené nnó aló uka ájá né melo ewémbó. ¹⁷ Ne áfé né echa mmyemenene bós Jus aló mando abya né mechó ewé ne ebwó ne abifó abi anóge nto Esowó, nno ápye ebwó ákame ne ji. Ne yendé bií ajye ntó né ntóné gese, ajóge ne bós bi ákoóge né melu ewé ji alu. ¹⁸ Anleré fó ágé ji, ebwó álú bós bi álérege depóré Epikuryan ne etiré ákuú Stók. Ebwó áwuúgé nkane Pól alerege bós depóré Jisós, ama garege nkane bós akwilege nye né negbo, álo manshye ji ake: “Ndé menya yina adorege ne ubómeno?” Abi fó áké: “Elu éké ákelege mangaré abya aló abi áké.” ¹⁹ Ne áse Pól áfé ne ji né echomele melo ewé ákuú nnó Aropagus ne bós áké ne ji: Nana esé dekelege manwú chánéné unó uke ebi olérege. ²⁰ Unó bifó ebi olérege úlú chá ne esé dekelege mankaá nkane ubi úlú. ²¹ Ebwó ábó ajóge mbó néndé ebwó bós Atens ne ankéé abi alu eféé, ágbó lé manjwólégé áwugé ne ágarégé unó uke ebi ebwó áwuú né abya.

²² Ne Pól atené mbe shuú echomele Aropagus ake: “Enyu bós Atens, nge nnó depye upe mbaá aló dós, ne demuame manogé Esowó.” ²³ Ndere nkéne ngyáge melo nyú, mpele matoó ayi enyú depye upe, ngé ntoó nema eni ásámé nnó: “Mbaá Esowó, ayi esé dela dekage ji.” Esowó ayi enyú depye upe ne delá kágé, ji ne nkelege mangaré enyú nana.

²⁴ “Esowó ne alu Ata ayi abo mfaá ne mme nende ji ne akwyé mme meko ne unó uko ebi úlú wyé. Yémbó ji ajwólégé fó né matoó ayi akwaá ákwýé ne amu. ²⁵ Ye mankele nnó mekwaá achye ji geno eke gefó geli ji. Ji mbóó ne achyege akwaá genwá ne gejuli ne unó uko. ²⁶ Apye ufóó bós cháchá átané mbaá muú ama ayi ji akwyé né ula uló.

Akwye gébé gakené eyigé yendé ufóó bóó ábélege fa mme yina ne malu ayi ébwó ábéé.

²⁷ Ne ji apyembo nnó bóó akélege ji, ne ndere ámuame mankéle ji ábéé ne uméé nnó ndó fó ákage gé ji. Yémbó Esówó apó fó tete ne esé.

²⁸ Elu wye ndere muú fó aké: ‘Né uto Esówó ne esé dégbége gejulé, delú abe, dekené.’ Mbóntó ne muú dennga nyú asámé aké: ‘Esé ako ntó delu baá bíí.’

²⁹ “Té esé delu baá Esówó ekágé defere nnó Esówó alu aló abi akwaá akwyége, ye akwyé ne gese, ye ne ntaá, ye ne genóó, ji apófó mbo. ³⁰ Nyá mbembe Esówó afyé fó mekpó né unó bí bóó abó apye ayi álá kagé ji. Ne nana agarege yéndemuú nnó alyá unó ebimbo ébí ulá pó ne nsá. ³¹ Ji ajóge mbo gétúgé ji ábelé mé bíí ébí bóó akpéne unó mpa ne ásóó nye mpa bóó ayi defya delá debé mmu. Ji abó ajya mé muu yi ásóó nye mpa yimbo ne apye ji akwilé né negbo, mampye bóó akaá nnó mechó ewéna epye nye wáwálé.”

³² Ébwó áwúgé nkane Pól ajóó nnó muú fó akwilé né negbó, ájwyá ji. Ne abi fó aké, “Esé dekelege manwú odo esé abya yina ndó yicha.” ³³ Ne Pól alyá ébwó, atané. ³⁴ Yémbó bóó bí ákamé mekomejóó wuú ácho ne ji. Muú bwó ama akamege Dyonasós ayi alu ntó né echomele ewémbó ewe ákuú Arop-agat. Ne ayifó alu mendée ayi ákuú ji Damaris ne bóó bifó ntó.

18

Pól afé né melo Kórent

¹ Pól anérége manjóó depóti né ujwólé Aropagós, Pól alyá Aténs afé né melo Kórent.

² Eféé abané muú Jus fó ayi ákuú ji Akwila, ábó ábyé ji né melo Póntus. Ébwó ne mendée wuú Prisila abó átané mbo lé gebagé mewaá Itali getúgé Klodyos, mfwa kpa abó abú bóó Jus ako né Rom. Ne Pól ajye gé ébwó ujoyá. ³ Pól agégé nnó ébwó nto ákwýége mekó menya eyi akwerege oto, eyi ji akwyége, ajwólé akwyége ne ébwó. ⁴ Ne yendé bíí uwyaá bóó Jus, ajye mmu écha mmyemenene, ne ajóge ne bóó Jus ne abi Grek abi áchwó eféé nnó ji ammye apye ébwó ákamé mekomejóó Jisós.

⁵ Ewyagé Silas ne Timóti átané melo Masedonia áchwó né melo Kórent, eféé ne Pól alyá ébwó utóó ebimbo, ala agarege lé

mekomejóó Esówó jiji. Apye mbo nnó bóó Jus akaá chánéné nnó Jisós ne alu Muú yi Esówó akweré ji elá gefwa. ⁶ Éké ewyage ébwó áshya mekomejóó wuú áló manshye ji. Ne Pól apea amu jii ake, “Mbóge enyú depyége efwyale Esówó echwóge enyú mmye, me mpó wye. Ló nana ójye mbe, nla garé mekomejóó Esówó mbaá bóó abi álá pó bóó Jus.” ⁷ Pól alyage ébwó, atané nto né gepú eyigé ji abó ajwólege, ajye jwóle ne mende fó yi anoge Esówó ne álá pó muú Jus. Mende yina akamege Titiyós Justós ayi gepú jii gelu kwókwólé ne écha mmyemenene bóó Jus. ⁸ Ewyage Kripus ayi alu muú kpaá né écha mmyemenene ewémbó afyéé metóó wuú ne Jisós chóncho ne bóó ula gepú bíí ako. Ne Pól agarege wye abya Jisós ne bóó Kórent ako abi áwuú, gejame ákamé ne ála wyembo áwyaá bwó manaá Esówó.

⁹ Bíí fó ne utuú, Pól agé amé gejya nkane Atá Jisós ake ne ji, “Ófógé fó, chó mbe ne mekomejóó wa, óbege bómbó. ¹⁰ Nlu ne wó yendégébé ne muú akágé pye wó geno. Gejamégé bóó álu fa melo ewe abi alu aba.” ¹¹ Ne Pól abelé né melo Kórent nme ne geba alerege bóó mekomejóó Esówó.

¹² Né gébé eyigé bóó Rom abó afyé Galyo nnó ábé gómena né gebagé mewaá Akaya, bóó Jus abi alu eféé, áso mala, ágbare Pól ájye ne ji né eso, ¹³ ajóó ne Galyo aké, “Mende yina apye bóó nnó ánoge Esówó né meti ewé ebé se elá garé wó.”

¹⁴ Wye ndere Pól abó alú manjóó, Galyo ake ne ébwó. “Enyú bóó Jus, mbóge mechó ewé ébó etá mabé melo mbo nse gébé manwu geno eyige dekelege manjóó. ¹⁵ Té mbaá enyú denyé lé mbeé né uchu mejóó ne mabó ne mabe nyú, enyú ambóó kage nkane dejóge. Nkpéné fó né depó nkane eti.” ¹⁶ Ajóge mbo, abú ébwó átané né écha eso. ¹⁷ Ne bóó ako ágbaré Sósténis ayi alu muú kpaá né écha mmyemenene áló mantulé ji, yémbó Galyo abóó gébé wó.

Pól akéré né melo Antiók

¹⁸ Epyégé mbo, Pól ama bélé gejamégé ndó ne bóó bí ákamé ne Jisós né melo Kórent, ne ale jye kpe ékpe manjye né melo Siriya. Ndere áchwó ajye, Prisila ne Akwila akwólé ji. Gébégé ébwó ákwóné né Senkrea, melu ewé ákpéne ékpe, Pól akpalé mekpó gétúgé

depó etiré ji abó anyémeno mampye mbaá Esówo. ¹⁹ Ebwó ákwónégé né melo Efesós, Pól alya Akwila eféé. Ajye kpe mmu echa mmyemenene, manjóó mejóó ne bós Jus. ²⁰ Ne ebwó ákwó ji mata nnó ábélé géjamégé ndó ne ebwó, ashya. ²¹ Gébégé achwó jyé, aké ne ebwó, “Mbóge Esówo apyége, mmage nchwó gé enyú.” Ajóge mbó, alya Efesós akpe ékpe, afé.

²² Pól akwónégé né melo Kaisaria, akwó afé né melo Jerosale manjye tame echomele bós Jisós abi alu eféé ne ale shule ajye né melo Antiók. ²³ Abélégé mboó ndó eféé, átane afé né maló ayi álú né gebage mewaá Galasiya ne Frigiya, afyé bós bi ákame ne Jisós eshyé.

Apolos agaré mekomejóó Esówo né melo Efesós

²⁴ Ne muú Jus fó achwó né melo Efesós, ákuú ji Apolos ne ábó ábyé ji né melo Aleksandra. Alu muú yi mejóó egóó ji meno ne akaá mekomejóó Esówo chanchá. ²⁵ Abó ági ji depóré Jisós ne agbaré deti metóó ema, agarege depó etiré mbó chanchá. Yémbó abó akaá le unó bi Jón abó agaré ndere awyage bós manaá Esówo. ²⁶ Ndere áchwó né melo Efesós, agarege bós Jus depó etirena gbóhéné né echa mmyemenene. Akwila ne Prisila awuúge unó bi Apolos agarege, áse ji afé né gepú bwó ne agaré ji depóré Esówo nana chánéné.

²⁷ Ebélégé Apolos afere nnó ji ajye né melo Akaya. Ne echomele bós Jisós apóó ji ása nwe achye ji mbaá bós Jisós né melo Akaya nnó Apolos akwónege ewu, ebwó áse ji chánéné. Ne akwónégé eféé, apóó bós bi Esówo aléré ebwó galógáló ákamé ne Jisós dós abi Esówo apóó nnó áfyé matóó ne Jisós. ²⁸ Abó anyéé mbeé ne bós Jus né depóré Jisós gbógónó ne apwó wye ebwó ndere alerege ebwó chánéné né nwe Esówo nnó Jisós alu Muú yi Esówo akweré ji elá gefwa.

19

Pól agaré abya Jisós né melo Efesós

¹ Né gébé eyige Apolos abó álú né melo Kórent, Pól abó akene né maló ayi alu né gebage mewaá Esya. Akwónege melo Efesós, agé bós bi fó abi áfyé matóó ne Jisós, ² ne

agii ebwó aké, “Mendoó Ukpea echwó me enyú mmye gébégé dekame ne Jisós?” Ebwó áshuú meko aké, “Ese delu danwu nnó Mendoó Ukpea elu.”

³ Ne Pól ama gií ebwó aké, “Ndé gefóge manaá Esówo ami áwyaá enyú?” Ne ebwó aké, “Áwyaá le ese ami Jón.”

⁴ Ajóge mbó, Pól aló ye mangaré ebwó aké, “Jón abó awyaá bós manaá Esówo manlere nnó ebwó álya gabo. Ne ji abó agaré bós Isreli nnó muú fó achwóó nyé ji meso ne ebwó abó mamfyé matóó ne ji. Muú yimbo, ákuú ji Jisós.”

⁵ Ebwó áwúgembó, ákame mekomejóó yina ne áwyaá bwó manaá Esówo né mabó Atá Jisós. ⁶ Ewyage, Pól anéré ebwó amu makpo ne Mendoó Ukpea echwó ebwó mmye ne álo manjóó ufóó mejóó, ama ágaregé mekomejóó ayi ebwó awuú ne Esówo. ⁷ Bós bina ako alu genóge makpo áfyanéapéá.

⁸ Ne Pól abelé né Efesós né amfaá aléé, akene né echa mmyemenene yendégébé, agarege ebwó mekomejóó Esówo ayi alá pó ne efó metóó mampye ebwó akaá ndere gefwage Esówo gelu. ⁹ Yémbó bós bifo áshyá mekomejóó yina ne álo manjóó depó debodebo né mbe ushu bós né meti Jisós. Ne Pól ase bós abi ákame afé né gepúge nwe eyigé Tiranós awya, alerege ebwó mekomejóó Esówo yendé bií. ¹⁰ Apye wyembó né anmé apea ne bós ako né gebagé mewaá Esya, bós Jus ne bós Grek áwuú mekomejóó Ata Esówo.

Bós bi fó áméé mmye ne Pól mamféré aló nchye

¹¹ Ndere Pól abó alu lerege mbó, Esówo achye ji uto mampye ufélekpá ebi bós ábó álú dangé. ¹² Ye uno bi ji abó afyé né mmye, upyé bós mameé átoóge. Bós ákelege mandeé utóó jií ne bó afyáfon afé áneré bós mameé mmye ne ápye ebwó atóó. Ne aló nchye nto atanege abifo mmye.

¹³ Bós Jus fó abó álú eféé abi akene malómaló áférege aló nchye ayi achyege bós efwyale. Ebwó amuame mankuú mabó Ata Jisós ne apye aló nchye átané bós mmye. Muú bwó ajóóge ne meló nchye aké, “Ngarege wó nnó átané né mabó Jisós ami Pól akuú.” ¹⁴ Ne bós akeneama abi abó ápye

depo ti, elé baá Skeva ayi alu etukpe ampye upe Esowa bós Jus.

¹⁵ Ebwó ajoge mbo ne meló nchye ashuú ebwó meko gébé gefó aké, “Me nkaáge Jisós, mma nkaáge Pól ne enyú delu ndé bós?”

¹⁶ Mende ayi awya meló nchye akwile téné, ase ebwó ne matulé, apwó ebwó ne agya ebwó mandeé mmye, ábó átané gejógene ne upa mmye.

¹⁷ Bós Efesos, ne bós Jus ako ne bós Grek abi alu eféé áwúgé abya yina efó ekwó ebwó matoó. Ne bós álo manchyege enogé dós né mabó Ata Jisós. ¹⁸ Ne gejamégé bós bi áfyéé matoó ne Jisós áchwó shu ekwu, ágaré depo etiré ebwó ábó ápyéé. ¹⁹ Bós bifo abi ábó ápyé mabu maka amu áchwó ne bó hwe maka, aló uka ne bó nkpáganéré ásó gbógónó. Unó bina uko, ne unó bi fó aferege ukáge bée meno nka genóge usaá uba upea meso efya. ²⁰ Ne mekomejóó Esowa awene ajye mbe nkane gejamégé bós ákamege yendégébé.

Efwyale etane né melo Efesos

²¹ Depó tiré na depyege, Pól afere né metóó wuú mankoó né meló Masedonia ne meló Akaya manjye né Jerosale. Ne ama jóó aké, “Nkwónégé Jerosale, mbo manjye gé nto meló Rom.” ²² Ne ató Timóti ne Erastus nnó ábó mbe né gebagé mewaa Masedonia ebwó álú bós apea abi apoóge ji ne Pól jimbo alu belege mboó ndó né gebagé mewaa Esya.

²³ Wye né gébé eyigémbó, efwyale echwó dós né meló Efesos getúge bós bi akwálege meti Jisós. ²⁴ Muú ete fó abó alú eféé ayi ákuú ji Demetrós. Ji akwyége unó bi úlú eké gepúgé meló uka ayi ákuú Atemis. Utó bina upye ji ne bós ete bifo ágéne gejamégé nsa. ²⁵ Né gébé géfó akuú ate bós ete ne bós utóó abi gefóge utóó ebwó gelu gema aké, “Enyú kaáge nnó esé denéá mbo gefwa gétúgé utóó bina. ²⁶ Enyú ako déwuú ne dege geno eyigé Pól menya kwó yimbo apye fa meló Efesos ne gebagé mewaa Esya geko. Akene malomalo ajoge aké aló uka abi ákwýége ne amu, ápó ye aló uka chá chá. Ne apye gejamégé bós akwore matoó. ²⁷ Ne ngé nnó apye nye gesége ese gekwé ne apye nye ntó nnó gepúgé meló uka Atemis gebégé sé ne enogé. Mbógé epyege mbo, ebyennó mekpo unós ebe nye ne gekpékpége

melo uka yina ayi bós Esya ne mme meko ánóge.”

²⁸ Bós bimbo awugé geno eyige Demetrós ajóó, matoó achóó ebwó mmu ne aló mankálé áké, “Atemis ayi bós Efesos alu gekpékpége melo uka.” ²⁹ Ne meló meko ewugé makalé yina, ekwé tametame. Echwo cho melu ema, bós ágbaré Gayós ne Aristakós ande bi Pól átané ne ebwó né meló Masedonia, ája áfé ne ebwó né echa uchome meló. ³⁰ Pól abó alu manjye jóó mejóó ne bós bimbo, yémbó bós Jisós ágbé ji. ³¹ Akpakpa meló abifo abi alu ajeé Pól álo ntó ji meko nnó ekagé asá ushu né echa ewémbó. ³² Bós bimbo ákálege wye tametame. Abi ákálege egbé ewú ebwó ne abifo ákálege ewu bwó egbe, gejamégé bós ákaá fó genó eyi gepye ebwó áchomé eféé wó. ³³ Bós bi fó ágége nkane bós Jus átené Aleksanda mbe, áferé nnó ji ne alu ne mechó ewé. Ne Aleksanda afu ebwó nnó ebwó ákwéné mejóó ne ji ashya geme jii. ³⁴ Ne ebwó ákaáge nnó ji alu muú Jus, ebwó ako ákálé meko ama aké, “Atemis ayi bós Efesos alu gekpékpége melo uka.” Ne ákálege wyembo né nchwánéké epeá.

³⁵ Ewyagé muú ayi asáme depóré meló, apye bós bimbo ákwéné mejóó ne ajóó ne ebwó aké, “Enyú bós Efesos, yéndémuú ákaá nnó meló Efesos ne ebelé gepúgé gekpékpége Atemis ne ema bélé ntaá meló uka wuú, enine nétané mfaánebuú nékwéné mme. ³⁶ Te enyú dekaá nnó muú fó akaágé shya mechó ewéna, kwe-nege nyamé, ekagé depye genó gefó genchogencho. ³⁷ Enyú dechwó ne bós bina fa, abi álá jó genó gefó né matoó aló uka esé wó, ye mejóó mebomebo mbaá megyéé meló uka esé ájóó wó. ³⁸ Mbógé Demetrós ne bós bií abó mechó ne bós bina, ákage kpa ewu áfé né eso né mbe ushu ámpané mpa nnó yendé bós ágaré mechó ewé ebwó ápyéé ne ate. ³⁹ Ne mbógé mechó ewé chá elu ewé epwó ewé, elu galógáló nnó ebwó áchwó né bií bi ákpakpa meló áchomege. ⁴⁰ Njoge mbo getúgé mfóó nnó bós Rom ashulege nye esé ndo nnó déchwó ne efwyale né meló. Ne epyege mbo, muú fó ábéé nye ne meko ayi akerege.” ⁴¹ Anérége manjóó depo ti, aké, yéndémuú atyá.

20

Pól ama jye né Masedonia ne Akaya (Gresse)

¹ Efwyale ewémbó ebyegé, ebelégé mboó ndó, Pól akuú bós Jisós achyε ebwó majye, atamé ebwó ne alyá afé né gebagé mewaá Masedonia. ² Akene né geba eyigémbo geko afyéé bós Jisós eshye ne ájyé né gebagé mewaá Gresse. ³ Akwónégé ewu, abelé amfaá aléé. Ne nkane abó alu mankpε ékpe ajye né gebagé mewaá Siriya, awu nnó bós Jus ásó mala manwá ji. Eféé ne ajya mankére meso, ne akoóge ne egbe Masedonia akéré meso. ⁴ Ndere ajye bós abi álu gelua ne ji ele Sopata maá Pyrhós ayi atané melo Beroa; Aristakós ne Sekundós abi atané melo Tessalonika ne Gayós ayi atané melo Debe, Timóti, Tikikós ne Trófímós abi atané gebagé mewaá Esya. ⁵ Ebwó abógé mbe, ákwónégé né Truus ágií esé. Ese dela né Filipi. Ne gébége epaá bréd ayi alá muale ekoógé, ⁶ ese dekpε ékpe né Filipi mankwólé ebwó. Esé deke nnyinnyi né ndó eta. Débanégé ebwó né melo Truus, debelé eféé uwyaá kpogele.

Kwya kwya nekene Pól né Truus mange bós Jisós

⁷ Bíi mbe né uwyaá ukwónege, ese ne echomele bós Jisós déjwólé melu εma manye menyéé gejeé. Ndere Pól alu manjye dondo, aló mangaré mekomejóó Esowó, ne ashií garégé garégé kpaá te metóó utuú. ⁸ Abó álwé gejamégé mawε né maá gepu né mfaá eyóη mbaá ayi esé debó déchome. ⁹ Gesagé muú ayi akuú ji Yutikós abó ajwólé né maá menombí. Ndere Pól agarege mekomejóó Esowó ajye mbe, maá yimbó aló mambelé gejya. Abelé kpaá aloó mfaá manjóó eyóη aléé akwé mme. Aké ájye bwe ji, agbo mé. ¹⁰ Pól akwólé ebwó ajye fyále gesagé muú yimbó mme ne aké ne abi atené, “Deligé sé, agbó wó, alu mebe!” ¹¹ Ne Pól akéré mfaá eyóη anyéége menyéé gejeé, ama ló mangaré mekomejóó Esowó kpaá te bíi ujya ne ale ajye. ¹² Ewyagé ebwó ágbaré gesagé muú yimbó afé ne ji mmu mebe ne matóó bwó ákwené.

Pól atané melo Truus afé né melo Miletus

¹³ Esé ako abi dekene ne Pól, deyye kpé ékpe, defé né melo Asos gétúgé Pól abó agaré esé nnó debó mbe, ji akene mewaá mewaá abané esé ewu. ¹⁴ Abánégé esé né Assós, ese dese ji dekpε ékpe defé né melo Mitylén. ¹⁵ Bíi uyyagé esé dema kpé ékpe deke nnyinnyi dekwóné kwókwólé ne Kíós ne dékene wye deyye. Bíi uyyagé dékwóné né Samós. Bíi ebi fó uyyagé esé déke dekwóné Miletus. ¹⁶ Esé debó dékéné mbo, dekoó Efesos koóge getúgé Pól abó akelege nnó deyye wáwá, déchóge sé gébé né Esya nnó ji akwóné Jerosale nsa nnó bíi epaá Pentikos ukwóne.

Pól achyε majyé mbaá ákpakpa bós Echomele Jisós né Efesos

¹⁷ Ndere dekwóné Miletus, Pól aló meko né Efesos nnó ágaré ákpakpa echomele bós Jisós nnó áchwó ábané ji eféé. ¹⁸ Ebwó áchwóge, aló manjóó ne ebwó aké, “Enyú dekaá nkane esé delu mé chóncho, ló né bíi mbe ebi nkwóne né mme Esya kpaá te fi. ¹⁹ Mbo mpye utó ba nkane maá defwe Esowó ne mpó fó ne nepa, nlu ne gejamégé manse né ame. Ngé ntó gekpékpégé efwyale ne gébé gefó nlu ne manse né ame gétúgé gekpékpégé efwyale ewé bós Jus achyεge me. ²⁰ Enyú dekaá nkane mbo ngarege enyu mekomejóó Esowó ne nkene upú, upú nlerege enyú ne mbi fó geno eyige gekage póo enyú wó. ²¹ Wye meko wu ama ne mbó ngaré bós Jus ne bós Grek nnó ábó manlyá gabo, akéré mbaá Esowó ne áfyε matóó ne Ata Jisós Kras esé. ²² Ne nana njye né Jerosale nkane Mendoó Ukpea egaré me ne nkaá fó genó eyi gepye nye me ewu wó. ²³ Genó eyigé nkaá gelu nnó yéndé melo ewé nkwónégé, Mendoó Ukpea egarege me nnó áchyεge nye me efwyale ne áfyε nye me denó né Jerosale. ²⁴ Yémbó nse ye gemε ya nnó nlu muú wó, nkelege le manéré utó ebi Ata Jisós afyε me amu nnó ngaré abya melóméló nkane Esowó aléré bós galógaló nnó ebwó ápó.

²⁵ “Ne mbo nkene metóó metóó enyú ngarege nkane gefwage Esowó gelu, ne nkaá nnó enyú degené sé me. ²⁶ Goge me ngaré enyú nana nnó muú alagé meso, anogé né egbe ewé Esowó, ji mboó ne akaá, me mpó wye. ²⁷ Mbo ngaré me enyú yéndé

genó eyigé Esòwò akélege mampye ne mbi fò ye genó gema wó. ²⁸ Delagé meso. Bage geme nyú ne bós Esòwò abi Mendoó Ukpea efye enyú né amu. Pège ebwó wyé nkane membamé magòhme ápele magòhme jíí, tege nnó Esòwò akwò me gewugé echomelé bós Jisós ne manoó maá wuú nnó ábè bós bíí. ²⁹ Njòge mbò nendé nkaá nnó ntigé nyé meso, ukwala utanege nyé dafye uchwó báne enyú ne uchwòge ulyágé fò magòhme yina. ³⁰ Ne bós fò átanége nyé ntó metós metós nyú nnó abwólé bós Jisós akwólé ebwó. ³¹ Sége gébé détége nkane mbó nchyege yéndémuú majyé né anjé aléé utuú ne njòmesé ne manse.

³² “Ne náná ayi áfyéé enyú né amu Esòwò, nchyege enyú majyé nnó dewuge le mekomejós wuú ayi álerege nkane ápye enyú debós nyé eshye, ne debó nyé ntó mejé ewé Esòwò ábelé mbaá bós bíí ako. Enyú dekaá nkane genwá ya gelu. ³³ Enyú dekaá nkane mbò nlu ne enyú, nnerege fò mwòle né nkamuú ye mandéé jíí. ³⁴ Mbò mpye utós ne amu ya ne ese ne bós ba degéne geno eyige dekelege. ³⁵ Unó uko ébi mbò mpye uléré nnó muú abó mampye utós ne amu jíí nnó apoó bós bi alá pò ne eshye. Tege ntó nkane Ata Jisós abó ajós nnó, ‘Méjé elu ne muú yi achyege echye epwó muú yi agile nnó áchyege jí chyege.’”

³⁶ Ne Pól anerege manjós unó bi, ebwó ako ató mano mme, anemmye. ³⁷ Ne ebwó ako aló manli, átyaá jí ne átamé jí nnó aké pere! ³⁸ Ebwó abó ásomege dós gétúge Pól abó aké, Ebwó ámágé gé sé jí ne ebwó ájye tí jí ákwóné né mbaá ayi akpéne ékpe.

21

Pól afé né Jerosale

¹ Esé ako ne Pól delyage ebwó, dekpé ékpe defé cho né Kós. Ne újyágé dekwóné Rudis, detanege eféé deyye né Patara. ² Ne dekwóné eféé, degé ékpe ewécha ewé eyje melo Fonisiya. Dekpé ewu deke nnyinnyi. ³ Dékwónégé né melu ewé degéne melo Syaprós, delya ewu ne egbe ebwòbe, degya deyye né Siriya. Dékwónégé Tiya, ékpe etaré esé detané nende gé mbaá yi áférege metuú mbò. ⁴ Détánégé deyye kéle bós Jisós. Degégé ebwó, debelé ne ebwó né uwyaa

kpogele. Mendoó Ukpea epye ebwó agaré Pól nnó ajyégé fò né Jerosale. ⁵ Ndo eyi esé delu manjye ékwónégé, detane nnó deyye. Bós Jisós ako chóncho ne andée bwó ne baá bwó, ájye tí esé ákoó melo ákwóné mbále nnyi. Ne detó mano mme eféé denemmye. ⁶ Esé detamé ate ne esé deyye kpé ékpe, ebwó akéré meso mmu.

⁷ Délyágé melo Tiya, dekwóné melo Ptolémes ne dema táne né ékpe deyye tame bós Jisós abi alu eféé. Debelé ne ebwó dama. ⁸ Bíí újyágé deyye dekpé ékpe defé né melo Kaisaria. Dékwónégé ewu, dekpé né gepúge Filip, debelé ne jí. Alu muú yi akene agarege mekomejós Esòwò, ne alu ntó muú ama né gelúagé bós utós akénéama abi abó ajya né Jerosale. ⁹ Ji abó áwya baá andée ani ne apó fò ne anò, álu bós bi áwuú meko ayi atáne mbaá Esòwò ne ágarege.

¹⁰ Ndere esé delú eféé né gejamégé ndò, muú ekpavé Esòwò fò ayi akuú jí Agabos atané Judiya achwó. ¹¹ Achwógé agé esé, abó ekanda Pól awe uka ne amu jíí. Ne aké, “Mendoó Ukpea éké gé na ne bós Jus apye nyé ne mbós ekanda ewé né Jerosale ne afye nyé jí né amu bós abi alá pò bós Jus.” ¹² Ne esé ako dewuúge mbò, dekwó Pól mata nnó ajyégé né Jerosale. ¹³ Pól ashuú esé meko ake, “Nde enyú delilí, defye me gepwa né metós? Nkpome mé mmye manjye denó né Jerosale ye mangbo getúge Ata Jisós.”

¹⁴ Té ndere esé delá káge kwóre metós wuú, delya yéndé geno nnó Ata Esòwò apye ndere ejí jí.

¹⁵ Ne ebélegé mboó ndò, dénywéré unó sé dekwó déféé né Jerosale. ¹⁶ Ne bós Jisós fò abi atané Kaisaria áfé ntó ne esé ne áse esé ábelé né gepúge Mnasen mbaá ayi ábele nnó deywòlege. Mende yina atané melo Syaprós ne abó áfyéé metós ne Jisós gébége depore Jisós delo ló.

Pól ajye gé Jemsi

¹⁷ Ndere esé dekwóne né Jerosale, bós Jisós abi alu eféé áse esé chánéné. ¹⁸ Bíí ujyage esé ako ne Pól deyye gé Jemsi ne ákpakpa bós echomele Jisós ako alu ntó eféé. ¹⁹ Ne Pól atámégé ebwó, aló mangaré unó gemagama ébi Esòwò abó apyé metós metós bós abi alá pò bós Jus gébége jí agarege ebwó mekomejós Esòwò. ²⁰ Ne ebwó áwuúge mbò,

áféé Esòwò ne ákuú Pól aké, “Menjme, pé geame bós Jus áfyéé matós ne Jisós. Ne kaá nnó ébwó álu kpáne gechyé né mabé Mosis. ²¹ Ébwó ama áwuú nnó òkene ògarege bós Jus abi álu né malò bós abi álá pò bós Jus nnó ásgé sé baá bwó nsò ne ye mankwólé gepage bós Jus ákwólégé. ²² Esé dekaá nnó bós áwuú nye nnó òchwó fa, nana esé depye nnó? ²³ Nte pye ndere esé dekelege mangaré wò. Ande fò ani alu fa abi anerege mampye depò etire ébwó abò anyémeno mbaá Esòwò. ²⁴ Chó ne ébwó ényú depye gepé mamféré éfwyale éwe elu ényú mmye, ne chye unò uko ébi abò manchyé né gepé eyigembò ne ákpalé ébwó makpo. Òpyege mbò bós ako ágéne nye nnó wò mbós òbelege mabé Mosis. Ne bós ákage nye nnó unò bi bós ajóó getu jye úlú gebyò. ²⁵ Esé desá ñwe detó mbaá bós Jisós abi álá pò bós Jus, nnó ábò fò manye menyéé ayi ápyéé upé wye wó, ne anyéégé manóó menya ne álya ntó manáné tametame.”

²⁶ Ne Pól ase bós bimbò, bíi újyage ébwó ájye ló depò etire mamféré éfwyalé éwé elu ébwó mmye. Ne Pól akpe mmu écha upé Esòwò mangaré bíi ébi depò etiré na debye nye, ne yéndémuú bwó achyege nye unò upé bi mbaá Esòwò.

Apye Pól né écha upé Esòwò

²⁷ Gepé eyigembò gebélege ndò ekeneama, ne bíi ébi ndò eyimbò échwó bye, bós Jus fò abi átané gebagé mewaá Esya áge Pól né écha upé Esòwò. Annyi gejamégé bós matós ne ápye ji. ²⁸ Akalege aké, “Bós Isrèli chwóge depòó ese, depye mende yina. Ge mende yi akéne yéndé mbaá ágarege bós nnó ábyágé melò esé, ne mabé Mosis ne écha upé Esòwò éwéna. Ne nana akpe ne bós Grek né écha upé Esòwò, nkane apyembò afye deba né melu ukpea éwe.” ²⁹ Ébwó ájoge mbò gétúgé abò ágéné Pól akene ne Trófimas ayi atane Éfesós né metós melò, ne áférege nnó Pól akpe ne ji né écha upé Esòwò.

³⁰ Ndere ébwó ákálé mbò, melò meko ékwé tametame, bós ako ábò áchwó chome mbaá ama. Agbaré Pól, ája ji átané né écha upé. Nderé ébwó ábò atane, bós ala ténéténe ágbé manombi. ³¹ Ne bós bina álo mantule Pól ne ákélege manwá ji. Menò muú bós bee Rom awuúge nnó melò Jerosale

meko elu né éfwyale, ³² ala mbò ase bós bee ne ákpakpa bwó, álomé áchwó kpe metós metós gejamégé bós bimbò. Bós bina ágégé ndere ébwó áchwó, álya mantule Pól. ³³ Ne muú kpaá yimbò achwó gbaré Pól aké, “Áwé ji bò mkpòkové apeá ne agií bós bimbò gefósge muú ayi Pól alu ne genó eyige ji apyé.” ³⁴ Agige mbò, bós álo manwyale, abi ápáne éwé, abifò ápáne éwechá. Apyé muú kpaá bós bee yimbò akwé tametame ye tógésé genó eyi gepye akaá wó, ne ajóó ne bós bíi nnó áse Pól ájye né dachi bós bee. ³⁵ Ndere ájye ákwónégé melu éwé akwóme mfaá gepú, bós bee abwe ji gétúgé bós bimbò áchwó ne ncha. ³⁶ Ébwó ako ákwólege Pól meso ákálege nnó áwá ji.

Pól anjmené gemé jii

³⁷ Ndere áchwó kpe ne Pól né dachi bós bee, Pól agií menò muú bós bee. “Nnó òkaáge chye me gébé njóó genó fò ne wò?” Mende yimbò awuúge Pól ajóge Grek agií aké, “Mbò ne òkaáge Grek?” ³⁸ “Mmye eké òpò fò muú Ijip ayi abò anjme umye fa gébé gefò ne apye bós òdele ani abi áwáne bós ákwólé ji né mashwóne?”

³⁹ Ne Pól ashuú ji meko aké, “Nlu muú Jus ne ntane melò Tasós né gebagé mewaá Silisya. Ne Tasós apò fò melò nsélé. Nte nkwo wò mata, chye me eké gébé njóó mejóó ne bós bina.”

⁴⁰ Menò muú yimbò achyége ji gébé, Pól atene melu éwé ákwóme ajye mfaá gepú afu amu nnó bós ákwéné mejóó. Akwenegé, Pól ajóó ne bós bimbò né meko Hibru aké,

22

¹ “Ante ba ne anjme ba, wuúge nkane nkélege manjmené mmye ya.” ² Ébwó áwuúge nkane ji ajóó né mekómejóó Hibru, ákpe kwéne mejóó. Ne alo ye manjóó ne ébwó aké,

³ “Nlu muú Jus, ábyé me né Tasós né gebagé mewaá Silisya, ne nwé fa né melò Jerosale. Gamalya ne aléré me ñwe, aléré me nnó mbélé mabé ukwéne ante sé chánéné, ne mbó nkpa gechyé né depore Esòwò wye nkane ényú delu mbò fi. ⁴ Mbó nkelege manchò genwágé bós bi ákwólégé meti Jisós. Mpyene ébwó andée ne ande mfyé denò. ⁵ Etukpe ampye upé Esòwò

ne uchome ákpakpa melo meko ákage garé nnó mechó ewé menjoge mbo na elu wawálé. Ebwó ambóó áchyé me nwe nnó nyeye nchye mbaá bós Jus abi alu né Damaskós nnó mpyé bós bi ákwalege meti Jisós, nwé ebwó ne nchwó ne ebwó né Jerosale nnó achye ebwó efwyale.

Pól agaré geno eyi gepyé ne ji áfyéé metóó ne Jisós

⁶ “Ndere nje, gebégé nchwó kwone Damaskós genógé metóó nwe, ténéténé yimbo gekpékpégé gengbó getané mfaánebuú geshwané gegya me mme. ⁷ Epyégé mbo nkwé mme ne nwú meko muú fó akuú aké, ‘Sól, Sól ndé okélege maní me mbwé?’ ⁸ Ne ngíí nké, ‘Wó waá Ata?’ Ashuú me meko aké, ‘Elé me Jisós muú Nasaret ayi okélege maní ji mbwé.’ ⁹ Bós bi abó ákéné ne me ágé gengbó eyigembo ne áwuú meko muú yi ajoge ne me wó. ¹⁰ Ne mma gíí nké, ‘Ata nana mpyé nnó?’ Ashuú me meko aké, ‘Kwile ka, chó né Damaskós. Okwónégé ewú ágarege nye wó unó uko ebi Esowó ábelé nnó opyé.’ ¹¹ Ndere nkwhile ka ngéné sé mbaá getúge gengbó eyigembo gekpené me áme. Ne bós bi abó ákéné ne me ágbaré me ebwó dekwóné Damaskós.

¹² “Mende fó abó alu né melo ewémbo ákamege Ananya, anóge Esowó dós ne abelege mabé Mosis ne bós Jus ako eféé áfége ji. ¹³ Achwó gé me atene me nenkéné mmye aké, ‘Menmé wa Sól, lo mangéne’. Wye né gébé eyigembo nlo mangéne mbaá ne ngé ji. ¹⁴ Ne ajós ne me aké, ‘Esowó ayi ukwéne ante sé ajya wó nnó ókaá genó eyige Esowó ákelege opyé. Ne apyé nnó ógé muú utós wuú ayi wawálé ne owuú meko wuú. ¹⁵ Wó ogarege nyé bós ako nkane ji alu, óma ogarege ebwó unó bi owuú ne ógené. ¹⁶ Ne nkane elúmbó, ógili nde nana. Kwile ka, áwyaá wó manaá Esowó, ne kuúgé Ata Jisós nnó ashwóné gabo wye’.

Pól agaré nkane Jisós atóme ji mbaá bós bi alá pó Jus

¹⁷ “Nkerégé né Jerosale nje kpe né echa upe Esowó ne ndere nnemmye, ngé áme gejya. ¹⁸ Ngé Jisós ne ajós ne me aké, ‘Kwile lyaá Jerosale wawá nende bós abi alu fa áwuú nye fó mekomejós ayi ochwó garé

getú ya’. ¹⁹ Nshuú ji meko nké, ‘Ata ebwó ákaá chánéné nkane mbó nkéne né macha mmyemenene, mpyéne bós bi áfyéé matós ne wó, ntulege. ²⁰ Ndere ábó áwáne Stéfén ayi apyé bós nnó ákaá wó agarege bós depó tyé, mbo nlu wye nkamege né bós bi áwáne ji, ne mbame mandeé bwó.’ ²¹ Ne Jisós ajós ne me aké, ‘Kwile chó, ntóme nye wó tete né maló bós abi alá pó bós Jus.’ ”

²² Ndere bós bimbo áwuú nkane Pól ajós genó eyigé na, mekomejós yina atanege ji meno, ebwó áló mando delúlú aké, “Wáge mende yina, akwane fó mambé fa mme wó.” ²³ Ndere ajós mbo, ákalege mbo, áfú bó nku bwó ne áchwéle mpúpú atya mfaá. ²⁴ Menó muú bós bee yimbo ágége mbo, agaré bós bíí nnó áse Pól akpe né dachi bwó. Ajyégé aké atulé Pól, agaré geno eyige bós Jus ákalege ji ula. ²⁵ Ne áwe ji. Ndere áchwó túlé ji, Pól agíí muú kpaá ama ayi abó atene eféé ake, “Nno ebé ese ekamé nnó átulé muú ayi áchyé ji melu nnó ábé muú Rom, ayi alá ápa mpa wuú wó?”

²⁶ Muú kpaá bós bee yimbo ajye bane menó muú bwó ne ake ne ji. “Se gébé nnó ekage okpaá mechó, mende yina alu muú Rom. Mende yina alu muú ayi áchyé ji melu nnó ábé muú Rom.”

²⁷ Muú kpaá bwó yimbo awúgé achwó gíí Pól aké, “Wawálé nnó ólu muú yi achye ji uto nno ábé muú Rom?” Pól akame aké, “Eh.”

²⁸ Ne ama jós ne Pól aké, “Nchó nka dós ne nlu mbo muú Rom.” Pól ashuú ji meko aké, “Nlu muú Rom ayi áchyéé ji uto nnó ábé muú Rom, te gébége ábyené me.”

²⁹ Bós bee abi abó álú mantulé Pól nnó agarege genó eyigé ji apyé, áwugé mbo aja mmye meso. Ne efó ekwó ntó menó muú bwó yimbo metós gétúgé ábó áwéle Pól ne bó mkpokové ayi Pól alu muú Rom.

³⁰ Yémbó menó muú bwó yimbo alu kelege mankaá genó eyigé Pól apyé ne bós Jus ákalege ji ula, ne bíí újyágé aferé Pól bó mkpokové né amu ne akuú anós baá ne ákpakpa melo ako nnó áchomé. Achómégé áchwó ne Pól né mbe ushu bwó.

23

Pól atené mbe ushu ákpakpa melo

¹ Pól atené mbe ushu echomele melo, ape bós domeé ne aké, “Anmé ba nlu mé né mbe ushu Esowó yendégébé kpaá te fi, ne metóó wa echyegé me efwyale né genó gefó.” ² Ne Ananya ayi alu etukpe ampye upé Esowó agaré bós bi atené kwókwólé ne Pól nnó ádo ji gekwékwé meno. ³ Pól aké, “Esowó ado nye wó ntó gekwékwé. Wó ólu eké ekwó gepú ewé áwógé ne mbómé. Wó ójwóle eféé nnó ópa mpa wa nkane ebé elu ne óma kwé ebé nkane óké ádo me gekwékwé.”

⁴ Bós bi atené kwókwólé ne Pól agií ji aké, “Mbó ne óshye etukpe ampye upé Esowó?”

⁵ Ne Pól ashuí ebwó meko aké, “Anmé ba, nkaá fó nnó alu etukpe ampye upé Esowó wó. Nende nkaá nnó ñwe Esowó aké, ‘Ekagé muú ashye muú kpaá melo.’”

⁶ Pól aké agene nnó gentoge bós abifo álú bós Sadusi ne abifo álú bós Farasi ákale aké, “Anmé ba nlu muú Farasi ne ante ba álú bós Farasi. Ula bi nkpené unós mpa elé gétúgé nkame ne mbélé uméé nnó bós bi ágbó ákwilege nye né negbo.” ⁷ Pól ajógé mbó, bós Sadusi ne abi Farasi áló manwamé ne ate, ne echomele ewémbó ékaré malu apea. ⁸ Ebwó áwámege mbó getúge bós Sadusi aké muú agbogé ákwilege sé né negbo ne ákamé fó nnó ekiénné Esowó elu wó ye genó fó nkane Mendoó gepó. Yémbó bós Farasi ákame nnó unó bi uko úlú. ⁹ Ne mawámé ama ja dós. Ne anleré mabé Esowó abi álú geluáge bós Farasi ákwile ka ájoge ne eshye aké, “Esé degé fó gyé ayi mende yina apye wó. Ndofo ekiénné Esowó ye elé mendoó ne éjóó ne ji wáwálé.”

¹⁰ Gébégé mawáme yimbó aláa lé umyemye, muú kpaá bós bee afós nnó ágyale nye Pól ubauba, ne agaré bós bee nnó áféré Pól eféé ákéré ne ji mmu dachi bós bee.

¹¹ Bií bimbó ne utuú Jisós achwó tene nenkuné mmye Pól ne ajós ne ji aké, “Gbaré metóó wye, ndere ogarege nkane nlu né Jerosale mbóntó ne ogarege nye bós né Rom.”

Bós fó ásó mala manwá Pól

¹² Bií ujjágé bós Jus fó ásó mala ne ácho mmye nnó ebwó anyéé ne ányú genó gefó kpaá te áwáne Pól. ¹³ Ne bós bi áchós mmye ápwó usaá upea. ¹⁴ Ne ájye gé

anós baá bi apye upé Esowó ne ákpakpa melo aké, “Esé dechó mmye nnó denyéé, denyú genó gefó kpaá te esé déwáne Pól. ¹⁵ Nkane elúmbó, enyu ákpakpa melo tóge meko mbaá menó muú bós bee nnó ató Pól depye eké dékelege mamape mechó Pól chánéné ne esé dékpomé mmye manwá ji gemége nnó akwóné fa.”

¹⁶ Ne maá mende ayi menme Pól yi mendée awú genó eyi ebwó abó ásó mala mampye, ajye garé Pól né dachi bós bee.

¹⁷ Ne Pól akuú muú kpaá bós bee ama aké, “Se nte mamane yi ójye mbaá menó muú enyú, awya geno fó mangaré ji.” ¹⁸ Ajyegé ne ji ewu aké, “Pól muú denó aké nchwó ne nte mamane yina eta wye, awya genóge fó mangaré wó.” ¹⁹ Menó muú yimbó ase nte manmané yimbó atené babá, agií ji ake, “Ndé mechó ókelege mangaré me?”

²⁰ Ashuí ji meko aké, “Bós Jus fó ájóó ábélé nnó geyá ebwó ágaré wó óma chwó ne Pól né echomelé melo, ebwó akélege mampye eké ámage pé mechó Pól chánéné.

²¹ Yémbó ebwó áchwóge, ókamege nende bós ápwó usaá upea abi ábií né meti, ágile manwá Pól. Ebwó ácho mmye nnó anyéé ne anyú genóge fó kpaá te áwáne Pól. Ne nana ebwó ágile manwú genó eyige tanége wó meno.”

²² Ne menó muú yimbó aké ne maá yimbó, “Chó ne ekage ópye muú fó akaá nnó ógaré me mechó ewé.”

Ató Pól mbaá Felis ayi gomena

²³ Ewyagé menó muú bós bee yimbó akuú bós apea abi ákwólege ji né dekpakpaá, aké ne ebwó, “Jyage usaá bós bee ufya abi ákene ne uka ne usaá bós bee uléé meso efya abi ákwóme mfaá ujuná ne jyage ntó usaá bós bee ufya abi álú ne makó. Gárege ebwó ákpome mmye áse Pól ájyé né Kaisaria né kálánká eneneama ne utuú bi. ²⁴ Ségé ujuná ebifo nnó Pól aké ákene ákwómé mfaá. Tige ji áke pere akwóné né ushu Felis ayi gomena. ²⁵ Ajógé mbó, ásá ntó ñwe aké,

²⁶ “Me Klodyos Lysia ne nsame ñwe yina mbaá Ata Felis ayi gómna. Ntamé wó. ²⁷ Bós Jus ábó apyé mende yina ne ákelege manwá ji. Nwuúgé nnó alu muú yi áchyéé ji melu nnó ábé muú Rom, me mfé ewu ne bós bee ba ne mféré ji né amu ebwó. ²⁸ Te mbó

nkelege mankaá gyé ayi ebwó aké mende yina apye, nse ji defé mbe ushu ákpakpa melo bwó. ²⁹ Agigé ji, nge fò nnó apye genó eyige ábó manwá ji wó ye mankpe deno. Ebwó ábó anyé lé mbeé né mabé bwó. ³⁰ Ewyagé muú fò achwó garé me nnó bós Jus ásó mala manwá mende yina. Ne ntó ji ténéténé eta wye. Ngaré ntó bós bi aké ji apye gyé nnó áchwó garé wó genó eyige ji apye. Bé peré.”

³¹ Ne bós bee bimbó ápye wye nkane menó muú bwó agaré ebwó. Áse Pól né utuú bimbó, áke kpaá ákwóné Antipatris. ³² Bií uýagé bós bee abi ákene ne uka áké né dachi bwó ne abi awya ujuña áse Pól áfé ne ji. ³³ Ebwó ákwónégé Kaisaria, áchye gómna nwe yimbó ne áfyé Pól né amu jii. ³⁴ Akuúge nwe yimbó, agii Pól aké, “Ótané ndé geba?” Pól ashuú ji meko aké, “Ntané gebagé mewaá Silisya.” ³⁵ Gómna awuúge mbó, aké ne ji, “Gó bós bi aké apye gyé áchwó ne nwuú mpa wye.” Ne ajós aké ájye bélé ji né echa ewé Mfwa Heród abó atené ne aké bós bee ábamé ji.

24

Felis apé mechó Pól

¹ Ndo eta ekoógé, Ananya ayi etukpe ampye upé Esówa ne ákpakpa bifó áchwó né Kaisaria ne Tetulos muú yi akaáge mabé bós Rom. ² Akúgé Pól akpe mmu, ne Tetulos alo mangaré gyé yi Pól apyé aké,

“Ata Felis apye bós esé ábó neso né gejamégé gébé gétúgé ogbaré ebwó chánéné. Ne gejamégé unó bi wó okwóré, wó apye melo ese enené. ³ Ne esé dese mechó ewé ne metós megómégó ne bós áfége yendé mbaá gébé geko. ⁴ Nkélégé fó manchó wó gébé yémbó nnene wó mmye nnó owuú mechó ewé me nkelege manjó. ⁵ Esé degé nnó mende yina alu muú efwyale, akene malómaló apye bós Jus ako ádorege makpo ne ate. Alu ntó menó mbe né mbaá bós bi ákuú ebwó nnó ekwó Nasaren.

⁶ “Ábó akélege ntó mamfyé deba né echa upé Esówa ne depyene ji [Esé debó delu mampa mpa wuú nkane ébé sé elu, ⁷ yémbó Lysia menó muú bós bee achwó fós ji né amu sé, ⁸ ne aké dechwó depa mpa Pól né mbe ushu wye.] Ogigé mende yina, owuú nye unó uko ébi esé deýge mbó nnó apye.”

⁹ Tetulus ajógé mbó, bós Jus ako abó álú eféé ákame nnó elú wáwálé.

Pól anméné mmye jii né mbe ushu Felis

¹⁰ Ne gómna yimbó afu Pól ebwó nnó ajós, Pól alo ye manjó aké, “Nkaá nnó opa mé mpa né melo ewé ne gejamégé anmé, ne metós egó me manmené mmye ya né mbe ushu wye. ¹¹ Mbógé ogigé, owuú nye nnó ndó elu dangbeé efyaneepea eyi mbó njye né Jerosale manogé Esówa. ¹² Ne bós Jus agé ye me nyéégé mbeé ne muú fò né echa upé Esówa wó, ne agé ye me mpyege bós Jus adorege makpo ne ate né macha mmyemenene ye né melu fó né melo wó. ¹³ Ebwó ákagé lere fó nnó genó eyige ebwó aké mpye gelú wáwálé. ¹⁴ Ne nkamé genó gema eyige ebwó aké, ‘Nnoge Esówa ayi ukwene ante sé né meti ewé ebwó aké élmé fó. Yémbó nkamé lé unó uko ébi mabé Mosis ajós ne ébi bós ekpavé Esówa ásámé.’ ¹⁵ Ne nwya uméé wye nkane ebwó ntó awya nnó Esówa apye nye yéndemuú akwile né negbo ye apye galógáló, ye apye gabo. ¹⁶ Ne nmuame yendégébé nnó metós wa ébé pópó né mbe ushu Esówa ne mbe ushu akwaá ¹⁷ Ebélé mé dós ayi mbó nla jye né Jerosale wó ne mfé nana ne nka mampoó bós Jus ne mampye ntó upé mbaá Esówa. ¹⁸ Gé genó eyi gepye me njye né echa upé Esówa mbó ne ebwó ágené me wye. Mbó nnerege mampye upé bimbó nnó nshwóné mmye ya, gejamégé bós abó ápó ne me, ne ye efwyale etane wó. Ne bós bi abó ágené me élé bós Jus abi átané né gebagé mewaá Esya. ¹⁹ Mbógé ebwó ábó agé nnó mpye gyé, mbó áchwó gáre né mbe ushu wye. ²⁰ Elá pó mbó wó, bós bina agaré gyé ayi ebwó ágené gébégé ákpakpa melo ápelé mechó wa. ²¹ Esé ne ebwó debó debó efwyale wye né genó gema. Elé genó eyi mbó njós né metós metós ebwó nké, ‘Mbó mpa ne enyú fina gétúgé mfyé metós nnó muú agbogé akwilege nye né negbo.’”

²² Felis awuúgé mbó, depó etire na deko, ndere akaá mé meti ewé Jisós chánéné, agbé mechó ewémbó aké, “Lysia menó muú bós bee achwógé ne nsó mpa yina.” ²³ Ne agaré muú kpaá bós bee ama nnó ábamé Pól yémbó álya ji ábé shushu ne alyage ntó ajée

bií áchwó áchyege ji unó bi uli ji. Achó gébé ne mpa Pól né aḡmé apea.

²⁴ Ébélége Félis ne mendée wuú Drusila áchwó gé Pól. Mendée wuú abó alu muú Jus. Ébwó ákuú ji ne álo manwú ndere ji agárege ébwó nkane muú akage fyé metóó ne Kras Jisós. ²⁵ Ne agaré nkane muú akage bε cho ne nkane muú abó mangbaré mmye ji né bií mpa Ésówó ébi uchwóó nyé. Félis awuúge mbó, éfóó ékwó ji metóó aké, “Cho kpé, ngégé gébé mmage kuú nyé wó.” ²⁶ Ajóó mbó, aferege nnó Pól achyege nyé ji ḡka. Né getú eyina akuú Pól yendégébé ado abya ne ji.

²⁷ Épye wyembó kpaá aḡmé apea ákoó. Gébége áchye Póshós Festos geluógé Félis, Félis alyá Pól né denó élé akélege mampye matóó agóó bóó Jus.

25

Pól aké áteé mechwó wuú ejye mbaá mfwa Rom

¹ Ndó ékoóge eléé eyi Festos asélé gefwa né gebagé mewaá Judiya, atané né Kaisaria afé né Jerosale. ² Ne anóó baá bi apye upé Ésówó ne ákpakpa meló áchwó ne mechwó Pól né mbε ushu wuú, ákwó ji mata nnó, ³ apye ébwó genó eyigé na ndere ébwó ákelege, ató Pól achwóó né Jerosale. Ébwó ábó asóó mala nnó ájwólege meti, Pól achwóóge ébwó áwá. ⁴ Festos ashúú ébwó meko aké, “Pól alu mmu denó né Kaisaria ne éla gachye nkéré éwu. ⁵ Mbóóge apye gyé, garege anóó bóó nyú akwólé me deyye né Kaisaria ne akpa mechwó éwémbó achwó mbε ushu wa.”

⁶ Ne Festos ama belé né Jerosale genóóge ndó éneé ejyegé ne éfya ne akéré né Kaisaria, bií uyyagé ajwólé né écha eso ne ató nnó achwó ne Pól. ⁷ Achwó ne Pól, bóó Jus abi abó átané Jerosale áno ji mme ne álo mama ji ukpékpé depó mmye ayi álá kágé lere nnó genó eyigé ébwó ajóó gelu wáwá. ⁸ Ne Pól aḡmene mmye ji aké, “Mpyé yé gyéé fóó né mabé bóó Jus wó, yé éfwyale nchyé né écha upé Ésówó wó, ne mpye fó gyéé mbaá mfwa Rom wó.”

⁹ Yémbó Festos ákelege mampye matóó agóó bóó Jus, nkaáwú ne agií Pól aké, “Pó ojyé né Jerosale ápa mpa wyé né mbε ushu wuú?”

¹⁰ Ne Pól ashúú ji meko aké, “Nténé fa né écha eso mfwa Rom ne gé mbaá ayi ábó mampa mechwó wa na. Wó ókaá chánéné nnó mpye bóó Jus gyéé fó wó. ¹¹ Mbóóge nkwe ébé éwé ábóó manwá me, mfó fó negbo ne mbóóge depó deko étiré ébwó ájóó ne me depó wáwá, ókágé gbaré me óchye ébwó. Nnene wó mmye nnó áteé mechwó wa ejye mbaá mfwa Rom.”

¹² Ne Festos awuúge mbó, ajye jóó ne bóó majye bií, éwyagé ajóó ne Pól aké, “Tε mbaá wó óké áteé mechwó wyé mbaá mfwa Rom, éwu ne ójye.”

Pól aténé mbε ushu mfwa Agripa ne Benise

¹³ Ébélége mfwa Agripa ne Benise áfé né Kaisaria mantamé Festos. ¹⁴ Abélége éféé dóó bií fó Festos achwó ne mechwó Pól né mbε ushu mfwa yimbó aké, “Mende fó alu fa ayi Félis alyá né denó gebégé ajye. ¹⁵ Ne njyégé né Jerosale, anóó baá bi ápye upé Ésówó ne ákpakpa bóó Jus agaré me depó étiré ébwó aké Pól apye. Ne ébwó aké me nsó mpa nnó mende yina akwé ébé. ¹⁶ Ne ngaré ébwó nnó gepóóge bóó Rom gepó fó nnó ájóó nnó muú akwé ébé, ayi ji ne bóó mpa bií álá tene unóó mpa ne aḡmené mmye jií né depó deko étire aké ji apye wó. ¹⁷ Ébwó áchwóóge fa áchó sé gébé wó, bií uyyagé njye jwóle né écha eso, nké áchwó ne mende yina. ¹⁸ Bóó mawamé bií ákwilegé ka, ajóó yé nnó akwé ébé fó nkane mbó mferé wó. ¹⁹ Ébwó abó anyéé le mbeé ne gefó eyigé ébwó ánoóge Ésówó ne ama anyéé mbée gétúgé muú fó ayi ákuú Jisós, agbo me yémbó Pól alu jóge nnó alu mebe. ²⁰ Ndere nlá kágé se geno eyigé mpye, ngií Pól nnó ajye né Jerosale ápa mechwó wuú éwu. ²¹ Yémbó Pól aké élóme lé nnó ályá ji né denó kpaá tε mfwa Rom apáne mpa wuú. Ne agaré aké ábamé ji kpaá tε agene meti manto ji mbaá mfwa Rom.” ²² Ne Agripa awuúge mbó aké, “Me ntó nkelege manwu né menó mende yimbó.” Ne Festos aké ne ji, “Geya ówuú nyé”

²³ Bií uyyagé mfwa Agripa ne Benise áchwó ne gejamégé bóó ánoóge ébwó dóó ne mabeé, ébwó ákpε ájwólé né écha eso. Ne anóó bóó bee ne anóó bóó abi alu meló. Ne Festos agaré áchwó ne Pól, ²⁴ ajóó aké, “Mfwa Agripa ne bóó ako abi alu fa, gεge

mende yi bós Jus ako áchwós, ábánege me yendégébé ákpeage me nnó akwané sé membe mebe wó. Abó ápye né Jerosale, ne ápye ntó fa né Kaisaria. ²⁵ Yémbó nge fó genó eyige ji apyéé eyige ji abó mangbó wó. Ne te ji mbós aké áteé mecho ewé ejye mbaá mfwa Rom, nkamé nnó ntene ji ajoyé ewu. ²⁶ Yémbó mpó ne genó eyigé nsame nye ntó mbaá mfwa yimbó gétúgá mende yina. Nkaáwú ne nchwó ne ji né mbe ushu enyú, titi né ushu mfwa Agripa nnó, enyú ntó dejós mecho ewé ne nkaá genó eyigé nsame. ²⁷ Me ngé nnó eló fó ntó nnó áto muú denó mbaá mfwa ayi nlá garé gyéé ayi ji apyé wó.”

26

Pól anmene mmye jii né mbe ushu mfwa Agripa

¹ Agripa awuúge ne akuú Pól aké, “Nana elé gébé jye manjós mejós nnó ashya wa okame meko bwó.” Ne Pól afu amu alo manjós anmenene mmye jii aké,

² “Ata Agripa, ngé nnó nwya éfwó manténé né mbe ushu wye fina manmené mmye ya né depó etiré bós Jus ámalé me mmye ³ Njógé mbó, gétúgá nkaá nnó okááge gepóge bós Jus chánéné ne unó bi ebwó anyéé mbeé ne até. Mbó ne nkwa wó mata nnó ose gébé owuú genó eyigé nkelege manjós.

⁴ “Bós Jus ako ákaá nkane genwá ya gelu te démbané getúge nwené né mpu bwó ne né Jerosale ntó. ⁵ Ebwó ákaá me te gachí gefóge muú ayi mbó nlu. Mbógé ebwó abó ágárege wáwálé, mbó ájós nnó nlu muú né uchome Farasi ayi akwólege mabe chéré chere ne anóge Esówa mpwó bós ese ako. ⁶ Ne nkpe mbó unós mpa fi getúge nneré metós né unó bi Esówa abó anyémeno ne ukwene ante ese. ⁷ Ge wye menomenyéé ewé matoó ese áfyanéapéá ajwóle ágile ndere ebwó anógé Esówa utuú ne njómese. Ata elé getúge nneré metós ne nképene mbó unós mpa ne bós Jus bina.” ⁸ Gó me ngii enyú ako nnó, “Ulannó enyú deféré nnó epó kákoge nnó Esówa apyé bós akwile né negbo?”

⁹ “Me Pól gébé gefó mbó ntené ne eshye nnó mpye ndere eji me metós manii mabo Jisós ayi Nasaret. ¹⁰ Na ne mbó mpye

né Jerosale. Anós baá bi ápye upé Esówa abó áchye me ebwónyene ne mfyé gejamégé bós Esówa denó. Ne yendégébé eyigé ajógé nnó áwáne ebwó nkamege ntó. ¹¹ Yendégébé nchyege ebwó efwyale né macha mmyemenene ese mako, mpye nnó ebwó áshya Jisós kpekpe, áféré matós ne Ji. Nchye anywóné me mmu kpaá te nkwo ne malo mme bós bicha manii ebwó mbwe ewu.

Pól agaré nkane ji akwore metós wuu, akwolé Jisós

¹² “Ebelegé, mfé ntó né meló Damaskós ne bó nwe abi alere nnó uto ba utané mbaá anós baá bi ápye upé Esówa. ¹³ Ata, ndere njye ne metós njómese, nge gekpékpégé genbo eyi gégéne gepwó njméé getané né mfaánebuú, gechwó gene gegya me mme ne bós abi abó akéne ne me. ¹⁴ Ese ako dékwe mme, ne nwú meko muú fó ajós né mejós Hibru aké, ‘Sól, Sól ulannó okélege manii me mbwé? Ochyege geme jye efwyale manténe ukólo ne me. Ochyege geme jye nkane menya ayi aselé metaá adorege.’ ¹⁵ Ne ngii nké, ‘Wó waá Ata?’ Ashuú me meko aké, ‘Elé me Jisós muú wó okélege manii ji mbwe. ¹⁶ Kwile ka. Nkwó wó ushu nenjé nnó mpye wó obe muú utós wa, ogarege nye bós unó bi ógené fina ne unó bi fó ebi nlerege nye wó né meso gébé. ¹⁷ Mférége nye wó né amu bós Jus ne mférége nye wó ntó né amu bós abi alá pó bós Jus, ne ntóme le wó eta bós himbó. ¹⁸ Jyegé ewú, néné ebwó amé, ne oférége ebwó né gemua, opye ebwó áchwó né genjbó. Ewéna etené nnó oferege nye ebwó né amú danchómeló, ochwó ne ebwó né égbé Esówa nnó áfyéé matós ne me ne Esówa ajige nye nte gabo ebwó, ne abó nye melu né geluage bós Esówa abi ji ajoyá.’

Pól agaré utós bii mbaá Agripa

¹⁹ “Ata Agripa nkane elúmbó, nshyá fó meko ayi atane mfaánebuú wó. ²⁰ Nló né Damaskós ngaré mekomejós wuú ne nle nchwó fa né Jerosale. Nfé ntó yendé mbaá né malo bós Jus ne ayi alá pó bós Jus. Mbó ne ngarege yéndemuú nnó ákwore metós alyáá gabo wuú, akéré mbaá Esówa ne ápyege unó bi ulere nnó ebwó ákwore genwá bwó. ²¹ Gé genó eyi gepyé bós Jus

ápyéné me né mmu ɛcha upɛ ɛsɔwɔ ákelege manwá mbɔ. ²² Yémbɔ ɛsɔwɔ apoó me yendégébé kpaá tɛ fi. Ne ntene ngarege mekomejóó ayi áfyé me né ɛbwɔ mbaá bɔɔ ne ubyankwɔ bɔ. Ngarege le unó bi bɔɔ ɛkpávɛ ɛsɔwɔ ne Mosis ábɔ ájóó tɛ gachí nnó upye nye. ²³ ɛbwɔ ábɔ ájóó nnó, “Muú yi ɛsɔwɔ akweré ji elá gefwa abɔ mangbɔ ne ábɛ muú mbɛ yi akwile né negbo ne apye bɔɔ Jus ne abi álá pɔ bɔɔ Jus ágé gengbɔ.”

Afwa melɔ ápyame manwú depɔ etirɛ dekenɛ ne jisəs

²⁴ Ndɛrɛ Pɔl alu áhɛnége gemɛ jii, Festos aweé ji aké, “Pɔl ɔmɛɛ gebwɔ. Unó bi ɔgii dɔɔ upye wɔ ɔle mɛɛ gebwɔ?” ²⁵ Ne Pɔl ashúú ji meko aké, “Ata me mmɛɛ fɔ gebwɔ, njɔgé le unó bi úlú wáwálé. ²⁶ Wáwálé alu nnó mfwa Agripa akaá depɔ ti deko, nkaáwune njɔgé mbɔ nlá pɔ ne ɛfɔ metɔɔ, nende depɔ tire na depyé fɔ bibii wɔ. ²⁷ Mfwa Agripa, pɔ ɔkamé ntó depɔ eti bɔɔ ɛkpávɛ ɛsɔwɔ ásámé? Me kaá nnó mfwa akamé.” ²⁸ ɛwyage mfwa Agripa agii Pɔl aké, “Wɔ ɔferé nnó ɔkage pye me wye tenétɛné nnó mbɛ menkwɔle Kras?”

²⁹ Ne Pɔl ashúú ji meko aké, “Yɛ ɛbé le nana, yɛ meso gébé, nnɛnemmyɛ mbaá ɛsɔwɔ nnó wɔ ne bɔɔ ako abi awuú mbɔ me fi nnó debé éké me, yémbɔ ɛpɔfɔ nnó enyú dekpɛ denɔ nkane me nkpené.”

³⁰ Pɔl ajɔgé mbɔ, mfwa Agripa, gɔmena Festos, Benise ne bɔɔ bifɔ ákwilɛ ka. ³¹ Ne ndɛrɛ ɛbwɔ ájyɛ dafye, ájɔge ne atɛ aké, “Mende yina apyé fɔ genó ɛyigé abɔ mangbɔ wɔ yɛ denɔ mankpɛ wɔ.” ³² Mfwa Agripa ajɔ ne Festos aké, “Mbɔgé mende yina ábɛ danjyɛ ne mechwɔ ɛwé mbaá mfwa Rom, mbɔ delyaá ji.”

27

Bɔɔ bee áfɛ ne Pɔl né Rom

¹ Nkane ákame nnó deyyɛ, ɛfɛɛ ne deyyɛ kpɛ esogeka, ɛwé ejyɛ melɔ Itali. Agbaré Pɔl ne bɔɔ denɔ abifɔ áchye muú kpaá bɔɔ bee ayi ákuú ji Julyɔs. Ji alu né geluage bɔɔ bee abi mfwa kpa bɔɔ Rom. ² Ne ɛsé ako dekpɛ esogeka ɛwé ɛtané melɔ Adramatim ejyɛ malu yi makpé átárege né

gebagé mewaá ɛsya [Aristakɔs ayi atané melɔ Tessalonika né gebagé mewaá Masedonia, alu ntó ne ɛsé.] ³ Bii uyyágé ɛsé dekwɔné né Sidɔn. Julyɔs alɔ melu ne Pɔl tɛ alyá ji nnó ajyɛ gé ajéé bii nnó áchye ji genó ɛyigé gelií ji. ⁴ Détánégé Sidɔn delɔ manjyɛ, ne gétúgé mbyo atané ɛsé mbɛ, degya defé egbe Syaprɔs melɔ ɛwé nnyi nenɔɔ ɛwu mme mbaá ayi mbyo álá pɔ dɔɔ. ⁵ ɛsé déchyágé ɛbéé mega ɛwé ɛlú toitoi ne Silisya ne ɛwe fɔ ɛwé ɛlú toitoi ne Pamfilya, ɛfɛɛ ne déchwɔ kwɔné né Mira né gebagé mewaá Lysha. ⁶ Muú kpaá bɔɔ bee yimbɔ agɛ esogeka ɛwécha ɛwé ɛtané né melɔ Aleksandra ejyɛ melɔ Itali, ɛfɛɛ ne afyɛ ɛsé mmu.

⁷ ɛsé deke perepere né gejamégé ndɔ, degé ɛfwyale ne délé kwɔné melɔ Snedus. Ndɛrɛ mbyo álá kamé nnó ɛsé déyyɛ mbɛ wɔ, dekwɔré defé égbé ɛwé *Kret melɔ ɛwé nnyi nenɔɔ ɛwú mme, dekoó nechye né Salmɔnɛ. ⁸ Dekɛne deyyɛ mapeá mapeá, melɔ ɛwé nnyi nenɔɔ ɛwú ne mme démyɛ kpaá dékwɔné nechye eniné ákuú nnó nechye népere, kwákwólé ne melɔ Lasiya.

*

⁹ ɛsé debɔ dechwɔ mé gejamégé ndɔ ne bii kpaá ɛbi ápyé gepɛ mashwɔné ubée ubi úkoó mé. † Ne Pɔl achye gejamégé bɔɔ majyɛé abi alú mmu esogeka aké, ¹⁰ “Ahɛ ba, ngé nnó mbɔgé detogé ɛshye deyyɛgé gejamé unó unóme nye chóncho ne esogeka ne bɔɔ ágbɔo nye ntó.” ¹¹ Yɛ ɛle Pɔl ajɔ depɔ ti, muú kpaá bɔɔ bee afyɛ yéé mekpɔ wɔ, akwólé le mekoyi menjamé ne mbɔɔ esogeka ájóoge. ¹² Tɛ ndɛrɛ nechye eniné mbɔ nela nepó nechye neló neló eniné bɔɔ ájwɔlege gébége gefwene, gejamégé bɔɔ akélege nnó ɛsé deyyɛ mbɛ kpaá tɛ dekwɔnege nechye eniné ákuú nnó Fonis né melɔ Kret. Fonis alu mbaá ayi ɛbéé mega ɛkaré ufafa upea.

Mbyo nnyi akpa ɛsonjeka

¹³ ɛwyágé mbyo atané nteé ɛbéé mega alɔ manchwɔ ne bɔɔ bi álú né esogeka áferége nnó ɛfwɔ ɛkwólé ɛbwɔ. Ne ɛbwɔ áferé dánɔgmáa ɛsonjeka afyɛ mmu esogeka. Apyɛgembɔ, álɔ manjyɛ mapea Kret melɔ

* **27:8** ɛlú wáwálé nnó: Nana gé gébé ɛyige afofo achwɔ dɔɔ na. † **27:9** ɛlú wáwálé nnó: Bii kpaá bina né bɔ nywe bifɔ ása nnó ɛlé bii bi ályage menyéé kpékpé.

ewé nnyi ne nṓó ewú né mme. ¹⁴ Ewya ye wó, mbyo nnyi atané achwṓó esé mmye né egbe ebwṓnyε, mbaá ayi ημεέ εtanεge né Kret. ¹⁵ Mbyo nnyi yimbṓ achwṓ adó esogeka ayi áñjamé alá kágé bwóle mekpó esogeka nnó ejye mewaá. Ebwṓ akpe lyaá nnó mbyo akpa éwú. ¹⁶ Nḁere de jye de kṓó maá melṓ fṓ ayi nnyi nenṓó ji mme, melṓ ewémbṓ ákuú nnó Koda. Ne nḁere de koge maá melṓ yimbṓ unṓ bí úlú wyε ugbe mbyo nnyi nnó áchwṓgé ne εshye. Ne esé demye deja ékpée ewé áshíí né ula esogeka defye mmu. ¹⁷ Apyεge mbṓ, ábané ékpée ne esogeka áwe ne manyíí nnó ekagé ékpée egypte ne esé debṓ efṓ nnó esogeka εshulege nye efé kwṓkwóle ne Lybia ne efáage nye né manchwé usṓó ayi átánege né ebéé mega. Eféé ne ebwṓ anyaa ndeé nnó mbyo akpe mmu ákpá esogeka. ¹⁸ Nḁere mbyo nnyi alú kóoge ne εshye, ne bíí újyágé ebwṓ áférege matuú ayi álú mmu esogeka áfómege nnyi nnó ewu efuú. ¹⁹ Bíí bimbo ukoóge ne dṓndo, bṓó bí ájáme esogeka ákpa unṓ bí ápye utóó né esogeka áfumé nnyi. ²⁰ Ne esé déla wyémbṓ né gejamégé ndṓ yéé ημεέ, yéé ambe dege wó ne mbyo nnyi akpane ésonεka ejye egbe ewé ne ewé. Nḁere mbyo nnyi apyεmbṓ, mane magyále esé ne défére nnó dechwṓ degbṓ.

²¹ Nkaáwú ne efṓ epyé bṓó álaá mesa né gejamégé ndṓ. Ewyagé Pól akwilé ka aké ne ebwṓ, “Áñmé ba, mbṓge enyú debṓ dewú majyeé ma ne esé dela né Kret, mbṓ ékpée ne gejamégé unṓ uchṓ mbṓ wó. ²² Ne me nnεne enyú mmye nnó dégbaré matṓó. Ye muú ayi agbo nye apó wyéé esogeka ewú ewú ne énoṓme nye. ²³ Njṓge mbṓ getúge εsṓwṓ ayi abṓ me ne εsṓwṓ yi me nnóge ne atóme ekiénné wuú ne utuú ebi njuú. Echwṓgé εtené me nekuné mmye, ²⁴ eké ne me, ‘Pól ófṓgé fṓ. Otεnege nye mbe ushu mfwa Rom. Né ulṓó melu εsṓwṓ, ye muú nyú ama ayi agboó nye apó.’ ²⁵ Nḁere ekiénné ewémbṓ echwṓ ne mekomejṓó yina, nkamé ne εsṓwṓ. Ngarege enyú nnó dégbaré matṓó dépélé, εsṓwṓ apye nkane ji ajṓó. ²⁶ Pól ama jṓó aké, Mbyo ákpane nye esogeka ateé né gebage mewaá eyige nnyi nenṓó mme.”

²⁷ Ne ndṓ ekwónégé efya ne eni, mbyo

nyyi akpá esogeka echyá ebéé mega. Ebéé ewémbṓ ákuú nnó Adraya. Metṓó utúú ékwónégé áñjamé esogeka áférege nnó esé delú kwṓkwóle ne mapea mewaá. ²⁸ Ne ebwṓ ábṓ menyíí áshíí né genṓ gefṓ eyi genṓó, áñme mmu nnyi nnó ámeé nḁere nnyi négomé. Ámege ágé nnó nelu usaá bṓ ratṓgé ukéné. Ewyagé ama méé ne ágé nnó nnyi néla nana usaá bṓ ratṓgé uní meso efya. ²⁹ Ngarege ebwṓ áfṓó nnó mbyo nnyi atεne nye esogeka efé edo né mataá ayi alú mmu nnyi, eféé ne áfére bṓ dánγmáa esogeka aníí áñmé né mmu nnyi nnó esogeka εtené. Apyεge mbṓ, áshyáge nnó bíí ujyá wáwá. ³⁰ Elé áñjamé esogeka ákélege mambṓ ájye, eféé ne ápwyaá ékpée ashulé né nnyi ne áma aké, ebwṓ ájye ηma genṓ fṓ né mbe esogeka. ³¹ Pól akaá ne ajṓó ne bṓó bee ne muú kpaá bwṓ aké, “Mbṓgé áñjamé esogeka átanégé, ebyennṓ muú ayi ápóme nye apó.” ³² Pól ajṓgé mbṓ, eféé ne bṓó bee ajye sṓré manyíí ayi áwelé ékpée wyé. Ásṓrégé manyíí yimbṓ, álya ékpée nnó ejye.

³³ Wyε nḁere bíí uchwṓ jyaá, Pól anε bṓó ako mmye nnó ánye menyéé, ajṓgé aké, “Ndṓ ele mbṓ efya ne eníí fi eyi degile nnó mbyo nnyi yina abyε nye, ne ye genṓ denyé wó. ³⁴ Ne nnεne enyú mmye nnó denyéé eké genṓ nnó débṓ εshye, ekage degbṓ. Ye muú yi mekpó emye nye ji apó.” ³⁵ Ajṓgé mbṓ abṓ nto bréd, atamé εsṓwṓ, agya geba abṓ manyéé né mbe ushú ebwṓ ako. ³⁶ Ne ebwṓ ako agbaré matṓó, abṓ nto bréd ányéé. ³⁷ Mpa bṓó ako abi álú mmu ékpée ewena, álú usaá ufya ne uléé meso nekuú ne ama (276). ³⁸ Yéndemuú anyé agbeé, ebwṓ ákpa menyéé yi álaá né mmu esogeka ágbé né nnyi nnó esogeka efuú.

Ngbannyi apye esogeka εgyale

³⁹ Bíí ujyágé, ebwṓ ákaá fṓ geba eyíge ebwṓ álú wó yémbṓ ágé nechye né nnyi eni nelú gesṓ gesṓ. Eféé ne ebwṓ amuamé mampye esogeka ejye né mbále nechye eniné mbṓ. ⁴⁰ Ne ebwṓ ásṓré manyíí ayi abṓ áshíí ne uno ebi áñmaá esogeka, ásṓré ntó manyíí yi áwelé bṓ nsṓm abi áñwólege mekpó esogeka ákwe né nnyi, ama tε ndée eyi elú mbe ékpée mfa. Mbyo nnyi akpage ese eféé né delṓ manjye mapeá mewaá. ⁴¹ Nḁere esogeka ejye, edo né nchwéné usṓ

eni nelú nteé nnyi ne mekpó esogeka ejye kpe né gesó eféé ne esogeka ekwamé. Ndere elu eféé mgbannyi adóo esogeka ewémbó kpaá te egyalé.

⁴² Ne bós bee bimbó ákélege manwá bós deno ako nnó ekágé ebwó áwó akwó mewaá ne ábó. ⁴³ Yémbó muú kpaá bwó abó akélege nnó ekage átá Pól ne agbé ebwó. Ne aké yéndémuú ayi akage wó nnyi, abó mbe awó áchya. ⁴⁴ Ne bós abi fó abi ála káge wó ágbaré uba esogeka awó ákwólége ebwó. Wyémbó ne yéndémuú ápyé ne akwóné mapea mewaá chánéné.

28

Genó eyi gepyé Pól né meló Malta

¹ Ndere esé dekwóne meló ewe nnyi nenóó ewu mme, ápye esé dekaá nnó akuú ewú Malta. ² Bós bi álú né mbále nnyi ágégé esé, meshwe apye ebwó ne áse esé chánéné. Ebwó áséné mewé nnó esé déwyagé gétúgé manaá abó akwené ne gefwene gelú. ³ Deweé etiré mbó desóóge deko, Pól anyweré mechyé deweé afyé mewé ne gelugé mewé gépye gétóó getané né deweé etiré mbó géchwó nó ji né ebwó génii wye. ⁴ Bós meló ewé ágégé nkane gétóó yimbó genií Pól né ebwó, álo manmené ne ate áké, “Mende yina negbo nekoó ji ame né esogeka ne gabo wuú akámé nnó ji ábé mebe wó.” ⁵ Ne Pól anyigé ebwó wuú gétóó yimbó gétané gékwé mmu mewé eyi gelá pyéé ji genó wó. ⁶ Bós bina apéle nnó Pól amuále nye, akwe mme agbó. Ebwó ágégé nnó ye genó eyi gepyé Pól gepó, akwóré mejóó meno áké, “Mende yina alu mbó élé meló.”

⁷ Mfwa Publos ayi ágbare meló ewé, awya dachi ne makóó jii álú kwókwólé ne meló. Agégé esé ase esé chánchá ne debelé ndó eléé né dachi wuú. ⁸ Ndere delu eféé, Pól awú nnó nte Publos ameeé gefwene ne efóékó. Akwilé ajye gé ji ne anere ji ebwó mmye, anemmye mbaá Esowó ne mende yimbó átoó. ⁹ Bós awúgé nnó Pól apye mende yimbó átoó, bós mamée áchwó mbaá Pól ne apye ebwó átoóge. ¹⁰ Ne bós bimbó ánogé esé dós. Achyé esé gejamége

unó ne gébége esé déwúlege, ama chyé esé unó ebí upóge esé né neke eniné mbó.

Pól atané Malta afé Rom

¹¹ Ne amfaá aléé ákoógé, esé deyye dekpé esogeka ewé etané meló Aleksandra ákuú éwú nnó * aló uka ufa. Esogeka ewémbó ebó elú né melu ewé nnyi nenóó ewú mme, egilé nnó genóme gejjá. ¹² Ne esé dékwónégé né nechye né Sirakós eféé ne débelé wyé ndó eléé. ¹³ Délyágé eféé, dekwóné nechye ne Regum, débelé wyé ndó ama. Bii újyagé mbyo atané esé meso nteé nnyi ne éké ékwónége ndó epea, dechwó né Putoli. † ¹⁴ Eféé esé degé bós Jisós fó abi ánené esé mmye nnó débelé ne ebwó uwyaá uma. Ajóge mbó, esé dekamé, debelé ne délé jye né Rom. ¹⁵ Ndere deyyé, bós Jisós abi alú né Rom awúgé nnó dechwó, áchwóó gí esé. Débané abifo né ntoné gesegé Apius, débané ntó abifo né melu ewé ankéé ábélege mmu áchyege manka. Gébége Pól agené ebwó aféé Esowó ne metóó wuú ntó ékwené. ¹⁶ Ne esé dékwónégé né Rom, ályá Pól nnó ajyé bélé mbaá ayi ji akélege, áchye muú bee nnó ábámé ji.

Pól akpe deno né Rom

¹⁷ Ebélegé ndó éléé, Pól akuú ákpákpá bós Jus. Achwóge áké ne ebwó, “Anmé ba, nlu fá nkane muú deno; Apye me né Jerosale áfyé né amú bós Rom ayi nlá mpyé mechó fó mebo wó ewé áwane me. ¹⁸ Bós Rom ágíge me gejamége bó nkwé, ágé nnó nkwé fó ébé wó nkaáwú ne ábó ákélege manlyá me njyé gétúgé nlá mpyé mechó fó mebo ewé áwáne me wó. ¹⁹ Yémbó bós Jus áshya nnó aferege me, eféé ne njyéé ne mpa wa nnó mfwa Rom ápá, yémbó epófó nnó nchwó maáma bós ba mechó mmye. ²⁰ Gé ula bi nkuú enyú nnó esé déjwólé déjóó mechó ewé. Manyii ayi áwelé me na élé gétúgé muú yi esé bós Isreli dégile.”

²¹ Bós bimbó áshuú ji meko áké, “Esé degé ye bó nwé abi átané Judiya, yé meko mehomebo ayi akpane getugé jye ne gabo ayi opye wó. ²² Yémbó esé dekelege manwú eta wyé. Genó gema eyigé esé dékaá gelu

* **28:11** Elú wáwálé nnó: Aló uka ufa bimbó élé aló uka bós Rom. Ebwó ákámége Kasto ne Pólas. † **28:13** Elú wáwálé nnó: Putoli alu ntó meno nechye né gebagé mewaá eyigemba.

nnó yendé mbaá ayi bɔ́ ǎjwǎlégé, ǎjǎge gabo gétúgé ɛchomele ɛwé wɔ́ ǎlú wyéé.”

²³ ǎjǎgé mbɔ́, ǎkwyé bíí ɛbi átuúge ne Pɔl. Bíí bimbɔ́ úkwónégé, gejamégé bɔ́ ǎchwɔ́ ǎchomé né gepúge Pɔl ne ǎlɔ́ mangaré ɛbwɔ́ mekomejɔ́ ɛsɔ́wɔ́ né dondo kpáá tɛ nkwale. Agarege ɛbwɔ́ nkane gefwage ɛsɔ́wɔ́ gélu. Amuame mampye ɛbwɔ́ nnó ǎkwɔ́ré gepɔ́ge bwɔ́ ǎfyɛ matɔ́ ne Jisəs nkane ǎjǎge né ɲwe Mosis ne abi bɔ́ ɛkpávɛ ɛsɔ́wɔ́. ²⁴ Awúgé mbɔ́, abifɔ́ ǎkamé ne abifɔ́ ǎkamé fɔ́ mekomejɔ́ wuú wɔ́, ²⁵ ne ǎlɔ́ manyɛ mbeé ɛbwɔ́ ɛbwɔ́. Gébégé ɛbwɔ́ ǎchwɔ́ jyé, Pɔl ama jɔ́ meko yimbɔ́ aké, “Mendoó Ukpea ɛpyɛ gechánchá genó mangaré wáwálé mbaá ukwéne antɛ nyú ndere Asaya muú ɛkpávɛ ɛsɔ́wɔ́ nnó asá nnó, ²⁶ ‘Chó garé bɔ́ bimbɔ́ nnó dewúu nyɛ lé wú ne dekágé ula, depɛlé nyé lé péle ne dégéné. ²⁷ ɛlúmbɔ́ gétúgé bɔ́ bina ǎɲɛá matɔ́ dɔ́. ɛbwɔ́ ágbé ntó matu bwɔ́ ne ǎma mále amɛ. Apyɛmbɔ́ nnó ɛbwɔ́ ágegé sé mbaá ne áwugé sé. Mbɔ́gé ɛbwɔ́ ǎkeregé meso etá ɛsɔ́wɔ́, apyɛ nyé ɛbwɔ́ átoó.’ ” ²⁸ Ne Pɔl anere manjɔ́ aké, “ɛnyú debɔ́ mankaá nnó abya melómélɔ́ yina alɛrege nkane ɛsɔ́wɔ́ aferege bɔ́ né ɛfwyale gabo. Abya melómélɔ́ yina ajyɛ nana mbaá bɔ́ abi ǎlá pɔ́ bɔ́ Jus ne áwú nyé ji.” ²⁹ [Pɔl ǎjǎgé mbɔ́, bɔ́ Jus ǎlɔ́ mantané dafyé, mbeé akwé ɛbwɔ́ ɛbwɔ́.]

³⁰ Né anɲmé ápea ayi Pɔl abɛlé né gepú ɛyigé ji achyɛge ɲka, asele yéndémuú ayi achwɔ́ gé ji. ³¹ Pɔl ǎlú wyé ɛféé agarege bɔ́ nkane gefwage ɛsɔ́wɔ́ gélu ne alɛrege bɔ́ depɔ́ ɛtiré Ata Jisəs Kras, ǎjǎge depɔ́ gbógónó ayi ǎlá pɔ́ ne ɛfɔ́ metɔ́ ne yɛ muú ayi achyé ji ɛfwyale apó.

N̄wε ayi Pɔl ásamé mbaá εchomele bɔ́ Kras né Rom

Pɔl atamege εchomele bɔ́ Kras né Rom

¹ Me Pɔl, maá defwε Jisɔs Kras, ne nsáme ηwε yina. Εσωω ajya me nnó mβε ηgbá Jisɔs ne achyεé me utɔ́ nnó ngaregέ abyá melómélɔ́ wuú. ² Elé abyá melómélɔ́ yina ne Εσωω anyεé nya meno tε gachiú gébégé ji apyεé bɔ́ ekpávε bií ásamé né mmu ηwε wuú. ³ Abyá melómélɔ́ yina átome ne Maá wuú, ji alu mpyáne mfwa Dεvid. Abyé ji ndere mekwaá. ⁴ Mendoó Ukpea aléré ne utó nnó Ji alú Maá Εσωω gébégé apyεé ji akwilé né negbo. Ji yimbɔ élé Jisɔs Kras. ⁵ Ne gétú ji, Εσωω aléré me galógálɔ́, ne apyε nnó me mβε ηgbá Kras ngaregέ bɔ́ né malɔ mme mako nnó áfyεégé metɔ́ ne ji ne áwúgέ ne ji, ⁶ chóncho ne enyú abi Εσωω akuú nnó décho mmyε ne Jisɔs Kras. ⁷ Getú eyigémbɔ ne nsáme ηwε yina εta nyú ako abi délu né Rom, enyú abi Εσωω ágboó ne enyú dɔ́ ne akuú enyú nnó débε bɔ́ bií. Nnεnemmyε nnó Ntε sé Εσωω ne Ata Jisɔs Kras álérégέ enyú galógálɔ́, ne ápyε enyú débε né nesɔ.

Pɔl atamege Εσωω gétúgέ bɔ́ Εσωω abi alú né Rom

⁸ Me mbɔ́ kpe mβε, ntame Εσωω wa gétúgέ enyú ako né genó eyigέ Jisɔs Kras apyεé εta sé, né gétúgέ bɔ́ ágaré abyá metɔ́ εwé enyú défyεé ne Εσωω. Abyá yimbɔ akε akwóné malɔ mme mako. ⁹ Εσωω muú me mpyεé utɔ́ bií ne metɔ́ wa meko, mmyε ké mangarégέ abyá melómélɔ́ Maá wuú, alu ntε sé wa nnó me mfyεé enyú né mmyεmenεne ya yéndégébé mpwwaá fɔ́. ¹⁰ Nnεnemmyε nnó Εσωω apyε me mkpe nge meti nana manchwɔ́ gε enyú, mbɔgέ nnó mbɔ ne ji akelege. ¹¹ Me nshyagé manchwɔ́ nge enyú nnó mpyε enyú débɔ εchyε εwé Mendoó Ukpea εchyεégε nnó enyú débɔ εshyε déwεne né depɔré Εσωω. ¹² Genó eyigέ me njógέ mbɔ gelú nnó εsé ne enyú depoógέ atε né metɔ́ εwé défyεé ne Εσωω. Enyú dékágέ poógέ me né metɔ́ εwé défyεé ne Εσωω me ntó nkágέ poógέ enyú.

¹³ An̄mε ba, nkelege nnó enyú dékaá nnó me nshuú ndɔ́, ndɔ́ ne ndɔ́ manchwɔ́ gέ enyú, nnó mpyε bɔ́ abifɔ́ né melɔ nyú ntó afyεé metɔ́ ne Jisɔs wyε ndere mpyεé né malɔ ayifɔ́ ayi bɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus. Yémbɔ kpaá tε nana nge fɔ́ meti manchwɔ́ nge enyú wɔ́. ¹⁴ Genó eyigέ me mbɔ́ mampyε gelú nnó me mbɔ́ mangaré abyá melómélɔ́ mbaá bɔ́ abi ágene gengbɔ́ ne abi álu amε gemua abi ákaá genó ne abi álá akágé. ¹⁵ Ndere elúmbɔ, nshyagé dɔ́ mangaré enyú abi délu né Rom abyá melómélɔ́.

¹⁶ Néndé mmyε egboó fɔ́ me mangaré abyá melómélɔ́. Ji ne awyaá utó Εσωω εbi uferegέ yéndémuú ayi áfyεé metɔ́ ne Jisɔs né εfwyale gabo. Elɔ mβε ne bɔ́ Jus ekwóné mbaá bɔ́ Grek. ¹⁷ Abyá melómélɔ́ yina agaregέ ndere Εσωω apyεé nnó εsé debε cho. Εσωω apyεé mbɔ, mbɔgέ défyεgέ metɔ́ ne ji tε ula ulɔ́ kpaá tε kwyakwya, ndere asame né mmu ηwε Εσωω nnó, “Muú ayi Εσωω apyεé ji abεé cho gétúgέ áfyεé metɔ́ ne ji abɔ́ genwá.”

Εσωω achyεge nyε εfwyale mbaá bɔ́ abi ápyεé nchyε

¹⁸ Εσωω alere ndere metɔ́ εsɔ́ ji né mfaánebuú ne bɔ́ abi ápyε gabo ne nchyε. Nchyε ayi bɔ́ bina ápyεé ágbεé nnó bɔ́ ákágé fɔ́ wáwálé ayi mekomejɔ́ Εσωω aleregέ. ¹⁹ Εσωω achyεgέ nyε εbwɔ́ εfwyale néndé yéndégenó eyigέ muú abɔ́ mankaá né depɔré Εσωω, εbwɔ́ ákaá mε geji. Εσωω jimbɔ́ apyεé εbwɔ́ ákaá geji. ²⁰ Εbwɔ́ ákágé gá fɔ́ gemεge bwɔ́ né mbaá gabo ayi εbwɔ́ ápyεé, néndé tε gébé eyigέ Εσωω akwyεé mfaá ne mme, bɔ́ ábɔ́ ákágé kaá gefɔgέ muú ayi ji alú né mbaá unó bi ji akwyεé yé élé álá agεné fɔ́ ji ne amε. Unó bina ne uleregέ utó bií εbi ula ubyεé ne ulerege ntó nnó ji alú Εσωω wáwálé. ²¹ Εbwɔ́ akaá Εσωω, yémbɔ áchyεgέ fɔ́ ji enógέ εwé abɔ́ manchyε ji. Yé mantamege ji atamegέ fɔ́. Yémbɔ ákwe kenékéné né uferé bwɔ́ ne mataɔ́ bwɔ́ ákwe kendeé éké gemua. ²² Εbwɔ́ aké awyaá défɔ́, yémbɔ álú lé ukekené bɔ́. ²³ Εbwɔ́ ályaá manógέ Εσωω muú álá gboó, álá nógέ lé aló uka abi áfulé akwaá bɔ́ ágboó, dénywɔne, menya uká, ne eyi ekεne uwya mme.

²⁴ Ndere elúmbò, Èsòwò alyage ebwó nnó ápyégé gekwekwe gepò ne nnó ápyége unò bi uchyé gé mekpò unò né mbaá atè. ²⁵ Èbwó áshya mankame ne wáwálé ayi atome ne Èsòwò, álá ákame lé ne genó eyi gebyò. Èbwó ánogé ne áfé gé lé unò bi Èsòwò akwyéé. Ashya manógé Èsòwò jimbóó muú akwyéé unò bina. Ji alu muú ayi esé débóó manógé tè kwya kwyaá. Amen.

²⁶ Gétúgé ubobo unò bina ebi ebwó ápyéé, Èsòwò alyage ebwó nnó abò mmwólé mampyé gé depòré ubele etiré dégbóó mmye. Andée bwó ályáá gefógé ubelé ebi ábóó mambélegé ne ande, álá belé lé ne atè andée. ²⁷ Wyembò ntó ne ande ályáá mambélege ne andée, álá belé élé ne atè ande. Ande ápyéé ubobo unò bi ugboó mmye ne atè ande. Getu eyigémbò, ebwó ambóó ákuú efwyale né gemége bwó ewé ebwó abóó mangé gétúgé gabo bwó.

²⁸ Tè mbaá ebwó áshya mamfere genó eyi gelú chò eyi getome ne Èsòwò, Ji alyage nnó ebwó áferege lé unò uboubo ápyégé unò bi muú álá bóó mampyé gé wó. ²⁹ Matóó bwó agbeé ne nchye ufóó ufóó. Ápyéé gabo, ányéé manwáá, apaá bóó, áfyéé amé né unò bóó bi cha, áwane bóó, ámmyéé mammye, ábwólege bóó, áteé wye lé gabo ne bóó, ne ájógé bóó mesomeso. ³⁰ Achóó mabò atè, apaá Èsòwò, áwyaá nenja, ábwége mmye, ádoó ebwò ewóme, ákwyége mati make ayi ápyéé nchye, áwuú fó ne antè ne amma bwó. ³¹ Alú unkekene bóó. Anyégémeno nnó ápyéé genó, ápyéé fó geji. Agené fó bóó meshwé, ábálege matóó ne bóó. ³² Yé lé ebwó ákaá chanéné nnó ebé Èsòwò eké bóó abi ápyéé ufóó unò bina abò mangbo, ebwó ápye fó lé ubiubi, áfé gé ntó bóó abi ápyéé ubi.

2

Èsòwò asóó nye mpa yéndémuú

¹ Ngarege enyú abi désóó mpa bóó, dékágé gá fó gemé gé nyú gébé gé déke désóó mpa, yé debé ndé ufóó bóó. Mbò ne elú wáwálé ne enyú ako néndé ndere enyú désóó mpa yimbò, mbò ne enyú ambóó ntó dékwene mpa gétúgé nnó enyú ambóó abi délu ampane mpa dépyéé ntó wyeé ufóó unò ebimbò. ² Esé dékaá nnó Èsòwò asóó mpa wuú cho mbaá bóó abi ápyéé ufóó unò

bina. ³ Enyú déferé nnó déké déjógé nnó bóó abi ápyéé ufóó unò bina ákwe mpa ne enyú ambóó ntó déké dépyéé wyeé ubi dékágé bo unò mpa Èsòwò? ⁴ Waá enyú débyáá mbò élé galógáló ayi Èsòwò aleregé, dépò etiré ji abyáá ne metóó ewé ji ákogé? Waá enyú dékaá fó nnó galógáló ayi Èsòwò aleregé alú nnó ápye enyú dékwóre matóó nyú délyáá gabo wó? ⁵ Yémbò enyú denóó matóó ne détoó mekpò. Ndere elúmbò, enyú dépyembò lé nnó né bií bi Èsòwò alerege nye metóó usóó wuú mbaá bóó abi ápye gabo, ji áchyeé enyú efwyale ewé enea kpaá épwo. Ne ji asóó nye mpa wuú cho. ⁶ Néndé Èsòwò achyege nye yéndémuú nsa ayi akwane ne ji né unò bi ji ápyéé. ⁷ Né mbaá bóó abi ákogé metóó ápyéé wye galógáló ne bóó, ákelegé nnó Èsòwò achyeé ebwó ngò, enógé ne genwá eyigé álá gboó, Èsòwò ápye nye ebwó abò genwá eyi gélagé byé. ⁸ Yémbò mbaá bóó abifò abi atéé lé gemége bwó, áshya manwú genó eyi gelú cho ne ápye élé unò bi úlú gyéé, metóó esóó nye Èsòwò ne ebwó, achyeé ebwó efwyale. ⁹ Ne efwyale ne ubalé ubéé nye dóó né mbaá yéndémuú ayi ápyéé gabo, elò mbe né mbaá bóó Jus ekwóné mbaá bóó Grek. ¹⁰ Yémbò yéndémuú ayi ápye unò bi úlú cho, Èsòwò achyé gé nye ji ngò, enógé ne nesò, elò né bóó Jus ekwóné mbaá bóó Grek. ¹¹ Mbò ne elu néndé Èsòwò agyale fó angya ne muú fó.

¹² Bóó abi álá kaá ebe Èsòwò wó, ápyege gabo áno me mme detu ndere bóó abi álá kaá ebe Èsòwò wó. Ne bóó abi ákaá ebe Èsòwò, ápyégé gabo, Èsòwò ásoó mpa bwó ndere ebe ejóó. ¹³ Bóó abi áwuú lé ebe wuú ne álá pyéé fó genó eyigé ebe ejóó, Èsòwò ágarege fó nnó álú cho né mbe ushu wuú. Yémbò bóó abi áwuú ebe ne ápyéé genó eyigé ejóó, ebwó ne Èsòwò ágarege nnó álú cho né mbe ushu wuú. ¹⁴ Bóó abi álá pò bóó Jus, ákaá fó ebe Èsòwò wó. Yémbò áké ápyéé genó eyigé ebe ejóó álá kágé, alerege nnó ákage genó eyi gelu cho ne eyi gelu gyéé, yé lé ebwó álá pò ne ebe. ¹⁵ Gepógé bwó gelere nnó genó eyigé ebe ekélegé, gelu né mmu matóó bwó. Ne matóó bwó ntó ágaregé nnó genó eyina gelu wáwálé, tè mbaá gébé eyifò ufere bwó ugarege ebwó nnó alu gyéé, gébé eyigé fó ugarege ebwó nnó álú cho, ¹⁶ mbò ne ebeé

nye né bií bi Eṣṱwṱ apyḗḗ nye Kras Jisṱs asṱ mpa bṱṱ nḗndé ji akaá unṱ bi ulú bibií né ufere akwaá. Mbṱ ne abyá melṱmḗlṱ ayi me ngarege ájṱṱ.

Nḗre bṱṱ Jus álú ne ebe

¹⁷ Mbṱgé wṱ ṱlú muú Jus, ne ṱlyíí mmye ne ebe Mosis, ṱdoṱ ebwṱ ewṱme nnṱ ṱlú muú Eṣṱwṱ. ¹⁸ Nkaá genṱ eyigé Eṣṱwṱ akelege nnṱ wṱ ṱpyeḡe, ṱkaá ntṱ genṱ eyi gelu cho ne eyi gelu gyḗḗ gḗtúḡé alere wṱ ebe. ¹⁹ Ne ṱkaá ntṱ nnṱ wṱ ne ṱjamé bṱṱ ame nṱnṱmḗ meti ne ṱlú eke genḡbṱ mbaá bṱṱ abi alu né gemmua. ²⁰ Wṱ ṱfere nnṱ ṱkágé chyḗḗ majye mbaá ukenkene bṱṱ ne ṱlerege bṱṱ abi álá ákage depṱré Eṣṱwṱ. Ne ṱfere nnṱ ebe ewé wṱ ṱkaá ewyaá defṱṱ deko chṱncho ne wáwálé meko. ²¹ Wṱ muú ṱjyḗḗ bṱṱ majyḗḗ, wṱ ntṱ ṱchyḡe fṱ geme jye majyḗḗ? Wṱ ṱgarege bṱṱ nnṱ, ájogé fṱ ejṱ, yḗmbṱ wṱ mbṱṱ ṱjṱṱ. ²² Wṱ ṱké bṱṱ ákwege fṱ ulṱ, wṱ mbṱṱ ṱkwene. ṱpaá alṱ uka yḗmbṱ ṱjṱṱ ejṱ né matoṱ bwṱ. ²³ Wṱ ṱdoṱ ebwṱ ewṱme nnṱ ṱkágé mabe Eṣṱwṱ, yḗmbṱ ṱchyḡe Eṣṱwṱ mekpṱ unṱṱ gḗtúḡé ṱkwene mabe jii, ²⁴ nḗndé asá né mmu ḡwe Eṣṱwṱ nnṱ, “Bṱṱ abi álá pṱ bṱṱ Jus, áchṱṱ mabṱ Eṣṱwṱ gḗtúḡé genṱ eyigé enyú bṱṱ Jus depyḗḗ.”

²⁵ Mansṱ muú nsṱ nnṱ abe muú Jus, alú genṱ gelḡḡlṱ mbṱḡé muú aké abelege mabe Eṣṱwṱ. Yḗmbṱ mbṱḡé ṱla ṱbelege mabe Eṣṱwṱ, ṱlú wye eké muú ayi álá asṱṱ ji nsṱ wṱ. ²⁶ Mbṱḡé muú ayi álá asṱṱ ji nsṱ wṱ aké abelege mabe Eṣṱwṱ, nnṱ Eṣṱwṱ asele fṱ ji nnṱ alú wye eké muú ayi asṱṱ ji nsṱ? ²⁷ Nḗre elúmbṱ, bṱṱ abi álá asṱṱ ebwṱ nsṱ wṱ, yḗmbṱ ábelegé mabe Eṣṱwṱ, ebwṱ alerege nye enyú nnṱ dékwe mpa, nḗndé yé lé enyú déwyaá mabe Eṣṱwṱ né ḡwe ne asṱ enyú nsṱ dékwene áji. ²⁸ Muú ayi alu muú Jus wáwálé apṱ fṱ ayi awyaá geloge bṱṱ Jus né mekṱ menyammye. Yé nsṱ ayi wáwálé apṱ fṱ genṱ eyigé afyḗḗ muú né mmye bṱṱ áḡene. ²⁹ Muú ayi alú muú Jus wáwálé alú elé muú ayi asṱṱ ji nsṱ ayi metṱṱ, mmye eké Mendoṱ Eṣṱwṱ epyḗḗ nnṱ ji akwṱre metṱṱ wuú abe cho né mbe ushu Eṣṱwṱ. Elé Mendoṱ Eṣṱwṱ ne epyḗḗ utṱṱ bina epṱfṱ mabe ayi asame mme. Yḗndḗmuú ayi

akwṱré né gefṱṱ eyina, alu muú ayi Eṣṱwṱ ne afegé ji, epṱfṱ wye lé akwaá.

3

¹ Nḗre mechṱ ewḗna elúmbṱ, ndé nsa ayi muú abṱṱ mbṱḡé abeḡe muú Jus? Ne ndé galḡḡlṱ ayi muú abṱṱ mbṱḡé asṱḡé ji nsṱ? ² Galṱ galṱ alu dṱṱ mambḗ muú Jus. Genṱ eyigé mbe gelu nnṱ Eṣṱwṱ afyḗḗ mekomejṱṱ wuú né amu bṱṱ Jus. ³ Ne mbṱḡé ebwṱ ápyḗḗ fṱ genṱ eyigé Eṣṱwṱ akelege nnṱ ebwṱ apyḡe, nnṱ Eṣṱwṱ apyḗḗ fṱ genṱ eyigé ji anyḗmeno nnṱ apyḗḗ? ⁴ Chacha. yé lé ekage be nnṱ yḗndḗmuú alú muú gebyṱ, Eṣṱwṱ ajṱḡé wye wáwálé. Asá né mmu ḡwe Eṣṱwṱ nnṱ, “Bṱṱ aḡenḗ nye nnṱ genṱ eyigé wṱ ṱjṱḡé gelú cho ne ṱpagé mpa wyeḗḗ, ákwileḡe.”

⁵ Yḗmbṱ mbṱḡé gabo ayi esé depyḗḗ alere nḗre Eṣṱwṱ alu cho, ndé genṱ esé dékágé jṱṱ? Nnṱ Eṣṱwṱ apṱ fṱ cho manchyḗḗ esé efwyale gḗtúḡé gabo ayi esé depyḗḗ? (ḡe mbṱ ne bṱṱ abifṱ ajṱḡé). ⁶ Ekágé be fṱ mbṱ! Mbṱḡé nnṱ Eṣṱwṱ apṱ fṱ cho, epyḗḗmbṱ nnṱ ne ji asṱ mpa bṱṱ mme?

⁷ Muú fṱ ákágé nyegé wye mbeé aké, “Mbṱḡé gebyṱ eyigé me mbyṱḡé gepye nnṱ bṱṱ aḡe nnṱ Eṣṱwṱ ajṱḡé wáwálé, ne gepye ji abṱṱ ḡḡṱ, ulannṱ ne Eṣṱwṱ aḡarege nnṱ me nlú gyḗḗ né gabo ayi mpyḗḗ?”

⁸ Bṱṱ abi áferege mbṱ aké, “Nḗre depyḗḗ gabo, mbṱntṱ ne galḡḡlṱ achwṱṱ.” Bṱṱ abifṱ áchṱṱ me mabṱ aké ḡe mbṱ ne me ngarege. Eṣṱwṱ achyḡe nye ebwṱ efwyale ewé ekwane ne ebwṱ.

Ye muú ayi alu cho né mbe ushu Eṣṱwṱ apṱ

⁹ Ne nana yé? Nnṱ esé bṱṱ Jus depwṱ bṱṱ abi álá pṱ fṱ bṱṱ Jus? Chacha. Me ngaré me nnṱ bṱṱ mme yé bṱṱ Jus ne bṱṱ Grek gabo abṱ ebwṱ deba. ¹⁰ Elú wye nḗre asame né mmu ḡwe Eṣṱwṱ nnṱ, “Yé muú ayi alú cho né mbe ushu Eṣṱwṱ apṱ, yé ama apṱ. ¹¹ Yé muú ama ayi akágé wáwálé ayi atome ne Eṣṱwṱ apṱ ne yé ama ayi akelege mankwṱlege Eṣṱwṱ apṱ. ¹² Bṱṱ ako átí meso ne Eṣṱwṱ, ebwṱ ako áfe gyḗḗ, yé muú ama ayi apye galḡḡlṱ apṱ ḡḡba yé ama apṱ. ¹³ Mejṱṱ ewé etanege ebwṱ né meno elú eké gebe gebogebo eyi getanege né mmu menome. Manṱme bwṱ aḡarege elé gebyṱ gejigeji. Mejṱṱ ewé étanege ebwṱ né ubṱ

meno elú eké nchye uta. ¹⁴ Mekomejós ayi atanege ebwó meno agbeé ne ulwere ne nchye. ¹⁵ Manwá muú alu ebwó wáwá. ¹⁶ Yéndé mbaá ayi ebwó ajyee, áchós bós ne apyee ebwó ágene efwyale. ¹⁷ Ebwó akágé fó ndere abee né nesá. ¹⁸ Ebwó anógé fó Esówa chacha.”

¹⁹ Nana dékaá nnó yéndégenó eyigé ebe ejógé etomé ne bós abi ebe ewémbó egbarege ebwó, nnó egbege mano bós abi akelege nnó agame gemége bwó ne nnó epye yéndémuú akpe né unós mpa Esówa. ²⁰ Yé muú ayi abee cho né mbe ushu Esówa gétúgé apye genó eyigé ebe ejós apó, néndé elé gétúgé dékaá ebe ne dékaá nnó dépyee gabo.

Esówa aleré esé meti ewé dékage tane ne efwyale

²¹ Yémbó nana Esówa alere esé meti ewé ji apyee bós abee cho né mbe ushu wuú. Ebós fó mecho mampye ne ebe mambelé wó, yé elé genó eyigé ebe Mosis ne bós ekpávé Esówa abós me mbe ajós. ²² Esówa apyee bós abee cho né mbe ushu wuú gébége áfyegé metós ne Jisós Kras. Esówa apyembo mbaá bós ako abi áfyee metós ne Jisós, ágyale fó ángya. ²³ Néndé bós ako ápye gabo, ne ákwone se mambó ngó Esówa wó. ²⁴ Yémbó né ulós melu Esówa, ji apye ebwó atene cho né mbe ushu wuú ndere echye ewé ji achyege gétúgé uto Kras Jisós ebi úwené geme gesé. ²⁵ Esówa achyeé Jisós ndere gepé. Ji apyembo nnó ase manóó mií apye nnó bós áfyee metós ne Jisós. Esówa apyembo manleré nnó ji alú cho, néndé nya mbe mbe, ji ako metós abya gabo ayi bós ápyee. ²⁶ Esówa apyembo manleré né gébé eyigé na nnó ji alu cho ne nnó bós áfyegé metós ne Jisós, ji apyee ebwó abee cho né mbe ushu wuú.

²⁷ Ne nana ndé genó eyigé esé dékagé do ebwó ewóme nnó dépyegé ne Esówa apyee esé delu cho? Ye genó gepó, néndé mamferé muú né efwyale apófó gétúgé galógáló ayi ji apyee, elé gétúgé áfyee metós ne Kras Jisós. ²⁸ Ndere elúmbó, dékaá nnó muú abee cho né mbe ushu Esówa gétúgé áfyee metós ne Jisós, epófó gétúgé ábélege ebe. ²⁹ Waá nnó, Esówa alu lé ayi bós Jus ebwó ebwó? Nnó ji apó fó ntó Esówa ayi bós abi alá pó bós Jus? Wáwálé alu. ³⁰ Te mbaá Esówa

alu ama, ji apye nye bós abee cho né mbe ushu wuú mbógé áfyegé metós ne Jisós. Yé asó ebwó nsó, yé ásó ebwó nsó wó. ³¹ Ndere elúmbó, elé défyee metós ne Jisós, nnó déjós nnó ebe efu se yé genó wó? Ngba wó. Ebe elú genó ne débó manógé ewu.

4

Démé mecho ewéna ne gekwenege Nte sé Abraham

¹ Ndere mecho ewéna ewé etome ne mambé cho né mbe ushu Esówa, ndé galógáló ayi esé dékagé jós yé nnó ákwolé Abraham gekwenege nte sé ndere akwaá ákelege? ² Mbógé nnó Esówa abó apyee ji abe cho né mbe ushu wuú gétúgé utós ulóulós ebi ji apyee, mbo ji abó awyaá genó eyigé ji ákagé doó ebwó ewóme. Yémbó ji apó ne genó eyigé ji ákagé doó ebwó ewóme né mbe ushu Esówa. ³ Asa né mmu nwe Esówa nnó, “Abraham áfyee metós ne Esówa, getú eyigémbó Esówa ase nnó ji alu cho né mbe ushu wuú.” ⁴ Muú apyegé utós achyege ji nka, eji epófó ndere echye ewé achyegé muú detú. Elú elé genó eyigé ji abós manse gétúgé utós ebi ji apyee. ⁵ Yémbó muú ayi alá líí fó mmye né utós ulóulós ebi apyee, ne áfyee lé metós ne Esówa muú awyaá uto mampyee bós abi apyee gabo abe cho né mbe ushu wuú, Esówa aselé nnó muú yimbo alu cho né mbe ushu wuú gébége áfyee metós ne ji. ⁶ Wyembo ntó ne mfwa David ájós aké, metós megómego eja nnó ne muú ayi Esówa asele nnó alu cho né mbe ushu wuú, yémbó épó fó elé gétúgé utós ulóulós ebi ji apyee. ⁷ Ajós aké, “Metós megómego ebeé ne bós abi Esówa ájinte gabo ayi ebwó ápyee, ne ábyaá ji. ⁸ Metós megómego ebeé ne muú ayi Esówa asele nnó apyee fó gabo wó.”

⁹ Ndere elúmbó, nnó metós megómego ewéna elú lé ne bós abi ásó ebwó nsó ebwó ebwó, waá elú ntó ne abi alá ásó ebwó nsó wó? Esé déjógé me nnó Abraham áfyegé metós Esówa ase nnó ji alu cho né mbe ushu wuú. ¹⁰ Ndé gébé mecho ewéna epye? Gemége nnó asó nya Abraham nsó, waá gébége ásó me ji nsó? Elé gemége nnó asó ji nsó, epófó gébége ásó me ji nsó. ¹¹ Nso ayi ásó Abraham alu elé gelo eyi gelere nnó Esówa abó me mbe ase nnó Abraham alu cho ndere afyee metós ne ji gemége nnó áso

ji nso. Epyemba nnó Abraham abe nte bɔɔ ako abi áfyéé metɔɔ ne Esɔwɔ ayi alá asɔɔ ebwɔ nso wɔ. Ndere elúmbɔ, Esɔwɔ asele ntó ebwɔ nnó alu cho né mbe ushu wuú. ¹² Ne Abraham alu ntó gekwenege nte bɔɔ abi alá áɔɔ ebwɔ nso jiji wɔ, yémbo áfyéé ntó metɔɔ ne Esɔwɔ wye ndere gekwenege nte se Abraham afyéé gemégé nnó aso ji nso.

¹³ Esɔwɔ anyé nya meno ne Abraham ne upyáne bií, nnó mme yina abeé nye awu bwɔ. Menomenyéé ewéna épófɔ gétúgɛ Abraham apyéé genó eyigé ebe ejɔɔ, elé gétúgɛ Abraham áfyéé metɔɔ ne Esɔwɔ, ne ji aselé nnó Abraham alu cho. ¹⁴ Mbɔgé ebeé nnó genó eyigé Esɔwɔ anyémeno, achyégé lé mbaá bɔɔ abi ábélege ebe, mbo metɔɔ mamfyé ne Esɔwɔ epɔ yé ne nsa, ne menomenyéé Esɔwɔ elú lé detú. ¹⁵ Gétúgɛ genó eyigé ebe ejɔɔ Esɔwɔ alerege metɔɔ usɔɔ wuú mbaá bɔɔ abi alá ákwɔlege ewú. Ne mbɔgé ebe ela epɔ, muú ntó ákwene fɔ ebe.

¹⁶ Ndere elúmbɔ, genó eyigé Esɔwɔ anyémeno nnó apyéé, gekene ne metɔɔ mamfyéé ne ji. Ge mbo ne elú nnó, genó eyigémbo gepye gétúgɛ Esɔwɔ alome melu. Ne ji alerege ulɔɔ melu mbaá baá Abraham ako. Ne baá Abraham ápɔ fɔ bɔɔ abi ábélege ebe ewú ewú, álu ntó bɔɔ abi áfyéé metɔɔ ne Esɔwɔ ndere Abraham abo afyéé nya. Gé mbo ne elú néndé Abraham alu nte mbaá esé ako abi défyéé metɔɔ ne Esɔwɔ. ¹⁷ Ne elú wye ndere ásame né mmu ηwe Esɔwɔ nnó, “Me mpye nnó wɔ ɔbe nte gejamégé bɔɔ né gejamégé malɔ.” Ne Abraham alu nte se esé ako né mbe ushu Esɔwɔ, muú yi Abraham áfyéé metɔɔ ne ji. Esɔwɔ muú apyéé bɔɔ ákwilege né negbo, ajógé genó eyi gebɔ gela gepɔ gelu.

¹⁸ Esɔwɔ ajógé mbo, Abraham akamé, ne anéré metɔɔ nnó genó eyigé Esɔwɔ anyémeno, gepye nye, yé elé elú eké épófɔ kɔkɔge nnó genó yimbo gepye. Ne Abraham alu nte gejamégé bɔɔ né gejamégé malɔ wye ndere Esɔwɔ ajɔɔ nnó, “Upyáne byéé ubeé nye gejamegejame eké ambe né mfaánebuú.” ¹⁹ Ne Esɔwɔ ajógé mbo Abraham abɔɔ fɔ gepwa mamfyé metɔɔ ne ji wɔ, yé elé ji akaá nnó ákage bye se maá gétúgɛ ákwɔné usaá aηme uta, ne mendée wuú Sara ntó alu menkwɔ mendée. ²⁰ Abraham alyaa fɔ mamfyé metɔɔ ne Esɔwɔ wɔ, ne apɔ

ne dembyɔ né genó eyigé Esɔwɔ anyémeno nnó apyéé. Yémbo metɔɔ ewé ji afyéé ne Esɔwɔ etoó wye toógé ne aféége Esɔwɔ, ²¹ néndé ji akaá chanéné nnó Esɔwɔ apyéé nye wye genó eyigé ji anyémeno nnó apyéé. ²² Gé ula bi Esɔwɔ asele nnó Abraham alu cho né mbe ushu wuú, gébége ji áfyéé metɔɔ ne ji. ²³ Mekomejɔɔ yina ayi ásame né mmu ηwe Esɔwɔ nnó, “Esɔwɔ ase nnó Abraham alu cho né mbe ushu wuú”, ása fɔ lé mam-poó Abraham jimbii wɔ, ²⁴ ása ntó mampoó esé abi Esɔwɔ apyéé nye nnó débe cho né mbe ushu wuú mbɔgé défyéé metɔɔ ne ji muú apyéé Ata sé Jisɔs akwilé né negbo. ²⁵ Esɔwɔ achyéé ji nnó agbo gétúgɛ gabo sé ne apye ji akwilé né negbo nnó apye esé débe cho né mbe ushu wuú.

5

Esé déwyaá neso ne nechóchó gétúgɛ Esɔwɔ apyéé esé délu cho né mbe ushu wuú

¹ Te mbaá Esɔwɔ apye esé detene cho né mbe ushu wuú gébége défyéé metɔɔ ne Jisɔs, esé délu neso ne ji gétúgɛ genó eyigé Ata sé Jisɔs Kras ápyéé. ² Ne gétúgɛ esé défyéé metɔɔ ne ji, Esɔwɔ apye esé dége meti ewé ji alerege esé galógálɔ ayi dégene mbo nana. Ndere elúmbɔ esé déwyaá metɔɔ megómégɔ gétúgɛ déneré metɔɔ nnó débɔɔ nye ntó ngo ayi Esɔwɔ awyaá. ³ Genó eyigé fɔ ntó eyigé esé déwyaá metɔɔ megómego wyeé gelu nnó, dégene efwyale yémbo dékaá nnó efwyale ewémbo epyéé elé nnó esé dékógé metɔɔ. ⁴ Metɔɔ mekogé epyéé esé débée ne gepɔ gelógélɔ. Gepɔ gelógélɔ gepyeé esé dénerége metɔɔ nnó Esɔwɔ achyége nye esé genó eyi ji anyémeno. ⁵ Metɔɔ ewé dénerége ne Esɔwɔ ebeé fɔ detu néndé Mendoó Ukpea epyéé gejegé Esɔwɔ gegbeé esé né matɔɔ. Ne Mendoó Ukpea ewémbo elé echye ewé Esɔwɔ achyéé esé.

⁶ Néndé né gébé eyigé esé déla dékágé poó fɔ gemége esé, Kras achwɔ wye né gébé eyigémbo eyigé Esɔwɔ abo ajyaá, agbo mampoó esé bɔɔ abo. ⁷ Ejwerege ne muú akame nnó agboó gétúgɛ muú ayi alu cho né mbe ushu Esɔwɔ, yé elé muú ayifo ákagé kame mamgbo gétúgɛ muú ayi awyaá gepɔ gelógélɔ. ⁸ Yémbo Esɔwɔ alere nnó ji abo

gejeé ne esé, néndé yé né gébé eyigé esé delu dépyéé wyéé gabo, Kras agbo gétúgé sé. ⁹ Esòwò aké ne manoó Jisòs mampye esé débè nana cho né mbe ushu wuú. Genó eyi gepwòó amu gelu nnó Esòwò akene nye ne Jisòs áfere esé né metòó usòó wuú. ¹⁰ Esé debò delú bòó máwámé Esòwò, yémbò gétúgé negbone maá wuú, ji apye esé dényéé nesò ne ji. Ne te mbaá esé dényéé nana nesò ne Esòwò genó eyi gepwòó amu gelu nnó, aferege nye wyé esé né efwyale gabo gétúgé Kras muú alu mebe. ¹¹ Ebyéé fò mbò wó, esé déwyaá ntó metòó megómégó ne Esòwò gétúgé genó eyigé Ata Jisòs Kras apyéé. Ji apyéé esé dema dényéé nesò ne Esòwò.

Adam achwó ne negbo, Kras achwó ne genwá

¹² Gabo achwó fa mme gétúgé muú ama. Ne gabo achwó ne negbo. Gétúgé gabo, negbo nesane mbaá meko néndé yéndémuú apyéé gabo. ¹³ Gemége nnó Esòwò achyéé ebe mbaá Mosis, bòó ápyéé me gabo, yémbò, Esòwò áse fò nnó bòó ápyéé gabo wó néndé abò alu dafyéé ebe. ¹⁴ Yémbò òlò né gébége Adam òkwóné eyigé Mosis, bòó ako ágbo yé ebe lé bòó abi álá ápyéé gabo éké ayi Adam wó. Mmye ké ebwó áshya fò manwú ne genó eyi Esòwò ajòó wó. Né mati ayifò Adam afu muú ayi achwóó nye. ¹⁵ Yémbò echye ewé Esòwò achyege bòó detu epófó éké gabo ayi Adam apyéé. Wáwálé elú nnó gejamégé bòó ágbó gétúgé gabo ayi muú yimbò ama apyéé, yémbò galógáló ayi Esòwò alerege aja kpaá apwò amu. Ne wyembò ntó ne echye ewé ji achyége gejamégé bòó detu gétúgé galógáló ayi muú yimbò ama alerege ejame dòó. Ne muú yimbò elé Jisòs Kras. ¹⁶ Echye ewé Esòwò achyége bòó detu elú cha ne gabo ayi muú ama apyéé. Ne gétúgé gabo yina, Esòwò asò mpa nnó bòó ako ákwe. Yémbò yé elé gabo ayi esé dépyéé ajame dòó, Esòwò apyéé esé délu cho né mbe ushu wuú gétúgé galógáló ayi muú ama aleré. ¹⁷ Elú wáwálé nnó gétúgé gabo ayi muú ama Adam apyéé, bòó ako ágbo. Yémbò genó eyi gepyéé gétúgé genó eyi muú ama, Jisòs Kras apyéé gelo kpaá gepwò yéndégenó. Ne gelu nnó Esòwò alerege nye gejamégé galógáló mbaá bòó ne

apye nye ebwó átane cho né mbe ushu wuú. Ne bòó bimbo ako ábéé nye né genwá eyi gepwòó amu.

¹⁸ Wyé ndere gabo ayi Adam apyéé, apyéé bòó ako ákwene mpa, mbòntó ne galógáló ayi Jisòs Kras aleré, apyéé Esòwò agaré bòó nnó ákwe mpa wó achyéé ebwó genwá eyi gélágé byé. ¹⁹ Néndé ndere muú ama álá awu ne Esòwò wó apyéé gejamégé bòó ála bòó abi ápyéé gabo, mbòntó ne gétúgé muú ama yi áwuú ne Esòwò, Esòwò apyéé nye gejamégé bòó álaá cho né mbe ushu wuú.

²⁰ Ebe epye gabo ama aja lé dòó. Yémbò yéndé mbaá ayi gabo ajame dòó, Esòwò ntó alerege wyé galógáló wuú gejamégejame. ²¹ Epyembò, nnó ndere gabo awyaá uto ebi achwóó ne negbo, galógáló ayi Esòwò alerege apyéé nnó bòó ábé cho né mbe ushu Esòwò abò genwá eyi gélágé byé gétúgé genó eyigé Jisòs Kras Ata sé apyéé.

6

Bòó abi áchome mmye ne Kras áwyaá genwá

¹ Esé déjógé mbò nnó yé né mecho ewéna ewé mengaré mbò enyú. Nnó déjyege wyéé mbe mampyege gabo nnó Esòwò alerege esé galógáló wuú gejamégejame? ² Cha oo! dékágé pye fò mbò. Né mecho gabo, esé degboó me debye ne ji. Epyémbò nnó ne démme déjyéé wyé mbe mampyege gabo? ³ Enyú dékaá nnó áwyaá esé ako manaá Esòwò nnó décho mmye ne Kras Jisòs. Manaá ami áwyaá mbò esé maléré nnó esé ntó dégbo uluá ne ji. ⁴ Ndere elúmbò, áníí esé ulua ne Kras gébége áwyaá esé manaá Esòwò ami maléré nnó esé degbo ulua ne ji. Epyembò nnó ndere Nte se Esòwò asele uto bií apyéé Jisòs Kras akwilé né negbo esé ntó debè ne genwá eyi geké. ⁵ Néndé, te mbaá esé déchomé mmye ne ji né gefoge negbo eníne na, elú wáwálé nnó esé ntó déchome nye mmye ne ji dékwilé né negbo ndere ji akwilé.

⁶ Dékaá nnó Esòwò awò gekwenege gepò sé né mfaá gekwa ne Kras. Ji apyembò nnó ácho gekwenege gepò eyimbò eyi gebò gepyéé esé dépyéé gabo nnó débège se áfwé mbaá gabo. ⁷ Néndé, muú agbogé, atane né defwère gabo. ⁸ Ne te mbaá esé dégboó ulua

ne Kras, dékamé nnó dényε nyε genwá ne ji. ⁹ Esé dékaá nnó Kras akwilé né negbo, ndere elúmbò, ji amagé gbo sé, ne negbo ntó nepò sé ne uto né genwá jíí. ¹⁰ Negbo eníne ji agboó, agbo damáa abyε ne gabo. Ne genwá eyigé ji awyaá nana alu choncho ne Esòwò. ¹¹ Mbàntó ne enyú débòó mansεle gemεge nyú nnó degbo mε débyε ne gabo, ne nana déwyaá genwá, délu choncho ne Esòwò gétúgέ déchomé mmyε ne Kras Jisòs.

¹² Ndere elúmbò, dékamege sé gabo abò enyú deba né gegboghoge menyammyε nyú nnó apyε enyú dépyεge ubobo unò bi menyammyε akelege nnó dépyεge. ¹³ Délyage fò nnó mmwólé mampyε gabo εse uto gepoge menyammyε fò nnó gebe genó eyigé enyú déselé dépyεé nchyε. Chyεgé lé gemεge nyú mbaá Esòwò ndere bòó abi ji áfere εbwó né negbo nnó ákpε né genwá. Chyεgé yéndé gepoge menyammyε nyú mbaá Esòwò nnó dépyεge elé unò bi úlú cho. ¹⁴ Néndé gabo apó sé ne uto né genwáge enyú gétúgέ nnó dépò sé né amu εbe, déla lé né amu galógáló ayi Esòwò álerege.

Esé délu mampyεge wyε unò bi úlú cho

¹⁵ Ndé genó esé debòó mampyεge yé? Nnó esé dépyεge wyε gabo elé déla depò sé né amu εbe, délaá né amu galógáló ayi Esòwò álerege? Cha oo. ¹⁶ Dékaá fò nnó déchyεge gemεge nyú mbaá muú nnó déwúgέ lé ne ji ndere áfwε, delú mbò lé áfwε mbaá muú yimbò wó? Enyú débεgέ fò áfwε manwúgέ ne gabo, áchwòó enyú ne negbo. Débεgέ áfwε manwúgέ ne Esòwò ji apyεé enyú débεé cho né mbe ushu wuú. ¹⁷ Yémbò matame mabe ne Esòwò néndé nya mbεmbe enyú débò delu áfwε mbaá gabo, nana enyú délé wúgέ ne matoó nyú mako wáwálé ayi áleré enyú. ¹⁸ Esòwò aferé enyú né uto gabo ne nana déla áfwε mbaá Esòwò mampyεge lé genó eyi gelú cho. ¹⁹ Gógé me njóó mecho εwéna ndere akwaá ájógé, néndé unò ujwerege enyú mankaá. Wyε ndere nya mbεmbe enyú déchyεé upòó menyammyε nyú délaá áfwε mampyεge gekwekwe gepò ne nchyε gejamégejamé, mbàntó ne nana débòó manchyεé menyammyε nyú meko

mbaá Esòwò ndere áfwε mampyεge unò bi úlú cho nnó debε bòó ukpea.

²⁰ Gébégé enyú debò delu áfwε mbaá gabo, enyú debò debòó yé gébé mampyεge unò bi úlú cho. ²¹ Ndé nsa ayi enyú débò débòó né ubobo unò bi enyú debò dépyεé né gébé eyigémbò, εbi nana upyεé nnó mekpò unòó εgbare enyú? Nsa ayi muú abòó kwyakwya né unò bina elé negbo. ²² Yémbò nana Esòwò afere enyú né gabo. Enyú dela lé áfwε mbaá Esòwò, ne nsa ayi débòó wyεé alu nnó enyú débεé bòó ukpea ne kwyakwya enyú débòó ntó genwá eyi gélágé byé, ²³ néndé nsa ayi muú abòó gétúgέ apyεé gabo elé negbo. Yémbò εchyε εwé Esòwò achyεge detu gétúgέ déchome mmyε ne Ata se Kras Jisòs elé genwá eyi gélágé byé.

7

Bòó Kras ápó sé né amu εbe Mosis

¹ Me njógé mecho εwéna ne enyú abi dékaá mε εbe. Anme ba, enyú ako dékaá mε εbe. Nnó dékaá fò nnó εbe εgbarege muú elé gébégέ ji abεge mebe wó? ² Dékágé mεé mecho εwéna ne mendée menò. Ebe εgarege nnó mendée menò abò mambe wyε ne menò wuú né gébé eyigé menò wuú abεé mebe. Ne mbógé menò wuú agbógé εbe εwé εchomé ji ne menò wuú elyage ji ala mmyεmmyε jíí. ³ Ndere elúmbò, mbógé menò wuú alu mebe ne alyaá ajyεé bele ne menò ayicha, ájógé nnó akwe ulò. Yémbò mbógé menò wuú agbógé, εbe εmage gbaré sé ji ne abagé menò ayicha ájógé fò nnó akwe ulò. ⁴ Anme ba, wyεmbò ntó ne εpyεé ne enyú. Né mecho εbe enyú dégbo mε débyε ne εwú néndé enyú delú upò menyammyε Kras. Ne nana enyú délu bòó muú ayi akwilé né negbo, nnó délεrege ulòó melu gétúgέ dépyεé utoó mbaá Esòwò. ⁵ Gébégé esé délu dépyεé unò ndere gekwenege gepò sé gékélégé, εbe εbwyεé mmwólé mampyεgέ gabo εmmyεé amu ne menyammyε sé nnó dépyεge ubobo unò bi uchwó esé ne negbo. ⁶ Ne nana Esòwò afere esé né amu εbe, néndé dégbo mε débyε ne εbe, genó eyi gégbaré esé eké bòó denò. Epyεmbò nnó, dépyεge sé utoó Esòwò ndere ásame né gekwenege εbe, dépyεge elé né meti

mekε ndere Mendoó Ukpea epogé esé nnó dépyege.

Εβε Εσωω ελεγε nnó esé dépyéé gabo

⁷ Déjógé mbó nnó yé? Nnó εβε εwu ambóó elú lé gabo? Cha oo. Yémbó wáwálé alu nnó εβε ne epyéé me nkaá genó eyigé ákuú nnó gabo. Mbógé εβε, εbé danjóó nnó, “Ofyεge fó amε né genógé muú yicha,” mbó me mbó nkágé fó ndere afyéé amε né genógé muú yicha. ⁸ Yémbó élé gétúgé εβε εwéna ne gabo agene meti abwéé me yéndé gepó eyigé nfyéé amε né unó bó né yéndé meti ne mmwólé mampyεge ufóufóó uboubo unó. Εβε εbé dampó, mbó gabo alu élé gegboghoge genó. ⁹ Me mbó mpó me ne efwyale gébégé nla nlú dankaá genó eyigé εβε ekelege nnó pyε. Yémbó gébégé nkaá genó eyigé εβε ekelege nnó me mpyε nla muú ayi apyéé gabo. ¹⁰ Ndere elúmbó, me mgbo. Εσωω achyéé εβε nnó bóó abó geηwá, yémbó echwó me lé ne negbo, ¹¹ néndé gabo age meti né εβε abwólé me, ne awá me.

¹² Ndere elúmbó, εβε εwu ambóó élé ukpea ne yéndégenó eyigé εwu egarege gelú cho ne gelóme. ¹³ Nnó genó gelógéló gechwó me lé ne negbo? Cha oo! Élé gabo ne abó akene ne genó gelógéló achwó me ne negbo. Epyéémbó nnó dékaá gefóge genó eyigé gabo alu. Ndere elúmbó, εβε epyε esé dékaá nnó gabo abó kpaá apwó amu.

Βόό Kras áwyá ummyε mmummu

¹⁴ Εsé dékaá nnó εβε elú genó gelógéló néndé etané mbaá mendoó Εσωω. Yémbó me nlú lé mekwaá. Me nlá éké mefwε mbaá gabo. ¹⁵ Me nkágé fó genó eyigé me mpyéé néndé genó eyigé me nkelege mampyε geji fó wó me mpyéé wó. Yémbó eyigé me mpaá geji ne me mpyéé. ¹⁶ Nana mbógé me nké mpyéé élé genó eyi me nla nkelege, ebyennó nkamé nnó εβε elóme. ¹⁷ Ndere elúmbó, epófó me mbóó ne mpyε genó eyigémbó élé gabo ayi alú me né mmyε ne apyε geji. ¹⁸ Nkaá nnó yé genó gelógéló eyi getanege né metóó wa gepó, mmyε ké né gekwenege gepó ya. Me nwyaá metóó mampyε genó gelógéló yémbó nkágé pyε fó geji. ¹⁹ Galógáló ayi me nkelege mampyε, mpyε fó ji yémbó me mpyéé gabo ayi me nla nkelege fó mampyε. ²⁰ Ne mbógé me mpyéé élé genó eyi me nlá nkelege fó mampyε ebyennó me

fó wó mpyε geji wó, élé gabo ayi alu me mmyε ne apyéé geji.

²¹ Ndere elúmbó, nge nnó ela me éké εβε fó, nnó yéndégébé nké nkelege mampyε genó eyi gelú cho, gabo akwó me ushu. ²² Né mmu metóó wa, me ngboó mampyεgé élé genó eyi εβε Εσωω ejóó. ²³ Yémbó nkaá nana nnó εβε εwé εgbare menyammyε wa elu cha ne εβε εwé εgbare metóó wa. Ne εβε εwémbó εwé εgbare menyammyε wa élé gegboghoge gepó ya. Emmyéé ne εβε Εσωω εwé me mgboó ne εwu. Élé εwu ne etene me nnó mmpyεge gabo. Ndere elúmbó me nla éké mefwε mbaá gegboghoge gepó ya. ²⁴ Eh, meshwε apyéé me ne gemyε ya. Ndé muú ákágé fere mbó nyε me né menyammyε yina ayi átene me né negbo? ²⁵ Ntamege Nte sé Εσωω néndé élé ji mbií ne ákágé fere me né negbo eníné na gétúgé genó eyigé Jisós Kras Ata sé apyéé.

Ndere elúmbó, né metóó wa elu me nnó mpyεge genó eyigé εβε Εσωω ekelege. Yémbó gekwenege gepó ya gekεlege élé nnó me mpyεge genó eyi getené me né gabo.

8

Geηwá eyigé Mendoó Ukpea εchyεge muú ayi afyéé metóó ne Kras

¹ Nana bóó abi áchomé mmyε ne Kras Jisós ákwene fó mpa Εσωω, ² néndé gétúgé me nchome mmyε ne Kras Jisós uto bi Mendoó Ukpea εchyεge, ufere me né uto gabo ne uto negbo nnó mbé meβε. ³ Εβε ékágé fere fó esé né uto gabo néndé esé depó ne εshyε mambele εwu. Yémbó Εσωω abelé uméé mamfere esé né uto gabo. Ató Maá wuú fa mme ne menyammyε ne gepó wyε éké awese ne ji afu esé bóó abi dépyéé gabo. Ne achyéé Maá wuú yina ndere gepε nnó anere ne gabo ayi esé dépyéé. ⁴ Εσωω apyεmbó nnó, esé abi dela dépyéé fó unó ndere gekwenege gepó sé gekεlege, dépyéé lé ndere Mendoó Ukpea εchyεgé esé uto, dépyεge unó bi úlú cho ndere εβε ekelege nnó dépyεgé. ⁵ Βόó abi apyéé unó ndere gekwenege gepó bwó gekεlege, anerege matóó bwó né mbaá unó bi gekwenege gepó gekεlege. Yémbó bóó abi apyéé unó ndere Mendoó Ukpea ekelege, ánere matóó mampyεgé lé unó bi Mendoó

Ukpea ekelege. ⁶ Mampyege unó bi gekwenege gepo ekelege achwó ne negbo. Yémba mampyege unó bi Mendoó Ukpea ekelege achwó ne genwá eyi gélágé byé ne nesó. ⁷ Bóó abi ápyéé unó bi gekwenege gepo ekelege átenege ukó ne Ésówa, ébwó ábélégé fó ébe Ésówa. Ne wáwálé alu nnó ébwó ákágé bele yé ewú. ⁸ Éwéna eléré nnó bóó abi apye lé unó bi gekwenege gepo ekelege, ákágé pye fó metó égo Ésówa.

⁹ Yémba enyú dépyéé fó unó bi gekwenege gepo ekelege. Dépyéé lé unó bi Mendoó Ukpea ekelege, te ndere Mendoó Ésówa elú enyú né mmye. Ne yéndémuú ayi álá pó ne Mendoó Kras né mmye apó fó muú Kras. ¹⁰ Yémba, Kras abege ne nyu, yé elé menyammye nyú agboó nye gétúgé gabo ayi dépyéé, mandoó nyú ábéé abe gétúgé Ésówa apyeé enyú délu cho né mbe ushu wuú. ¹¹ Mbógé Mendoó Ésówa muú apye Jisós akwilé né negbo elú enyú mmye, ji muú apyeé Kras Jisós ákwilé né negbo achyégé nye ntó menyammye nyú ayi ágboó genwá né uto mendoó wuú ewé elú enyú né mmye.

¹² Ndere elúmba, ayme ba, esé déwyaá genó eyigé débóó mampye. Yémba gepo fó nnó dépyégé unó bi gekwenege gepo ekelege nnó dépyégé, ¹³ néndé mbógé enyú deké dépyéé unó bi gekwenege gepo ekelege nnó dépyége, enyú dégboó nye. Yémba Mendoó Ésówa epyege enyú délyagé ubobo unó bi menyammye akelege kanka, débóó genwá eyi gela gebyéé. ¹⁴ Bóó ako abi Mendoó Ésówa elerege ébwó genó eyigé abóó mampye ne alu baá Ésówa, ¹⁵ néndé Mendoó ewé Ésówa achyéé enyú, epyéé fó nnó enyú débé áfwé, dema defóge éfo. Mendoó ewémba epyéé lé nnó enyú débé baá Ésówa. Mendoó ewémba ne epyéé nnó esé dékuú Ésówa nnó, “Nte! Nte!” ¹⁶ Mendoó Ésówa chóncho ne mandoó sé á garege nnó esé delú baá Ésówa. ¹⁷ Te mbaá esé delú baá Ésówa, esé dényéé nye yéndégenó eyigé ji anyémeno nnó achyégé bóó bií. Ne yéndégenó eyigé Ésówa ábélege mbaá Kras, esé déchome nye mbwa ne ji mamba ubi, néndé mbógé esé ntó dégene efwyale ndere ji, débóó nye ntó gefóge ngó ayi ji abóó nye.

Ngó ayi bóó Ésówa ábóó nye mesó gébé

¹⁸ Mfere nnó efwyale ewé esé dégene mba nana, dékágé méé fó ewú ne ngó ayi Ésówa alerege nye esé, ¹⁹ néndé yéndégenó eyigé Ésówa akwyéé geshyage gegilé mange bií ebi Ésówa apyeé bóó ákaá gefóó eyigé baá bií alu. ²⁰ Ésówa apye unó uko ebi ji akwyéé uchóge, epófó nnó ubi ambóó ne ukele nnó ébe mba, elé Ésówa muú akwyéé ubi ne apyeé nnó ébe mba. Apye mba ne uméé nnó, ²¹ unó uko ebi ji akwyéé, ji aferege nye ubi né amu unó bi uchóó ubi. Ne ula nye mmyemmye bwó né gefóó eyi gepwóó amu wye ndere baá Ésówa alaá nye. ²² Esé dékaá nnó kpaá te fina unó bi Ésówa akwyéé uko ukpeé gétúgé ubale ebi ubi uwuú wye ndere mendée awuú ubale nebyéé. ²³ Epófó unó bi Ésówa akwyéé ubi-ubi ne ukpeé gétúgé ubale ebi ubi uwuú. Yé esé ntó abi Ésówa achyéé Mendoó Ukpea ndere genó eyi ji abóó mbe achyéé, dékpeé ntó né mmu matóó sé ndere dégilé bií ebi Ésówa agarege nye gbógónó nnó esé delú baá bií, awené gemége sé, afere menyammye sé meko né efwyale. ²⁴ Néndé elé gétúgé déneré metóó ne Ésówa ne ji afere esé né efwyale gabo. Yémba mbógé nnó esé débóó me genó eyigé déneré metóó wyeé, mba metóó ewé esé déneré mba, abóó akuú sé nnó metóó menerege. Ndé muú sé ayi anerege metóó mange genó eyigé ji agene me? ²⁵ Yémba mbógé dénererege metóó mange genó eyigé dela délu danje, dékógé metóó dégilé mange geji.

²⁶ Ndere dégilé, mbántó ne Mendoó Ukpea epogé esé né mbaá genó eyigé esé dela depó ne eshye mampye. Esé dékágé fó ndere débóó manemmye, yémba elé Mendoó Ukpea ne enene mmye gétúgé sé mbaá Ésówa, ekpeé ne uchu mejóó ebi mekwaá álá ákágé jóó. ²⁷ Ésówa muú akágé genó eyi gelú né matóó akwaá, ákágé genó eyi gelu Mendoó Ukpea né metóó néndé Mendoó Ukpea enene mmye gétúgé bóó Ésówa ako ndere Ésówa akelege.

²⁸ Ne esé dékaá nnó yéndégenó eyi gepyeé, gepye utoó ulua manchwó ne galógaló mbaá bóó abi ábóó gejeé ne Ésówa, ébwó abi ji akuú nnó ápyégé genó eyigé ji akelege. ²⁹ Bóó abi Ésówa abóó me mbe akaá nnó ábéé nye abií ébwó ntó ne ji abóó

me mbe ajya te gachií nnó ábé eké Maá wuú. Apye mbo nnó Maá wuú abe Maá mbe mbaá gejamégé ate anme. ³⁰ Ne bós abi ji abós me mbe ajyaá, ebwó ne ji akuú nnó abe bós bií. Bós abi ji akuú, ebwó ntó ne ji apye nnó átene cho né mbe ushu wuú. Ne bós abi ji apyee átene cho né mbe ushu wuú, ebwó ntó ne ji apyee nnó ábó ngo.

Esowo abós gejee ne bós gétúgé Kras

³¹ Ndé genó cha esé dékagé shuú né mechó ewéna? Mbógé Esowo abege ne esé, ndé muú ákágé pwo esé? ³² Esowo agbaré fò Maá wuú nnó achwógé wó, yémbó achyee ji nnó achwó agbo gétúgé esé ako. Te ndere ji achyee esé maá wuú, elú wáwálé nnó achyegé nye esé yéndégenó eyi dékelege nnó débé gefós eyi ji akélege nnó débé. ³³ Ndé muú ákágé shulé ndo mbaá bós abi Esowo ájyaá nnó abe abii? Yé muú apó, néndé elé Esowo jimbó ne apyee ebwó átene cho né mbe ushu wuú. ³⁴ Ne ndé muú yé ákágé garé nnó esé dékwe mpa? Yé muú fò apó, elé Kras Jisós ne agboó gétúgé sé Esowo apye ji akwilé né negbo, ajwólé né melú enógé né egbe ebwónye Esowo anenemmye gétúgé sé. ³⁵ Genóge fò gepó eyi gékágé kare esé ne gejee eyigé Kras abós ne esé? Nnó elé efwyale, waá ubalé, mammye ayi bós ámmyeé amu ne esé, waá mesa ayi déjwalege. Mandée ayi álií esé, waá manóó negbo ami dégene waá efwyale ewé etene esé né negbo? ³⁶ Elú wye ndere ásamé né mmu nwe Esowo nnó, “Gétúgé enyú esé dégene manóó negbo yéndégébé, ne ásele esé eké maganme ayi ábele manwa.” ³⁷ Ngba, yé elé unó bina upyee esé, esé démmye me depwó né uto Kras muú abós gejee ne esé. ³⁸ Nkaá chanéné nnó yé genó gekage kare fò esé ne Kras, yé ebelé negbo, yé genwá, yé makiénné Esowo, yé álo nchye, yé unó bi upye mbo nana, yé ebi upye nye meso gébé, yé álo áto áto, ³⁹ yé ebele unó bi ulú te mfaánebuú, yé ebi ulú meló áwú bós, yé genó gefó né unó bi Esowo ákwyee eyi gekágé kare esé né gejeege Ata se Kras Jisós nnó Esowo abógé fò gejee ne esé gétúgé Ata se Jisós gepó.

9

Esowo ájyaá bós bií

¹ Me njógé wáwálé ndere muú ayi áchomé mmye ne Kras mbyógé fò gebyó. Mendoó Ukpea epyee me nkaá né metós wa nnó genó eyigé njógé gelú wáwálé nnó, ² Me nwyá gejamégé mesome ne ubalé ebi ula ubyee né metós wa, ³ gétúgé bós ba. Ebo ebe yé nnó mfaánebuú abó ashulé lé me mmye, mfa mbwa ne Kras gétúgé bós ba, anme ba abi détane meló ema, mbógé ewémbó ékágé pye ebwó átané né efwyale. ⁴ Ebwó álu bós Israeli. Ebwó ne Esowo áselé nnó ábé baá bií. Aléré ebwó ngo wuú. Anyémeno menyee geame ne ebwó, achyee ebwó mabe jií, aléré ebwó ndere ábós manógé ji, ne ashuú nnó apye nye ebwó geame unó. ⁵ Ebwó alu upyáne ukwene ante bós Esowo abi áwuú nya ebwó ngo. Kras ndere mekwaá alu muú meló bwó. Ji alu Esowo ayi abós yéndégenó, défee ji te kwyakwya Amen.

⁶ Yémbó epófó nnó Esowo apyee fò genó eyi ji anyémeno nnó apyee ne bós Israeli wó néndé epófó yéndémuú ayi ábyené ji né meló Israeli ne alu muú Esowo wáwálé. ⁷ Ne epófó ntó bós ako abi alú upyáne Abraham ne alu bós Esowo. Esowo ajós lé ne Abraham nnó, “Upyáne ebi menyee meno nnó nchyege nye wó ukene nye lé ne Asek.” ⁸ Ewéna elere nnó epófó bós abi ábyené ebwó ndere akwaá ábyéne baá ne alu bós Esowo. Elé abi akene ne menomenyee ewé Esowo anyee ne alu baá Abraham wáwálé. ⁹ Ge genó eyigé menomenyee ewémbó ejós na, eké, “Wyeé né gébé eyigé na nme eníne cha me mmage kere fa, ne Sara abyene nye maá mende.”

¹⁰ Epó fò wye ewéna ewú ewú, Rebeka ntó abyé ufa ne muú ama. Muú yimbó alu nya lé gekwenegé nte sé Asek. ¹¹ Gemége nnó ábyé baá bina apea yé gemége nnó ebwó apye genó gelógéló yé eyi gebogebo, Esowo akaá me ula bi ji ajyaá bós bií, épó fò gétúgé utós ulóuló ebi bós ápyee, elu elé ndere ji akuú bós bií. ¹² Ne ji agaré Rebeka aké, “Maá wye ayi mbe akpane nye defwe mbaá ayi akwólegé ji.” ¹³ Elú wye ndere ásamé né mmu nwe Esowo nnó, “Me mbo gejee ne Jakób, nkii fò Esao.”

Esowo ápó fò ne angya

¹⁴ Εwένα déjógé mbò nnó yé? Nnó Εsòwò apyé fò genó eyigé gelu cho? Cha-o. ¹⁵ Εsòwò ajóó nya ne Mosis aké, “Me ngene nye meshwε ne bɔ́ɔ́ abi nkelege mangε meshwε, ne nlerεge nye uló melu ne bɔ́ɔ́ abi nkelege manleré.” ¹⁶ Nderε elúmbò, Εsòwò ajyaa fò bɔ́ɔ́ ndere akwaá ákelege wò, yé ebelé gétúgέ genó eyigé ebwó ápyéé. Ji ajyaa bɔ́ɔ́ gétúgέ meshwε ayi ji agene bɔ́ɔ́. ¹⁷ Asá né mmu ηwε Εsòwò nnó Εsòwò ajóó ne Fero aké, “Me mpyε wò ɔlu mfwa gétúgέ nkelege nnó nke ne wò nleré uto ba mbaá bɔ́ɔ́ ne nnó, mpyε ηgò wa ásané né malo mme meko.” ¹⁸ Nderε elúmbò, Εsòwò agene meshwε ne yéndémuú ayi ji akelege ne achyεge mekpò meto mbaá yéndémuú ayi ji akelege manchyéé.

¹⁹ Nderε njóó mbò, enyú abifo dégígέ nye me déké, “Ebege mbò ula nnó Εsòwò ámagé shulé bɔ́ɔ́ ndo né mbaá unó bi ebwó ápyé? Ndé muú ákágé tene ukòlò ne Εsòwò nnó apyεgέ fò genó eyi ji akelege?” ²⁰ Yémbò wò mekwaá ɔlu waá ayi ɔshugé Εsòwò meko? Gejegé mesεé eyigé muú akwyεge gekwilégé fò gegíí muú ayi akwyéé geji nnó, “Ulannó wò ɔkwyéé me nnó mbe na?” ²¹ Yé εwú εma ebe nnó muú ayi akwyεgέ ubi awyaá uto manse nemé, akwyéé ujeé mesεé upea, abelé gema nnó bíí kpaa ne afyéé menyéé wyéé, abelé eyi fò nnó ányégé menyéé wyé yéndé bíí.

²² Gefógé genó eyina ntó ne Εsòwò apyéé. Ji abò ake aleré metɔ́ɔ́ usɔ́ɔ́ wuú ne bɔ́ɔ́ abi ápyε gabo ne nnó apyé ntó bɔ́ɔ́ ákaa uto bíí. Yémbò ji akóo metɔ́ɔ́ dɔ́ɔ́ ne bɔ́ɔ́ bimbò abi ji alerege nye ebwó metɔ́ɔ́ usɔ́ɔ́ wuú. Ebwó bina álu bɔ́ɔ́ abi elú mε nno áchɔ́ɔ́ nye ebwó chɔ́ɔ́. ²³ Εsòwò apyεmbò ntó gétúgέ ji abò alu manlere gekpekpegé ηgò wuú mbaá εsé ako abi ji abelé mε nnó agene εsé meshwε. Εsé bina ne délu bɔ́ɔ́ abi ji abɔ́ɔ́ mε mbe ajyaa nnó débò ηgò, ²⁴ yé elé εsé abi ji akuú. Εpófó wyε lé eta bɔ́ɔ́ Jus ebwó ebwó, áku ntó bɔ́ɔ́ abi álá pó bɔ́ɔ́ Jus. ²⁵ Ne elú wyε ndere ji ajóó né mmu ηwε Hosya nnó, “Me nkuú nye bɔ́ɔ́ abi abò álá ápó fò bɔ́ɔ́ ba, nnó bɔ́ɔ́ ba, ne bɔ́ɔ́ abi me mbò nla mbɔ́ɔ́ gejeé ne ebwó wó, nkuú nye ebwó nnó bɔ́ɔ́ ba abi gejeé.” ²⁶ Ne wyε né mbaá ayi ji abò ajóó ne ebwó aké, “Enyú depò fò bɔ́ɔ́ ba, Εsòwò

muú alu mebe akuú nye ebwó nnó baá ba.” ²⁷ Asaya ajóó nya kenké atóó ne bɔ́ɔ́ Isrēli aké, “Yé bɔ́ɔ́ Isrēli ája ábé eké gesɔ́ɔ́ mbalé ebeé mega, elé ukeke bɔ́ɔ́ né geluage bwó ne átanεge nye né εfwyale gabo, ²⁸ néndé Εsòwò asɔ́ɔ́ nye mpa fa mme wáwá ne dama te kwyakwya.” ²⁹ Elú wyε ndere Asaya abò ajóó ntó aké, “Mbógé Εsòwò ayi ábɔ́ɔ́ uto uko abε danlyaa εsé mbeé upyáne ebifo, mbò bwyε εsé ntó abò ánómé, eké melò Sodom ne melò Gomora.”

Bɔ́ɔ́ Isrēli ákámé fò abya melóméló wó

³⁰ Déjógé mbò nnó né mecho εwένα yé? Nana déjógé nnó bɔ́ɔ́ abi álá pó bɔ́ɔ́ Jus, ebwó abi abò álá ámmye fò mambε cho né mbe ushu Εsòwò wó, Εsòwò apyé ebwó atene cho né mbe ushu wuú gébégé áfyéé metɔ́ɔ́ ne ji, ³¹ εwé bɔ́ɔ́ Isrēli bɔ́ɔ́ abò ámmye nnó Εsòwò ápyε ebwó ábé cho né mbe ushu wuú gétúgέ ábélege ebe, áge fò meti mampye yéndégenó eyi ebe ejóó wó. ³² Ulannó ebwó álá áge meti mambε cho né mbe ushu Εsòwò wó? Elé gétúgέ ebwó ammyε mambε cho εwé álá fyéé fò metɔ́ɔ́ ne ji wó. Ebwó áferé nnó ápyεgέ utó ulóuló ákágé beé cho. Nderε elúmbò, ebwó ákparé né mfaá “Ntaá eníne nepyéé bɔ́ɔ́ ákparege ákwene.” ³³ Elú wyε ndere asame né mmu ηwε Εsòwò nnó, “Gege me mbelege mbò ntaá né melò Sayon eníne nepyéé nye ebwó ákparege, etarave εwé epyéé nye bɔ́ɔ́ ákwene. Yémbò yéndémuú ayi áfyéé metɔ́ɔ́ ne ji akpane fò mekpò unɔ́ɔ́.”

10

¹ Anmε ba, genó eyigé me nshyage ne metɔ́ɔ́ wa meko ne mmyεmenεne ya mbaá Εsòwò gétúgέ bɔ́ɔ́ ba gelu nnó Εsòwò áferé ebwó né εfwyale gabo. ² Me nkágé ngaré wáwálé nnó ebwó akpane gechyéé né depore Εsòwò yémbò ebwó akágé fò ndere ebwó ábɔ́ɔ́ mampyege utó Εsòwò. ³ Ebwó ákágé fò meti εwé Εsòwò apyéé bɔ́ɔ́ abεé cho né mbe ushu wuú ne ammyε elé mankwye εwé bwó meti mambε cho. Εwένα eleré nnó ákwólegé fò meti εwé Εsòwò apyéé bɔ́ɔ́ abεé cho. ⁴ Kras anere yéndégenó eyi getome ne ebe nnó, yéndémuú ayi áfyéé metɔ́ɔ́ ne ji abε cho né mbe ushu Εsòwò.

Yé muú fɔ́ apó ayi Esɔwɔ́ alá aferege ji né efwyale

⁵ Mosis asa ato ne meti ewe ebe epye bɔɔ abe cho aké, “Yéndemuú ayi ábélege mabe ako abɔɔ genwá.” ⁶ Yémbɔ́ ása né mmu ηwe Esɔwɔ́ átoó ne meti ewé Esɔwɔ́ apye bɔɔ abi áfyéé metɔɔ ne ji ábéé cho aké, wɔ́ ofyegé metɔɔ ne Esɔwɔ́ nnó apye wɔ́ abe cho né mbe ushu wuú, “Ɔgígé fɔ́ né metɔɔ wye nnó, Ndé muú akwámé mbɔ́ nye né mfaánebuú?” (Mmye ké mampye Kras ashulé mme.) ⁷ “Yé mangií nnó, Ndé muú ajyéé mbɔ́ nye né melo aló?” (Mmye ké mampye Kras akwilé né negbo.) ⁸ Genó eyigé ηwe Esɔwɔ́ ajógé gelu nnó, “Mekomejɔɔ Esɔwɔ́ alu kwókwólé ne wɔ́, alu wɔ́ né ubɔ́ meno, alú ntó né mmu metɔɔ wyeé.” Mmye ké mekomejɔɔ yina ayi agaré ndere bɔɔ áfyéé metɔɔ ne Esɔwɔ́, ayi esé dégaré nnó, ⁹ Wɔ́ ɔgarege ne meno wye nnó, “Jisɔs alu Ata,” ne ɔkamege ne metɔɔ wye nnó Esɔwɔ́ apye ji akwilé né negbo, ɔtanege nye né efwyale gabo. ¹⁰ Néndé défyéé lé metɔɔ ne Esɔwɔ́ ne débéé cho né mbe ushu wuú. Ne déshuúge eku ne mano sé ne détanegé né efwyale gabo. ¹¹ Asá né ηwe Esɔwɔ́ nnó, “Yéndemuú ayi áfyéé metɔɔ ne ji akpane fɔ́ mekpɔ́ unɔɔ.” ¹² Angya apó, ne muú Jus ne muú Grek. Esɔwɔ́ awu ama ne alu Ata ebwɔ́ ako. Ji achyegé gejamégé mejé mbaá bɔɔ ako abi ágige ji. ¹³ Asá né mmu ηwe Esɔwɔ́ nnó, “Yéndemuú ayi akuú mabɔ́ Ata nnó áféré ji né efwyale gabo, Ata aférege nye ji atane né efwyale gabo.”

¹⁴ Epyémbɔ́ nnó ne bɔɔ ákuú muú fɔ́ nnó apɔó ebwɔ́ mbɔ́gé alá fyéé metɔɔ ne ji wó? Ne apyéé mbɔ́ nnó ne afyéé metɔɔ ne ji, mbɔ́gé alá au danwú muú fɔ́ agaré ebwɔ́ abya wuú? Ne apyémbɔ́ nnó ne awu abya yimbɔ́ mbɔ́gé muú fɔ́ alá agaré ebwɔ́ abya wuú wó? ¹⁵ Ne muú apyéé mbɔ́ nnó ne agaré ebwɔ́ mbɔ́gé alá ato ji wó? Asá né mmu ηwe Esɔwɔ́ nnó, “Uka bɔɔ abi áchwɔɔ ne abya melómélɔ́ ulɔ́ kpaá upwɔ́.” ¹⁶ Yémbɔ́ bɔɔ ako fɔ́ wó ákamé ne abya melómélɔ́ yina wó, néndé Asaya ajɔɔ aké, “Ata ndé muú ákamé ne mekomejɔɔ ayi esé dégaré?” ¹⁷ Ndere elúmbɔ́, muú awuú élé abya melómélɔ́ ayi atome ne Kras, ne áfyéé metɔɔ ne ji ne muú awuú abya melómélɔ́ gébége muú fɔ́ aké agarege ji.

¹⁸ Yémbɔ́ gɔ́gé me ngií ηkwe, Nnó bɔɔ Jus awuú fɔ́ abya Kras wó? Ngba, awu, néndé ása né ηwe Esɔwɔ́ nnó, “Bɔɔ mme meko awú mekomejɔɔ ayi ebwɔ́ agaré yéndé mbaá fa mme.” ¹⁹ Gɔ́gé mma ngií ηkwe. Nnó bɔɔ Isrɛli ákaá fɔ́ ula mekomejɔɔ yina wó? Mosis jimbɔ́ abɔ́ mbe ajɔɔ aké, “Me mmpye nye enyú déshyage mambé eké bɔɔ abi debɔ́ déferé nnó apó yé melo fɔ́, mpyéé nye matɔɔ áɔɔ enyú ne bɔɔ abi alá apó ne défɔɔ mankaá genó.” ²⁰ Ewyage, Asaya ajɔɔ afɔ́ wó aké, “Bɔɔ abi abɔ́ alá akéle me wó, áge me. Nlere mmye ya mbaá bɔɔ abi alá ágií me wó.” ²¹ Yémbɔ́ ajɔɔ ato ne bɔɔ Isrɛli aké, “Yéndé bi me nsame amu ya mankwyéé depɔ́ ne bɔɔ bina nnó ákere eta wa yémbɔ́ ebwɔ́ ákelege fɔ́ manwú me, apaá élé me paá.”

11

Esɔwɔ́ ashya fɔ́ bɔɔ Isrɛli wó

¹ Genó eyigé me ngigé gelú nnó, Nnó Esɔwɔ́ ashya bɔɔ bií? Chao! Me mbɔɔ nli muú Isrɛli, mpyáne Abraham. Ntane né ntoné Benjamén. ² Esɔwɔ́ ashya fɔ́ bɔɔ bií abi ji abɔɔ ajyaá wó. Enyú delu danwú genó eyi mekomejɔɔ Esɔwɔ́ ajɔɔ atome ne Elija? Ji abɔ́ anemmye mbaá Esɔwɔ́ atene ukɔ́ɔ ne bɔɔ Isrɛli aké, ³ “Ata, ebwɔ́ áwá bɔɔ ekpávé byéé, ámu ulú upé byéé, me nla membií ne, ákelege manwá me.” ⁴ Esɔwɔ́ ashúú ji meko aké ndé? Aké “Nwyaá dele bɔɔ ba akeneama abi alá ato mano anógé Bal wó.” ⁵ Wyémbɔ́ ntó ne elu fina. Ukéé bɔɔ fɔ́ alu abi Esɔwɔ́ ajyaá né ulɔɔ melu bií. ⁶ Mbɔ́gé élé gétúgé ulɔɔ melu bií ne ji ajyaá bɔɔ nnó ábé abií, ebyennó utɔɔ ulsúlɔ́ fɔ́ wó upyéé Esɔwɔ́ ajyaá bɔɔ wó. Mbɔ́gé ebɔ́ ebe lé gétúgé utɔɔ ulsúlɔ́, ulɔɔ melu bií ufulé sé genó.

⁷ Ge na ne mecho ewéna elú. Genó eyigé bɔɔ Isrɛli ákele ne efófó age geji wó. Bɔɔ abi Esɔwɔ́ ajyaá ne agene geji. Ne abi álaá lu dange élé bɔɔ abi átoó makpo. Ákelegé fɔ́ manwú Esɔwɔ́ agaré ebwɔ́ genó eyigé ji ákelege nnó ebwɔ́ ápye. ⁸ Elú wye ndere ásamé né mmu ηwe Esɔwɔ́ nnó, “Esɔwɔ́ apyéé matɔɔ bwɔ́ ákwe genje kpaá te fina. Achye ebwɔ́ ame ayi alá ákágé ge genó ne matu ayi alá awuú mbaá.” ⁹ Devid ajɔɔ ntó gefɔ́gé genó eyina aké, “Echye menyéé ayi

ebwó ányéé gébége epaá ábwólé mataá ayi ebwó ámbóó ákwene wyéé ne ntaa eniné ebwó ákparege wyéé ákwe áge efwyale. ¹⁰ Echye amé agilé ebwó ágege sé mbaá, meso ásóó ebwó, ne efwyale ewé ebwó ágene ebe te kwyakwya.”

¹¹ Me mmagé gií nkwe ayifo. Gébége bós Isrēli ákparé, nnó ákwe, nnó nekwe eníne mbó nelu eniné ebwó alá ákágé kwilé sé téné? Chao! Epó fó mbó néndé gabo ayi ebwó ápyéé, ápoó lé nnó bós abi alá pó bós Jus áge meti ewé Esówa aferege ebwó né efwyale gabo, nnó epyége mbó bós Isrēli áshyágé mambé ntó eké ebwó. ¹² Te mbaá gabo ayi bós Isrēli ápyéé áchwó ne mejé mbaá bós mme, ne mankparé ayi ebwó ákparé áchwó ne gejamégé mejé mbaá bós abi alá pó bós Jus, ferege yé gejamégé mejé ewé echwóó nye gébége bós Jus abi álaá, áchogé nye ne bós ako abi áfyé metóó ne Kras.

Esówa aferege bós abi alá pó bós Jus né efwyale gabo

¹³ Me njógé ne enyú abi dela depó bós Jus. Te mbaá me nlú ngbá Kras eta nyú, nkaá nnó utóó bi Esówa achyéé me nnó mpye unjea gémé, ¹⁴ mampye nnó me nge meti mpye bós ba bós Jus, áshyágé mambó unó ulóúló ebi enyú déwyaá, nnó ndó fó mpyege mbó Esówa aferege nye abifo né efwyale gabo. ¹⁵ Néndé gébége Esówa áshyá bós Jus, apye bós mme meko abe né nesó ne ji. Ndere elúmbó, gébége Esówa asege nye bós Jus nnó abe nesó ne ji, ebeé mbó nye nnó? Ebeé eké ebwó abó ágboó ne ákere né genwá.

¹⁶ Mbógé maá gepage bréd eyi mbe alu genóge ukpea, ebyennó nto bréd meko alu genóge ukpea. Ne mbógé maka genóó álu genóge ukpea, ebyennó mata genóó eyigé mbóntó álu élé genóge ukpea. ¹⁷ Yémbó mbógé mata genóó olif eyigé apene mata ayifo ákóó ákwe, elú eké bós Jus ne mbógé áse mata genóge olif ayi alá ápéé wó ába né genóó eyigé ápené, elú eké enyú abi déla pó bós Jus. Ndere mata yimbó ako ányuú manaá ami matanege né genóge olif eyigé ápene pene, mbóntó ne Esówa achyége mejé mbaá bós bií ako. ¹⁸ Ekágé enyú abi délu eké mataá genóó áyi ábalé bále débyage bós abi álu eké mataá genóó áyi ákóó ákwene.

Depó ne ula bi dédoó ebwó ewóme. Enyú fó wó dégbare makaka genóó eyina wó, élé makaka jií ne ágbaré enyú.

¹⁹ Muú nyú fó ákágé jó aké, “Mataá genóó yimbó ákóó ákwe nnó me nge meti ncho mmye ne genóó eyimbó.” ²⁰ Elú wáwálé, yémbó, kaá nnó ebwó ákóó ákwe gétúgé alá áfyéé metóó ne Jisós wó ne enyú décho mmye ne geji gétúgé défyéé metóó ne Kras. Ndere elúmbó, ékágé dépyége nena begé élé ne efo metóó, ²¹ néndé mbógé Esówa ageé nya fó meshwe mbaá bós Jus abi alu eké mata genóó yimbó ajiambóó wó, défere nnó délyagé mamfyé metóó ne Kras, ji agene enyú meshwe? ²² Ndere elúmbó, tege ulóó melú Esówa, ne chúchú ayi ji alerege bós abi ákwene. Yémbó ji alerege enyú galógáló mbógé enyú déké défyéé wye metóó nnó ji alerege enyú galógáló. Yémbó mbógé enyú dela défyéé sé metóó mbó, ji akorege enyú áfomé. ²³ Ne yé bós Isrēli abifo ályaágé manshyagé nnó áfyéé fó metóó ne Kras, Esówa amagé se nye ebwó aba né malu ayi ebwó ábó alu mbe mbe néndé Esówa awyaá uto mamba ebwó wyéé. ²⁴ Mbógé enyú bós abi alá pó bós Jus, enyú abi delu eké mata genóó olif eyigé alá apéé wó, áso enyú ába né genóó olif eyigé apene pene, né gefóó eyigé akwaá alá alu danje, ndere Esówa apyemba, elú wáwálé nnó asele nye bós Isrēli abi alu eké mata genóó eyigémbó geji ambóó ákere ába né genóó eyigémbó?

Esówa aferege nye bós Isrēli ako né efwyale

²⁵ Anme ba, genóó gefó gelu bibií eyigé me nkelege nnó enyú dékaá nnó enyú déferege sé nnó dékaá dós. Genóó eyina gelu nnó bós Isrēli abi átoó mekpo, átoó nye fó te kwyakwya. Ebwó átoó nye wye mekpo kpaá te bós abi alá pó bós Jus, abi Esówa ajyaá ákamege ne meti ewé Esówa apyéé bós átenege cho né mbe ushu wuú. ²⁶ Na ne Esówa aferege nye bós Isrēli ako né efwyale, ndere ásamé né nwe Esówa nnó, “Muú ayi aferege bós né efwyale atanege nye né Sayón, apye upyáne Jakób ulyaá nchye mampyege.” ²⁷ Asá ntó nnó Ata aké, “Ge menomenyéé ewé me nyéé nye ne ebwó na gébége njige nte gabo bwó.” ²⁸ Né egbe ewé abya melóméló, bós Isrēli alu bós mawámé Esówa gétúgé áshyá ji né galógáló áwe nyú. Né egbe ewé manjya bós,

Ɛsɔwɔ ajya ɛbwɔ néndé ji abɔ gejeé ne ɛbwɔ dɔɔ gétúgɛ genó ɛyigɛ anyémɛno nnó apyɛé ne ukwene antɛ bwɔ. ²⁹ Mbɔ ne ɛlú néndé Ɛsɔwɔ akúgɛ muú, ne ájegé ji, genó gefɔ gepɔ ɛyi gekágɛ mankwɔré metɔɔ Ɛsɔwɔ. ³⁰ Né ɛgbɛ ɛwé nyú, mbɛmbɛ ɛnyú debɔ déwuú fɔ ne Ɛsɔwɔ yémbɔ nana ji agɛné ɛnyú meshwɛ gétúgɛ bɔɔ Isrɛli álá áwuú fɔ ji. ³¹ Wyɛ né meti ɛwu gétúgɛ meshwɛ ayi Ɛsɔwɔ agɛne ɛnyú, nana bɔɔ Isrɛli ákelege fɔ manwú ne Ɛsɔwɔ. Ɛpyɛmbɔ nnó Ɛsɔwɔ ntó agɛne nyɛ ɛbwɔ meshwɛ. ³² Ɛsɔwɔ apyɛ ɛbwɔ ako ábélégɛ fɔ mabɛ jíí, ɛbwɔ álú ɛké bɔɔ denɔ abi meti ɛla ɛpɔ manlyaa gepugé denɔ. Ji apyɛmbɔ nnó ji agɛne bɔɔ ako meshwɛ.

Ngɔ Ɛsɔwɔ apwɔ amu bɔɔ ákágɛ kad

³³ Ɛɛh Ɛsɔwɔ sé alɔ melu ne bɔɔ ako. Denɔa tíí ne defɔɔ ɛtiré ji awyaa dépwɔ amu. Ndé muú akágɛ garé ula bi depɔ desɔgɛ ji menɔ? Ndé muú akágɛ ndɛre ji apyɛé depɔ tíí? ³⁴ Ɛlú wyɛ ndɛre ásamé né ɲwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Ndé muú akágɛ uferé Ɛsɔwɔ? Ne ndé muú akaá dɔɔ mambe muú ayi achyɛge ji majyɛé? ³⁵ Ndé muú achyɛé mɛ ji ɛchyɛ nnó Ɛsɔwɔ ntó ashúú ji?” ³⁶ Ɛsɔwɔ ne akwyɛé yéndégenó ne ɛlé jíí ne apyɛé nnó yéndégenó gekɛne, ne ɛlé getu jíí ne yéndégenó gelu. Ngɔ abɛ ne ji tɛ kwyakwya ne kwyakwya Amen.

12

Chyɛge genwáge nyú mbaá Ɛsɔwɔ ndɛre gepɛ ɛyigɛ gelu gebɛ

¹ Anɲɛ ba, ndɛre unó bi ngarege ɛnyú úlú wáwálé, mkpeage ɛnyú nnó gétúgɛ galógáló ayi Ɛsɔwɔ alɛrege, déchyɛé gemɛge nyú mbaá Ɛsɔwɔ ndɛre genógɛ gepɛ ɛyi gelu gebɛ, ɛyigɛ débele ndɛre genógɛ ukpea mbaá Ɛsɔwɔ, ɛyi gepyɛé metɔɔ ɛgɔɔ ji. Gɛ meti ɛwé ɛnyú débɔɔ manogé Ɛsɔwɔ wáwálé na. ² Ɛkágɛ dema dépyɛge unó ɛké bɔɔ mme. Gɔgɛ Ɛsɔwɔ akwɔré genwáge nyú, achyɛé ɛnyú matɔɔ ayi make. Ɛbɛge mbɔ ɛnyú dékágɛ nyɛ genó ɛyigɛ Ɛsɔwɔ ákelege nnó ɛnyú dépyɛge, ɛyigɛ gelɔme, ɛyigɛ gegɔɔ ji metɔɔ ne gekwane.

³ Ne gétúgɛ ɛchyɛ ɛwé Ɛsɔwɔ achyɛé mɛ né úlú melu bíí, mkpeage ɛnyú nnó ɛkágɛ muú nyú fɔ áfɛrege nnó ji anɲɛ

gemɛ apwɔ ndɛre ji alu. Muú aké afɛrege genó ɛyi getome ne jimbɔɔ, áfɛrɛgé né meti ɛwé ɛlu cho ndɛre ji áfyɛé metɔɔ ne Jisɔs. ⁴ Menyammyɛ sé álú ama ne awyaa gejamégɛ upɔ, yéndé gepɔ gewyaa ɛbi utɔɔ. ⁵ Mbɔntó ne ɛsé yé ɛlé ɛsé delu gejame, dékwɛ ɛké menyammyɛ ama gétúgɛ déchomé mmyɛ ne Kras, ne yéndémuú sé aligɛ mmyɛ ne ntɛ. ⁶ Ɛsɔwɔ né úlú melu bíí achyɛé yéndémuú sé ɛwuú ɛchyɛ. Yéndémuú agbaré ɛchyɛ wuú chanéné. Mbɔgé achyɛé wɔ ɛchyɛ ɛwé ɔgarege mekomejɔɔ wuú, garege ndɛre ɔfyɛé metɔɔ ne ji, ⁷ mbɔgé ɛlú lé mampyɛge utɔɔ bíí, pyɛge chanéné, mbɔgé ɛlú lé manlɛre, lɛrege chanéné, ⁸ mbɔgé ɛlú lé mamfyɛ bɔɔ ɛshyɛ, fyɛge ɛbwɔ ɛshyɛ chanéné, mbɔgé ɛlú lé ɛchyɛ manchyɛge, achyɛge byagebyage, mbɔgé ɛlú lé mampógɛ bɔɔ, poóge ne metɔɔ wyɛ meko, muú ayi agɛne bɔɔ meshwɛ, agɛne ne metɔɔ megɔmegɔ.

⁹ Bɔgé gejeé ɛyigɛ wáwálé ne atɛ, paágɛ unó nchyɛ, gbarege unó úlúúlú ne ɛshyɛ. ¹⁰ Bɔgé gejeé ne atɛ anɲɛ ndɛre débɔɔ ne bɔɔ ula gepú nyú, kpagé gechyɛé manógɛ atɛ. ¹¹ Pyɛgé utɔɔ nyú débɛgé ne gepwa, pyɛgé utɔɔ Ata ne matɔɔ nyú mako. ¹² Bɛgé ne nechóchó né genó ɛyigɛ ɛnyú déneré metɔɔ wyɛ. Kógɛ metɔɔ né ɛfwyale ɛwé ɛnyú dégenɛ. Négɛ wyɛ mmyɛ yéndégébé. ¹³ Chyɛgé unó ɛbifɔ ɛbi ɛnyú déwyaa mbaá atɛ bɔɔ Ɛsɔwɔ abi alu mbya. Nenégɛ manombi nyú mbaá anɲɛ.

¹⁴ Nɛgemmyɛ nnó Ɛsɔwɔ ájé bɔɔ abi ámmýɛé amu ne ɛnyú. Dénɛge fɔ nnó Ɛsɔwɔ alɛre ɛbwɔ utoɲkwa, nɛge lé nnó Ɛsɔwɔ ájé bwɔ jéle. ¹⁵ Bɛge metɔɔ megómégɔ ne bɔɔ abi awyaa metɔɔ megómégɔ. Bɛge ne mesome metɔɔ ne bɔɔ abi awyaa mesome. ¹⁶ Bɛge nesɔ ne atɛ. Ɛkágɛ débɔwɛge mmyɛ, chogé mmyɛ ne bɔɔ abi áshulege gemɛge bwɔ mme. Ɛkágɛ défɛrege nnó dékaá dɔɔ.

¹⁷ Muú apyɛgé ɛnyú gabo, ɛkágɛ déshuú ji. Pyɛgé lé unó bi yéndémuú aselé nnó úlú cho. ¹⁸ Ɛbɛgé kɔkɔgé, né ɛgbɛ ɛwé nyú mmyɛge nnó débɛ nesɔ ne yéndémuú. ¹⁹ Anɲɛ ba, muú apyɛgé ɛnyú genó gebo, déshugé fɔ amu. Lyagɛ Ɛsɔwɔ ne ashúú muú yimbɔ amu néndé ása né mmu ɲwɛ Ɛsɔwɔ nnó, “Ata aké amu mashugé ɛlé

aya, ne me nshugé nye amu.” ²⁰ Yémba pyegé ndere asamé né mmu ηwe Εσωω nnó, “Mbógé mesa aké ammyéé bɔ́ mawámé nyú, chyegé ebwɔ́ menyéé, mmwɔ́lé manaá eké epyéé ebwɔ́, chyegé ebwɔ́ genó eyigé anyuú. Déké dépyéé mbɔ́, elú eké dénegege bwɔ́ ujéje mewε né mekpó ne mmyε egboó nye ebwɔ́.” ²¹ Dékamege nchye ase enyú uto, mmyεge nnó galógáló nyú ase uto nchye.

13

Bɔ́ ɔ́wúgέ ne ákpakpa bwɔ́

¹ Yéndémuú ɔ́wúgέ ne bɔ́ kpakpa abi ηgɔmna áchyéé ebwɔ́ utó, néndé muú ákágé be fɔ́ muú kpaá bɔ́ ayi Εσωω álá ákame wɔ́. Ne Εσωω ne afyéé ákpakpa melo ako. ² Ndere elúmbɔ́, yéndémuú ayi átenege ukɔ́ ne ákpakpa melo, átenege mbɔ́ lé ukɔ́ ne bɔ́ abi Εσωω áfyéé nnó ábέ. Ne yéndémuú ayi átenege ukɔ́, ákuú mbɔ́ élé unɔ́ mpa ne gemε jií. ³ Bɔ́ kpakpa áfelegé fɔ́ amε mbaá bɔ́ abi ápyε unó bi úlú cho, áfelegé élé mbaá abi ápyε gabo. Ndere elúmbɔ́, pyεge yé genó eyigé ebwɔ́ ákelege ne ebwɔ́ áfεge nye wɔ́. ⁴ Néndé ebwɔ́ álú élé bɔ́ utɔ́ Εσωω, ápyéé utɔ́ né galógáló nyú. Ne mbógé wɔ́ ɔ́pyεge gye, ɔ́bɔ́ mamfógé ebwɔ́ néndé utó bi Εσωω achyéé ebwɔ́ upɔ́ fɔ́ detu. Ebwɔ́ alu bɔ́ utɔ́ Εσωω ne áchyéégefɔ́wale ndere Εσωω ákelege mbaá bɔ́ abi ápyéé gabo. ⁵ Ndere elúmbɔ́, débɔ́ manwúgέ ne ákpakpa melo, epófɔ́ gétúgέ dékelege mambo efɔ́wale ewú ewú wɔ́, élé gétúgέ dékelege ntó mampyεgé genó eyigé matɔ́ nyú ágarege nnó gelu cho.

⁶ Getú eyigémbɔ́ ntó ne enyú déchyεge ηkamakpo, néndé ákpakpa melo álú lé bɔ́ utɔ́ Εσωω ndere ápyéé unó bi ebwɔ́ ábɔ́ mampyε. ⁷ Chyεgé ebwɔ́ unó bi úlú ebi bwɔ́. Mbógé élé ηka makpo ne ebwɔ́ ákelege chyεge ebwɔ́. Mbógé élé ηka matu yé eyi unó bi enyú déwyaá ne ebwɔ́ ákelege nnó déchyéé, chyεge ebwɔ́. Mbógé ákelege nnó déwúgέ ne ebwɔ́, wúgέ ne ebwɔ́. Mbógé énogé ne ebwɔ́ ákelege, nógέ ebwɔ́.

Ndere muú abɔ́ mambε ne nte menjme

⁸ Yéndémuú nyú ákwɔ́ ujwɔ́ bií uko. Ne ujwɔ́ ebi débɔ́ mankwɔ́ élé mambɔ́ gejeé ne ate aηmε. Muú ayi abɔ́ gejeé ne ate aηmε, apyéé mbɔ́ élé genó eyigé ebe ejɔ́.

⁹ Εβε ewé eké, “Muú akwege fɔ́ ulɔ́, muú awágé fɔ́ nte muú, muú ájogé fɔ́ ejɔ́, muú áfyεge amε né genóge nte,” ne mabe ayi fɔ́ mako, ácho aji né ebe ema, ewé eké, “Gbógé ne nte menjme wyéé ndere ɔ́gboó ne gemε jyéé.” ¹⁰ Muú abɔ́ gejeé ne nte menjme, apyéé fɔ́ ji gabo. Ndere elúmbɔ́, muú aké abɔ́ gejeé ne nte menjme apyéé mbɔ́ lé yéndégenó eyigé ebe ejɔ́.

¹¹ Debɔ́ mampyεge wyεmbɔ́ néndé dékaá gefoge gébé eyigé εsé délu mbɔ́ wyε. Gébé gekwane eyi débɔ́ mampeé geja, néndé gébé eyigé εsé détanegé né efɔ́wale gabo gela kwɔ́kwólé gepwɔ́ ndere gebo gelú mbεmbε ayi défyéé metɔ́ ne Jisɔ́s fyéé. ¹² Elá gáchyεé utuú ubyε. Elá gachyεé bií ujyaá. Délyaá unó bi bɔ́ ápyéé né gemua, défyε unó ummyε ebi Εσωω achyεge démmyε ummyε bií gbɔ́. ¹³ Dépyεgé unó chanéné ndere bɔ́ abi ápyε unó bií gbɔ́. Lyagé mapáá mabomabo, dényúgέ fɔ́ mmɔ́ dékwene. Lyagé unó bi ugboó mmyε. Déwamégé fɔ́ ne ate, désogé fɔ́ metɔ́ nnó bɔ́ abɔ́ unó ápwɔ́ enyú. ¹⁴ Chyεgé gemεge nyú geko mbaá Ata Jisɔ́s Kras, délyaá manferege ndere dépyε mmyε ekwilegé enyu mampyε ubobo unó bi menyammyε ákelege.

14

Muú ayi ábené né depɔ́ré Εσωω, ne ayi álá ábené wɔ́

¹ Segé muú ayi álá bene né depɔ́ré Εσωω wɔ́, dényéégé fɔ́ mbeé ne ji né genó eyi ji áfεrege, yé gelú cho yé gelú gyeé. ² Muú ayi fɔ́, metɔ́ ewé ji afyéé ne Εσωω egarége ji nnó anyεgé yéndégenó. Yémbɔ́ muú ayi álá bené né depɔ́ré Εσωω wɔ́, metɔ́ ewuú egarége ji nnó anyéégé lé ulá. ³ Ne ékágé muú ayi anyéé yéndégenó, ábyágé ayi álá anyéé. Ne ékágé muú ayi álá anyéé yéndégenó ajógé nnó ayi anyéé yéndégenó alu gyeé, néndé Εσωω ase ji ntó nnó alú muú wuú. ⁴ Wɔ́ álú waá ayi ɔ́jógé nnó maá utɔ́ muú yicha alu gyeé? Muú ayi abɔ́ maá utɔ́ yimbɔ́ ne ákágé garé mbógé alu gyeé yé alu cho. Ne abéé nye cho néndé Εσωω apyε nye ji atene cho.

⁵ Bɔ́ abifɔ́ áfεrege nnó bií uma uηea gemε upwɔ́ ebifɔ́ ne abifɔ́ áfεrege nnó yé bií bi

uŋea gemε upwα nte upό. Yéndemuú abo mamferé né metαó wuú akaá genó eyi gelú cho. ⁶ Bόó abi áferé nnό bií uma uŋea gemε upwα ebifo, ápyembα manógé Ata. Bόó abi anyεé yéndegenό, apyεé mbα manógé Ata néndé ebwό achyεgé matame mbaá Eσωwα gétúgé menyεé yimbα ne anyé. Bόó abi áshyá manyé ufόó menyεé ebifo, ápyembα manógé Ata ne achyεgé ntό Eσωwα matame. ⁷ Yé muú sé fό apό meβε, mampyεge elé unό bi ji akεlege. Ne yé muú sé fό ntό ayi akεlege nnό agboό néndé mbα ne ji akεlege apό. ⁸ Yé mbαgé εsé débεgé abε elú elé nnό dénógé Ata. Ne yé mbαgé dégbο lé gboό elú lé nnό dénógé Ata. Ndere elúmbα, yé délu abε yé dégbό délu lé bόó Eσωwα. ⁹ Né gétú eyigémbo Kras agbό, ne akwilé né negbo nnό ji abε Ata mbaá bόó abi álu abε ne abi agboό. ¹⁰ Ulannό yé ne wα ogaregé nte menjme nnό alu gyεé? Yé wα ntό ulannό ne wα obyaa nte menjme wyεé? Esé ako détenege nye né mβε ushu Eσωwα, asα mpa sé. ¹¹ Asá né ηwe Eσωwα nnό, “Ata aké te mbaá me nlú wáwálé, yéndemuú atome nye mano né mβε ushu wa, ne yéndemuú agarége nye ne meno wuú nnό, me nlú Eσωwα.” ¹² Nderé elúmbα, yéndemuú sé jimboό agaregé nye Eσωwα ama mpa ndere ji apyεé ne genwá jíi.

¹³ Gétú eyigémbo, débα manlyaa man-garege nnό muú yina alu cho ayina alu gyεé. Yémbα tóge εshye mange nnό ékágé dépye genό eyi gépyεé nte menjme yifo ak-paré yé nnό ákpé né gabo. ¹⁴ Me, ndere muú ayi nchomé mmye ne Ata Jisαs, nkaá nnό yé menyεé fό ayi alu, ála apό fό pópó apό. Yémbα muú ákamege nnό gefoge menyεé ayifo apό fό pópó, εbyennό apό fό pópó né εta wuú. ¹⁵ Ne mbαgé genό eyigé wα onyεé gepyεé aηme abifo ábόó εfwyale né metαó, εbyennό wα olerege fό gejeé. Ékágé gétúgé genό eyigé wα onyεé ochα nte menjme wyéé muú Kras agboό ntό gétú jíi. ¹⁶ Ékágé opyεé genό eyigé oféré nnό gelú cho, mbαgé gepye nnό nte menjme wyε apye gabo. Opyege mbα bόó ákage chόó mabα nyú bόó Eσωwα, ¹⁷ néndé gefwa eyigé Eσωwα ágbárege, gebόó fό genό mampye ne manyégé ne manyúgé wό. Elé mampye unό bi úlú cho, mambe nesα ne bόó, ne mambe ne metαó megomεgα, unό bi Mendoό Ukpea εchyεgé. ¹⁸ Ne muú

aké apyεé utαó Kras né gefαó eyi, apyεé metαó εgαó Eσωwα ne bόó ntό áfεgé nye jíi.

¹⁹ Ndere elúmbα, débα mafye mekpo mampyεgé lé unό bi uchwαó ne nesα ne démmye nnό εsé défyεgé ate aηme εshye né depαré Eσωwα. ²⁰ Ékágé gétúgé menyεé ochα unό bi Eσωwα apyεé. Yéndé genό eyigé ányεé gelú pópó. Yémbα elú gyεé manyé yéndegenό eyi gepye nte menjme yifo akwe né gabo. ²¹ Elú galógálό nnό wα olyaá manyégé menya, manyúgé mmαó yé mampyεgé yéndegenό eyi gékágé pye nte menjme wyε akwe né gabo. ²² Ndere elúmbα, ékágé olyaá nnό muú fα akaá genό eyigé wα okamé né mechα εwéna, yémbα wyε lé enyú ne Eσωwα ne dékage kaá geji. Metαó megomεgα εβε ne muú ayi álá shulege fό ndo né gemε ji gétúgé apye genό eyigé ji akaá nnό gelú cho. ²³ Yémbα muú abεgé ne dembyό né unό bi ji anyεé, Eσωwα agaré nnό akwe mpa, gétúgé ányé unό bi mbα ayi álá kamé fα nnό elú cho nnό ji anyé ubi wό. Ne yéndegenό eyigé muú apyεé ayi álá kamé nnό gelu cho elé gabo.

15

Bόó Kras ápyεgé lé unό bi ugαó ate aηme metαó

¹ Esé abi débεné né depαré Eσωwα, debα mampógé abi álá béné wό né unό bi ebwα ápye gyεé, εbi ujwerege ebwό mankaá. Dépyεgé fό lé unό bi ugαó εsé ambαó metαó. ² Yéndemuú sé apyεge genό eyi gegαó ate aηme metαó nnό ebwό ábené né depαré Eσωwα né galógálό bwό nnό ebwό áwε. ³ Néndé yé Kras apyεé fό unό bi ugαó lé jimboό metαó wό. Yémbα, ndere ásamé né ηwe Eσωwα nnό, “Mashye ayi bόó áshyεé wα áshulé me né mmye.” ⁴ Yéndé genό eyigé ásamé nya né mmu ηwe Eσωwα, ása geji nnό gechyéé εsé majyεé, nnό ndere mekomejαó Eσωwα apyεé nnό εsé dékógé metαó, ne nnό εsé détenege ne εshye né depαré Eσωwα. Esé dénegege metαó nnό Eσωwα apye nye unό bi ji anyémeno. ⁵ Nnenemmye nnό Eσωwα muú apyεé enyú dékógé metαó ne détenege ne εshye né depα etií, apoό enyú débε meko ama ne ate ndere dékwalege gekáge neke Kras Jisαs, ⁶ nnό enyú ako chóncho né meko

ama défɛge nye Ɛsɔwɔ muú alu ntɛ Ata sé Jisɔs Kras.

Abya melóméló alu ayi bɔ́ Jus ne bɔ́ abi álá ápó bɔ́ Jus

⁷ Segé yé atɛ, ndere Kras asɛle enyú. Dépyégé mbɔ, bɔ́ áfɛge nye Ɛsɔwɔ. ⁸ Me ngarege enyú nnó Kras achwó pɔ́ ɛsé bɔ́ Jus, manlere nnó Ɛsɔwɔ apyéé genó ɛyigé ajɔ́ nnó apyéé, nnó genó ɛyigé ji anyémeno ne ukwene antɛ se getane wáwálé, ⁹ nnó bɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus, áfɛgé Ɛsɔwɔ né meshwɛ ayi ji agene ɛbwó. Elú wyɛ ndere ásamé né mmu ηwe Ɛsɔwɔ nnó, “Ndere elúmbɔ me nfɛge nye wɔ né geluage bɔ́ abi álá ápó bɔ́ Jus, nkwane nye makwa nfɛé wó.” ¹⁰ Ama ása ntó nnó, “Enyú abi dela depɔ́ bɔ́ Jus, bɛge ne nechóchó chóncho ne bɔ́ Ɛsɔwɔ.” ¹¹ Ama ása ntó nnó, “Enyú bɔ́ abi dela pɔ́ bɔ́ Jus, fɛge Ata. Bɔ́ ako afɛé ji.” ¹² Ne Asaya ajɔ́ ntó aké, “Mpyáne Jesse achwɔ́ nye, ne abɛé nye mfwa mbaá bɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus, ne ɛbwó ánerɛge nye metɔ́ ne ji.”

¹³ Nnenemmyɛ nnó Ɛsɔwɔ muú apyéé enyú dénerɛge metɔ́ ne ji, apyɛ enyú débe ne nechóchó gejamegejame ne nesɔ ndere défyéé metɔ́ ne ji ne nnó utó Mendoó Ukpea upyɛ metɔ́ ɛwé déneré mbɔ ɛwéné.

Pɔ́l agaré ula bi ji ásamé ηwe yina

¹⁴ Anɛ ba, me mbɔ́ nkaá chánéné nnó enyú ambɔ́ delɔme melu dɔ́. Nkaá ntó nnó enyú dewyaá defɔ́ ne yéndémuú nyú ákágé chyéé ntɛ majyéé. ¹⁵ Yémbɔ né mmu ηwe yina, nsa enyú unó fɔ́ mpɔ́ ne ɛfɔ́ nnó mpyɛ enyú détege ubi. Me mbɔ́ nsa mpɔ́ ne ɛfɔ́ gétúgé galógáló ayi Ɛsɔwɔ áléré me, ¹⁶ me nsame unó bina néndé Ɛsɔwɔ apyɛ nnó me mbɛ muú utɔ́ Kras Jisɔs mbaá bɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus. Me mpyéé utɔ́ ɛba ndere mempyɛ upɛ, mangarege abyá melóméló ayi atane mbaá Ɛsɔwɔ né mbaá bɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus, nnó ɛbwó ábɛ ndere ɛchyɛ ɛwé Ɛsɔwɔ akame manse, ɛwé Mendoó Ukpea epyéé nnó ɛbɛ genógé ukpea mbaá Ɛsɔwɔ. ¹⁷ Me nwyaá gepɔ́ge né utɔ́ bi me mpyéé mbaá Ɛsɔwɔ gétúgé nchomé mmyɛ ne Kras Jisɔs. ¹⁸ Nkágé do fɔ́ ɛbwɔ ɛwome né genó ɛyigé cha ɛkósé nnó Kras

apɔ́ me nnó gétúgé mekomejɔ́ ayi men-garé ne unó bi mpyéé, bɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus áwuú ne Ɛsɔwɔ nana, ¹⁹ né utó gepɔ́ge ufelekpa ne utó Mendoó Ukpea. Ndere elúmbɔ, ɔ́ló né Jerosale ɔ́kwóné né gebágé mewaá Ilirikum, nkɛ mɛ nnere mangaré abyá melóméló Kras ɛwu. ²⁰ Elú mɛ me metɔ́ nnó me ngarege abyá melóméló Kras né mbaá ayi yé muú fɔ́ álá lú dangaré, nnó ɛkágé ɛbɛ ɛké ntenege gepú mfaá nebɔ́mé ɛníne muú ayicha afyéé. ²¹ Elú wyɛ ndere ásamé né mmu ηwe Ɛsɔwɔ nnó, “Bɔ́ abi álá alu dangaré ɛbwó abyá wuú agene nye ji, ne abi álá alu danwú depɔ́ ɛti détomé ne ji, ákaágé nye.” ²² Gége genó ɛyi gegbɛé me gejame ndɔ́ nla chwó fɔ́ ngɛ enyú wɔ.

Pɔ́l ashuú manjyɛ gɛ bɔ́ Ɛsɔwɔ né melo Rom

²³ Yémbɔ nana ayi nnere utɔ́ ba né uba mewaá bina ne tɛ mbaá me nshyage mɛ né gejamégé anɛ manchwó gɛ enyú, ²⁴ nferé nnó ntenege nye ɛféé ngɛ enyú gebégé nké njyéé Spɛn nnó mbɛ ne enyú mboó ndɔ́, enyú dépɔ́ me njyɛ mbɛ ne nekɛ na. ²⁵ Yémbɔ nana njyéé kpɛ Jerosale manjyɛ chyéé ɛchyɛ mbaá bɔ́ Ɛsɔwɔ abi alu ɛwú. ²⁶ Néndé metɔ́ ɛgɔ́ bɔ́ Ɛsɔwɔ né ubaá mewaá Masedonia ne Akaya, achwó ηka mampoó ubya bɔ́ né geluage bɔ́ Ɛsɔwɔ né Jerosale. ²⁷ Metɔ́ ɛgɔ́ ɛbwó mampyɛ mbɔ. Elú ɛké ujwɔ́ ne ɛbwó anyéé bɔ́ Jus néndé tɛ mbaá bɔ́ Jus ápyéé ɛbwó abɔ́ mejé ɛwé abyá melóméló achwɔ́ ne ɛwú, ɛbwó ntó agɛ nnó elú galógáló mampoó ɛbwó ne ηka. ²⁸ Ne gebégé me nnerege nye manse ηka yina ɛyi atɛ anɛ achwɔ́ ne nchyɛge mbaá ubya bɔ́ bimɔ́, nkoógé nye manjyɛ Spɛn ne ntenege nye ɛféé né Rom. ²⁹ Nkaá nnó me nchwɔ́ge gɛ nyú, nchwɔ́ nye ne gekpekpɛgé méjé ɛwé Kras achyɛgé enyú.

³⁰ Anɛ ba, gétúgé metɔ́ ɛwé ɛsé défyéé ne Ata Jisɔs Kras ne gétúgé Mendoó Ukpea epyɛ ɛsé débɔ́ gejeé ne atɛ, nkpeage enyú nnó décho mbwa ne me dénnɛnɛmmyɛ mbaá Ɛsɔwɔ gétú ya. ³¹ Negé mmyɛ nnó mbágé bɔ́ abi álá fyéé metɔ́ ne Ata né Judiya wɔ́ apyɛge me, Ata afere me né amu bwó ne nnó bɔ́ Ɛsɔwɔ né melo Jerosale ákamé manse ɛchyɛ ɛwé me nchwɔ́ ɛbwó ne ɛwú. ³² Dépyégé mbɔ, mbágé Ɛsɔwɔ

ákamege, me nchwáó ewú ne nechóchó, me ne enyú chóncho défyé nyé até eshyé. ³³ Nnènemmyé nnó Èsòwò muú apyéé esé débée né nesò abe ne enyú. Amen.

16

Pól álóó matame mbaá bɔ́ Èsòwò né Rom

¹ Nkelege mampyè enyú dékaá nnó Fobe, menme sé ayi mendée awyaá gepò gelógéló. Ji alu mempoó né echomelé bɔ́ Jisàs né melò Sènkrea. ² Ndere ji achwáó ewu sègé ji ndere bɔ́ Jisàs ásele nte menme. Pógé ji né yéndégenó eyigé ji akélegé néndé ji apóó me gejamégé bɔ́ yé me ntó.

³ Tamegé Priska ebwó ne Akwila. Ebwó ácho mbwa ne me dépyéé utóó Kras Jisàs. ⁴ Èla dachyéé mbò áchye gemége bwó getú ya. Me ntame ebwó yé machomélé bɔ́ Jisàs ayi álu né gebagé mewaaá bɔ́ abi álá pó bɔ́ Jus átame ntó ebwó. ⁵ Tamage ntó echomelé bɔ́ Jisàs abi anywerege né gepúge ebwó.

Tamegé ntó Epenetus mejeé wa ayi ngbóó ne ji. Ji alu muú mbe ayi akame ne Kras né gebagé mewaaá Èsya. ⁶ Tamege Mèri muú apyé utóó ne eshyé né galógáló nyú. ⁷ Tamegé Andronikòs ne Junias até bɔ́ melò wa. Ebwó abò alú né denò chóncho ne me. Ebwó ábò me mbe ácho mmye ne Kras gemégé nnó me ncho. Ebwó álú bɔ́ abi áwyaá enógé né geluage ángbá Kras.

⁸ Tamegé Amplatòs nte menme ayi ngbóó ne ji dɔ́ gétúgé déchomé mmye ne Ata. ⁹ Tamegé Ubanòs nte menme ayi apyé utóó Kras chóncho ne esé ne Stakys mejeé wa ngbóó ne ji. ¹⁰ Tamegé Apèlis muú aléré wáwálé nnó ji alú muú Kras. Tamegé ntó ula gepúgé Aristobolos. ¹¹ Tamegé Heròdyòn muú melò wa. Tamegé ntó abi álu bɔ́ Jisàs né ula gepúgé Nasisòs.

¹² Tamegé Trifana ne Trifòsa. Andée bina ápyéé utóó Ata ne eshyé. Tamegé Pesis, mejeé wa ayi gejeé. Mendée ayina apyé utóó Ata ne eshyé. ¹³ Tamegé Rufòs muú Ata ajyaá. Tamegé ntó mma awuú muú asélé me ndere maá awuú. ¹⁴ Tamegé Asinkritòs ne Filègòn, ne Hèmes ne Patrobàs ne Hèmas ne aḡme abifò abi álu ne ebwó. ¹⁵ Tamegé Filologòs ne Julya ne Nèròs ne menmo wuú

ayi mendée ne Olymfàs ne bɔ́ Èsòwò ako abi alu ne ebwó.

¹⁶ Tyagé até ne gejeé. Machomele bɔ́ Kras ako ayi álú wé álóó enyú matamé.

Pól achyéé bɔ́ Kras né Rom kwyakwya majyéé

¹⁷ Aḡme ba, nnene enyú mmye nnó dese gèbé ne bɔ́ abi áchwáó ne áḡgya, ne ábúlége matóó bɔ́ abi áfyé metóó ne Kras. Ebwó álerege unó bi cha ébi ula upó fó unó bi bɔ́ Kras. Bège tete ne ebwó. ¹⁸ Ufóó bɔ́ bina ápyé fó utóó Ata sé Kras. Apyé lé unó bi ebwó áwuú chaḡéné. Asélé gelóge mejóó ne mejóó dembwólé ánywaaá bɔ́ abi matóó bwó álu dada. ¹⁹ Yéndémuú Kras akaá nnó enyú dépye unó bi abya melóméló áké enyú dépyege. Gétú eyigémbo metóó egóó me ne enyú. Yémbò nkelege nnó enyú débè ne dénḡa nnó dépyegé uno ulóúló, ne nkelege ntó nnó débè chin ékágé dépyegé uno nchye. ²⁰ Èla dachyéé, Èsòwò muú apyéé esé débée nesò ne até apyé nyé enyú dépwóó danchóméló, ji ala éké déjyaré ne uka.

Nnènemmye nnó Ata sé Jisàs Kras aléré enyú galógáló.

²¹ Timòti nte muú ayi mpyéé utóó uluá ne ji atamegé enyú. Lukiòs ne Jasòn ne Sòsipata até bɔ́ melò wa álóó ntó enyú matame.

²² Me Tètiyòs muú mpógé Pól mansa ḡwe ayina, nlóó enyú matamé ndere muú ayi áchomé mmye ne Ata.

²³ Gayòs muú ábelé me, ne echomele bɔ́ Jisàs abi anywerege né gepú ji álóó enyú matame. Èrastus muú ábélege ḡka melò ne menme sé Kwatòs álóó enyú matame. ²⁴ [Nnènemmye nnó Ata Jisàs Kras alerege enyú galógáló.]

Pól afégé Èsòwò né kwyakwya malò ḡwe yina

²⁵ Déchye Èsòwò ḡgò. Ji akaágé pye enyú détené ne eshyé né metóó ewé enyú défyéé ne Jisàs Kras ndere me ngaré enyú depóre Kras né abya melóméló. Ne abya melóméló yina alu lé genó eyigé Èsòwò ábelé nya bibií tɛ gachií. ²⁶ Yémbò nana Èsòwò aléré gbòḡò unó bi ji abò ábelé bibií. Èsòwò muú álá agboó fó ajóó nnó dégaré unó bi bɔ́ ékpávè bií ábò ásamé mbaá bɔ́ mme meko nnó áfyéé metóó ne Èsòwò ne áwúgé ne ji.

²⁷ Ngɔ abɛ ne Ɛsɔwɔ tɛ kwyakwya. Ji mbiɪ
ne awyaá dɛŋga deko. Ɛbɛ mbɔ, gétúgé
genó ɛyigé Jisɔs Kras apyɛé. Amen.

N̄wε m̄bε ayi P̄l ásamé m̄baá εchomele b̄ó Kras né K̄ōrent

P̄l atamege b̄ó Jis̄s né mel̄o K̄ōrent

¹ Me P̄l ne men̄me sé S̄stenis ne désamé η̄we ayina. Ε̄s̄w̄o akú me ndere ji akélege nnó me m̄bε η̄gbá Kras Jis̄s.

² Det̄ome η̄we ayina eta enyú εchomele b̄ó Jis̄s né K̄ōrent. Enyú ako abi Ε̄s̄w̄o akuú nnó débé b̄ó b̄í, ap̄ye mé enyú déla b̄ó ukpea ndere déchome m̄mye ne Kras Jis̄s. Wyemb̄o ntó ne ji ap̄yεé chóncho ne b̄ó ako abi álú yéndé m̄baá ánógé Ata εs̄ Jis̄s Kras. Ji alú Ata awese ne awu bwó.

³ Ēse dén̄enem̄mye nnó N̄te sé Ε̄s̄w̄o ne Ata Jis̄s Kras álérégé enyú galógál, ne ap̄ye enyú débé ne nes̄o.

B̄ó Kras áwyaá mejeé ndere áchome m̄mye ne ji

⁴ Ne yéndégébé me nké nn̄enem̄mye gétúgé enyú, ntamege Ε̄s̄w̄o muú me nnógé néndé alere enyú galógál wuú ndere dechomé m̄mye ne Kras Jis̄s. ⁵ Elé gétú ji ne Ε̄s̄w̄o ajélé enyú né mati mako, ap̄ye enyú débó dengáré mejó matimatí ne nnó dékágé ntó dep̄o etií matimati. ⁶ Ewéna eléré nnó abya melóméló Kras ayi Me ngaré enyú akpe enyú m̄mye wáwálé. ⁷ Ndere elúmb̄o, enyú déwya mé yéndé ech̄ye ewé Mendoó Ukpea ech̄yegé b̄ó Ε̄s̄w̄o ndere débelé am̄e meti dégilé nnó dége Ata Jis̄s Kras sé akéré meso fa mme. ⁸ Ε̄s̄w̄o ap̄ye nyε ntó enyú détené chánchá té kwyakwya, ne muú f̄o ashúlégé f̄o enyú ndo né b̄í bí Ata sé Jis̄s Kras akéregé fa mme nnó enyú dépye gyé. ⁹ Ε̄s̄w̄o muú ajógé genó ap̄yεε, élé ji ne akuú enyú nnó décho mbwa ne Maá wuú Jis̄s Kras ayi alú Ata εs̄.

Angya ákpe né εchomele b̄ó Kras

¹⁰ An̄mé ba, nn̄ene enyú m̄mye né mabo Ata sé Jis̄s Kras nnó déwamégé sé, bége meko ama. Débégé mb̄o, an̄gya abéé f̄o né metó metó nyú. Bége chónchó ne at̄e, né uféré nyú ne metó ema. ¹¹ Njógé mb̄o néndé, b̄ó f̄o né gepúgé Kleo ágaré me nnó enyú déwamege ne at̄e. ¹² Genó eyigé njógé

mb̄o gélú nnó, b̄ó abif̄o ajógé aké εbwó álú b̄ó P̄l, abif̄o aké εbwó álú b̄ó Apolos, abif̄o aké εbwó álú b̄ó Sefas, ne abif̄o ntó aké εbwó álú b̄ó Kras. ¹³ Enyú dékaré Kras malumalu, éló mb̄o? Nnó me P̄l ne áwamé né gekwa gétúgé enyú? Wa áwyaá enyú manaá Ε̄s̄w̄o né mabo ma?

¹⁴ Ntamege Ε̄s̄w̄o nnó, né gelúage enyú yéé muú ayi cha ayi nwyaa ji manaá Ε̄s̄w̄o ap̄o, ekosé Kripus εbwó ne Gaȳs. ¹⁵ Ne muú nyú f̄o akaágé j̄ó nnó me nwyaa ji manaá Ε̄s̄w̄o né mabo ma. ¹⁶ (Eh mente, nnó nwyaa ntó Stēfan̄as manaá Ε̄s̄w̄o ne b̄ó abi alu né gepú j̄í, nferé nnó me mma nwyaa sé muú ayichá manaá Ε̄s̄w̄o w̄o ekosé bina) ¹⁷ Jis̄s Kras at̄o f̄o me nnó nchwó nwyágé b̄ó manaá Ε̄s̄w̄o w̄o, at̄o lé me nnó nchwó ngárégé b̄ó abya melóméló. Nchwó f̄o mankwáné denyaré mejó né dengá eta ngárégé b̄ó w̄o. Mb̄o m̄pye mb̄o, mb̄o abya melóméló ayi agarege ndere Jis̄s agboó ne gekwa abéé sé ne uto ne me m̄pye f̄o mb̄o w̄o.

Kras ne alú uto ne dengáré Ε̄s̄w̄o

¹⁸ B̄ó abi ánomé mme detu, áse nnó abya melóméló yina, ayi εs̄é dégarege ndere Jis̄s agboó né gekwa alu gen̄kenégé genó. Yemb̄o né εs̄é abi Ε̄s̄w̄o áwénege gemége sé, dékaá nnó alú lé uto Ε̄s̄w̄o. ¹⁹ Genó eyigé njó mb̄o, mb̄o ne ásamé ntó mmu η̄we Ε̄s̄w̄o nnó Ε̄s̄w̄o aké, “Me m̄pye nyε def̄oré b̄ó dengá déno mme detú, ne m̄mpye nyε an̄o denyaré mejó b̄ó abi ákaá d̄ó akwé tametame.”

²⁰ Ndere elúmb̄o, εb̄é nyε nnó ne b̄ó dengá? Ēb̄é nyε nnó ne abi akaá η̄we? Ēb̄é nyε nnó ne b̄ó abi ákaá denyaré mejó? Mb̄o ne Ε̄s̄w̄o ap̄ye dengáré b̄ó mme déla uken̄kéné unó. ²¹ Ε̄s̄w̄o ase dengá etií, ap̄ye nnó εbégé f̄o k̄okoge m̄baá b̄ó mme nnó akaá ji né den̄ga etiré bwó. Yemb̄o, ase abya melóméló ayi εs̄é dégarege, ayi b̄ó áselé nnó alú geken̄kéné genó, áwéné gemége b̄ó abi áfyéé metó ne ji. ²² B̄ó Jus akélege mangé lé ufélékpá ne ákame nnó genó eyigé muú ajógé gelu wáwálé. Abi b̄ó Grek akélege mangé lé dengá ne ákame nnó genó eyigé déjoge gelu wáwálé. ²³ Ēs̄é dégarege lé ndere áwamé né gekwa Muú yi Ε̄s̄w̄o akweré ji élá gefwa. Abya yina ne ap̄yεé mató anywón̄ege b̄ó Jus né mmu

ne bɔ́ɔ abi alá pɔ́ bɔ́ɔ Jus ásele nnó álú lé gekeńkénégé genó. ²⁴ Yémbɔ́ bɔ́ɔ Jus abifɔ́, ne bɔ́ɔ Grek, abi Ɛsɔ́wɔ́ ákuú nnó ábɛ́ bɔ́ɔ bií, ákaá nnó Kras alu uto Ɛsɔ́wɔ́ ne denǵaré Ɛsɔ́wɔ́. ²⁵ Unó Ɛsɔ́wɔ́ ɛbi akwaá áferé nnó úlú lé ukenkéné unó, denǵá délú wye dépwɔ́ denǵaré bwó. Ne unó Ɛsɔ́wɔ́ ɛbi akwaá áselé ntó nnó úlú jɔ́, uwyaá ɛshye upwɔ́ ɛshye ɛwé bwó.

²⁶ Anmé ba, tégé nkane ɛnyú débɔ́ délú gébégé Ɛsɔ́wɔ́ ákuú ɛnyú nnó débɛ́ bɔ́ɔ bií. Né amé gejamégé bɔ́ɔ, áselé nnó ɛnyú dépɔ́ fɔ́ ne genó ɛyigé ɛbwó ákaá nnó élé denǵá, gejamégé ɛnyú débɔ́ depɔ́ anɔ́ bɔ́ɔ, ne gejamégé ɛnyú détané fɔ́ né mala upú kpakpa wó. ²⁷ Yémbɔ́ Ɛsɔ́wɔ́ ajyá bɔ́ɔ abi bɔ́ɔ mme áferé nnó álú ukenkéné bɔ́ɔ nnó mekpɔ́ unɔ́ ɛgbaré bɔ́ɔ denǵá. Ne ajya ntó bɔ́ɔ abi bɔ́ɔ mme aferé nnó ajeá gemé wó, nnó mekpɔ́ unɔ́ ɛgbaré anɔ́ bɔ́ɔ. ²⁸ Bɔ́ɔ abi alá atané né mala upú kpakpa wó, abi bɔ́ɔ mme ábyaá, ɛbwó abi bɔ́ɔ mme áselé nnó ajeá gemé wó, ɛbwó ne Ɛsɔ́wɔ́ ajyaá nnó ábɛ́ bɔ́ɔ bií. Ɛsɔ́wɔ́ apyembɔ́ nnó, atyaá unó bi bɔ́ɔ mme aferé nnó ujeá gemé. ²⁹ Nɛ́re elúmbɔ́, yé muú ayi akáge do ɛbwɔ́ ɛwómé né mbe ushu Ɛsɔ́wɔ́ nnó, Ɛsɔ́wɔ́ ajyá me gétúgé me njea gemé ápó. ³⁰ Ngba, ɛwómé mendoó epó, élé Ɛsɔ́wɔ́ jimbɔ́ ne apye nnó ɛnyú dechó mmye ne Kras Jisɔ́s. Jisɔ́s yina ne alú denǵá ɛtiré Ɛsɔ́wɔ́. Ji apye ɛsé delú cho né mbe ushu Ɛsɔ́wɔ́, apye ntó ɛsé delá bɔ́ɔ ukpea Ɛsɔ́wɔ́, ne awené gemégé sé né yéndé gabo. ³¹ Nɛ́re elúmbɔ́, dépyé nɛ́re ásamé né mmu nje Ɛsɔ́wɔ́, nnó “Muú aké adóo ɛbwɔ́ ɛwómé, ádoógé gétúgé genó ɛyigé Ata Ɛsɔ́wɔ́ apye.”

2

Pɔ́l agárege abya ayi Kras agboó né gekwa

¹ Anmé ba, gébégé me nchwó nyá eta nyú, mangaré mekomejɔ́ Ɛsɔ́wɔ́ nkpá fɔ́ anɔ́ denya ne denǵá eta ne ngárege ɛnyú mekomejɔ́ yimbɔ́ wó. ² Nɛ́re mbó nlú ne ɛnyú, njɔ́ né metɔ́ wa nnó, mpye sé genó ɛyigé cha ɛkosé mangaré abya Jisɔ́s Kras ne nkane agboó né gekwa. ³ Nchwó eta nyú ne gepwa né mmye, nweré jaja ne ɛfɔ́ metɔ́. ⁴ Mejɔ́ ɛwé me njɔ́, ne unó bi me nleré

ɛnyú, uléré fɔ́ nnó me nwyaá anɔ́ denya ne denǵaré mejɔ́ mampye ɛnyú dékamé ne genó ɛyigé me njɔ́ wó. Yémbɔ́ élé uto Mendoó Ukpea ne upyeé nnó ɛnyú dékaá nnó unó bi me njɔ́ ne ɛbi nleré úlú wáwálé, ⁵ nnó ɛnyú défyeé metɔ́ ne Ɛsɔ́wɔ́ gétúgé uto bií. Me nkélégé fɔ́ nnó dénéré metɔ́ né denǵaré akwaá.

Mendoó Ukpea epye bɔ́ɔ ákaá denǵaré Ɛsɔ́wɔ́

⁶ Né ɛgbɛ ɛwé denǵá ɛtiré délú wáwálé, déselé déti dedóo abya ne bɔ́ɔ abi ábené né depɔ́re Ɛsɔ́wɔ́. Denǵá ɛtiré na, depɔ́fɔ́ ɛtiré bɔ́ɔ mme, yeé ɛbélé ɛtire afwa mme néndé ɛla gachyeé gefwagé bwó gebyeé. ⁷ Ne ɛsé degárege mekomejɔ́ ne denǵaré Ɛsɔ́wɔ́ ɛtiré té nyá muú fɔ́ alá akaá wó, néndé Ɛsɔ́wɔ́ abó apye nnó muú fɔ́ akágé fɔ́ deti. Gémégé nnó mme yina aló, Ɛsɔ́wɔ́ abó abelé mé denǵá ɛtiré na, nnó gébégé ake apye genó ɛyigé gelu ji metɔ́, ɛsé débɔ́ nje wuú. ⁸ Yé mfwa mme yina ama, ayi akaá denǵá ɛtiré na apó. Abó akaá, mbó áwó fɔ́ Jisɔ́s Kras, Ata ayi apwɔ́ amu né gekwa wó. ⁹ Yémbɔ́ genó ɛyigé Ɛsɔ́wɔ́ apye gelu wye nɛ́re ásamé né mmu nje Ɛsɔ́wɔ́ nnó, “Unó bi yé muú alá lu danǵe, ɛbi muú alá lu danwú, yé ɛbi muú ntó alá lu danfere, ubi ne Ɛsɔ́wɔ́ akwyɛ ábelé mbaá bɔ́ɔ abi ágboó ne ji.”

¹⁰ Né ɛgbé ewesé, Ɛsɔ́wɔ́ apye ɛsé dékaá unó bina, nɛ́re atómé Mendoó Ukpea wuú nnó apye ɛsé dékaá ubi. Mendoó Ukpea Ɛsɔ́wɔ́ ɛgéne yéndégenó chánchá, yé anɔ́ unó bi Ɛsɔ́wɔ́ alá lú dampye muú fɔ́ abó mbe akaá. ¹¹ Kágé nnó yé muú ayi akágé uféré bi úlú muú yichá né metɔ́ ápó, ɛkosé muú yimbɔ́ jimbɔ́. Wyembɔ́ ntó ne muú alá kágé uféré ɛbi úlú Ɛsɔ́wɔ́ metɔ́, ɛkosé Mendoó Ɛsɔ́wɔ́ jimbɔ́. ¹² Nana ɛsé bɔ́ɔ Ɛsɔ́wɔ́ dékaá nnó achye fɔ́ sé mendoó bɔ́ɔ mme wó, achye élé ɛsé Mendoó wuú nnó apye ɛsé dékaáge unó bi ji achyege ɛsé.

¹³ Nkaáwú ne dégárege unó bina, délá dégáregé fɔ́ ne denǵaré akwaá. Dégaré lé nɛ́re Mendoó alerégé ɛsé, mmye ké déselé uchuú ɛbi Mendoó alerége dégarege depɔ́re Ɛsɔ́wɔ́. ¹⁴ Yémbɔ́ muú ayi alá pɔ́ ne Mendoó Ɛsɔ́wɔ́ akélégé fɔ́ mankamé ne unó bi Mendoó Ɛsɔ́wɔ́ alérege. Áselé ubi

nnó úlú lé ukenkéné unó eta wuú, néndé élé Mendoó Esɔwɔ ne apye nnó muú ákaá ubi. Ndere elúmbɔ, ji akágé kaá fɔ ubi. ¹⁵ Ne muú ayi Mendoó Esɔwɔ alú ji mmye, acherege depó déko ne akaá yéndégenó. Yémbɔ, akágé chere fɔ ji, akaá gefɔgé muú ayi ji alu. ¹⁶ Genó eyigé me njóó mbɔ gélú wáwálé wye ndere ásamé né mmu ηwe Esɔwɔ nnó, “Yé muú akágé genó eyigé Esɔwɔ aférege. Yé muú akágé chyéé Esɔwɔ majyéé. Yémbɔ esé abi déwyaá Mendoó Esɔwɔ ne dékágé genó eyigé Kras aférege.”

3

Bɔ́ abi ábené né depɔré Kras áchwɔ́ fɔ ne angya

¹ Anmé ba, gébégé nlú ne enyú, ngaré fɔ enyú mekomejɔ́ ndere bɔ́ abi Mendoó Esɔwɔ elú ebwɔ́ né mmye wɔ́. Ngaré enyú ndere bɔ́ abi álu ákwɔ́lege unó mme yina ne bɔ́ abi álu ambane né depɔré Kras. ² Me nleré enyú unó bi ulá utoó, wye ndere muú achyegé mamáné kó némbɛ alá aságé chyéé ji menyéé metometo. Me nleré fɔ enyú unó bi utoó wɔ́, néndé enyú délú dambéne mankaá ubi. Yé nana délú dambéne. ³ Me njógé mbɔ, néndé enyú délú pyéé unó mme yina ndere matɔ́ nyú ákélege, demmye demboó, déwamege ne ate, ewéna eléré nnó enyú délú wye eké bɔ́ mme, délú pyéé wyé unó bi ebwɔ́ ápyéé, ⁴ néndé, mbɔgé muú nyú ajógé nnó, “Me nlú muú Pɔ́l,” ayifo aké, “Me nlú muú Apolos,” enyú depó fɔ chá ne bɔ́ mme.

⁵ Gárege me, enyú déferé nnó esé ne Apolos délú chá? Esé délú lé bɔ́ utoó Esɔwɔ abi ji ajyaá nnó dépye enyú défyéé matɔ́ ne ji. Yéndémuú sé apyéé utoó bií ndere Esɔwɔ achye ji nnó ápye. ⁶ Utoó bina, úlú nnó, me mpe mbwé, Apolos agbe manaá wye. Yémbɔ Esɔwɔ apye mbwé yimbo awené. ⁷ Ndere elúmbɔ, muú ayi apéne mbwé ne ayi agbéle manaá wye, áfu yé genó wɔ́, Esɔwɔ muú apye mbwé yimbo áwéné ne anjeá gemɛ. ⁸ Muú ayi apéne ne ayi agbéle manaá wye álú wye janja. Ne Esɔwɔ achyege yéndémuú nsá ndere ji apyéé utoó bií. ⁹ Esé ne Apolos décho amu dépye utoó Esɔwɔ uluá. Ne enyú délú mekɔ́

Esɔwɔ ewé ese dépye utoó wyé, enyú délú ntó gepú eyigé Esɔwɔ aténege.

¹⁰ Né galógáló ayi Esɔwɔ abɔ́ áléré me, nló mampye utoó bií eta nyú. Mpye utoó ndere mentené gepú melóméló ayi afyé nébómé gepú chánéné ne bɔ́ abifo álɔ́ manténégé gepú mfaá neni. Ne yéndémuú ayi aténege mfaá nébómé eniné mbɔ, asé gébé. ¹¹ Esɔwɔ abelé mé Jisɔs Kras ndere nébómé eniné mbɔ. Ne yéé nébómé eniné chá eniné muú fɔ amáge fyé népó sé. ¹² Bɔ́ abifo, ásele nye unó ulúúlú ebi ákuú nnó gul, seleba, ne mataá malómáló, atené gepú né mfaá nébómé eniné mbɔ. Ne abifo ntó ásele nye unó bi ula utoó manchɔ́ ndere de-weé, mucha ne nchu átene gepú né mfaá nébómé eniné mbɔ. ¹³ Ne bií uma ebi Jisɔs apane nye mpa bɔ́, yéndé gefɔgé utoó ebi muú apyéé ugénege nye gbógónó. Néndé né bií bimbo, Esɔwɔ aselé nye mewɛ, afwɔré utoó ebi yéndémuú apye, mangé nnó úlú ulúúlú wa uboubou. ¹⁴ Mbɔgé gepú eyigé muú atené mfaá nébómé gepú eniné mbɔ gélá gésɔ́ wɔ́, mbɔ́ yimbo abɔ́ nye nsá. ¹⁵ Ne mbɔgé gésɔ́gé ebyennó mbɔ́ yimbo atané amu. Yémbɔ jimbɔ́ atanége nye né efwyale gabo eké muú ayi áboó atané né mmu gepú eyigé gésɔ́ge.

¹⁶ Dékaá fɔ nnó enyú délú melú ujwólé Esɔwɔ ne nnó Mendoó Esɔwɔ elú enyú mmye wɔ́? ¹⁷ Ne muú achógé melú ujwólé Esɔwɔ, Esɔwɔ ntó áchɔ́ genwá jií. Melú ujwólé Esɔwɔ ewémbɔ, elú melu ukpea ne enyú ne délú melú ujwólé ewémbɔ.

¹⁸ Débwɔ́lége gemɛge nyú. Mbɔgé muú nyú aférégé nnó awyaá dengá ndere bɔ́ mme awyaá, nchyege ji majyéé nnó ábwólé alá gefɔgé muú ayi bɔ́ mme ákuú nnó gekenkénégé muú, nnó ábɔ́ dengáre Esɔwɔ. ¹⁹ Me njóó mbɔ néndé, unó bi bɔ́ mme áselé nnó úlú dengá, úlú lé ukenkéné unó mbaá Esɔwɔ. Elú wyémbɔ néndé ásá né mmu ηwe Esɔwɔ nnó, “Bɔ́ abifo áférege nnó ebwɔ́ áwyaá dengá, yémbɔ Esɔwɔ ápyene ebwɔ́ né dengá bwɔ́.” ²⁰ Ne ama asá né mmu ηwe Esɔwɔ nnó, “Ata akaá nnó uféré ebi muú dengá aférege upó yéé genó.” ²¹ Ndere elúmbɔ, ékágé muú nyú ádógé ebwɔ́ ewómé gétúgé genó eyigé ákwaá ápyéé, ajógé nnó me nkɔ́lege ayina, me nkɔ́legé fɔ ayina,

kágé nnó yéndégenó gelú mé eyigé nyú. ²² Yé Pól, yéé Apolos, yélé Pita, yéé mme yina meko, yéé genwá, yéé negbo, unó bi úlú mbò nana ne ebi uchwòò meso gébé, Èsòwò apye nnó unó bina uko, úlú ebi enyú. ²³ Ne enyú ako delu bòò Kras, ne Kras atane mbaá Èsòwò.

4

Pól atée bòò Kras né Kòrent ndere genwáge ngbá Kras gébòò mambé

¹ Ndere elúmbò, sége nnó esé delu lé baá utòò Kras ne bòò abi Èsòwò afyé né amu sé unó bií ebi ubó úlú bíbí nnó dépye bòò ákaá. ² Ne muú ayi áfyéé ji utòò bií né amu, genó eyigé muú apéle mangé eta wuú gelú nnó ápye utòò bií ne metòò wuú mmu ema. ³ Yé ebélé enyú, yé lé bòò abi chá ne ashúlégé me ndo nnó nlu gyéé né utòò eba, ewémbò efú me yéé genó wó. Me mbòò ntó nkágé sò fò mpa yimbò nchye geme ya nnó utòò ba úlú cho. ⁴ Né metòò wa, nferé nnó utòò bi Èsòwò achye me, mpyéé ubi chánéné. Yémbò ewéna eléré fò nnó me nlú cho wó. Elé Èsòwò ne asòò mpa wa. ⁵ Gétú eyigémbò, déwegé fò mmye deshúlégé muú ndo nnó ápyé fò utòò ebi Èsòwò achye ebwò chánéné, néndé gébé gelú dankwáne mampa depó etiré na. Gíge bií bi Ata akérege meso fa mme, achwógé apye nye yéndégenó eyigé akwaá ápyéé bíbí gégené gbógónó, apye bòò ákaá uféré ebi úlú ate bòò né matòò. Bií bimbo elé Èsòwò ne afege nye yéndémuú ndere apye utòò bií.

⁶ Anmé ba, né gétúgé enyú nse geme ya ne Apolos nméé ne unó bi me njòò mbò nnó mpye enyú dékaá ula mekomejòò ayi ji ajòò nnó, “Èkágé enyú délyáá mankwólé majye ami ásame né mmu ñwe Èsòwò.” Néndé mbógé dékwólégé mami chánéné, déselé fò muú fò nnó ajeá geme apwò ayifò, débwége fò mmye nnó nlú muú yina epófó ayina. ⁷ Yé muú nyú ayi ajeá geme apwòò nte ayifò apó. Unó uko ebi enyú déwyaá Èsòwò ne áchyeé enyú, epó mbò? Ne mbógé achye enyú unó bina chyége, ulannó muú nyú adóò ebwò ewómé nnó, “Mbòò unó bi né uto bá?”

⁸ Wòò oh! Enyú bòò Kòrent déferé nnó déwyaá mé unó uko. Dékwé mé gefwa, ne délú afwa ewé esé délá depó. Èeh! Èbé yé nnó enyú délú afwa wáwálé nnó esé ntó

débáné enyú dégbaré gefwa chóncho. ⁹ Né metòò wa, nferé nnó Èsòwò abelé esé ángbá Kras né melú ewé elá epó ne enógé. Esé délú eké bòò abi ásoó mé mpa nnó áwáne, néndé elú eké ákpá esé ábelé gbónónó né mbaá ayi mme meko chóncho ne makiénné Èsòwò ágéne. ¹⁰ Nnó esé délú ukenkéné bòò gétúgé délú bòò utòò Kras? Yémbò enyú dесе gemege nyú nnó dékaá unó uko gétúgé déchomé mmye ne Kras. Bòò mme áselé nnó esé délú jòò, yémbò enyú déselé gemege enyú nnó déwyaá eshye. Bòò ánógé enyú yémbò ábyaá esé. ¹¹ Kpaá té gébé eyigé na, gébé geko fò wó esé dégéne menyé manyé ne manaá manyú wó. Défyé lé uchálé mandeé. Gébé eyigé fò, bòò áchyege esé efwyale. Ne gébé geko fò wó dégéne malu mambélé wó. ¹² Esé depye utòò ne eshye ne dégéne genó eyigé dényéé. Muú ajógé mejòò mebo ne esé, dénenémmye nnó Èsòwò ájé ji. Bòò áké achyege esé efwyale, dékoge wye matòò. ¹³ Bòò áké áchòò esé mabò, déshugé ebwò meko melóméló. Aséle esé nnó délú umpwapwané unó ne ujwaá ebi bòò ájyále ne uká.

¹⁴ Nsámé fò unó bina nnó mpye mekpo unòò egbaré enyú, nchyege lé enyú majyéé, néndé delú baá ba ne ngbòò ne enyú dòò. ¹⁵ Ne yé enyú débé lé ne gejamégé bòò abi ajame enyú né meti Kras, tége nnó déwyaá lé muú ama ayi alú nte nyú. Me muú mpyéé enyú déchome mmye ne Kras ne nlú nte nyú, néndé me ne mbòò mbe ngaré enyú abya melóméló Kras. ¹⁶ Gétú eyigémbò nkpeáge enyú nnó dесе gekágé neke ena. ¹⁷ Gégé ula bi me ntòme Timòti eta enyú mbò. Ji alú maá wa, ne ngbòò ne ji dòò. Ji alu muú ayi dékage líi mmye ne ji né depòré Ata Jisòs. Achwógé, atée nye enyú unó bi me mpye ndere menkwólé Kras. Unó bina ne nlérege yéndé mbaá né machomele bòò Kras.

¹⁸ Enyú abifò, mmu agbeé enyú néndé déferé nnó me nchwó sé ewú. ¹⁹ Yémbò Ata akamégé nchwó ewú nana. Nchwógé nkágé nye mbógé utó Èsòwò úlú ne bòò gempóge bina, wa apyéé lé meno detú. ²⁰ Genó eyigé gélérege nnó Èsòwò alú mfwa muú gepófó denyaré mejòò elé uto bi Mendoó Ukpea echyege ji nnó abe ne genwá eyigé Èsòwò akélege. ²¹ Ndé genó

enyú dékélege? Dekwārege gepōgé nyú, nnó me nké nchwō eta nyú, nchwō pere manléré nnó me mbōó gejeé ne enyú, wāá dékwōrége fō, me nké nchwōó, nchwō ne maá echyé? Nchyé enyú efwyale?

5

Ubélé tametame né echomele bōó Jisōs

¹ Ubé ḡh, nwú nnó bōó ábélege ubélé tametame né geluáge nyú. Agaré me nnó muú nyú ama abelege ne mendée nte wuú. Gebobogé mechó ewé yéé bōó abi alá pō bōó Jus alá ápyéé fō. ² Ne enyú débwēge mankōó mfaá bwége né gefōgé mechó ewé na? Pō gefōgé mechó ewé enyú débō mamfyé gepúgé negbo na? Ferege muú ayi apyéé gefōgé mechó ewéna wáwá né geluáge nyú. ³ Yé élé me nlá mpō ewú mbō, mendoó wa elú ne enyú, ne nsó mé mpa muú ayi apyéé gefōgé mechó ewé na nkane mbō mbége ewú mpyéé, né mabō Jisōs. ⁴ Nkélege nnó enyú dékú echomele déchomége mbaá ama, mendoó wa ebéé ne enyú ne uto Ata Jisōs ntó ubéé ne enyú, ⁵ défyéé muú ubé yimbō né amu Danchōmeló nnó áwa menyammye wuú, nnó Esōwō áféré ji né efwyale gabo né bíí bi Jisōs Kras akerege meso mansō mpa bōó.

⁶ Mmye mebwēge elómé fō. Enyú dékaá fō nnó nekú némá ne nechōó ebá, wye ndere ekéké yist gachyéé epyéé gejamégé flawa amuale wō? ⁷ Débō mamferé muú yimbō ayi apye gabo né geluáge nyú. Ji alu eké yist ayi achōó bréd. Depyégé mbō debéé nye pópó eké bréd ayi alá pō ne yist. Ndere njōoge mbō, nkaá me nnó enyú delú bréd meke néndé áwá mé Kras muú alú maá egónme gepé ayi epaá koó upú. * ⁸ Ndere dényé epaá ewéna, dényé ewú ne bréd meke ayi alá apó ne yist. Mmye ké débé ne matōó pópó ne dégarege wáwálé. Dényégé fō ewú ne gekwénege bréd ayi awyaá yist. Mmye ké débége fō ne gabo ne nchye ayi esé débō déwyaá.

⁹ Né ḡwe ayi me mbōó mbe ntómé enyú, ngaré enyú nnó défa mbwa ne bōó abi ábélege ubélé ne bōó tametame. ¹⁰ Me njōge

mbō, ntómé fō ne bōó abi alá kágé Esōwō. Ebwō abi ábélege ubélé ne bōó tametame. Abi ásée use, abi ánógé aló uka, ne abi ájóó ejō. Njógé mbō ebyennó nké enyú délyaá mme yina kánká. Yémbō njōó fō mbō wō. ¹¹ Me nsá lé nnó enyú défa mbwa ne yéndemuú nyú ayi aké alú menjme né echomele bōó Esōwō ne ábélege ubélé ne bōó tametame. Yéé ayi asée use, ayi anógé aló uka, ayi alwérege ulwéré, ayi anyuú mmōó akwene yéé ayi alú menjō. Dényégé yéé menyéé ne ufōó bōó bimbō.

¹²⁻¹³ Me mbōó fō mansō mpa bōó abi alá pō bōó Esōwō wō. Elé Esōwō ne asōó mpa bwō. Bōó abi esé débōó mansō mpa bwō, élé ate aḡme abi alu né echomele bōó Jisōs. Ndere elúmbō, pyege ndere ásámé né mmu ḡwe Esōwō nnó, “Búge muú ubé yimbō atáné né geluáge nyú.”

6

Bōó Jisōs ájyéé fō ne ate né eso

¹ Ulannó muú nyú abōgé mpa ne nte menjme, ajyé ne ji né eso, nnó bōó abi alá afyéé metōó ne Jisōs wō ne ápa? Ulánnó déla jyefō né mbaá ate bōó Jisōs nnó ákwyé enyú. ² Dékaá fō nnó bōó Jisōs ne ápáne nye mpa bōó mme wō, Ne mbōgé enyú ne desō mpa bōó mme, ulannó enyú délá kaágé kwyé ukéké dépō né metōó metōó nyú? ³ Enyú dékaá nnó esé ne depáne nye mpa makiénné Esōwō, pō mbō? Mbōgé dékaá mbō, ebyennó esé dékágé kwyéé ukéké dépō fa né mme. ⁴ Ndere elúmbō, mechó ekwégé nnó déjye né mbaá bōó abi echomele bōó Jisōs ala sé nnó ebwō alú genó wō, nnó asō mpa nyú? ⁵ Me njógé mbō nnó mpyé mmye egbō enyú. Nnó yé muú ama apó né geluáge nyú ayi awyaá denḡa mankwyéé dépō ne ate aḡme nyú? ⁶ Elómé fō nnó nte menjme abōgé mechó ne nte, akpá ji ajyé né eso kpaá te aténégé né mbe ushu bōó abi alá áfyéé metōó ne Jisōs wō nnó asō mpa bwō.

⁷ Ndere enyú dékpáne ate déjye né echa eso, élere nnó enyú dékwe mé dédo uwya mme. Ulánnó muú akélege enyú mpa délá dékógé matōó? Ulánnó muú ányégé enyú

* **5:7** Elú wáwálé nnó: Né Ijip, Esōwō agaré bōó Isreli nnó, yéndé ula gepú áwa maá egónme áse manoó mii áta manombi nnó ekiénné negbo echwōgé ekōó upú bwō koóge. Wye gébé eyigémbō ntó, Esōwō agaré ebwō nnó bréd ayi ebwō átyege áfyégé fō yist (uka ebi upyéé bréd amualé) nnó ebwō ályá melo Ijip wáwá.

upwǎǎ délá dékógé matǎǎ? ⁸ Yémbǎ, nnó enyú délyaa bǎǎ ákélégé enyú mpa, ányégé enyú upwǎǎ, dékélégé bǎǎ mpa, dényéé bǎǎ upwǎǎ cháchá ne até aṇme nyú. ⁹ Kágé nnó bǎǎ ube ányéé fǎ gefwage Eṣǎwǎ. Ékágé muú ábwǎlé enyú, elú wǎwǎlé nnó bǎǎ abi ábélege ubele ne bǎǎ támetáme, abi ánógé áló uka, abi ákwene malǎ, até andé abi ábélege ne até, ¹⁰ yé bǎǎ abi ájóǎ ejǎ, abi ásee use, abi ányuú mmǎǎ akwéné, abi álwerege úlwéré, ne bǎǎ abi áfǎge unó bǎǎ. Ufǎǎ bǎǎ bina ako ányéé fǎ gefwage Eṣǎwǎ. ¹¹ Mbǎ ntó ne enyú abifǎ débǎ délú. Yémbǎ Eṣǎwǎ áshwǎné enyú né gabo ayi dépye délá bǎǎ ukpea. Aṣe enyú nnó delú cho né mbe ushu wuú. Apyembǎ, gétúgé utǎǎ bi Ata Jisǎs Kras apye ne utoó Mendoó Eṣǎwǎ.

Se menyammye wye nógé Eṣǎwǎ

¹² Muú fǎ ákágé jǎǎ nnó, “Nkágé pyé yéndégenó eyi gejií me.” Wǎwǎlé, yémbǎ kaa nnó unó ukouko fǎ wǎ uchwǎǎ né gelógálǎ wǎ. “Nkágé pyé yéndégenó eyi gejií me.” Yémbǎ nkágé lyaá fǎ nnó genó gefǎ gebǎǎ me deba, nla eké mefwǎ mbaá geji. ¹³ Muú ayifǎ ákágé jǎǎ aké, “Eṣǎwǎ akwyéé menyé nnó akpene né une ne akwyéé une nnó menyé akpene wye.” Wǎwǎlé, ne kágé nnó bií uma Eṣǎwǎ achǎǎ nyé une chónchó ne menyéé. Yémbǎ Eṣǎwǎ achyéé fǎ mekwaá menyammye nnó abelege ubele támetáme ne bǎǎ wǎ, achyéé mekwaá menyammye nnó asé menyammye yimbǎ anógé Ata Jisǎs. Ne elé Ata Jisǎs ne áchérege menyammye mekwaá. ¹⁴ Ne ndere Eṣǎwǎ asele uto bií apye Ata akwíle né negbo, mbǎ ntó ne áselé nyé utó bií apye esé dékwíle né negbo.

¹⁵ Enyú dékaa chánéné nnó menyammye nyú alú lé upó menyammye Kras. Nnó elómbǎ, nnó muú asé gepógé menyammye Kras acho ne menyammye mendée eno? Ube! Ékágé be fǎ mbǎ. ¹⁶ Enyú débǎ mankaa nnó mende achogé mmye ne mendée eno, ébwǎ ne mendée eno yimbǎ ákwé eké muú ama, wye ndere ásámé né mmu ḡwe Eṣǎwǎ nnó, “Ébwǎ apeá ákwé eké muú ama.” ¹⁷ Ne muú ayi áchómé mmye ne Ata, ébwǎ ne ji ábeé metǎǎ ema.

¹⁸ Lyágé mámbélége ubélé ne bǎǎ támetáme. Yéndé gabo chá ayi muú apyee, áchǎǎ fǎ menyammye wuú, yémbǎ muú ayi ábélege ubélé ne bǎǎ támetáme, achǎǎ bǎ lé menyammye awuú jimbǎǎ. ¹⁹ Enyú dékaa fǎ nnó menyammye nyú alú lé melú ujwǎlé Mendoó Ukpea wǎ? Elé Eṣǎwǎ ne afye enyú Mendoó Ukpea ewéna né mmye. Enyú ambǎǎ fǎ wǎ débǎǎ gemége nyú wǎ. ²⁰ Eṣǎwǎ ana enyú ne genó eyigé geṇeá gemǎ dǎǎ mamferé enyú né efwyale. Ndere elúmbǎ, ségé menyammye nyú dénógé Eṣǎwǎ.

7

Dépǎré neba

¹ Góge me nshuú enyú meko né dépǎ etiré enyú désamé me.

Elú galógálǎ nnó mende achogé yé mmye ne mendée. * ² Yémbǎ, té mbaá bǎǎ ábélege ubélé támetáme dǎǎ, élóme nnó yéndé mende ábá awuú mendée ne yéndé mendée ntó ábá awuú menǎ. ³ Ne mende abǎ fǎ manshya mendée wuú ubélé wǎ, ne mendée ntó abǎ fǎ manshya menǎ wuú ubélé wǎ. ⁴ Menyammye mendée apó fǎ awuú jimbǎǎ, alú lé ayi menǎ wuú. Ne menyammye mende apó ntó awuú jimbǎǎ, alú lé ayi mendée wuú. ⁵ Ndere elúmbǎ, ékágé nte ashya nte ubélé, ekosé nnó ébwǎ ákámege meko amá nnó alyaa kpé até né mboó gébé nnó anemmye mbaá Eṣǎwǎ. Ne gébé eyigémbǎ gékógé, ébwǎ abǎ mankére chónchó nnó ékágé danchǎmeló apye ébwǎ akpé né mmuameno gétúgé alá akágé gbaré mmye bwǎ.

⁶ Me njógé mbǎ, epǎfǎ nnó ḡmērege muú fǎ mekpǎ mme nnó abá neba, yémbǎ nchyege lé enyú majyee. ⁷ Metǎǎ ebǎ egǎǎ me nnó yéndémuú abe ukwa eké me. Yémbǎ yéndémuú awyaa éwuú echye ewé Eṣǎwǎ achyéé ji. Achyéé bǎǎ abifǎ eshye mampye géfǎgé genó eyigé na, achye abifǎ mampye eyigé na.

⁸ Mbaá bǎǎ abi alú ukwa, ne akwi andée, ngárege ébwǎ nnó, élóme nnó ébwǎ ábage fǎ neba, abe ukwa nkane me nlú. ⁹ Yémbǎ, mbǎgé ébwǎ ákágé gbaré fǎ menyammye

* **7:1** Elú wǎwǎlé nnó: Né gébége Pǎl, bǎǎ abifǎ né Kōrent áse nnó mamba neba álómé fǎ néndé muú ábage neba ábǎ fǎ gébé eyigé ákuú ḡwe, ne mangigé gejamége unó.

bwó, ábá neba. Néndé elú galógáló nnó ébwó ábá neba ne nnó ájwyegé mmye.

¹⁰ Né mbaá bós abi abané neba, nkpeage ébwó nnó, mendée abagé menó, ékágé alyaa menó wuú neba. Mejós ewé menjó mbó na, epófó me, elé Ata jimbós ne ajós; ¹¹ yémbó, mbógé mendée alyagé menó wuú neba; ábagé sé menó ayicha elá epó mbó wó, akéré mbaá menó wuú ébwó akwyéé depó. Ne ékágé menó ntó ábú mendée wuú né neba.

¹² Ne mbaá abifó abi abané bós abi alá áfyéé metós ne Kras wó, ngárége ébwó nnó yéndé menme ayi ábáné mendée ayi alá áfyéé metós ne Kras wó, mendée yimbo akámégé nnó ajwólégé ne ji, ékágé alyaa ji neba. Mejós ewé menjó mbó, étané membós né metós étané fó mbaá Ata wó. ¹³ Wyembó ntó, ne menme ayi ábáné menó ayi alá fyéé metós ne Kras wó alá abós fó manlyaa ji neba wó, mbógé menó yimbo akámégé nnó ajwólégé ne ji. ¹⁴ Me njógé mbó néndé, Éswó ajéé menó ayi alá fyéé metós ne Kras wó gétúgé mendée wuú áfyéé metós ne Kras. Ne ajéé ntó mendée ayi alá fyéé metós ne Kras wó gétúgé menó wuú áfyéé metós ne Kras. Mbógé elá pó mbó wó, Éswó aselé baá bwó eké baá bós abi alá kágé Éswó. Ne ndere elúmbó, Éswó asé baá bwó ndere bós bií. ¹⁵ Yémbó mbógé muú ayi alá fyéé metós ne Kras wó, aké akélege manlyaa neba ne muú ayi áfyéé metós ne Kras, ago ji ajye, néndé ébé epó ewé egbárége muú ayi áfyéé metós ne Kras nnó épye nnó alyaa ji neba. Éswó akú esé nnó débé né neso. ¹⁶ Wó mendée menó ayi ófyéé metós ne Kras kaá nnó getú jyéé ndófó menó wyé akágé fyéé metós ne Kras. Ne wó menó ayi ófyéé metós ne Kras kaá ntó nnó getú jyéé, ndófó mendée wyé akágé fyéé metós ne Kras.

Yéndémuú ábéé wyé ndere ji abó alu gemégé nnó Éswó akuú ji

¹⁷ Yéndémuú abé wyé ndere ji abó alú gébége Éswó akuú ji. Gé genó eyigé menlerégé né yéndé echomelé bós Jisós nnó apyégé mbó. ¹⁸ Mbógé asó mé muú nsó ne Éswó alé ku ji nnó abé muú awuú, ékágé ámuá mambi nnó asó ji nsó. Ne mbógé ntó nnó alú dansó wó nsó gébége Éswó akuú wó nnó abé muú awuú ómmyégé fó

nnó asó wó nsó. ¹⁹ Yé asó wó nsó, yé asó wó, ewémbó epye mechó wó. Genó eyigé genéá gepwós gelú elé nnó ónógé mabé Éswó. ²⁰ Ndere elúmbó, yéndémuú abé wyé ndere ji alú gébége Éswó akuú ji. ²¹ Nnó óbó alú memfwé gébége Éswó akuú wó nnó abé muú wuú? Ékágé achyéé gemé jyé efwyale getú eyigémbó. Yémbó, mbógé ógégé meti nnó óferégé gemé jyéé nnó óbége sé memfwé pyémbó. ²² Kaágé nnó yé muú abó alú lé memfwé ne Éswó akuú ji nnó abé muú wuú, né egbe ewé Ata apó mefwé. Elú ntó nnó muú ayi abó alá pó mefwé gébége Éswó akuú ji nnó abé muú awuú, alú mefwé mbaá Kras. ²³ Tégé nnó, Éswó ana enyú ne genó eyigé genéá gemé mamferé enyú né efwyale. Débégé fó afwé mbaá akwaá. ²⁴ Ndere elúmbó, yéndémuú abé wyé ne Éswó ndere ji abó alu, gemégé nnó Éswó akuú ji.

Andée abi alá ba anó wó ne akwi

²⁵ Ne gógé menjó depóre bós abi alú ubwéne. Genó eyigé me njógé mbó Jisós jimbós fó wó agáre me wó, yémbó ngárége enyú ndere muú ayi Ata ágéne me meshwé apye me nlú muú ayi enyú dékágé neré metós ne ji.

²⁶ Né úféré ba, elú galógáló nnó yéndémuú abé wyé ndere ji alú néndé efwyale eja nana dós. ²⁷ Muú ayi ábáne mendée ékágé alyaa mendée wuú neba. Ne muú ayi alá alú dambá mendée, ékágé akélé mendée mamba. ²⁸ Yé elé njógé mbó, mbógé muú abagé mendée apye fó gabo wó ne yé mesó mendée abagé menó apye fó gabo wó. Yémbó bós abi ábane neba, ágós efwyale. Ne nkélégé nnó mpye ékágé enyú dékpé né efwyale ewé ébwó ágené.

²⁹ Anme ba, góge mengaré enyú nnó gébé eyigé Éswó achyéé elá gachyéé gebye. Né getú eyigémbó, bós abi ábáné andée abé eké bós abi alá bá andée wó. ³⁰ Bós abi áwyaá mesome, abé eké bós abi alá pó ne mesome. Bós abi áwyaá nechóchó abé eké bós abi alá pó ne nechóchó. Ne bós abi ákène gese abé eké bós abi alá pó ne unó gese. ³¹ Muú ayi áwyaá utós mampye fa mme abé ndere muú ayi ala nere metós ne unó mme wó.

³² Ne nkélégé fó nnó genó gechyége enyú efwyale né metós. Muú ayi alá bá mendée

wó, afyée metó wuú mampye utó Ata Jisós, ne akélege nnó apyée utó bimbo gefó eyigé metó egó ji. ³³ Yémbó muú ayi ábané mendée anerege metó né unó mme, akélége elé nnó ápye unó bi metó egó mendée wuú. ³⁴ Ne gétú eyigémbó úféré bií ukwéné tyátyá. Wýembó ntó ne mendée ayi ábané menó anerege metó né unó mme gétúgé akélege mampye genó eyigé metó egó menó wuú. Yémbó mendée ayi álá lú dambá menó, áfyée lé metó mampye utó Esówa, ne áchyege gema jii geko mbaá Ata Jisós.

³⁵ Unó bi me njóge mbó na, úlú elé mampóó enyú, epófó nnó nshyaá nnó enyú dépyégé fó ubi wó, nkélége elé nnó dépyégé unó né meti ewé elu cho, défyé mekpo né depóre Ata.

³⁶ Muú akpégé gébwenégé mendée mambá, ne agégé nnó gébé eyigé ji alú mambá mendée yimbó gelegé koó, ne ji akágé gbaré fó mmye né depóre ubelé, apye ndere ji akélege abá mendée yimbó. Gabo apó mmu. ³⁷ Yémbó muú ajóge mé né metó wuú nnó ji ábané fó mandée ayi ji abó alú mambá, ne yé genógé fó gepó eyi géténé ji nnó abá mendée yimbó, mbógé ji akágé gbáré mmye jii né depóre ubelé, ashyagé nnó ábané fó mendée yimbó apye mechó melóméló. ³⁸ Ndere elúmbó, muú ayi ábané gembwénégé mendée ayi ji akpené mambá apye mechó melóméló. Ne muú ayi álá bá wó, apye mechó ewé elómé kpaá epwó amu.

³⁹ Mendée abó fó manlyaa menó wuú neba, abá menó yicha ewé menó wuú alú membe wó, ekosé nnó menó wuú agbogé ne ji akágé ba menó yicha ndere ji akélége. Ne menó yimbó abó mambé muú ayi afyée metó ne Kras. ⁴⁰ Ne yé lé menó wuú agbogé ji akágé ba ayicha, né metó wa nferé nnó eló nnó yé menó ayicha ábagé sé. Ne nferé nnó Mendoó Esówa ne echyégé me majye ami menchyége mbó.

8

Menó genó né gepóge bó Jisós elé gejee epófó defó

* **8:10** Elú wáwálé nnó: Né gepóge bó Kōrent, melu ewé ájéle nya aló uka elé gekpékpégé gepú eyi gewyaa gejamégé baá upú. Baá upú abifo elé abi bó ájwólegé anyéé menyé ne yéndémuú akage kpe mmu anye menyéé wyeé.

¹ Gógé me njó depóre menyéé ayi bó apye upé mbaá aló uka. Yéndémuú ajóge aké, “Esé déwyaá defó.” Ndere ajóge mbó, abó mankaá nnó défó dékage pye muú abwége mmye. Genó eyi gépye bó áwene né depóre Esówa elé gejee. ² Muú ayi aféré nnó ji akaá me yéndegenó chánchá, alú dankaa yé genó ndere ji abó alú mankaá. ³ Yémbó muú ayi agboó ne Esówa ji ne Esówa akaá ndere muú wuú.

⁴ Ndere elúmbó, déké déjógé mechó manyé menyéé ayi apyée upé mbaá aló uka, esé dékaá nnó aló uka, apó yé genó, ne nnó Esówa alú lé ama. ⁵ Yé lé unó úlú né mfaánebuú ne fá mme, ebi bó áséle nnó úlú bó Esówa abi bwó ne yé elé bó Esówa ne bó ata ájamé dó, ⁶ esé dékaá nnó Esówa alú lé ama. Ji alú Nte sé muú akwyé unó uko ne akwyé esé nnó dénógé ji. Ne déwyaá lé Ata ama ayi alú Jisós Kras muú unó uko ebi Esówa akwyéé ukéné ne ji. Ne ji ne achyégé esé genwá.

⁷ Yémbó bó Jisós ako fó wó ákaá nnó aló uka apó yé genó wó. Bó abifo abó ánógé aló uka kpaá te nnó mbógé ebwó anyégé menyéé ayi ápye upé mbaá aló uka, mató bwó ágáregé ebwó nnó alú nóge aló uka. Ne elé mató bwó ala bene wó, agare ebwó nnó apye gye. ⁸ Epófó gefógé menyéé ayi esé dényéé ne ápye esé débée kwókwólé ne Esówa. Delá dényéé ji wó yé genó gefó eyi genome esé gepó, yé dényéé ji apógé fó esé né meti fó.

⁹ Yémbó, sége yé gébé nnó ékágé dése ebwónyé ewé Esówa achye enyú nnó dényé yéndé gefógé menyéé, dépye anme abi álá ábené né depóre Esówa wó ákpare ákwe.

¹⁰ Néndé muú ayi álá ábéné né depóre Esówa wó, agégé ndere wó ayi ókaá genó, olú né ntoné aló uka ónyéé menyéé, ji ntó abó geji manyé menyéé ayi áchyeé mbaá aló uka. * ¹¹ Ne mbógé anyégé menyéé yimbó ebyennó wó muú ayi ókaá genó ócho genwáge menme wye ayi álá bené né depóre Esówa wó, muú Kras agboó ntó getú jii. ¹² Jpyége nte menme wye ayi álá ábéné né depóre Esówa wó, apyégé gabo né genó eyigé metó wuú égaré ji nnó gélú gyeé,

ebyennó ópyé ntó gabo mbaá Kras. ¹³ Ndere elúmbò, mbógé menyéé ayi me nyéé akágé pye menme wa apye gabo, nyéé sé ji kánká nnó ékágé mpye menme wa apye gabo.

9

Unó bi ángbá Jisós áwyaá ébwonye mampyé

¹ Me nwyaa ébwonye mampye yéndégenó eyigé gelu cho. Me nlú ngbá Jisós Kras, nkpa ame yá nge Ata sé Jisós wáwálé, ne enyú delu utóó bá bi mpyéé ndere Ata achyegé me eshye. ² Yé bós abifo álá ákaá nnó me nlú ngbá Kras wò, enyú ambós dékaá wáwálé nnó me nlú ngbá Jisós. Enyú delu gelo eyigé geleré nnó me nlú ngbá Jisós Kras.

³ Gená, ne menshúgé meko mbaá bós abi ákelégé manjós nnó me mpófó ngbá Kras. ⁴ Esé dékwané manse menyé ayi dényé mbaá bós né utóó ébi esé dépye. ⁵ Nnó esé dékwané fò mamba andée dékene ne ébwó ndere Pita ne ángbá Jisós abifo, ne ayme Ata Jisós ápye wó? ⁶ Waá nnó wylé esé ne Banabas ne débós mampye utóó ne amu sé gené dégé menyéé ayi dényéé? ⁷ Ndé muú be, ayi apye utóó, anyéé né mmu gebagé nkú jíí? Muú ayi apene genós eyi géwóme umpome abó manyé umpomé bi genós eyigémbò gewóme, wa mbò fò wó? Ne muú ayi ábáme mpò, abó manyú nebene mpò wa mbò fò wó?

⁸ Enyú déférégé fò nnó unó bí menjós mbò, utané lé né metós mekwaá. Mabé ayi Esòwò achyε Mosis agárege wye mbòntó. ⁹ Mabé ayi Esòwò achyεé Mosis aké, “Muú áwégé fò meno mpò ayi apyeé utóó né mekós gébége aké apyeé utóó né mmu mekós.” Ékágé esé déféré nnó Esòwò abó ajós mbò atóó lé ne mpò ejieji. ¹⁰ Nnó genó eyigé Esòwò ajós mbò getóó ne esé wó? Getóó ne esé wáwálé néndé muú ayi apené mbwé né mekós ne ayi aferege mbwé ébwó ako ánerégé matós nnó mbós mekós achyεge nye awuú bwó mbwé. ¹¹ Esé depé deparé Esòwò né matós nyú wye éké mbwé ayi muú apené né mekós, nnó elú mechò mebo ndere enyú dépóge esé ne unó bi menyammye sé ákelegé? ¹² Mbógé enyú déchyεge unó mbaá ate bós abifo bós abi áwyaá ntó ébwonye mansé ubi, nnó esé ntó dékwané

fò mansé unó eta nyú ébi ujamé upwós yé ébi bwó wó?

Yémbò, esé défyε fò eshyε mangií enyú ubi, yé lé delú cho mangií. Esé dégígé fò unó bina dékógé lé metós nnó ékágé dépye genó eyi gégbéé nnó bós awúgé fò abya Kras. ¹³ Enyú dékaá wáwálé nnó bós abi ápye utóó né mmu εcha upε Esòwò, áwú bwó menyéé átánégé lé εféé. Ne ampye upε abi apye upε né geluógé upéé Esòwò, áwú bwó menyéé ntó átánégé né menyéé upε ayi bós áchyεgé. ¹⁴ Wyεmbò ntó ne Kras Jisós agáre nnó bós abi agárege abya melóméló, áwú bwó menyéé abó mantanege lé né mbaá bós abi áwuú abya melóméló.

¹⁵ Yémbò, nlú danse ébwonye ewena mpyéé unó bi úlú cho mampye. Yé élé nsame mbò, nsamé fò nnó enyú déchyε me ubi. Elú galógáló nnó me nkpe ngbo lé mbya ayi ngarege abya melóméló nla nselé fò genó. ¹⁶ Me nke ngárege abya melóméló ewémbò epyéé fò nnó me ndogé ébwó εwóme, néndé élé utóó bá ébi me mbós mampye. Ne mbógé nla ngaré abya melóméló yina wó, ébós nye ne me. ¹⁷ Ebe nnó me mbós ne mbò njyaaá gemε ya nnó ngarege bós abya melóméló, me mbò nkelege nsa. Yémbò me mbós fò wó njyaaá gemε ya wó, élé Esòwò ne ajyaaá me ne áfyéé me utóó bíí né amu nnó mpyεgé. ¹⁸ Ne nsá wa alú nnó, né utóó bina? Ékosé metós megómégó ewé menwyaá gétúgé ngarege bós abya melóméló detú. Ngárege bós abya melóméló ngíge fò nnó achyεé me genó ndere muú ayi agarége abya melóméló ábós mangií.

¹⁹ Me mpó yé mefwé mbaá muú fò, yémbò nse gemε ya nkane mefwε mbaá bós ako nnó mpye gejamégé bós áfyε matós ne Kras. ²⁰ Me njyεgé mbaá ayi bós Jus alú, nkwe éké muú Jus nnó mpye ébwó áfyε metós ne Kras. Ne njyεgé ntó né mbaá ayi bós abi ákwólege mabε Mosis alú, nkwe éké muú ayi ákwólege mabε Mosis nnó mpye ébwó áfyε metós ne Kras, yé élé me nlá pó fò muú ayi ákwólégé mabε Mosis. ²¹ Njyεgé mbaá bós abi álá kágé mabε Mosis, nkwe éké muú bwó nnó mpye ébwó áfyéé metós ne Kras. Ne yé élé nlá nkwlégé mabε Mosis epófó nnó nkwlégé fò mabε Esòwò, nkwlé, néndé nkwlégé mabε Kras. ²² Njyεgé

mbaá bɔ́ abi alá lú dambene né depɔ́ré Ɛsɔ́wɔ́, nkwe eké muú bwɔ́ nnó mpye ebwɔ́ ábené né depɔ́ré Ɛsɔ́wɔ́. Me mbwólége yéndé gefógé muú né mati mako nnó ebégé kókógé mmye mpye yé abifo áfyé metɔ́ ne Kras.

²³ Memyeé unó bina uko nnó abya melóméló ajyégé mbe nnó meso gébé me ntó mbɔ́ mejeé ewé abya melóméló achwɔ́ ne ewú mbaá bɔ́ abi áfyéé matɔ́ ne ji.

²⁴ Enyú dékaá nnó mankwólé Ɛsɔ́wɔ́ alú eké metú gátélé. Bɔ́ abi ákpene wye ako álómege, yémbɔ́, élé muú ama ne abɔ́ nsa. Gétú eyigémbɔ́, kwólégé Ɛsɔ́wɔ́ chánéné nnó meso gébé débɔ́ nsa wye nkane muú ayi álómege gátélé abɔ́ nsa. ²⁵ Yéndémuú ayi ákpene né metu gátélé, asélé gébé, akpomé mmye né mati mako. Apye mbɔ́ nnó abɔ́ nsa, ne nsa yimbɔ́ alú ayi áchɔ́ge. Yémbɔ́ nsa ayi esé bɔ́ Ɛsɔ́wɔ́ débɔ́ nye alú lé nsa ayi alá chégé fɔ́ tɛ kwyakwya.

²⁶ Gétú eyigémbɔ́, ne me nlá nlómégé fɔ́ eké muú ayi alá pɔ́ ne genó eyigé anérége metɔ́ wye mambɔ́. Me mmye fɔ́ eké muú ayi amyéé umyéé adoó ukwekwe né mme detú. ²⁷ Mpye menyammye wa awuú ubalé nnó áwúgé ne me. Mpyeé mbɔ́ nnó ékágé me ngarége bɔ́ mekomejɔ́ Ɛsɔ́wɔ́ ebwɔ́ ábɔ́ nsa, membɔ́ nnó detu.

10

Pɔ́l akwelé mbeé mbaá bɔ́ Kōrent nnó ékágé ápye genó eyigé bɔ́ Isrēli ápye nya ágēne efwyale

¹ Anme ba, nkelege nnó enyú détége genó eyi gépye nya ne ukwene ante sé gébége ebwɔ́ ákené ne Mosis né mashwóné. Ndere ebwɔ́ akene ájyéé geko gebame ebwɔ́ ako ne ebwɔ́ ako áchyaá ebéé mega megélé né mme. ² Ndere gekó gébamé ebwɔ́, ne mánchyáa ayi ebwɔ́ áchyaá ebéé mega ewémbɔ́, elúmbɔ́ lé manaá Ɛsɔ́wɔ́ ne ebwɔ́ áwɔ́. Ne gefógé manaá ami ebwɔ́ áwɔ́ mbɔ́, mánléré nnó ebwɔ́ alú ankwólé Mosis. ³ Ebwɔ́ ako ányé gefógé menyéé ama ayi Ɛsɔ́wɔ́ achyéé ebwɔ́. ⁴ Ne ebwɔ́ áko ányú ntó manaá ami Ɛsɔ́wɔ́ achyéé ebwɔ́. Manaá mimbɔ́ matanege né etaravé ewé ekene ne ebwɔ́, ne etaravé ewémbɔ́ ebɔ́ elu lé Kras. *

⁵ Yé élé Ɛsɔ́wɔ́ álere ebwɔ́ galógáló mbɔ́, gejamégé ebwɔ́ ápye unó bi metɔ́ enywónége Ɛsɔ́wɔ́. Gétú eyigémbɔ́, Ɛsɔ́wɔ́ awá ebwɔ́, ne unkwɔ́ bwɔ́ ulá né mashwóné tyátyá.

⁶ Unó bi upyé mbɔ́ na, ulú élé manchyéé esé majyéé nnó ékágé esé débógé gejeé mampyége gabo ndere ukwene ante sé ábɔ́ ápyeé. ⁷ Dénógé fɔ́ aló uka ndere ebwɔ́ abifo ábɔ́ ápyeé. Asá né mmu nwe Ɛsɔ́wɔ́ nnó, “Ebwɔ́ ájwólé, ányéé, ányuú ne ákwilé mme aló mámbéné mabée né mbe ushu meló uka.” ⁸ Ékágé esé ntó débélégé ubélé ne bɔ́ tamétamé ndere ebwɔ́ abifo ábɔ́ ápyeé. Gétúge eyigémbɔ́, Ɛsɔ́wɔ́ apyé delé bɔ́ esaá meso eléé ágbo né bií uma. ⁹ Ékágé dékpélé Kras ndere ebwɔ́ abifo ábɔ́ ákpélé ji, gétú eyigémbɔ́ Ɛsɔ́wɔ́ ató mmye enó ebwɔ́ ágbo. ¹⁰ Ne dénmenégé fɔ́ Ɛsɔ́wɔ́ meso humm hummm ndere ebwɔ́ abifo ábɔ́ ápyeé ne ekiénné Ɛsɔ́wɔ́ ewé ewáné bɔ́ echwɔ́ wá ebwɔ́.

¹¹ Unó bina uko ebi upye nyá ne ebwɔ́ ulú lé mánkwélé bɔ́ mbée nnó ase gébé. Ne ásá ubi né mme nnó achyéé esé majyéé, esé abi delú mbɔ́ né gébé eyigé na, eyi alá gachyéé mme abyé.

¹² Ndere elúmbɔ́, yéndémuú ayi aféré nnó aténé chánéné, ase gébé nnó ékágé akwé gébége mmuámeno áchwógé eta wuú. ¹³ Kaágé nnó, yé mmuameno ayi achwɔ́ eta nyú ayi alá lú gachwɔ́ mbaá ate bɔ́ ápó. Ɛsɔ́wɔ́ alu muú ayi dékage líi mmye ne ji. Delíige mmye ne ji alyaágé fɔ́ nnó enyú dékpe né mmuámeno ayi apwɔ́ eshyéé nyú. Yémbɔ́, mmuámeno áchwógé eta nyú, Ɛsɔ́wɔ́ achyége enyú eshye ewé dékoge metɔ́ dépwɔ́ mmuámeno yimbɔ́.

¹⁴ Anme ba, ndere elúmbɔ́, boóge délya aló uka manógé. ¹⁵ Enyú delú bɔ́ abi dékágé genó, férége, dégené nno, mechó ewé me njɔ́ mbɔ́ elú wáwálé. ¹⁶ Esé déké déteé negbóné Kras chónchó, détamégé Ɛsɔ́wɔ́ né mmɔ́ ami. Ndere dépyeé mbɔ́, déchome mmye, dékarege amo manoó Kras. Ne déké denyéé ntó bréd ayi agyálé ubauba délerege nnó déchomé mbɔ́ntó mmye, dékarege menyammye Kras. ¹⁷ Yé élé esé abi denyéé ntó bréd yimbɔ́ déjamé,

* **10:4** Elú wáwálé nnó: Etáravé ewé ebɔ́ ekene nya ne bɔ́ Jus, élé Kras Jimbɔ́ ne ákene ne ebwɔ́.

ntó brəd yimbə alú lé ama. Ewéna eléré nnó esé ako décho mmye déla muú ama.

¹⁸ Tége gepəgé bəó Israeli, ebwə abi ányéé menyéé upé ayi ápye upé né mfaá geluógé upé, áchónége mmye ne Eṣəwə muú ebwə ánógé. ¹⁹ Ndé genó me njógé mbə fa? Nnó me njógé mbə lé nnó aló uka álú genó? Waá menyé ayi ápyéé upé mbaá aló uka ne álú genó? ²⁰ Ngba, me njógé fə mbə, njógé lé nnó upé ebíí bəó abi alá pə bəó Jus ápyéé mbaá aló uka, ápyéé mbə lé mbaá aló nchye apyéé fə mbaá Eṣəwə. Ne me nkelégé fə nnó enyú déchome mmye ne aló nchye. ²¹ Muú ákágé nyú fə mməó né amo Ata, ne ama anyúgé ntó mməó né amo aló nchye. Muú ákágé nyé fə ntó menyéé Ata ne gébé gema anyéagé menyéé aló nchye. ²² Ékágé esé dépye genó eyigé Eṣəwə ammye deboó. Nnó esé déwyaá eshye dépwə jì?

²³ Muú fə ákágé jógé aké, “Me nkáge pye yéndégenó eyi gejigé me metəó.” Elú wáwálé, yémbə, kaágé nnó, unó uko fə wə upoógé wəó. “Me nkáge pye yéndégenó eyi gejigé me metəó.” Yémbə kaá nnó unó uko fə wə upye muú awené wə. ²⁴ Yéndémuú aferégé mampye genó eyi gepógé ate aḡme, epófə eyi gepógé jimbií wə.

²⁵ Nyéagé yéndé menya ayi akpoó né gese. Déigé fə mbaá ayi menya yimbə atané. ²⁶ Néndé ása né ḡwe Eṣəwə nnó, “Eṣəwə ne abəó mme ne yéndégenó eyi gelú né mme.”

²⁷ Mbógé muú ayi alá afyéé metəó ne Kras wə, akúgé enyú menyéé déjyegé, nyéagé yéndégenó eyigé jì achyegé enyú. Déigé fə mbaá ayi menya yimbə atané nnó ékágé matəó nyú áchye enyú efwyale. ²⁸ Yémbə muú agáregé enyú nnó, “Menyéé yina elé ayi apyéé upé mbaá aló uka”, dényégé fə jì, nnó ékágé muú fə abə efwyale né metəó ásé nnó enyú dépye gabo. ²⁹ Me njógé mbə, épófə nnó nké enyú délyaa menyéé yimbə gétúgé dényégé débə efwyale né metəó. Njógé lé nnó delyaa manyé menyéé yimbə gétúgé dényégé muú yimbə abəó efwyale né metəó wuú. “Ulánnó me nlyáge genó eyigé me mbəó manyé gétúgé muú ayifə aferé nnó, ‘Muú anyegé alú gyéé’.” ³⁰ Mbógé me nchyege matame mbaá Eṣəwə gétúgé menyé ayi me nyéé, ulánnó muú áchəó

me mabə gétúgé menyéé ayi mbəó me mbe ntamé Eṣəwə ne me nlé nyé?”

³¹ Yémbə kaá nnó yéndégenó eyigé wə apyéé, yé wə ɔnyéé, yé ɔnyuú ɔbə mampye geji ndere gepyéé bəó áfegé Eṣəwə. ³² Se gébé nnó ékágé apye genó eyi gepyéé bəó apyéé gabo, yé bəó Jus, yé bəó Grek, yé echomele bəó Eṣəwə. ³³ Wyémbə ne me mmyéé nnó mpyéé metəó egógé yéndémuú né yéndégenó eyigé me mpye. Me nkelégé fə mampye genó eyi gepogé lé me mbií. Me mpye eyi gepogé bəó ndere Eṣəwə akágé feré ebwə né efwyale gabo.

11

¹ Ndere elúmbə, kwólégé ntó gekágé neke ya wye ndere me nkwalége eyige Kras.

Gefəó eyigé andée abəó mambə né echomele bəó Kras

² Me nfége enyú néndé déteé me né yéndégenó ne dépye unó wyeé ndere me mbə nleré enyú. ³ Yémbə nkelégé mampye enyú dékaá chánéné nnó Kras ne alú mekpo mbaá ande ako, mende ne alú mekpo mbaá mendée. Ne Eṣəwə alu ndere mekpo mbaá Kras. ⁴ Yéndé mende aké anenemmye né echomele bəó Kras, yé aké agarege mekomejəó ayi atane mbaá Mendoó Eṣəwə, akweregé mekpo wuú ebyennó achyegé mbə lé mekpo unəó mbaá muú kpaá wuú. ⁵ Ne yéndé mendée aké anenemmye, yé aké agarege mekomejəó ayi atane mbaá Eṣəwə alá akwere mekpo wuú wə, achyegé mbə elé mekpo unəó mbaá muú ayi alu ndere mekpo wuú. Alú wye eké akpalé jì mekpo. ⁶ Ndere elúmbə, mbəgé mendée akelégé fə mankwere mekpo wuú, ákpe ákpale mekpo wuú. Yémbə, mbəgé jì akaá nnó elú elé mekpo unəó eta wuú mankpale mekpo akwerege mekpo wuú. ⁷ Ne mende abə fə mankwere mekpo gébégé aké anenemmye wə. Néndé Eṣəwə akwyéé mende nnó ábé eké jimbəó, achyegé jì ḡgə. Yémbə mendée afyéé lé mende ḡgə mmye. ⁸ Néndé Eṣəwə ase fə membea mendée ne akwyéé mende wə, asé lé ayi mende ne akwyéé mendée. ⁹ Elú wye ndere Eṣəwə alá akwyéé fə mende gétúgé mendée wə. Akwyéé mendée gétúgé mende. ¹⁰ Gegé ula bi mendée abəó mankweré mekpo

wuú, manlerege nnó mende ne abóó uto né eta wuú. Apyegembó matóó asóó fó makiénné Eṣṣwá. ¹¹ Yé ndere elúmbá, esé abi défyéé matóó ne Kras, mendée abó fó mantene ushu ushu bíí wó. Abó mantene ne mende. Ne mende ntó abóó fó mante ushu ushu bíí wó. Abó mantene ne mendée. ¹² Yé lé asele membea mende ne akwyéé mendée, yé mende fó, apó fa mme ayi mendée alá byéé ji wó. Ne elé Eṣṣwá ne akwyéé unó uko.

¹³ Enyú ambóó déferege dégené nnó elómé fó nnó mendée anenemmye eta Eṣṣwá ewé alá we gebugendéé né mekpó wó. Elómbó? ¹⁴ Né mme yina, dége mbó nnó mende abege ne mejwe metyemetye, achyege mbó lé mekpó unóó né geme jíí, ¹⁵ ne nnó mendée abege ne mejwe metyemetye, efye ji ulóó né mmye. Néndé Eṣṣwá achye mendée mejwe ewémbó nnó ebe ndere genó eyi gekwerege ji mekpó. ¹⁶ Ne mbógé muú fó aké akelege manyéé mbeé né mecho ewe, mengarege ji nnó esé angba Kras depó sé ne gepó eyigé cha manleré ndere anógé Eṣṣwá yé machomele bóó Kras apó ne geji.

Bóó echomele Kras né Kōrent anyéé menyéé Ata né meti ewé elápó cho

¹⁷ Né mecho ewé me nchwóó ngaré enyú, nfege fó enyú, néndé enyú dechwógé chónchó ndere bóó Jisṣ, déchwó fó né galógáló, déchwóó mancho depó choó. ¹⁸ Ne genóge mbe gélú nnó, agaré me nnó enyú déchwóge chónchó né echomele nyú manógé Ata, déjwólege matoó matoó ne angya. Ekágé be wáwálé. ¹⁹ Angya ábó mambé metóó metóó nyú. Abegé mbó, ákágé nyé muú ayi akwólege Jisṣ wáwálé. ²⁰ Mengé mbó nnó gébége enyú déchwóge chónchó nnó dényéé menyéé Ata, yémbó ji fó wó enyú déchwóó manyéé wó. ²¹ Genó eyigé enyú depýéé gelu nnó, yéndémuú awenege manye menyéé awuú, atéé fó ate anme abifo. Ndere depýembó, abifo anyéé, anyuú akwene, abifo agboó mesa. ²² Chaá! Nnó enyú depó ne upú ebi enyú dékágé nyége menyéé, dényuú mmóó wyéé? Ne ulánnó enyú débyaá echomele bóó Eṣṣwá, déchyége mekpó unóó mbaá abi alá pó ne genó. Enyú dékelege nnó me mpyéé nnó

ne enyú? Dékelege memféé enyú né gefógé mecho ewé? Ngba, nkágé pye fó mbó.

Menyéé Ata Jisṣ

(Mat 26:26-30; Mak 14:22-26; Luk 22:14-20)

²³ Unó bi Ata alere me, ubi ne menlere enyú, nnó né utuú bi achyéé Ata Jisṣ mankwaá, abó ntó bréd, ²⁴ áchyége matame mbaá Eṣṣwá, agyá ntó bréd yimbó ubauba, ajóó aké, “Gége menyammye wa na, me nchyége né gétúge enyú yéndégébé déké dényé ji, pyége wyé na mantégé negbo na.” ²⁵ Wyémbó ntó ne gébége anere menyéé manye, abó amo ne mmóó mmu ajóó aké, “Amo yina alú gepó eyi gelere menomenyéé meke ewé Eṣṣwá anyéé ne enyú. Menomenyéé ewéna eké ne manoó ama. Ne yéndégébé déké dényuú mami, pyége wyémbó mantégé negbo na.” ²⁶ Ne yéndégébé enyú déké dényéé bréd yina, dényuú mmóó ami malú né mmu amo yina, dégarege mbó lé negbone Ata kpaá te ji achwó.

²⁷ Né gétú eyigé na, yéndémuú ayi anyéé bréd yina, anyuú mmóó ami na né meti ewé alá echyege enógé mbaá Ata, akwe mpa né metóó wuú néndé ábyaá mbó lé menyammye ne manoó Ata. ²⁸ Ndere elúmbó yéndémuú abó mbe áchére metóó wuú, ne anyéé bréd, anyuú mmóó ami malu né mmu amo. ²⁹ Néndé muú ayi anyéé bréd yina, anyuú mmóó mina alá kágé, fere nnó unó bina utené né menyammye Ata, akelege mbó lé efwyale né geme jíí. ³⁰ Gé ulá bí gejamégé bóó né metóó metóó nyú ameeé, abifo áwyaá gepwa ne abifo ntó agboó. ³¹ Yémbó esé débógé mbe déchérege matóó se chánéné, Ata achyege fó esé efwyale. ³² Eṣṣwá acherege depó etiré sé, agege nnó délu gyéé, apyéé menyammye sé awuú ubale nnó né bíí bi ji asóó mpa, achyege fó esé efwyale chónchó ne bóó abifo.

³³ Né gétú eyigémbó, anme ba, yéndégébé déchwóge chónchó manye menyéé Ata, debó mangile ate. ³⁴ Mbógé mesa aké ammye muú, abó mbe anyéé menyéé né gepú jíí, nnó gébége enyú dechwóge chónchó ekágé depýe genó eyigé Eṣṣwá achyége enyú efwyale. Ne depó etiré délaá, membóó nchwógé ngarege nyé enyú.

12

Εχھے εωέ Μendoó Ukpea εχھےγε

¹ Αημε ba, nana nkelege mampye ενυú dékaá chánéné deporé unó bi Mendoó Ukpea εχھےγε bós uto nnó ápyegé. ² Ενυú dékaá nnó gébége ενυú dela delú danfye matoó ne Jisós, anyua ενυú denó mewaa, dela nóge lé aló uka, unó bi ula ujóge mejó. ³ Nðere elúmba, nkelege mampye ενυú dékaá nnó yéndemuú ayi Mendoó Εσωω elú ne ji ajóge fós nnó, “Jisós obós wyé.” Ne ye muú fós ntó ákágé jó fós nnó, “Jisós ne alú Ata”, mbóge Mendoó Ukpea elá epó ne ji.

⁴ Kaágé ntó nnó unó bi Mendoó Ukpea εχھےγε bós uto nnó ápyege ulú ufós ufós. Yémba wyé lé Mendoó Ukpea εwú εma ne εχھےγε εbwó uto mampye unó bina uko. ⁵ Matoó ami εsé dépyéé mbaá Ata malu ufós ufós, yémba wyé lé Ata wu ama ne εsé ako dépyéé utós bíí. ⁶ Mati ayi εsé dépye utós mbaá Εσωω álú ufós ufós yémba wyé lé Εσωω wu ama ne apye utós né genwáge yéndemuú sé. ⁷ Mendoó Ukpea εχھےγε uto mbaá yéndemuú sé nnó dése ubi dépyege utós ebi upogé bós ako. ⁸ Mendoó Ukpea εχھےγε muú ayifó uto manjó mejó Εσωω ne denğa. Muú ayifó εχھےγε ji uto manlere unó bi Εσωω apye ji akaá. Wyé lé Mendoó Ukpea εwú εma ne εχھےγε εbwó utó mampye utós bina. ⁹ Mendoó Ukpea wú εma, εχھےγε muú ayifó utó mamfye metós ne Εσωω kpaá te ápyéé genó eyigé ji ágige. Muú ayifó εχھےγε ji utó mampye bós abi amee ufós ufós mameé átoógé. ¹⁰ Mendoó Ukpea εχھےγε muú ayifó utó mampye ufélekpa, muú ayifó εχھےγε ji utó mangarege genó eyigé getané mbaá Mendoó Εσωω. Ayifó εχھےγε ji utó mankaá unó bi utanege mbaá Mendoó Εσωω ne ebi ulá utanege fós mbaá Mendoó Εσωω. Ayifó εχھےγε ji utó manjó ufós mejó ebi yé jimboó alá kágé fós. Ne ayifó ntó εχھےγε utó mangare ulaá ufós mejó ebimbo. ¹¹ Unó bina uko elé wyé Mendoó Ukpea wú εma ne εχھےγε εsé utó nnó depyege ubi. Ne εχھےγε yéndemuú ebií utó cha ndere εwú ékélege.

Αηkwale Jisós álú éké upó menyammye uchaucha né menyammye ama

¹² Dékaá nnó menyammye mekwaá awyaá upó uchaucha. Ne yé elé upó menyammye ujame dós, ucho upye lé menyammye ama. Mbóntó ne Kras álú. ¹³ Εsé abifó delú bós Jus, abifó bós Grek. Bós abifó álú áfwe abifó ápó. Yémba gébége awyaá εsé manaá né utó Mendoó Ukpea εwémba εma, εsé ako dékwε éké menyammye ama ne Εσωω apye εsé ako dése Mendoó εma.

¹⁴ Ne dépεge menyammye mekwaá apó fós lé ne gepεge menyammye gema, awyaá upó gejame. ¹⁵ Dése nnó geka geke, “Me mpó fós gepεge menyammye néndé me mpó fós εbwá” εwémba epye fós nnó geji gebεge fós gepεge menyammye, waá epyeé? ¹⁶ Ne mbóge εtu éké, “Me mpó fós gepεge menyammye néndé me mpó fós dambonyi, εwémba epye fós nnó εwu ebεge gepóge menyammye, waá epyeé?” ¹⁷ Ne mbóge menyammye meko abe lé dambonyi jiji, mekwaá abo awuú mbo mbaá ne ndé? Ne mbóge menyammye meko ntó abe elé εtu εwuεwu mekwaá abo awuú mbo, gebε ne ndé? ¹⁸ Nðere elúmba, Εσωω akwyéé menyammye mekwaá né upóupó, ne abelé yéndé gepó ndere ji ákélege. ¹⁹ Ne mbóge upó bina uko uba ube lé gepó gema, menyammye abo abeé fós. ²⁰ Nðere elúmba, menyammye mekwaá awyaá upó gejame, yélé upó ujame menyammye álú elé ama.

²¹ Gétú eyigémba dambónyí ákágé jó fós ne εbwá nnó, “Ókágé poó fós me.” Yé mekpo ékágé jó fós ne uka nnó “Ókágé poó fós me.” ²² Yémba wáwálé álú nnó, upó menyammye ebifó ebi εsé déferé nnó upó ne εshyéé dékágé jwólé fós εwé ubi ula pó. ²³ Ne upó menyammye ebi εsé désele nnó upó ne énogé, ubi ne εsé dénóge dós. Ne ebi εsé déla kéle nnó ubi ube fuú ne εsé dékwerege chánéné, ²⁴ εwé déla dépye fós mbo, ne upó ebi ulóme dós. Yémba Εσωω achoné upó menyammye bina mbaá ama, ne achyéé énogé mbaá ebi ula upó ne énogé, ²⁵ nnó upó menyammye ubege fós ne angya, ucherege lé ate. ²⁶ Mbóge gepóge menyammye gema geké gegene εfwyale, ebifó uko ntó ugene εfwyale chónchó ne geji. Mbóge gepó gema gebεge ne énogé

εβίφο uko ntó ubeé ne nechóchó chónchó ne geji.

²⁷ Wyembó ntó ne menyammye Kras álú. Ne yéndémuú nyú alú gepoge menyammye wuú. ²⁸ Ne Εσωω achyεé yéndémuú gefógé utóó bií né echomele bós Kras. Ntoó eníné mbe elé ángbá Jisós, matoó apea elé bós ekpávε Εσωω, matoó uléε elé, anlere mekomejóó Εσωω. Ne abi akwólege elé bós abi apyεé ufelekpa, abi apyεé bós mameé atoóge, abi apogé bós, abi ápele ndere utóó Εσωω ukene, ne abi ajógé ufóó mejóó ufóó ufóó ebi εbwó ambós álá kágé. ²⁹ Nnó bós ako ne álú ángbá Kras? Ngba! Nnó bós ako ne álú bós ekpave Εσωω? Ngba! Nnó bós ako ne álú anlere mekomejóó Εσωω? Ngba! Nnó bós ako ne ápyεé ufélekpa? Ngba! ³⁰ Nnó bós ako ne ápyεé bós mameé atoógé? Ngba! Nnó bós ako ne ájógé ufóó mejóó ufóó ufóó? Ngba! Waá nnó bós ako ne ágarege ula ufóó mejóó bina? Ngba! ³¹ Yémbó, genó eyigé débós manere matós wye dós gelú nnó Εσωω achyε enyú unó bi ulóme dós upwós εβίφó.

Gógé me ngáre enyú meti ewé εlóme epwós mati ako.

13

Gejeé genεá gepwó unó uko

¹ Mbógé ébégé nnó me nkágé jóó ufóó mejóó mme meko ne ewé makiénné Εσωω, ne nlá mbós gejeé ne bós wó, mmpye lé mejóó détú éké kálánká yé éké ubyaubya. ² Yé εbe lé nnó Εσωω achyε me utó mangarege bós mekomejóó ayi atane eta wuú, ne yé nkaá unó Εσωω uko chónchó ne ebi úlú bibíí, ne yé mfyé lé metós wa ne Εσωω dós ndere ékágé pye me njós ne makwe nnó ákwilé malu bwó ájye né mbá yicha, ne nla mbós gejeé ne bós wó, mpó yé genó. ³ Ne yé nkpa lé unó bi me nwyaá uko nkáre mbaá ubya bós ne yé nchyε ntó lé gemε ya mbaá bós nnó ásó né mewε gétúgé depóre Εσωω, ne nla mbós gejeé ne bós wó mbós yé nsa fó.

⁴ Muú ayi abós gejeé ne bós ágbárege metós, ne apye galógáló ne bós ammye fós demboó, apó fós ne nepa, ne abwegé fós mmye. ⁵ Apyεé fós nenja. Apyε fós genó eyi gepoge lé jimbií, asós fós metós wáwá, ábélégé fós depó debodebo né metós. ⁶ Gefógé muú

yina, abεé fós ne nechóchó gébégé bós aké apyεé gabo. Abεé ne nechóchó gébégé bós aké apyεé genó eyi gelú cho wáwálé. ⁷ Muú ayi abós gejeé ne bós, abyaá depó debodebo deko etiré bós ápyεé, akamege nnó bós apye nye galógáló, anerege metós nnó εbwó akwórége nye gepógé bwó ne akoge metós né unó bi εbwó apye yéndégébé.

⁸ Muú ayi abós gejeé ne bós, agboó ne εbwó yéndégébé. Gébé gechwó nye eyigé uto ebi bós agárege genó eyigé getane mbaá Mendoó Εσωω ubyεé, uto bi bós ajógé ufóó mejóó ebi álá kágé ubyεé, uto bi bós ákage unó Εσωω uko ubyεé nye. ⁹ Néndé unó bi εsé dékaá, dékaá dénere wó, ne mekomejóó Εσωω ayi dégárege, dégarege fós ji dénere, ¹⁰ yémbó, gébé gékwónege nye eyigé Εσωω apye nye εsé dékaá unó bina uko. Ne unó bi déla dékaá denere wó, ubyεé nye.

¹¹ Gébége me nlú mamane, njógé mejóó éké mamane kós, nferege depó éké mamane kós ne mpyεé unó éké mamane kós. Ne nana ayi nlé mmye muú, nlyaa depore dembane. ¹² Εsé dégene unó nana mmye bomebome éké muú ayi apele unó né εφέε ewé elé εgenege chánéné. Yémbó gébé gechwó nye eyigé εsé détúúge ame dégene unó uko chánéné. Nana me nkaá fós unó uko nnere wó, yémbó gébé gebéε nye eyigé nkágé unó uko kpa, wye ndere Εσωω akaá me.

¹³ Mankwya mejóó ewé na alu nnó, unó úlú uléε ebi ula ubyεé te kwyakwya. Unó bina elé metós mamfyε ne Εσωω, manéré metós ne Jíí ne mambó gejeé. Yémbó genó eyi genεá né unó bina uléε elé gejeé.

14

Εchyε ewé Mendoó Ukpea εchyεge

¹ Mmyεge mambó gejeé ne ate, ne mamkpane ntó gechyεé nnó debó echyε ewé Mendoó Ukpea εchyεge cháchá echyεé ewé epye muú agarege genó eyigé getane mbaá Mendoó Εσωω. ² Néndé muú ayi ajógé mejóó ewé ji álá kágé, ajógé lé ne Εσωω ajógé fós ne akwaá, yé muú fós ákágé yé genó eyigé ji ajógé, néndé ajógé lé unó Εσωω ebi úlú bibíí ndere Mendoó Ukpea εchyεge ji eshyεé. ³ Ne yéndémuú ayi agarege mekomejóó ayi atanege mbaá Mendoó Εσωω, ajógé genó eyigé akwaá áwú, ne mejóó wuú epóge bós efyεé

εβωό εshyε ne ekwenege εβωό matōó. ⁴ Muú ayi ajógé mejōó εwé ji álá kágé, apógé lé gemε jií, ne muú ayi agarege mekomejōó ayi atane mbaá Εσωω apógé echomele bōó Kras.

⁵ Εbō εlōme nnó enyú ako déjógé mejōó ufōó ufōó εwé délá dékágé, yémbō menkelege nnó enyú dégárégé lé mekomejōó ayi atane mbaá Mendoó Εσωω. Muú ayi agarege mekomejōó ayi atane mbaá Mendoó Εσωω anea gemε apwōó ayi ajógé ufōó mejōó εbi ji álá ákágé. Εkosé nnó muú abεge ayi agarege ulaá mejōó εwémbo nnó apogé bōó echomele Jisōs. ⁶ Anμε ba, mbógé me nchwōge mbō mantame enyú, ne nké njógé lé ufōó mejōó εbi nla nkágé, εwémbo épógé mbō enyú nnó? Yémbō ngarege enyú, unó uke εbi Εσωω alere me, yé εbi ji apyε me nkaá, yé mekomejōó ayi atane εta wuú, yé εbelé manlere enyú mekomejōó Εσωω εwémbo ne elú genó eyi gepogé enyú.

⁷ Wyεmbō ntó ne elú ne unó mabeé nkane εmbya ne nenke unó bi ulá upó ne genwá. Muú aké afōmege εmbya, byōgebyōge yé aké akwele élé nenke byōgebyōge muú apyεmbō nnó ne akaá genó eyigé ji akwele? ⁸ Mbōntó ne mbá bee alú. Mbógé muú afōmege ji byōgebyōge, ndé muú akpomege mmyε manjyε bee? ⁹ Mbōntó ne elú ne enyú ambōó. Mbógé enyú deké dégarage mekomejōó né mejōó εwé délá dékágé ula, εpyεémbo nnó ne bōó ákaá genó eyigé enyú déjógé? Déké dépyεé mbō dechwōó gejulé nyú mme detu. ¹⁰ Elú wáwálé nnó ufōó mejōó uja fa mme ne yé εwé bōó ájógé élá épó ne ula épó. ¹¹ Yémbō, mbógé me nkágé fō ulaá mejōó εwé muú ajógé muú yimbō abεé menkεé menkεé εta wa ne mentó mbεé menkεé menkεé εta wuú. ¹² Ndere elúmbō, tεε mbaá enyú dékpane gechyéé mambō εchyε εwé Mendoó Ukpea εchyégé mmyégé nnó debō élé εchyε εwé εchyégé enyú uto mampógé echomele bōó Jisōs ewené.

¹³ Gétú eyigémbo, muú aké ajógé gefōgé mejōó εwé ji álá ákágé ula, anemmyε mbaá Εσωω nnó achyεé ji εchyéé εwé εchyégé ji uto mangáre ulaá gefōgé mejōó εwémbo.

¹⁴ Néndé, mbógé me nke nnemmyε

né ufōó mejōó εbi nla nkágé ula, nnene chónchó ne mendoó wá. Yémbō né metōó wa nkágé yé genó eyigé me njógé. ¹⁵ Ndere elúmbō, mēmpyε mbō nnó? Nane mpyεé, menene nyε mmyε ne mejōó εwé me nla nkágé ula yémbō nnene ntó mmyε ne mejōó εwé menkágé. Nkwane makwa né mejōó εwé menla nkágé ula nkwane ntó ne mejōó εwé nkágé. ¹⁶ Ne mbógé muú aké anemmyε choncho ne mendoó wuú afεge Εσωω né mejōó εwé ji álá kágé ula, εpyεmbō nnó ne muú ayi álá kágé depōré Εσωω akame aké, “Amēn” tε mbaá ji álá wuú fō geno eyigé ájoge. ¹⁷ Ékágé bε nnó wō otamege Εσωω chánéné yémbō epogé fō muú yifo cháchá.

¹⁸ Ntamege Εσωω nnó membōó njógé mejōó εwé nla nkágé mpwōó enyú ako. ¹⁹ Yémbō mbεge né mmu echomele bōó Jisōs, nkelége nnó njōó lé uchu uta εbī bōó ákágé ne nnó njógé uchu délé ufya εbī bōó álá ákágé ula.

²⁰ Anμε ba, déferege sé unó eké ambane. Bεgé kenékéné eké ambane abi álá kágé pyε gabo, ne fεrege unó eké bōó abi ábené. ²¹ Asa né mmu ηwε Εσωω nnó Εσωω aké, “Nsele nyε bōó malō ayicha abi ájógé ufōó mejōó εbichá, njōó mejōó ne bōó ba. Yémbō bōó ba áwuú fō genó eyigé me njógé ne εbωó.”

²² Ndere elúmbō, manjógé menjōó εwé muú álá kágé ula, alú élé gepō eyigé Εσωω alerege utoó bií mbaá bōó abi álá lu dafyεé metōó ne Jisōs Kras épó fō abi áfyεé metōó ne ji. Mangarége mekomejōó ayi atanege mbaá Εσωω, alú lé gepō eyigé Εσωω alerege utoó bi mbaá bōó abi áfyεé metōó ne Kras Jisōs épó fō mbaá abi álá fyεé metōó ne ji wō.

²³ Ndere elúmbō, mbógé echomele bōó Kras achwōgé mbaá ama, yéndémuú aké ajógé élé mejōó εwé muú álá ákágé, ne muú ayi álá ákágé depōré Εσωω, yé εbelé muú ayi álá áfyεé metōó ne Εσωω wō achwōgé εfεé, ajógé fō nnó enyú ako delú bōó ubwōó? ²⁴ Yémbō, yéndémuú nyú aké agarége mekomejōó ayi atane mbaá Εσωω, ne muú ayi álá ákágé fō depōre Εσωω yé ayi álá áfyεé metōó ne Εσωω wō achwōge εfεé gébé eyigémbo, jimboó ákágé chánéné nno ji alú pyε gabo né mbaá unó uko εbi

jimbó awuú enyú déjógé. Ne unó bi ji awuú upye nye ji akaá nnó akpene nye né unó mpa Esòwò. ²⁵ Mekomejò Esòwò ápye nye yéndégenó eyigé gelu bibií né metò wuú gelá gbàgà. Epyegembò ji atome nye mano mme anógé Esòwò ajòge aké, “Elú wáwálé nnó Esòwò alú metò metò nyú.”

Echomele bò Kras éndógé Esòwò né meti melóméló

²⁶ Añme ba, mecho ewéna elúmbò nnó? Elú nnó dechwágé chónchó né echomele bò Kras yéndémuú akpome mmye mampye genó eyigé Esòwò achye ji utó nnó apye. Muú ayi akágé ekwò mankwaá ákwaá, ayi akágé manlere bò mekomejò Esòwò álere. Ne ayi akaá genó eyigé Mendoó Esòwò eléré ji né ame gejya agaré. Muú ayi akaá manjò mejò ewé ji alá kaágé ajò, ne ayi akaá mangaré ula mejò ewémbò agare. Pyegé unó bina uko manpoógé echomele bò Kras. ²⁷ Enyú déchwágé né echomele bò Kras, déké ajógé mejò ewé muú alá kágé ula, déjógé fò bò ako, bò apea yé alé ne ákágé jò. Ne elò nnó muú ama ajógé ne nte ayi fò ajò. Ne gébége aké ajógé, muú yifò ntó agarege ulaá mejò ewémbò nnó bò ako ákage genó eyigé ji ajógé. ²⁸ Ne mbógé muú apó ayi agarege ulaá mejò ewémbò, bò abi ajógé mejò ewéna ákwene bòmbò né echomele bò Kras. Ajógé lé mejò ewémbò né metò bwó ne mbaá Esòwò. ²⁹ Yé bò ekpávè Esòwò, áké ágarege genó eyigé mekomejò ayi atane mbaá Mendoó Esòwò, elóme nnó bò apea yé alé ne ágarege. Ne áké ágarege bò abifò áfwórege genó eyigé ebwó ágarege manchere mbógé nnó getane mbaá Mendoó Esòwò. ³⁰ Yémbò mbógé muú aké agarégé genó eyigé Mendoó Esòwò élere ji ne Esòwò amágé lere genó eyigé fò mbaá nte menme, ayi alu téné achyéé gébé nnó ayi ajwólé ka ajò. ³¹ Néndé enyú ako dékágé gare mekomejò ayi átane mbaá Esòwò, nte agarege ne nte agare ne yéndémuú nyú ákágé nyé genó eyigé Esòwò agaré enyú ne enyú ako défyéé nye ate eshyéé. ³² Kaágé nnó bò ekpávè Esòwò awyaá eshye magbare mmye bwó, ágile téé gébé gekwanege ne ágare genó eyi getane mbaá Mendoó Esòwò. ³³ Esòwò achyéé ebwó

eshye nnó ápyé mbò néndé ji ákelege fò nnó dedorégé makpo ne ate, yémbò ákelege lé nnó débè nesò ne ate.

Wye ndere machomele bò Kras mako álu, ³⁴ andeé abò mambé nyameé né echomele bò Kras, néndé elóme fò nnó ebwó ábéné mano apwò ande. Abò manshule lé mmye bwó mme áwuú lé depò wuú ndere ásamé né ebe. ³⁵ Ne mbógé ebwó ákelege mankaá genó ágií anò bwó né mmu upú, néndé elú élé mekpò unó mbaá andeé manjógé mejò né echomele bò Kras.

³⁶ Wò, oh! Enyú défere nnó mekomejò Esòwò alá lé ne enyú? Waá wye lé enyú ambií ne déwuú mekomejò Esòwò? ³⁷ Mbógé muú aférége nnó ji alú muú ekpávè Esòwò, yé nnó Mendoó Esòwò ne eshyege ji eshye, abò mankaá nnó unó bi me nsame mbò eta nyú, élé Ata Jisòs Jimbò ne ajò. ³⁸ Ne muú alá áwuú ne genó eyigé menjò mbò na wó, Esòwò ntó akaáge wuú fò genó eyigé ji ajógé.

³⁹ Añme ba, ndere elúmbò, kpagé gechyéé mangarege mekomejò ayi atane mbaá Esòwò, ne dégbége fò bò manjò ufò mejò ebi alá kágé. ⁴⁰ Yémbò yéndégenó eyigé enyú dépyéé, pyegé geji chánéné, né meti ewé elú cho.

15

Abya melóméló ayi anjea gemé dò alú nnó Jisòs Kras agbo ne akwilé né negbo

¹ Añme ba, gógé mente enyú mecho abya melóméló yi me ngare nya enyú. Abya melóméló yina ne enyú déwuú défyéé matò wyeé, dégbare ji ne eshyéé. ² Elé gétúgé abya melóméló yina, ne Esòwò áférege nye enyú né efwyale gabo, mbógé déké dégbarege ji chánéné. Ela epó mbò wó, ebyennó metò ewé enyú défyéé ne Kras enó detú.

³ Unó bi agaré me, ubi ne me ngare enyú, ne menò genó né unó bina alú nnó Kras agbo gétúgé gabo ayi esé dépyéé wye ndere abò asame né mmu ñwe Esòwò nnó muú ayi Esòwò akwere ji ela gefwa agbo nye. ⁴ Agbógé anií ji, ne ndò eléé ekwónége akwilé né negbo wye ndere abò asame né mmu ñwe Esòwò. ⁵ Akwilégé né negbo, abò mbé alere mmye mbaá Pita, alere ntó mmye mbaá anjba bií áfyanéápeá. ⁶ Ewyagé ama

alere mmye mbaá ankwale bií gébé gema. Ankwale bií bina ája ápwā gelome mesoó usaá uta (500). Gejamé né geluage bwó álu abe te fina yé elé abifo ntó ágbó me ⁷ Gébé eyigé fō alere ntó mmye mbaá Jemsi ama alere ntó mbaá ángbá bií ako.

⁸ Me ne nlú kwyakwya muú ayi ji alere mmye eta wuú. Ndere áleré mmye né eta wa mbō, me nlú eké maá ayi ábyené ji mbalepo. ^{*} ⁹ Me njóó mbō néndé né geluage ángbá Jisōs me mpō yé muú fō. Nfuú yé muú ayi bōó ákuú me nnó ngbá Jisōs wó. Néndé nchyeé echomele bōó Esōwō efwyale dōó. ¹⁰ Yémbō gétúgē galógáló ayi Esōwō abo áleré me, apyé me nlú gefógē muú ayi me nlú mbō fina. Ne galógáló yimbō áno mme detú wó néndé mpye utó mpwóó ángbá Jisōs abifo ako. Utóó bi mēpye mbō, epófó lé né utó ba, ngba. Elé gétúgē galógáló wuú ne ji achyege me utó mampyege utó bina. ¹¹ Ndere elúmbō, yé ebe lé nnó me ne ngare enyú abya melóméló yé elé angba Jisōs abifo ne agarege, efwyale epó né mmu néndé esé ako dégarage lé genó gemaá. Ne genó geji ne enyú défyéé matóó wyéé.

Elú wáwálé nnó Esōwō apye nye bōó abi ágboó ákwilé né negbo

¹² Abya melóméló ayi esé dégarage enyú, alú nnó Esōwō apye Kras akwilé né negbo. Ne mbógē esé déké dégarage enyú mbō, ulannó enyú abifo déjógē nnó bōó abi ágboó ákwilege fō né negbo? ¹³ Mbógē ebe nnó bōó abi ágboó ákwilege fō né negbo, ebyennó yé Kras ntó akwilé fō né negbo wó. ¹⁴ Ne mbógē ebe ntó nnó Ji ákwile né negbo wó, ebyennó abya melóméló ayi esé dégarage enyú alú détú ne yé metóó ewé enyú défyéé ne Kras elú ntó détú. ¹⁵ Ne ebeé ntó nnó esé delú bōó ntesé gebyō mbaá Esōwō néndé esé dégarage bōó nnó Esōwō apye Kras akwilé né negbo. Yémbō, mbógē bōó abi ágboó ákwilege fō né negbo ebyennó Esōwō apye fō Kras akwilé né negbo wó. ¹⁶ Ne mbógē bōó abi ágboó ákwilege nye fō né negbo, ebyennó yé ebelé Esōwō apyéé fō Kras akwile né negbo wó. ¹⁷ Ne mbógē Esōwō apye fō Kras akwilé né negbo wó, ebyennó metóó ewé enyú défyéé ne Kras elú détú ne Esōwō

alu danjinte gabo nyú. ¹⁸ Ne ebeé ntó nnó bōó abi áfyē matóó ne Kras ne álé gbo, áno mme detú. ¹⁹ Ne mbógē esé déneré elé metóó nnó Kras apógē nye esé wyē le né genwáge se fa mme, mmyeké esé delú bōó abi meshwē awese ájame ápwóó ayi yéndémuú.

²⁰ Yémbō, Esōwō apye Kras akwilé né negbo wáwálé. Né gégluágē bōó abi agboó, Kras ne alú muú mbē ayi Esōwō apyéé ji akwile né negbo, manlere nnó Esōwō apyéé nye bōó abi ágboó ákwilé né negbo. ²¹ Muú ama ne apye negbo nekpene fa mme, wyēmbō ntó ne muú ama apye nnó bōó ákwilé né negbo. ²² Bōó ágboó gétúgē alú upyāne Adam, wyēmbō ntó ne Esōwō achyege nye genwā eyi gekē mbaá bōó gétúgē áchomé mmye ne Kras. ²³ Yémbō unó bina uko upyé nye, yé eyigé ndé né eji gébé: Kras ne alú muú ayi abōó mbē akwilé né negbo, ne gébé né ji akerege nye meso fa mme, bōó abi áchome mmye ne ji ákwilé né negbo. ²⁴ Unó bina uko ukóge, mme abyéé nye, gébé né Kras ammyégē me apwógē unó uko ebi uwyāá uto fa mme ne ebi mfaánebuú. Ne aselé nye gefwa geko áchyeé mbaá Nte wuú Esōwō. ²⁵ Nana Kras agbarege nye gefwa jí kpaá té ji ammye nye apwō bōó máwámé bií ako. ²⁶ Kwyakwya muú máwámé ayi áchōó nye elé negbo. ²⁷ Wyē ndere ásame né mmu nwe Esōwō nnó, “Esōwō afyē unó uko né amu jíí.” Ajógē nnó, “Afyē unó uko né amu jíí”, elere gbógōnō nnó Esōwō jimbōó apófó né geluage “unó uko” ebi ji afyéé né amu Jisōs. ²⁸ Gébé né Esōwō afyēge unó uko né amu Kras, Ji Maá Esōwō, afyē nye ntó gemé jíí né amu Esōwō muú abo afyéé unó uko né amu jíí nnó Esōwō mbií ne ágbárege gefwa, muú ayicha ábé né sé eke Ji.

²⁹ Mbógē bōó abi ágboó ákwilé né negbo, ula bi áwyage bōó manaá Esōwō gétúgē bwó utene nnó? Mbógē bōó abi ágboó ákwilé né negbo, chacha, abi áwyāá bwó manaá gétúgē bwó áferé nnó? ³⁰ Ne ulannó ne esé défyéé gemége se ne efwyale yéndégébé? ³¹ Anme ba, me ngéne manoó negbo yéndégébé. Genó eyi gepye

^{*} **15:8** Elú wáwálé nnó: Né melu nwe ewéna, Pól alerége bōó ákaá nnó, ji apó fō né geluágē ángbá abi Jisōs abo ajyāá gébé né alú fa mme.

menjɔ́ mbɔ élé gempɔ́ge ɛyi nwyaá nnó utó bi mpyéé eta nyú upye enyú décho mmye ne Ata sé Kras Jisɔ́s. ³² Gébégé me nlú né gebagé mewaá Efesɔ́s bɔ́ áchyé me gejamégé efwyale. Elú eké me mmye élé ne menya mewaá. Mbógé mferere ndere akwaá áferege, awa nsa ayi mbɔ́ né ummye bina alú efó? Ne mbógé bɔ́ ákwilé gé fɔ́ né negbo, “Gɔ́ge dényégé, dényúgé éla gachyéé dégbo.”

³³ Dékamege muú fɔ́ abwólé enyú. Déchoge gekagé neke ne bɔ́ abi áwyaá gepɔ́ gebogebo, enyú ntó débée nye ne gepɔ́ gebogebo. † ³⁴ Kerége né défɔ́ nyú, dépyégé sé gabo. Ngembɔ́ nnó enyú abifɔ́ dékage fɔ́ Esɔ́wɔ́ cháchá. Menjógé mbɔ́ nnó mpye mekpɔ́ unɔ́ egbaré enyú.

Gefógé menyammye ayi bɔ́ abi ákwilé gé né negbo ábée ne ji

³⁵ Muú fɔ́ ákage gií aké, “Esɔ́wɔ́ apyéé mbɔ́ bɔ́ abi agboó ákwilé né negbo nnó? Ndé gefógé menyammye ayi ébwɔ́ ákwilé gé ne ji?” ³⁶ Muú ayi agige gefoge nkwe yina alú genkekenégé muú. Dékaá fɔ́ nnó ápégé mbwe né mme ábɔ́ kpé mbe apwane ne achií wó? ³⁷ Genó ɛyigé muú apene né mme, gebée cha ne ɛyi gewene mé. Ékágé be mbeé nchi yélé mbeé mbwe ayicha. ³⁸ Ne Esɔ́wɔ́ achyége yéndé mbeé mbwe gekwógé menyammye ndere ji akelege. Ne yéndé mbeé mbwe awya gefógé menyammye wuú.

³⁹ Unó bi uwyaá genwá ubée fɔ́ ne gefoge menyammye gemaá. Akwaá áwya gefógé menyammye áwú bwɔ́ cha, menya áwú bwɔ́ cha, meshuú ewyaá gefoge menyammye awé bwɔ́ cha ne dénywone déwya gefoge menyammye áwé bwɔ́ cha.

⁴⁰ Menyammye unó bi ulú né mfaánebuú álú ufɔ́ ufɔ́ ne ayi unó bi ulú fa mme alú ntó ufɔ́ ufɔ́. Uló unó bi mfaánebuú ulú cha ne uló unó bi fa mme. ⁴¹ Nméé ewyaá ébi gefoge uló cha, mfaá awya ébi gefógé uló cha, ambe ntó áwyaá ɛyigé bwɔ́ gefógé uló cha ne yéndé membe awya wye ébi gefógé uló cha.

⁴² Mbɔ́ntó ne ébée ne bɔ́ abi Esɔ́wɔ́ apyéé nye bwɔ́ ákwilé né negbo. Anígé

muú, menyammye wuú apwanegé, ne gébégé Esɔ́wɔ́ apyége ji ákwilé gé né negbo menyammye yimbɔ́ apwanegé sé té kwyakwya. ⁴³ Anígé ji alóme sé mampé amé wye ne apó fɔ́ ne uto. Yémbɔ́, gébégé Esɔ́wɔ́ apyége ji ákwilé gé né negbo ábée melóméló ne uto. ⁴⁴ Anígé ji ndere genóge mme yina, yémbɔ́ gébégé Esɔ́wɔ́ apyége ji ákwilé gé né negbo ábée genó ɛyigé melu ewé Esɔ́wɔ́ alu. Mbógé menyammye ayi mme yina alu, ébyennó ayi melu ewé Esɔ́wɔ́ ntó alu. ⁴⁵ Elu wye ndere asame né mmu nwe Esɔ́wɔ́ nnó, “Esɔ́wɔ́ akwye Adam muú mbe, achyéé ji genwá”; yémbɔ́ Adam ayi kwyakwya alú Mendoó ewé echyége genwá. Adam yina élé Kras. ⁴⁶ Gefoge menyammye ayi melu Esɔ́wɔ́ fɔ́ wó esé débɔ́ mbe dewyaá wó, élé ayi mme yina. Ne ayi débé nye ne ji élé ayi melu Esɔ́wɔ́. ⁴⁷ Esɔ́wɔ́ akwye Adam muú mbe ne usɔ́ ne ayi kwyakwya atane né mfaánebuú. ‡ ⁴⁸ Bɔ́ mme meko álú wye eké muú mbe ayi Esɔ́wɔ́ akwye ne usɔ́. Wyémbɔ́ ntó ne bɔ́ abi ájyéé mfaánebuú ábée nye ne menyammye eké ayi muú ayi atané mfaánebuú. ⁴⁹ Nana menyammye sé alú wye eké ayi Adam muú ákwye ji ne usɔ́, ne bií umaá débée nye eké Kras muú atane mfaánebuú.

⁵⁰ Anme ba, ngarege enyú nnó gefoge menyammye ayi esé déwyaá mbɔ́ nana ákwane fɔ́ mambé né melu ewé Esɔ́wɔ́ ágbarége gefwa ji wó. Ne genó ɛyi gegboó gekágé nyéé fɔ́ getee genó ɛyi geláge gboó.

⁵¹ Gógé me ngare enyú genó ɛyigé enyú délá délu dankaá. Esé ako dégboó nye fɔ́, Esɔ́wɔ́ akworege nye esé ako, achyéé esé menyammye meke. ⁵² Gébégé áfomege mbá Esɔ́wɔ́, Esɔ́wɔ́ akworege nye esé mbélépó, gemége nnó muú ábyɔ́ amé ánéné. Afomege mbá yimbɔ́ bɔ́ echomele Esɔ́wɔ́ abi ágboó ákwilé gé nye né negbo, ne ébwɔ́ ámagé gboó sé. Gébé ɛyigémbɔ́ ne esé ako dékworege. ⁵³ Ne menyammye sé ayi áchóge ábɔ́ mankwore ála ayi alá chóge ne menyammye ayi ágboó ábɔ́ mankworé ála ayi alá gboó. ⁵⁴ Ne gébégé menyammye se yina ayi áchóge, álagé ayi alá chóge fɔ́, ne menyammye sé yina ayi ágboó álagé ayi alá ágboó sé: genó ɛyigé asame né mmu

† 15:33 Elú wáwálé nnó: Melu nwe ewena etané né mmu nwe Isaiah. ‡ 15:47 Elú wáwálé nnó: Adam ayi ájógé mbɔ́ élé Jisɔ́s.

ηωε Εσωω gebεέ wáwálé ndere asame nnó, “Εσωω apwá negbo, utoó negbo ubyεέ.”

⁵⁵ “Wóó òh negbo, uto byε εbi ówáne bóó ulε?”

Wóó òh negbo uto εbi wá ópyε bóó awuú ubalé ulε?”

⁵⁶ Negbo newáne εsé gétúgέ gabo ayi εsé dépyεέ. Ne élé mabe ayi Εσωω achyεέ ne ápyεέ εsé dékaá genó eyigέ gabo yimbo alu, ne gabo afwánege εsé. ⁵⁷ Yέmbo matame mabe ne Εσωω muú achyεgέ εsé uto nnó démmyε dépwá gabo ne negbo gétúgέ défyεέ matóó ne Ata Jisós Kras.

⁵⁸ Ndere elúmbó, aηme ba tέnege ne εshyε, dékamege genóge fó genyίge enyú matóó, pyεge wyε utóó Ata ne matóó nyú mako néndé dékaá nnó utóó bi dépyεέ né mabo ata únómé fó mme detú.

16

Εchye εwέ áchyεge mampoó εchomele bóó Kras né Jerosale

¹ Góge meshuú enyú meko né mecho ηka eyi enyú déchwóó mampoó bóó Εσωω né gebage mewaá Judiya. Me nkelege nnó enyú ntó dépyε wyε ndere me mbó ngaré εchomele bóó Kras né meló Galasiya nnó apyε. ² Yéndé bií uwyaá, yéndemuú nyú afere ékéke ηka né eyi ji áwyaá, ákwyεέ ábelé chánchá, ékágé gebégé menchwóge ne bóó ammyεge manchwóge unó. ³ Ne gebégé menchwóge nsame nyε ηωε nchyεé ne bóó abi enyú déjyaá nnó ákpa εchye nyú ájyε ne ewú né Jerosale. ⁴ Ne mbógé εb nnó mentó nyjεέ, εbwó ákwóle me déjyε ulua.

Pól asó mala neke

⁵ Ne menké nchwó gé enyú, nkogé né gebagé mewaá Masedonia, néndé mbele umεé ba nnó nkóge kpε ewúmbó ne nkwóne εta nyú. ⁶ Nchwóge mbelege nyε mboó ndó ne enyú ndófó nshwóne yina abyεé nyε me ewúmbó nnó enyú dépoó me, nyjεé mbaá ayi nkelege manjyεέ. ⁷ Nkelege fó nnó me nchwóge mangé enyú nkoóge tenétεné. Mbelé umεé nnó Ata akamege nchwóge mbelé mboó ndó ne enyú.

⁸ Ndere elúmbó, mbelege fa né Εfesós kpaá te gébé eyigέ ányεέ epaá ewé Pentikos εbáné me. ⁹ Néndé Ata anene me meti fuú nnó mpyε gekpekpεgέ utóó fana. Yέmbo

gejamégé bóó mawame amuame mamgbε me meti.

¹⁰ Mbógé Timóti achwóge bane enyú, sége ji chánéné ékágé ji abε ne εfó né metóó metóó nyú, néndé ji ntó apyε utóó Εσωω wyε ndere me. ¹¹ Ndere elúmbó, ékágé muú fó abya ji, poóge ji akε chánéné, áchwó agε me néndé amε aya alú meti mangε ji ne aηme abifó.

¹² Εgbe εwé Apolos nkpea ji ndóndó ne ndó nnó akε ne aηme abifó achwó agε enyú, yέmbo elú éké ékwane fó ji manchwó nana wó. Agége meti achwóó nyε.

Kwyakwya mejóó

¹³ Bége amε mekpo fuú, tenege ne εshyε né unó Kras εbi enyú dékame ne ubi. Yéndégenó eyigέ enyú dépyεέ, fyεge wyε metóó ne Kras, défage yé genó, ne tenegege ne εshyε. ¹⁴ Ne yéndégeno eyigέ depyεέ, bóge gejeé né mmu matóó nyú.

¹⁵ Ne aηme ba, dékaá nnó gebégé me ngare mekomejóó né Akaya, Stefanas ne bóó abi alu né gepú jií ne abóó mbe afyεé metóó ne Kras ne achyεέ ntó gemé gebwó geko mampoógé bóó Εσωω. ¹⁶ Ne nchyεge enyú majyεé nnó déwúgέ ne ufóó bóó bina, dépyεέ utóó ne εbwó ne yéndemuú ayi apyεέ utóó ndere εbwó apyεέ.

¹⁷ Metóó εgáó mme gétúgέ Stefanas εbwó ne Fátunatos ne Akaikos áchwóó fa. Εbwó ápoó me wyε ndere mbógé enyú débó débε fa dépoge me. ¹⁸ Εbwó áfyε me εshyε wyε ndere áfyεé enyú ntó εshyε. Chyεgέ enógé mbaá ufóó bóó bina.

¹⁹ Machomele bóó Kras ayi álú né gebage mewaá Εsya álóó enyú matame. Akwila ne Priska chónchó ne εchomele bóó Kras ewé elú né gepúgέ bwó aké me ntame enyú bóó Ata chánéné. ²⁰ Aηme bi álú wéna ako álóó enyú matame. Yéndemuú nyú átame nte, atyaá ji.

²¹ Me Pól ne nsame matame mina ne εbwó wa me mbóó.

²² Mbógé muú abóó fó gejeé ne Ata Jisós Kras, ube ube ne ji. Nnεnemmyε nnó Ata se Jisós Kras achwó wáwá.

²³ Nnεnemmyε nnó Ata Jisós alere enyú galógáló.

²⁴ Me mbóó gejeé ne enyú ako néndé εsé ako décho mmyε ne Kras Jisós. Amen.

Ŋwe ayi agbeé ŋwe epeá eyi Pól **ásamé mbaá echomele bɔ́** **Kras né** **Kōrent**

Pól atamege Eṣṣwɔ ne anenemmye gétúgɛ echomele bɔ́ Jisɔs né Kōrent

¹ Me Pól muú Eṣṣwɔ ajyaa nnó mbe ngbá Kras Jisɔs ndere ji akẹ́lege, ne nsamé ŋwe yina. Eṣé ne menme sé Timoti délɔ́ enyú matame. Ntómé ŋwe yina eta nyú echomelé bɔ́ Jisɔs né melɔ́ Kōrent ne bɔ́ Eṣṣwɔ ako abi álú né gebagé mewaá Akaya. ² Nnenemmye nnó Nte sé Eṣṣwɔ ne Ata Jisɔs Kras álerégé enyú galógáló ne ápye enyú débɛ nesɔ ne ate.

Eṣṣwɔ afyɛ́ bɔ́ metɔ́ né mati mako ayi agene efwyale

³ Détamégé Eṣṣwɔ muú alu Eṣṣwɔ ne nte Ata sé Jisɔs Kras. Ji alú nte ayi ágené bɔ́ meshwe, ne Eṣṣwɔ muú afyɛ́ bɔ́ metɔ́ matimati. ⁴ Ji afyɛ́ esé metɔ́ né yéndé efwyale ewé esé dégene nnó esé ntó dékaá ndere défyɛ́ bɔ́ abi ágené efwyale metɔ́. Déké défyɛ́ ebwɔ metɔ́, défyɛ́ ebwɔ metɔ́ wye ndere Eṣṣwɔ afyɛ́ esé. ⁵ Wye ndere esé dégené efwyale dɔ́ gétúgɛ déchome mmye ne Kras, mbɔ́ntó ne Eṣṣwɔ afyɛ́ esé metɔ́ gbene gétúgɛ déchome mmye ne Kras. ⁶ Ndere elúmbɔ, mbágé esé déké dégené efwyale, elú lé nnó Eṣṣwɔ afyɛ́ lé enyú metɔ́ ne nnó aferé enyú né efwyale gabo. Ne mbágé Eṣṣwɔ afyɛ́ esé metɔ́ elú lé nnó esé ntó défyɛ́ enyú metɔ́ ne nnó enyú debɔ eshye dékógé metɔ́ dégene gefógé efwyale ewé esé dégené. ⁷ Metɔ́ ewé esé déneré ne enyú enyigé fɔ́ néndé dékaá nnó ndere enyú dégené efwyale ne esé chóncho, Eṣṣwɔ áfyɛ́ nye ntó enyú metɔ́ wye ndere áfyɛ́ esé.

⁸ Anme sé, dékẹ́legé enyú dékaá gefógé efwyale ewé esé dégené né gebagé mewaá Eṣya. Eṣé dékpe né efwyale ewé epwɔ́ esé mamkpa ne epye esé debɔ defere metɔ́ nnó débɛ́ sé abe. ⁹ Ebó elú wye eké lé mpa ne asɔ́ nnó ábó manwa esé. Yémbɔ ewena epye nnó ekágé esé déliigé mmye ne gemage sé ambɔ́, déligé elé mmye ne Eṣṣwɔ muú

apye bɔ́ ákwilegé né negbo. ¹⁰ Ji aferé esé né manoó negbo. Ji aferege nye wye esé né efwyale. Ne esé déneré metɔ́ ne ji nnó aferge nye wye esé né efwyale ferege. ¹¹ Enyú ntó pógé dénenemmye gétúgɛ sé. Dépyegé mbɔ, gejamégé bɔ́ anené nye mmye gétúgɛ esé ne Eṣṣwɔ awuú nye mmyemenene eyi mbɔ aleré esé galógáló ne gejamégé bɔ́ atamege nye ji gétúgɛ galógáló ayi ji áleré esé.

Ula bi Pól ákwɔre ndɔ́ neke nii álá ma jye sé né Kōrent wɔ́

¹² Genó eyigé esé dedoó ebwɔ ewome gelú nnó, matɔ́ sé ágarage esé nnó délú pópó né yéndegenó eyigé esé dépyɛ́ fa mme, chacha gébégé délú ne enyú, ne déjógé wye wáwálé. Eṣé délií fɔ́ mmye né dénгарé ákwaá wɔ́, délií lé mmye né utó bi utanegé né galógáló ayi Eṣṣwɔ álerage esé. ¹³ Genó eyigé esé désame né eta enyú élé genó eyi gelú esé metɔ́ débií genó wɔ́. Yé élé enyú dela dékaá gefoge bɔ́ abi esé délu chanéné wɔ́, esé déneré metɔ́ nnó bií uma enyú dékágé nye esé chánéné. ¹⁴ Ne né bií bi Ata sé Jisɔs Kras achwɔ́, dedoó nye ebwɔ ewomé gétúgɛ sé wye ndere esé ntó dedoó nye ebwɔ ewome gétúgɛ nyú.

¹⁵ Ndere nwaya umɛ bina né metɔ́, me mbɔ nshuú me nnó nchwɔ́ nge enyú, nnó enyú debɔ mejé magbe apea. ¹⁶ Me mbɔ nshuú mange enyú gébégé nké jyɛ́ Masedonia ne gébégé me nké nkeregé meso nnó enyú dépoó me njye né gebágé mewaá Judiya. ¹⁷ Ndere me nshuú mbɔ nla chwɔ́ sé wɔ́, nnó me mbɔ ndoó mbɔ lé manaá ndoó mawé? Waá nnó me nlú mbɔ élé eké muú mme, muú ákámege “Eeh! Eeh” ne “Ŋgba! Ŋgba” gébé gemaá? ¹⁸ Te mbaá Eṣṣwɔ agarege wáwálé mekomejɔ́ ayi esé degare enyú ápó nya fɔ́ “Eeh ne ŋgba.” ¹⁹ Jisɔs Kras Maá Eṣṣwɔ muú Silas, Timoti ne me degaré enyú abya wuú ápó fɔ́ muú ayi ajógé eeh ne ŋgba gébé gemaá. Ji alú lé “Eeh” ayi Eṣṣwɔ. ²⁰ Jisɔs ne alu muú ayi alerége nnó Eṣṣwɔ akame nnó, “Eeh” né mbaá yéndegenó eyi ji anyémeno. Ge ula bi esé déjógé nnó, “Amen” né mabɔ Jisɔs ne déchyegé ŋgɔ mbaá Eṣṣwɔ mbɔ. ²¹ Eṣṣwɔ Jimbɔ́ ne apye esé ne enyú chóncho détené ne eshye ndere déchome mmye ne Kras. Ji ne afyɛ́ esé

nnó debe bɔ́ bií, ²² ndere afyɛ́ é sé Mendoó Ukpea né matɔ́ nkane gelo jíí. Mendoó wuú ewémbɔ́ elérége nnó esé désele nye unó bi Esɔ́wɔ́ achyɛge bɔ́ bií.

²³ Me nkuú Esɔ́wɔ́ ndere nte sé wa, nnó genó eyigé me njógé gelú wáwálé. Ula bi me nla mma kere sé ewú mbɔ́ né Kōrent wó úlú nnó ékágé metɔ́ usɔ́ wa epye enyú débɔ́ efwyale. ²⁴ Esé démmye fɔ́ nnó déma degaré enyú genó eyigé débɔ́ mamfyɛ metɔ́ wye, néndé enyú détene me ne eshye né genó eyigé défyɛ́ metɔ́ wye. Esé dékelege lé nnó décho mbwa ne enyú dépyege utɔ́ ulua nnó enyú débɛ ne nechɔ́chɔ́.

2

¹ Getú eyigémbɔ́, ne me mkpe jɔ́ nnó mmagé keré sé eta nyú néndé nchwágé mpyɛ́ nye enyú déla ne mesome. ² Me pyegé matɔ́ ásgé enyú, ndé bɔ́ cha abéé abi ápye metɔ́ egɔ́ me? Wye lé enyú abi mpye déla ne mesome ne débéé. ³ Ge ula bi me nsame gefógé ɲwe yimbɔ́ eta nyú mbɔ́ nnó ékágé nchwágé ewú, bɔ́ abi álu mampye nnó metɔ́ egógé me, ápye metɔ́ esógé lé me sɔ́. Ne nkaá chánéné nnó metɔ́ eké egɔ́ me egɔ́ ntó enyú ako. ⁴ Nsa enyú ɲwe yina ne ubalé ne mesome né metɔ́ ne manse né ame. Ula bi me nsame ji upó fɔ́ nnó mpye matɔ́ asɔ́ enyú, úlú élé nnó mpye enyú dékaá gejamégé gejeé eyigé me mbɔ́ ne enyú.

Menɲe ayi ápye gabo débɔ́ manjii ji nte

⁵ Mbágé muú fɔ́ né geluage nyú achwɔ́ ne efwyale, apye fɔ́ me nwú ubalé ndere enyú ako déwuú wó. Me njógé mbɔ́ ékágé ebe nnó me mma jɔ́ ewu dɔ́ wó. ⁶ Ndó ayi enyú gejame déshulé muú yimbɔ́ akwané. ⁷ Ndere elúmbɔ́, jigénté gyeé ayi ji apyɛ́, défyɛ́ ji metɔ́ nnó ékágé ji ála meshwemeshwe abɔ́ gepwa. ⁸ Ne nnene enyú mmye nnó dema délere ji nnó délu gboó wye ne ji. ⁹ Ula bi me nsame enyú ɲwe yimbɔ́ úlú nnó mfwɔ́ré enyú mbágé dépye yéndégenó eyigé me ngaré enyú nnó dépye. ¹⁰ Yéndémuú ayi enyú déjigénté gye ayi ji apye, me ntó njigé ji nte. Me njigénté gabo muú chacha mbágé mechó ebégé nnó me njii ji nté né galógáló nyú. Ne mpye mbɔ́ né mbe ushu Kras, ¹¹ nnó ékágé danchɔ́meló

abɔ́ esé déndó néndé dékaá me nkyaá ayi alu ji metɔ́.

Utɔ́ Kras ebi esé dépye úlú eké gebɛ gelógéló né eta Esɔ́wɔ́

¹² Gébége me nkwóné né melɔ́ Truus, Ata apye me nge meti mangaré abya melóméló Kras. ¹³ Yémbɔ́ metɔ́ wa echyɛ́ me efwyale néndé mēge fɔ́ menɲe sé Titɔ́ wye wó. Ndere elúmbɔ́, nlya kpe ebwɔ́ nfe né melɔ́ Masedonia.

¹⁴ Yémbɔ́ matame mabe ne Esɔ́wɔ́. Ji ammye apwɔ́ ne ase esé bɔ́ denɔ́ bií dékéne déjye ne ji gétúgé déchome mmye ne Kras. Ji aselé esé apye bɔ́ ákage depɔ́ré Kras né yéndé mbaá ayi déjyé ne depɔ́ etiré mbɔ́ désanēge déjyé eké gebɛ gelógéló. ¹⁵ Genwáge esé gelú eké gebégé elu ewé ásgɔ́ né mewɛ Kras achyegé mbaá Esɔ́wɔ́. Bɔ́ abi Esɔ́wɔ́ áwené gemége bwɔ́ áwuú geji cha ne abi ánome mme detú áwuú geji cha. ¹⁶ Né mbaá bɔ́ abi ánome mme detú esé delú eta bwɔ́ eké geboboge gebɛ eyi gechwɔ́ ne negboó. Né mbaá bɔ́ abi Esɔ́wɔ́ áwené gemége bwɔ́ delú eta bwɔ́ eké gebɛ gelógéló eyi gechwɔ́ ne genwá. Ndere elúmbɔ́, ndé muú akwane mampye gefógé utɔ́ bina? ¹⁷ Esé depɔ́ fɔ́ bɔ́ abi ágbarege meko mejɔ́ Esɔ́wɔ́ byabya eké genó gesé ndere bɔ́ abifó ápyɛ́. Yémbɔ́ gétúgé Esɔ́wɔ́ atome esé, esé dégarēge ji ne matɔ́ sé mmu pópó né mbe ushu wuú ndere baá utɔ́ Kras. Esɔ́wɔ́ alu ntɛse esé.

3

Menomenyɛ́ meke epwɔ́ ewé gekwene

¹ Nnó esé démagé lɔ́ mbɔ́ élé mamfēge gemégé sé? Waá nnó esé dékelege nnó muú fɔ́ asá ɲwe ayi afēge esé atɔ́ eta nyú, yé ayi nnó enyú désa défége esé ndere bɔ́ ne ate ánlere abifó ápyɛ́? ² Ngba, enyú ambɔ́ delú eké bɔ́ ɲwe abi áfége esé. Genwáge nyú gelú eké bɔ́ ɲwe abi asamé né mmu matɔ́ se, yéndémuú ákagé kú abi akaá utɔ́ ulúúlú bi esé dépyɛ́. ³ Enyú délere nnó delú eké ɲwe ayi Kras asamé atome esé déchwɔ́ ne ji. Asá fɔ́ ɲwe yina ne genógé ɲwe wó, asá lé ne Mendoó Esɔ́wɔ́ muú alú mebe. Asá fɔ́ ji né ubaré mataá wó, asá lé né mmu matɔ́ akwaá.

⁴ Esé dékage jɔ́ unó bina ndere déneré metɔ́ ne Esɔ́wɔ́ gétúgé genó eyigé Kras

apyε. ⁵ Ερῶςfō nnό εσε dékwané mampye genό fō né mmyemmye sé, elé Εσωω ne apye εσε dékwané mampyeé yéndégenό. ⁶ Ji ne apye εσε dékwane mambε baá utόó bíi né menomenyεé meke. Menomenyεé εwéna epόfō eβε εwé ásamé, elú lé Mendoό Εσωω. Εβε εwémbo etené bόό né negbό, yémbo Mendoό echyεge bόό genwá.

⁷ Ne mbόgé nnό utόó eβε Mosis εwé ásame né ubare mataa, εwú εwé eténe bόό né negbo, echwό ne gengbό eyi gepyεé bόό Isrēli álá kágé pε fō Mosis né ushu chó gétúgé ushu bíi ugenege dόó yé elé gengbό eyigé gegboό gelú gejyεé, ⁸ nnό utόó Mendoό Εσωω muú achwόό ne genwá uchwόό nye fō ne gengbό eyi gepwόό eyina? ⁹ Mbόgé nnό utόó eβε εwéna εwé etené bόό né negbό, εwyá gefόgé gengbό eyina, fεrege ndere gengbό eyigé utόó Mendoό Εσωω muú apyεé nnό debe cho né mβε ushu wuú gebεé. ¹⁰ Wáwálé né mechό εwéna alú nnό, genό eyi gebό gewyaá gengbό mβεmβε gepό sé ne gengbό chacha néndé gengbό gekε eyi gechwόό gégénégé gepwό geji. ¹¹ Ne mbόgé genό eyigé nya gebό gegboό gelú gewyaá gengbό, ebyennό eyi gela tε etém gewyaá gengbό gepwόό.

¹² Tε mbaá εσε débelé umεé chánéné nnό mbo ne elu, εσε depyεé unό ne metόό mende. ¹³ Εσε debό fō mampye eke Mosis muú akwere ushu bíi nnό ekage bόό Isrēli age ndere gengbό eyigémbo gegboό gelú. ¹⁴ Yémbo matόό bόό bimbo alu wyεé sésélé akaá ye genό wό. Mbo ne alu kpaá tε fina. Ye akúgé gekwenege meno menyεε ákágé fō ula. Elú eké genό eyimbo gelú ebwό né matόό kwekwere. Genό eyi gekágé pyε nnό afere ebwό genό eyina né metόό, elé mbόgé ebwό afyεge metόό ne Kras. ¹⁵ Wáwálé alú nnό, tε fina elú eké genό eyigémbo gelú ebwό né matόό kwekwere néndé yé akú eβε Mosis ebwό ákágé fō ula. ¹⁶ Yémbo, muu akwōregé metόό akwōlegé Ata, Εσωω aferege genό eyi gekwere mbo ji ushu. ¹⁷ Nana Ata ayi me njόgé mbo akene ne Mendoό Εσωω ne apyεé unό bina. Ne yéndé mbaá ayi Mendoό Ata eβεε, epye bόό álaá mmyemmye bwό genό gefό gewele sé ebwό. ¹⁸ Ne εσε abi genό gefό gela gekwere εσε matόό wό, dégene gengbόgé

Ata eyi gegenege εσε mmye eke ηmεε nnό dékwōrege wyε kwōrege debe eke ji. Ndere dékwōrege dégenege wyε genege, elé Ata muú akene ne Mendoό Ukpea ne apyεé nnό eβε mbo.

4

Unό mabo né mmu ujemesé

¹ Tε mbaá Εσωω né galógáló wuú, achyεé εσε utόό bina nnό dépye, εσε depό fō ne gepwyaá mampye ubi. ² Εσε délyaá depōré défya ne unό bi uchwόό ne mekpō unόó. Εσε débwlégé fō bόό, ne débwlégé fō amu ne mekomejόό Εσωω. Εσε dégaregé lé bόό wáwálé ayi atome ne Εσωω né gefόó eyi yéndémuú agene nnό εσε dégarege wáwálé né mβε ushu Εσωω ne bόό abi agaregé wáwálé akaá nnό mbo ne elú. ³ Ye mbόgé abya melóméló ayi εσε dégarege alú lé bibií, ebyennό alú lé bibií mbaá bόό abi ánome né mme detu. ⁴ Danchōmelό muú alu εσωω bόό mme, anii mε amε bόό abi álá fyεé metόό ne Kras wό. Ndere elúmbό, ebwό ákágé gé fō ndere gengbό eyi getanege né abya melóméló gegenege. Ebwό ákágé fō ula abya melóméló yimbo ayi atome ne ηgό Kras. Ji Kras alu mekpεé Εσωω. ⁵ Néndé ndere dégarege abya melóméló déselé fō ji nnό dépye bόό áge εσε, dégarege ji nnό bόό áse Jisós Kras nnό ji alu Ata. Ne εσε ambόό delú lé baá utόό nyú gétúgé Jisós. ⁶ Εσωω muú ajόό nnό, “Gengbό gegene né mmu gemua,” ji apye gengbό jii gegene né mmu matόό sé mampye εσε dékaá gengbόgé. Εσωω eyi gegenege né ushu Jisós Kras.

⁷ Ndere Εσωω apye εσε dékaá mbo εσε delú lé eké ujeé mesεé ebi áfyεé genόge mabo né mmu. Mechό εwéna elúmbό, manlere nnό utό bi upwόό amu, ebi εσε déwyaá utane lé né mbaá Εσωω epόfō eta εσε ambόό. ⁸ Εfwyale εfinegé εσε matimati yémbo dégbēge wyε gejulé. Gébé eyigé fō dékwene tametame yémbo délyage fō utόó sé. ⁹ Bόό ámmye amu ne εσε yémbo Εσωω alyagé fō εσε shushuú. Atulege εσε yémbo ákágé cho fō genwáge εσε. ¹⁰ Εfwyale εwé εσε dégene mbo yéndégébé, elú wyε eké negbo né Jisós ne εσε dékpane mbo né menyammye sé dékene. Epyembo nnό bόό ágene nnό genwáge Jisós gelú né

menyammye sé. ¹¹ Né genwágé sé geko fa mme, délu wye né mmu efwyale ewé echwáó ne negbo gétúgé dékwólégé Jisós Kras. Epyembó nnó b́óó ágene genwágé Jisós né menyammye sé ayi alá abéé f́ó te kwyakwya. ¹² Ewéna eléré nnó, esé dékame negbo nnó enyú debó genwá eyi gélágé byé.

¹³ Muú f́ó ájóó né ηwe Esowó aké, “Me mfyé metáó ne Esowó gétú eyigémbó ne njóó.” Esé ntó delu mendoó ema ne ji, ewé epye esé défyéé metáó ne Esowó getú eyigémbó ne déjóó. ¹⁴ Esé dékaá nnó Esowó muú apye Jisós Kras akwilé né negbo, apye nye ntó esé dékwilé né negbo chónchó ne Jisós, ase esé chónchó ne enyú déchwá détene né mbe ushu wuú jimbóó. ¹⁵ Efwyale ewéna meko elú lé né galógáló nyú. Ndere elúmbó, Esowó alerege nye galógáló wuú mbaá b́óó gejamé gejamé. Ewémbó epye nye ebwó atamege ji, ne ji abóó nye ηgó.

Esé dépwáá f́ó néndé défyéé wye metáó ne Esowó

¹⁶ Ndere unó bina úlú mbó, esé débéé f́ó ne gepwa. Ye élé menyammye esé akwáó ayyéé, Esowó achyegé mandoó sé utó yéndé bií. ¹⁷ Efwyale ewé esé dégene mbó nana elú lé gachyéé ne ebelege ye, yémbó echwáó lé esé ne gekpekpégé ηgó ayi apwáó amu ne abéé te kwyakwya. ¹⁸ Esé défyéé f́ó amé né unó bi dégene, défyé lé amé né unó bi dela dékágé gé ubi. Ula úlú nnó unó bi esé dégené ubéé lé né mboó gébé. Yémbó ebi esé délá dégené ubi ne ubéé te kwyakwya.

5

Menyammye meke asele nye melu ayi gekwene

¹ Menyammye sé fa mme alú eké maá geto ayi déjwálege wyeé. Dékaá nnó mbógé amugé maá gepú yina, Esowó achyegé esé ayicha né mfaánebuú déjwólé wyeé. Akwaá f́ó wó átenege ji wó, élé Esowó jimbóó ne átenege ne gebéé wyeé te kwyakwya. ² Esé déshwaá meshwa né genwágé sé yina nana, ne déshyage nnó Esowó afye esé menyammye sé ayi meke ayi atanegé né mfaánebuú ndere afyéé muú ndeé meke. ³ Gétúgé nnó yé dégbo lé gboó afyegé esé menyammye yimbó ayi mfaánebuú, esé débéé f́ó gejógené. ⁴ Ndere

esé delú né menyammye yina ayi alu eké maá geto, déshwaá meshwa gétúgé déwuú ubale, deshwaá f́ó nnó dékelege mangbo. Dékelege élé nnó Esowó achyéé esé menyammye ayi abéé te kwyakwya nnó áse mélú ayi ágboó. ⁵ Esowó jimbóó ne akpome esé mmye né mecho ewéna, ne achyéé esé Mendoó Ukpea ndere genó eyigé ji áchoó utó né mbaá genó eyi gechwáó.

⁶ Ndere elúmbó, esé dékaá wáwálé nnó Esowó achyegé nye esé menyammye ayi meke, néndé te mbaá esé delú mebe né menya sé yina, neke neshya esé d́óó mambe né mbe ushu Ata. ⁷ Ndere esé delú fa mme, delú mamfyege metáó ne ji, epófó mangene ji ne amé. ⁸ Esé débóó eshye né metáó ne dékelege nnó délyáá menyammye yina, déjye né meló sé débé ewú ne Ata Jisós. ⁹ Ndere elúmbó, yé delú né menyammye yina, yé ayi né, esé demuame lé nnó dépye metáó egógé ji. ¹⁰ Néndé esé ako debó mantene unó mpa né mbe ushu Kras. Ji ajwálege nye né geluógé mpa, asó mpa yéndémuú. Ne yéndémuú abóó nye nsa né galógáló yé gabogabo ayi apyéé gébége ji alú né menyammye yina fa mme.

Kras apye b́óó akerege né nesó ne Esowó

¹¹ Te mbaá esé dékaá nnó Ata ne alú muú ayi esé débóó mamfógé, dékpeage b́óó mbó nnó ákame ne abya melóméló Kras. Esowó akaá ufóó b́óó abi esé delú ne mbelé uméé nnó yé enyú ntó dékaá chánéné né mmu matáó nyú. ¹² Esé démmye f́ó nnó déma défegé gémé gese eta nyú. Demmye élé nnó enyú debé ne ula bi dékágé dógé ebwó ewóme gétúgé sé, nnó enyú débé ne meko manshuú mbaá b́óó abi ábwégé mmye gétúgé dékpakpa ate b́óó epófó gétúgé awyaá gepó gelógéló. ¹³ Elú eké enyú déferege nnó mekpó epó esé chánéné. Yé makpo ápó esé chánéné, elú lé gétúgé dékelege nnó dépye Esowó abó ηgó. Yé makpo alu esé chánéné elú lé né galógáló nyú. ¹⁴ Gejeé eyigé Kras abóó ne esé ne getene esé dépyéé yéndégenó, néndé esé dékaá nnó ji agbo gétúgé b́óó ako. Ndere elúmbó, esé ako dégbo chóncho ne ji. ¹⁵ Kras agbo gétúgé b́óó ako nnó b́óó abó genwá eyigé ji achyegé, ábége f́ó abe mampyegé élé unó bi ugóó

ebwó metóó, ápyege lé unó bi ugóó ji metóó. Ji ne agboó ne akwilé né negbó gétúgé bwó.

¹⁶ Ndere elúmbó, eló nana ejyegé mbe esé dépele sé bóó né mashu ndere bóó mme ápyéé. Mbó ne dépele nya Kras ne nana dépelé sé ji mbó. ¹⁷ Ewéna etene nnó muú achogé mmye ne Kras, alaá muú meke. Genwá eyi gekwene gekóó me, gege yé eyi geké gechwó. ¹⁸ Unó bina uko elé Eṣṣwá ne apyéé ubi. Ji muú apyéé esé dékeré né nesó ne ji gétúgé genó eyi Kras apyéé, ne achyéé esé utóó bi dépyéé bóó akerege né nesó ne Eṣṣwá. ¹⁹ Mekomejóó ayi esé dégarage alú nnó, Eṣṣwá ake ne Kras apyéé bóó áge meti ákere né nesó ne ji. Ji ágbáregé sé ebwó nnó alú gyeé né gabo ayi ebwó ápyéé. Elé mekomejóó yina ne ji afyéé esé né amu nnó dégarage bóó ndere ji apyéé bóó akerege né nesó ne ji.

²⁰ Getú eyigémbó ne esé delú bóó dentóó Kras. Ne esé dekpeage enyú né unó bina wye ndere Eṣṣwá jimbóó abó ajóge ne enyú. Ne dékpane enyú geka gétúgé Kras nnó dékeré né nesó ne Eṣṣwá. ²¹ Gétúgé esé, Eṣṣwá apye Kras muú ayi alá pyéé yé gabo wó ala muú mebo nnó esé déke ne ji, débe cho né mbe ushu Eṣṣwá wye ndere ji Eṣṣwá alú.

6

Pól agaré efwyale ewé ji ágene ndere apyéé utóó Eṣṣwá

¹ Ne ndere ate bóó abi apye utóó chónchó ne Eṣṣwá, esé dekpeagé enyú nnó ékáge dépye genó eyi gepyéé galógáló ayi Eṣṣwá aleregé enyú ano mme detú. ² Eṣṣwá ajóó nya wye ndere ásamé né mmu nwe wuú nnó “Bií bi me nlú manleré enyú galógáló ukwónégé, me nwú mmyemenene nyú, bií bi me nlú mawené gemége nyú ukwónégé, mpoó enyú.” Wúgé, gébé eyigé Eṣṣwá aleregé bóó galógáló gekwóne. Wúgé nana elé gébé eyigé Eṣṣwá awenege gemége bóó.

³ Esé dépyéé fó genó eyi gegbéé muú fó meti manchwó mbaá Eṣṣwá nnó ékáge genó fó gebe gyeé né utóó bi esé dépye. ⁴ Yémbó yéndégenó eyi gepyéé eta sé, esé délerege wye nnó delú baá utóó Eṣṣwá. Dekoge metóó né ubale ebi déwuú, degene efwyale ufoó ufoó, unó ulíí esé mange,

ne gébé eyigé fó efwyale ebanege esé. ⁵ Atulé esé, áfyé esé denó, áchwóó esé ne mammye, dépyéé matóó ami mapwóó eshye esé, débélege mpe, débélege mesa, yémbó dékogé wyeé metóó. ⁶ Débélé genwáge sé pópó, dékáge depóre Eṣṣwá chánéné, dékogé metóó, déleregé bóó galógáló, Mendóó Ukpea egbeé esé mmye ne délerege bóó gejeé wáwálé. ⁷ Esé dégarage bóó genó eyi gelú wáwálé, dépye unó né utóó bi Eṣṣwá achyegé esé. Unó bi esé dépye cho né mbe ushu Eṣṣwá ulú eké unó ummye ebi esé déselé dénmeé umye ne ebi dégbéé menyammye sé né depóre Eṣṣwá. ⁸ Esé dépyéé wye utóó Eṣṣwá yé elé bóó abifo anógé esé, abifo ábyaá esé. Bóó abifo áfège esé, abifo achóó esé mabó. Bóó abifo ájógé nnó esé delú bóó gebyó yémbó esé dégarage wye wáwálé. ⁹ Bóó abifo ájógé áké esé delú kpe bóó waá yémbó bóó ákaá esé yéndé mbaá. Dekoge né manoó negbo yémbó delú wyeé abe. Achyegé esé efwyale yémbó áwa fó esé wó. ¹⁰ Yé elé bóó ápye nnó esé debe ne mesome, delu wyeé ne nechóchó yéndégébé, elú eké delú mbya yémbó dépyéé gejamégé bóó abóó gefwa. Elú eké depó yé ne genó gefó yémbó dewyaá unó uko.

¹¹ Anme ba bóó Kōrent, esé dégaré enyú yéndégenó eyi gelú esé né une. Esé denene matóó se fuú eta nyú. ¹² Esé fó wó délyaá manleré enyú gejeé wó, elé enyú ne délyaá manleré esé gejeé. ¹³ Me njógé ne enyú nana ndere baá ba. Nenege matóó nyú eta sé ndere esé ntó dénené ne eta enyú.

Dékege fó gekage neke gemaá ne bóó abi alá fyéé metóó ne Kras wó

¹⁴ Dékege fó geka neke gemaá ne bóó abi alá áfyéé metóó ne Kras wó. Genó eyi gelu cho genyéé mbó dejeé ne genó eyi gelu gyeé nnó? Waá gengbó gebéé mbó mbaá ama ne gemua nnó? ¹⁵ Kras ne danchomeló abéé mbó meko ama nnó? Muú ayi afyéé metóó ne Kras ne muú ayi alá áfyéé metóó ne Kras wó áchome mbó mbwa nnó? ¹⁶ Echa Eṣṣwá ebéé mbó meko ama ne aló uka nnó? Néndé esé delú echa Eṣṣwá muú alú mebe. Elú wye ndere Eṣṣwá jimbó ajóó aké, “Me njwólege nye ne ebwó, nkene ne ebwó, me mbéé nye Eṣṣwá bwó, ne ebwó ábéé nye bóó ba.” ¹⁷ Ndere elúmbó Ata aké, “Tanege né

geluage bwó, défa mbwa ne ebwó. Détagé f́o genó eyi gewayáa deba. Dépyégé mbó, me nselé nye enyú. ¹⁸ Me mbéé nye Nte nyú ne enyú débéé nye baá ba abi andeé ne abi ande. Mbó ne Ata Muú Apwóó amu ajóó.”

7

¹ Añme ba, te mbaá Esówa anyémeno nnó apye unó bina eta sé, shwonege amu né yéndégenó eyi gepyéé nnó menyammye ne matóó sé ábégé f́o pópó. Dénógé Esówa, dépye genwágé sé gebe pópó gekwane ndere Ji akelege.

Pál alu ne nechóchó gétúgé echomele b́óó Jisós né Kōrent akwóré matóó bwó

² Nenegé matóó nyú eta sé, esé dépyéé f́o muú f́o gabo wó. Esé déchóó f́o muú f́o mekpó wó. Ne esé dényéé f́o muú f́o upwóó wó. ³ Me njógé mbó, epófó nnó me nké enyú delu gyee, néndé me mbó me mbe ngaré enyú nnó enyú delu esé metóó chi chi chi. Yé dégboó ye delú mebe, esé ne enyú delu wye ulua. ⁴ Me nfyé metóó ne enyú gbene, ne nwyaá gempóge gétúgé nyú. Enyú défyé me metóó, yé élé esé dégené efwyale me nwyaá nechóchó d́óó.

⁵ Yé gébégé esé dékwone meló Masedonia, yé mmye dégbeé cháchá wó. B́óó áchwó esé ne efwyale matimati. Wena b́óó áwamege ne esé, né mmu matóó se déwyaá efó. ⁶ Yémbó Esówa muú afyéé b́óó abi awyaá gepwa metóó eshye, afyéé esé eshye ndere Titós achwóó. ⁷ Esé débóó f́o eshye wye élé gébégé ji achwóó wó, debó ntó gébégé ji agaré esé ndere enyú ntó défyéé ji eshye. Agaré esé ndere enyú ntó défyéé mangé me, ne ndere enyú désomege d́óó né gyéé ayi dépyéé. Agaré ntó esé ndere enyú dékpome mmye manga me. Nwúgé mbó metóó ego me ne enyú d́óó.

⁸ Yé ebe élé nnó ñwe ayi me mbó nsame enyú, apyéé enyú débó mesome, me nsome f́o ndere nsame ji wó. Me mbó nlú ne mesome gébégé ngene nnó ñwe yémbó apye enyú debó mesome né mboó gébé. ⁹ Nana metóó ego me, epófó gétúgé me mpyéé enyú debó mesome elú lé gétúgé mesome ewémbó epyéé enyú dékwóré. Gé gefógé mesome ewé Esówa akelege mbó. Ndere elúmbó, esé dépye f́o enyú debó únóomé wó.

¹⁰ Mesome ewé Esówa akelege epye lé nnó Esówa áwene gemége muú. Gefógé mesome ewéna echwóó f́o ne achye me. Yémbó mesome ewé b́óó mme echwóó ne negbo.

¹¹ Gégé yé gefógé utóó ebi mesome ewé ego Esówa metóó epyéé eta nyú. Epye enyú dese mecho ewéna ne eshye, epye enyú déwyaá metóó manleré nnó enyú depó ne ebwó né mecho ewémbó. Epye metóó eso enyú ne majya abwólé enyú mme, epye enyú déshage nnó debe meko ama ne me, epye enyú dékpane gechyéé mampye genó eyi gelú cho. Epye enyú dékpome mmye manchyéé efwyale mbaá muú ayi apye gyéé. Epye enyú déleré né yéndé meti nnó enyú depó ne ebwó né mecho ewéna.

¹² Ndere elúmbó, yé élé me nsame ñwe yina, nsa f́o gétúgé muú ayi apyéé gabo yina wó. Yé ebe lé gétúgé muú ayi agene efwyale gétúgé gabo yimbó. Nsa lé nnó mpye enyú dékaá né mbe ushu Esówa gefóó eyigé dékpane gechyéé mampóó esé. ¹³ Getú eyigémbó, enyú défyéé esé eshye.

Ne genó eyigé f́o eyi gepyéé metóó ego esé élé gétúgé metóó megómego ewé Titós abóó gétúgé enyú ako dépye metóó ekwene ji mmu. ¹⁴ Me mbó ngaré Titós gefóó eyigé me nwyaá gempóge gétúgé nyú. Enyú déchye me mekpó unóó wó. Ne wye ndere geno eyigé me ngaregé enyú yéndégébé gelú wáwálé, mbántó ne unó bi esé dédoó ebwó ewóme gétúgé nyú né mbe ushu Titós ulú wáwálé. ¹⁵ Titós ama abó gejeé ne enyú ako d́óó ndere ji atee gefóó eyigé enyú debó déwuú ne ji, ne ndere enyú déselé ji déweré ne efó metóó. ¹⁶ Ne nana metóó ego me ne enyú gétúgé me nnere metóó wa meko ne enyú né mbaá yéndégenó eyigé dépyéé.

8

Gefóó eyigé b́óó Esówa áchyege echye

¹ Añme sé, esé dékelege mampye enyú dékaá gefó eyigé machomelé b́óó Jisós né Masedonia áleré galógáló Esówa né genwá gebwó. ² Efwyale ewé ebwó ágene eja d́óó ete ebwó né mmuameno yémbó áwyaá wye metóó megómégó gbene ewé epyéé ebwó áchyeé echye byagebyage ye lé ebwó álu gekpo. ³ Ebwó áchyeé echye ndere ebwó áwyaá, ne nkágé garé nnó eja kpaá epwóó

amu, ne áchyeé yé muú akpea ebwó wó. ⁴ Ashií nene esé mmye nnó dépye ebwó ntó ágé meti mampógé bɔ́ Ɛsɔwɔ. ⁵ Genó eyigé ebwó ápye, gepwɔ ndere esé debó défere. Ebwó abɔ kpe mbe áchyeé gemenge bwó mbaá Ata Ɛsɔwɔ ne áwyaá metɔ́ mampye genó eyigé Ɛsɔwɔ akélege, áchyeé gemenge bwó eta sé. ⁶ Titɔs ne alɔ́ ula manse echye ewéna né geluagé nyú nnó dépoó ubya bɔ́ né Jerosalem. Getú eyigémbo, esé dékpea ji nno akeré áchwɔ apoó enyú déneré mampye gecháchége utɔ́ bina. ⁷ Enyú delu menɔ mbe né yéndé meti mamfyé metɔ́ ne Ɛsɔwɔ ne eshye, mangaregé depɔ́ré Ɛsɔwɔ chánéné, mankáge wáwálé ayi alu wyéé chánéné, manchyéé gemenge nyú geko mampye utɔ́ Ɛsɔwɔ, mamboge gejeé ne esé dɔ́, esé ntó dékelege nnó enyú ntó débɛ menɔ mbe né mecho manchyenge echye ewéna ne matɔ́ nyú mako.

⁸ Me njógé mbo, epófɔ́ nnó ηmarege enyú mekpɔ mme nnó débɔ mampyégé mbo. Me ngarége lé enyú nno bɔ́ abifɔ́ ákpane géchyéé ápoógé ate. Ne nkelege nnó nkaá ndere enyú ntó débɔ́ gejeé wáwálé ne bɔ́ abifɔ́. ⁹ Enyú ambɔ́ dékaá galógálɔ́ ayi Ata sé Jisɔs Kras alere. Ji abɔ awyaá gefwa, yémbo akwe gekpɔ né galógálɔ́ nyú, nnó gétúgé gekpɔ eyigé ji akwene enyú débɛ ne gefwa.

¹⁰ Né mecho ηka yina manchwɔ, majyéé ami me nchyégé enyú malu nnó elú galógálɔ́ nnó enyú déneré genó eyigé délɔ́ mampye ηme eniné nju. Enyú ne débɔ́ mbe mampye genó né mecho ewéna ne enyú ntó ne debɔ́ delu yé bɔ́ mbe abi áwyaá metɔ́ mampyégé geji, ¹¹ nnó déneré mampye utɔ́ bina ne gefógé metɔ́ ewé enyú délɔ́ ula. Ne nerege ubi ne genó eyi déwyaá né amu. ¹² Ne mbógé muú awyaá metɔ́ machyéé, Ɛsɔwɔ aselé genó eyi muú awyaá manchyéé epófɔ́ eyigé ji álá pɔ́ ne geji.

¹³ Me njógé mbo epófɔ́ nnó mpyéé mmye epwyágé bɔ́ abifɔ́, enyú déwuúgé ubale. Nkelege lé nnó yéndégenó gebe janja eta enyú ako. ¹⁴ Ne nana ayi enyú déwyaá gejame, kárégé ne bɔ́ abi álá pɔ́ ne genó nnó ebwó ábége ne gejame, meso gébé enyú dela depɔ́ ntó ne genó ebwó ápoó enyú. Dépyégé mbo enyú ako débɛ janja. ¹⁵ Asá

né mmu ηwe Ɛsɔwɔ nnó, “Muú yi anywere gejamégé menyéé, ábɔ́ fɔ́ menyéé ayi ajame apwɔ́ ji wó, ne ayi anywere lé gachyéé, abɔ́ ayi akwané ne ji kwanegé.”

Pɔ́l atɔ́ bɔ́ Titɔs nnó ájye dse echye Ɛsɔwɔ getúji

¹⁶ Yémbo matame mabe ne Ɛsɔwɔ ndere apye Titɔs awyaá gefógé metɔ́ ewé esé déwyaá mampɔ́ enyú. ¹⁷ Epófɔ́ wyé lé getugé esé dékpea ji ne ji achwɔ́ eta nyú wó. Ji mbɔ́ abɔ awyaá me metɔ́ manchwɔ pɔ́ enyú, getú eyigémbo ne jimbo abɔ ashuú me manchwɔ gé enyú. ¹⁸ Esé détɔme mbo ji ne nte menme ayifɔ́. Nte menme yina alu muú ayi bɔ́ afége utɔ́ bií né machomele bɔ́ Jisɔs ako néndé ji agaregé abya melómélɔ́ chánchá. ¹⁹ Menɔ genó ayi fɔ́ alu nnó machomele bɔ́ Jisɔs ntó ájyaá ji nnó esé dékene ne ji ulua dépyege utɔ́ ulúlɔ́ bina. Ndere dépyéé mbo uchwɔ́ ne enógé mbaá Ata, ne ulerege ntó nnó esé déwyaá metɔ́ mampógé bɔ́.

²⁰ Ndere dépyéé utɔ́ bina ulua, ewémbo epyennó ekágé muú fɔ́ aferé nnó défya delu mmu, défyéé eshye mange nnó ékágé genó fɔ́ gebe gyéé né gekpekpége echye ewéna, ewé bɔ́ áchyegé byagebyage. ²¹ Gétú eyigémbo ne esé démmye nnó dépye lé genó eyi gewyaá enógé né mbe ushu Ata jimbií, dékelegé mampye ntó genó eyi gewyaá enógé né mbe ushu yéndémuú.

²² Ne esé détɔme menme sé fɔ́ ama nnó achwɔ́ ne ebwó. Esé démua me ji ndɔ́ndɔ́ ne ndɔ́, ji aleré nnó akpane gechyéé mampye utɔ́ Ɛsɔwɔ. Yé nana ji awyaá metɔ́ mampɔ́ enyú néndé ji afyéé metɔ́ ne enyú dɔ́. ²³ Ne ushuú cháchá Titɔs, ji alu lé nte menme ayi ápyéé utɔ́ ulua ne me nnó dépoóge enyú. Ne ate aηme abifɔ́ na, álú lé bɔ́ déntɔ́ abi átané né machomele bɔ́ Jisɔs ayifɔ́. Utɔ́ bwɔ́ uchwɔ́ ne enógé mbaá Kras. ²⁴ Ndere elúmbɔ, pyege ndere njɔ́ mbo, mampye machomelé bɔ́ Jisɔs ayifɔ́ ákaá nnó enyú débɔ́ gejeé ne bɔ́ ne nnó ebwó ákaá nnó esé délú cho mambɛ ne gempógé gétúgé nyú.

9

Elú genó gelógélɔ́ mampógé bɔ́ Ɛsɔwɔ

¹ Me mpó sé ne genó eyigé mmagé sa enyú né mecho echye ewéna mbaá bɔ́ Ɛsɔwɔ. ² Me nkaá nnó enyú déwyaá metɔ́ manchyé echye ewéna. Getú eyigémbɔ ne me nwyaa gempagé gétúgέ nyú né mbe ushu echomelé bɔ́ Jisɔs né Masedonia nnó enyú echomelé bɔ́ Jisɔs né gebagé mewaa Akaya déwyaá me metɔ́ machyé echye ewéna te ηme eniné njú. Ne gechyé eyigé enyú dékpane machyé, gepyε gejamégé ebwɔ́ abifɔ́ ábɔ́ metɔ́ machyé ntó. ³ Ne me ntɔme aηme bina eta nyú nnó ékágé gempagέ eyigé esé déwyaá gétúgέ nyú gebe lé meno detu. Ebe lé nnó enyú dékpome mmyε ne echye nyú ndere me njɔ́ nnó dépyé nyε. ⁴ Mbágé bɔ́ fɔ́ átanegε mbɔ́ né Masedonia áchwógé ne me ewú, ne ágegέ nnó enyú dékpome fɔ́ mmyε mantɔ eyi nyú ηka wɔ́, mekpo unɔ́ ewé ebeé nyε ne esé ne enyú ejame nyε dɔ́ néndé me ngaré me ebwɔ́ dɔ́ ndere enyú dékpome me mmyε manchyé. ⁵ Ndere elúmbɔ, me nferé nnó elɔ́ nnó mkpea aηme bina abɔ́ mbe achwɔ́ apyε enyú dékpome mmyε ne echye ewéna, ewé enyú dényémeno manchyé, nnó ebe lé genó eyigé enyú ambɔ́ déwyaá me metɔ́ manchyé. Ebege fɔ́ eyigé aηmerege enyú mekpo mme nnó déchyé echye.

⁶ Tege nnó, muú ayi apené mbwε gachyé, abɔ́ ntó mbwε gachyé, ne muú ayi apene mbwε gejame abɔ́ ntó mbwε gejame. ⁷ Muú aké achyé echye, achyé ndere ji aferé né metɔ́ wuú nnó achyé. Achyé fɔ́ ne manse ame eké aηmerege ji mekpo né mme. Néndé Ɛsɔwɔ abɔ́ gejeé ne muú ayi achyé echye ne metɔ́ megɔmegɔ. ⁸ Ne Ɛsɔwɔ akágé chyé enyú unó bi ujame upwɔ́ yé ndere dékelegé nnó yéndégébé débε ne yéndégenó gejame nnó délerege ulɔ́ melu matimati. ⁹ Wyε ndere asamé né mmu ηwe Ɛsɔwɔ nnó, “Ji achyé echye byagebyage mbaá ubya bɔ́ ne ulɔ́ melu ebi ji alerege, áteé ubi te kwyakwya.” ¹⁰ Ɛsɔwɔ ne achyé bɔ́ mbwε ayi apené ne menyé ayi ebwɔ́ ányé, ji áchyé nyε enyú mbwε ayi dékelegé ne apyé nyε ji áwe áfyε gejamégé mbwε ayi atanegε né ulɔ́ melu ebi enyú délérége bɔ́. ¹¹ Ɛsɔwɔ apyε nyε enyú débɔ́ gefwa né yéndé meti nnó déchyé echye byage-

byage yéndégébé, nnó esé dékpagé echye nyú déchyé bɔ́, gejame bɔ́ atamege Ɛsɔwɔ né genó eyigé enyú dépyé. ¹² Néndé echye ewé enyú déchyé epyε fɔ́ wyε lé nnó bɔ́ Ɛsɔwɔ ágené unó bi ubɔ́ ulí ebwɔ́ wɔ́, epyε ntó nnó ebwɔ́ áchyé gejamégé matame mbaá Ɛsɔwɔ. ¹³ Gétúgέ enyú déchyé gefágé echye ewéna, elere bɔ́ ufɔ́ bɔ́ abi enyú délu, ne ebwɔ́ átanegε nyε Ɛsɔwɔ gétúgέ enyú dépyé genó eyigé abya melómél Kras ayi enyú défyé metɔ́ wyε ákelege. Ne átanegε nyε ji ntó gétúgέ echye ewé enyú déchyé ebwɔ́ ne bɔ́ abifɔ́ byagebyage. ¹⁴ Ebwɔ́ ánene nyε mmyε gétúgέ déléré galógáló Ɛsɔwɔ né genwáge enyú. ¹⁵ Détamege Ɛsɔwɔ gétúgέ echye wuú ewé ji achyé esé ewé dela dékágé nkane démege.

10

Ɛsɔwɔ ne ayyaa Pɔl nnó abε ηgba Jisɔs Kras ne achyé ji utó

¹ Me Pɔl nkpané enyú geká. Bɔ́ ajógé áké gébége me mbégé ne enyú nfɔ́ ame nyú njógé depɔ́ pere ne efɔ́, nlá mpɔ́ ne enyú nfɔ́ fɔ́ ne nsame enyú bɔ́ ηwe áto áto. Me nnene enyú mmyε né mabɔ́ Jisɔs Kras muú alú nyame ne pere nnó, ² ékágé enyú dépyε me njɔ́ mejɔ́ ne meko metometo gébége nchwágé ewú. Me nkágé jɔ́ mejɔ́ ne meko metometo mbágé me nkelege manjɔ́ ne bɔ́ abi ajógé nnó esé dépyé utɔ́ bina ndere bɔ́ mme ápyé. ³ Elú wáwálé nnó esé delú fa mme yina, ne yé elé delú fa mme, démmyé fɔ́ be ebi bɔ́ mme ámmyε. ⁴ Néndé unó ummyε ebi esé démmyé be ne ubi upɔ́ fɔ́ eké ebi akwaa. Yémbɔ esé démmyε be ne unó be utó utó bi Ɛsɔwɔ achyé esé, ne détyaa malu ujwólé ató ató ayi bɔ́ mawáme sé ábige. ⁵ Détyaa ntó yéndégenó eyi géchwɔ́ ne mbeé manyεge, ne eyi getenege ukɔ́ gegbé nnó bɔ́ ákagé fɔ́ meti Ɛsɔwɔ. Dépyεne yéndégenó eyigé bɔ́ áferege, dépyé ebwɔ́ áwuú ne Kras. ⁶ Mbágé enyú déleregé nnó déwuú ne Kras ne matɔ́ nyú mako, efembɔ ne esé dékpomege mmyε manleré chuchu mbaá bɔ́ abi alá wuú fɔ́ ne Kras. ⁷ Enyú dépelé unó bi utome ne me elé né mfaa mfaa. Mbágé muú aferegé nnó ji alú

muú Kras, abo mamfere chánéné ákaá nnó esé ntó delú bɔ́ Kras ndere ji. ⁸ Yé me mbe elé ne gempɔ́gé gachyéé mpwɔ́ ndere mbɔ́ nlú mambɛ gétúgé uto bi Ata achyéé esé, mmye egboó fɔ́ me, néndé ji achyéé esé uto bina nnó dénywerege enyú nywerege epófɔ́ mantya enyú tyaá. ⁹ Me nkelege fɔ́ nnó ebe eké bɔ́ ɲwe abi me nsame enyú ápyéé mbɔ́ lé nnó enyú debɔ́ efɔ́ metɔ́. ¹⁰ Me njógé mbɔ́ gétúgé bɔ́ ajógé aké, “Bɔ́ ɲwe abi me nsame eta nyú, mejɔ́ éwé elú wyéé etoó dɔ́ ne etaá bɔ́ metɔ́.” Aké, “Gébégé mbégé ne enyú nkwenne gebwa, mejɔ́ wa ekpene fɔ́ bɔ́ matu.” ¹¹ Bɔ́ bimɔ́ abo mankaá nnó unó bi esé désame eta nyú gébégé dela depɔ́ ewú, wyé elé ubi ne esé débégé nyé ewú ne enyú dépyéé.

¹² Yé bií ummaá esé demege fɔ́ mmye ne bɔ́ abi aké ebwɔ́ aɲea gema. Ebwɔ́ ámege lé utó bwɔ́ ne ate manleré nnó aɲea gema. Éwéna eléré nnó ebwɔ́ álú ukenkené bɔ́. ¹³ Né eta sé, esé débée fɔ́ ne gempɔ́gé dépɔ́ ndere delú mambɛ. Gempɔ́gé sé gekwyage lé né mbaá utɔ́ ebi Éswɔ́ achyéé esé nnó depyegé enyú ntó delu né geluage utɔ́ bina. ¹⁴ Tε mbaá enyú ntó delú né utɔ́ bina, esé débée fɔ́ ne gempɔ́gé dépɔ́ ndere delu mambɛ gétúgé nyú, néndé esé ne debɔ́ mbɛ déchwɔ́ kpa tε eta nyú dégare enyú abya melómélɔ́ Kras. ¹⁵ Esé débée fɔ́ ne gempɔ́gé dépɔ́ ndere débɔ́ mambɛ. Débée fɔ́ ntó ne gempɔ́gé gétúgé utɔ́ ebi bɔ́ abi cha ápyéé. Uméé sé úlú lé nnó metɔ́ éwé enyú défyéé ne Kras ewene ejyεge mbembe ne nnó utɔ́ bi esé ntó dépyéé né geluage nyú uwene ndere Éswɔ́ akεlege, ¹⁶ nnó esé ntó dékene dégarege abya melómélɔ́ né malɔ́ yifɔ́ ayi alú tεtε ne enyú. Néndé esé dékelege fɔ́ nnó débε ne gempɔ́gé gétúgé utɔ́ bi muú yicha apyéé né melu utɔ́ wuú.

¹⁷ Asa né mmu ɲwe Éswɔ́ nnó, “Muú aké abée ne gempɔ́gé abε ne geji gétúgé genó eyi Ata apyéé.” ¹⁸ Muú ayi abée muú melómélɔ́ wáwálé, elé ayi Ata asele nnó apyéé chánéné, epófɔ́ ayi jimboó ásele gema ji nnó apyéé chánéné.

11

Pɔ́l aké utɔ́ bií upɔ́ fɔ́ genó gema ne ebi áɲgbá gebyo

¹ Nnene enyú mmye nnó deko metɔ́ dewú gekékénege mejɔ́ éwé me njógé. Tagé matu déwú. ² Metɔ́ éwé me nwyaá ne enyú emmyéé demboó ndere éwé Éswɔ́ awyaá. Enyú delú eké maá mendée ayi me nshuú mantu ji neba né mbaá menɔ́ ama, ndere maá mendée ayi álá kaá mende wɔ́, ne menɔ́ yimbɔ́ elé Jisɔ́s Kras. ³ Ndere elúmbɔ́, me nwyaá efɔ́ metɔ́ nnó bɔ́ ábwɔ́lege nyé enyú ndere danchomeló akpané défyá abwólé Ife, ápye enyú délyaá depɔ́ré Kras etiré enyú dékwɔ́legé chánchá ne matoó enyú mako. ⁴ Me njógé mbɔ́ néndé nge nnó enyú dékamege yéndégenó kamegé. Yé muú achwɔ́ ne agaré enyú mechwɔ́ Jisɔ́s ayicha ayi esé dela dégaré enyú wɔ́, yé agaré lé enyú mechwɔ́ mendoó ewécha éwé elé pɔ́ fɔ́ Mendoó Ukpea éwé echwɔ́ enyú mmye yé ama achwɔ́ ne gefógé abya ayicha ayi álá pɔ́ fɔ́ abya melómélɔ́ enyú dékame ne ji, enyú dékamege fɔ́ wyé kamege, désele ubi amu apea.

⁵ Me nferé fɔ́ nnó bɔ́ abi désele nnó álú áɲgbá Jisɔ́s abi ápwɔ́ amu, ápwɔ́ me wɔ́. ⁶ Yé ebe lé nnó me ngi fɔ́ ndere ajógé mejɔ́ chánéné wɔ́, me nkáge genó eyigé me njógé, dépye me enyú dékaá mbɔ́ matimati.

⁷ Me nshulé mmye ya mme nnó enyú dékwɔ́ ɲgɔ́, ngaré enyú abya melómélɔ́ detu, nnó me mpye mbɔ́ lé gabo? ⁸ Me mpye utɔ́ né geluagé nyú, machomele bɔ́ Jisɔ́s né malɔ́ yicha achyéé me ɲka mfaá. Ndere mpyembɔ́ elú wyé eké ejɔ́ ne njɔ́ mbɔ́ eta bwɔ́ nnó me mpoó enyú. ⁹ Gébégé me nlú ne enyú, genó geké gelií me, nchyéé fɔ́ muú nyú fɔ́ efwyale nnó achyéé me geji. Elé aɲme sé abi atane né gebagé mewaá Masedonia ne achwɔ́ me ne yéndégenó eyi gelií me. Né gébé eyi gekoó me nchyéé fɔ́ enyú efwyale nnó dépoó me wɔ́ ne yé nana me nchyége fɔ́ enyú efwyale né meti fɔ́. ¹⁰ Me ngarege wáwálé ndere muú Kras ne gempɔ́gé nnó nse manka nyú wɔ́. Ne yé muú akage gbε nnó mbégé fɔ́ gebagé mewaá Akaya geko. ¹¹ Ulannó me nla ngigé fɔ́ nnó enyú depogé me? Nnó elú lé nnó me mbɔ́ fɔ́ gejeé ne enyú wɔ́? Éswɔ́ jimbií akaá nnó me mbɔ́ gejeé ne enyú.

¹² Me njyε wyé mbε mampyεge genó eyi mpyéé mbɔ́ nnó ngbε ekágé bɔ́ abi ásele

gemegé bwó nnó alú anghba Kras ajyegé wyeé mbe mandógé ebwó ewóme nnó ápye wye unó gefo eyi me mpyeé. ¹³ Ufóó bós bina ápó fó anghbá Kras bogébogé. Abwólege lé enyú bwólegé. Akene ágilege bós ame nnó ebwó álú anghbá Jisós Kras. ¹⁴ Mechó ewéna ékágé pye fó muú alá menó mekpó fuú néndé gébé eyigé fó danchómeló abwólegé ágilege bós ame nnó ji alu ekiénné Esówó ewé echwóó ne genghó. ¹⁵ Ne epófó genó geké mbógé baá utóó bíi ntó ágilege bós ame nnó álu baá utóó Esówó. Ne efwyale ewé ebwó agené nye ekwanegé nye ne utóó bwó kwanegé.

Pól awyaá gempógé né efwyale ewé ji agéne

¹⁶ Ne mmagé nyuaré ngaré enyú nnó ékágé muú fó aferé nnó me nlú gekékénegé muú. Mbógé muú aferege nnó me nlú gekékénegé muú gógé me njóó mejóó ne gempógé ndere gekékénegé muú gejóó nnó me ntó mbe ne ekeke gempógé. ¹⁷ Mejóó ewé me njógé ne gempógé epófó Ata ne aké me njógé mbó. Me nké mpyeé gempógé njógé mejóó eké gekékénegé muú. ¹⁸ Ne te mbaá gejamégé bós ápyeé gempógé ne unó bi akwaá ásele nnó uŋea geme fa mme, me ntó mpyeé. ¹⁹ Enyú abi déké déwyaá défóó dós, matós ágós enyú dékógé metós né unó bi ukékéné bó ajógé. ²⁰ Enyú dékógé metós mbógé bós ásége enyú ndere afwe yé ányége enyú upwós, yé ájyarege enyú mme, yé áké ábyaá enyú, yé ádoó enyú maka né ushu. ²¹ Wó oh, me mbó nwyaa gepwa ndere nla mpyeé ufóó unó bina eta nyú, jige me nte.

Ne me ngyeé mbe manjógé mejóó eké gekékénegé muú. Yéndé genó eyigé muú abeé ne gempógé wyeé me ntó nkage mbeé ne gempógé wyeé. ²² Yé ebwó abe lé bós Hibru, me ntó nlu. Yé ábé lé bós Isrelí, me ntó nlu. Yé ábe lé upyáne Abraham me ntó nlu. ²³ Yé ábé élé bós utóó Jisós Kras, me njógé eké muú gebwós me mpwó ebwó. Eba utóó upwó ebi bwó. Me nkpe denó ndóndó ne ndó mpwó ebwó ako. Atulé me ápwó ebwó ako, ne negbo nekoó me ame ndóndó ne ndó. ²⁴ Bós Jus ádo me utó esáá meso nekuú ne eni manáne ata. ²⁵ Bós Rom ádo me ne baá unós ndó elé.

Bós áto me ne mataá ndó gamaá, makpe ágbelé esé né ebeé mega ndó elé. Gébé eyífo me nchó bíi kpogelé utuú ne ŋwómese manwógé nnyi. ²⁶ Né neke eniné me nkene, nkoó né manoó negbo. Nnyi neké nekpa me. Anjo áké ájo me unó, ngé efwyale né amu áte bós Jus, nge chuchu né amu bós abi alá pó bós Jus. Nge efwyale né maló kpakpa, ne malú ayi bós alá ájwólegé fó wyeé. Ngé efwyale né ebeé mega, nge efwyale né amu bós abi anmaá amu nnó alu bós Jisós. ²⁷ Me mpyeé utóó utouto mpwwaá. Gébé eyigé fó yé geja mbelegé. Gébé eyigé fó mbeé mesa ne mmwólé manaá éwane. Gébé eyigé fó ntó njwólegé uwyaa mesa nyúu gefwene, gébé eyi fó mbeé fó ne mandeé makwerege mmye. ²⁸ Yé ndere unó bina upyeé me yéndé bíi, ufere ebi me nferege ndere machomele bós Jisós abós mankéné ulú eké élé gekpekpégé metuú ne nkpane enós me. ²⁹ Ndé muú ayi abege ne gepwa né meti Esówó fó byó ula ukorege me? Ndé muú ayi bós apyegé ji apyegé gabo metós ela esós fó me ne ebwó?

³⁰ Mbógé nnó me mbó mampye gempoge, mpyeé né unó bi ulere ndere me nwyaa gepwa. ³¹ Esówó nte Ata sé Jisós muú débós mamfège te kwyakwya, akaá nnó me mbyógé fó gebyó. ³² Gébége nlú né meló Damaskós, gómena muú apye utóó né nteé gefwagé Aretas, ató bós bó nku ábáme menombi gebamé nnó ánó meló ápye me. ³³ Yémbó bós fó áfyé me né mmu gesa, áshíi manyii wye ate me né empo ápwyaá manyii nshulé mme mbó.

12

Ame geja ayi Pól agené ne nemeé eniné nekwene ji mmye

¹ Me jyeé wye mbe mambe ne gempógé, yé élé nsa fó alá pó wyeé, ne ngaregé wye enyú ame geja ayi Ata alere me ne depó etiré ji apyeé me nkaa. ² Me nkaa muú Kras fó ayi anme ale afyaneani, akpané ji ajyeé né mfaánebuú eniné mfaá mfaá. Wa akpa ji afe né menyammye wuú, wa afe lé né mendoó wuú, me nkaa wó, Esówó ne ákaa. ³ Nkaa nnó akpa ji afe né meló genwá. Wa afe lé né menyammye wuú, waá lé né mendoó wuú, me nkaa wó, Esówó

ne ákaá. ⁴ Ji ákwónégé wyé, awu uchu ebí muú alá kágé garé, ne ákame fò ntó nnó ajó ubi wó. ⁵ Me nwyaá gempogé gétúgé gefogé muú yina. Me mpó fò ne gempogé gétú ya membóó. Ne genó eyi gekáge pye nnó me mbe ne gempogé ekosé unó bi uleregé gepwa ya wó. ⁶ Yé mbogé me nkelegé mampye gempogé, epyéé fò me mbe eké genkekenégé muú, néndé me nké mpye gempoge ngaregé lé unó bi úlú wáwálé. Yémbó, me nshya nnó mpyeé fò gempogé néndé nkelege fò nnó muú nyú fò áferé nnó me ñea gеме dóó, mpwó unó bi me mpye ne ebi me njógé.

⁷ Ne mampye nnó ekágé me mbwégé mmye gétúgé ukpekpe unó bi Esowó apyéé me nkaá, ji alyaa nnó efwyale ekwe me né mmye. Eké lé meshii ne afyéé me mmye. Efwyale ewémbó elú eké lé muú dentóó danchameló ayi ji atóme nnó achwó apyе ekágé me mbwégé mmye. ⁸ Me nnemmye manané aléé mbaá Esowó né mecho ewéna nnó áfee me efwyale ewéna né mmye. ⁹ Yémbó ji ajóó ne me aké, “Galógáló wa ayi me nlerégé bóó, akwane ne wó néndé gébégé muú abegé ne gepwa ne me nlerége uto ba chánéné né genwá jii.” Getú eyigémbó, metóó egóó me dóó mambe wyé ne gempogé gétúgé gepwa ya nnó uto Kras upyéé utóó né genwá ya. ¹⁰ Metóó egóó me mbogé me mbege ne gepwa bóó aké ajuú me mashye mmye, ne apyéé nnó unó ubalegé me mmye, ammyeé amu ne me, ne achyégé me efwyale gétúgé Kras. Néndé gébégé me mbege ne gepwa gébé eyigémbó ne me ntoó chánéné.

Mechó echomele bóó Jisós né Kōrent eta Pól metóó

¹¹ Me mbó nkwe eké gekekenegé muú né mejóó wa. Yémbó enyú ne dépyéé me nlú mbó néndé enyú ne débó delú mamféé me né mbe ushu bóó gétúgé utóó bi me mpyeé. Néndé ye lé me nla nfu ye genó wó, bóó abi enyú deké álú ángbá Kras, ápwóó yé me né meti fò wó. ¹² Gébégé me nlú ne enyú nleré nnó me nlú ngbá Kras wáwálé. Nko metóó me mpye ufelekpa né geluage nyú ne ukpekpe unó bi upye bóó álaá mano mekpó fuú. ¹³ Ndé genó me mpyeé mbaá machomelé bóó Jisós ayifó nla mpyeé eta

nyú wó? Genó eyigé me nla mpyeé eta nyú wó gelú nnó me ngii fò enyú nnó déchyéé me unó bi me nkelege wó. Né egbe ewémbó, mpye gyéé jigé me nté.

¹⁴ Nana me nkelege manchwó nge enyú né manané ayi agbeé aléé. Yémbó nkelegé fò nnó enyú déchyéé me genó gefó, nkelege lé enyú ambóó epófó unó bi enyú déwyaá. Néndé baá meló fò wó apyе unó ábele mbaá ante ne amma bwó wó, elé ante ne amma ne ápye ábele mbaá baá meló. ¹⁵ Metóó egóó me manchó yéndégenó eyigé me nwyaá gétúgé nyú choncho ne gеме ya. Ndere me nlerége enyú gejeé dóó nnó dékelege manlerége me lé gachyéé?

¹⁶ Enyú ambóó dékagé nnó me ngii fò enyú nnó déchyéé me unó bi me nkelegé wó. Yémbó bóó abifó né geluage nyú ajógé aké, Me Pól nlú muú défyaa, mbwólegé enyú nselé unó mmye defya defya. ¹⁷ Me mbwólé mbó enyú nnó? Nnó me ntó me muú nnó achwó abwólé enyú ase unó? ¹⁸ Gébégé me nkpea Titós nnó achwó eta nyú ebwó ne nte menme se ayifó, nnó ji achwógé abwólé enyú ase unó nyú detú? Ngba, esé ne ji déferégé wyéé genó gemaá ne déwyaá ntó wyéé gepó gemma.

¹⁹ Ndo fò enyú déferégé nnó esé déjógé mbó mejóó ewéna elé gétúgé dékelegé manga gemegé se né mbe ushu nyú. Mbó fò wó, esé déjógé ndere Kras achyégé esé eshye nnó déjóó né mbe ushu Esowó. Anme sé abi gejeé, yéndégenó eyigé esé dépyeé gelú lé nnó dépoó enyú déwene né deporé Esowó. ²⁰ Néndé nwyaá efó né metóó nnó nchwógé ewú mbanegé fò enyú ndere nkelege nnó enyú debe. Ne enyú ntó dégené fò me gefóó eyigé enyú dékelege nnó me mbe. Nfóó nnó ndofó nchwógé nye, mbanegé enyú ndere déwamege mawame, defyéé ame né unó ate, désóó matóó ne ate, déseé use, déjógé ate mesomeso, déchóó mabó ate, dépyeé neña ne dépyeé unó mmye bulébúlé. ²¹ Me nwyaá efó né metóó nnó nchwógé Ata Esowó wa apyéé nye me nkpa mekpó unóó gétúgé nyú, ne me nsomege nye ne manse ame gétúgé gejamégé bóó abi ápye gabo alá kworé matóó bwó alyaa gabo yimbó wó. Apyeé wyé depó debodebo, ánane manane tametame, ne áwyaá metóó mampyege wyé

unó ebimbɔ.

13

Pɔl akwele mbeé mbaá echomele bɔ́ Jisɔs né Kōrent

¹ Gɛ nɛ́jáne ɛni negbeé manjáne aléé ayi me nchwɔ́ mangɛ ɛnyú na. Nchwɔ́gé nsɔ́ nyɛ mpa wa. Ne ɛbɛ́ nyɛ wyɛ ndɛrɛ ásame né mmu ɲwɛ Ɛsɔwɔ́ nnó, “Bɔ́ ntɛsɛ abɔ́ mambɛ apea yé aléé abi ágarégé nnó ákpa ámɛ ágɛ ndɛrɛ muú yimbɔ́ apyɛ́ gabo.”

² Né nɛ́jáne ɛniné negbeé manjáne apea ayi me nchwɔ́ ngɛ ɛnyú, nkwele ɛnyu mbeé mbaá bɔ́ abi apyɛ gabo. Nkwele ɛnyu ntó mbeé mbaá bɔ́ ako ne nana ayi me nlú tɛtɛ mmagɛ nyuare ɛwú nnó gébégé me mmagɛ chwɔ́ ɛwú, nlyagɛ fɔ́ ɛbwɔ́ ájyɛ detú. ³ Tɛ mbaá ɛnyú dékɛlegɛ mankaá mbɔ́gé Kras ne apyɛ́ me njógɛ unó bina, nchwɔ́gé ɛwú mpyɛ nyɛ ɛnyú dékaá mbɔ́. Kras agbaré fɔ́ ɛnyú ne gepwa wɔ́. Ji apyɛ́ lé utó né geluagɛ nyú ne ɛshyɛ. ⁴ Gébégé áwɔ́mé ji né gekwa, ɛlɛré nnó awyaá gepwa yémbɔ́ utó Ɛsɔwɔ́ upyɛ ji alu mebe. Ɛsé ntó déwyaá gepwa ndɛrɛ déchome mmyɛ ne ji. Ne ndɛrɛ ɛsé ntó dégbarege ɛnyú mbɔ́, utó Ɛsɔwɔ́ upyɛ́ nyɛ ntó ɛsé delú abɛ chóncho ne ji.

⁵ Chɛrɛge mmyɛ nyú chánéné dége mbɔ́gé genó ɛyigɛ dékamé ne geji gélú ndɛrɛ Kras akɛlegɛ. Fwɔ́rɛge gemɛge nyú. Dékaá fɔ́ nnó Jisɔs Kras alu ne ɛnyú wɔ́? Mbɔ́gé dela dékaá wɔ́ ɛbyennó ɛnyú dekwe nemua. ⁶ Nfɛré nnó ɛnyú dékaá nnó ɛsé dékwe wɔ́. ⁷ Yémbɔ́, ɛsé dénɛne lé mmyɛ ɛta Ɛsɔwɔ́ nnó ékágé ɛnyú dépyɛ gyɛ́. Ndɛrɛ dénɛné mbɔ́, ɛpófɔ́ nnó dékɛlegɛ bɔ́ ágɛ ndɛrɛ ɛsé delú cho, ɛlú lé nnó ɛnyú dépyɛge genó ɛyi gélú cho. Yé ɛbɛ ɛlé nnó bɔ́ áse nnó ɛsé dékwe. ⁸ Yé ɛma ɛbɛ nnó ɛsé déchwɔ́ge dékagɛ pyɛ fɔ́ genó ɛyi gégbɛ́ wáwálé ayi abya melóméló agarégé. Dépyɛ́ ɛlé genó ɛyi gepyɛ́ wáwálé yimbɔ́ asanɛge. ⁹ Getú ɛyigémbɔ́, mbɔ́gé ɛnyú débɛgé ne ɛshyɛ né depɔ́ré Ɛsɔwɔ́, yé ɛsé déwyaá lé gepwa, mató agɔ́ ɛsé. Dénɛne lé mmyɛ nnó Ɛsɔwɔ́ apyɛ ɛnyú débɛne dékwane. ¹⁰ Me mbɔ́ mbe nsa ɛnyú ɲwɛ yina nnó ékágé me nchwɔ́gé ɛwú nsɛ utó bi Ata achyɛ́ me njɔ́ mejɔ́ metómetó ne ɛnyú. Ata achyɛ́ me utó bina

nnó nywɛrɛge ɛnyú nywɛrɛge ɛpófɔ́ nnó ntyagɛ ɛnyú tyaá.

Kwyakwya majyɛ́ ne matame

¹¹ Né kwyakwya aɲmɛ ba, jwɔ́légɛ chánéné, mmyɛge dénywɔ́le mati ayi ájyɛ́ gyɛ́. Wúgɛ majyɛ́ ma. Bɛgé meko ama. Bɛgé nesɔ́ ne atɛ. Dépyɛ́gé mbɔ́ Ɛsɔwɔ́ muú abɔ́ gejeé ne bɔ́, ne apyɛ́ nnó bɔ́ abɛ né nesɔ́, abɛ́ nyɛ ne ɛnyú.

¹² Tamege atɛ ndɛrɛ bɔ́ Ɛsɔwɔ́.

¹³ Bɔ́ Jisɔs abi alu we alɔ́ ɛnyú matame.

¹⁴ Nnɛnemmyɛ nnó galógáló Ata Jisɔs Kras ne gejeé ɛyigɛ Ɛsɔwɔ́ gebe ne ɛnyú ne nnó Mendoó Ukpea ɛpyɛ ɛnyú débɛ meko ama.

N̄wε ayi Pɔl ásamé mbaá εchomele bɔ́ Kras né Galasiya

Pɔl alɔ́ matame ne achyεge mmyεmenεne

¹ Me Pɔl ne nsame ηwε yina. Nlú ηgbá Jisɔs Kras. Akwaá fɔ́ wó ájya me nnó mpyεge utɔ́ bi wó, ne yé muú fɔ́ ntó átó me wó. Elé Jisɔs Kras ne Εσωω Nte se, muú apyεé ji akwilé né negbo ne átóme me. ² Bɔ́ εchomele Jisɔs abi álú wé ne me, ácho geká ne me alɔ́ enyú bɔ́ εchomele Jisɔs né gebage mewaá Galasiya matame.

³ Nnεnemmyε nnó Nte sé Εσωω ne Ata sé Jisɔs Kras álérégέ enyú galógáló, ne apyε enyú débέ né nesɔ.

⁴ Ji, Jisɔs Kras ne achyεé gemε jií, agboó gétúgέ gabo se ndere nte se Εσωω akelege nnó afere εsé né utó mme gabo yina. ⁵ Ngo abε ne Εσωω te kwyakwya ne kwyakwya Amen.

Abya melóméló alu lé ama

⁶ Unó bi enyú dépyεé, upyε me nlá meno mekpɔ fuú. Εσωω akú enyú nnó debé bɔ́ bii gétúgέ galógáló ayi Jisɔs Kras álérégέ enyú. Yémbɔ wyε né maá mboó gébé gachyε dekwóre metɔ́ nyú délyage muú ayi akuú enyú, déwuú abyá melóméló ayi meke. ⁷ Wáwálé alú nnó, yé abyá melóméló ayicha apó sé, εkosé ayi enyú débɔ déwuú me. Yémbɔ, bɔ́ alú abi apyεé nnó enyú dékwe tametame, ne ammyεé mámbúlé abyá melóméló Kras. ⁸ Mfaánebuú ashulé yéndémuú mmyε ayi agarege enyú abyá melóméló ayicha ayi álá pó fɔ́ ayi εsé débó dégaré me enyú, yé εbe lé εsé ambɔ́, yé εbe lé ekiénné Εσωω εwé εtanege né mfaánebuú! ⁹ Njógέ ne enyú nana wyε ndere εsé débɔ́ nya mbe déjɔ́ nnó, mfaánebuú ashulege yéndémuú mmyε, ayi agarege enyú abyá melóméló ayicha, ayi ala pó fɔ́ ayi enyú débɔ́ mbé déwuú ne dékámé wyε.

¹⁰ Nnó mejɔ́ wa εpyεé nnó enyú déférégέ nnó nkelege akwaá áfégέ me? Chao! Wa nnó nkelege lé nnó Εσωω ne áfégέ me? Nnó mmyε mbɔ lé mampyε mató ágógέ

akwaá? Mbógέ εbe nnó nkelege mampyε le nnó mató ágógέ akwaá, εbyénnó me mpɔ́ fɔ́ maá utɔ́ Kras wáwálé.

Gefɔ́ εyigé Εσωω akuú Pɔl nnó abε ηgba

¹¹ An̄me ba, gógέ me mpyε enyú dékaá nnó, abyá melóméló ayi mbó ngare enyú apó fɔ́ genó εyi akwaá ákwyεé ágarege. ¹² Yé mekwaá fɔ́ ayi achyεé me abyá melóméló yina apó. Yé muú ayi alere me ji apó. Jisɔs Kras jimbɔ́ ne ápyεé me nkaá ji.

¹³ Enyú dékaá géfógέ muú ayi me mbó nlú nya gébégέ nkwólege gepɔ́ εyigé bɔ́ Jus bɔ́ ba ákwólege Εσωω. Né gébé εyigémbɔ me nyu amu ne εchomele bɔ́ Jisɔs, awuú ubalé dɔ́. Mmyε ne εshyε nnó ntya εchomele bɔ́ Jisɔs. ¹⁴ Nwεné nya né geluage ate genkɔ́ ba mpwɔ yéndémuú né gepɔge bɔ́ Jus εyigémbɔ, néndé mbɔ mpkane nya gechyεé dɔ́ mankwólege gepɔge ukwene ante sé.

¹⁵ Yémbɔ, gemεge nnó ábyé me, Εσωω abɔ́ me mbe ajya me né ulɔ́ melu bií, akú me nnó mbe muú utɔ́ wuú. ¹⁶ Gébé jií gekwónégέ apyε me nkaá maá wuú. Apyε mbɔ nnó ngarege abyá melóméló maá wuú yina mbaá bɔ́ abi álá pó bɔ́ Jus. Epyégέ mbɔ yé muú ayi njyεé báné nnó achyε me majyεé apó. ¹⁷ Yé né Jerosale, nkwɔ́ yé njyε nnó nge bɔ́ abi ábɔ́ mbe ne me álú áηgbá Jisɔs Kras wó. Mfε lé né gebage mewaá Arabya. Ewyage nkeré mesɔ́ né melɔ́ Damaskɔs. ¹⁸ An̄me áléé ákoógέ mfε né Jerosale nnó ngé Pita. Njyégέ mbélé ne ji ndɔ́ nekuú. ¹⁹ Nge yé ηgbá Jisɔs fɔ́ ama wɔ. Ngé lé Jεmsi men̄mo Ata sé.

²⁰ Εσωω alú ntése wa nnó genó εyigé me nsame mbɔ mbyógέ fɔ́ gebyɔ. ²¹ Ewyage ntané Jerosale mfε né gebage mewaá Siriya né gebagé mewaá Silisya. ²² Né gébé εyigémbɔ, machomele bɔ́ Kras abi álú né gebagé mewaá Judiya ábɔ́ álú dankaa me. ²³ Abɔ́ áwuú le wuú nnó, “Muú ayi abɔ́ ammyε nya amu ne εsé bɔ́ εchomele Jisɔs alé gare ntó depɔré Jisɔs εtiré ji abɔ́ amuamé mánchɔ!” ²⁴ Ne áfégέ Εσωω ndere akwɔre genwá ya.

2

An̄bá Jisɔs asε Pɔl amu apeá

¹ An̄mεé afyaneani ákógέ, εsé ne Banabas déma dékwɔ́ défé né Jerosale. Gébégέ njyεé

nsɛ Titɔs afɛ ne ɛsɛ chɔnchɔ. ² Mfɛ nɛ Jerosalɛ gɛtɔgɛ ɛsɔwɔ alɛrɛ me nnɔ njyɛ. Njyɛgɛ mbanɛ lɛ bɔɔ abi ɔjyaá nnɔ álú ákpakpa ɛchomelɛ bɔɔ Jisɔs déjwɔlɛ ɛsɛ ɛsɛ, ne ngarɛ ɛbwɔ abya melómélɔ ayi me ngarɛ bɔɔ abi álá pɔ bɔɔ Jus. Mpyɛmbɔ nnɔ ékágɛ utɔɔ bi me mpyɛ mɛ ne ɛbi mmagɛ pyɛ nyɛ uno mme detu. ³ Akame genɔ ɛyigɛ ngarɛ ɛbwɔ. Yɛ ɛlɛ Titɔs muú ajyɛɛ ne ɛsɛ alu muú Grek, áɲmɛrɛ fɔ ji mekpɔ mme nnɔ ábɔ mansɔ ji nsɔ wɔ. ⁴ Yɛmbɔ bɔɔ fɔ abi ábyɔgɛ gebɔ nnɔ áfyɛ metɔɔ ne Jisɔs, abwɛɛ mecho nsɔ ɛwɛna. Ábɔ áwa rendoɔ akpɛ né gelu-age ɛchomele bɔɔ Jisɔs. Apyɛ mbɔ nnɔ ase défyáá akaá ndɛrɛ ɛsɛ délaá mmyɛmmyɛ sɛ gɛtɔgɛ dechome mmyɛ ne Kras Jisɔs ne nnɔ áfwyánɛ ɛsɛ dékwɛ ékɛ afwɛ né mabɛ bɔɔ Jus. ⁵ Ne dékame yɛ ɛbwɔ ájyɛ mbɛ ne mejɔɔ ɛwɛna chachá wɔ, nnɔ ékágɛ ɛbwɔ áchɔ wáwálɛ ayi abya melómélɔ ágarɛgɛ nnɔ ɛnyú déjyɛgɛ mbɛ ne ji.

⁶ Yɛ ɛbɛ lɛ bɔɔ abi álú mmyɛ ékɛ ákpakpa bwɔ ákwɔrɛ yɛ genɔ gefɔ né unɔ bi me ngaregɛ wɔ. Ne yɛ ɛbwɔ abɛ lɛ ákpakpa, ɛwɛmbɔ ɛpyɛɛ yɛ me genɔ wɔ, néndɛ bɔɔ ako álú janja né mbɛ ushu ɛsɔwɔ. ⁷ Yɛmbɔ, nnɔ ɛbwɔ agarɛ me genɔ ɛyigɛ mbɔɔ mampyɛgɛ, ágɛ lɛ nnɔ ɛsɔwɔ afyɛ me utɔɔ né amu mangare abya melómélɔ mbaá bɔɔ abi álá pɔ fɔ bɔɔ Jus wye ndɛrɛ áfyɛɛ ji né amu Pita nnɔ agaregɛ bɔɔ Jus. ⁸ Mmyɛ ékɛ ɛsɔwɔ muú achyɛ Pita uto nnɔ abɛ ɲgbá mangaregɛ abya melómélɔ mbaá bɔɔ Jus wye ji ntɔ ne achyɛ me utɔ nnɔ mbɛ ɲgbá ngaregɛ abya melómélɔ mbaá bɔɔ abi álá pɔ bɔɔ Jus. ⁹ Pita ne Jɛmsi ne Jɔn bɔɔ alu nkane ukwa né ɛchomele bɔɔ Jisɔs, ágɛgɛ nnɔ ɛsɔwɔ achyɛ me ɛchyɛ né gefɔgɛ utɔɔ bina, áfyɛ ɛsɛ ne Banabas amu manlɛrɛ nnɔ ɛsɛ dépyɛɛ utɔɔ uma ne ɛbwɔ. ɛsɛ ako dékámɛ meko ama nnɔ me ne Banabas déjyɛ dégarɛgɛ abya melómélɔ mbaá bɔɔ abi álá pɔ bɔɔ Jus, ɛbwɔ ágarɛgɛ mbaá bɔɔ Jus. ¹⁰ Majyɛɛ ami achyɛ ɛsɛ malu nnɔ détégɛ mampógɛ ubya bɔ. Ne gɛ wye genɔ ɛyigɛ gebɔ gelu me metɔɔ mampyɛ mbɔ.

Pɔl ashulé Pita ndo nnɔ alu kwɔlegɛ gepɔgɛ bɔɔ Jus

¹¹ Ne gébégɛ Pita achwɔɔ né Antiok nshya genɔ ɛyigɛ ji apyɛɛ né mbɛ ushu bɔɔ ako

néndɛ, genɔ ɛyigɛ ji apyɛɛ gepɔ fɔ cho. ¹² Gɛ mecho ɛwɛ ɛpyɛɛ. Gɛmɛgɛ nnɔ bɔɔ abi Jɛmsi atɔmɛ áchwɔ, Pita abɔ acho mɛ mbwa menyɛɛ ne bɔɔ abi álá pɔ bɔɔ Jus. Ne gébégɛ bɔɔ bimɔ áchwɔɔ, Pita aja mmyɛ meso alyáá manyɛgɛ menyɛɛ ne bɔɔ abi álá pɔ bɔɔ Jus. Apyɛmbɔ ɛlɛ afɔɔ ɛkwɔ bɔɔ abi ajógɛ nnɔ abɔ mansɔ bɔɔ abi álá pɔ bɔɔ Jus nsɔ ne ácho mbwa ne bɔɔ Jisɔs. ¹³ Bɔɔ Jus abi afyɛɛ metɔɔ ne Jisɔs ágyɛrɛ genɔ ɛyigɛ Pita apyɛɛ. Yɛ ɛbɛ lɛ Banabas acho ntɔ mbwa né dembwɔlɛ bwɔ. ¹⁴ Ne ngɛgɛ nnɔ genɔ ɛyigɛ ɛbwɔ apyɛɛ gepɔ fɔ ndɛrɛ abya melómélɔ agaregɛ, njɔɔ ne Pita né mbɛ ushu ɛbwɔ ako, nshulɛ ji ndo, nke wɔ ɔlu muú Jus, yɛmbɔ ɔkwɔlegɛ sɛ gepɔgɛ bɔɔ Jus, ulannɔ ɔkpɛage bɔɔ abi álá pɔ bɔɔ Jus nnɔ akwɔlegɛ gepɔgɛ bɔɔ Jus?

Bɔɔ Jus ne bɔɔ abi álá pɔ bɔɔ Jus ápome mbɔgɛ áfyɛgɛ metɔɔ ne Kras

¹⁵ ɛsɛ ne wɔ delú bɔɔ Jus tágétágɛ abi ákwɔlegɛ ɛbɛ. “Depɔ fɔ ankéɛ bɔɔ abi álú bɔɔ ubeɛ.” ¹⁶ Yɛmbɔ ɛsɛ dékaá nnɔ muú abɛɛ fɔ cho né mbɛ ushu ɛsɔwɔ gɛtɔgɛ akwɔlegɛ ɛbɛ Mosis. Muú abɛɛ cho né mbɛ ushu ɛsɔwɔ mbɔgɛ áfyɛɛ metɔɔ ne Jisɔs Kras. ɛsɛ ntɔ défyɛɛ metɔɔ ne Kras Jisɔs nnɔ debɛ cho né mbɛ ushu ɛsɔwɔ gɛtɔgɛ défyɛɛ metɔɔ ne Kras. ɛpɔfɔ gɛtɔgɛ dékwɔlegɛ genɔ ɛyigɛ ɛbɛ Mosis ɛjɔɔ. Néndɛ muú akɛ akwɔlegɛ ɛbɛ, abɛɛ fɔ cho né mbɛ ushu ɛsɔwɔ. ¹⁷ Ne muú ákage jógɛ nnɔ ɛsɛ abi démmɛ nnɔ défyɛɛ metɔɔ ne Kras nnɔ debɛ cho né mbɛ ushu ɛsɔwɔ délu bɔɔ ubeɛ gɛtɔgɛ déla débélégɛ ɛbɛ. Muú ajógɛ mbɔ, ɛbyennɔ ajógɛ mbɔ ɛlɛ nnɔ Kras apyɛɛ ɛsɛ dépyɛɛ gabo? ɛpɔfɔ mbɔ! ¹⁸ ɛlú lɛ nnɔ mbɔgɛ mmagɛ kwɔle mabɛ Mosis ayi mbɔ, nshyaá nnɔ álɔmɛ, ɛbyennɔ nlɛrɛ nnɔ nlú muú ayi akwene mabɛ. ¹⁹ Genɔ ɛyi gelú wye gelú nnɔ, nlyáá mambelegɛ mabɛ Mosis néndɛ áji ne áwánɛ me. ɛpyɛmbɔ nnɔ mpyɛgɛ lɛ genɔ ɛyigɛ ɛsɔwɔ akɛlegɛ. ²⁰ Ne ngbo ne Kras gébégɛ awɔmɛ ji né gekwa. Me mpɔ sɛ mebɛ, ɛlɛ Kras ne alu né genwá ya. Né genwá ɛyigɛ me nlú mbɔ né menyammyɛ nana, mfyɛɛ lɛ metɔɔ wa ne Maá ɛsɔwɔ muú abɔɔ gejeɛ ne me, achyɛ gɛmɛ jií getú ya. ²¹ Me nselɛ fɔ ulɔɔ melu ɛsɔwɔ bina ékɛ ufuú yɛ genɔ wɔ. Mbɔgɛ ɛlú wáwálɛ nnɔ muú

abe cho né mbe ushu Esɔwɔ gétúgɛ ábélege mabe Mosis ebyennó Kras agbo detu.

3

Mamfye metɔɔ ne Esɔwɔ alɔ ápwɔ mam-bele mabe

¹ E é enyú ukekene bɔɔ Galasiya, ndé nefoo nenyéé enyú matɔɔ? Enyú abi ápye dékaá chanéné nnó áwɔ Jisɔs Kras né gekwa agbo gétúgɛ nyú! ² Gɔgɛ me ngii enyú genó gema. Esɔwɔ apye nya Mendoó Ukpea echwɔ enyú mmye gétúgɛ débelege mabe waá gétúgɛ déwuú abya melóméló défyéé metɔɔ ne Kras? ³ Enyú dékenegé nnó? Delɔ genwáge nyú né utó Mendoó Ukpea, nnó dékelege manere geji né utó bi ak-waá? ⁴ Enyú dége gejamégé efwyale gétúgɛ défyéé metɔɔ ne Kras, nnó dége efwyale detu? Epófɔ detu! ⁵ Gɔgɛ me mma ngii enyú genó eyigé fɔ. Nnó Esɔwɔ achyegé enyú Mendoó Ukpea, ápye ufelekpa né metɔɔ metɔɔ nyú, élé gétúgɛ débelege mabe Mosis waá gétúgɛ déwuú abya melóméló défyéé metɔɔ ne Kras?

⁶ Dépe muú ndere Abraham. Asá né mmu ηwe Esɔwɔ nnó, “Ji áfyé metɔɔ ne Esɔwɔ gétú eyigémɔ, Esɔwɔ ase nnó ji alú cho né mbe ushu wuú.” ⁷ Ewéna elerege esé nnó élé bɔɔ abi áfyéé metɔɔ ne Esɔwɔ ne alu upyáne Abraham wáwálé. ⁸ Muú akage kuú né mekomejɔɔ Esɔwɔ age nnó abɔ agaré me nya nnó meso gébé Esɔwɔ apye nye bɔɔ abi álá pɔ bɔɔ Jus atene cho né mbe ushu wuú ndere áfyéé metɔɔ ne ji. Dékaá mechwɔ ewéna te gébé eyigé Esɔwɔ abɔ me mbe agare abya melóméló Abraham nnó, “Gétú jyé matoó bɔɔ mme meko agene nye galógálɔ wa.” ⁹ Gegé ye nnó, bɔɔ ako abi áfyéé metɔɔ ne Kras ágene nye galógálɔ ndere Abraham afyéé metɔɔ agene.

¹⁰ Né mbaá bɔɔ abi áfere nnó ebwɔ ábelegé mabe Mosis ne abéé cho né mbe ushu Esɔwɔ, utoɲkwa úlú ne ebwɔ wye ndere ásámé né mmu ηwe Esɔwɔ nnó, “Yéndémuú ayi álá bélégé yéndé ebe ewé asame né mmu ηwe mabe utoɲkwa ubeé ne ji!” ¹¹ Gege yé ntó ndere elú mme gbɔɲɔɲɔ nnó “Muú abéé fɔ cho né mbe ushu Esɔwɔ gétúgɛ abelege mabe Mosis. Néndé ása né mmu ηwe Esɔwɔ nnó muú ayi Esɔwɔ apye ji abéé cho né mbe ushu wuú, gétúgɛ

áfyeé metɔɔ ne ji abɔɔ genwá.” ¹² Muú aké abelege mabe, epófɔ nnó áfyéé metɔɔ ne Esɔwɔ. Ekágé be élé ndere asame né mmu ηwe Esɔwɔ nnó, “Muú aké apyéé yéndégenó eyigé ebe ejɔɔ, abɔɔ genwá gétúgɛ ábélege mabe aji ako.”

¹³ Ndere elúmbɔ utoɲkwa úlú ne esé ako néndé débele fɔ mabe Mosis mako wɔ. Yémbɔ élé Kras ne áwené gemége esé né utoɲkwa bina. Ji akpa utoɲkwa bina né mmye jii age efwyale gétúgɛ esé. Epye wye ndere asame né mmu ηwe Esɔwɔ nnó, “Útoɲkwa úlú ne yéndémuú ayi awɔme ji né genɔɔ.” ¹⁴ Kras apyembɔ nnó galógálɔ ayi Esɔwɔ alere Abraham abe ntó ayi bɔɔ abi álá pɔ bɔɔ Jus, ndere ebwɔ áfyéé metɔɔ ne Kras Jisɔs. Ne nnó esé abi défyéé metɔɔ ne ji debɔ ntó Mendoó Ukpea ewé Esɔwɔ anyémeno nnó achyegé esé.

Ebe ekwɔrege fɔ menomenye Esɔwɔ

¹⁵ Aɲme ba, gɔgɛ me nse genó eyi gepyeé yéndé bií ngaré enyú genó gefɔ. Mbɔgé bɔɔ apea anyegémeno nnó ápye genó, ne asanegé bɔ ηwe, ye genó eyi gekwɔrege menomenyεé ewémɔ gepɔ. Ne ye genó amage gbéé sé wye. ¹⁶ Wyembɔ ntó ne elú ne menomenyεé ewé Esɔwɔ anyéé ne Abraham ebwɔ ne mpyáne bií. Mekomejɔɔ Esɔwɔ ajɔɔ fɔ nnó Esɔwɔ anyémeno mampye unó bina mbaá Abraham ne “upyáne” bií wɔ, ewé etene nnó gejamégé bɔɔ. Ajɔɔ lé nnó ne “mpyáne” wuú mmye ke muú ama. Ne muú yimbɔ élé Kras Jisɔs. ¹⁷ Genó eyigé me nkelege nnó enyú dékaá gelú nnó Esɔwɔ abɔ anyémeno ne Abraham, ne asɔ mbeé nnó abelege ewú. Menomenyεé ewémɔ ebele aɲme 430 ne Esɔwɔ alé chyéé mabe mbaá Mosis. Ne ndere elúmbɔ, ebe ekágé tya fɔ menomenyεé ewémɔ ne eferege fɔ mbeé ayi Esɔwɔ áśɔɔ. ¹⁸ Ne mbɔgé ebɔ ebe lé gétúgɛ mabe ayi bɔɔ ábélege ne Esɔwɔ akarége unó bi ji anyémeno, mbɔ ebyennó menomenyεé ewé Esɔwɔ anyéé epɔ yé genó. Ndere elúmbɔ, élé gétúgɛ menomenyεé ewé Esɔwɔ anyé ne Abraham ne achyε ji unó bi.

¹⁹ Ne ulannó Esɔwɔ abɔ agbéé mabe? Agbéé mabe mampye bɔɔ ákaá genó eyigé gabo alu. Ne mabe yina abɔ alú mambε kpáá te mpyáne Abraham ayi Esɔwɔ abɔ anyémenó getú jii achwɔɔ. Esɔwɔ apye

makiénné jii achyéé mabe yimbo mbaá muú ama ayi atene metómetó ákwáá ne Éσωω. ²⁰ Muú ayi atenege metómetó mampye mecho etene, atenege fó gétúgέ muú ama, atenege gétúgέ bóó apea yémbó Éσωω atene wye jimbií.

Ula bi áfyéé ébe

²¹ Nnó ewéna etene mbo lé nnó ébe epófó meko ama ne menomenyéé ewé Éσωω anyéé? Chao! Ne mbógé ébe fó ébé ewé muú abelege abóó genwá, mbo muú akage béé cho né mbe ushu Éσωω wáwálé gétúgέ abelege mabe. ²² Yémbó ása né mmu ηwe Éσωω nnó, “Gabo afwyané yéndégenó fa mme.” Ndere elúmbó, wye ndere bóó áfyéé metó ne Jisós Kras ne Éσωω achyege ébwó genó eyigé ji anyémenó nnó achyéé bóó abi áfyéé metó ne Ji.

²³ Ne gemége nnó dékaá meti ewé áfyéé metó ne Jisós, mabe áfé esé ábelé eké bóó denó kpaá te Éσωω alere esé meti ewémbó ewé défyéé metó ne Jisós. ²⁴ Ndere elúmbó, mabe abó alu élé nnó ábámé esé kpaá te Kras áchwó, nnó esé défyéé metó ne ji, Éσωω apye sé debe cho né mbe ushu wuú. ²⁵ Ne nana ayi esé défyéé metó ne Kras, mabe ábáme sé esé.

²⁶ Ndere elúmbó, enyú ako delu baá Éσωω gétúgέ défyéé metó ne Kras Jisós. ²⁷ Enyú ako abi awyaá enyú manaá Éσωω manlere nnó decho mmye ne Kras, dese gepoge Kras. ²⁸ Né mbe ushu Éσωω, angya apó sé. Ye olú muú Jus, yé olu muú Grek. Yé olu mefwé ye opó, yé olu mendée ye mende, esé ako delu muú ama ndere dechome mmye ne Kras Jisós. ²⁹ Ne mbógé enyú delu bóó Kras ébyennó delú upyáne Abraham, ne dényéé nye unó bi Éσωω ányémeno nnó achyege Abraham ne upyáne bií.

4

Detane né défwé dela ányéé getee

¹ Gógé me nti enyú matu né mechó ewéna. Mbógé maá ayi anye nye genó eyigé nte wuú anyémeno nnó achyege ji álú mamáné, alu wye eké mefwé yé élé genó eyigémbó gelu ejii. ² Né gébé eyigémbó, bóó abéé wye abi ábáme ji ne apele ntó unó bi nte wuú anyémeno nnó achyege ji. Apyéé wyémbó kpaá te maá yimbo awéne akwáne

gébé eyigé nte wuú ake ji ase unó ébimbo. ³ Mbóntó ne elú ne esé. Gébégé debo delu dambene né depóre Éσωω, dekwe afwe mbaá aló abi agbare mme. ⁴ Ne gébé eyigémbó titi gekwonege, Éσωω ató maá wuú achwó. Mendée abyé ji ndere ábyéne yéndémuú. Ji ntó abó alu né amu mabe bóó Jus. ⁵ Ji achwó né gefóó eyi mbo, nnó áfééré esé né défwere mabe, nnó Éσωω apye esé debe nkane baá bií.

⁶ Ne gétúgέ ese délu nana baá bií, ató Mendoó Maá wuú echwó kpe esé metó, epye esé dékuú Éσωω nnó, “Nte! Nte!” ⁷ Ndere elúmbó, Éσωω apye nnó wó obege sé mefwé, obe lé maá wuú. Ne ndere wó olu maá wuú, onye nye ntó genó eyigé ji anyémeno nnó achyéé baá bií.

Mechó bóó Galasiya eta Pól metóó

⁸ Mbembe ayi enyú déla dékaá Éσωω wó, delu afwe mbaá unó bi ula pó yé aló uka. ⁹ Ne nana ayi enyú dékaá Éσωω yé njóó lé nnó Éσωω ne akaá enyú, ndé genó gepye enyú dékelege mankeré meso né mbaá ubya nkwo aló bina abi álá pó yé ne eshyé. Dekélege mama kpane defwe eta ébwó? ¹⁰ Enyú déchyege enógé mbaá ndó eyifo, ámfáá abifo, gébé eyifo ne anme ayi fó. ¹¹ Ndere dépyéé mbo me nwyáá éfo metóó nnó ndó fó utóó ba ébi mpyéé eta nyú unome nye mme detu.

¹² Anme ba, nnene enyú mmye nnó défómé depóre ébe debe ndere me néndé me nla ndere enyú déla pó sé né amu ébe. Enyú délu dampye me gabo chacha wó. ¹³ Dékaá nnó mbembe ayi ngare enyú abya melóméló, élé nemeé ne nepye me mbóó gébé njwóle ngare ji eta nyú. ¹⁴ Ne yé élé nemeé na nebo nelú eké mmuameno eta nyú, enyú delyáá fó me wó. Ne désé fó me ndere gebyankwóge muú wó. Dese me eké ekiénné Éσωω. Désé me wáwálé ndere debo déséle Kras Jisós jimboó. ¹⁵ Gébé eyigémbó, metóó megómego nyú éja kpaá epwó. Mbógé ébo ébe kókoge nnó enyú défere ame nyú déchyeé me, mbo dépyéé mbo. Ne nana metóó megómego ewémbó élé? ¹⁶ Nnó me nla muú mawame nyú élé ngarege genó eyi gelu wáwálé?

¹⁷ Bóó éfwyale bimbo, ákpane élé gechyéé nnó apye enyú dégbógé ne ébwó. Ébwó

apyembɔ, epɔfɔ nnɔ awyaá ñkyaá melómélɔ né metɔ́, apye elé nnɔ afyéé angya né metɔ́ metɔ́ sé nnɔ enyú débɔge elé gejee ne ebwɔ́. ¹⁸ Elɔme nnɔ muú akpane gechyéé mampye genó mbɔgé awyaá ñkyaá melómélɔ né metɔ́, apyege wyembɔ yéndégébé epɔfɔ wyé lé gébége me mbege ne enyú. ¹⁹ Baá ba, ngboó ne enyú dɔ́. Ne me nlu gene efwyale gétúgé nyú wyé ndere mendée agene efwyale gébége nebyeé nemmye ji. Ne me ngene nye wyé efwyale mbɔ kpaa te enyú desele gepɔge Kras geko. ²⁰ Me nkage sé ndere mpye gétúgé enyú. Mbɔgé ebe nnɔ me nlú ewumbɔ ne enyú nana mbɔ nkage enya mejɔ́ ewé ngarege enyú.

Abya maá Sara ne maá Haga

²¹ Enyú abi dékelege mankwɔlege mabe Mosis nnɔ dékaá genó eyigé ásame né ñwe mabe yimbɔ atome ne Sara ebwɔ́ ne Hag-gai? ²² Asa wyé aké Abraham abɔ awyaá baá ande apea. Abye ama ne mendée ayi alu mefwé ne abye ayifɔ ne mendée wuú ayi álá ápó mefwé. ²³ Ne maá ayi mendée ayi mefwé ábyéné, abye lé ji ndere akwaá aké ebe. Ne maá ayi mendée ayi álá ápó mefwé ábyéné, abye ji ndere Esɔwɔ abó anyémeno ne Abraham. ²⁴ Mecho ewéna elúmbɔ elé éké nekanemejɔ́. Ne andée bina makpo apea atene mbaá ufɔ́ menomenyéé upea. Haga atene mbaá menomenyéé ewé Esɔwɔ anyé ne bɔ́ Isréli gébége ji achyéé Mosis mabe né mekwe Sinay. Ne bɔ́ abi ábyéné ebwɔ́ né amu ebe alu afwé ndere baá Haga. ²⁵ Haga yina atene mbaá mekwe Sinay ewé elú né melo Arabya. Ji atene ntó mbaá melo Jerosale ewé elúmbɔ nana néndé ji ne bɔ́ bií ako alu afwé mbaá mabe. ²⁶ Ne Jerosale ayi alu né mfaánebuú, bɔ́ bií ápó fɔ́ afwé. Ji yimbɔ ne alu mma awese. ²⁷ Ji alu ndere mma se Sarah. Elú wyé ndere asame né ñwe Esɔwɔ nnɔ, “Wɔ menkwɔ mendée be ne metɔ́ megómégɔ́. Wɔ muú ɔla ɔlu dankaa ndere nebye nemmyéé mendée nyoge ɔchoge ne metɔ́ megómégɔ́ néndé mendée ayi meno wuú atene ji neba, abéé nye ne gejamégé baá apwɔ ayi meno wuú álá atene ji wɔ́.” ²⁸ Anme ba, depɔ́ etiré na délere nnɔ enyú delu baá menomenyéé Esɔwɔ wyé ndere Asek.

²⁹ Elú ntó ndere elú nya nnɔ, maá ayi ábyéné ji ndere akwaá akelege, ammye amu ne ayi ábyéné ji ndere Mendoó Ukpea epye nnɔ ábyé ji, wyembɔ ne elú ye nana. ³⁰ Yémbɔ ndé genó eyigé mekomejɔ́ Esɔwɔ ajɔ́? Ajɔ́ aké, “Bú mendée ayi alu mefwé choncho ne maá wuú ájye. Maá yimbɔ anyéé fɔ́ getege nte wuú choncho ne maá ayi mma awuú álá ápó mefwé.” ³¹ Anme ba, dékage jɔ́ nnɔ esé depɔ́ fɔ́ baá mendée ayi alú mefwé. Delu lé baá mendée ayi álá pɔ́ fɔ́ mefwé.

5

Debege sé afwé mbaá mabe

¹ Kras apye nnɔ esé detene mmyemmye sé. Elɔme nnɔ debe mmyemmye esé nnɔ ekágé dema dékere né défwere mabe.

² Wúgé, me Pɔl ngarege enyú nnɔ dekamege nnɔ asɔ enyú nsɔ, ebyennɔ genó eyigé Kras apye gepɔ́ yé enyú ne nsa fɔ́ chacha. ³ Ne mmage ngare enyú nnɔ yéndémuú ayi akamege nnɔ asɔ ji nsɔ, ebyennɔ abɔ mambele mabe Mosis mako. ⁴ Enyú abi démmye nnɔ debe cho né mbe ushu Esɔwɔ gétúgé débelege mabe, kágé nnɔ défa mbwa ne Kras. Ndere dépyémbɔ, depɔ́ sé né amu galógálɔ́ ayi Esɔwɔ alerege. ⁵ Né eta sé, Mendoó Esɔwɔ epye lé nnɔ esé déneré metɔ́, dégilé nnɔ Esɔwɔ apye nye esé détene cho né mbe ushu wuú gétúgé défyéé metɔ́ ne Kras. ⁶ Ne muú achogé mmye ne Kras Jisɔs, yé asɔ ji nsɔ, yé asɔ wɔ́ ewémbɔ epye fɔ́ mecho chacha wɔ́. Genó eyi genéá geme dɔ́ gelu lé mamfyéé metɔ́ ne Kras. Ewéna elérége né gejeé eyigé debɔ́ ne ate.

⁷ Enyú debɔ́ dépyéé unó chanéné né genwáge nyú ne Esɔwɔ, ndé muú cha ama agbe enyú nnɔ dékwɔlege se mekomejɔ́ ayi alu wáwálé. ⁸ Muú ayi apelege enyú nnɔ dépyembɔ apó fɔ́ Esɔwɔ muú akuú enyú. ⁹ Neku nema ne nechɔ́ éba. ¹⁰ Me nlu nwyaá wyéé metɔ́ ewémbɔ nnɔ te mbaá enyú déchome mmye ne Ata, enyú déferege unó ndere me nferege. Ne yéndémuú ayi apye nnɔ enyú dékwé tametame, yé alu ndé gefogé muú, Esɔwɔ achyége nye ji efwyale.

¹¹ Anme ba, mbɔgé me mbɔ ngarege bɔ́ nnɔ áɔgé muú nsɔ ne abe cho né mbe ushu Esɔwɔ, mbɔ bɔ́ Jus abɔ ammye sé amu ne

me. Ne mbógé ébá ébè nnó mbá ne me ngarege, mbó matóó ásóó sé bọ́ Jus nnó me ngarege nnó élé gétúgέ Kras agboó né mfaá gekwa ne Ésówá ápyéé bọ́ ábèé cho né mbè ushu wuú. ¹² Mbá nkelege nnó bọ́ abi abwólége mbá enyú metóó né mecho nso mansá, ébwó abi áshige wye amu né mecho éwé, akpé ajye yé mbé ápé mmyé ébwó ébwó ambóó.

¹³ Ne enyú aḡme ba, Ésówá akú enyú nnó débè mmyemmye nyú. Yémbá ékágé dése nnó élé délu mmyemmye nyú, dékágé pyégé yéndégenó eyigé menyammye nyú ákelege. Bógé lé gejeé ne até aḡme dékpane até defwé. ¹⁴ Néndé ébè éwé egbare mabé Mosis mako élé ébè éwé éjọ́ nnó, “Bóge gejeé ne nte menḡme ndere óbọ́ ne geme jyéé.” ¹⁵ Mbógé enyú déké démmye ne até éké menya mewaá eyi enóme ne enyéé até. Ségé gébé, mbógé mbá f́ wó déwane nye até.

Kwálege lé genó eyigé Mendoó Ukpea élerege épófó gepoge akwaá

¹⁶ Genó eyigé me ngarege enyú gelu nnó, lyage Mendoó Ukpea éleré enyú genó eyi débóó mampye, déké dépyemba dépye f́ genó eyigé menyammye nyú ákelege. ¹⁷ Genó eyigé menyammye ákelege gekélege f́ genó eyi Mendoó Ésówá ékelege. Ne genó eyigé Mendoó Ésówá ékelege gekene f́ ne genó eyigé menyammye ákelege. Ndere elúmbá, unó bina upea ummye ne até. Ge ula bi enyú dela dékágé pye unó bi enyú dékelege mbá. ¹⁸ Ne mbógé enyú déké dépyéé genó eyi Mendoó Ésówá élerege enyú, ébyennó mabé apó sé ne eshye né genwáge nyú.

¹⁹ Uboubó unó bi menyammye mekwaá ákelege nnó bọ́ apyégé úlú mme gbḡḡḡḡ. Ne unó bina élé: Ubele ne bọ́ tametame, ufere uboubó, eḡménḡméné. ²⁰ Manjele áló uka, mafoó, mampage bọ́, mawámé, manságe metóó ne bọ́ gétúgέ apwó wá, metóó usóó, use, aḡgya, mbwa mamfa, ²¹ mamfyége amé né unó bọ́, manyugé mmóó mampyené bọ́, mankene mapaá mabomabo, ne unó bi f́ éké bina. Ne me nkwelege enyú mbeé ndere mbá nkwele mbembe, nnó bọ́ abi ápye ufó unó bina ányéé f́ gefwa eyigé Ésówá ágbárege.

²² Gepó eyigé Mendoó Ukpea echyége muú élé gejeé ne até aḡme, nechóchó, nesá, metóó mekoge, uló melu, gepó gelógéló ne mampyége genó eyigé ji anyémeno nnó apyéé, ²³ manséle depó peré, ne mágbárege mmyé. Muú aké apyéé unó bina, yé ébè éwé ji akwene epó. ²⁴ Bọ́ abi álu bọ́ Kras Jisós áferege amu né unó bi menyammye ákelege, alá éké bọ́ abi áwame menyammye bwó ayi ákelege unó ébimbá né mfaá gekwa. ²⁵ Ne te mbaá Mendoó Ukpea echyéé esé genwá, elóme nnó esé ntó débè wye mankwálege genó eyigé ewu élerege. ²⁶ Ékágé débwége mmye. Ékágé déjwáge até ne ékágé déságe matóó gétúgέ bọ́ apwóó enyú.

6

Pyége galógáló mbaá bọ́ ako

¹ Aḡme ba, mbógé dégege nnó muú nyú f́ apye yéndé gefoge gabo, enyú abi délu dépyéé genó eyigé Mendoó Ésówá élerege, ségé ewú pere depóó ji átáné né gabo yimbá. Ndere dépyemba, ságe gébé nnó ékágé muú nyú ntó akwe né mmuameno.

² Pogé até aḡme né matuú kpakpa ayi ébwó akpané. Déké dépyéé mbá, dépyéé genó eyigé ébè Kras éké enyú dépyégé. ³ Muú áferege nnó aḡea geme dọ́, ayi alá akágé poó nte muú ayi genó gelií ji, abwólége élé geme jíí. Apó yé muú f́. ⁴ Yéndémuú acheré lé geme jíí, mbógé apyéé genó eyigé ji abóó mampye chancha ne akágé do ébwó éwame éwé alá mege f́ mmye ne nte menḡme. ⁵ Néndé yéndémuú abó mampye ébíí utóó bi Ésówá achyéé ji.

⁶ Muú ayi ágií mekomejóó Ésówá, abó mankarege unó ulóúló ébi ji awya uko achyége ntó menlere wuú.

⁷ Débwólége f́ gemége nyú, kágé nnó yé muú akágé jwyaá f́ Ésówá. Genó eyigé muú apene, geji ntó ne ji ágoógé. ⁸ Muú apége genó eyigé menyammye ákelege, mbwe ayi ji abóó wye élé negbo. Ne muú apége genó eyigé Mendoó Ukpea ékelege, mbwe ayi ji abóó wye élé genwá eyi gélágé byéé. ⁹ Esé débége f́ ne gepwa mampyégé galógáló. Bíí uchwóó nye ébi débóó mbwe ayi atanége wye ébége dela detó né meti wó.

¹⁰ Ndere elúmbá, yéndégébé dégege meti

dépye galógáló mbaá bɔ́ ako. Chacha ne aɲme abi áfyéé metɔ́ ne Kras.

Pɔ́l achyéé kwyakwya majyéé

¹¹ Pɛge ukpe kpe malɔ́ ɲwe ayi me nsele ebwɔ́ wa membɔ́ nsame enyú matame mina. ¹² Bɔ́ abi aɲmerege enyú mekpo mme nnó asɔ́ enyú nsɔ́, ábwɛge lé mmye né mbaá unó bi ebwɔ́ apyéé nnó bɔ́ age ebwɔ́. Ebwɔ́ apyémbɔ́ nnó ekágé bɔ́ ámmýege amu ne ebwɔ́ gétúgé ágare nnó Ɛsɔ́wɔ́ áwenegge gemegge bɔ́ wyé elé gétúgé ákame nnó Kras ágboó né gekwa. ¹³ Yé bɔ́ abi asɔ́ ebwɔ́ nsɔ́ akwɔ́lege yé mabe mako. Yémbɔ́ akɛlege nnó asɔ́gé enyú nsɔ́, ákɛne ábwɛge mmye nnó enyú délu bɔ́ bwɔ́. ¹⁴ Né eta wa, me ndoó fɔ́ ebwɔ́ ɛwɔ́me né genó gefɔ́. Genó eyi gepye me ndoó ebwɔ́ ɛwɔ́me elé negbo eniné Ata sé Kras Jisɔ́s agboó né mfaá gekwa. Gétúgé negbo eníí né gekwa ne unó mme ula upó sé me eké genó, ne me ntó mpɔ́ sé eké genó mbaá unó mme. ¹⁵ Yé asɔ́ muú nsɔ́ yé asɔ́ wɔ́, ɛwémbɔ́ epó yé eké genó. Menɔ́ geno ayi aɲea geme apwɔ́ alú nnó Ɛsɔ́wɔ́ apye nnó enyú debe bɔ́ akɛ. ¹⁶ Nnɛnemmye nnó Ɛsɔ́wɔ́ apye bɔ́ abi akwɔ́lege unó ebí menjɔ́ mbɔ́, ábé nesɔ́, alerege ebwɔ́ ulɔ́ melu bíí nnó ebwɔ́ abe bɔ́ Ɛsɔ́wɔ́ ndere bɔ́ Isrɛli.

¹⁷ Ne kwyakwya me njógé nnó ekágé muú fɔ́ ama achyéé me ɛfwyale néndé mabɔ́me upa ayi alu me mmye alerege nnó me nlú muú utɔ́ Jisɔ́s.

¹⁸ Aɲme ba, nnɛnemmye nnó Ata sé Jisɔ́s Kras álérégé enyú galógáló. Amen.

N̄we ayi Pól ásamé mbaá echomele bɔ́ Kras né Efesōs

Matame

¹ Me Pól ne nsámé n̄we yina. Me nlú n̄gbá Kras Jisōs ndere Esōwɔ akélé nnó mbe.

Ntome n̄we yina eta nyú bɔ́ Kras né melo Efesōs, enyú abi délii mmye ne déchome mmye ne Jisōs Kras.

² Nn̄enemmye nnó n̄te sé Esōwɔ ne Ata Jisōs Kras álérégé enyú galógáló, ne apye enyú débé né nesó.

Esōwɔ alerege esé uló melu gétúgé déchome mmye ne Kras

³ Défée Esōwɔ. Ji alu Esōwɔ ne N̄te Ata sé Jisōs Kras muú gétúgé déchome mmye ne Kras, ji ajéle esé ne yéndé gefógé méjé wuú ewé elú né malu ujwólé Esōwɔ ayi mfaánebuú. ⁴ Gemége nnó Esōwɔ akwyéé mme yina, ji abo me mbe ajya esé nnó débé bɔ́ bií, gébégé déchome mmye ne Kras. Ji apyembɔ nnó esé débé bɔ́ ukpea abi muú alá kágé shulé ebwó ndo né mbe ushu wuú.

Né gétúgé gejeé jii éyigé na, ⁵ ji abɔ́ me mbe ashuú nnó ji apye nye nnó esé débé baá bií ndere ákene né genó éyigé Jisōs Kras apyéé nye. Ge genó éyige gebɔ gelú ji metɔ́ mampye mbo. Ne geji ne ji akelege mampye. ⁶ Getú éyigémbɔ ne débɔ́ mamfège ji né gekpekpegé galógáló wuú ayi ji alerege esé detú, ndere déchome mmye ne Maá wuú ayi ji abɔ́ gejeé ne ji dɔ́. ⁷ Esōwɔ ake ne manoó Maá wuú ami machyéé mme gébégé ji agboó, awené gemége esé, mmye eké Esōwɔ ajinte gabo se, gétúgé gekpekpegé galógáló wuú ⁸ ayi ji alerege esé gejamé gejamé. Esōwɔ né denega etií deko ne defɔ́ etií, ⁹ apye esé dékaá genó éyigé gebɔ gelú bíbí, éyigé ji akelege mampye. Apye ntó esé dékaá genó éyigé gebɔ gelú ji metɔ́ mampye ndere ji ashuú me te gachií ábelé nnó Kras apye, ¹⁰ ndere ji ashuú nnó gébé éyigémbɔ gekwonege ji ányweré unó uko choncho, ebi ji akwyé, ebi ulú né mfaánebuú ne ebi ulú fa mme nnó Kras abe mfwa bwó.

¹¹ Yéndé genó gekene wye ndere Esōwɔ abo ashuú me nnó ebe. Ji ajya esé nnó débé bɔ́ bií ndere déchome mmye ne Kras gétúgé genó éyigé gebɔ gelú ji metɔ́ mampye ndere ji aké ebe te gachií. ¹² Ji ajyaá ntó esé abi débɔ́ mbe déneré metɔ́ ne Kras nnó débé déféége ji gétúgé n̄gɔ wuú.

¹³ Ne enyú déwú ntó mekomejɔ́ ayi alu wáwálé. Mekomejɔ́ yimbɔ élé abya melóméló ayi Esōwɔ aferege nye enyú né efwyale gabo. Gébégé enyú défyée metɔ́ ne Kras ne Esōwɔ achyéé enyú Mendoó Ukpea, ndere gelo éyigé gélerege nnó enyú delu bɔ́ bií wye ndere ji anyé me meno nnó achyége. ¹⁴ Mendoó Ukpea elú ndere genó éyigé Esōwɔ áchoó utó nnó ji apye nye eta esé yéndégenó éyige ji anyémeno nnó ápye mbaá bɔ́ bií. Ji awené gemége sé nnó esé débé bɔ́ bií nnó défége ji gétúgé n̄gɔ wuú.

Pól an̄enemmye mbaá Esōwɔ gétúgé echomelé bɔ́ Kras né Efesōs

¹⁵ Te gébé éyigé me n̄wuú nnó enyú défyée metɔ́ ne Ata Jisōs, ne nnó débɔ́ gejeé ne ate bɔ́ Esōwɔ, ¹⁶ me nlú danlyaaá mantamege Esōwɔ gétúgé nyú. Nteé enyú né mmyemenene. ¹⁷ Me ngigé nnó Esōwɔ Ata sé Jisōs Kras, N̄te ayi apwɔ́ amu, achyéé enyu Mendoó wuú nnó epye enyú débé ne denega ne nnó eti enyú ame ndere dékágé ji. ¹⁸ N̄nene ntó mmye nnó Esōwɔ apye gengbo jii gegené né mmu matɔ́ nyú, nnó dékaá genó éyigé ji akuú enyú nnó déneré metɔ́ wye. Ne mma nn̄enemmye nnó enyú dékaá gekpekpegé mejé ewé Esōwɔ awyaá né mfaánebuú ewé ji anyémeno nnó achyége bɔ́ bií. ¹⁹ N̄nene ntó mmye nnó ji apye enyú dékaá gekpekpegé uto bií ebi upógé esé abi défyée metɔ́ ne ji. Uto bina ebi upógé esé, élé wye gekpekpegé uto bi, ²⁰ ne Esōwɔ asele apye Kras akwilé né negbo ne apye ji ajwólé né egbe ebwonye wuú né malu ujwólé Esōwɔ né mfaánebuú. ²¹ Kras awyaá uto ewuú ebi upwɔ́ yéndé gefwa eyi gelú fa mme, yé né mfaá. Ebi upwɔ́ ntó uto ákwaá, yé ebe lé ebi aló nchye. Ne ye muú ama ayi awyaá gefógé gefwa éyigé na apó, yé né mme yina ne ayi achwɔ́. ²² Ne Esōwɔ afye yéndégenó né amu ji ne apye nnó ji abe muú kpaá mbaá unó uko né echomele bɔ́ Kras. ²³ Echomele

bɔɔ Kras elú menyammye wuu. Ewú egbee ne uto Kras ne Ji apye yéndegenó né yéndé mbaá gebe ndere gebɔɔ mambɛ.

2

Esɔwɔ achyɛ́ esé genwá ndere déchome mmye ne Kras

¹ Mbembɛ enyú débɔ dégbɔ né depɔré Esɔwɔ gétúgɛ déla débelege mabɛ Esɔwɔ ne debɔ dépye nto gabo. ² Né gébé eyigémbo enyú débɔ dépye lé ubobo unó bi bɔɔ mme ápye. Dékwɔlege lé unó bi mfwa áló nchye abi mfaá akelege nnó enyú dépyege. Ji yimbɔ ne anyuú matɔɔ bɔɔ abi alá kelege manwú ne Esɔwɔ. ³ Wyembɔ ntó ne esé ako debɔ delu, dépye nya lé ubobo unó bi menyammye akelege. Dépye lé unó bi menyammye ne matɔɔ sé akelege. Abyé esé ako ne gepɔ gebogebo. Getú eyigémbo, Esɔwɔ abɔ alu manlere esé metɔɔ usɔɔ wuu ndere ji alerege nye yéndemuú.

⁴ Yémbɔ meshwe ayi Esɔwɔ agene esé aja dɔɔ, ne gejeé eyigé ji abɔɔ ne esé gepwɔ amu. ⁵ Ye gébégé esé débɔ dégbɔ gétúgɛ gabo se, Esɔwɔ apye esé dékere né genwá chóncho ne Kras. Ne élé gétúgɛ ulɔɔ melu Esɔwɔ ne ji áwené gemége nyú. ⁶ Ndere esé déchomé mmye ne Kras Jisɔs, Esɔwɔ apye esé dékwilé né negbo ne ji, ne abwɛ́ esé nnó dégbare gefwa ne ji né malu ujwɔle Esɔwɔ né mfaánebuú. ⁷ Esɔwɔ apyembɔ nnó né gejamége aɲme ayi achwɔɔ né mbɛ, ji apye bɔɔ ako akaá gekpekpege ulɔɔ melu ebi ujame dɔɔ, ebi ji alere né gejeé gétúgɛ genó eyigé Kras Jisɔs apye. ⁸ Gétúgɛ ulɔɔ melu Esɔwɔ, ji afere enyú né efwyale gabo gébégé défyɛ́ metɔɔ ne Kras, épɔ́ fɔ́ né uto bi nyú ne ji afere enyú né efwyale gabo. Elé echyɛ́ ewé Esɔwɔ achyegé. ⁹ Épɔ́ fɔ́ gétúgɛ utoɔ ulɔɔ ulɔ ebi enyú dépye. Ndere elúmbɔ, ékágé muú fɔ́ adogé ebwɔ ewɔme. ¹⁰ Néndé esé délu élé amu utoɔ Esɔwɔ. Ji akwyɛ́ esé ne apye décho mmye ne Kras Jisɔs nnó délerege galógálɔ mbaá bɔɔ ndere ji akwyɛ́ me te gachiú ábelé nnó dépyegé.

Esé ako delú muú ama ndere Esɔwɔ apye esé déchome mmye ne Kras

¹¹ Tege nnó mbembɛ bɔɔ Jus bɔɔ akuú gemége bwɔ́ nnó, “Bɔɔ abi áɔɔ ebwɔ́ nsɔ,” abɔɔ ákuú enyú abi délá dépɔ bɔɔ Jus nnó,

“Bɔɔ unyi gada.” Mmyéké genó ayi akwaá apyɛ́ ne amu né menyammye. ¹² Tege ndere enyú debɔ delu. Né gébé eyigémbo enyú depɔ mbwa ama ne Kras, enyú debɔ délu lé aɲké́ né geluagé bɔɔ abi Esɔwɔ abɔ ajyaá nnó abɛ abii. Menomenyɛ́ gejame ewé Esɔwɔ anyɛ́ ne bɔɔ bii, menomenyɛ́ ewémbo épɔ́fɔ́ ewé nyú. Apyembɔ, gétúgɛ genó eyigé ji abɔ anyémeno nnó apyɛ́, yémbɔ ji anyé fɔ́ meno ne enyú wɔ́. Depɔ ye ntó ne genó gefɔ́ fa né mme eyigé enyú dénerge metɔɔ wyɛ́. Ne débɔ depɔ fɔ́ mbwa ama ne Esɔwɔ. ¹³ Yémbɔ nana Esɔwɔ apye enyú déchome mmye ne Kras Jisɔs, ji aja enyú abi délu nya tɛtɛ ne ji, délá kwókwólé ne ji gétúgɛ manoó Kras amí machyɛ́ mme gébégé ji gboó né gekwa. ¹⁴ Kras jimboɔ ne apyɛ́ esé délu né nesɔ ne atɛ, néndé ji apye bɔɔ Jus ne bɔɔ abi alá pɔ́ bɔɔ Jus ákwé éké muú ama. Ndere ji apyembɔ, Kras amu ekwɔ gepú ewé ebɔ ekare bɔɔ Jus ne abi alá pɔ́ fɔ́ bɔɔ Jus ne epye ebwɔ abɔɔ mawáme ne atɛ. ¹⁵ Kras agboge atyaá mabɛ bɔɔ Jus ako ayi apye bɔɔ Jus afaá mbwa ne bɔɔ abi alá pɔ́ fɔ́ bɔɔ Jus. Ji apyembɔ nnó ji ase bɔɔ Jus ne abi alá pɔ́ bɔɔ Jus ácho ebwɔ alá muú meke, ácho ntó mmye ne ji nnó epyegé mbɔ ebwɔ abɛ nesɔ ne atɛ. ¹⁶ Ndere ji apyembɔ, aja bɔɔ Jus ne abi alá pɔ́ fɔ́ bɔɔ Jus nnó anyé nesɔ ne Esɔwɔ ála ndere muú ama gétúgɛ negbo eníne ji agboó né gekwa ne mawámé bwɔ́ ábyɛ́. ¹⁷ Ne Kras achwɔ, agaré abya melómélɔ ayi achwɔɔ ne nesɔ eta nyú bɔɔ abi debɔ delu tɛtɛ ne Esɔwɔ ne mbaá bɔɔ abi abɔ álú kwókwólé ne Esɔwɔ. ¹⁸ Ne élé gétúgɛ genó eyigé Kras apye ne esé ako dégene meti mantene né mbɛ ushu nte sé Esɔwɔ dénemmye né uto Mendoó Ukpea ewú ema.

¹⁹ Ndere elúmbɔ, enyú bɔɔ abi alá pɔ́ bɔɔ Jus dépɔ sé aɲké́ bɔ, bɔɔ abi áchwɔ́ élé manjwólé né mbaá jwɔlege. Enyú délá amboɔ melɔ, dékwe gelua gema ne bɔɔ abi Esɔwɔ ajyaá nnó abɛ abii. Ne dela ntó bɔɔ ula gepu Esɔwɔ. ²⁰ Enyú délu egbe gepú eyigé Esɔwɔ atenege. Abelé enyú né nebɔme gepú eníne ángbá Jisɔs ne bɔɔ ekpave Esɔwɔ áfyɛ́. Kras Jisɔs jimboɔ ne alu ntaá eníne né gbarege ekwɔ gepú. ²¹ Kras ne agbare gepú eyina geko mbaá ama. Ne apye

nnó gejamégé bós áchwós né mmu nnó geji géwéné gebe echa ukpea mbaá Ata. ²² Nðere Èsòwò apye enyú déchome mmye ne Kras, apye ntó enyú détene chóncho ne ate anme abifo ako déla éké melu ewé Èsòwò ajwòlege wye né Mendoó wuú.

3

Utós bi Pól apye mbaá bós abi alá pò bós Jus

¹ Ne gétúgé Èsòwò apye bós Jus ne abi alá pò bós Jus alá muú ama, ne me Pól muú nkpe ne denò elé ngarege abya Kras Jisós eta nyú bós abi alá pò bós Jus, nnenemmye gétúgé nyú echomele bós Kras né Èfesós. ² Mferé nnó enyú déwú me nnó gétúgé uló melu ebi Èsòwò elerege, ji achyéé me utós bina nno mpyege né galógáló nyú. ³ Ne Èsòwò apye me nkaá genó eyi gebò gelu ji metós bibíí, wye ndere me mbò mbós me mbe nsame geji gachyéé eta nyú. ⁴ Ne mbógé enyú dékúgé genó eyigé me nsame eta nyú, dékágé nye ndere epye ne nkaá depórè Kras etiré délu nya bibíí. ⁵ Mbe mbe akwaá ábò ákaá fò depò etiré na wò, yémbo nana Mendoó Èsòwò epye ángbá Jisós ne bós ekpávè Èsòwò, bós ukpea bíí ákaá deti. ⁶ Genó eyigé Èsòwò ábelé bibíí gelú nnó ji áké ne abya melóméló ápye bós abi alá pò bós Jus ácho mmye ne bós Jus alá ndere upó né menyammye ama ne nnó ébwó ako ábò mejeé Èsòwò ne genó eyigé Èsòwò anyémeno nnó achyege nye bós bíí. Kras Jisós ne apye nnó menomenye ewémbò ebe wáwálé.

⁷ Èsòwò ajya me né uló melu bíí nnó mbe muú utós wuú, ngarege abya melóméló Kras né gekpekepegé uto bíí. ⁸ Né gelu- age bós Èsòwò ako, me ne nlú mamane kò. Yémbo Èsòwò achyéé me gechachage echye ewéna nnó ngarege abya melóméló mbaá bós abi alá pò bós Jus. Ne abya melóméló yimbò atome ne uchacha unó bi muú alá kagé méé ebi Kras achyege. ⁹ Utós ba ntó ulú nnó me mpye bós ako akaá genó eyigé Èsòwò muú akwyéé unó uko ashúú mampye né genó eyigé ábelé bibíí te ula uló mme. ¹⁰ Èsòwò abò apyembò nnó gébé sé eyigé na gekwonege, echomele bós Jisós epye yéndé gefwage álo nchye eyigé gelu mfaá, ne uto aló nchye uko ukaa nnó Èsòwò awyaá denja

daó né yéndé meti. ¹¹ Ji áké ne Ata se Kras Jisós apye mecho ewéna epye wye ndere ji Èsòwò abò ajós me nnó ébe. ¹² Nðere Èsòwò apye esé déchome mmye ne Kras, ne ndere défyéé metós ne ji, esé dékágé tene né mbe ushu Èsòwò tágétágé débéé fò ne éfò metós. ¹³ Nðere elúmbò, nnene enyú mmye nnó débége fò ne gepwa metós elé me ngene éfwyale gétúgé nyú. Me ngene éfwyale ewéna né galógáló nyú.

Pól anenemmye gétúgé echomele bós Kras né Èfesós

¹⁴ Gétúgé Èsòwò apye unó ulóuló bina, ne me ntome manò mme nnenemmye mbaá nte sé Èsòwò, ¹⁵ muú afyéé mabò mbaá mala upú mako né mfaánebuú ne mme. ¹⁶ Nnenemmye mbaá Èsòwò muú awyaá gekpekepe mejeé né mfaánebuú nnó ji apye Mendoó wuú echyéé enyú eshye nnó matós nyú ábéné, ¹⁷ ne nnó Kras ájwólé né mmu matós nyú ndere défyéé metós ne ji. Nnenemmye nnó gejeé eyigé enyú débós ne Èsòwò ne ate anme gepyé enyú détene ne eshye. ¹⁸ Nnene ntó mmye nnó Èsòwò apye enyú chóncho ne bós Èsòwò abifo ako débò uto mankaá nnó gejeé eyigé Kras Jisós abós ne enyú ako, gepwós yéndégenó eyigé muú akágé méé, ¹⁹ ne nnó enyú dékaá nnó gejeé Kras eyigémbò geja kpaá gepwò amu, muú akágé kaá fò geji anere. Nðere unó bi uko ulú mbò, débéé ne gepógé Èsòwò geko.

²⁰ Déféé Èsòwò muú apógé esé ne uto bíí ebi ulú esé mmye. Ji akágé pye gejamégé ukpekepe unó bi upwós ebi esé dégigé ji, yé ebi déferege. ²¹ Esé ako abi délu echomele bós Jisós, abi déchome mmye ne Kras Jisós yéndémuú anógé Èsòwò yéndégébé te kwyakwya ne kwyakwya Amen.

4

Bós echomele Kras álú muú ama

¹ Me muú nkpe ne denò gétúgé mpye utós Ata, nkpeage enyú nnó dépye genwáge nyú gébe ndere Èsòwò muú akuú enyú ákelege nnó gébe. ² Shulege mmye nyú mme yéndégébé, sege depórè nyú pere, koge metós mbaá yéndégenó. Boge gejeé ne ate, dépyégé mbò, dépye fò unó bi ubalege ate mmye. ³ Myege nnó débé meko ama ndere Mendoó Ukpea epye nnó enyú décho mmye

ne atε débε né nesō. ⁴ Esé bōó echomele Jisōs delú wyε ndere upō menyammyε ama. Ne elé wyε Mendoó Ukpea ewú ema ne elú esé ako né mmyε, wyε ndere genó gelú lé gema eyigé Esōwō akuú esé nnó dénegege matōó wyε. ⁵ Esé ako déwyaá wyε Ata awu ama, ne wyε lé depōré Jisōs déti dema ne esé ako dékwōlege. Awyaá esé ako gefōge manaá Esōwō mami mamaá. ⁶ Esōwō esé awú dénógé alú elé ama, ji ne alú Ntε esé esé ako. Ji ne alú mfwa esé ako, ji achyεge esé utōó ebi débōó mampyε ndere ji akεlege. Ne mendoó wuú ejwōlege né mmu matōó bōó bií ako.

⁷ Yémbō Kras achyεé yéndémuú sé ewuú echyε ndere ji amε nnó ekwane ne yéndémuú. ⁸ Elú wyε ndere asame né mmu ηwe Esōwō nnó, “Gébégé Kras akwōme ajyεé né melu ewé mfaá, aja gejamégé bōó denō ákwōle ji, ne achyεé akwaá ufōó ufōó echyε.” ⁹ Asa wyε aké, “Akwa afε né mfaá”, ewéna etene nnó gemεge nnó Kras akwō né mfaá abō mε mbe ashulé achwō fa mme. * ¹⁰ Wyε lé ji awú muú ashulé achwōó fa mme ne akwōme ajyεé né malu ayi álú tε mfaá mfaá. Ji apyεmbō nnó ji apyε yéndégenó né yéndé mbaá gébe gelōgélō ndere ji akεlege nnó gebε. ¹¹ Ji achyεé bōó abifō echyε nnó ábé áηgbá Kras. Achyε abifō echyε nnó ábé abōó ekpave Esōwō, achyε abifō nnó ágáregé abya melómélō, abifō, achyε ebwō nnó ábé ambame ne anlere mekomejōó Esōwō. ¹² Kras apyεmbō nnó ji akpome bōó Esōwō ako mmyε nnó ápyεge utōó bií ne nnó ji apyε echomele bōó bií ewé elú menyammyε wuú ewéne, ¹³ kpaá tε esé débεé ndere muú ama né matōó sé ayi défyεé ne Maá Esōwō ne dékágé ji chánéné. Debō mambε bōó abi ábené né depōré Esōwō, kpaá tε débεé ndere Kras jimbōó né gepō jí geko, ¹⁴ nnó esé débεge sé eké ambane abi anlere gebyō ásele mati défyε ne gebyō ábwōlege amu ne ebwō. Ambáné álú eké baá makpe ayi mmbyo nnyi atene ájyεé we na ne we. Yéndé mbaá ayi mbyō ajyεé ne aji ajyε ntó, mbō ne epyε ne bōó abi ánleré gebyō álerégé. Anlere gebyō awyaá défyε mabwōlége bōó akame ne genó eyi gelú gebyō. ¹⁵ Déjógé lé genó

eyi gelú wáwálé, ne débōge gejeé ne bōó abi déjoge ne ebwō. Déké dépyεmbō, débenege nyε né depōré Esōwō, né yéndé meti wyε eké Kras muú alú muú kpaá né echomele bōó bií. ¹⁶ Kras ne afyεé yéndé gepōge menyammyε né melu ewuú, yéndé geféne ne gepyεé nnó menyammyε meko áchómé mbaá ama. Ndere elúmbō yéndé gepōge menyammyε geké gepyε utōó bií chánéné, menyammyε meko awene abenege gétúgé upō bina upogé atε né gejeé.

Jisōs Kras achyεge genwá gekε

¹⁷ Me nkwelege enyú mbeé né uto Ata nnó ékágé débε eké bōó mme abi álá pó bōó Jus. Ufere bwō upō ne mekpo ne ula. ¹⁸ Uferé bwō úlú kendeé. Ebwō apō fō ne genwá eyigé Esōwō achyεge, néndé ebwō ákágé yé genó ne aηea mataó. ¹⁹ Yé ebwō ápyε genó eyigé gela gelómé fō, mmyε egboó fō ebwō. Achyεé gemεge bwō né unó bi ugbō mmyε ne ápwyaá fō mampyε úkwékwé unó.

²⁰ Unó Kras ebi alere enyú dégií na fō wō. ²¹ Nferé nnó enyú déwú genó eyigé getome ne Jisōs, ne áleré enyú aηkwōle bií, né mekomejōó ayi wáwálé. Mekomejōó yimbō elé abya melómélō ayi atome ne Jisōs. ²² Lyagé gekwenege gepō eyigé gepyε enyú debō dépyε uboubō unó. Gekwenege gepō eyigé enyú debō déwyaá gechōó lé enyú chōó ndere gébwólé enyú mambε ne metōó mampyε uboubō unó. ²³ Kwōrege matōó nyú ne gefōó eyigé enyú déferege unó gebε genó gekε. ²⁴ Enyú debō mambε ne gepō gekε ndere bōó abi Esōwō akwyεé nnó afu ji. Gepō gekε eyigé na, gelú lé gepō eyi gelú cho, ne pópó né mbe ushu Esōwō.

²⁵ Ndere elúmbō, lyage gebyō dégarage lé wáwálé mbaá atε aηmε, néndé esé ako décho mmyε delú ndere upō né menyammyε Kras. ²⁶ Metōó esōgé muú nyú, ékágé akame metōó usōó eté ji apyε gabo. Ne ékágé álá ne metōó usōó né bií kpogele. ²⁷ Ne ékágé déchyε danchōmeló meti ewé ji aηmaá amu wyε. ²⁸ Mbōgé muú abō ajoó ejo, abō manlyáá ejo apyεge utōó ne amu jii jimbōó nnó abō unó bi ji ákágé kare ne bōó abi álá pó ne ubi. ²⁹ Muú nyú ajógé

* **4:9** Elú wáwálé nnó: Gejamégé bōó ηwe áwyaá nnó Jisōs ashulé afε né melō álo.

fó mejóó mebomebo, ajógé lé mekomejóó melóméló ayi apógé ate, ne akwánege né gébé eyigémbo, nnó mejóó nyú ebe mejóó ewé efyéé bóó eshye ne echwóó ne galógáló mbaá bóó abi awuú enyú. ³⁰ Ekágé enyú dépye Mendoó Ukpea ebe meshwemeshwe né unó bi enyú dépye. Eswá afye enyú Mendoó Ukpea wuú né mmye nnó ebe ndere gelo eyi gelerege nnó enyú delú bóó bií, ne nnó bií uma ji awenege nye gemége nyú. ³¹ Ndere elúmbó, débégé fó ne ufere uboubo ne ate: Debálégé fó matóó, desage fó matóó ne ate, debége fó ne genyane ne ate, déchagé fó ate mabó, dépyégé fó nchye, déferegé fó gabo ne ate né yéndé meti. ³² Lerege elé ulóó melu ne ate, gege ate meshwe, jigé nte gabo ayi ate ayme apye ndere Eswá ajinte gabo ayi enyú dépye gétúgé genó eyigé Kras apyéé.

5

Bege bóó gengbóó

¹ Te mbaá Eswá abóó gejeé ne enyú baá bií, mmyégé nnó débé ndere ji. ² Gagé genwáge nyú gelere nnó déwyaá gejeé ne ate wye ndere Kras abóó gejeé ne esé kpaá te áchyéé genwá jií né galógáló sé. Nkane ji ápyembó, elú wye ndere gepé eyi genóme gebé gelógéló né mbe ushu Eswá.

³ Ndere elúmbó, dékamegé muú fó awú yé né geluage nyú enmenmené ubele tametame yé gekwekwégé gepó, yé ame mamfyé né genó eyigé muú. Ne demmyege fó nnó enyú ne debé ne unó uko, néndé gefógé genwá eyigémbo gekwané fó mambé ne bóó Eswá wó. ⁴ Dekamege fó mejóó ewé echwóó ne mekpo unóó ne gekekenegé mejóó ne gekwekwégé abya andée utanege enyú né meno néndé ekwane wó. Genó eyigé enyú debóó mampye elé mantamege Eswá né unó bi ji apye né geluage nyú. ⁵ Kágé nnó muú ayi abelege ubele tametame, ayi awyaá gekwékwégé gepó, ye ayi afye ame né unó bóó (alú mbó lé muú ayi ánógé unó bina eké eswá ayifó). Ji anyé fó gefwa eyigé Kras ne Eswá agbarége.

⁶ Dékamege muú fó abwolé enyú ne mejóó ewé ela épó ne mekpo ne ula. Elé gétúgé unó bina ne Eswá asóó nye metóó ne bóó abi álá wuú fó ji. ⁷ Ndere elúmbó, déchagé fó mmye

ne ufóó bóó bimbo, ⁸ néndé mbembe enyú débó delú né mmu gemua, nana enyú delú né mmu gengbó gétúgé Eswá apye enyú déchome mmye ne Kras. Ndere elúmbó, gagé genwáge nyú gebé ndere bóó abi álú né gengbó. ⁹ Elé gengbó eyigé na, ne gepye nnó esé dépyégé unó ulóóló, ne ebi ulú cho ne nnó dégarage wáwálé. ¹⁰ Myégé mankaá genó eyigé dépyege metóó egóó Ata. ¹¹ Déchoge fó amu depyege ubobo unó bi bóó abi álú né mmu gemua ápyéé, dyáge lé ebwó malá. ¹² Elu lé mekpo unóó manjóó depó etiré ebwó apye bibíí. ¹³ Gengbó gegenegé né genó, bóó ágene ndere geji gelu ne ákágé ndere geji gelu wáwálé. ¹⁴ Mbó ne elú néndé yéndégenó eyi gengbó gegenege wye, gébwálege gela gengbó. Ge ula bi ajóó aké, “Peé wá ayi abelege gejya, kwilé né negbo, ne Kras apye nye gengbó jií gegenege eta wye.”

¹⁵ Ndere elúmbó, ségé gébé nnó dépyege genó eyigé gelu cho. Dépyege fó unó eké unkekene bóó, pyege ndere bóó abi áwyaá defóó. ¹⁶ Dégege meti mampye genó gelógéló, pyégé geji chánéné neídé bóó apye gabo né gébé eyigé na bóó. ¹⁷ Ekágé debé eké unkekene bóó, mmyégé elé mmye nnó dékaá genó eyigé Ata akélege nnó enyú dépyege.

¹⁸ Dényúgé fó mmóó dékwene néndé mmóó matene muú né genwá gebogebo. Gagé elé Mendoó Ukpea egbeé enyú né matóó. ¹⁹ Mendoó Ukpea egbege enyú né metóó, epye enyú dékwane makwa ayi átánege né bóó hwe Eswá, défyege ate matóó ne makwa ayi atome ne Kras ne ayi Mendoó Ukpea alerege. Kwagé makwa yina ne matóó nyú mako défége Ata. ²⁰ Né yéndégenó eyi gepye, tamege nte sé Eswá yéndégébé gétúgé genó eyigé Ata Jisós Kras apye eta esé.

Pol achyége majye mbaá andeé ne anó

²¹ Yéndémuú nyú awúgé ne nte nnó dénógé Kras.

²² Enyú andeé anó, wúgé ne anó nyú wye ndere déwú ne Ata. ²³ Menó alu muú kpaá mbaá mendée wyeé ndere Kras alú muú kpaá mbaá echomele bóó bií ewé elú menyammye wuú. Ne Kras jimboó alu Mempoó echomele wuú. ²⁴ Ndere echomele bóó Kras ewuú ne ji, mbántó ne

enyú andeé anō débōō manwúgέ ne anō nyú né yéndé meti.

²⁵ Enyú anō, bōgé gejeé ne andeé nyú wye ndere Kras abōō gejeé ne echomele wuú kpaá te achyεé gemε jií né galógáló wuú. ²⁶ Ji apyεmbō nnó ji afyεé ewú né amu Esōwō ndere genógé ukpea gébégé ji ashwōnége ewú ne manaá ne mekomejōō wuú. ²⁷ Apyεmbō ntó nnó echomele bōō bií εtεne né mbe ushuú wuú jimbō ne genwá gekε eyi gelome gepwōō amu ne nnó εbege fō ne deba yé gebágé dekoō né mmyε, εbe lé echomele ukpea ewé muú álá kágé shulé εbwō ndo né meti fō. ²⁸ Anō abō mambōge gejeé ne andeé bwō wye ndere εbwō abōō ne menyammyε bwō ambōō, néndé mende ayi abōō gejeé ne mendée wuú εbyennó abō gejeé ne menyammyε awú ntó. ²⁹ Yé muú sé fō ayi apaá menyammyε wuú apó. Déchyεge menyammyε sé menyεé, décherege ji, wye ndere Kras apyε ne echomele bōō bií. ³⁰ Ji apyεmbō yéndégébé néndé εsé delu upō né menyammyε wuú. ³¹ Ge ula bi ásámé né mmu ηwe Esōwō nnó, “Getú eyigémbō mende abō manlyaa gepúgέ nte wuú ne mma wuú acho mmyε ne mendée wuú εbwō apea ála muú ama.” ³² Mekomejōō Esōwō ayina apyε εsé dékaá menō genó ayi abō alu bíbí. Genó eyigémbō getome ne Kras ne echomele bōō bií. ³³ Yémbō enyú abi débane neba dékágé pyεge ntó geji. Genó eyigémbō gelu nnó yéndé menō abō mambō gejeé ne mendée wuú wye ndere ji abōō gejeé ne gemε jií. Ne yéndé mendée menō abō manógé menō wuú.

6

Na ne baá ne ante ne ama ábōō mambε

¹ Enyú baá melō wúgέ ne amma nyú ne ante nyú, gétúgέ déchome mmyε ne Ata, néndé ge genó eyi gélú cho mampyε mbō. ² “Nógé amma nyú ne ante nyú.” Ge ndo mbe ayi Esōwō anyémeno gébégé achyεé εbe aké, ³ “Dépyεge mbō, dégéne nyε galógáló ne dényé neki fa mme.”

⁴ Enyú ante ékágé débε ne gepō eyi gepyε matōō asōō baá nyú. Wyεge lé εbwō né meti ewé délerege εbwō unō ndere abōō

mampyε, déchyεge εbwō majyεé ndere Ata akelege.

Na ne áfwε ne ante abi abōō εbwō ábεé

⁵ Enyú áfwε, wúgέ ne bōō abi abōō enyú ne εfō metōō, déchyεge εbwō énogé ne matōō nyu mako wye ndere εbō εbe lé Kras, enyú dépyε ne jií. ⁶ Pyεge utōō enyú chanéné. Dépyεge fō wye lé gébégé εbwō abεge aké agene enyú gétúgέ dékelege nnó εbwō áfεge enyú. Ndere baá utōō Kras, pyεgé élé genó eyigé Esōwō akelege ne matōō nyú mako. ⁷ Pyεgé utōō ne metōō megōmegō wye eké enyú dépyε mbaá Ata, épō fō élé mbaá mekwaá. ⁸ Kaágé nnó yé muú alú mefwε ye ápō, élé Ata ne achyεge εsé ako nsa né utōō ulólóló εbi εsé dépyεé.

⁹ Enyú ante wyεmbō ntó ne débōō mampyεge ne áfwε nyú. Déchyεge sé εbwō genyane. Kaágé nnó Ata ayi abōō enyú chóncho ne εbwō alú né mfaánebuú. Ne ji asōō mpa yéndémuú alerege fō angya.

Pól ajógé ndere bōō kras abōō matεne ummyε ne danchomeló

¹⁰ Kwyakwya genó eyigé, me nkelege mangare enyú gelu nnó, bōgé εshyε ndere déchome mmyε ne Ata. Ne gōgé ji ase gekpekpεge utó bií apyε enyú détoō. ¹¹ Fyεgé unō ummyε uko εbi Esōwō achyεé enyú nnó détene ummyε ne mati défyá ayi danchōmeló apεnege. ¹² Néndé bee bina upó fō ne ate akwaá. Démmyε lé ne yéndé gefwage aló nchyε eyigé gelu né mfaá, ne uto aló nchyε uko. Démmyε ne aló nchyε ako abi ágbarege gefwa né malu ayi mfaá, ne abi áwyaá utó fa né mme yina ayi alú melu gemua. ¹³ Ndere elúmbō, bōgé unō ummyε uko εbi Esōwō achyεé enyú nnó yéndégébé danchōmeló achwōgé ne εfwyale démmyε ékágé ji apwō enyú ne démmyεgé né kwyakwya détenege nyε chanéné.

¹⁴ Ndere elúmbō, kpomege mmyε. Ndere muú bee áwéle ekandá mamkpome mmyε né utōō bií, mbō ne enyú débōō mamgarege wáwálé. Pyεge genó eyi gelu chó né mbe ushu Esōwō, ewéna εbεé nyε ndere genógé ummyε eyigé muú bee akwere ewōme wuú nnó ékágé nekō né kpε ne ta ji. ¹⁵ Ndere muú bee afyε unō uka utouto nnó ékágé ji

áséré ákwe gébégé aké alomege, mbòntó ne enyú débóó mangarege abya melóméló ayi apye bóó ábéé nesó ne Ἐσωώ. ¹⁶ Genó eyigé fó eyigé débóó mampye gelú nnó, gbarege metóó ewé enyú défyéé ne Ἐσωώ εβε enyú né mbe. Ewéna εβε nye eta nyú ndere genogé ummye eyi gegbéé nnó ámbéé danchómeló ako ayi achwóó éké mewε akwónege fó enyú mmye. ¹⁷ Segé mamfere ayi Ἐσωώ áferé enyú né εfwyale gabo ábé ndere εla ummye εwe ekwerege mekpo muú bee, nnó ekágé ji akpa gepa. Σεge ntó mekomejóó Ἐσωώ ndere aparanja ayi Mendóó Ukpea εchye enyú nnó démmyege ummye ne ji. ¹⁸ Gígé Ἐσωώ nnó apógé enyú yéndégébé né mmyemenene. Negemmye né yéndégenó eyigé enyú dékelege. Pyege mbó ndere Mendóó Ukpea εlerege enyú meti yéndégébé. Ndere εlúmbó, bégé peé né yéndégenó eyigé gepye, dékogé metóó gbene. Nege ntó mmye yéndégébé mbaá bóó Ἐσωώ ako. ¹⁹ Nege ntó mmye getú ya, nnó yéndégébé nké nkelege mangare abya melóméló, Ἐσωώ achye me mekomejóó nnó ngare, mmbégé fó ne εfó metóó mampye bóó akaá depóré abya melóméló εtiré debo delu bibíi. ²⁰ Elé gétúgé abya melóméló yina ne Kras atóme me, ne nana nlú né denó gétúgé mbó ngarege abya melóméló wuú. Negemmye nnó Ata apoó me mbégé ne εfó metóó mangare abya melóméló yina ndere me mbóó manjóó.

Kwyakwya matame

²¹ Menme sé Tikikós ayi mbóó gejeé ne ji dóó, ne nte muú ayi dékágé líi mmye ne ji ndere apye utóó Ata achwógé, agarege nye enyú yéndégenó eyi getome ne me, ne enyú dékágé nye ndere depó dekene ne me wéna.

²² Elé wyε getú eyigé na ne me ntóme ji eta nyú nnó ji apye enyú dékaá ndere εsé délu wéna, ne nnó afye enyú εshye.

²³ Nenemmye nnó Nte sé Ἐσωώ ne Ata Jisós Kras apye enyú ayme sé debε nesó ne ate, débó gejeé ne ate, ne nnó défyεge wyε metóó ne Ἐσωώ. ²⁴ Mma nnemmye nnó Ἐσωώ alerege galógáló mbaá bóó ako abi abóó gejeé eyi gela gebyeé ne Ata Jisós Kras te kwyakwya.

N̄wε ayi Pɔl ásamé mbaá εchomele bɔ́ɔ Kras né Filipi

Pɔl atamege bɔ́ɔ Εσωω né melɔ Filipi

¹ Me Pɔl ne Timɔti ne désamé ηwε yina. Εsé delú baá defwé Kras Jisɔs. Detɔme ηwε yina εta enyú ako abi delú bɔ́ɔ Εσωω né melɔ Filipi gétúgé defyεé metɔ́ɔ ne Kras Jisɔs, ushuú mbɔ́gé ákpakpa ne bɔ́ɔ abi ápóoge mampyε utɔ́ɔ né gepúgé Εσωω.

² Nnεnemmyε nnó Nte sé Εσωω ne Ata Jisɔs Kras álérégé enyú galógálɔ, apyε enyú débé ne nesɔ.

Pɔl atamege Εσωω ne anεnemmyε gétúgé bɔ́ɔ Εσωω abi álú né Filipi

³ Yéndégébé me ntegé enyú, ntamege Εσωω ayi nnógé, ⁴ ne yéndégébé me nké nnεnemmyε gétúgé enyú ako mbéε ne nechóchɔ́ né metɔ́ɔ. ⁵ Me nnεnemmyε ne nechóchɔ́ néndé tε ula ulɔ́ εbi enyú defyεé metɔ́ɔ ne Εσωω kpaá tε fina, enyú decho amu ne me nnó dégáré abya melómélɔ ájyégé mbe. ⁶ Ne nkaá wáwálé nnó Εσωω alɔ́ɔ mampyε utɔ́ɔ ulóúlɔ́ bina né genwáge nyú. Ne nkaá ntó nnó ajyε nyε wyε mbe ne ubi kpaá tε ánérege bií bi Jisɔs Kras akerege nyε fa mme. ⁷ Ndere nnεnemmyε ne nechóchɔ́ gétúgé enyú, elú galógálɔ nnó me ntégé enyú mbɔ́, néndé delú me metɔ́ɔ chi chi. Enyú ako decho amu ne me né εshyε ewé Εσωω achyε εsé mangaré abya melómélɔ ájyégé mbe. Gébé eyigé me nlá nlu dankpé denɔ́ ne nana yina ayi nlu né denɔ́, mmyε nnó mpyε bɔ́ɔ akaá nnó abya melómélɔ alu wáwálé. ⁸ Me nshyáge mmyε mangé enyú ne geje eyigé Kras Jisɔs abɔ́ɔ ne enyú. Mechó ewé menjɔ́ɔ mbɔ́, Εσωω ne akaá nnó elú wáwálé.

⁹ Ne nnεnemmyε mbaá Εσωω nnó gejeé eyigé enyú débɔ́ɔ ne ate géwéné géjyégé mbεmbe, ne nnó enyú dékágé Εσωω chánéné, efé ne dékágé nyε genó eyi gélú cho ne eyi gélú gyéé. ¹⁰ Mbɔ́ntó ne dékage nyε mampyε genó gelógélɔ. Ne debéε nyε matɔ́ɔ mmu pópó ne muú ashúlégé fɔ́ enyú ndo nnó dépyε gyéé kpaá tε bií bi Kras Jisɔs akérege meso. ¹¹ Nlú nnεnemmyε nnó Jisɔs

Kras ápyé enyú débɔ́ gepɔ́ gelógélɔ mampyε unó ulóúlɔ́. Bɔ́ɔ ágegé unó ulóúlɔ́ εbi enyú depyéε, ánoge nyε Εσωω ne áfεge ntó ji né gétúgé nyú.

Pɔl alu ne nechóchɔ́ nnó yéé elé ji akpené denɔ́ mekomejɔ́ Εσωω ajyε mbe

¹² Anmé ba, nkelege mampyε enyú dékaá nnó efwyale ewé me ngéne mbɔ́, εpyε nnó abya melómélɔ ájyégé mbεmbe. ¹³ Ne gétú eyigémbɔ́, bɔ́ɔ bee ako abi ábáme dachi mfwa Rom, chóncho ne bɔ́ɔ abifɔ́ ako abi álú wéna ákaá nnó me nkpe denɔ́ gétúgé nlú muú utɔ́ɔ Kras. ¹⁴ Ebye fɔ́ mbɔ́ wó. Gétúgé denɔ́ εtiré me nkpené, gejamégé anmé ábɔ́ εshyε né mabɔ́ Ata apwɔ́ ndere mbεmbe. Agárege wyε mekomejɔ́ Εσωω gárege. Yéé efɔ́ epó εbwɔ́ matɔ́ɔ.

¹⁵ Yéé elé elúmbɔ́, anmé abifɔ́ abi ágárege abya Kras, ágegé me matɔ́ɔ ákiíge εbwɔ́ mmu ne ákélege nnó εbwɔ́ aneá gεme apwɔ́ me. Yémbɔ́ abifɔ́ ágárege abya Kras ne matɔ́ɔ bwɔ́ mmu pópó. ¹⁶ Bɔ́ɔ abi ágárege ne matɔ́ɔ pópó, ábɔ́ gejeé ne me, ne ákaá nnó Εσωω ne ajyaá me nnó mbe fa né mmu gepúgé denɔ́. Ulannó me nlú fa? Elé gétúgé mmyε nnó mpyε bɔ́ɔ ákaá nnó abya melómélɔ alu wáwálé. ¹⁷ Abi ákelege maneá gεme ápwɔ́ me ágárege abya Kras ne matɔ́ɔ mabomabo. Εbwɔ́ akelege nnó apyε me ngé efwyale fa né gepúgé denɔ́.

¹⁸ Yémbɔ́, yéé ememe ewémbɔ́ eme me wó. Genó eyi genéá dɔ́ɔ gélú nnó εbwɔ́ ágarege wyε elé abya Kras né mati mako. Yéé ágáré ne matɔ́ɔ pópó yéé lé ne matɔ́ɔ mabomabo, metɔ́ɔ egɔ́ɔ wyε me gɔ́ɔ. ¹⁹ Metɔ́ɔ egɔ́ɔ wyε me né mmyεmenεne nyú ne Mendoó Jisɔs Kras ewé epóge me. Gétú eyigémbɔ́, nkaá nnó Εσωω aferege nyε me né efwyale gabo ne mbɔ́ɔ nyε genwá. ²⁰ Ndere elúmbɔ́, me mbelé uméé né metɔ́ɔ wa nnó me Pɔl ngarege wyε abya Kras gárege, nlá ngaré wó mkpane mekpo unɔ́. Yéé me nkili yéé mgbóo mpyε bɔ́ɔ ánógé Kras. ²¹ Néndé me nferé nnó mbεgé mebe mpyéε wyé utɔ́ɔ Kras pyéε ne mgbogé elé gekpékpégé nsá né εgbé wa. ²² Ne mbεgé mebe ebyennó mpyéε nyε wyε utɔ́ɔ Kras pyéε. Ndere elúmbɔ́, nkágé fɔ́ ámé ayi mbɔ́ɔ. Wálé negbo ah wálé neki ah nkágé. ²³ Nkwé mantélé. Mati yina apeá. Mbɔ́ɔ mbɔ́ ewé ndé? Εbɔ́

elú me galógáló nnó nlyaaá mme yina nnye mbé ne Kras. Epwá nnó me mbé mebe. ²⁴ Né egbé ewefó, elú galógáló nnó me mbé mebé gétúgé nyú, epwá nnó nnye mbé ne Kras. ²⁵ Nkaá wáwálé nnó Esowá apye nye me nnó mbé mebe gétúgé enyú nnó mpóogé enyú déwéné déjyégé mbe né utóó bíí ne nnó débé ne néchóchó né deporé Jisós. ²⁶ Ula bi me njóoge depó etiré na ulú nnó mmagé kéré meso eta nyú, débée nye ne gempóoge gétúgé genó eyigé Kras Jisós apye eta wa.

²⁷ Genó géma gélú nnó gepóge nyú gélérége nnó enyú dekaá abya melóméló Kras. Ne yéé nchwó ewú, yéé nchwó sé wó, nkelege manwúgé lé nnó enyú détené chánéné, metóó ema, meko ama, démmye chónchó nnó abya melóméló ayi enyú dékwálege né deporé Jisós ájyégé mbembé. ²⁸ Nkelege ntó manwúgé lé nnó, defóó fó yé genó, cháchá eyigé bós abi ápáa enyú ápyé ne enyú. Depyégémbó, ewéna ébé nye ndere gepó eyi gélérége nye ebwó nnó Esowá awane nye ebwó, ne apyéé nye enyú demye depwá. ²⁹ Me njóoge mbó gétúgé nnó, élé enyú ne Esowá apyéé nnó défyégé fó lé metóó ewu ewu ne Kras Jisós. Apye ntó nnó dégéné efwyale gétú ji. ³⁰ Ne esé ako décho amu démmye ummye bina nkane enyú débó dégéné me mmyéé ne nkane déwúu mbó nana nnó nlú mmye nye mmye.

2

Ankwálé Jisós áshulé gemége bwó mme ndere gepóge Jisós géleré

¹ Me nkaá chánéné nnó enyú délu bós ama ne Kras, ne afyéé enyú eshye. Ne gejeé eyigé ji abós ne enyú, gépye mmye efyóó enyú mmu. Ne dénye denme ne ate ne Mendoó Ukpea, délu ne matóó malómáló ne ate, dégéné ate meshwe. ² Ndere elúmbó, nkpa enyú geka nnó déneré mampye metóó egógé me. Nkelege nnó enyú débé metóó ema, débó gejeé ne ate, debe meko ama, ne déférége genó géma. ³ Délerégé fó nnó denjáa gemé depwá ate, ne débwegé fó mmye nnó enyú ne depwá amu. Yémbó, sége gemége nyú nnó depó yéé eké genó, depélé ate abifó nnó anjáa gemé apwá enyú. ⁴ Muú abógé genó mampye, apyégé fó ndere

gépoge lé jimbií, apye ndere gépogé ntó bós abifó ako. ⁵ Ne gepóge nyú ntó gébé nkane eyigé Kras Jisós gébó gelú.

⁶ Yéé élé Jisós alú eké Esowá né mati mako, agbare fó amu nye kenké nnó alu janja ne Esowá wó. ⁷ Yémbó, ashulé mmye jií mme alá eké maá defwé. Ase gepóge mekwaá, ábyé ji alu eke mekwaá. ⁸ Ndere alu mekwaá wáwálé, ase gemé ji nnó apó yéé genó. Awú nye majyéé Esowá kpaá te akame negboné mekpo unós né mfaá gekwa. ⁹ Gétú eyigémbó Esowá abweé ji mfaá, abelé né melu enógé ewé epwá malu mako. Achye ji mabó ami mawya ncha mapwá mabó mako. ¹⁰ Esowá apye mbó nnó, bós abi álú né mfaá ne abi álú fa mme ne meló áwuú bós, áwugé mabó Jisós, yéndégébé, átóme mánó mme. ¹¹ Ne yéndémuú ajógé nye aké, Jisós Kras alu Anya Ata ayi ápwáó amu. Ajógé mbó, achyege mbó lé enógé mbaá Nte sé Esowá.

¹² Anme ba, nye ndere enyú débó déwuú mé majyéé ma gébége me nlú ne enyú, ne ushuú nana ayi me nlá mpó sé ne enyú, nkelege nnó déwúgé majyéé ma depwá yéé ndere mbembé. Kwólege nye majye amimbó ne matóó nyú mako, démmyégé ne efó né metóó, mampye unó bi ulérége nnó Esowá aferege enyú né efwyale gabo. ¹³ Enyú dekage pye unó bina ne metóó ema, néndé élé Esowá jimboó ne achyege enyú eshye. Ji apyéé enyú debós metóó mampye unó bi ji akélege. Ne alerege enyú meti ewe dépyéé ubi.

¹⁴ Ne yéndégenó eyigé dépyéé, pyége géjí, déshulége ate ndo yé mawáme déwamégé fó ne ate. ¹⁵ Dépyégé mbó débée matóó mmu pópó, muú fó ashulége fó enyú ndo nnó dépye gyéé. Ne enyú baá Esowá, yéé élé délú né mpu bós ube, bége ne gepó gelógéló, gégénégé eké ambe ágénege ne utuú né mfaá. ¹⁶ Gbárege abya melóméló ayi achyege bós genjáa eyi gélágé byé ne metóó ema. Depyégé mbó, bíí ebi Kras Jisós akérege meso fa mme, me ndoó nye ebwá ewómé nnó mpye utóó mbó nsá, nlomé gatélé mpwá.

¹⁷ Mbe ne metóó megómegó ne nechóchó ne enyú ako, yéé ebe lé nnó manoó ma magbélé mme eké mmós gepé né gepé eyigé

nyú ndere dégene efwyale gétúgé mataó ayi défyéé ne Kras. ¹⁸ Gétú eyigémbo, bége ntó ne metóó megomego ne nechóchó eké me.

Pól akélege mantó Timoti ne Epafrudytos né Filipi

¹⁹ Mbó wya uméé mantó Timoti eta nyú mbógé Ata Jisós achyegé eshye. Akerégé eta wa, agarege me ndere enyú délu éwumbo, metóó ntó egóó me. ²⁰ Yéé muú yichá ayi enyú ntó délu ji metóó eké Timoti apo. Ji asomege ntó nnó waá depó dékene mbó chancha né enyú ewu, waá dékéné ah? ²¹ Néndé, bós abifo ako apyé lé unó bi ébwó ákélege, ápyé fó ndere Jisós Kras akélege. ²² Yémbó enyú dékaá me ndere Timoti aléré nnó ji awya gepó gelógéló. Néndé, ndere maá ábéé ne nte wuú, wymbó ne Timoti apyé utóó ne me nnó dégarégé abya melóméló ajyegé mbe. ²³ Gétú eyigémbo ne ji alu maá ayi nneré metóó nnó ntóme achwó eta nyú ténéténé mbógé ngegé ndere mpa wa ábéé. ²⁴ Ne nkamé ntó wáwálé nnó Ata apyegé, mbélégé fó dós, nchwó ngé enyú.

²⁵ Ngé nnó elú galógáló nnó ntó kpé menjmé sé Epafrudytus akéré meso eta nyú. Ji alu ntó muú ayi ese ne ji dépyéé utóó choncho ne ammye ntó choncho ne me eké muú bee mampye nnó abya melóméló ajyegé mbe. Elé ji ntó ne alu muú dentóó ayi enyú détóme nnó achwó apóo me ne unó bi nkélege. ²⁶ Nkélege nnó ji akéré eta nyú néndé, ashyage mmye dós mangé enyú, cháchá gébége ji akaá nnó enyú déwú nnó ji amée. ²⁷ Abó amée wáwálé, ela gachyéé mbó agbó. Yémbó Esówa agé ji meshwe apye ji atóo, agbo wó, ne agé me meshwe ntó nnó ekagé efwyale ewéché éma echo ne ewé menwya mé. ²⁸ Gé ula ubi me nkelege mantó ji nnó akéré meso wáwá mbó, nnó enyú degége ji débé ne nechóchó. Ne efwyale wa ejámé sé dós. ²⁹ Achwógé, sége ji ne nechóchó. Ji ntó alu menjmé nyú né mabo Ata. Ne chyegé ufóó bós bina enógé. ³⁰ Néndé, ase fó genwá jií eke genó wó, gétúgé utóó Kras. Ela gachyéé mbó agbó ndere achwóó mampóó me né unó bi enyú délá gé meti manchwó pye wó.

3

Muú afyegé metóó ne Kras, Esówa apye ji atené cho né mbe ushu wuú

¹ Anjmé ba, bége ne nechóchó né mabo Ata. Me mbéé fó ne gepwa manyuaré nsá depó etiré mbó ngaré mé enyú, néndé depoge nye enyú. ² Sége gébé ne bós abi ápye utóó unómé, álú eké bó mamye, néndé ébwó átome wye eshye nnó ásó unó ande ne ábé ankwolé Jisós. ³ Esé ne délu bós Esówa. Wáwálé esé ne asó esé nsó ayi wáwálé epófó ébwó, néndé esé denoge ji né eshye ewé Mendoó Ukpya echyegé esé. Esé dewya gempóge gétúgé genó eyigé Kras Jisós apye eta sé. Ne dépélé fó lé unó bi akwaá apye né gepoge akwaá, ndere mansó nsó. ⁴ Yéé élé me nkage mpye uno ébi me mbó mpye mé né meko menyammye. Mbógé muú aferégé nnó abós nsá né unó bi ji apye né gepógé akwaá, me nlu menó mbe. ⁵ Néndé ábyégé me, mbélé ndó enée, ásó me nsó. Me nlú muú Híbru tágetágé, ntané ntoné Benjamén né meló Isréli. Me mbélé mabé ukwene ante sé chánéné néndé me nlu muú ekwó bós Farasi. ⁶ Ne gétúgé mabé yimbó, me nkpa gechyéé, mpye echomele bós Jisós ágé efwyale. Ne me mbós mbélé mabé yimbó ako yéé éma nkwe wó. Gétú eyigémbo mbó nlu cho, muú ákágé shulé fó me ndó. ⁷ Yémbó yéndé unó bi me mbó mferé nnó mpyegé mbós nsá, nse nnó úlú lé unómé, upó sé me eké genó gétúgé genó eyigé Kras apye eta wá. ⁸ Genó eyi gefó gélú nnó unó uko ébi mbó nwyá, nse ubi uko nnó élé unómé. Nkelege lé nnó nkaá Kras Jisós, Ata ayi me nnóge. Ji ne apwós amu né genwá ya. Né gétú jií me nlyáá unó uko uno, nse ubi eké debi nnó nkaá ji chánéné ne nno ⁹ mbe metóó éma ne ji. Nkélége fó manténé cho né mbe ushu Esówa né mmu eshye wa, mmyeké mambélége mabé sé bós Jus. Me nkelege mambé cho né ushu Esówa, anenege me meti gétúgé me mfyéé metóó wa ne Kras. ¹⁰ Genó géma eyigé me mfyéé ame wye gélú nnó, me nkaá Kras Jisós ne utó Esówa ébi upye ji akwilé né negbó. Nkelege ntó nnó ncho amu ne ji ngéné efwyale ndere ji agené, ngbó ntó nkane ji akamé negbo agboó. ¹¹ Nnó yé

εμα έβέ nnό gébégé ngbogé Εσωω apye me nkwilé né negbo.

Pól agarege ankwólé Jisós nnό άσε gekágé neke jii

12 Ερόφό nnό me mbό mé unό bina ne ερόφό ntό nnό me nlu mé cho né mbe ushu Εσωω. Yέmbό me nlu mmye manjye wye mbe jyε. Nnό mbό genό eyigé Kras Jisós abό abelé mé eta wa. * 13 Anmé ba, ndoό fό εbwό εwome nnό mgbaré mé unό bina né amu ya. Genό géma eyigé mpyée gélú nnό, me njígé nte unό bi ukoό mé né meso, mmyégé mambό ebi úlú né mbe. † 14 Me ntome wye εshye nnό njyégé mbe né gebá eyigé nkwónégé wye mbόό nsá né mfaánebuú mbaá ayi Εσωω akuú me nnό jyε wye gétúgé genό eyigé Kras Jisós apye eta wa. 15 Εsé ako abi défyée matόό ne Εσωω ne débéné né depό etií, débé wye ne gefógé uféré ebimbo. Mbógé muú awya ebií uféré chá, Εσωω apye nye ji akaá nnό alu gyée. 16 Menό genό alu nnό εsé deyye wye mbe dépyégé ndere Εσωω aleré mé εsé. 17 Anmé ba, choge ne ate désé gekágé neke na, ne पेge ntό anmé abi áwyaá gepógé gelógéló ndere εsé déleré, dékwólégé εbwό. 18 Néndé, mechό ewé me nchwό gáre mbό enyú, me ngaré mé enyú ndondό ne ndό ne nana ngarege enyú ne mansé né ame nnό gejamégé bόό áké ále lé ankwólé Kras. Yέmbό, gepógé bwό gélérege nnό álú bόό abi álá kií abya ayi agárege nkane Jisós agboό né mfaá gekwa. 19 Ne meso gébé, ágbogé Εσωω afyée εbwό mmu ntoné mewε, néndé áσε mmwólé unό unyée ula Εσωω ayi εbwό anogé. Yé apyée gabo mmye εgbόό sé εbwό, ábé lé ne nepá, áneré matόό bwό né unό mme. 20 Yέmbό melό ewesé elú né mfaánebuú. Εsé dégilé Ata Jisós Kras muú alu Menchyé genwá nnό atané wye achwό fa mme. 21 Achwógé asεle nye gekpékpégé εshye ewé ji ábwólege yéndégenό gela nteé gefwa jii; akwóre menyammye εsé yina ayi alú mbontό usόό, achye εsé ayi meke ayi ashwánege eké awuú gébégé ji akwilé né negbo.

4

1 Anmé ba, gétúgé unό uko ebi me ngaré mé enyú, me mbό gejeé ne enyú dόό ne nshyage mangé enyú. Enyú depyée metόό εgόό me, ne delu nsá utόό εba. Anmé ba, ténege yé ne εshye né mabό Ata.

Pól agaré bόό Εσωω abi álú né Filipi ndere ábeé ne nesό né mmu metόό

2 Me nkpane Yudya ne Sintiche geká nnό ákwye depóre bwό ábé meko ama né mabό Ata Jisós Kras. 3 Ne wό nte menme ayi depyée utόό uluá, ngarege wό wáwálé nnό, opoό andée bina ábé nesό ne ate. Εbwό apeá ammye ne me nnό dépyée bόό áwuú abya melóméló Kras. Chóncho ntό ne Klemen ne bόό abifo ábό ápyée utόό ne me. Εσωω asá mé mabό bwό né mmu ηwe bόό abi ábόό nye genwá eyi gélágé byé.

4 Ngarege enyú ako nnό yéndégébé débé ne nechóchό, mma ηmere nké bégé ne nechóchό néndé enyú délu bόό Ata Jisós.

5 Góógé bόό ako ágé nnό enyú delome melu. Tége nnό εla gachyée Ata Jisós achwόό. 6 Dékamégé genό gefό géchyée enyú εfwyale né metόό. Genό géké gékelege manchyé enyú εfwyale, nége lé mmye défyée géjí né amu Εσωω. Ne yéndégébé déké dénenemmye déjigé fό nte mantámégé Εσωω né unό bi ji apyée me eta nyú. 7 Dépyégé mbό, Εσωω achyεge enyú nesό né metόό. Ne nesό enínémbό nepwό amu, néní nepye nye nnό matόό ákwénégé enyú ne débée fό ne εfό né yéndégenό eyi géchyége enyú εfwyale, néndé enyú défyée matόό ne Kras Jisós.

8 Anmé ba, gége unό bi menkelege enyú défyégé ame wye na: Fεrege uno bi úlú wáwálé ne ebi bόό ánoge. Ne yéndégenό eyigé Εσωω aselé nnό gélú gélógéló ne cho, ne eyi gabo álá pó wye. Yéndé genό eyígé bόό ábόό gejeé ne géjí ne mamfεrege dόό unό bi upyée muú ábeé ne mabό malómáló. Wáwálé fyége mekpo né unό bina, yéndégenό eyi gélomé dόό ne yéndégenό eyigé bόό áfége. 9 Ne pyége unό bi me nleré enyú ne ebi dégií eta wa. Pyége unό bi déwú me ngaré ne ebi dégené me mpyée. Ne dépyégé mbό, Εσωω muú achyégé nesό né metόό, ábeé nye ne enyú.

* 3:12 Elú wáwálé nnό: Unό ande elé mansό nsό. † 3:13 Elú wáwálé nnό: Unό bi Pól alyaa meso elé ebi 3:5-6.

Pól atame bɔ́ Jis̄s abi álú né Filípí né echyε ewé achyέé jì

¹⁰ Metɔ́ ɛgɔ́ me dɔ́, ne ntamege Ata nnó yé élé ebélé mé dɔ́, enyú déma téé me né echyε ewé enyú détámé me. Yé élé njɔ́ mbɔ nkaá nnó enyú détée wyε me, ne elú lé nnó dégé fɔ́ meti mampoó me wó. ¹¹ Njoge mbɔ, ɛpɔ́fɔ́ nnó me nlu gekpo ne nkɔ́ fɔ́ ŋka. Elú lé nnó yé nwyá genó yé mpó ne géjí mbeá mé manjwólé chánéné. ¹² Nkaá ndere mbéé gébége mbége amuamu ne nkaá ntó ndere mbéé gébége mbége ne unó gejamé. Mbeá ndere njwólege chánéné yéndégébé, yé nyé mgbege yé nlu lé mesa, yé wya unó dɔ́ yé mpó ne ubí. ¹³ Me nkage nténe yéndégébé mampyε yéndé geno né eshyε ewé Kras achyέé me.

¹⁴ Yémbɔ éló ndere enyú déchómé amu dépoógé me né ɛfwyale wa. ¹⁵ Ne enyú bɔ́ Kras né Filípí, dékaá mé nnó élé wyε enyú ne déchyé́ me unó ebí me nkélége gébége débɔ́ mbε déwuú abyá melóméló. Tε gégébé me nlyáá enyú né gebagé mewaá Masedonia, yé bɔ́ Jis̄s abi chá abi ápoó me ápɔ́ ɛkosé wyε enyú. ¹⁶ Néndé yé gébége mbó nlú né Tessalonika wyε né gebagé mewaá Masadonia, mbó mpó ne genó, enyú dépoó me ndɔ́ndɔ́ ne ndɔ́. ¹⁷ Me njoge mbɔ, ɛpɔ́fɔ́ nnó nkélege echyé ewé chá, nkélege lé nnó galógáló ayi enyú dépyε agbéé ne ayi enyú dépyé́ me nnó ɛsɔ́wɔ́ akaá. ¹⁸ Nkélege mampyε enyú dékaá nnó unó ebí détámé ɛpafrudytus nnó achwó achyε me, me ngé. Ne újá kpaá upwɔ́ ndere membɔ nkélege. Unó bimɔ́ úlú me ɛké echyε ɛsɔ́wɔ́ ewé enómé gebé gelógéló. Ulu ntó ɛké gepεgé ɛsɔ́wɔ́ ɛyigé ásogé né mewε achyέé jì metɔ́ ɛgɔ́ jì. ¹⁹ Ne ɛsɔ́wɔ́ muú me nóge awya gefwa ɛyi gepwó amu. Ne gétúgé genó ɛyigé Kras Jis̄s apyε eta enyú, ɛsɔ́wɔ́ achyεge nyε enyú unó uko ebí dékélege. ²⁰ Déchyé́gé enógé mbaá Ntε sé ɛsɔ́wɔ́ muú alú mfaánebuú tε kwyakwya. Amen.

Kwyakwya matame ami Pól ne bɔ́ abi álú ne jì átamé bɔ́ ɛsɔ́wɔ́ né Filípí

²¹ Támege bɔ́ ɛsɔ́wɔ́ ako ewú gétúgé álú bɔ́ Kras Jis̄s. Anmé abi álú fa ne me áló enyú matame. ²² Bɔ́ ɛsɔ́wɔ́ ako abi álú ntó wé áló enyú matame. Cháchá

abi álú né dachi Sesa mfwa Rom aló enyú matame. ²³ Nnɛnemmyε nnó Ata Jis̄s Kras aléré enyú ako galógáló. Amen.

N̄wε ayi P̄l ásamé mbaá εchomele b̄ó Kras né Kolosiya

Matame

¹ Me P̄l muú Εσωω apye nnó mbe ηgbá Kras Jis̄s ne nsáme ηwe yina. Nlú fa choncho ne meηme se Tim̄ti.

² Εsé détame ηwe yina εta nyú b̄ó Εσωω né melo Kolosiya. Enyú abi delu aηme se abi déchome mmye ne Jis̄s Kras ne dékwalege ji ne metóó ema. Dénenemmye nnó Nte se Εσωω εbwó ne Ata se Jis̄s Kras alere enyú galógáló, ápye enyú debe ne neso.

P̄l anenemmye mbaá Εσωω gétúgέ b̄ó Kolosiya

³ Εsé deke dénemmye yéndégébé gétúgέ nyú, détamege Εσωω Nte Ata sé Jis̄s Kras. ⁴ Εsé détamege Εσωω gétúgέ dewuú nnó enyú défyéé metóó ne Kras Jis̄s, ne debóó nto gejeé ne ate b̄ó Εσωω ako. ⁵ Enyú dépyéé mb̄o gétúgέ déneré metóó né unó bi Εσωω ákwyε me ábelé εta nyú né mfaánebuú. Genó eyi gepye enyú déneré metóó né unó bimbo élé wáwálé ayi atanegε né abya melóméló ayi enyú debóó mbe dewuú. ⁶ Abya melóméló yimbo ásanegε ajye yéndé mbaá fa né mme, apye b̄ó ákworege gepoge bwó. Ne gejamégé b̄ó áfyéé metóó ne ji, wyε ndere abo apye nya ne nyú te gébé eyigé enyú dewuú ji. Ne dékaá wáwálé ndere Εσωω alerege ulóó melu bií mbaá b̄ó ako. ⁷ Elé Εpafras ne apye enyú dékaá abya melóméló yina. Εsé débóó gejeé ne ji d̄óó. Ji alu nte muú utóó ayi apye utóó d̄óó ne εsé chocho. Ji alu maá utóó ayi apye utóó Kras gétúgέ εse ne metóó wuú ema. ⁸ Ji ntó ne agare εse gefóó eyigé enyú debóó gejeé ne ate b̄ó Εσωω. Elé Mendoó Ukpea ne epye enyú debóó gejeé eyigémb̄o.

⁹ Getú eyigémb̄o, ne te bií bi εse dewuú abya nyú, dela depwyaá f̄o manenemmye gétúgέ nyú. Εse dénemmye degígé Εσωω nnó apye enyú dékaá chanéné genó eyigé ji ashúú mampye mbaá b̄ó bií. Ne nnó achye enyú defóó deko εtire Mendoó wuú εchyege. ¹⁰ Enyú débégé ne defóó εtire mb̄o, débéé nyε ne genwá eyige Ata akelege ne

dépye nyε yéndégenó eyi gegóó ji metóó. Ne délerege nyε ulóó melú matimati ne dékágé nyε depore Εσωω déjye mbe mbe. ¹¹ Dénenemmye ntó nnó Εσωω ase utó bií uko εbi upwóó amu, apye enyú détene ne εshye nnó yéndégenó eyi gepye, enyú dékóge wyε metóó kógé déjyege mbe ne nechóchó, ¹² déchyege matame mbaá nte se muú apye enyú dekwane mamb̄o unó εbi nyú, εbi Εσωω akarége mbaá b̄ó bií, εbi ji akwyε abelé né melu εwe gengb̄o jií gégenegε. ¹³ Ji ne afere εsé né uto muú ayi ágbárégé gefwa jií né melu gemua, ase εsé défe né melu gefwagé maá wuu ayi ji abóó gejeé ne ji d̄óó. ¹⁴ Elé gétúgέ maá wuú yina ne ji áwené gemége εsé, εwéna eleré nnó ji ajinte gabo se.

Gefógé muú ayi Kras alú ne utóó εbi ji apyεé

¹⁵ Maá wuú yina ne alu muú ayi εsé dégené, ne ji ne alu mekpéé Εσωω muú εsé dela dégené f̄o. Ne wyε nkane maá mbe awyaá uto né ulaá gepú, mb̄ontó ne Kras awyaá uto bi upwóó unó uko εbi Εσωω ákwyéé ¹⁶ néndé unó uko εbi Εσωω akwyéé né mfaánebuú ne fa mme uke ne ji. Yé εbe lé εbi dégené ne εbi délá dégene, chóncho ne aló yé εbelé ákpakpa ne afwa ne yéndé gefógé uto bi úlú. Yéndé genó eyigé Εσωω akwyéé gekε ne ji ne úlú élé nnó uchyege ji ηḡo. ¹⁷ Gemεge nnó yéndégenó gebε, ji alu mε. Ne ji ne apye unó uko úlú né malu bwó. ¹⁸ Ji ne alu muú kpaá εchomele b̄ó bií εwé elú menyammye wuú. Ne ji ne alóó ula εchomele εwéna. Ji ne alú muú mbe mankwilé né negbo, álá máge agboó se. Εwéna epyéémb̄o nnó ji ne abε men̄o mbe né mbaá unó uko, ¹⁹ nénde Εσωω jimboó ne εḡóó ji nnó Kras abε ne gep̄o jií geko, ²⁰ nnó b̄óó akε ne Kras akeré εta wuú. Gétúgέ manoó maá wuú ami machye mme gébége ji agboó né mfaá gekwa, Εσωω apye nnó yéndé genó eyi gelu fa mme ne εbi mfaánebuú ube né neso ne ji. ²¹ Ne enyú dékaá nnó, mbe mbe enyú ambóó deb̄o defa mbwa ne Εσωω, dela b̄óó mawame bií gétúgέ ubobo unó bi enyú déferege ne dépye. ²² Yémb̄o nana ji aja enyú déchwó ji mmye gétúgέ negbo eníné maá wuú agboó ndere mekwaaá nnó ji apye enyú détene né

mbɛ ushu wuu ndere boɔ ukpea, boɔ abi ala pɔ ne deba ne mmyɛ, abi Esɔwɔ ala garege fɔ nnɔ akwe mpa. ²³ Enyɔ debɔ mamfyɛge wye metɔɔ ne Kras detene ne eshyɛ. Dɛlyage fɔ manɛrɛ metɔɔ ne unɔ bi enyɔ dɛwuɔ ne abya melɔmɛlɔ. Abya melɔmɛlɔ yina ne boɔ agarɛgɛ ne yɛndɛ mbaa fa mme, ne Esɔwɔ ajya me Pɔl nnɔ mbɛ mɛngarɛ abya melɔmɛlɔ yina ntɔ.

Utɔɔ bi Pɔl apyɛɛ ne echomele boɔ Kras

²⁴ Ne nana metɔɔ egɔɔ me ne efwyale ewe ngene gɛtɔgɛ nyɔ. Me ngene efwyale ewɛna ne menyammyɛ nnɔ me nnere mangɛ efwyale ewɛ boɔ echomele Jisɔs alu mangɛ wye ndere Kras abɔ agene gɛtɔgɛ menyammyɛ wuu ayi alu echomele boɔ biɪ. ²⁵ Esɔwɔ ajya me nnɔ mbɛ muu utɔɔ wuu ne echomele boɔ biɪ ewɛna. Ne utɔɔ ebi ji afyɛɛ me ne amu ulu nnɔ me nnere mampyɛ enyɔ dekaa meko mejɔɔ wuu chanɛnɛ. ²⁶ Abya melɔmɛlɔ yina ne Esɔwɔ abelɛ nya bibi mbaa boɔ abi nya mbɛmbɛ ako. Nana apyɛ boɔ biɪ akaa ji gbɔgɔnɔ. ²⁷ Boɔ biɪ bina ne ji ajyaa nnɔ apyɛ ebwɔ akaa nnɔ genɔ eyige ji abelɛ nya bibi mbaa boɔ biɪ gelo kpaɔ gepwɔ amu. Ne genɔ eyigɛmbɔ elɛ Kras muu ajwɔlege ne enyɔ boɔ abi ala pɔ boɔ Jus. Ewɛmbɔ etene nnɔ enyɔ ntɔ dɛnɛrɛ metɔɔ wawale nnɔ dɛnyɛ nyɛ gekpɛkpɛgɛ gefwa ji ulua ne Kras. ²⁸ Ndere elumbɔ, esɛ degarege boɔ abya Kras. Dekwelege ebwɔ mbeɛ ne dɛlerege ebwɔ abya Kras ne denja deko. Depyɛmbɔ nnɔ gɛbɛgɛ yɛndɛmuu ayi achɔme mmyɛ ne Kras atenege ne mbɛ ushu Esɔwɔ, abɛ ndere muu ayi abɛnɛ ne depɔrɛ Esɔwɔ. ²⁹ Elɛ gɛtɔgɛ unɔ bina ne me mfyɛɛ eshyɛ wa meko nnɔ mpyɛ utɔɔ bina, ebi ulerege gekpɛkpɛge eshyɛ ewɛ Kras achyɛge me.

2

¹ Me nkelegɛ enyɔ dekaa ndere me mmyɛ ne eshyɛ mampyɛge utɔɔ gɛtɔgɛ nyɔ ne boɔ Esɔwɔ abi alu ne Laodisha choncho ne gejamɛgɛ abi me nla nlu dantuɔ ntɔ amɛ ne ebwɔ. ² Me mpyɛ mbɔ nnɔ mfyɛɛ enyɔ ako eshyɛ nnɔ gejeɛ eyigɛ enyɔ debɔɔ ne atɛ genywere enyɔ. Ne nkelege enyɔ dɛnɛrɛ mankaa genɔ eyigɛ Esɔwɔ abelɛ nya bibi, nnɔ enyɔ dɛbɛ ne gefɔgɛ metɔɔ ewɛ

ela enyigɛ fɔ. Ne genɔ eyigɛmbɔ elɛ Kras Jimboɔ. ³ Elɛ Kras ne apyɛɛ nnɔ esɛ debɛ ne defɔɔ ne denja dɛkagɛ unɔ. Unɔ bina ne uchwɔɔ ne gefwa eyi gepwɔɔ amu, eyigɛ Esɔwɔ abɔ abelɛ nya bibi.

⁴ Me njɔgɛ mbɔ nnɔ ekagɛ enyɔ delyaa muu fɔ akpa gelɔge mejɔɔ abwɔlɛ enyɔ. ⁵ Kagɛ nnɔ yɛ elɛ me nla mpɔ ne enyɔ ewu mbɔ, metɔɔ wa elu ne enyɔ yɛndɛgɛbɛ. Ne metɔɔ egɔɔ me ndɛrɛ nwuu nnɔ enyɔ dɛfyɛ metɔɔ ne Kras ne nnɔ decho mmyɛ ne atɛ dɛgbarege yɛndɛgenɔ chanɛnɛ.

Belege genwage nyu ndere boɔ abi achome mmyɛ ne Kras

⁶ Ne tɛ mbaa enyɔ dekame nnɔ Kras Jisɔs abɛ Ata nyu, belege genwage nyu ndere boɔ abi achome mmyɛ ne ji. ⁷ Pɛrɛgɛ wye uka nyu mme chanɛnɛ ndɛrɛ dɛchomɛ mmyɛ ne Kras, dɛbɛ eke genɔ eyi gefyɛɛ maka ajyɛ tɛ mme. Gbarege uno ebi alɛrɛ enyu dekame ne ubi chanɛnɛ. Ne tamege wye Esɔwɔ gɛtɔgɛ unɔ uko ebi ji apyɛɛ.

⁸ Sɛge gebɛ nnɔ ekagɛ muu fɔ abɔ gelɔge mejɔɔ ne denjarɛ akwaa abwɔlɛ enyɔ dekwe ekɛ afwɛ mbaa unɔ ebi ebwɔ alɛrɛgɛ. Unɔ bi ebwɔ alɛrɛgɛ utanege fɔ mbaa Kras utanege elɛ mbaa gɛpɔgɛ akwaa ne alɔ nchyɛ abi agbarege gefwa fa mme. ⁹ Dɛkamɛgɛ fɔ abwɔlɛ enyɔ nɛndɛ elɛ Kras ne achwɔɔ ndere mekwaa ne awyaa gɛpɔgɛ Esɔwɔ geko. ¹⁰ Ne ndɛrɛ enyɔ ntɔ dechome mmyɛ ne Kras, yɛ geno fɔ eyi geli enyu ne depɔrɛ Esɔwɔ gepɔ, nɛndɛ Kras ne apwɔɔ unɔ uko bi ugbarege gefwa ne ebi uwya utɔɔ nɛ mfaa ne mme.

¹¹ Ndɛrɛ enyɔ dechome mmyɛ ne Kras, elu ekɛ nsɔ ne asɔ enyɔ. Epɔ fɔ nsɔ ayi akwaa asɔ ne amu. Ne nsɔ yimbɔ alu nnɔ Kras afere ne menyammyɛ nyu gepɔge mekwaa eyi gɛtene ji apyɛ gabo. ¹² Gɛbɛgɛ awyaa enyɔ manaá Esɔwɔ, genɔ eyi gepyɛɛ gelu nnɔ, aniɪ ntɔ enyɔ ne Kras. Nɛ gɛbɛ eyigɛ mbɔntɔ, Esɔwɔ apyɛ enyɔ dekwilɛ ne negbo ne Kras gɛtɔgɛ dekame ne uto Esɔwɔ ebimbɔ, nnɔ apyɛɛ Kras akwilɛ ne negbo. ¹³ Mbɛ mbɛ enyu debɔ depyɛɛ gabo gɛtɔgɛ ala lu dansɔ enyɔ nsɔ ayi atome ne Kras. Ndere elumbɔ, enyɔ debɔ degbo ne depɔrɛ Esɔwɔ. Yɛmbɔ Esɔwɔ ajinte gabo se meko ne apyɛ esɛ debɔ genwaa choncho ne Kras.

¹⁴ Ati amma mpa né mmú ηwe ayi alerege nnó εsé dekwe mpa, choncho ne mabe ayi atome ne ama mpa yimbó. Achó ji kan̄ka ndere áwómé ji né mfaá gekwa. ¹⁵ Né mfaá gekwa eyigémbó, Kras áwá gelúgé aló nchye ako abi ágbárégé gefwa ne abi áwyaá uto. Ne achyéé ébwó mekpo unóó né mbe ushu bóó ako ndere ji apwóó ébwó gébégé ji agboó mfaá gekwa.

¹⁶ Ndere elúmbó, déwúgé fó mejóó éwé bóó ajógé nnó enyú delu gye gétúgé unó abi enyú denyé ne ébi denyuú. Ne gétúgé delá denyéé fó ufóó mapaá ayifó ndéré epaá ηme neke, mfaá meke ne epaá bií uwyua. ¹⁷ Unó nkane bina úlú lé dendoré unó bi uchwóó nye. Ne toíjése genó eyigé unó bina ulérégé élé Kras. ¹⁸ Ndere elúmbó, deká mégé fó ne bóó abi áshyíi wye nnó muú nyú abó mánshule gémé jii mme ne nnó debó manoge wye makiénné Éswóó ndéré ébwó ápye. Ébwó ábwólege enyú nnó dépyége unó bina. Agaré nnó Éswóó alere ébwó unó né amé gejya. Yémbó unó bina utanégé ébwó né metóó ne upyéé ébwó ábwége mmye. Ne wáwálé alu nnó unó bi ébwó álérégé úlú lé ubyan̄kwó unó. ¹⁹ Ne ébwó áfa mbwa ne Kras muú alu ndere mekpo né mbaá menyammye. Elé Kras ne apye nnó menyammye akene chánéné ne ji ne apyéé nnó upó menyammye uko ucho mbaá ama. Anóó mali ne ufere ne ápyeé nnó upó menyammye uko uchome mbaá ama nnó menyammye awene ndere Éswóó aké ébé.

Ula nnó enyú délu nóge ubyan̄kwó mabe

²⁰ Té mbaá enyú degboó ne Kras, ewena éleré nnó Éswóó afere enyú né uto aló nchye. Aló nchye apó sé ne utó bi ápyeé enyú dewuú ne ébwó. Ndere elúmbó, ula nnó enyú delu depyéé depó eke bóó abi alú bóó mme? Ula nnó enyú delu nóge mabe ayi bóó áfyéé nnó: ²¹ “Dégbárégé gefógé geno eyigé na. Dényégé eyi ne détagé eyigé na”? ²² Ufóó mabe yina alú le mabe akwaá ne unó bi ébwó álérégé. Aji átome le ne unó mme ébi muú apyege mé ubi ula ubyan̄kwó unó. ²³ Mabe yina ápye eke áfyéé muú defóó, néndé álérégé bóó nnó ábó gejeé mampyége unó bi uléré nnó ébwó álu bóó Éswóó, álerégé bóó nnó abwége fó mmye.

Ápye bóó atulege mmye detu, yémbó mabe yina apó ne uto mangbe muú nnó abóge fó gejeé mampyege gabo.

3

¹ Genwá geké eyigé Éswóó achye enyú gelu wye éké ji apye enyú dekeré né genwá ne Kras. Ndere elúmbó, nerege mataó nyú né mbaá unó bi úlú né mfaánebuú né mbaá ayi Kras ajwóle né egbe ébwónyε Éswóó. ² Belegé wye ufere nyú né depóré mfaánebuú, debélégé fó mbaá depóré mme. ³ Kage nno enyu debó degbo mé ne genwáge nyu gélú né amu Kras muú alu chóncho ne Éswóó. ⁴ Ne gébégé Kras muú achyege enyu genwá eyigé na amage kere meso fa mme, enyú ntó debéé nye wyεε ne gekpekepege ηgó wuú.

Genwá gekwene ne eyi geké

⁵ Ndéré elúmbó, ferege amu kan̄ka né yéndégenó eyi gebó getome ne gekwenege genwá eyigé enyú debó dewyaá fa mme. Dekwólege se depóré manane tametame ne yéndé gepó eyi gegboó mmye. Déferégé fó gabo mampye, ne débégé fó ne mmwólé né gefwa. Deke depye mbó dechyege geji enóge éwé debóó manchyéé Éswóó. ⁶ Elé gétúgé unó bina ne Éswóó achyege nye éfwyale mbaá bóó abi álá nogé ji. ⁷ Mbó ne genwáge nyu gebó gelu nya gébégé enyu depyéé ufóó uno bina.

⁸ Yémbó, nana depyege se ufóó unó bina. Desóge se metóó ne ate, debálégé se metóó, depyege fó nchye. Déchóge bóó mabó. Ne déká mégé fó mejóó mebomebo etanege enyú né meno. ⁹ Ékágé debyóge gebyó mbaá ate, nendé defere mé gekwenege genwá nyu ne gekwenege gepó eyi debó déwyaá défómé ndere muu áfomege gekwenege nkú. ¹⁰ Ne nana enyú defye gepó geké ndere muu áfyéé nkú meke. Ele gepó eyigé na ne Éswóó muú ákwyeégé geji áchyege enyu nnó enyu débε eke ji, nnó ápyeé enyú dekaá ji chánéné. ¹¹ Né genwá geké eyigé na, an̄gya apó se né géluágé bóó Éswóó. Yé wó olú lé muú jus ye muú ayi ala pó muú jus, yé asó wó nso ye asó wó, ye olú lé chogéchogé, yé olú mefwε, yé olú mmyemmye jyε, ewémbó epye ye genó wó.

Genó eyi genéá gemε gepwóó élé Kras, ne ji alu né mmu matóó ufóó bóó bina ako.

¹² Tε mbaá Esówó ajyaá enyú nnó debe bóó bíí, enyú delu bóó ukpea ne ji agboó ne enyú dóó. Ndéré elúmbó, bege ne gepo eyi gelérégέ nnó enyú dégene ate meshwε, delóme melu, débwege fó mmyε, désele depóré nyu peré, ne dekoge metóó né uno bi bóó ápyéé. ¹³ Debó mambyage ntó depó εtire ate aημε apye. Nte menμε apyege genó eyi gesóó enyú metóó, jige ji nte. Enyú debó manjigé nte gabo ayi ate aημε apye ne enyú, wyε ndere Ata Jisós ajinte gabo awe nyu. ¹⁴ Menó genó ayi enyú debóó mampyε, ayi apwóó unó bina uko alu nnó enyú debó gejeé ne ate, néndé gejeé ne gepye bóó áchóme mmyε ne ate chánéné. ¹⁵ Pyεge wyε unó gefóó eyige nesó eniné Kras áchyεge nebeé né muú matóó nyu néndé élé gétúgέ Esówó akelégé nnó enyú debé né nesó, ne ji akuú enyú. Choge mmyε ne ate, debe ndere upó menyammyε uchome né menyammyε ama, nnó detámégé ji né unó bi ji apyεε. ¹⁶ Góge abya Kras abε enyú né matóó gbene. Lérégé ji mbaá ate ne chyεge ate majye né dennga deko. Kwage makwa ayi atanege né bó ηwe Esówó ne ayi atomé ne Kras ne ayi Mendoó Ukpea élerege. Kwage áji ne metóó megómegeó né mbaa Esówó. ¹⁷ Ne yéndégenó eyigé enyú dépyéé, ye déjógé lé mejóó, yé depyé lé unó, pyεgé ubí ukó gefóó eyi gelérege nnó enyú delu bóó Ata Jisós. Deke ne ji detamégé nte se Esówó yéndégébé.

Pól achyεge majye mbaá mala upú bóó Esówó

¹⁸ Enyú andeé anó wúgέ ne anó nyú yéndégébé, mbó ne andeé abi áfyéé metóó ne Ata ápyéé.

¹⁹ Enyú anó, yéndémuú nyu abógé gejeé ne mendée wuú. Ekágé achyεge ji genyane.

²⁰ Enyú baá, wúgέ ne ama ne ante nyú yéndégébé néndé ge genó eyigé gepyεé metóó εgóó Ata mbó.

²¹ Enyú ante, ekágé depyεge matóó asóge baá nyú, deke depye mbó defyéé ébwó gebwa mmyε ne apye se genó gelógeló.

²² Enyú afwe yéndégébé wugé né bóó abi abóó enyú fa mme. Deke depyεé utóó nyú, ekágé dépyεge lé nnó ébwó agéné

utóó bi enyú depyé ne áféége enyú. Pyége utóó nyú metóó εma gétúgέ denógé Ata. ²³ Yéndé utóó bi achyεge enyú nnó depye, pyεge ubi chánéné ne metóó εma, ndere bóó abi apye lé utóó Ata, épó fó lé mbaá akwaá. ²⁴ Ne kágé nnó Ata achyεge nye enyú nsa. Ne nsa yimbó élé unó bi ji ákwyéé ábelé mbaá bóó bíí. Ne yende utóó ébi enyu depyεé, depyεé mbó élé mbaa Kras muú abóó enyú. ²⁵ Yéndémuú ayi apye gabo agene nye éfwyale ndéré ji apyεε gabo néndé Esówó asóó mpa yéndémuú alérégέ fó aηgya.

4

Majye ami Pól ama chyéé

¹ Enyú bóó abi dewyaá afwe, pyεge galógaló ne ébwó ne unó bi úlú cho. Tégé ntó nnó enyú dewyaá muú ayi abóó enyú né mfaánebuú.

² Débégé fó ne gepwa manenemmyε mbaá Esówó. Ne fyεge amε nyú né mbaá unó bi enyú denenemmyε, chyεge ntó matáme mbaá Esówó. ³ Deke denénemmyε fyεge ese ntó né mmyεmenεne nyú, dégigé Esówó nnó apyεé εsé degε meti délérégέ bóó mekomejóó Kras ayi ji ábelé nya bibíí. Ne élé gétúgέ abya melóméló yina ne me nkpe ne né denó. ⁴ Negemmyε nnó me ngaré mekomejóó yina gefóó eyigé bóó akage ji chánéné ndéré mbóó mangare.

⁵ Bege ne dennga né gefóó eyigé enyú dekene né gelúagé bóó abi álá fyε metóó ne Jisós wó. Yéndé meti éwé enyú dégege, déchóge fó gébé mangaré ébwó mekomejóó.

⁶ Bege ne dengare mejóó melóméló né meno nnó ébwó áké awuú genó eyigé enyú déjógé, matóó ágógé ébwó. Deke depye mbó dekage nye mashuú meko mbaá yéndégenó eyigé ébwó agige enyú.

Kwyakwya matame ami Pól atamege ébwó

⁷ Menμε se Tikikós achwóge, agáregé nye enyú genó eyi gepyεé ne me. Ésé débó gejeé ne ji dóó, ne alú nte menμε ayi apyεé utóó ne εsé chóncho ne apyεé utóó Ata ne metóó wuú εma. ⁸ Ula bi me ntóme ji εta nyú úlú nnó achwóge, agaré enyú ndéré depó dekene wena ne εsé nnó afye enyú eshyε. ⁹ Ébwó ne menμε se Jnesimus muú meló

nyú ne áchwóó. Esé debó gejeé ne Onesimus dóó. Ne ji ntó apyéé utóó Ata chánéné. Ebwó áchwóge ágáregé nye enyú yéndégenó eyi gepyéé ne ese wena.

¹⁰ Aristakós nte menme se ayi delu fa né denó ne me alóó enyú matame. Makós ayi alu mbéé Banabas atamege ntó enyu. Ji alu muú ayi me ngaré me enyú nnó mbóge ji achwóge sege ji amu apea. ¹¹ Jisós ayi akuú ji ntó nnó Justós alóó enyú matame. Né géluágé bóó ako abi ápye utóó ne me élé bóó bina aléé ne álu bóó Jus. Ebwó bina ne ábane me nnó dégarégé abya gefwage Esówó. Ebwó ápoó me kpaá ápwó.

¹² Epafras muú meló nyú alóó nto enyú matame. Ji alu maá utóó Kras Jisós. Ji anenemmye yéndégébé gétúgé nyú apwyaá fó. Anenemmye nnó Esówó apye enyú déténe ne eshye ndére bóó abi ábené né dépó etií, ne nnó debe ne gefóge metóó ewe élá enyige fó mankaá genó eyigé Esówó akelégé nnó enyú depyege. ¹³ Ne me ngáregé enyú ndere ntesé wuú nnó ji apyéé utóó ne eshye nnó apoó enyú ne bóó Esówó abi álu né Laodisha ne abi Hirapolis. ¹⁴ Menme se Lukase mempye mamee ayi debóó gejeé ne ji dóó, ebwó ne Damas átamege enyú.

¹⁵ Tamege ayme se abi alú né meló Laodisha. Tamege ntó Nyfa menme se ayi mendée choncho ne bóó echomele Jisós abi anywerege né gepu jií. ¹⁶ Dejógé ηwe yina dewúgé, mmyege mmye ájóó ntó ji mbaá echomele bóó Jisós abi alú né Laodisha. Ne enyú ntó jógé ηwe ayi me nsame abi Laodisha. ¹⁷ Garege Akipus nnó ammye mmye anéré utóó ebi Ata achyéé ji nnó apye.

¹⁸ Membóó Pól ne nsame kwyakwya matame amina ne ebwó wa. Tege nnó me nlú né gépúgé denó. Nnenemmye nnó Esówó álérégé enyú galógáló.

N̄wε m̄bε ayi P̄l ásamé m̄baá εchomele b̄óó Kras né Tessalonika

Matame

¹ Me P̄l ne nsame η̄wε yina. Silvanos εb̄w̄ ne Tim̄ti choncho ne me dél̄óó enyú matame. Me nt̄ome η̄wε yina εta nyú b̄óó εchomele Jis̄s né mel̄o Tessalonika, enyú abi dél̄u b̄óó N̄te sé Ε̄s̄w̄a ne Ata Jis̄s Kras. N̄nenemmye nnó N̄te sé Ε̄s̄w̄a ne Ata Jis̄s Kras álérégé enyú galógál̄, ap̄ye enyú déb̄e né nes̄o.

Gef̄óó eyigé b̄óó Tessalonika abi áfyéé met̄óó ne Kras ábele gen̄wá geb̄w̄

² Yéndégébé εsé deké dén̄nemmye, détamegέ Ε̄s̄w̄a gétúgέ enyú ako, ne défyéé enyú né m̄myemenene sé. ³ N̄dere dén̄nemmye m̄baá Ε̄s̄w̄a N̄te se εsé ako, détée unó ul̄úúl̄ εbi enyú dépye gétúgέ défyéé met̄óó ne ji. Détée ut̄óó εbi enyú dépyé ne εshye gétúgέ déb̄óó gejeé ne ji. Détée ntó ndere enyú dékoge met̄óó gétúgέ dén̄eré met̄óó ne Ata sé Jis̄s Kras. ⁴ Ān̄me sé, εsé dékaá nnó Ε̄s̄w̄a ab̄o gejeé ne enyú, ne ajya enyú nnó déb̄e b̄óó bií. ⁵ Néndé gébégé εsé déchw̄ó ne abya mel̄mél̄o εta nyú, déchw̄ó f̄ó ne mekomej̄óó jiji w̄ó, déchw̄o ntó ne εshye ewé Mendoó Ukpea εchyege. Ne εsé dékaá chánéné nnó abya mel̄mél̄o yimb̄o alu wáwálé. Enyú dékaá ntó gef̄ógé gep̄o eyigé εsé déwyaá gébégé dél̄u ne enyú, ne dél̄u nya mb̄o né galógál̄ nyú. ⁶ Enyú ntó dékw̄ole wyε gekagé neke ne sé ne eyigé Ata. Yé élé b̄óó achyεé enyú εfwyale gétúgέ abya mel̄mél̄o, enyú dékame wyε ne ji ne nechóch̄o. Ne élé Mendoó Ukpea ne εchyεgέ enyú nechóch̄o eniné na. ⁷ N̄dere enyú dépyéé mb̄o, dél̄a b̄óó abi á̄n̄mé ako abi áfyéé met̄óó ne Kras né gebage mewaá Masedonia ne Akaya ab̄óó mankw̄ole gekage nekene bw̄ó. ⁸ Enyú dépyé f̄ó mekomej̄óó Ata asane wyε élé né gebage mewaá Masedonia ne Akaya gejigeji w̄ó, yéndé m̄baá b̄óó akaá gef̄ógé met̄óó ewé enyú défyéé ne Ε̄s̄w̄a. Getu eyigémb̄o εsé deb̄óó sé mangaré εb̄w̄ó genó w̄ó, ⁹ néndé εb̄w̄ó amb̄óó ágárege gef̄óó eyigé

enyú dés̄ele εsé gébégé déchw̄óó l̄o mangaré abya mel̄mél̄o εta nyú. Agárege ntó ndere enyú délyaá aló uka, dénógé lé Ε̄s̄w̄a. Nana enyú dénógé Ε̄s̄w̄a ayi mb̄óó, muú alú mebe. ¹⁰ Agárege ntó ndere enyú dégilé Maá wuú nnó atanegε nyε mfaánebuú achw̄ó fa mme. Maá wuú yimb̄o élé Jis̄s, muú ji ap̄ye akwilé né negboó. Elé Jis̄s ne aferege εsé né met̄óó us̄óó ewé Ε̄s̄w̄a alerege nyε gébégé aké as̄óó mpa.

2

Ut̄óó P̄l né Tessalonika

¹ Ān̄mé sé, enyú amb̄óó dékaá nnó neke eniné εsé déchw̄óó εta nyú neno f̄ó mme detu w̄ó.

² Gemégé nnó εsé déchw̄o ewú déb̄o dél̄u né mel̄o Filipi. Enyú dékaá ndere b̄óó abi éwú áchyéé εsé εfwyale ne mashye ami εb̄w̄ó áshyεé εsé. Yémb̄o Ε̄s̄w̄a afye εsé εshye nnó déchw̄ó dégaré enyú abya mel̄mél̄o ayi ji áchyéé, ye élé b̄óó átene ukpene ne εsé. ³ Gegé ye nnó genó eyigé εsé dégaré enyú gelú wáwálé. Uferé uboub̄o up̄ó mmu, ye démbw̄olé ntó dep̄o mmu. ⁴ Ε̄s̄é dégarége lé genó eyigé Ε̄s̄w̄a akεlege nnó εsé dégarégé. Ji achere εsé, agé nnó εsé dékwane mambe b̄óó abi ji áfyéé εb̄w̄ó abya mel̄mél̄o né amu nnó dégarégé. Ne εsé dém̄mye f̄ó nnó dépye genó eyi geḡóó ákwaá met̄óó, dépyéé élé genó eyi geḡóó Ε̄s̄w̄a muú áchérege mat̄óó se. ⁵ Enyú dékaá chánéné nnó εsé déchw̄ó f̄ó εta nyú ne gelógé mej̄óó w̄ó, yé εbe élé man̄me enyú gemuá amε nnó dés̄é unó nyú. Ε̄s̄w̄a alu nt̄ése nnó njógé wáwálé. ⁶ Ε̄s̄é deb̄o dém̄mye f̄ó nnó b̄óó áfεge εsé. Ye εbe élé enyú, yé b̄óó abi cha εsé déεlege f̄ó. ⁷ Ε̄s̄é ndere á̄ngbá Kras, déb̄o delú cho mangií nnó enyú déchyεge εsé unó bi déεlege, yemb̄o εsé dépye f̄ó mb̄o w̄ó, delú pere ne enyú, dégbare enyú chánéné ndere mmabu ágbarege baá bií. ⁸ Gétúgέ gejeé eyigé εsé déb̄óó ne enyú d̄óó, dépye f̄ó nnó enyú dékaá lé abya mel̄mél̄o Ε̄s̄w̄a jiji w̄ó, dékpome m̄mye manchyéé gen̄wá gesé nnó dep̄o enyú néndé εsé déb̄o gejeé ne enyú d̄óó. ⁹ Ān̄me ba, nfere nnó enyú dél̄u teé ut̄óó εbi εsé amb̄óó dépyéé dés̄óó njújú. Dépye ut̄óó utuú ne η̄w̄omesé nnó ékágé dén̄eré muú f̄ó metuú m̄mye ndere dégarége enyú abya

melóméló ayi Esòwò achyée. ¹⁰ Enyú dege ndere gepógé sé gelu, ne Esòwò ntó akaá ndere esé délere gepò gelógéló ne enyú abi défyée metóó ne Kras. Esé debò délú pópó ne cho né mbe ushu Esòwò ne depyée fò genó eyigé bók ákage shulege esé ndo wó. ¹¹ Ne dékaá ntó nnó unó bi esé depye nya ne enyú, úlú wye ndere nte apye ne baá bií. ¹² Esé défyée enyú eshye, depyée matóó ákwenege enyú né mmu, ne dékpeage enyú nnó débè ne genwá eyigé Esòwò akélege. Esòwò ne akuú enyú nnó dénye gefwa jíí ne nnó débò ntó gekpekepegé ngó wuú.

¹³ Ne esé détamege ntó Esòwò yéndégébé néndé, gébége enyú déwuú mekomejóó Esòwò ayi esé dégare enyú, dese fò ji eké mekomejóó ákwaá wó. Dese ji ndere mekomejóó Esòwò, ne mbò ne ji alu wáwálé. Ne mekomejóó yimbò alú pyée utóó né genwáge nyú abi défyée metóó ne Esòwò. ¹⁴ Anímé esé, me njógé mbò néndé, genó eyi gepye ne enyú, gepye ntó ne machomele bók Esòwò abi áfyé metóó ne Kras Jisòs né gebagé mewaá Judiya. Bók melò nyú ápye enyú dége efwyale wye ndere bók Jus abi alu né gebagé mewaá Judiya ápyée aníme abi álu ewu ágene. ¹⁵ Elé bók Jus ne ápye áwáne Atá Jisòs ne bók ekpávè Esòwò fò, wye élé bók Jus ne ábuú esé né malu ayi dégarege meko mejóó Esòwò wye. Metóó esók Esòwò ne ébwó. Ne ébwó álu bók mawáme mbaá bók ako. ¹⁶ Ammye mamgbége esé nnó ékáge dégaré bók abi álá pò bók Jus mekomejóó Esòwò ayi ákage pye Esòwò áferé ébwó né efwyale gabo. Ndere ápyée mbò, ágbége gabo bwó mfaá gabo kpaá te akwónegé ndere Esòwò akélege nnó akwane. Ne nana metóó esó Esòwò. Ela gachyée achyée ébwó efwyale.

Pól akélege ma manjye gé ánmé né Tessalonika

¹⁷ Anímé esé, bók ábú esé délyaá enyú meshwemeshwe. Ne yé élé bók ápyée esé délyaá enyú né mboó gébé, délú teé wye enyú yéndégébé. Ne te ndere esé débók gejeé ne enyú dók, demmye ne eshye nnó déchwó détú mashu ne ate. ¹⁸ Wáwálé esé débò delu ma manchwó tuú mashu ne enyú. Me mbók Pól mmua me ndondo ne ndo manchwó yémbò danchòmeló agbe esé meti. ¹⁹ Esé debò délú ma manchwó tuú mashu ne enyú néndé élé enyú ne esé

dénere metóó chánéné nnó défyé metóó ne Jisòs chánéné. Enyú ne depyée nnó esé debe ne nechóchó. Ne né bií ébi Jisòs Kras akerege meso fa mme, enyú ne depye nye esé débè ne gempoge né mbe ushu Ata Jisòs nnó depye utóó se chánéné. ²⁰ Elu wáwálé nnó enyú ne depyée nnó esé débò ngò ne nnó debe ne nechóchó.

3

¹ Ne ndere esé dékélege nnó déma détúú mashu ne enyú, dégége nnó dékagé ko sé metóó ndere delá depók ne enyú, défere nnó elú galógáló nnó esé ne Silas dékpe delá né melò Atens, ² détó meníme sé Timóti eta nyú. Ji apye utóó Esòwò choncho ne esé ne apóge esé mangare abya melóméló Kras. Esé détó ji nnó achwó afye enyú eshye, ápyé metóó ewé enyú défyée ne Kras ébéné, ³ nnó ékáge muú nyú fò abò gepwa né metóó gétúgé gefógé efwyale ewé bók ápye enyú dégene. Enyú ambók dékaá me nnó mbò ne Esòwò akélege nnó epye ne bók bií. ⁴ Ye gébége esé délú ne enyú, débò me mbe dégare enyú nnó esé ako dégene nye efwyale. Ne wyembò ntó ne epyée, enyú ambók dékaá chánéné. ⁵ Getúgé me nla nkage ko sé metóó ne ntóme Timóti nnó achwó ape mbógé enyú delú défyée wye metóó ne Kras waá défyée fò. Me mpyembók gétúgé nnó mbók efó nnó ndo fò danchòmeló muú achwók bók ne mmuameno, apye enyú délyaá mamfyé metóó ne Jisòs. Ne nnó ndo fò utóó ébi depye eta nyú uno mme detu.

⁶ Ne nana ayi Timóti atane eta nyú achwók, achwó esé ne abya melóméló nnó enyú delú défyée wye metóó ne Kras ne débók wye gejeé ne ate. Agare ntó esé ndere esé delú enyú metóó chí chí chí ne nnó enyú debò gejeé dók mange esé wye ndere esé ntó débók gejeé mange enyú. ⁷ Aníme sé, gétú eyigémbò, yé élé bók ápye esé déwuú ubalé dégene efwyale, matóó ákwene esé mmu néndé enyú delú défyée wye metóó ne Kras. ⁸ Ne nana amba apwya esé mmu ndere enyú détene ne eshye défyée metóó ne Ata. ⁹ Esé dékage yé ndere détamege Esòwò né mmyemenene gétúgé genó eyi ji apye né genwáge nyú, ne nechóchó eniné esé déwyaá né mbe ushu Nte sé Esòwò. ¹⁰ Esé dénemmye mbaá Esòwò ne matóó sé ako,

utuú ne ñwamese nnó ji ápye esé dema detuú mashu ne atε, nnó délere enyú unó bi enyú débóó mankaá, ebi upyéé nnó metóó εwé enyú défyéé ne Kras εbene chánéné.

¹¹ Dénenemmye nnó Nte esé Esowó jimbóó ne Ata sé Jisós apye esé degε meti déchwó detuú mashu ne enyú. ¹² Dénenemmye nnó Ata apye gejeé eyigé enyú débóó ne atε choncho ne bóó ako geja eké eyigé esé débóó ne enyú. ¹³ Déké dépyéé mbó, Ata apyéé matóó nyú ábénege, apye enyú débéé fó gyéé né meti fó, ne apye enyú débéé bóó ukpea gébége détenege né mbe ushu Nte sé Esowó né bíí bi Kras ákerege meso fa mme ne bóó ukpea bíí ako.

4

Bege ne gepó eyi gepyε metóó εgáó Esowó

¹ Añme sé, genó eyigé fó, eyigé esé dékelege mangaré enyú gelú nnó, esé délere me enyú gefóó eyigé enyú débóó mambele genwáge nyú nnó metóó εgáó Esowó. Wyεmbó ntó ne enyú dépye me. Ne nana esé dékpane enyú geka né mabó Ata Jisós ne dékpeage enyú nnó dépyégé wyεmbó déjyεge mbεmbε. ² Enyú dékaá unó bi esé dégare enyú nnó dépyεge. Ne élé Ata Jisós ne achyεé esé uto nnó dégare enyú nnó dépyεge mbó. ³ Genó eyigé Esowó akεlege gelú nnó enyú debe bóó ukpea défere amu né manane tamtame. ⁴ Yéndemuú nyú akaá ndere ágbárege menyammye wuú né depóre ubele, apyεgé mbó abεé muú ukpea ne abóó enógé. * ⁵ Débégé fó bóó abi ashyage ubele eké bóó mme abi álá kágé Esowó. ⁶ Né mechó εwéna, ékágé muú fó apye nte gabo yé nnó anyε ji upwóó né meti fó chacha. Esé dégaré me enyú mechó εwéna, ne dekwele enyú mbeé nnó Ata achyεge nyε εfwyale mbaá bóó abi ápye unó bina uko. ⁷ Esowó akuú fó esé nnó depyégé ukwenkwe unó wó, akuú lé esé nnó débéé bóó ukpea. ⁸ Ndere elúmbó, muú ayi abyaá majyε ami esé déchyéé mbó na, abyaá fó lé ákwaá wó, abyaá lé Esowó muú achyεé enyú Mendoó Ukpea wuú.

⁹ Né mechó gejeé mambó ne atε, nge sé ula bi démage sa dégaré enyú wó, Esowó

alere me enyú ambóó ndere débóó magbóge ne atε. ¹⁰ Ne wáwálé enyú débóó me gejeé ne atε añme ako né gebage mewaá Masedonia. Ndere elúmbó, añme sé, esé dékpeage enyú nnó debógé wyε gejeé ne atε déjyεge mbεmbε. ¹¹ Ne dékpeage ntó enyú nnó démmye mambele genwáge nyú gefóó eyi dela débóó fó εfwyale ne muú fó, défyεge fó meno né depóre bóó abi chacha, ne enyú ambóó pyεgé utoó ebi upógé enyú wyε ndere esé dégaré me enyú. ¹² Déké dépyεmbó, bóó abi álá áfyéé metóó ne Esowó wó, áchyεge enyú enógé ne dégilé fó muú fó nnó achyεge enyú unó bi ulíí enyú.

Genó eyi gepyε nyε gemεge nnó Ata akerege fa mme

¹³ Añme sé, esé dékelege nnó enyú dékaá wáwálé genó eyi gepyε nyε ne bóó abi ágboó, nnó ékágé enyú déla meshwεmeshwε eké bóó abi álá áneré fó metóó nnó ágboge Esowó apyéé nyε εbwó ákwilé né negbo wó. ¹⁴ Tε mbaá esé dékamé nnó Jisós agbo ne akwilé né negbo, dékamé ntó nnó Esowó apye nyε bóó abi áfyéé metóó ne Jisós ne ale gbo ákere né genwá ne ji.

¹⁵ Genó eyigé Ata Jisós jimbóó agaré, geji ne esé ntó dégarege enyú nana, nnó né bíí bi ji ake ashulege fa mme, esé abi débéé abε kpaá tε bíí ebi mbó, débóó fó mbe detuú ne ji ne bóó abi áfyéé metóó ne ji ne ale gbo. ¹⁶ Ata jimbóó atanege nyε né mfaánebuú ashulege fa mme, akuú nyε bóó ne meko metometo, bóó áwuú nyε ntó meko mfwa makiénné Esowó ne meko mbá Esowó. Bóó abi áfyéé metóó ne Kras ne ale gbo ne abóó nyε mbe akwilé né negbo. ¹⁷ Esowó apye nyε εbwó ako choncho ne esé abi délu mbó abε nana detuú ne atε né mbaá ayi geko gelu, nnó débáné Ata ne débéé ne ji tε kwyakwya. ¹⁸ Ndere elúmbó, fyεge atε metóó né depó étiré esé déjógé mbó na.

5

Kpomege mmyε dégilé bíí ebi Ata áchwóó

¹ Añme sé, nge sé ula bi esé désame dégare enyú gébé eyigé unó bina upyéé nyε wó. ² Esé déjógé mbó néndé, enyú ambóó dékaá chánéné nnó bíí bi Ata Jisós amage chwó, uchwó nyε mbelepo wyε ndere

* **4:4** Elú wáwálé nnó: Bó ñwe abifó ása nnó “ágbárege mendée wuú.”

ménjò achwáó ne utuú. ³ Bóó aké ájógé nyé nnó, “Yéndégenó gelú chánéné, ne yé efwyale f́w épó,” gébé eyigémbó ne depó déchage nyé ébwó wyé ndere nebyéé nelóó mendée. Ne yé muú ayi ákágé bo apó. ⁴ Yémbó aḡme sé, enyú depó f́w né mmu gemua, getú eyigémbó bií bimbó uchwáó f́w enyú mbelepo ndere ménjò. ⁵ Enyú ako delú bóó abi álu né genḡbó ápye unó bií gbáó. Ésé bóó Éṣṓwá, depó f́w bóó abi álu né mmu gemua ápye unó éké bóó abi utuú ugilé ébwó. ⁶ Ndere elúmbó, ékágé ésé débelege gejya éké bóó abi álá teé f́w nnó Jisṣs amage kere nyé fa mme. Debe peé, dégilé bií bi Jisṣs akerege ne dégbarege mmye sé. ⁷ Elé ne utuú ne bóó abelege gejya ne élé ne utuú ntó ne bóó anyuú mmáó mámpyene ébwó. ⁸ Yémbó ésé delu bóó abi álu né gegbáó. Debo mamgbárege mmye sé. Défyegé wyé metáó ne Jisṣs, ne debage wyé gejeé ne ate aḡme. Éwéna ébéé nyé nkane genó eyi gekwerege nnó ékágé genó gepye ésé wyé ndere gekúge ummye gekwerege muú bee né éwóme. Ne dénérégé wyé metáó ne Jisṣs nnó aferege nyé ésé né efwyale gabo, éwéna ekwerege nyé ntó ésé ndere éla ummye éwé muú bee akwerege né mekpó. ⁹ Éṣṓwá ajyaá f́w ésé nnó dege efwyale éwé ji alerege nyé bóó wó. Ajyaá lé ésé nnó ji afere ésé né efwyale gabo gétúgé genó eyigé Ata sé Jisṣs Kras apyéé. ¹⁰ Jisṣs agbo gétúgé ésé. Ji apyembó nnó yé ésé debe abe, yé dégbo, bií bi ji achwáó ésé debe ne ji té kwyakwya. ¹¹ Ndere elúmbó, fyage ate metáó, depogé ate nnó défyé metáó ne Jisṣs wyé ndere enyú dépye mé.

Kwyakwya majye ami Pól achyéé

¹² Aḡmé sé, dékpeage enyú nnó défage bóó abi apye utóó Ata Jisṣs chánéné né geluage nyú. Ébwó ne álu bóó kpakpa nyú, ne ébwó ne áchyége enyú majye. ¹³ Chyége ébwó enógé dáó, ne bóó ntó gejeé ne ébwó gétúgé utóó bi ébwó apyéé. Bege nesó ne ate.

¹⁴ Aḡmé se, dékpeage enyú nnó, dékpeage bóó abi álá kelege mampye utóó nnó apyége matáó, fyage abi afáó éfó metáó, póge abi álá pó ne eshye, ne bege pere ne yéndemuú. ¹⁵ Ségé gébé nnó ékágé nte f́w ashuú nte gabo, lerege ulóó melu ne ate choncho ne bóó ako.

¹⁶ Bege ne necháchó yéndégébé. ¹⁷ Nege wyé mmye nnene. ¹⁸ Tamege wyé Éṣṓwá né yéndégenó eyi gepye enyú. Gege genó eyigé Éṣṓwá akelege nnó enyú abi dechome mmye ne Kras Jisṣs dépyembó.

¹⁹ Ékágé dépye Mendoó Ukpea élyaá mampye utóó bií né geluage nyú. ²⁰ Débyage f́w mekomejóó ayi atane mbaá Éṣṓwá. ²¹ Yémbó cherege yéndégenó chánéné mbagé nnó gelú genó gelógéló, kamege ne geji. ²² Ne yéndégenó eyi gela gelóme dékamege f́w ne geji chacha.

Pól anemmye nnó ábelé genwáge bwó pópó

²³ Nnennemmye nnó Éṣṓwá jimbó muú áchyége nesó, ápye enyú débé bóó ukpea ne nnó ápye enyú débéle genwáge nyú geko pópó gefáó eyigé muú álá ákágé shulé enyú ndo kpaá té bií bi Ata sé Jisṣs Kras akerege meso fa mme. ²⁴ Éṣṓwá muú akuú enyú anyegémeno nnó apyéé genó apye geji. Ndere elúmbó, ji apye nyé nnó enyú débé bóó ukpea.

²⁵ Aḡme sé, nege ntó mmye mbaá Éṣṓwá gétúgé ésé.

²⁶ Tamege ate aḡme ako ne gejeé ndere bóó Éṣṓwá.

²⁷ Nkpeage enyú né mabó Ata Jisṣs nnó dékú ḡwe yina aḡme ako awu.

²⁸ Nnennemmye nnó Ata sé Jisṣs Kras álérégé enyú galógáló.

Ŋwe ayi agbeé ŋwe epea, eyi **Pól ásamé mbaá echomele bɔ́ɔ** **Kras né** **Tessalonika**

Matame

¹ Me Pól ne nsamé ŋwe yina. Silvanos ebwɔ́ ne Timotí choncho ne me delɔ́ɔ enyú matame. Me ntɔ́me ŋwe yina eta nyú echomele bɔ́ɔ Esɔ́wɔ́ né melɔ́ Tessalonika, enyú abi délu bɔ́ɔ Nte sé Esɔ́wɔ́ né Ata Jisɔ́s Kras.

² Esé dénɛnemmye nnó Nte sé Esɔ́wɔ́ ebwɔ́ ne Ata Jisɔ́s Kras álerege enyú galógáló ne apye enyú débɛ ne nesɔ́.

Gefɔ́ɔ eyigé Kras asɔ́ɔ nye mpa gébége akerege fa mme

³ Anɛmé sé, esé débɔ́ mantamege Esɔ́wɔ́ yéndégébé gétúgɛ enyú. Elú cho mampyege mbɔ́, néndé enyú défyéé wye metɔ́ɔ ne Kras déjye mbɛmbɛ ne débɔ́ɔ wye ntó gejeé ne atɛ déjye mbɛmbɛ. ⁴ Getú eyigémbɔ́, esé déjógé né gempɔ́gé, dégarege machomele bɔ́ɔ Esɔ́wɔ́ ndere enyú dékogé metɔ́ɔ, né efwyale ewé bɔ́ɔ áchyegé enyú ápyéé enyú déwuú ubale ne défyéé wye metɔ́ɔ ne Kras.

⁵ Ndere enyú défyéé wye metɔ́ɔ ne Kras mbɔ́, elerege gbɔ́gɔ́nɔ́ nnó Esɔ́wɔ́ asɔ́ɔ nye mpa yéndémuú chánéné. Ji apye nye enyú dékwane mambɛ bɔ́ɔ abi dékpene né gefwa jíí. Elé gétúgɛ gefwa eyina ne enyú dégene efwyale. ⁶ Esɔ́wɔ́ asɔ́ɔ mpa wuú chánéné. Ndere elúmbɔ́, ji ashuge nye amu achye efwyale mbaá bɔ́ɔ abi áchyegé enyú efwyale. ⁷ Ji apye nye mmye ekwene enyú abi bɔ́ɔ áchyegɛ mbɔ́ enyú efwyale ne apye ntó mmye ekwene esé. Ji apye nye unó bina gébége Ata Jisɔ́s atanege mfaánebuú achwɔ́ge ne ukpekpɛ makiénné jíí né mmu manɔ́me mewɛ ewé elúle, ⁸ manchyéé efwyale mbaá bɔ́ɔ abi alá kage Esɔ́wɔ́. Ebwɔ́ ne ashyaá manwú ne abya melóméló Ata se Jisɔ́s. ⁹ Ebwɔ́ ágene nye efwyale ewé áchɔ́ɔ genwáge bwɔ́ tɛ kwyakwya, ábɛé fɔ́ né melu ewé ebwɔ́ ágene ŋgɔ́ wuú ayi uto bíí ulerege. ¹⁰ Unó bina upye nye né bíí bi Ata Jisɔ́s achwɔ́gé manse ŋgɔ́ mbaá bɔ́ɔ ukpea bíí. Ne bɔ́ɔ abi

áfyeé metɔ́ɔ ne ji mano álaá ebwɔ́ mekpɔ́ fuú. Enyú ntó débɛé nye né geluage bɔ́ɔ bina néndé enyú dékamé ne mecomejɔ́ɔ ayi esé dégare enyú.

¹¹ Gege ula bi yéndégébé esé dénɛnemmye gétúgɛ nyú mbɔ́. Dénɛnemmye nnó Esɔ́wɔ́ sé apye enyú débele genwáge nyú chánéné ndere bɔ́ɔ abi áwyaá gefógé genwá eyigé ji akuú enyú nnó débɛ ne geji. Dénɛne ntó mmye nnó, ji apɔ́ɔ enyú né uto bíí dépye unó ulúlú ebi enyú dékelege mampye uko, ne nnó dénéré utoɔ bi débɔ́ɔ mampye gétúgɛ défyéé metɔ́ɔ ne Jisɔ́s. ¹² Ndere elúmbɔ́, bɔ́ɔ áfɛge Ata Jisɔ́s gétúgɛ gefɔ́ɔ genó eyigé enyú débele genwáge nyú ne eyigé ji apyeé eta nyú. Ne áfɛge nye enyú gétúgɛ déchome mmye ne ji né galógáló ayi Nte sé Esɔ́wɔ́ ne Ata Jisɔ́s Kras alerege.

2

Muú nchye

¹ Anɛmé sé, esé dékelege mangaré enyú genó eyi gepye nye gemɛge nnó Ata Jisɔ́s Kras akerege nye fa mme, ne ndere Esɔ́wɔ́ anywerege nye esé détuú ne ji. Né mecho ewéna, esé dékpeage enyú nnó ² ékágé dékwe tametame, ne ékágé matɔ́ɔ ányígé enyú né mmu gétúgɛ genó eyi bɔ́ɔ ájoge. Bɔ́ɔ abifɔ́ ájógé nnó bíí ebi Ata Jisɔ́s akerege meso fa mme uchwɔ́ mɛ. Abifɔ́ ájógé áké elé Mendoó Esɔ́wɔ́ ne epye agaré nnó bíí ebi Ata akerege meso uchwɔ́. Abifɔ́ áké esé desá né mmu ŋwe ne átɔ́me. ³ Ékágé muú fɔ́ abwɔ́lé enyú né meti fɔ́. Gemɛge nnó Ata Jisɔ́s akere meso, gébé gebɛé nye eyigé gejamégé bɔ́ɔ átoó nye mekpɔ́ ne Esɔ́wɔ́ dɔ́ɔ. Gébé eyigémbɔ́ gekwɔ́nege muú nchye fɔ́ alerege nye mmye. Ji muú Esɔ́wɔ́ abɔ́ɔ manéré ne ji. ⁴ Ji atenege nye ukóló ne Esɔ́wɔ́ ne yéndégenó eyigé bɔ́ɔ anógé ne ásele nnó elé bɔ́ Esɔ́wɔ́ bwɔ́. Asele nye gemɛ jíí nnó anjea gemɛ apwɔ́ ebwɔ́ ako. Ne ajoye jwɔ́le nye né echa upɛ Esɔ́wɔ́ ájógé áké jimboɔ́ ne alu Esɔ́wɔ́.

⁵ Enyú déteé fɔ́ nnó gébége me nlú ne enyú, mbɔ́ ngaré mɛ enyú unó bina? ⁶ Enyú dékaá genó eyi gegbɛé muú nchye yimbɔ́ nnó achwɔ́gé fɔ́ nana. Ji abɔ́ manchwɔ́ lé né gébé eyigé Esɔ́wɔ́ akerege nnó ji achwɔ́. ⁷ Ne uto bi upye bɔ́ɔ alá belegé sé mabɛ

Esowɔ ulɔ me mampye utɔɔ bibií. Ne muú fɔ agbeé utɔ ebimbo ne agbeé nye wye ubi mbo kpaá te Esowɔ aferege ji né meti. ⁸ Esowɔ aferege muú yimbo né meti ne muú nchye yimbo aléré gɛme jíí. Ne gébége Ata Jisɔs achwɔgé awane nye muú nchye yimbo ne gejulé eyi getanege ji né meno. Ne anerege nye ji kan̄ka ne gen̄gbɔ eyi gegenege gébége ji aké achwɔɔ. ⁹ Muú nchye yina ayi achwɔɔ, danchɔmeló achyege nye ji utɔ ebií ji apye ukpekpɛ ufelekpa mambwɔlege bɔɔ, ne gejamégé unó bi upye nye bɔɔ alá mano mekpɔ fuú. ¹⁰ Asele nye yéndé gefɔgé mejoɔ dembwɔlé abwɔlé bɔɔ abi ánóme nye mme detu. Ebwɔ bina ánóme nye mme detú gétúgé áshyá mambɔ gejeé ne wáwálé ayi mekomejoɔ Esowɔ agaré nnó apye ebwɔ atané né efwyale gabo. ¹¹ Gétú eyigémbɔ, Esowɔ apye ebwɔ ákwe tametame ákamé ne genó eyi gelu gebyɔ. ¹² Nderé elúmbɔ, yéndemuú ayi alá kamé ne wáwálé ayi mekomejoɔ Esowɔ agarege wɔ, gétúgé gabo ágɔɔ ji mampye, Esowɔ ajɔge nye nnó akwe mpa, abɔ mangɛ efwyale.

Esowɔ ajyad enyú nnó afere enyú né efwyale

¹³ Añmɛ sé, esé debɔ mantamege Esowɔ yéndégébé gétúgé enyú bɔɔ Ata ábɔɔ gejeé ne enyú, néndé Esowɔ ajya mé enyú te ula ulɔɔ nnó apye enyú detane né efwyale gabo. Enyú detane né efwyale ewéna ndere Mendóó Ukpea epyéé nnó enyú debe bɔɔ ukpea Esowɔ ne ndere dékamé ne wáwálé ayi mekomejoɔ Esowɔ agarege. ¹⁴ Esowɔ akuú enyú nnó ji apye enyú détane né efwyale gébége enyú dékamé ne abya melóméló ayi esé dégare enyú. Ji akuú enyú nnó ji achyéé enyú gefɔge enógé ewé Ata sé Jisɔs Kras abɔɔ. ¹⁵ Nderé elúmbɔ, añmɛ sé, tenege chánéné, dékwɔlege unó bi esé délere enyú yé ebi dégare gébége dégarege mekomejoɔ Esowɔ, ne ebi désame enyú né bɔ ɲwe.

¹⁶ Ata sé Jisɔs Kras ne Nte sé Esowɔ alere esé galógáló. Abɔ gejeé ne esé, áfyéé esé metɔɔ ewé ela ebyéé, apye esé dénerége metɔɔ chánéné né unó uko ebi Esowɔ anyémeno nnó achyege ne Jisɔs Kras. ¹⁷ Nñemmye nnó ji áfyéé enyú metɔɔ, apye enyú debɔ eshye dépyege ne déjógé elé unó bi ulú cho yéndégébé.

3

Negemmye gétúgé esé

¹ Añmɛ esé, genó eyigé fɔ eyigé me nkelege mangaré enyú gelu nnó, enyú dénemmye gétúgé esé. Negemmye nnó mekomejoɔ Ata asane wáwá akpɛ né yéndé mbaá ne nnó bɔɔ ase ji ne enógé wye ndere akpene nya eta nyú. ² Nege ntó mmye nnó Esowɔ akamege fɔ esé dékpɛ né amu bɔɔ ube ne bɔɔ nchye. Néndé bɔɔ ako fɔ wɔ ákamé ne mekomejoɔ Ata wɔ.

³ Yémbɔ esé dékage líí mmye ne Ata. Nderé elúmbɔ, ji apye nye enyú débene né depɔré Esowɔ ne ábáme nye enyú nnó ékágé muú nchye yimbo apye enyú dekpɛ né gabo.

⁴ Esé dékaá chánéné nnó Ata apoóge enyú dépyéé unó bi esé délere enyú, ne nnó enyú déjye nye wye mbe mampyege ubi.

⁵ Nñemmye nnó Ata apye enyú dékaá chánéné gejeé eyigé Esowɔ abɔɔ ne enyú ne nnó apye ntó enyú dékaá gefɔge metɔɔ mekoge ewé Kras alere nya gébége agene efwyale.

Déba mampyege utɔɔ débégé fɔɔ ámbwá

⁶ Añmɛ sé, né uto bi Ata sé Jisɔs Kras achye esé, dékpeage enyú nnó defa mbwa ne yéndé men̄me ayi alá kelege mampye utɔɔ, ebwɔ abi alá pyéé fɔ unó ndere esé dégare enyú nnó dépyege. ⁷ Néndé enyú ambɔɔ dékaá me nnó debɔ mankwɔlege gekage nekene sé. Esé déwe nya fɔ amu déjwɔlé gébége delu ne nyú wɔ. ⁸ Yé me nyéé muú fɔ ayi dényéé dela dechyege ɲka wɔ apɔ. Esé dépye utɔɔ ne eshye utuú ne ɲwɔmese nnó ékágé esé déneré muú nyú fɔ metuú ndere dégarege abya melóméló. ⁹ Esé dépye nya mbɔ, épɔ fɔ nnó esé dépɔ fɔ ne uto makpea enyú nnó déchyege esé unó bi dékelege. Esé dépye nya mbɔ nnó délere enyú gepɔ eyigé débɔɔ mankwɔlegé. ¹⁰ Yé gébége esé delu ne enyú, dégarege enyú nnó, “Muú ashyage mampye utɔɔ, ékágé afere nnó muú fɔ achyege nye ji menyéé.”

¹¹ Esé déjógé mbɔ unó bina elé gétúgé déwuú nnó bɔɔ fɔ alú né geluage nyú abi alu ámbwá. Akelege fɔ mampye utɔɔ, ákene afyéé elé meno né depɔré bɔ. ¹² Né uto bi Ata Jisɔs Kras achyege esé, dégarege ne dékpeage ufɔɔ bɔɔ bina nnó akwɔré gepɔ,

ase gébé ápyege matóó nnó agene ηka eyi
ebwó áname menyé.

¹³ Ne enyú aηme sé, ékágé muú nyú fó
abe ne gepwa mampyege genó eyi gelu cho.

¹⁴ Ne mbógé muú fó ashyage mankwólege
majyéé mī esé déchyε mbó enyú né ηwe
yina, fyεge ji ame mmyε defa mbwa ne
ji. Dépyεgé mbó akpane nyε mekpó unóó.

¹⁵ Yémbó ékágé désε ji ndere muú mawáme,
chyεge lé ji majyε ndere nte meηme ayi áfyε
nto metóó ne Kras.

Kwyakwya mejóó

¹⁶ Nnεnemmyε nnó Ata se Jisós Kras muú
apyε bóó abεé né nesó, jimbóó apyε enyú
debε né nesó yéndégébé, né mati mako. Ata
abe ne enyú ako.

¹⁷ Membóó Pól ne nsame ηwe yina ne amu
ya. Ge na ne me nnerege mansa bó ηwe ba,
nnó mpyε bóó akaá nnó me ne nsame.

¹⁸ Nnεnemmyε nnó Ata sé Jisós Kras
álérégé enyú ako galógáló.

N̄wε mbε ayi Pɔl ásamé mbaá Timōti

¹ Me Pɔl ne nsame ηwε yina. Me nlú ηgbá Kras Jis̄s. Es̄wɔ Menchyé genwá sé ne Kras Jis̄s muú esé dén̄ré metɔ́ ne ji nnó achyεge esé yéndégenó ne ájɔ́ nnó me mbε ηgbá. ² Nt̄ome ηwε yina eta wyéé Timōti. Wɔ ɔlú eké maá wa wáwálé gétúgέ esé ne wɔ défyéé metɔ́ né dep̄ré Jis̄s. Nn̄enemmye nnó Nt̄e sé Es̄wɔ ne Ata Kras Jis̄s alerege wɔ galógál, agene wɔ meshwε, ne apye nes̄ ne bw̄ ne bε ne wɔ.

Sεge gébé ne ánl̄ere gebyó

³ Nkane mbɔ nkpea nya wɔ gébégé nyjéé Masedonia, jwɔle né meló Ef̄es̄s, nnó ɔgbεge bɔ́ bi alerege mbɔ unó bi úlú cha, ebi ula upó f̄s̄ nd̄ere ebi enyú débɔ́ mbε déwuú eta Es̄wɔ. ⁴ Gare ebw̄ nnó ách̄age sé gébé mankúgέ mabɔ ukwene ante, ájame ubi né bɔ abya abi átome ne ebw̄. Gef̄ogé bɔ abya bina abi alá kwyagέ, achw̄ élé ne mbeé manyεge ne ál̄eregé f̄s̄ bɔ́ unó bi bɔ́ ákamé ne ubi, ebi Es̄wɔ akεlege. ⁵ Men̄ genó ayi me ngarege wɔ né mech̄ ewéna alú nnó, wɔ ɔgare lé ebw̄ nnó abɔgέ gejeé ne ate. Gejeé eyigέ na getanege né metɔ́ ewe elu pópó, ewé ekaá nnó epyéé muú f̄s̄ gabo w̄, ne ekame wáwálé ne unó Es̄wɔ. ⁶ Bɔ́ abif̄o ál̄yaá mampyεge mbɔ, alá jɔ́ lé unó bi ula upó ne nsa. ⁷ Ebw̄ akεlege mambε ánl̄ere mabε Es̄wɔ yém̄bɔ ákage yé unó bi ebw̄ ambɔ́ ál̄erege, ne yé ebelé unó bi ebw̄ áferé nnó ákaá dɔ́ ákágέ yé ubi.

⁸ Esé dekaá nnó ebé el̄o yém̄bɔ élé gébégé dégbaregέ ewu chán̄éné ne el̄omé. ⁹ Kaá nnó mabé yina ap̄o f̄s̄ mbaá bɔ́ bi alá kwené mabε, alu lé mbaá bɔ́ bi ákwene áji, átoó mekp̄o, abi alá nógέ f̄s̄ Es̄wɔ ne abi ápyéé gabo, abi alá selé dep̄ré Es̄wɔ eké genó, ájógέ gabo ne Es̄wɔ, abi áwáné ama ne ante bw̄, abi utɔ́ bw̄ úlú lé manwáné bɔ́. ¹⁰ Abi ánane manané tametame, ande abi ánané ate. Abi ák̄ene gesεge mmye bɔ́, abi ábȳage gebȳo ne yé abi átenege nt̄ese gebȳo ne abi apye yéndégenó cha eyi gela gekene ne unó bi esé dégaré enyú.

¹¹ Unó bina ne úlú unó bi úlú né mmu abya

melóméló ayi Es̄wɔ muú apw̄ɔ́ amu áfyéé me né amu nnó ngarege.

Pɔl atame Es̄wɔ gétúgέ áḡene ji meshwε

¹² Ntamege Ata sé Kras Jis̄s muú achyε me utó nnó mpyε utɔ́ bina. Gétúgέ ji aḡené nnó akage n̄ere metɔ́ ne me ne áfyéé me utɔ́ bina né amu nnó mpyε. ¹³ Yé élé mbεmbε njógέ mejɔ́ mebomebo ne ji, nchyεge bɔ́ bií ef̄wyale, mma nlu muú nen̄a, yém̄bɔ ji agε wyε me meshwε gétúgέ mpyε nya unó bina né mmu uken̄kene. Né gébé eyigém̄bɔ nlá nlú dan̄kame ne ji. ¹⁴ Yém̄bɔ Ata alere me ulɔ́ melu bi gejamégejamé, apye me nfyé metɔ́ ne ji, ne mbɔ gejeé ne bɔ́ gétúgέ nchome mmye ne ji.

¹⁵ Kras Jis̄s áchw̄ fa mme nnó áwéné gemége bɔ́ abi ápyéé gabo. Mech̄ ewéna elú wáwálé ne yéndémuú abɔ man̄ere metɔ́ wyéé. Ne né geluage bɔ́ abi ápyε gabo, me mbɔ mpw̄ amu. ¹⁶ Yém̄bɔ getú yina ne Es̄wɔ agene me meshwε, man̄ere me nkane Jis̄s Kras akoge metɔ́ wuú yé ebe élé ne bɔ́ abi ápyéé gabo ayi apw̄ɔ́ amu. Nkεlege manjɔ́ nnó né meti ewéna ne yéndémuú áfyéé metɔ́ ne Jis̄s akage bɔ́ genwá eyi gélágέ byé. ¹⁷ Déchyε ηgɔ ne matame mbaá Es̄wɔ muú alu mf̄wa t̄ε kwyakwya ne kwyakwya. Ji agbɔ́ f̄s̄, áḡene f̄s̄ ji ne amε, ji mbíí ne alu Es̄wɔ, Amen.

Utɔ́ bi Timōti abɔ́ mampyε

¹⁸ Maá wa Timōti, genó eyigέ me nkεlege mangaré wɔ nnó ɔpyεge, gekε meko ama ne mejɔ́ ewé nya bɔ́ ekpave Es̄wɔ ajɔ́ atome ne wɔ. Sε mekomejɔ́ yina ɔmmyεge ummye ul̄úúl̄ mangame dep̄ré Es̄wɔ etiré esé défyε metɔ́ wyε. ¹⁹ Ne gbare metɔ́ wyε ewé ɔfyε ne Es̄wɔ chancha, ɔpyεge genó eyigέ wɔ ɔkaá nnó gelú ch́. Bɔ́ bíf̄o al̄ya mampyεge genó eyigέ ákaá nnó gelú ch́, gétu eyigém̄bɔ dep̄ré Es̄wɔ etiré ebw̄ áfyéé metɔ́ wyéé déno nnyi. ²⁰ Né geluage bɔ́ bim̄bɔ Aleksanda ebw̄ ne H̄emen̄s alu bɔ́ abi me fyε ebw̄ né amu danch̄ameló nnó ebw̄ ákaá nnó el̄ome f̄s̄ manch̄ogé mabɔ Es̄wɔ.

2

Majyε nd̄ere bɔ́ Es̄wɔ abɔ́ man̄en̄emmye

¹ Meno genó ayi me mkpeage enyú nnó dépyege alu nnó, enyú dénemmye mbaá Eṣṣwá gétúgέ bɔ́ ako, dékpane ji geka nnó agene ebwó meshwe. Nge ji mmye nnó achyege ebwó unó bi ebwó ákelege, ne chyege ji matame né unó bi ji apyεé mbaá bɔ́ ako. ² Négemmye ntó mbaá Eṣṣwá gétúgέ afwa ne ákpakpa meló abi áwyaá uto né amu bwó nnó apyε esé débε né genwá eyi gelú pere, débε nesó ne ate. Débégé ne genwá eyi na délerege nnó dénógé Eṣṣwá ne nnó déwyaá gepo galógáló ne bɔ́ ako. ³ Enyú déké dépyembo elo ne metó egó Eṣṣwá Menchyé genwá sé. ⁴ Ji akelege nnó áwené gemége yéndémuú, ákaá wáwálé ayi alu né abya melóméló. ⁵ Wáwálé yimbo alu nnó, Eṣṣwá alu ama ne muú alu ama ayi áchóme akwaá ushu ne Eṣṣwá. Muú yimbo elé Kras Jisós. ⁶ Ji achyε geme jíí nnó áwené gemége yéndémuú. Ne Jisós apyembo né gébé eyigé Eṣṣwá ákwyéé me ábelé manlere nnó Eṣṣwá akelege nnó yéndémuú abó genwá. ⁷ Getú eyigé na ne Eṣṣwá atome me nnó mbe ngbá Jisós ne ménlere mbaá bɔ́ abi alá pó bɔ́ Jus. Njógé mbo mbyógé fó gebyo. Ji ato me nnó ngarege bɔ́ nkane áfyéé metó ne Eṣṣwá ne nnó ákaá wáwálé ayi atome ne ji.

Majyéé mbaá andée ne ande né echomele bɔ́ Kras

⁸ Nkelege nnó yéndé mbaá ande anenemmye. Ebwó abó mambε ne metó mmu pópó, ábwégé amu mfaá ánenemmye mbaá Eṣṣwá ewé alá ápó ne metó usó, ne ányégé fó mbeé.

⁹ Ne nkelege nnó andée áfyεge unó bi ukwanege né ebwó kwanegε, ebi upyεé ebwó ábéé ne énogé. Epófó mamfyεge densó né manjwe bwó dɔ́, ye ebele mamfyεge mboó unó eyi egenege ne bɔ́ nkpaganere ne mandée ayi ajame nka dɔ́, ¹⁰ ábé lé ne gepo gelógéló. Gé mbo ne andée abi áké ánogé Eṣṣwá abó mampyégé.

¹¹ Andée ágigé mekomejɔ́ Eṣṣwá nyame ne áwúgέ ne ande abi álerege ebwó. ¹² Nkele fó nnó andée álerege mekomejɔ́ Eṣṣwá yé nnó áwyaá uto ápwá ánde wá. Abé nyame áwuúge genó eyigé ande álerege.

¹³ Mbo ne ebó mambε nénde, Eṣṣwá abó mbe akwyε Adam ne ale kwyε Ife. ¹⁴ Ne danchameló abó abwólé nyá fɔ́ lé Adam wó, abwólé elé Ife ne Ife apyε gabo. ¹⁵ Yémbó Eṣṣwá abame nye mendée gébége nebyéé kpaá te aferege ji né efwyale mbógé aké áfyéé wyéé metó ne Eṣṣwá, agboó ne ate bɔ́, apyεé unó ne metó mmu pópó, ne mbógé abege ne gepo eyi gekwane ne ji kwanegε. Melo nwe ewéna ékágé tene ntó nnó: *

3

Gepo eyigé muú kpaá né gepugé Eṣṣwá abe ne geji

¹ Ajó wáwálé aké, “Mboge muú akelege mambé muú kpaá né echomele bɔ́ Eṣṣwá, ebyennó akelege melu utó melóméló.” ² Muú kpaá né echomele bɔ́ Eṣṣwá abó mambé ne gepo eyigé muú alá shúlégé ji ndo, abó mambε muú ayi ábané lé mendée ama, muú ayi asele depo tíí pere, muú yi awya defó, énogé, muú yi ánenémane, ne akáge léré bɔ́ deporé Eṣṣwá. ³ Abó fɔ́ mambε menyuú mmó, ábéé fɔ́ ntó muú efwyale, abó mambε pere né genwá jíí, ábéé fɔ́ muú yi agboó ne mawáme, ábéé fɔ́ muú yi agboó ne nka. ⁴ Abó mambé muú yi ágbárege ula gepú bíí chacha, muú ayi akage gbare baá bíí chanchá nnó áwugé ji ne achyεge ji énogé. ⁵ Mbógé muú alá káge gbare ulá gepú bíí chancha, apyembo nnó ne agbare echomele bɔ́ Eṣṣwá? ⁶ Abé fɔ́ ntó muú yi áfyéé metó gakegake ne Eṣṣwá. Abégé mbo, akáge be ne nepa, Eṣṣwá afyε ji né efwyale wyε ndere afyε danchameló né efwyale gétúgέ nepa. ⁷ Abó mambε muú ayi yéndémuú anógé. Mbógé mbo fɔ́ wó akagé kwe né metaá danchameló, akpa mekpó genó.

Gepogé bɔ́ abi apóógé né echomele Eṣṣwá

⁸ Bɔ́ abi apóógé né echomele Eṣṣwá ntó abó mambε bɔ́ abi ájoge mejɔ́ nenome nemaá, áwyaá gepo gelógéló, ányuú fɔ́ mmó dɔ́. Abégé fɔ́ bɔ́ bíí abó gejeé ne nka. ⁹ Abó mambε bɔ́ bíí ágbárege deporé Jisós chánéné etiré mbembε bɔ́ alá ákagé, ne nana Eṣṣwá apyε esé dékaá ne défyéé metó wyéé ne dékwólegé déti ne metó ewé ékaá

* **2:15** Elú wáwálé nnó: Bɔ́ abifo aké, elé mendée ábyéne nebyéé ne Eṣṣwá awenege nye geme jii.

nnó dépyéé genó eyi gelú cho. ¹⁰ Gemége nnó ásé ébwó nnó ábé bós abi apoóge né gepúge Éswá, ábó mamua ébwó, ágege nnó ákwane mampye utós bimbó ne áse ébwó.

¹¹ Andée abi ápye gefóge utós bina ntó, ábó mambé andée ne gepó gelógéló, ábé andée bi alá achós fó bós mabó, andée abi ágbaregé menyammye bwó chánéné, abi alá bwegemmye, ándée abi muú akágé nère metós ne ébwó né yéndé meti.

¹² Muú ayi apoge né echomele Éswá abó mamba le mendée ama, abó mangbaré baá bií, ne ula gepú bi chánéné. ¹³ Bós abi apoógé chánéné né echomele bós Jisós ábós enógé ne akágé jó mejós tágétágé gétúgé depóré etiré detome ne Kras Jisós.

Gekpekpé gé genó eyi apye esé dékaá

¹⁴ Mbele mbó uméé manchwó ngé wó mboó ndó yi. Yémbó nsame mbó nwe yina eta wyeé, ¹⁵ nnó nla chwó wáwá wó, wó ókaá nkane bós abós mampyege né ula gepúgé Éswá. Elé gepú eyigé na ne gelú echomele bós Éswá muú álu mebe. Éwú ntó ne elú gekwa ne nebóme ení negbaré wáwálé Éswá meko. ¹⁶ Elú mme gbógónó nnó unó bi Éswá apye esé dékaá ne dékwólege ulú gekpekpé gé genó.

Kras achwó fa mme nkane mekwaá, Mendoó Ukpea eléré nnó ji ápye gabo wó. Makiénné Éswá ntó ágé ji.

Bós ágaré mekomejó wuú fa mme.

Gejamegé bós áfyéé matós ne ji.

Éswá ase ji afé mfaá né melu ngó.

4

Sége gébé ne ánlere gebyó

¹ Nana, Mendoó Éswá egarege gbógónó nnó meso gébé bós bifó ályage nye depóré abya melóméló. Ákwólege nye lé mandóó gebyó ne unó bi aló nchye álerege.

² Bós abifó áselé nye unó bina álerege éké ébwó ágarage unó bi ulú wáwálé, yémbó ébwó ambós ákaá nnó élé gebyó. Ndere ébwó ápyembó, matós bwó ákwe kénde, akágé sé genó eyi gelú gyeé ne eyi gelú chó. ³ Ébwó agarege nnó bós ábagé fó neba, ne nnó ányége fó ufóó menyéé ébifó ébi Éswá akwyéé nnó bós áchyége ji matame ányége ndere ákamé ne ji ne ákage wáwálé ayi atome ne ji. ⁴ Yénde genó

eyigé Éswá akwyéé geló, muú ashyage fó genó mbógé aké áselé geji achyége matame mbaá Éswá. ⁵ Néndé mekomejó Éswá ne mmyemenene ápyé geji gela pópó.

Be maá utós melóméló mbaá Kras

⁶ Ne mbógé ógaregé áhme unó bina, óbéé nye maá utós melóméló mbaá Kras Jisós ne óbós nsa né depóré Jisós etiré delu mmu abya melóméló ayi alere wó ókwólege. ⁷ Ófyége fó mekpó mandoge ukenkene abya abi alá pogé fó bós ákwólege Éswá. Pye menyammye wye awúgé ne mampyege unó bi Éswá akélege. ⁸ Muú aké apyéé menyammye wuú abenege nnó apyege metu elóme, yémbó muú aké apye menyammye wuú abenege né mampye genó eyigé Éswá akélege, elóme epwós nénde abéé ne nsa né genwá eyigé nana ne eyi gechwó meso gébé.

⁹ Genó eyigé njós mbó gelú wáwálé ne yéndémuú anere metós wyeé. ¹⁰ Ge ula bi esé démmye dépye utós ne eshye mbó. Esé déneré metós ne Éswá muú álu mebe. Ji ne alu Menchyé genwá mbaá esé ako, chacha bós abi ákamé ne ji.

¹¹ Gé unó bi óbós manlere na ne fye eshye nnó ápyege ubi. ¹² Ekágé apye genó eyigé bós áselé wó fuú né dembane tyé, leré lé gepó gelógéló mbaá bós ako abi áfyéé metós ne Éswá, né mejós wye, né genwá jyé, né gejeé eyigé óbós ne bós, né metós ewé ófyéé ne Éswá, ne né metós wye ewé elú pópó.

¹³ Chyéé gébé jyéé ókúgé mekomejó Éswá né echomele bós Éswá, ófyége bós eshye ne ólere ébwó mekomejó kpaá te me nchwó.

¹⁴ Ekamegé ófeé mekpó né echyé ewé wó ówyaá. Éswá achyéé wó echyé ewémbó gébége ékwó bós kpakpa echomele Éswá áneré wó amu mmye. Éswá apyéé ébwó ágaré echyé ewé Éswá achyé wó.

¹⁵ Chyé geme jyé apyége unó bina yéndégébé nnó bós ágene nkane utós bye uwene. ¹⁶ Sé gébé ne genwá jyé ne unó bi wó ólerege. Pyege wye unó bina nénde óke apye mbó ówenegé nye geme jyé ne eyigé bós bií áwuú wó.

5

Majyé ndere ógbaregé ákwi andée

¹ Ɔjógé fɔ mejɔɔ metometo ne mekoó mende, chyege lé ji majye ndere nte wye. Chyege njye usa majyee ndere aɲmo bye. ² Chyege akoó andée majyee ndere amma bye, chyegé ntó ansɔ andée majyee ndere aɲmo bye abi andée, pyegé mbɔ né ebwɔ ne metɔɔ wye mmu pópó.

³ Chyege enoge mbaá andée bi alu ákwi andée wáwálé. ⁴ Yémbɔ mbógé mekwi mendée awyaá baá, yele upyáne, genóge mbe eyigé ebwɔ abɔɔ mangi gelú nnó, abɔ apoógé mala upú bwɔ ndere bɔɔ echomele Esɔwɔ abɔɔ mampye ne áshuge ntó ulɔ melu ebi ama bwɔ ne ante ábɔ ápye. Aké apyembɔ, metɔɔ ntó egɔɔ Esɔwɔ. ⁵ Ne mendée ayi alu mekwi mendée wáwálé, elé ayi alá pɔ fɔ ne muú ayi apógé ji, aneregé metɔɔ wuú ne Esɔwɔ ne anenemmye mbaá Esɔwɔ utuú ne ɲwámese nnó Esɔwɔ apoó ji. ⁶ Ne mekwi mendée ayi achyege geme jii manyegé geɲwáge mme, agbo me ye elé álú mebe. ⁷ Gárege aɲme unó bina, nnó ékáge muú fɔ agé meti ewé ashulé ebwɔ ndo. ⁸ Ne muú ala pele aɲme bií, ushuú chacha ula gepú bií jimbɔ ebyennó ashya makwólé depɔré Jisɔs etiré défyé metɔɔ wyeé ne abɔ apwɔ muú yi alá fye metɔɔ ne Esɔwɔ wɔ.

⁹ Mekwi mendée akwonege usaá aɲme ulé ne ɔgbéé mabɔ mií né geluage akwi abi echomele Esɔwɔ epoge ebwɔ. Ne abɔ mambɛ mendée ayi abɔ ábané elé meno ama. ¹⁰ Ɔbɔ mange nnó alu mendée ayi bɔɔ afége galógáló yi ji apye, awéé baá chancha, anene aɲkéé, ashwonege uka bɔɔ Esɔwɔ, apoógé bɔɔ abi ágene efwyale, achyee geme ji mampyege galógáló né yende meti.

¹¹ Ɔfyegé fɔ akwi andée abi alu ambane né geluage abi abɔ mampoó ebwɔ nénde gejeé eyigé ebwɔ áwyaá né ubele gekulege né matɔɔ bwɔ, getogé gepwógé metɔɔ ewé ebwɔ áwyaá makwólé meti Kras, ákelege nnó ama ábá áno bicha. ¹² Ndere ápyembɔ, áchɔ mashu ne Kras gétúgé alá bele menomenyee ewe ebwɔ ányé ne ji wɔ. ¹³ Né egbe ewé fɔ ala ambwa, ákene upú upú. Éwé ekpe chɔɔ elu nnó, ábeé fɔ lé ámbwá abiabi, ájoge ntó bɔɔ mesomeso, ama áfyee mano né depɔré bɔ, ájógé depɔ etiré déla déta ebwɔ wɔ. ¹⁴ Ndere elúmbɔ, majyee ma malu nnó, áso andée

abi álú akwi ama ábá anó, ábyé baá, ápele upú bwɔ, nnó ékáge áchye muú mawame se meti áchɔógé esé mabɔ. ¹⁵ Nénde ákwi andée abifo ano me mewaá, ákwólé danchameló.

¹⁶ Ne yénde mendée ayi ákamé ne Jisɔs, abege mekwi mendée ula gepú bií ábɔ mampógé ji nnó metuú ewémbɔ ebegé sé ewé echomele bɔɔ Esɔwɔ nnó egené meti mampógé lé akwi abi alá pɔ ne bɔɔ abi apoógé ebwɔ.

Gefɔ eyigé ɔgbarege ákpakpa né echomele Esɔwɔ

¹⁷ Ne ákpakpa abi ápye utɔɔ Esɔwɔ chancha, ábɔ manchyé ebwɔ gekpekpége enógé, ushuú chacha abi áfyee eshye mangarege ne manlerege mekomejɔɔ Esɔwɔ. ¹⁸ Nénde asa né mekomejɔɔ Esɔwɔ aké, “Ɔwegé fɔ meno mpɔ nnó ányége fɔ menyé gébégé aké apye utɔɔ ne ji mando erise.” Asa ntó nnó, “Muú ayi apye utɔɔ abɔ manse nsa utɔɔ bií.” ¹⁹ Ékáge ɔwuú ndó yi bɔɔ ashulege muú kpaá echomele Esɔwɔ, ékosé nnó bɔ ntése ábege apea ye áléé abi ágarege nnó ji alu gye. ²⁰ Bɔɔ aké ápye wye gabo shulege ebwɔ ndo gbɔɲɔɲɔ né echomele bɔɔ Esɔwɔ nnó bɔɔ abifo ábógé efɔɔ.

²¹ Esɔwɔ, ne Kras Jisɔs choncho ne makienné ayi Esɔwɔ ajyaá álú bɔ ntése ba, ndere me ngarege wɔ ne metɔɔ wa meko nnó wɔ ɔbele majye mi me nchyeé mbɔ wɔ na. Ɔké ɔpyee genó mbaá bɔɔ ɔlerégé fɔ aɲgya, se nnó bɔɔ ako álú wye janja.

²² Ɔwege mmye manere muú amu mekpo manje ji nnó abe muú utɔɔ né echomele Esɔwɔ, ɔkpégé fɔ mbwa ne gabo yi bɔɔ bicha ápyee. Bele geɲwá jyé pópó.

²³ Gétúgé une ebi ummye wɔ yéndégébé, ɔmage nyú se le manaá mamímamí. Selé ntó ékeke mmɔɔ ɔnyúgé, ɔpyege mbɔ ɔmyee sé yéndégébé.

²⁴ Gabo yi bɔɔ bifo apyee alu wáwá mange ne alerege nnó ebwɔ ákpene nye né unɔɔ mpa, yémbɔ ayi bɔɔ bifo ágenege nye gébé geji. ²⁵ Wyembɔ ntó ne elú né galógáló ayi bɔɔ apye. Galógáló ayi bɔɔ apye alu wáwá mange, yémbɔ, yé ebe elé ayi alá ágené fɔ kɔkoge, akagé la fɔ bibií.

6

Majyéé mbaá áfwé

¹ Bóó ako abi alu áfwé ábó mangé nnó áchyége enógé gbéne mbaá bóó abi ábó ébwó. Garé ébwó ápyéé wyembó nnó ékágé muú fó achóó mabó Ésówá yé élé unó bi ese délerege. ² Áfwé abi bóó bi ábóó ébwó, áfyéé metóó ne Kras, ékágé ábyágé bóó abi ábóó ébwó, élé ébwó ako álu baá Ésówá. Ébwó ábóó mampyé lé utóó bwó chancha ápwá ndere abó ápye mbembe néndé bóó abi ágené nsa né utóó bi ébwó ápyéé, élé bóó Ésówá abi ébwó áfwé ábóó gejeé ne ébwó. Lere ébwó unó bina, áfyége ébwó éshye nnó ápyége ubi.

Majyéé mi matomé ne anleré gebyo ne mmwólé nka

³ Ne muú aké alerege unó bi cha ébi ulá kwane ne mekomejóó Ata sé Jisós Kras, ayi álu wáwálé ne ulá ukéne ntó ne unó bi áleré esé ndere dékwólege meti Ésówá, ⁴ alu muú ayi mmu agbeé ji ne nepa, ne akáge ye genó ne afye lé mekpo manyége mbeé né ukéke uchu ébi ulú né nwe Ésówá. Unó bina ne upyéé bóó aké ábóó unó matóó ásóó abifó, ábóó mawáme, áchóó bóó mabó, ⁵ ne mbeé ayi ála byéé. Élé bóó abi uferé ébwó ula pó sé mmu cho ne ákágé sé ntó genó eyi gelú wáwálé ne áfere nnó meti Ésówá elú lé mampyé ébwó abó gefwa. Ékágé ógya ye mbaá yi ufóó bóó bina ulú.

⁶ Elú wáwálé nnó mankwólé Ésówá achwóó ne nsa, mbógé unó bi déwyaá ukwane esé metóó. ⁷ Nénde, ye genó eyigé ese déchwó ne geji né mme yina gepó, ne elú ntó wáwálé nnó ye genó eyigé dékpane fa mme déjye ne geji gepó. ⁸ Ndere elúmbó, mbógé débége ne mandeé ne genó eyigé dényé unó bina úkwáné ne ese. ⁹ Bóó bi ákelege mambé ne gefwa ákpene né mmuameno, ákwene né mmu metaá gejamégé unkenége uno ne usóó depó tire defyéé ébwó né mmu éfwyale ewe échóó genwáge ébwó. ¹⁰ Nénde gejegé nka ne gepye bóó ápye yéndé gefógé gabo. Bóó bifó ályaá mankwólé depóré Jisós etiré esé défyé metóó wyé gétúgé ákelege mambó gejamégé nka. Ndere ápyéé mbó áwáne gemége bwó ne gejame mesome ewé kpaá.

Genó eyige Pál ákelege nnó Timōti ákaá

¹¹ Ne wá, muú Ésówá, bóó unó bina, mmyége mampyége genó eyigé gelú cho, nógé wyé lé ji, fyége metóó ne ji, bógé gejeé ne bóó, kóóge metóó, selé depó pere.

¹² Myeumye ulóuló ndere muú ayi áfyéé metóó ne Kras, nneré metóó mambó genwá eyi gélágé byé. Élé gétúgé genwá eyigé na né Ésówá ákuú wá, atene né mbe ushu gejamégé bó ntése ógaré nya gbónónó nnó áfyé metóó ne Kras. ¹³ Me ngarege wá unó bina uko né mbe ushu Ésówá muú achyége genwá mbaá yéndé genó ne né mbe ushu Ata se Kras Jisós muú atene né mbe ushu Póntyós Palet agaré wáwálé ayi atome ne jimbo. ¹⁴ Me ngarege wá nnó abó mampyége unó bina uko, óké ápyéé mbó muú fó áshúlégé wá ndo. Ne pyége wyembó kpáte Ata sé Jisós Kras amagé chwó. ¹⁵ Kras achwóó nyé wyé né gébé eyi gekwané Ésówá metóó. Ji Ésówá mbií ne abóó bóó ako. Ji alu mfwa bó afwa ne Ata yi bó áta, ¹⁶ ji mbií ne ála gboó ne ajwólege né mmu gengbó eyigé yé muú álá kágé jyé kwókwólé wyé. Yé muú alu dange ji ne yé muú akágé ge ji. Enógé ne uto ube ébií te kwyakwya. Amen.

¹⁷ Garé bóó abi awya gefwa fa mme yina nnó ékágé ébwó ábwégé mmyé. Garé ébwó nnó ékágé áneré matóó bwó né gefwa genó eyigé déla dékagé mbógé gebeé te kwyakwya, áneré lé metóó ne Ésówá muú achyégé esé yéndégenó detú nnó dényége ne nechóchó. ¹⁸ Gare ébwó nnó, ápyége galógáló, nnó utóó ulóuló ne ube gefwage bwó, ánenége amu áchyége échyé, ápógé ate bóó. ¹⁹ Aké ápyembó, ánywérege gefwáge bwó, ne ákwýégé mbó élé nebóomé nelónéló né genwá bwó eyi gechwóó meso gébé. Ge mbó ne abóó mampyé nnó abóó genwá eyi gélu genwá wáwálé.

²⁰ Timōti gbare unó bi Ésówá afye wá né amu chancha, ókpegé né mejóó ewé éla epó ne nsá. Ónyégé fó mbeé ne bóó gétúgé depó etiré bóó aké délu dennga ewé délá depó. ²¹ Bóó abifó áferé nnó áwyaá gefógé dennga etiré na, gétúgé eyigémbó áno mewaa, ákwólegé sé depóré abya melóméló etiré ébwó áfyéé metóó wyé. Nnenemmye nnó Ésówá alere wá galógáló.

Ŋwe ayi agbee ŋwe epea eyi Pɔl ásamé mbaá Timōti

¹ Me Pɔl muú Ɛsɔwɔ ajyaá nnó mbe ɲgbá Kras Jisɔs ndere ji akelege, ngáregé depɔ eti détime ne genwá eyi gélágé byé eyi ji anyémeno nnó achyegbe bɔɔ ndere áchome mmye ne Kras Jisɔs.

² Nsamé ŋwe yina mbaá Timōti, maá yi mbɔɔ gejeé ne ji dɔɔ. Nɲenemmye nnó, galógáló, meshwe, ne nesɔ ɛni nétánege mbaá Nte se Ɛsɔwɔ, ne Ata se Kras Jisɔs né bé ne wɔ.

Pɔl afyɛé Timōti ɛshye

³ Timōti me ntamégé Ɛsɔwɔ muú me mpye utɔɔ bií ne metɔɔ wa mmu pópó ndere ante ba ábɔ ápyɛé, mentée wɔ yendégébé né mmyemenene. ⁴ Ndere nteé manse jye gébége delyagé atéé, mmwólé epye me utuú ne ɲwɔmésé, mángé wɔ nnó metɔɔ wa egbeé ne nechóchó. ⁵ Me nlu nteé nkane ɔfyɛé metɔɔ wye meko ne Jisɔs, wye nkane Lois mma wye ayi muú kpaá ne Yunis mma ayi ábyené wɔ abɔ apyɛé nya. Ne nana menkaá wáwálé nnó wɔ ɔwya ntó gefoge metɔɔ wembɔ. ⁶ Gétú eyina ne ngarege wɔ nnó ɔnyaá ɛchye ewe Ɛsɔwɔ achye wɔ gébége menere nya wɔ ebwɔ mekpo, élulí éké mewɛ. ⁷ Néndé Ɛsɔwɔ achyé fɔ ɛsé mendóo wuú nnó epye ɛsé defoge ɛfɔɔ wɔ, achye le ɛsé mendoó wuú nnó ɛchyegbe ɛsé uto epye ɛsé deboge gejeé ne bɔɔ ne mágbárege menyammye.

⁸ Ne ékágé mmye egboge wɔ gébége ɔke ɔgarege bɔɔ depɔré Ata. Ékágé mmye egboge wɔ gétúgé me yi nkpene denɔɔ getu jíí. Yémbɔ kame mangɛ ewye ɛfwyale gétúgé abya melóméló ndere Ɛsɔwɔ achyegbe wɔ uto. ⁹ Ɛsɔwɔ aferé sé né ɛfwyale gabo ne akuú ɛsé nnó débɛ bɔɔ bií. Ɛpófɔ gétúgé utɔɔ ulɔ́ulɔ́ ebi ese dépye, ele gétúgé ji abɔ afere me te nya mampye ndere ji akelege né ulɔɔ melu bií ebi ukene ne Kras Jisɔs. ¹⁰ Ne nana apyɛ ɛse dékaá ulɔɔ melu bií ndere Menchyé genwá sé Kras Jisɔs achwó. Kras awá uto negbo. Ne alere ese meti genwá eyi gélágé byé ne abya melóméló wuú.

¹¹ Gétúgé abya melóméló yina, Ɛsɔwɔ ajya me nnó mbe ɲgbá, muú ayi agarege, ne menlere abya melóméló wuú. ¹² Gétu eyigémbɔ, ne me ɲgene mbɔ ɛfwyale. Yémbɔ mmyé égbɔɔ fɔ me nénde me nkaá muú yi mfyɛé metɔɔ wa ne ji. Ne nkaá nnó akáge gbare unó bi ji afye né amu ya kpaá té bií bimbɔ ukwonege.

¹³ Kwalege majye malómáló ami me nchye mbɔ wɔ cháncha. Ɔké ɔpyembɔ fyegé wye metɔɔ ne Jisɔs, bɔge gejeé ne bɔɔ wye ndere ese bi déchome mmye ne Kras Jisɔs dépyɛé. ¹⁴ Bélege wáwálé yina ayi Ɛsɔwɔ afye wɔ né amu chacha. Ji afye wɔ wáwálé yina né amu né uto Mendoó Ukpea ewe ejwalege ese mmye.

¹⁵ Kaá ntó nnó aɲme bi átane né gebage mewaa Ɛsya ako chóncho ne Figelɔs ebwɔ ne Hemogenes ábɔ me.

¹⁶ Nɲenemmye nnó mejé Ɛsɔwɔ ebe ne ula gepú Ɔnesiforus, nénde afyɛé me ɛshye metɔɔ yendégébé, mmye egbo fɔ ji nnó me nlu né gepúge denɔɔ. ¹⁷ Gébége ji akwane né melɔ Rom akele me ne ɛfofoge kpaá te agene me. ¹⁸ Nɲenemmye nnó Ɛsɔwɔ alere ji galógáló bií unɔɔ mpa. Ne wɔ mbɔɔ ɔkaá me nkane ji apoó me né melɔ Ɛfesɔs.

2

Timōti menkwólé melóméló mbaá Kras

¹ Timōti maá wa, beé ne ɛshye ewé etanege né galógáló ayi Kras Jisɔs muú alerege ne ese abi déchome mmye ne ji. ² Unó bi ɔwuú me nlere né mbe ushu gejamégé bɔɔ, lere ntó ubi mbaá bɔɔ bií muú ákage néré metɔɔ ne ebwɔ.

³ Ndere muú bee melóméló mbaá Kras Jisɔs ɔbɔ makpome mmye mangɛ ɛfwyale ewe bɔɔ abi áfyɛ matɔɔ ne Jisɔs ágene. ⁴ Muú bee ayi apyɛé utɔɔ bií ne metɔɔ wuú mmu ema nnó metɔɔ ego muú kpaá ayi asele ji utɔɔ, aferege amu né depɔ etiré bɔɔ melɔ ápyɛé. ⁵ Wyembɔ ntó ne menlome gatele ne ate bɔɔ ala aselé nsá mboge alá lome ndere mabe gatele mako akelege wɔ. ⁶ Ele mampye makɔɔ ayi áfyɛ ɛshye mampye utɔɔ né mekɔɔ wuú ne akwane mambɛ muú yi anyé mbwe yi mbe. ⁷ Fere unó bi menjɔɔ mbɔ, ne Ata apoge nye wɔ ɔkaá ubi uko.

⁸ Ojige fɔ nte nnó Jisɔs Kras akwilé nya né negbo. Ojigé fɔ nte nnó ji alu mpyáne mfwa Devid ndere elu mmu abya melómelo ayi me ngare. * ⁹ Abya melóméló ayi me ngarege ne ngene efwyale. Awele me ne bɔ mkpokovɛ eke me kwene ebɛ, yémbo muú ákágé wɛ fɔ mekomejɔ́ ɛsɔwɔ ne bɔ mkpokovɛ. ¹⁰ Ne me nkame mangɛ efwyale we, gétúgɛ bɔ́ abi ɛsɔwɔ ajya, nnó ɛbwɔ ntó átáné né efwyale gabo gétúgɛ áchomé mmyɛ ne Kras Jisɔs abɔ ntó ngɔ ayi alá byéé.

¹¹ Mejɔ́ wena elu wáwálé ɛwé ejɔ́ nnó:

“Mbɔge ɛsé dégbɔ ne ji,

debéé nyɛ ntó né genwá déjwɔle ne ji.

¹² Mbɔgé ɛsé dekoge metɔ́ gétúgɛ efwyale ɛwé dégene,

déjwɔlege nyɛ ntó né geluɔge enoge ne ji.

Mbɔgé ɛsé déshyage nnó dékage fɔ ji, ji ntó ashya nyɛ nnó ákagé fɔ ɛsé.

¹³ Mbɔgé ɛsé delá dépyɛ fɔ unó sé wáwálé, ji apyéé wyéé unó bi wáwálé gétúgɛ nnó ji akage kwɔré fɔ abɛ muú ayi ji alá pɔ́.”

Muú utɔ́ ayi ɛsɔwɔ ágboó ne ji

¹⁴ Tegé ɛbwɔ unó bina, ɔkwele ɛbwɔ mbeé né mbɛ ushu ɛsɔwɔ nnó ékágé ɛbwɔ anyɛge mbeé né ucho mejɔ́. Gefɔ́gɛ mbeé yina ayi alá póge yɛ né meti fɔ́, atyaá bɔ́ lé makpo abi áwuú ji. ¹⁵ Mmyɛ lé mangi mekomejɔ́ ɛsɔwɔ nnó ɔbɛ ne mabɔ malómáló né mbɛ ushu wuú, nkane muú utɔ́ ayi mmyɛ ɛla gboó ji. Ji alerege mekomejɔ́ ɛsɔwɔ ayi átome ne unó bi ulú wáwálé ne alerege ubi chancha. ¹⁶ Ofyɛge fɔ́ mmyɛ ne bɔ́ abi ajógé depɔ́ tire dela tanegɛ fɔ́ né mekomejɔ́ ɛsɔwɔ, nénde dépyɛ bɔ́ ajyɛ wyɛ mbɛ mampyɛge unó bi ɛsɔwɔ alá akɛlege. ¹⁷ Unó bi ɛbwɔ álerege ulú eke etukwɛ gepa eyi genyé muú menyammyɛ geláge gboó. Né geluage bɔ́ bina Hɛmɛnɔs ɛbwɔ ne Filetɔs alu wyɛ. ¹⁸ ɛbwɔ ályaá meti ewe álerege wáwálé, ála lɛré le nnó ɛsɔwɔ apyɛ mɛ bɔ́ ákwilé né negbo. Nkane ápyɛmbɔ, áfyɛ gepwa mbaá bɔ́ bifo abi ábɔ áfyéé mɛ metɔ́ ne ɛsɔwɔ. ¹⁹ Yémbo, mekomejɔ́ ɛsɔwɔ atene wáwálé eke nebɔme gepú ɛnine átene né

ɛtaravɛ yɛ genó gekáge nyige ji. Asa wyɛ áké, “Ata akaá bɔ́ bi álu abi.” Asa ntó wyɛ áké, “Yéndémuú yi aké alu muú Ata abɔ manlyaá gabo mampyɛge.”

²⁰ Yéndé gepú eyigé mfwa, uchwɛre menyé ubɛ wyɛ, ɛbi ákwɛ ne gul ne seleba ubéé wyɛ, mamba, uku, ne bɔ asɛle ntó abɛ wyɛ. ɛbifo ulú ɛbi uwya enoge, alá nyé menyéé wyɛ tametame ne ɛbifo ulú ɛbi ula pɔ́ ne enoge, anyé menyé wyɛ gébé geko.

²¹ Wyɛmbɔ ne yéndémuú ayi alyaáge gabo nnó abɛ pópó né mbɛ ushu ɛsɔwɔ, abéé. Alu nkane uchwɛre menyé ɛbi uwya enoge. Abelege gemɛ jii nnó akpome menyammyɛ wuú nnó mbɔ́ gepú asɛle ji ápyɛge utɔ́ ulúlú wyéé.

²² Né getu eyina, bo ɔlyaá gepɔ́ gebo-gebo eyi njɛusa ne asɔ abifo áwyaá. Fyɛ lé mekpɔ wyɛ mampyɛ genó eyi gelú cho. Fyɛ metɔ́ wyɛ ne ɛsɔwɔ. Bɔ gejeé ne atɛ aɲmɛ. Bɛ ne nesɔ nkane ɔkɛne ne atɛ aɲmɛ abi ákuú mabɔ Ata ne matɔ́ bwɔ mmu pópó. ²³ Ochoge mbwa ne bɔ́ abi ányé ukenkɛne mbeé nende, wɔ ɔkaá nnó gefɔ́gɛ mbeé yina áchwɔ́ bɔ́ ne mawáme. ²⁴ Ne muú utɔ́ ɛsɔwɔ abɔ́ fɔ mambɛ menwáme mawáme, abɔ mambɛ muú nesɔ mbaá bɔ́ ako. Abɔ mambɛ menlɛre melómelo ne metɔ́ ɛla sɔ́ ji wáwá. ²⁵ Ajógé mejɔ́ ne nesɔ ne achyɛ majyɛ mbaá bɔ́ abi alá káme ne ji wɔ́ nnó ákaá mbaá ayi ɛbwɔ alu gyéé. Nkane ɔpyɛmbɔ, ɛsɔwɔ akáge néne ɛbwɔ meti akwɔre metɔ́ bwɔ ákaá wáwálé ayi atome ne ji. ²⁶ Ne nnó ndɔ́fɔ́ ákage kere né defɔre débɔ́wɔ átáné né mataá danchómelo muú abɔ apyɛne ɛbwɔ alá wuú lé ne Ji.

3

Gepɔ́ eyigé bɔ́ ábɛé nyɛ ne geji né kwyak-wya gébé

¹ Ne kaá nnó gébé eyigé mme ake álɛ chwɔ́ kwya, efwyale ejame nyɛ dɔ́. ² Gébé eyigémbɔ ákwaá abɔ́ nyɛ lé gejeé ne gemɛge bwɔ ambɔ́, ábɔ nyɛ geje ne nka, ábwɛge mmyɛ, áchyɛgé nyɛ sé atɛ enoge, áshyɛ atɛ, áwuú nyɛ sé majyɛ ámmá ne ante bwɔ, yɛ ɔma pyɛ bwɔ ndé, matɔ́ ágɔ́ fɔ́ ɛbwɔ, ábɛé nyɛ sé pópó né mbɛ ushu ɛsɔwɔ.

³ Alómé nyɛ sé melu, agene nyɛ sé meshwɛ

* **2:8** Elú wáwálé nnó: Dékage nnó Jisɔs alu mpyáne Devid ewena ɛlɛré nnó ji alu Muú yi ɛsɔwɔ akweré ji ɛlá gefwa, ayi ɛsɔwɔ anyémɛno nnó achwɔ́.

ne ate ákwaá, áchóó nyé ate mabó, ábálege matóó, ápyéé éfó, ákií nyé sé genó gelógéló. ⁴ Achyēge ate ájeé mankwaá, álaá nyé bóó gebyó, ápye unó tametame, ágbéēge nyé ne gempóge, ábó gejeé manyé genwá, ábóó fó gejeé ne Ésówó. ⁵ Gébé eyigé mbóntó ábéé nyé eke bóó abi ákwólege depóré Ésówó, yémbó áshyá nyé utó bi ulú wyéé. Ochoge fó mbwa ne ufóó bóó bina.

⁶ Né geluage bwó, abifó ákpene né úpu bó alá ájeé mbaá andée abi apwa ébwó mmye. Andée bimbo álu abi gabo ayi ébwó ápye ne ákwólege, áchyēge ébwó éfwyale né metóó. ⁷ Andée bina áwya gejeé mangi yéndé gefógé genó eyi matóó bwó ágarege, yémbó akágé, kwóne fó mbaá ayi ákaáge genó eyi gelu wáwálé. ⁸ Ne ndere Jens ébwó ne Jambras átene nya ukpene ne Mosis wyémbó ntó ne bóó bina ála kámege ne genó eyi gelú wáwálé. Ébwó álu bóó abi matóó bwó alá ferege sé depó chánéné, ábyó gebyó nnó áfyé matóó ne Ésówó. ⁹ Yémbó ájye nyé ye teté ne unó bwó ébimbo nénde, éla gachyē bóó ákaá nnó ébwó álu unkenkene bóó. Ndere ébó épye nya ne Jannes ébwó ne mejeé wuú Jambres.

Pól achyē Timōti kwyakwya majye

¹⁰ Ne nana wó Timōti, ókaá unó bi me nlerēge, ókaá gepó ya, ne genó eyigé me mferege mampye né genwá ya, ókaá nkane me mfyéé metóó ne Jisós, nkógé metóó, gejeé eyi me mbóó ne ate bóó. ¹¹ Ne ókaá nkane ntene janja né gejamégé éfwyale ewé ékwólege me, ókaá ndere bóó ámmye amu ne me, ókaá éfwyale ewe me ngene, depó tiré dépye ne me né meló Antiók, Ikónyom, ne meló Lystra. Ókaá ntó ndere ámmye me amu ne me nkogé metóó, yémbó Ésówó apóó me ntane wyé ye jya gegoó me mmye wó. ¹² Elú wáwálé nnó yéndémuú ayi áchomé mmye ne Kras Jisós ne abóó gejeé mambele genwá jii ndere Ésówó ákelege, ate bóó ágóó fó manchye ji éfwyale. ¹³ Bóó abo, ne bóó gebyó bina, gabo ayi ébwó ápyéé, ábéé nyé ndere muú, áboó nyé debele akwe nnyi. Abwólege nyé bóó ne bóó ntó ábwólege nyé ébwó. ¹⁴ Yémbó wó Timōti cho wyé mbe ne unó bi áleré wó, ne fyéé metóó wyé chancha. Wó ókaá chánéné ufóó bóó abi áleré wó unó bina. ¹⁵ Ne wó ókaá mé

mekomejóó Ésówó te dembane ayi achyē wó dennga etiré depye wó otané né éfwyale gabo gétúgé ófyéé metóó ne Kras Jisós. ¹⁶ Unó uko bi ulú mmu nyé Ésówó utane lé né uferé Ésówó jimbo. Unó bina upoge manlerege ese unó bi ulú wáwálé, unyane bóó bi ápye gabo, unyage ese mati yi dela kwóle chancha wó, ne alerege ese nkane débóó mambelé genwáge sé cho ndere Ésówó ákelege, ¹⁷ nnó yéndémuú ayi ápyéé utóó Ésówó ábe ne dennga deko, akwane mampye yéndé utóó ulúló.

4

¹ Me njógé unó bina ngarege wó ne eshye né mbe ushu Ésówó ne Kras Jisós muú achwógé nyé mangbáre gefwa jii ne mansó mpa bóó abi agboó ne abi álu ábe, nkpeage wó nnó, ² ogarege bóó mekomejóó yina yendégébé opwage. Ye né gébé gelógéló ye gébé gebogebo. Pyégé bóó ákaá mati ayi ápye gyéé, nyane ébwó nnó ályaa gabo. Fyēge ébwó eshye, koógé metóó ne alerege ébwó unó bina. ³ Néndé gébé géchwó nyé eyi bóó alá ákií nyé se manwú wáwálé ayi bóó alerege, ála aferé nyé le unó bi ébwó ákelege ne ákelege nyé le anlere abi alerege ébwó unó bi ulóme ébwó metóó. ⁴ Ne ályage nyé manwú genó eyi gelú wáwálé alá ákwóle lé ukwene bóó abya. ⁵ Ne wó Timōti ye ema ébe nnó gbarege wyé mmye jyeé. Ye ógene éfwyale nnó, koógé wyé metóó, pye utóó bye ndere mengaré abya melóméló. Pyégé utóó bye ébi Ésówó achyē wó uko.

⁶ Mbógé né getu ya, nla me meti gewúle. Éla gachyēé manoó ma magbele mme nkane mmóó gepé. ⁷ Me mmye ummye ulúló, nlome gatele wa abyé. Ngbare depóré Kras chancha kpa te nnere. ⁸ Ne nana nsa wa agile me. Nsa yimbo élé éla genwá ewé muú ayi ábéé cho né mbe ushu Ésówó abóó. Muú yi achyēge nyé me éla ewéna né bií bi mbó élé Ata. Ji asóó nyé mpa yéndémuú chancha né bií mpa. Achyēge nyé fó le me mbií, achyēge nyé ntó bóó abi ágilé ji ne gejeé nnó ji achwóó.

Mechó ewé etomé Pól jimboó

⁹ Ne kele meti ochwó obane me wáwá. ¹⁰ Néndé Damas ályaa me afe né meló Tessalonika gétúgé abóó gejeé ne unó mme.

Kresens ntó afé melo Galasiya ne Titos afé Dalmatya. ¹¹ Wyε le Lukase jimbií ne ala fa ne me. Oke ochwóó se Makos enyú ne ji dechwó, néndé ji apoóge me né utóó dóó. ¹² Ntò mbó Tikikos né melo Efesos. ¹³ Oke ochwóó se nku gefwene wa ayi nlyaa mbaá menme se Kapus né melo Truus, ne bó ηwe ba ochwóó ne εbwó, ushu chancha uchan-cha bó ηwe ba bimbo ojigé fó nte.

¹⁴ Aleksanda mempye utóó εte, apye me gabo ayi apwóó amu. Ata Esowó achyεge nye ji nsa né genó eyi ji apyembó me. ¹⁵ Wó mbóó, kaá nkane ofye mmye ne ji, néndé atene ukpene ne mekomejóó ayi εsé délerege.

¹⁶ Bií bi me nkpene unóó mpa bi mbe mashyaa mmye ya né depó tire ámale me mmye, ye muú ama ayi achwó nya wyε nnó apóo me apó. Εbwó ako abo me, nene le mmye nnó Esowó asagé metóó ne εbwó. ¹⁷ Yémbó Ata abó alu ne me ne achyε me utó nnó ngare mekomejóó wuú gbene nnó bóó bi álá pó bóó Jus áwuú. Ne ji afere me né meno genyanya. ¹⁸ Ata Esowó aferege nye wyε me né yéndé εfwyale gabo εwé mkpene, ne apóge nye me mkpe né gefwa ji, eyi gelu né mfaánebuú. Matame mabé ne ji te kwyakwya ne kwyakwya. Amen.

Kwyakwya matame

¹⁹ Tame Priska, εbwó ne Akwila ne ula gepú Onesiforus. ²⁰ Erastus ala né melo Kórent, Trófimós ntó amee nlyaa ji né melo Melitos. ²¹ Mmye ochwóó gemεge nnó neba nekwone. Yubolos, Pudens, Linós, Klodya ne anme abi álu we ako áké ntame wó.

²² Nnenemmye nnó Ata abε ne wó, ne nnó álérégé enyú ako galógáló.

N̄we ayi Pɔl ásamé mbaá Titos

Matame

¹ Elé me Pɔl maá utóó Ɛsɔwɔ ne ɲgbá Jisɔs Kras ne nsamé ɲwe yina. Ɛsɔwɔ achyɛ́ me utóó bina gétúgɛ́ bɔ́ bi ji ajyaa nnó ábɛ́ abií, nnó mpyɛ́ ɛbwɔ́ áfyɛgɛ́ wye metóó ne Ɛsɔwɔ ne nnó mpyɛ́ ɛbwɔ́ ákaá wáwálɛ́ ayi ápogɛ́ ɛbwɔ́ ákwɔlege depɔré Ɛsɔwɔ chánɛ́né. ² Ɛwéna epógɛ́ nnó ɛbwɔ́ áneré metóó mambɔ́ genwá́ eyi gélágɛ́ byé eyi Ɛsɔwɔ muú ayi alá abyógɛ́ gebyɔ́ ányɛ́ me meno te ukwene nnó achyɛgɛ́. ³ Ne gébɛ́ eyigɛ́ ji ajyaa gekwónégɛ́, ji apye genwá́ eyina gegɛ́né né mekomejɔ́ wuú. Elé mekomejɔ́ yina ne Ɛsɔwɔ Mempoó sé áfyɛ́ me né amu nnó ngaregɛ́. Ne wye nkane Ɛsɔwɔ achyɛ́ me majyɛ́, mbɔntó ne mpyɛ́ utóó bií.

⁴ Me ntɔme ɲwe yina mbaá Titos. Me ngboó ne ji ndere ɛsé ako défyɛ́ metóó ne Jisɔs.

Me nnɛnemmye nnó Nte sé Ɛsɔwɔ ne Kras Jisɔs Muú áwene gemége sé alere wɔ galógáló, apye ntó wɔ ɔbe né nesɔ.

Gepɔ́ eyigɛ́ muú kpaá ɛchomele bɔ́ Jisɔs abɔ́ mambɛ ne geji

⁵ Ula bi me ntámé wɔ né meló Kret úlú nnó wɔ ɔ́neré mampye unó bi ulaá, ne nnó ɔjya ákpákpá né mmú gepúgɛ́ Ɛsɔwɔ ndere me mbó ngare mé wɔ nnó ɔpye né yéndé meló. ⁶ Muú ayi abɛ́ muú kpaá né gepúgɛ́ Ɛsɔwɔ, abɔ́ mambɛ muú ayi genwá́ jií gela gepɔ́ ne dembyó, ábané ele mendée ama. Baá bií ntó abɔ́ mankame ne Jisɔs, ábɛ́ ne gepɔ́ gelógéló, áchyɛge enógɛ́ mba bɔ́ kpakpa. ⁷ Muú kpaá né mmu ɛchomelé bɔ́ Ɛsɔwɔ alu muú ayi apelé ndere utóó Ɛsɔwɔ ukɛne. Ndere elúmbɔ́, abɔ́ mambɛ muú ayi alá ákágɛ́ shulé ji ndo, abɔ́ fɔ́ mambɛ muú nen̄ga, muú ayi awyaá gefere, menyuú mmɔ́, abɛ́ fɔ́ memmye mammye, ne abɛ́ fɔ́ muú ayi aselegɛ́ ɛbwɔ́. ⁸ Abó mambɛ muú ayi anene an̄kɛ́, agboó ne genó gelógéló, muú ayi akagé gbaré mmye jií, ajógɛ́ mejɔ́ wuú gbógónó, abɛ́ cho né mbe ushu Ɛsɔwɔ ne apyɛ́ genó eyi ji abɔ́

mampye. ⁹ Abó ntó mambɛ muú ayi agbaré mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ ayi alere ji chancha, nnó ji ntó akaá ndere aleregɛ́ unó bi bɔ́ Ɛsɔwɔ akwɔlegɛ́, nnó áleré bɔ́ abi álerege unó ɛbicha nnó álu gyɛ́.

Weége anleré gebyɔ́ yéndégébé

¹⁰ Njógɛ́ mbɔ́ mechó ɛwéna gétúgɛ́ gejamégɛ́ bɔ́ abi átene ukpene ne mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ yina. Ɛbwɔ́ alú bɔ́ meno ne bɔ́ dembwólé chacha ɛkwɔ́ abi átomé wyé ɛshye nnó ábɔ́ mansɔ́ muú nsɔ́ ne atene cho né mbe ushu Ɛsɔwɔ. ¹¹ Ɛkamegɛ́ wɔ ɔlyaá ufóó bɔ́ bina ajye mbe ne depɔ́ti né mmu gepúgɛ́ Ɛsɔwɔ. Ɛbwɔ́ ápye me gejamégɛ́ mala upú ákwe tametame ndere aleregɛ́ unó bi ɛbwɔ́ ambɔ́ ne abɔ́ nsa, ɛwé alá ábɔ́ fɔ́ manleré ubi wɔ. ¹² Muú ɛkpávɛ́ bwɔ́ ama ayi alu muú meló Kret ɛwéna ajó ntó ato ne bɔ́ bií aké, “Bɔ́ Kret alu bɔ́ gebyɔ́, bɔ́ nchye ne ambwa abi ányɛ́ genɔ́.” ¹³ Mechɔ́ ɛwéna elu wáwálɛ́ ne ɔbɔ́ manshulegɛ́ ɛbwɔ́ ndo, ɔwegɛ́ ɛbwɔ́ yéndégébé nnó ɛbwɔ́ ákeré ákamé ne genó eyi gelú cho eyi getome ne depɔ́ré Jisɔs. ¹⁴ Amágɛ́ wu nyɛ se ubi ebi bɔ́ Jus ajame yé. ¹⁵ Yéndégenó gelú pópó mbaá bɔ́ abi alá apɔ́ ne uferé uboubo né mmu metóó. Yémbɔ́ abi álú ne uferé uboubo, ɛbwɔ́ bi alá áfyɛ́ metóó ne Ɛsɔwɔ wɔ, yé genó gefɔ́ eyi gelú ɛbwɔ́ pópó gepɔ́. Deba ɛtiré dégbɛ́ ɛbwɔ́ matóó dépye uferé bwɔ́ úlú wyé nchyen̄chye. ¹⁶ Aké ɛbwɔ́ ákage Ɛsɔwɔ, yémbɔ́ gepógɛ́ bwɔ́ gɛleré nnó áshya ji. Ɛbwɔ́ álu bɔ́ abi muú alá ákágɛ́ bɔ́ gejeé ne ɛbwɔ́ ne áwú fɔ́ Ɛsɔwɔ. Ye galógáló ayi ɛbwɔ́ ákágɛ́ pye ne bɔ́ ápɔ́.

2

Majye ami Titos abɔ́ manchye bɔ́ ɛchomele Jisɔs

¹ Ne wɔ Titos, ɔbɔ́ manlerégɛ́ élɛ unó bi úlú cho ndere mekomejɔ́ Ɛsɔwɔ agarege. ² Chyɛge bɔ́ kpakpa né mmu gepúgɛ́ Ɛsɔwɔ majyɛ́ nnó abɛ́ pere ne bɔ́, ápyɛgɛ́ utóó ne ɛshye, ákágɛ́ genó eyigɛ́ ɛbwɔ́ ápye, ákágɛ́ ndere ágbaregɛ́ mmye bwɔ́, átene chánɛ́né né metóó ɛwé áfyɛ́ ne Jisɔs, abógɛ́ gejeé ne bɔ́. Akogɛ́ wye metóó chánɛ́né gébégɛ́ mmuameno achwógɛ́.

³ Wye ndere ɔlere ákpakpa abi ande, mbɔntó ne ɔbɔ́ manlere abi andée, nnó ebwó ábɛ́ ne gepɔ́ eyi gechwɔ́ ne enógé, áchɔ́ge fɔ́ bɔ́ mabɔ́, áchyégé fɔ́ gemége bwó né mmɔ́ manyúgé. Aleregé elé genó eyi gelu cho, ⁴ nnó ebwó ápye áso andée ábɔ́ gejeé ne áno bwó ne baá bwó. ⁵ Gare ntó ebwó nnó ákagé genó eyi ebwó ápyeé, ábɛ́ bɔ́ abi áno bwó, ebwó ebwó ne ákaá désɔ́ré bwó. Pye ntó ebwó ákaá nnó abɔ́ mampyégé utɔ́ né upú bwó. Aleregé ntó ulɔ́ melu áwugé áno bwó nnó ékágé mekomejɔ́ ɛ́sɔ́wɔ́ abɛ́ ne gembya.

⁶ Wyembɔ́ ntó ne ɔbɔ́ manleré njyée usa nnó ákaá ndere ágbaregé mmye bwó. ⁷ Ne wɔ́ Titos ɔbɔ́ manlere gepɔ́ gelógélɔ́ né yéndégenó eyi wɔ́ ɔpyeé, ɔkwilé gé manleré ebwó genó, leré ne metɔ́ wye mmu pópó, ɔpyégé nselé. ⁸ Mekomejɔ́ ayi atanege wɔ́ meno, abɛ́ ayi muú awúgé alá ákagé shulé wɔ́ ndo, nnó muú mawámé wyeé awugé meno egbé ji akpa mekpɔ́ unɔ́

⁹ Chyégé afwe majyée nnó ábɔ́ manwúgé ne ante abi ábɔ́ ebwó né yéndégenó, ápyege elé genó eyigé ebwó ákelegé. Ékágé átene ukɔ́lɔ́ ne ebwó, ¹⁰ yé unɔ́ bwó ntó ájogé fɔ́. Ebwó ábɛ́ elé bɔ́ abi ante bwó ákágé nɛ́ré metɔ́ ne ebwó nnó yéndégenó eyigé ebwó ápyeé gelerege elé ndere mekomejɔ́ ɛ́sɔ́wɔ́ Muú áwene gemége sé alɔ́me.

¹¹ ɛ́sɔ́wɔ́ aleré bɔ́ ako galógálɔ́ wuú ayi ji áwenege gemége bɔ́. ¹² Ne galógálɔ́ yimbo achyégé ɛ́sɛ́ majyée nnó déféré amu né depɔ́ ɛ́tí delá déchwɔ́ fɔ́ ne enógé mbaá ɛ́sɔ́wɔ́, ɛ́tí delu elé depɔ́ré mmwólé unɔ́ mme, nnó dégbarege mmye, debe ne genwá eyi gelu cho ne nnó dépye genó eyigé ɛ́sɔ́wɔ́ ákelegé fa né mme yina, ¹³ ndere dégilé gekpekepegé genó eyigé ɛ́sɛ́ déneré metɔ́ wyeé gelu nnó ɛ́sɔ́wɔ́ sé ayi apwɔ́ amu alerege mmye ne utó gefwa jíí. ɛ́sɔ́wɔ́ yina elé Jisɔ́s Kras Mewené gemége sé. ¹⁴ Jisɔ́s yina ne achye gemɛ́ ji gétúgé se nnó áwéné ɛ́sɛ́ né yéndé gefógé gabo, ashwɔ́ne ɛ́sɛ́ nnó débɛ́ bɔ́ bíí abi akpané gechyée mampyε galógálɔ́.

¹⁵ Titos ɔbɔ́ manlerégé bɔ́ unɔ́ bina, fyégé ebwó ɛ́shye ne weége ebwó ne uto ebi ɛ́sɔ́wɔ́ achyée wɔ́. Ne ɔkamegé muú abya wɔ́ ndere ɔ́lerege ubi.

3

Bege ne gepɔ́ gelógélɔ́

¹ Titos, tégé bɔ́ byée nnó áshúlégé mmye bwó mme mbaá ákpakpa ne bɔ́ abi ábɔ́ uto né melɔ́. Awugé ne ebwó, ábɛ́ ntó téné mampyε genó eyi gechwɔ́ ne galógálɔ́ mbaá bɔ́ ako. ² Ékágé áchɔ́ge mabɔ́ muú fɔ́, ályaá mawámé, áselé depɔ́ peré, ne nnó abɛ́ chancha ne bɔ́ ako.

³ Néndé mbembe ɛ́sɛ́ débɔ́ dekenegé ntó wye ndere ebwó, déwuú nya fɔ́ ne ɛ́sɔ́wɔ́ dépyeé nya gyée. Dékwe nya éké afwe ndere dépyeé unɔ́ bi menyammye sé ákelegé ne ebi ugɔ́ ɛ́sɛ́ metɔ́. Déchɔ́ nya gébé se mambalegé matɔ́ ne ate. Bɔ́ abifo áké ábɔ́ unɔ́ matɔ́ áso ɛ́sɛ́. Bɔ́ abifo ápaá ɛ́sɛ́, ɛ́sɛ́ ntó depaá ate. ⁴ Yémbɔ́ gébége ɛ́sɔ́wɔ́ Muú áwene gemége sé aleré ɛ́sɛ́ galógálɔ́ ne gejeé eyigé ji abɔ́ ne ɛ́sɛ́, ⁵ aferé ɛ́sɛ́ né ɛ́fwyale gabo. Épófɔ́ gétúgé galógálɔ́ ayi ɛ́sɛ́ dépyeé, ji age lé ɛ́sɛ́ meshwe ne áwene gemé gesé. Ji ashwɔ́né matɔ́ sé nnó débɔ́ genwá eyi gekɛ ne Mendoó Ukpea epye ɛ́sɛ́ déla bɔ́ akɛ. ⁶ ɛ́sɔ́wɔ́ afyée ɛ́sɛ́ Mendoó Ukpea ewéna egbeé ɛ́sɛ́ né mmye ndere Jisɔ́s Kras Mempoó sé achye gemɛ́ jíí gétúgé sé, ⁷ nnó gétúgé galógálɔ́ wuú, ɛ́sɛ́ détené cho né mbe ushu ɛ́sɔ́wɔ́ degilé mambɔ́ ntó genwá eyi gélagé byé. ⁸ Mejɔ́ wena elu wáwálé, ne nkelegé wɔ́ ɔtome ɛ́shye manlerégé ewu, nnó yéndémuú ayi áfyée metɔ́ ne ɛ́sɔ́wɔ́ ágbaré menyammye wuú chanéné, nnó ápyégé galógálɔ́ yéndégébé. Unɔ́ bina ebi me ngaré mbɔ́ wɔ́, ulɔ́ ne upogé yéndémuú.

⁹ Ne ekamege wɔ́ ɔcho mbwa ne bɔ́ abi anyée genkekenégé mbee yé mbeé mankógé mabɔ́ ukwene ante ne mammyεge gétúgé ebe. Unɔ́ bina upɔ́ ne nsa ne ulú elé ubyanɔ́kwɔ́ unɔ́. ¹⁰ Yéndémuú ayi ɔ́gene nnó agboó ne mawámé ne mbeé manyégé, chye ji majyée dama, ekogé ndɔ́ epea alá awuú fɔ́, fa mbwa ne ji, ¹¹ néndé ɔ́kaá nnó gefógé muú eyigé na, alu muú ayi anyée utuú ne gabo ayi ji apyée aleré nnó jimbɔ́ achɔ́ mabɔ́ mií.

Kwyakwya mejɔ́

¹² Me nkelegé mbɔ́ mantɔ́ Atemas ewú, nla ntó ji wɔ́, ebyennó ntómé nyε lé Tikikɔ́s, ne yéndémuú bwó achwógé ewú, mmye nnó wɔ́ ɔchwɔ́ ɔ́bane me wena né melɔ́

Nikapolis néndé nkelegé nnó nebá nebye me ewú. ¹³ Αημε se bina apea, Senas muú ebε ne Apolos ájyεέ nye neke, áké ájyεέ chyεέ ebwó yéndégenó eyigé ebwó ákelegé okamegé ebwó ájyε amuamu. ¹⁴ Gare bós se ewúmbó né meló Krete nnó ági manlεregé uló melu. Áké ápyεέ mbó, ágene unó manchyεέ mbaá bós abi unó ulíi ebwó. Gárege ebwó nnó ékágé áβε ambwa.

¹⁵ Αημέ sé ako abi álu ne me álóó enyú matame. Tame ntó ájeé se abi ágboó ne εsé ne áfyεέ matóó ne Εσωω. Nnenemmyε nnó Εσωω álérégé enyú ako galógáló.

N̄we ayi Pōl ásamé mbaá Filemōn

Matame

¹ Me Pōl muú nkpe ne deno gétúgέ utó Kras Jisós ne nsame ηwe ayina. Nlú fa chónchó ne men̄me sé Timōti. Ntame ηwe ayina eta wye Filemōn. Wó olú mejeé sé ayi débóó gejeé ne wó dóó ne nte muú utó ayi dépyéé utó esowó chónchó.

² Esé délóó matame mbaá Apfia men̄me sé ayi mendée ne Akipus nte men̄me ayi démm̄ye dépye utó Kras chóncho éké bóó bee. Délóó ntó matame mbaá echomele bóó Esowó ewe enywerege né gepú jyé.

³ Nnenem̄mye nnó Nte sé Esowó ne Ata Jisós Kras álérégé enyú galógáló, ne apye enyú débé né nseó.

Pōl aféé Filemōn

⁴ Men̄me wa, yéndégébé me nké nnenem̄mye mfyéé wó ntó né mmyemenene, ne ntamege Esowó wa, ⁵ gétúgέ n̄wuú nnó ofyéé metóó ne Kras ne óbóó gejeé ne ate bóó Esowó ako. ⁶ Nnenem̄mye nnó mmye eyi ese déchome ndere bóó abi ákame ne Jisós, epye wó ókaá chánéné genó eyi getome ne mejé ewé ese déwyaá ndere bóó Jisós Kras. ⁷ Men̄me wa, gefó gejeé eyigé óbóó ne bóó Esowó gepyéé metóó egóó me, ne gema fyéé me eshye ndere óbóó gejeé ne ébwó mbó epyéé matóó ákwenege ébwó mmu.

Pōl anene Filemōn mmye nnó ase Onesimós

⁸ Ndere me nlú muú dentóó Jisós Kras nkage garé wó ne utó ba nnó wó pye genó eyigé óbóó mampye, yémbó mpyéé fó mbó. ⁹ Ndere elúmbó, nnene elé wó mmye né gejeé eyigé débóó ne ate. Me Pōl nnene wó mmye ndere muú kpaá wye ne muú ayi akpene deno gétúgέ Kras Jisós. ¹⁰ Nnene wó mmye nnó wó ógé meshwe ne maá wa Onesimus. Nge ji ndere maá wa gétúgέ mpye ji afyéé metóó ne Kras gébégé nlú né gepúgέ deno. * ¹¹ Mbé mbé ji abó alú gebyanjwógé muú né eta wye. Ne nana alu muú melóméló né eta wye ne eta wa.

¹² Me ntame ji nnó akere eta wye. Elú me éké mbwíí metóó wa ne ntame mbó eta wye. ¹³ Mbó nké mbele ji abé fa ne me, ase melu wye mampógé me ndere nlú né deno gétúgέ abya melóméló. ¹⁴ Yémbó nkelegé fó mampye genó gefó eyigé wó óla mbóó mbé ókame wó. Mpyémbó, nnó yé óké opye genó mampoó me, opye ndere metóó wye éegarege, ékágé ébé nnó me ne ηmerege wó mekpó mme.

¹⁵ Ndófo Onesimós alyaa wó né mboó gébé nnó ji amage kere eta wye enyú débé ne ate téé kwyakwya. ¹⁶ Mbé mbé ji abó alú mefwé wye, yémbó nana ahea geme apwó mefwé néndé alá nte men̄me wye gétúgέ ji ntó áfyéé metóó ne Kras. Me mbóó gejeé ne ji dóó, yémbó ushuú gejeé eyigé óbóó nye ne ji gejamé kpaá gepwó amu néndé ji alú nte mekwaá ne nte men̄me wye ayi afyéé ntó metóó ne Ata.

¹⁷ Ndere elúmbó, mbógé óse me ndere nte muú utó Ata, achwógé, se ji amu apea wye ndere me mbó nchwógé ósele me. ¹⁸ Yé apye wó genó gefó gebo, yé anye elé wó ujwóó, gíí me. ¹⁹ Elé me mbóó Pōl ne nsamé ne ébwó wa ngarege wó nnó nkwalé wó ujwóó bimbo. Mm̄ge fó nnó yé wó mbóó ógbarege me ujwóó né genwá jyé. ²⁰ Ndere elúmbó, men̄me wa, né gétúgέ mabó Ata pye me galógáló. Pye metóó ego me ndere nte men̄me ayi áfyéé metóó ne Kras.

²¹ Ne me nkaá wáwálé nnó ndere me nsame ηwe yina opye nye wye ndere me njóó. Ne opyéé nye yé genó eyi gepwóó eyigé me ngíí. ²² Genó eyigé cha eyigé me mmage gbéé gelú nnó, ókwyé melu né maá gepúgέ ankéé bele eta wa. Me nnere metóó nnó Ata awuú nye mmyemenene nyú, apye me ntané deno nkeré eta nyú.

²³ Epafra nte muú ayi akpene deno gétúgέ Kras Jisós alóó enyú matame. ²⁴ Wyémbó ntó ne Makós, Aristakós ne Damas ne Lukase álóó enyú matame. Ébwó álú áte ahe abi ápyéé utó Ata.

²⁵ Nnenem̄mye nnó Ata Jisós Kras álérégé enyú galógáló.

* **1:10** Elú wáwálé nnó: Mabó Onesimus matene nnó muú yi áchwóó ne nsa.

N̄wε ayi ásamé mbaá bɔɔ Hibrus

Mekomejɔɔ ayi Ɛsɔwɔ apyε maá wuú agaré

¹ Nyá mbembε Ɛsɔwɔ apyε bɔɔ ekpavé bií ágaré ukwené antε sé mekomejɔɔ wuú ndɔ, ndɔ ne ndɔ né mati ufɔɔ ufɔɔ. ² Ne nana ayi mme achwɔ byε, Ɛsɔwɔ apyε maá wuú agaré εsé mekomejɔɔ wuú. Maá wuú yina ntó ne εbwɔ ne ji akwyéé yéndégenó fa mme chóncho. Ji ne Ɛsɔwɔ ábélé nnó abε menyéé geteé unó uko εbi ji awyaá. ³ Elé maá yina ne apyεé gekpékpé gé ɲgɔ Ɛsɔwɔ ágenege. Ndere ji alú, mbɔntó ne Ɛsɔwɔ alu né mati mako. Mekomejɔɔ wuú awyaá utó ne elé mekomejɔɔ wuú yina ne apyεé nnó yéndégenó eyigé akwyéé gekene chánéné. Ji anerege mampyε genó eyi gépyéé Ɛsɔwɔ ashwɔnége gabo ayi bɔɔ ápyéé, afé mfaánebuú, ne ajwólé né melú énogé né εgbε εbwɔnyε Ɛsɔwɔ Muú aɲea Apwɔɔ amu.

Maá Ɛsɔwɔ aɲea gemε apwɔ makiénne Ɛsɔwɔ

⁴ Ndere elúmbɔ, Ɛsɔwɔ apyε maá wuú aɲea gemε apwɔ makiénne jíí wyε ndere mabɔ ami Ɛsɔwɔ achyεé ji málómé mapwɔ ami bwɔ. ⁵ Ɛsé dékaá mbɔ néndé Ɛsɔwɔ ajɔɔ fɔ ne ekiénne fɔ nnó, “Wɔ ɔlú Maá wa, fina nla Nte wyε.” Ɛsɔwɔ ajɔɔ yé ntó ató ne ekiénne fɔ nnó, “Me mbéé nyε Nte wuú ne ji abéé nyε Maá wa.” ⁶ Ne gébégé Ɛsɔwɔ atóme maá mbε wuú fa mme ama jɔɔ aké, “Gógé makiénne ya ánogé ji.” ⁷ Gε genó eyigé ajɔɔ atóme ne makiénne Ɛsɔwɔ aké, “Ɛsɔwɔ apyεé makiénne jíí álu éké mbyo ne apyε baá utɔɔ bimɔ álu éké manómé mewε.” ⁸ Yémbɔ ajɔɔ ató ne Maá wuú aké, “Ɛ é Ɛsɔwɔ, gefwa jyε gebéé tε kwyakwya ne kwyakwya, ɔgbarege nyε gefwa jyε né meti εwé elú cho ne melómélɔ. ⁹ Wɔ ɔgboó ne genó eyi gelú cho ne ɔpaá gepɔgé bɔɔ abi álá ábelegé mabε Ɛsɔwɔ. Gε ula bi me Ɛsɔwɔ, muú nlú Ɛsɔwɔ wyε njyaá wɔ nnó ɔbε ne ɲgɔ yi apyε metɔɔ εgɔɔ wɔ epwɔɔ ate ájeé byéé.” ¹⁰ Ama jɔɔ ntó ne maá wuú aké, “Wɔ, Ata, né ula ulɔɔ ɔkwyéé mme, ne

ɔkwyéé yéndégenó eyi gelú né mfaánebuú ne ammu jyε. ¹¹ Unó bina uchɔgé nyε né meso gébé, ne wɔ mbɔɔ ɔbεé nyε tε kwyakwya. Ubi uko ugboó nyε manaá éké ukwene mandeé, ¹² ne wɔ ɔkɔɔ nyε ubi ntó éké gekwenege nkú ne ɔkwórégé nyε ubi éké muú akwórégé ukwene mandeé ne ayi make. Yémbɔ, wɔ mbɔɔ ɔkwórégé fɔ ne genwá jyε gebyéé fɔ tε kwyakwya.” ¹³ Ɛsɔwɔ ajɔɔ fɔ ne ekiénne wuú fɔ genó eyigé ji ajɔɔ ne maá wuú nnó, “Jwólé fa né εgbε εbwɔnyε wa, kpaá tε mpyéé bɔɔ mawáme byéé akwene éké geluɔ eyigé ɔnérege uká byéé mfaá.”

¹⁴ Ne makiénne Ɛsɔwɔ ako úlú le mandoó ayi ápyéé utɔɔ. Ɛsɔwɔ atóme nnó ápoógé bɔɔ abi Ɛsɔwɔ áwenege nyε gemége bwɔ.

2

Fyεgé mekpɔ né wáwálé ayi déwuú

¹ Tε ndere εsé dekaá unó bina debɔ mamfyεge mekpɔ né ubi chánéné nnó ékágé deno mewaá. ² Ɛsé dékaá nnó mekomejɔɔ Ɛsɔwɔ ayi makiénne jíí ágaré ukwene antε sé alu wáwálé, ne bɔɔ abi álá bélé ji wɔ ne abi atoó ntó mekpɔ, agé wyε efwyale εwé ekwane ne εbwɔ. ³ Ndere elúmbɔ, mbɔgé εsé abi déwuú gekpékpεge mekomejɔɔ Ɛsɔwɔ ayi áwenege gemége bɔɔ, debyage ji, dépyéé mbɔ nnó ne εsé débo efwyale? Ata jimɔɔ ne abɔɔ mbε ágaré bɔɔ mekomejɔɔ yina, ne bɔɔ abi áwuú ndere ji ágárege apyε εsé dékaá nnó alu wáwálé. ⁴ Ne Ɛsɔwɔ alere ntó εsé chánéné nnó mekomejɔɔ yina alu wáwálé né gepɔgé ufelekpa εbi upyεé bɔɔ álá mano mekpɔ fuú ne unó εbifɔ ufɔɔ ufɔ εbi ulerege utó bií. Ne achyεé ntó ufɔɔ ufɔɔ εchyε εwé εtanege mbaá Mendoó Ukpea mbaá bɔɔ bií ndere ji ákélé.

Elé Jisɔs ne awenege gemεge sé

⁵ Gε, genó eyigé εsé déjógé détome ne geji gelu nnó: Makiénne Ɛsɔwɔ fɔ wɔ Ɛsɔwɔ ábélé nnó ágbare gefwa né mme meke ayi achwɔ wɔ ⁶ Né mbaá melu fɔ né mmu ɲwε Ɛsɔwɔ ása lé nnó, “Ɛ é Ata Ɛsɔwɔ mekwaá alú kpε ndé genó ayi ɔteé ji, gebyan̄kwógé nte mekwaá ayi wɔ ɔkpεge alu waá? ⁷ Né mboó gébé, ɔpyε fɔ ji aɲea yé gemε dɔɔ éké makiénne jyε wɔ, yémbɔ ɔfwa ji ne ɲgɔ ne

énógé eké mfwa. ⁸ Wɔ ɔfyɛ yéndégenó né amu jii. Asá né mmu nɔwɛ Ɛsɔwɔ nnó, Ɛsɔwɔ afyɛ yéndégenó né ammu jii.” Ɛbyennó yé genó eyigé cha eyi gelaá gepɔ. Yémbɔ esé delú danɔge mbɔ nnó yéndégenó gelu né amu jii. ⁹ Yémbɔ elé Jisɔs ne esé dégene. Né mboó gébé, Ɛsɔwɔ abelé ji né melu ewé elɔ enɔea yé gémɛ eké ewé makiénné jii wɔ. Ɛsɔwɔ apyembɔ nnó gétúgɛ galógáló ayi ji alerege, Jisɔs ágéé efwyale agbo gétúgɛ bɔ́o ako. Gétúgɛ efwyale ewé Jisɔs agene ne negbo eniné ji agboó, ne Ɛsɔwɔ afwa ji ne ngó ne enógé ndere mfwa. ¹⁰ Ɛsɔwɔ ne akwye unó uko ne ji ne agbaré ubi nnó ukene chánéné. Ndere ji apyɛ nnó gɛjamégɛ bɔ́o ábɛ baá bií abɔ ngɔ, elú galógáló nnó ji apyɛ muú ayi ánénege ebwɔ́o meti áwené gemége bwɔ́o, ágé efwyale nnó akwane né yéndé meti mambɛ muú ayi ákágɛ pyɛ ebwɔ́o ábɔ́o genwá.

¹¹ Jisɔs muú apyɛ nnó bɔ́o abɛ pópó chóncho ne bɔ́o abi ji apyɛ ebwɔ́o álu mɛ pópó, ebwɔ́o ako alu baá Nte ama. Gɛ ula bi mmyɛ elɔ gboó fɔ́o ji mankú ebwɔ́o nnó anɔmɛ bií. ¹² Ajóoge aké, “Mpyɛ nyɛ anɔmɛ ba akaá gekpékpégɛ muú ayi wɔ́o ɔlu. Mfɛge nyɛ wɔ́o né echomele bɔ́o byéé.” ¹³ Ama jóó aké, “Elé Ɛsɔwɔ ne nliíge mmyɛ ne ji,” ne ama jóó ntó aké, “Gé me na ne baá abi Ɛsɔwɔ achyɛ me.”

¹⁴ Tɛ mbaá baá bií bimɔ, ebwɔ́o ako alu akwaá, getú eyigémbɔ, Jisɔs jimbɔ́o abwɔ́o lɛ mekwaá álá eké ebwɔ́o nnó ji agbo akɛ ne negbo nni áchó utó muú ayi apyɛé nnó bɔ́o ágbó. Ne muú yimbɔ elé danchomeló. ¹⁵ Ndere ápyembɔ, ápyɛ nnó bɔ́o áfɔ́ogɛ sé negbo né genwáge bwɔ́o geko, elé ebwɔ́o abɔ álu afwɛ mbaá negbo gétúgɛ abɔ́o afɔ́o neni. ¹⁶ Esé ako dékaá chánéné nnó Jisɔs achwɔ́o lɛ nnó apoó upyáne Abraham, achwɔ́o fɔ́o mampoó makiénné Ɛsɔwɔ wɔ́o. ¹⁷ Gɛ genó eyigé gepyɛ ji abwɔ́o lɛ ntó mekwaá álá eké anɔmɛ bií né yéndé meti mbɔ, nnó abɛ etukpɛ ampyɛé upɛ Ɛsɔwɔ, ewé egene bɔ́o meshwɛ, ne muú ákágɛ nɛré metɔ́o ne ji nnó ji achyɛé gepɛ gétúgɛ gabo ayi bɔ́o ápyɛé. ¹⁸ Ji akágɛ wené gemége bɔ́o abi mmuameno ábánegɛ ebwɔ́o nana néndé mmuameno abɔ́o abané mɛ jimbɔ́o ne agɛ efwyale.

3

Jisɔs anɔ́ea gémɛ apwɔ́o Mosis

¹ Anɔmɛ ba, abi ukpea, muú ayi alu né mfaánebuú akú ntó enyú. Ndere elúmbɔ, pɛge gefógɛ muú ayi Jisɔs alú, ji alú ngba ne etukpɛ né depɔ́ré Ɛsɔwɔ etiré esé défyɛé metɔ́o wye ne déjógɛ. ² Ji apyɛ utɔ́o bi Ɛsɔwɔ achyɛ ji metɔ́o ɛma wye ndere Mosis ntó apyɛé né gepúgɛ Ɛsɔwɔ. ³ Yémbɔ, Jisɔs akwáne mambɔ́o enógɛ apwɔ́o Mosis wye ndere bɔ́o ánógɛ muú ayi áténɛ gepú apwɔ́o gepú eyigé ji áténɛ. ⁴ Elú wáwálɛ nnó yéndé gepú muú ne atenege geji, yémbɔ, muú ayi apyɛ yéndégenó elé Ɛsɔwɔ. ⁵ Mosis apyɛ utɔ́o bií uko né gepugɛ Ɛsɔwɔ metɔ́o ɛma, ndere maá utɔ́o Ɛsɔwɔ. Utɔ́o bií bimɔ́o utene mbaá unó bi Ɛsɔwɔ apyɛé nyɛ nnó bɔ́o ákaá né meso gébé. ⁶ Yémbɔ Kras apyɛ nya utɔ́o bií uko né gepugɛ Ɛsɔwɔ metɔ́o ɛma ndere Maá Ɛsɔwɔ. Esé delú bɔ́o gepu eyigémbɔ mbógɛ dégbarege matɔ́o sé chánéné ne dénegege ntó wye metɔ́o tágétágɛ tɛ kwyakwya né unó bi débɔ́o nyɛ.

Déneáge fɔ́o matɔ́o

⁷ Gɛ ula bi Mendoó Ukpea ejógɛ eké, “Fina mbógɛ enyú déwúgɛ meko Ɛsɔwɔ ⁸ détogɛ fɔ́o mekpo ndere ukwene ante nyú abɔ́o ápyɛé ne Ɛsɔwɔ. Ashya mampyɛ genó eyigé ji ajóó, gébége ebwɔ́o ákɛne né mashwɔ́ne, ákpa mekpo metoó bwɔ́o áfwɔ́ré ji. ⁹ Ɛwú né mashwɔ́ne, ukwene ante nyú ákpélɛ me, ágé unó bi me mpyɛé né usaá anɔmɛ upea. ¹⁰ Gɛ ula bi metɔ́o esɔ́o me ne nje eniné mbɔ, ne njóó nké, ‘Matɔ́o bwɔ́o áférégɛ fɔ́o unó choó yéndégébé ne ákágɛ fɔ́o genó eyi me nkɛlege nnó ebwɔ́o ápyɛ’. ¹¹ Ne ndere metɔ́o esɔ́o me ne ebwɔ́o mbɔ, nkélɛ nké, ‘Ebwɔ́o ákpené fɔ́o né melu ugbeé mmyɛ wa.’”

¹² Anɔmɛ ba, ségɛ gébé nnó, ékágɛ muú fɔ́o abɛ né geluage nyú ayi awya gebobogɛ metɔ́o ewé ji ashya mamfyɛ metɔ́o ne Ɛsɔwɔ, ati meso ne Ɛsɔwɔ muú alu mebe. ¹³ Genó eyigé enyú debɔ́o mampyɛ gelu nnó, enyú déchyɛge atɛ majyɛé yéndé bií pyɛge wyembɔ tɛ mbaá delu kuú bií ebifɔ́o nnó fina nnó ékágɛ yé gabo fɔ́o ábwɔ́o lɛ enyú détogɛ mekpo ne Ɛsɔwɔ. ¹⁴ Kágɛ nnó esé ne Jisɔs Kras delú muú ama, mbógɛ dégbaré metɔ́o ewé débɔ́o mbɛ défyɛ ne ji ne eshyɛ kpaá tɛ dékwónégɛ kwyakwya. ¹⁵ Wye ndere dékuú nyɛ mɛ, déjigɛ fɔ́o nte genó eyigé ajóó

nnó, “Fina mbógé déwúgέ meko Εσωω, détógé fə mekpo, ndere ukwene ante nyú apye gébégé átoó mekpo ne ji.”

¹⁶ Ndé bó ábó áwuú meko Εσωω ne áshyá mampye genó eyi ji ájóó? Elé bóó ako abi Mo-sis abó áferé nya εbwó né melo Ijip. ¹⁷ Ndé bóó abi metóó εsoó nya Εσωω ne εbwó né usa anme upea? Elé bóó bi ápyéé nya gabo ágboó né mashwone. ¹⁸ Ndé bó Εσωω abó kélé nnó εbwó akpéné fə né melu ugbeé mmye wuú? Elé bóó bi álá ákamé nya mampye genó eyi ji ájóó wó. ¹⁹ Mbó ne εsé dégéné nnó, εbwó ákágé kpe fə né melu ugbeé mmye gétúgέ álá áfyε metóó ne Εσωω wó.

4

Εσωω anyémeno nnó achyege bóó bií ug-beé mmye

¹ Menomenye εwé Εσωω anyé nya ne εsé bi dékpene nye né melu ugbeé mmye wuú élú. Ndere elúmbó, sεgέ gébé nnó ékágé muú nyú fə akwe meti, áso mpa wuú nnó ákágé nkpe fə né melu ugbeé mmye εwémbó. ² Εsé ntó déwuú abya melóméló wye ndere εbwó abi nya áwuú. Yémbó, εsé dége nnó mekomejóó Εσωω ayi εbwó áwuú apóó εbwó wó, néndé ndere εbwó áwuú ji ákamé fə genó eyigé Εσωω ágaré bwó wó. ³ Elé εsé bi défyéé metóó ne Εσωω ne dékpene né melú ugbeé mmye epófó abi álá fyε metóó ne ji wó, néndé Εσωω ajóó aké, “Nkelé né metóó usóó wa nnó, ‘Εbwó akpene fə né melú ugbeé mmye wa kanja.’” Yélé ji ajóó mbó, abó annere me utóó bií ne akwyéé melú ugbeé mmye te gébégé ji akwyε mme. ⁴ Εsé dékaá nnó, melú ugbeé mmye elú wye néndé né melú fə né ηwe Εσωω ájóó ato ne ndó yi agbeé ekeneama nnó, “Εσωω annerege utóó mme mankwye agbeé mmye né utóó bií uko né ndó ayi ag-beé ekeneama.” ⁵ Né melo ηwe εwé dékuú nye ajóó wye áké, “Εbwó ákpéné fə né melu ugbeé mmye wa.” ⁶ Ndere elúmbó, elú wye mme fuú, nnó bóó bifó ákpene nye né melu ugbeé mmye εwémbó. Yémbó bóó bi ábóó mbe áwuú abya melóméló yina ákpéé wye wó gétúgέ álá ápyéé genó eyi Εσωω ajóó. ⁷ Getú eyigémbó, Εσωω ábélé bií bi fə, ne ákuú bií ebi mbó nnó fina. Ne te nya, Εσωω apye Devid ágare mekomejóó ndere débóó

me mbe déwuú né mekomejóó yimbo nnó, “Fina, mbógé εnyú déwuúgέ meko Εσωω détógé mekpo.”

⁸ Mbógé bóó bi Joshua abó áselé ákpene melo Kanáan abó nyá ugbeé mmye wáwálé mbó Εσωω áamá jóó se ató ne bií ebicha wó. ⁹ Εwéna eléré nnó, bií ugbeé mmye ebifo úlú gilí wye bóó Εσωω. ¹⁰ Yéndémuú ayi akpene né ugbeé mmye Εσωω agbégé ntó mmye né utóó bií wye ndere Εσωω agbeé mmye gébégé annere mankwε mme. ¹¹ Ndere elúmbó, démmye ne εshye mankpε né melú ugbeé mmye εwémbó nnó ékágé muú se fə atóó mekpóo ne Εσωω ndere bóó Isrelí áto mekpo ákwéne nyá.

¹² Mekomejóó Εσωω alú mebe ne awyaá uto. Achyaá apwó yéndé aparanja magbe apea ne akpene kpaá akwone mbaá genwáge mekwaá géchónege ne mendóo wuú. Akwonege mbaá yi ufere ne défóó dechonege. Alerege unó bi úlú cho ne ebi úlú gyéé, ebi mekwaá aferege né metóó wuú ne ebi ji akelege mampyege. ¹³ Ye genó gefo eyigé Εσωω akwe eyigé gelu bibíí né ame Εσωω gepó. Εσωω agene yéndégenó chánéné ne elé eta wuú ne εsé dégarégé nye yéndégenó eyigé εsé dépyéé.

Jisós alu gekpékpégé etukpe Εσωω

¹⁴ Εsé déwyaá gekpékpégé etukpe muú ajye koó né mfaánebuú ájyεé né mbaá ayi Εσωω alu. Etukpe εwémbó elé Jisós, Maá Εσωω. Ndere elúmbó, dégbaré unó bi εsé défyε metóó wye ne εshye. ¹⁵ Etukpe Εσωω sé epófó muú yi álá ákágé gé fə εsé meshwe gébégé genó geké géjwerege εsé mampye ne ji alu muú ayi akpene né yéndé gefógé mmuameno éké εsé, yémbó ji apye gabo wó. ¹⁶ Ndere elúmbó, déjye tágétágé kwókwólé ne geluó eyigé Εσωω ajwólege wye alerege bóó galógáló nnó ji age εsé meshwe ne alerege εsé galógáló yéndégébé eyigé genó geké gelií εsé.

5

¹ Ajyaá yéndé etukpe Εσωω né geluage ákwaá nnó ji atene mbe né deporé Εσωω. Achyεgέ εchye ne nnó apyege upe mbaá Εσωω gétúgέ gabo yi εbwó ápyéé. ² Akágé ndere aselé depó peré ne bóó abi álá kágé ye genó abi anome mewaá né deporé Εσωω

néndé jimbóó ntó, unó ebifo ujwerege ji mampye. ³ Gé ula bi ji abóó mampyegé upe mbaá Esòwò gétúgè gabo awuú jimbóó ne ayi bóó ntó. ⁴ Muú ákágé jya fò gemé jii nnó abe etukpe Esòwò gétúgè akelege mambo énogé etukpe. Elé Esòwò ne abó manjya ji né utóó bina wye ndere ajyaá nya Eron.

⁵ Wyembóó ntó ne elú, epófó Kras jimbóó ne asélé ngò afye né gemé jii nnó abe etukpe wó. Elé Esòwò ne ajóó ne ji aké, “Wò òlu Maá wa, fina me nla Nte wye.” ⁶ Ajóó ntó né melu ewé fò aké, “Òlu mampye upe Esòwò tē kwyakwya wye ndere ajóó atome ne Melkisedek.”

⁷ Gébégé Jisòs alu fa mme, annemmye. Akpa Esòwò geka, alilé ne akalege mansé ashulege nnó Esòwò muú ákágé fere ji né negbo apoó ji. Esòwò awuú mmyemenene jii néndé Jisòs ashulege gemé mme anógé ji. ⁸ Ye élé Jisòs alú Maá Esòwò agi wye manwuúgè ne Esòwò né efwyale ewé ji agéné. ⁹ Esòwò ápyégé ji ákwanégé mambe etukpe wuú, ji alá muú yi apye bóó bi áwuú ne ji ábóó genwá eyigé gela gebye. ¹⁰ Ne Esòwò afye ji nnó abe etukpe wuú gefóó eyigé Melkisedek alú.

Ekágé délya mamfyege metóó ne Kras

¹¹ Esé déwyaá gejámege unó bi deboó mangaré enyú gétúgè mecho ewé, yémbo ejwerege esé mampye enyú dékaá néndé enyú dékágé fò genó wáwá. ¹² Né gébé eyigé na, enyú deboó delú mambe anleré mbaá bóó abifo, yémbo elu wye eké bóó fò ábo manlerégé wye enyú unó lerégé, ebi muú abóó mbe ágií né mekomejóó Esòwò. Enyú delu eké bóó abi álu nyuú élé némbé depo ndere bóó abi ákwane manyé menyéé mbóó. ¹³ Yéndémuú ayi alú nyuú lé némbé apó ne défóó mankaá genó eyi gelú cho ne eyi gelu gye. ¹⁴ Menyéé mbóó alu mbaá ákpakpa néndé ebwó ági ne ákaágé genó eyi gelu cho ne eyi gelú gye.

6

¹ Getu eyigembó, délyaá yé mampalé lé unó bi deboó me mbe dékaá né deporé Kras, déjye mbe nnó débené mankaágé unó chanéné. Débóó sé manselé gébé déjógé unó bi débóó me mbe dékaá né deporé Esòwò etire défyéé metóó wye ne etire détome nnó muú abó mankwore

metóó wuú alya unó bi uchwóó lé ne negbo. Déké dépyéé mbó, elú wye eké démagé fyé mbó lé nebóme gepú enine débó défyéé me.

² Dekaa mé ndere awyage bóó manaá Esòwò ne ndere annerege muú amu mekpo ajé ji. Dekaa nnó Esòwò apyéé bóó akwilé né negbo ne ndere Esòwò asóó mpa bóó déma tē kwyakwya. Délyaá unó bina dépele mbe, mbe. ³ Mbógé Esòwò apógé, esé depye nye wyembó.

⁴ Ula bi deboó manjye mbe ulú nnó, epófó kəkógé nnó dépye bóó abi átií meso ne Esòwò ama kworé matóó bwó. Ufó bóó bina ame abó ákaá me ebwó né deporé Esòwò ne áfworé me echye ewé Esòwò achyegé, Mendóó Ukpea ntó echwó ebwó mmye. ⁵ Ne age nnó mekomejóó Esòwò alóme, ebwó ákaá ntó utó bi Esòwò alerege nye né mme meke yi achwóó. ⁶ Mbógé ufóó bóó bina átigé meso ne Esòwò epófó kəkógé nnó apye ebwó ama kwore matóó bwó néndé elú wye eké ebwó álú wóme wye Maá Esòwò né gekwa ne áchyegé ji mekpo unóó né mbe ushu bóó ako ne áwane mbó lé gemége bwó.

⁷ Manaá akwégé, ne melu mme ényúgé manaá dóó ne mbwe ayi ápéné wye awene chánéné mbaá muú yi apye utóó wye. Ebyennó Esòwò ajé lé nye melu mme ewémbo. ⁸ Ne mbógé melu mme ewémbo ewéne lé byabya ne meshií, ebyennó elóme fò ne alá gachye Esòwò achó ewu ne kwyakwya asóó ewú né mewé.

⁹ Anme sé, ye élé dejógé mbó, esé dekaa wáwálé nnó enyú dekéne chánéné né unó bi dépye ndere bóó abi áwene gemége bwó. ¹⁰ Esòwò alú cho yéndégébé. Ajigé fò enyú nté né utóó ebi enyú dépyéé. Delere nnó enyú dégbóó ne ji ndere enyú depoó ate anme nyú ne delu pye wyembó. ¹¹ Esé dékelege nnó yéndémuú nyú ámmuámé mampyegé utóó bií ne eshye ne akpane gechyé wyembó kpa tē kwyakwya. Déké dépyéé mbó, dékágé unó bi enyú dénerere metóó wye degilé. ¹² Dékelege fò nnó enyú debwalé ebwá. Ségé lé gekágé nékéné bóó abi áfyéé metóó ne Esòwò, akógé ntó metóó ne áselé genó eyigé Esòwò anyémeno nnó achyegé ebwó.

Menomenye Esòwò epyéé esé dénerere metóó né unó bi ji anyémeno

¹³ Ne gébégé Ɛsɔwɔ anyéé nya meno ne Abraham akélé geme ji nnó ji apye genó eyigé ji anyémeno nnó apyéé gétúgé muú ayicha alá pɔ sé ayi aɲea geme apwɔ́ ji ayi ji akage kelé ji. ¹⁴ Ɛsɔwɔ anyémeno ne Abraham aké, “Wáwálé, njéle nye wɔ nchye wɔ ntó gejamégé upyáne.” ¹⁵ Mbɔ ne Abraham akógé metɔ́ agilé kpa te agene unó bi Ɛsɔwɔ anyémeno nnó achyege ji. ¹⁶ Bɔ́ áke akélégé, áselé mabɔ muú ayi aɲea geme apwɔ́ ebwɔ́ ne ákélé. Akelege mbɔ, yéndé mbeé ayi ebwɔ́ anye asógé ne akamé nnó mecho ɛwémbo elú wáwálé. ¹⁷ Ɛsɔwɔ ntó akelege nnó ji apyéé bɔ́ abi áselé nye unó bi ji anyémeno manchye ebwɔ́ ákaá chanéné nnó wáwálé ji akworege fɔ metɔ́ wuú. Ge ulá bi ji akélé lé mabɔ amii jimbɔ manlere nnó, ji apye nye genó eyigé ji anyémeno nnó apyéé. ¹⁸ Mbɔ ne elú, dewyaá unó upea. Unó bina ulú nnó Ɛsɔwɔ anyémeno ne ákélé. Unó bina ukworege fɔ ne ji ákage byɔ́ fɔ́ gebyɔ́. Ubi upye matɔ́ sé ábénege nno, ɛsé bi deboó ɛfwyale débií ne Ɛsɔwɔ, dégbarege matɔ́ sé, dénérégé matɔ́ né unó bi ɛsé dekaá nnó degene nye né meso gébé. ¹⁹ Unó bi ɛsé dénerege metɔ́ wye ugbarege genwáge sé mbaá ama ndere mkpɔkɔne ágbarege ekpe, nnó dépere uka sé mme chánéné. Unó bina ujame ɛsé nnó dekoó ekat dékpe né melu makilé Ɛsɔwɔ. ²⁰ Jisɔs jimbɔ abɔ́ me mbe afé ewuú né gétúgé sé gébégé ji alá me etukpe sé te kwyakwya gefɔ́ eyigé Melkisedek alu.

7

Depɔ́ ɛtire Melkisedek alu mempye upe Ɛsɔwɔ

¹ Melkisedek yina alu nya mfwa melo Salem, ne mempye upe Ɛsɔwɔ ayi aɲea apwɔ́ amu. Ne gébégé Abraham atane mewá bee, mbaá awané gejamégé afwa, ndere akerege meso atuú ne Melkisedek. Atugé ne ji Melkisedek ajé ji. ² Ne Abraham akaré unó uko ɛbi ji afɔ́ né mewaa bee né malu afya, achyéé ji melu ɛma. Unó ulú upea ɛbi utome ne Melkisedek. Eyigé mbe gelú nnó, mabɔ mii maténé nnó, “Mfwa ayi apye depɔ́ ɛtiré delu cho.” Eyigé gepyé unó upea gelu nnó, “Alú mfwa Salem,” ɛwé ɛtène nnó, “Mfwa ayi achwɔ́ né nesɔ́.” ³ Né mmu

ɲwe Ɛsɔwɔ, mbaá fɔ́ apɔ́ ayi ásámé mabɔ nte wuú ne mabɔ mma wuú, yé lé ami ukwene ante bií. Bií bi ábyené ji ne ɛbi ji agbo, ye muú fɔ́ akaá wɔ́. Ji alú eké Maá Ɛsɔwɔ ne ji alá wye mempye upe Ɛsɔwɔ te kwyakwya.

⁴ Gege yé gefɔ́ eyigé Melkisedek aɲea geme. Abraham muú abɔ́ alú gekwenege nte bɔ́ Isrɛli, achyéé Melkisedek melu unó ɛwéna ɛma. ⁵ Né mbaá upyáne Levi ebwɔ́ abi alú ampye upe Ɛsɔwɔ, ɛbe Mosis ejɔ́ nnó, ábɔ́ manse melú unó ɛwémbo mbaá bɔ́ Isrɛli. Ɛwéna ɛtène nnó, áse unó bina mbaá bɔ́ melo bwɔ́, yelé elú wáwálé nnó, ebwɔ́ ako alu upyáne Abraham. ⁶ Melkisedek apɔ́ fɔ́ muú ntoné Levi, yémbɔ́ Abraham jimbɔ akaré unó bií achyéé ji melu ɛma. Melkisedek ntó ajé ji, muú Ɛsɔwɔ anyémeno ne ji. ⁷ Elú wáwálé nnó muú ayi ajéle nte muú yifɔ́ aɲea geme apwɔ́ muú ayi ji ajéle. ⁸ Né mecho ampye upe Ɛsɔwɔ abi alú upyáne Levi, abi áselé melu ɛma né malu afya, alú lé akwaá abi agbo. Yémbɔ́, né mecho Melkisedek muú áselé melu ɛma né malu afya, ji alú muú yi alá gbɔ́ fɔ́, wye ndere ɲwe Ɛsɔwɔ aléré. ⁹ Ndere Abraham achyéé nya melu unó ɛma né malu afya mbaá Melkisedek. Ɛsé dékágé jɔ́ nnó Levi ntó ne achyéé ewú. ¹⁰ Ɛsé dékágé jɔ́ mbɔ́, néndé, gébégé Melkisedek atuú ne Abraham, Levi alú né mmu manoó Abraham, gekwenege nte wuú.

Jisɔs alú wye eké Melkisedek

¹¹ Gébégé Ɛsɔwɔ ajyaá Levi ne upyáne bií nnó abe ampye upe ne ale chye ɛbe ewé ekene ne utɔ́ ampye upe. Ne, mbɔgé ɛbɔ́ ɛbé nnó utɔ́ bwɔ́ ukágé pye nnó akwaá akwane ndere Ɛsɔwɔ akelege, mbɔ́ Ɛsɔwɔ ama kelesé mempye upe ayi cha ayi alú gefɔ́ eyigé Melkisedek wɔ́. Yémbɔ́ Ɛsɔwɔ ajya gefɔ́ge mempye upe yi cha ayi alá tané fɔ́ né ula gepú Ɛrɔn, mpyáne Levi wɔ́. ¹² Ne ákwóregé ntóné ampyéé upe Ɛsɔwɔ, abɔ́ mankwɔré ntó ɛbe. ¹³ Muú yi déjógé unó bina détómé ne ji, atané né ntoó ɛniné cha. Yé muú fɔ́ né ntoó ɛnií álú dambe mempye upe Ɛsɔwɔ ayi apyéé upe né geluɔ́. ¹⁴ Ɛsé dékaá chanchá nnó Ata sé atané né ntoné Juda. Mosis ajɔ́ yé genó gefɔ́ átó nnó ampyéé upe Ɛsɔwɔ atanege né ntoó ɛniné mbɔ́ wɔ́.

¹⁵ Genó eyi gepyε gema gepyε esé dégene chánchá nnó εβε εκwαré lé manchwα ayi mempyε upε Esωwα ayicha ayi alú gefóó eyigé Melkisedek achwó nana. ¹⁶ Ji alú mempyεé upε, epófó ndere εβε ewé etome ne ntoné ampyεé upε Esωwα ejóó. Ji alú mempyεé upε Esωwα gétúgέ utó genwá jií eyigé muú alá kagé chα geji. ¹⁷ Wye ndere ajóó atome ne Jisαs aké, “Wα olú Memye upε te kwyakwya gefóó eyigé Melkisedek alú.” ¹⁸ Até gekwenege εbé elá bábá neíndé elú jóó ne epófó ne ncha. ¹⁹ Εβε ewémbo ékágé pyε fα bóó akwane ndere Esωwα akelege. Nana genó eyi gelome gepwóó gechwó. Geji ne esé dénegege metóó wye, ne geji ne gejame esé deyye kwókwólé ne Esωwα

²⁰ Genó eyigé fα eyi dégbεge mfaá gelu nnó, gébégé Esωwα apye Jisαs alaá mempyεé upε, akelé mempyε upε yicha apó sé ayi Esωwα akelé. ²¹ Yémbo Jisαs alú mempyε upε Esωwα gétúgέ Esωwα akelé ajóó ne ji nnó, “Ata annyemeno wáwálé ne akwené fα menomenyεé wuú, ‘Wα olu mempyεé upεé Esωwα te kwyakwya.’” ²² Ne gétúgέ Esωwα akelé mbo, Jisαs ne aténé ndere muú ayi alerege nnó menomenyεé meke elome epwóó gétúgέ elú te kwyakwya.

²³ Genó eyigé fα gelú nnó, ampyεé upε abi átané né ulaá gepú Levi ája nya dóó neíndé negbo nesóó nya εbwó, ábée sé wye mampyεge utóó bwó. ²⁴ Yémbo gétúgέ nnó Jisαs agboó fα, ji apyεé utóó ndere mempyε upε Esωwα te kwyakwya. ²⁵ Ndere elúmbα, Jisαs awyaá utó nana mamferé bóó ako né εfwyale gabo dāmáa te kwyakwya abi akoógé né amu jií ne achwóó mbaá Esωwα. Ji alu mebe te kwyakwya manenemmye mbaá Esωwα gétúgέ bwó.

²⁶ Ji alú gefógé etukpe Esωwα ayi esé dékelege. Ji alú muú ukpea, muú akágé shulé fα ji ndo. Apó fα ne gabo né mmye. Ji afa mbwa ne bóó ubeé, ji alu né melu enógé né mfaánebuú eniné mfaá mfaá. ²⁷ Jisαs abóó fα mampyε upε mbaá Esωwα yéndé bií ndere matúkpe ampyεé upε apyεé wó. Εbwó abóó mbe apye upε gétúgέ gabo bwó ne apye ntó gétúgέ ayi bóó bifo. Yémbo Jisαs apye gepε ejíí mbaá Esωwα damaá mecho εbye gébégé ji achyεé geme ji agboó. ²⁸ Εβε Mosis ejya lé akwaá, abi akágé pyε gye

nnó abε matúkpe Esωwα. Yémbo mekomejóó ayi Esωwα akele, akele gébégé áfyεé me εβε Mosis. Mekomejóó yimbo ne ájyaá Maá nnó akwane te kwyakwya mambε etukpe ampyε upε.

8

Jisαs ne alu etukpe menomenyεé meke

¹ Memma mecho ewé déjógé mbo elú nnó: Esé déwyaá gefógé etukpe ewéna. Ji ajwólé né melu enógé né εgbε εbwonye Esωwα Muú ajea Apwóó amu né mfaánebuú. ² Εφέε ne ji apyεé utóó bií né mmu mákilé Esωwα né mmu maá geto ayi wáwálé. Ata ne akwyεé maá geto wú epófó akwaá.

³ Afyεé yéndé etukpe nnó achyεgέ εchyε, apyεge ntó upε mbaá Esωwα. Mbontó ne etukpe ewé sé abóó mambε ne genó eyigé ji achyεgέ mbaá Esωwα. ⁴ Mbógé ji ábα ábe fa mme, mbo ji abα abée yé mempyεé upε Esωwα chácha néndé ampyεé upε álu me abi áchyεgέ εchyε mbaá Esωwα ndere εβε ekelege. ⁵ Utóó εbi εbwó ápyεé né melu ewémbo úlú elé dendore unó bi apye né mákilé Esωwα né mfaánebuú. Esé dékaá mbo néndé gébégé Mosis alú mantene maá gepúge Esωwα, Esωwα ajóó ne ji aké, “Se gébé nnó opyεé yéndégenó gebe wye gefóó eyigé me nleré wα né mfaá mekwε.” ⁶ Yémbo utóó Jisαs unjea geme upwóó εbi ukwene ampyεé upε, wye ndere menomenyεé meke wuú ewé εchome bóó mashu ne Esωwα elome epwóó ewé gekwene. Gétúgέ εtene mbaá unó ulóúól εbi Esωwα achyεge nye.

⁷ Mbógé gekwenege menomenyεé ékágé pyε nnó bóó ákwane ndere Esωwα akelege, mbo ámágé kele sé ewé chá. ⁸ Yémbo Esωwα ágegé nnó bóó bií ápyεé gyéé, getú eyigémbo ne ji ajóó aké, “Ata aké, gébé gechwóó nye eyigé me nnyεé nye menomenyεé meke ne bóó Isreli ne abi Juda. ⁹ Menomenyεé ewémbo εbée sé ndere ewé me mbóó nnyεé ne ukwene ante bwó né bií bi me nsele εbwó ne amu átané né melo Ijip. Ne ndere εbwó alá pyε sé genó eyigé me nnyémene ne εbwó, me ntó nti meso ne εbwó, me Ata ne njóógé mbo. ¹⁰ Ge menomenyεé ewé me nnye nye ne ntoné Isreli na. Né gébé eyigémbo, me nfyεé nye mabe ya né makpo bwó, nsa áji né mmu matóó bwó. Me mbée nye Esωwα bwó ne εbwó ntó abée nye bóó ba.

11 Ne ye muú bwó amágé lere sé nte menme wuú, ye muú ula gepú bií ajógé sé nnó, 'Kaágé Ata' néndé yéndemuú manlo ne bós abi alá ñea gеме wó, okwone mbaá abi anea gеме akaáge nye me. 12 Ne me nge ne nye ebwó meshwe né gabo ayi ebwó ápyéé ne mmágé te sé gyéé ayi ebwó apyéé cháchá." 13 Ndere Esowó ajó atome ne menomenyéé meke, ebyennó ji ase nnó ewé gekwene egbo gelu. Ne yéndegenó eyi gegboó gelu, gekwó ukoó, abelege geji baba.

9

Gekwenegé meti ewé débó dénógé Esowó

1 Menomenyéé mbe ewé Esowó anyéé nya ne bós, ewyaá mabe ayi álerégé ndere ánogé Esowó. Ne bós ntó ákwyéé maá geto ayi ánogé Esowó wyéé fa mme. Akare maá geto yimbó malú apea ne makat apea. 2 Né meso ekat ewé mbe akuú ewu nnó melu ukpea. Né melu ewéna geluógé etuleka gelu wyéé ne ekpokpoge. Né mfaá ekpokpoge ewémbo áneré ntoó bréd eyi achyéé mbaá Esowó. 3 Né meso ekat ewé mmu élé melu ewé akuú nnó melu ukpea ewé epwó malu ukpea ako. 4 Ne melu ewémbo, geluó eyigé asó elu mbaá Esowó gelu wyéé. Akwyéé geji ne gul. Mekwa menomenyéé Esowó elu ntó wyéé, afyale ewú ne gul. Né mmu mekwa ewéna maá nkwa ayi akwyéé ne gul alu wyéé. Afyé menyéé yimbó ayi ákuú nnó manaá né mmu. Meto Erón ewé echíi nya bya elú ntó wyéé ne ubare mataá ebi Esowó asame mabe jíi wyéé. 5 Unó fó upea eké makiénné Esowó ulú né mfaá mekwa ewémbo, ákuú ubi nnó bó charubim. Ubagele bwó ukwere mbaá ayi Esowó ajige nté gabo bós. Yémbo dékage pye bós akaá unó bina uko nana.

6 Akwyéé unó bina ábelégé mbó, ampyéé upe Esowó akpene né mmu maá gepú ayi mbe yéndé bií ápyéé utó bwó. 7 Yémbo ekosé etukpe ampyéé upe ne ekpene né maá gepú ayi mmu. Ne ji akpene wyé damaá né ñme. Ji aké akpene wyéé abó mamkpa manoó menya mampye upe mbaá Esowó nnó Esowó ajinte gabo awuú jimbó ne ayi bós ápyéé dankaa. 8 Ndere epyembó, Mendoó Ukpea ebo elerege mbó lé nnó, te ndere maá gepú yimbó ayi mbe

alú wyéé ne menombi ntó wyé gbegbe, ye meti epósf ewé bós ákágé kpe né mmu maá gepú ukpea ayi apwó malu ukpea ako. 9 Unó bi ulumbó élé gepó eyi gelerege njene esé eniné nnó echye ewé bós áchyéé ne upe ebi bós apye mbaá Esowó ukágé pye fó nnó bós abi ánogé Esowó ábé ne ufere ebi ukwane ndere Esowó akélege. 10 Unó bina utome élé ne depóré manyéé ne manyúgé ne ndere muú ashwonege mmye nnó abe pópó né mbe ushu Esowó. Ubi ulú élé mabe ayi atome ne depóré menyammye ne ubyéé nye gébége Esowó apyéé yéndegenó gelage geke.

Meti meke ewe debó manógé Esowó

11 Yémbo Kras achwó me. Ji alu etukpe Esowó ayi achwó ne unó ulúúl ebi ulú mbó esé né gébé eyigé na. Ji apyéé utó né melu melóméló mbaá ayi akwane apwó maá geto ayi ampyéé upe abó apyéé nya utó wyéé. Akwaá fó wó átene ji wó, mmyeke apó fó né geluage unó bi ulú fa mme. 12 Kras akpe né melu ukpea ewé epwó malu ukpea ako dama te kwyakwya. Gébége ji ákpene wyé, ákpa fó lé manoó menya ndere ñme yé ami mpó ne ákpe né mmu wó, ji ákpa lé manoó míi jimbó ne ákpene wyéé. Akpége ana gemente sé nnó detane né efwyale te kwyakwya. 13 Né menomenyéé ewé gekwene, muú alá pó fó pópó asélé élé manoó ñme ne ami menó mpó ne matwó maá mpó ayi asó né mewe améé ji né mmye nnó abe pópó ndere Esowó akélege. 14 Ne mbógé manoó amií ufó menya eyina mawyaá uto na, ebyennó ami Kras mawyaá uto kpaá mampwó amu. Né uto Mendoó Ukpea, muú alú te kwyakwya, Kras achyéé gеме jíi mbaá Esowó gétúgé sé. Ji apyembó nnó ashwóné ufere sé ékágé dépyéé upwyap- wyané unó ne nnó esé dépyege élé utó Esowó muú alú mebe.

15 Getú eyigémbo ne Kras ala muú ayi áchómé bós mashu ne Esowó né menomenyéé meke ewé Esowó anyéé ne bós bií. Ji apyembó nnó bós abi Esowó akuú, abó mejé ewé elá ebyéé fó te kwyakwya ewé ji anyémeno. Mbó ne elú néndé negbo níi eniné mbó ne nepyéé nnó áféré bós né gabo ayi nya ebwó ápyéé gébége gekwenegé menomenyéé.

¹⁶ Nwe getee alu wye eke menomenyee. Muu asage nwe getee agarege ndere ji agboge akarege unobii, alyage ubi kpaat te ji agboge ne akare ubi. ¹⁷ Gefoge nwe yimbo awyaa uto mboge muu ayi asame ji agbo. Mboge muu ayi asame ji ala agbo w, nwe yimbo afulé yé genó. ¹⁸ Getu eyigembo ne manoo mala magbele mme w, nno menomenyee ewe mbembe ebefo ne uto. ¹⁹ Mosis agarage bo mabe Esowa ako, ase manoo ano mpo ne ami nme achware ne mana, abo eta ma genoo ayi akuu nno hisop ne newu negelé anyua ne mmu, amee ne nwe mabe Esowa ne menyammye bo ako ntó. ²⁰ Amege mbo ajoo aké, “Gegé manoo ami magbare menomenyee ewe Esowa anyee ne enyu, agaré nno debele na.” ²¹ Wyembo ntó ne Mosis amee manoo mimbo ne maá geto ne yendegenó eyigé asele anoge Esowa wye. ²² Ndere mabe yimbo alerege, elu wawale nno aselé lé manoo ne apye nno yendegenó gebe popo ne mbe ushu Esowa. Ne mboge manoo mala machyee mme w, ajige fo nte gabo.

Gewe eyige Kras apyee geferege bo gabo mmye

²³ Ge ula bi, asele lé manoo menya ne apye nno unobii ulu lé dendoré unobii ulu ne mfaanebuu ube popo. Yembo abo manse lé genoge upe eyi gelome kpaat gepwo manoo menya ne apye nno unobii mbo ne mfaanebuu ube popo. ²⁴ Kras akpe fo elé ne maá geto ayi akwa akwyee ne apye ejii gepé w. Melu ewembo elu elé dendoré melu ukpea ewe elu ne mfaanebuu. Ji akpe elé ne mfaanebuu neni ambo, atene mbe ushu Esowa getuge ese. ²⁵ Ji akpe fo ne mfaanebuu nno apye gepé jii ndondo ne ndo ndere etukpe akpene yende nme ne melu ukpea ewe epwo malu ukpea ako manchyee manoo ami mala mapo fo amii jimbo ne mbaa Esowa w. ²⁶ Mboge ebe nno mbo ne ji aboo apyee, mbo ji age efwyale ndondo ne ndo te ula uloo mme. Ndere elumbo, ji achwo ndo gamaa ne gebé eyi mme achwo kwya ne achyee geme jii nno anere ne gabo. ²⁷ Elu me nno yendemu abo magbo demaa, agboge mbo agile unobii mpa ayi Esowa apane. ²⁸ Wyembo ntó ne Kras agbo ndere gepé nno aferé gejamége bo

ne gabo. Ne ji amage chwo nye ndo yifo. Ne gebé eyigembo achwo sé ne getuge gabo sé, achwo elé nno awene gemege bo abi agile ji ala mmyemmye bw.

10

Gewe eyi Kras gelu lé damaa te kwyakwya

¹ Ebe Mosis elu lé dendoré unobii ulu ulu manchwo, epfo unobii bimbo ubi ambo. Getu eyige mbo bo aké achwo mbaa Esowa upe ebi ebwo anyuarege apyee yende nme, upyee fo kanka nno ebwo akwane chajene ndere Esowa akelege. ² Mboge ebe ebe nno gefoge upe bina upyee nno bo akwane chajene ndere Esowa akelege, mbo bo ntó amage tee sé mecho gabo ne abo amage pye sé upe bimbo. ³ Yembo upe bina ebi bo anyuarege apye yende nme, upyee lé nno bo atege gabo ayi ebwo apyee. ⁴ Nende manoo ano mpo ne nme makage fere fo bo gabo ne mmye chacha.

⁵ Ge ula bi gebége Kras alu manchwo fa mme ajoo ne Esowa nno, “Wo akelege sé upe ebi bo apyee eta wye ne echyee ewe bo achyee. Wo okwyee lé menyammye ayi okwyee obelé nno me nse mpye upe wye. ⁶ Menya eyi bo asoo kpogelé ne geluge upe ne echyee ewe ebwo achyee getuge gabo ayi ebwo apyee ukwane fo wo metoo w. ⁷ Ne njoo nke, ‘Esowa gé me na nchwó mampye genó eyi wo akelege nno me mpye wye ndere asame ne mmu nwe atomé ne me nno mbo mampye.’” ⁸ Kras abo mbe ajoo ne Esowa aké, “Ufo upe bi bo apyee ndere ebi apyee ne menya, ye ebi apyee ne umpomé ye ebe lé ebi bo asoo ne geluge upe mampye upe eta wye ne unobii bo achyee getuge gabo bw ukwane fo wo metoo w.” (Ye elé ebe Mosis eke apyee mbo.) ⁹ Ne ama ajoo aké, “Ge me na, nchwó mampye genó eyige wo akelege nno mpye.” Ndere elumbo, Esowa aferé upe bi ukwene nno apye gepé eyige Kras gesé malu bw. ¹⁰ Ne getuge Jisos Kras apyee genó eyige Esowa akelege, achyee menyammye wuu ndere gepé te kwyakwya. Getu eyigembo ese dela bo ukpea ne mbe ushu Esowa.

¹¹ Né gekwenege menomenyee ampyee upe Esowa apyee utoo bw yende bi. Anyuarege upe bimbo manané manané,

yémba upé bimbá ukágé fere fí bós gabo né mmyé. ¹² Ne Kras awesé mmpyé upé, apyé lé gepé gema eyi gekwane té kwyakwya, manshwóné gabo sé. Apyégémba ajwólé né melu enógé né egbe ebwónyé Éswá. ¹³ Ne ji ajwóle wye agilé kpaá té Éswá apyé bós mawámé bíí aláá éké geluó eyi ji anerege uka mfaá. ¹⁴ Mba ne elú nnó Kras apyé élé gepé gemaá nnó bós abi ji ashwónégé ákwane chánéné ndere Éswá akélege té kwyakwya.

¹⁵ Mendoó Ukpea ntó egaré esé genó eyina. Abó mbe ajós aké, ¹⁶ Ata aké, “Gébé gekwónégé, ge menomenyé éwé me nnyé nyé ne ebwó na. Me mfyé nyé mabe ya né mmu matós bwó ne nsame nyé ájí né mmu défóré bwó.” ¹⁷ Ne ama agbéé aké, “Me nteé sé gabo bwó ne depó etiré ebwó ápyéé gyéé.” ¹⁸ Dékagé ge nnó, ajigénte gabo bós, yé ula fí ubéé sé ebi amágé pyé upé.

Déchwó kwókwólé ne Éswá débégé ne dembyó

¹⁹ Añme ba, ewéna etene nnó esé dékagé kpe tágétágé né melu ukpea éwé epwós malu ukpea ako, gétúgé manoó Kras ami machyéé mme gébégé ji agboó. ²⁰ Jisós anené me ekat éwé ékaré melu ukpea ne melu ukpea éwé epwós malu ukpea ako. Anené esé meti meke éwé ewyaá genwá. Ekát éwé Jisós anené mba, etene mbaá menyammye wuú gébégé ji agboó gétúgé sé nnó esé dekoó wye déjye mbaá Éswá. ²¹ Ne té ndere esé déwyaá gekpekepegé etukpe éwé epele gepúgé Éswá, ²² déchwó kwókwólé ne Éswá ne matós sé mako ne défyéé metós ne ji gefós eyigé déla dékagé be fí ne dembyó néndé manoó Jisós Kras mameé me né matós sé alá pópó ne ágaré esé nnó delu cho. Ne áshwóné menyammye se ne manaá ami makpea. ²³ Déténe ne eshye né depó etiré esé déneré metós wyeé ne dégaregé deti. Ekágé déwé mmye néndé Éswá anyégémeno nnó apyéé genó, ápyéé geji. ²⁴ Dékelégé meti éwé défyéé ate añme eshye nnó ágbógé ne ate ne nnó álerege uló melu. ²⁵ Délyagé fí mankene uchome bós Éswá ndere bós abifó ályaa esé déchome wye mmye, défyégé ate eshye, ushuú chacha ayi dégene mba nnó bíí ebi Ata achwós ula kwókwólé.

²⁶ Néndé mbógé déké dépyéé wye gabo kpékpé ayi dékaá me wawálé ayi mekomejós Éswá álerege, gepé eyigé chá gepó sé eyi gekagé fere esé gabo né mmye. ²⁷ Genó eyi degile ne efó metós élé mpa Éswá ne gekpekepegé mewé éwé esós nyé bós mawáme Éswá. ²⁸ Dékaá nnó muú ayi abyaá ebe Mosis, áwáne ji ágené fí meshwe mbógé ba ntesse apea yé áléé ágarégé nnó ákpa ame age ji ndere ápyéé genó eyi geleré nnó ji akwé ebe ewémba. ²⁹ Ebege mba, férege gekpekepegé efwyale éwé ebeé nyé ne muú ayi abyaá Maá Éswá ne aselé manoó mií ami magbaré menomenyé Éswá, nnó mapó yé genó yé élé manoó ami na ne mashwóne ji nnó abe pópó, ne ajógé ntó mejós mebo atome ne Mendoó Ukpea muú alerege bós galógáló. ³⁰ Esé dékaá ji muú ajós aké, “Me ne nwyaá utó manshuú amu né gabo ayi ebwó ápyéé, ne nshúgé nyé amu mbaá bós abi ápyéé ubé.” Ne ajós aké, “Ata ne asós nyé mpa bós.” ³¹ Epyéé efó mankwe né amu Éswá muú álú mebe.

³² Tégé ndere elú nya ne enyú gébégé enyú debós mbe dékaá depóre Éswá. Yé élé enyú dégéné gejamégé efwyale né gébé eyigémba, déténe wye ne eshye yé genó genyige enyú wó. ³³ Gébé eyigé fí bós ashyéé enyú gbáññó ne ápyéé enyú déwuú ubalé. Né gébé eyigé fí bós abi agene ntó efwyale mba, enyú déchome défyoge ebwó mmye. ³⁴ Dégene meshwe ne bós abi ákpéné denó, ne gébégé bós áfós unó nyú dékame wye kamegé ne metós megómégó ndere dékaá nnó déwyaá unó ulóuló ebi upwós ammu, ebi ubéé nyé té kwyakwya. ³⁵ Ndere elúmba, délyagé fí mamfyégé metós ne Éswá néndé ji achame nyé enyú. ³⁶ Enyú débós mankogé élé metós dépyégé genó eyigé Éswá akélege, ne désé unó uko ebi Éswá anyémeno nnó achyégé. ³⁷ Néndé Éswá aké, “Elá gachyéé muú ayi achwós nyé achwó achós sé gébé. ³⁸ Né bós ba abi ápyéé wye genó eyi gelú cho, abéé nyé wye mamfyégé metós ne me. Yémba muú ayi ajame mmye meso, metós wa egós fí ne ji.” ³⁹ Esé depó fí bós abi ajame mmye meso genwagé bwó genó mme detu. Esé delú élé bós abi áfyéé metós ne Éswá ji awene gemége bwó.

11

Gefɔ́ ɛyigé bɔ́ ɔ́fyeé metɔ́ ne Ɛsɔ́wɔ

¹ Metɔ́ mamfyé ne Ɛsɔ́wɔ élé ndé? Metɔ́ mamfyé ne Ɛsɔ́wɔ élé mankaá nnó débɔ́ nyé unó bi déneré metɔ́ wyeé ne nnó unó bi ɛsé dela delu danɛe ulú wyeé wáwálé. ² Bɔ́ abi nya mbembe ɔ́fyeé metɔ́ ne Ɛsɔ́wɔ, getú ɛyigémbɔ Ɛsɔ́wɔ ase nnó apye genó gelógél.

³ Ne élé gétúgɛ ɛsé ɔ́fyeé metɔ́ ne Ɛsɔ́wɔ ne dékaá nnó mekomejɔ́ ayi Ɛsɔ́wɔ ajɔ́ ne akwyéé mme. Ɛwéna ɛtene nnó unó bi ɛsé dégene mbɔ fa mme, akwyéé ubi ne unó bi muú alá gene.

⁴ Gétúgɛ Ɛbel ɔ́fyeé nya metɔ́ ne Ɛsɔ́wɔ ne ji apyéé gepe mbaá Ɛsɔ́wɔ eyi gelome gepwɔ́ ɛyigé menmo wuú Ken. Nɔ́re ji apyembɔ, Ɛsɔ́wɔ akame nnó ji alú cho, getugé gepe ɛyigé ji apyéé. Yé élé Ɛbel agboó te nya metɔ́ ɛwé ji ɔ́fyeé ne Ɛsɔ́wɔ elú ejógé mejɔ́ te fina.

⁵ Gétúgɛ Ɛnɔ́k ɔ́fyeé nya metɔ́ ne Ɛsɔ́wɔ, ji agbo wɔ. Ɛsɔ́wɔ ase ji afé né mfaánebuú mebe. Yé muú ama agé sé ji wɔ gétúgɛ Ɛsɔ́wɔ asélé ji aye né mfaánebuú. Gemegé nnó Ɛsɔ́wɔ asé nya ji aye mfaánebuú alere me nnó gepɔ́ ejíi gego ji metɔ́. ⁶ Elú wáwálé nnó yé muú ákágé pye fɔ́ metɔ́ ego Ɛsɔ́wɔ mbógé muú yimbɔ alá fye metɔ́ ne ji wɔ, néndé yéndemuú ayi achwɔ́ kwókwóle ne Ɛsɔ́wɔ, abɔ́ mankamé nnó Ɛsɔ́wɔ alú wye wáwálé, ne ji achame bɔ́ abi ákelele ji ne matɔ́ bwɔ́ mako.

⁷ Metɔ́ ɛwé Nowa ɔ́fyeé nya ne Ɛsɔ́wɔ ɛpye ji awú mbeé ayi Ɛsɔ́wɔ akwélé ji gétúgɛ unó bi upyéé nyé meso gébé. Akwyé ɛ́kpe kpaá ɛwé ji ne ula gepú bíi ákpené mmu nnó ápó negbone ngbannyi. Nɔ́re ji apyembɔ mfaánebuú ashulé bɔ́ mme né mmye, ne Ɛsɔ́wɔ apye ji ntó alá cho gétúgɛ ji ɔ́fyeé metɔ́ ne Ɛsɔ́wɔ.

⁸ Metɔ́ ɛwé Abraham ɔ́fyeé nya ne Ɛsɔ́wɔ ɛpye ji awú ne Ɛsɔ́wɔ. Akú Abraham ajɔ́ ne ji nnó akwilé ayeé né gebage mewaa ɛyigé ji achyegé nyé ji meso gébé. Ji alyaa melo wuú afé yé élé ji alá akaá mbaá ayi ji ayeé wɔ. ⁹ Metɔ́ ɛwé ji ɔ́fyeé ne Ɛsɔ́wɔ ɛpye ji ajwólé né mmu baá otó ndere menkéé né mme bɔ́ abi cha ayi Ɛsɔ́wɔ anyémeno nnó achyegé nyé ji. Mbɔ́ntó ne maá wuú Asek ne mpyáne wuú Jakɔ́b ajwólé. Ɛbwɔ́ alú bɔ́ bi alú mambɔ́ ntó genó ɛyigé Ɛsɔ́wɔ

anyémeno nnó achyegé ɛbwɔ́. ¹⁰ Abraham akó metɔ́ ajwólé né baá otó bimɔ́ néndé ji abɔ́ agilé manjwólé né melo ɛwé ɛwyaá mabɔ́me ayi alá chógé ɛwé Ɛsɔ́wɔ akwyéé atene.

¹¹ Metɔ́ ɛwé Sara ɔ́fyeé ne Ɛsɔ́wɔ, ne ɛpyeé ji akpane une. Yé élé ji akwɔ́ mé ukoó, ákoó gébé ɛyigé ji ábyéne maá, ji ɔ́fyeé wye metɔ́ ne Ɛsɔ́wɔ nnó anyegémeno mampyéé genó, apye geji. ¹² Yé élé Abraham ábené mé alá kágé bye se baá, upyáne bíi uja ɛké ambe né mfaánebuú ne gesɔ́ né mbale ebeé mega. Yé muú ákágé pa fɔ́ ubí.

¹³ Bɔ́ bina ako ɔ́fyeé wye metɔ́ ne Ɛsɔ́wɔ kpaá te agboó. Yé muú bwɔ́ fɔ́ ase yé genó ɛyigé Ɛsɔ́wɔ anyémenó nnó achyegé nyé ɛbwɔ́ wɔ. Yémbɔ́ áge lé unó bimɔ́ te mbe ne matɔ́ ágɔ́ ɛbwɔ́. Ɛbwɔ́ ákaá nnó ɛbwɔ́ alú élé ankéé bɔ́ abi ákógé fa mme yina kógé. ¹⁴ Bɔ́ abi ájógé mbɔ́ álere chánéné nnó ɛbwɔ́ akélele mbaá ayi abeé melo ɛwé bwɔ́. ¹⁵ Mbógé ɛbwɔ́ abɔ́ átégé lé melo ɛwé ɛbwɔ́ atané wyeé, mbɔ́ ɛbwɔ́ akelé meti mankere wyeé. ¹⁶ Yémbɔ́ ɛbwɔ́ ashyagé lé melo ɛwé elomé ɛpwɔ́ ɛwé ɛbwɔ́ abɔ́ alú wyeé. Ne melo ɛwémbɔ́ elú lé né mfaánebuú. Nɔ́re elúmbɔ́, mmye egboó fɔ́ Ɛsɔ́wɔ nnó ɛbwɔ́ ákúgɛ ji nnó Ɛsɔ́wɔ bwɔ́ néndé ji ákwyeé me melo ábelé ɛbwɔ́.

¹⁷ Gébége Ɛsɔ́wɔ amuame Abraham nnó ase maá wuú Asek apye gepe, Abraham ákamé gétúgɛ ɔ́fyeé metɔ́ ne ji. Elé Abraham yina ne Ɛsɔ́wɔ anyéé nya meno ne ji nnó abeé ne gejamégé upyáne, yémbɔ́ ji akpome mmye manse danchi maá wuú apyé gepe mbaá Ɛsɔ́wɔ, ¹⁸ yé élé Ɛsɔ́wɔ ajɔ́ nya ne ji aké, “Gejamégé upyáne ebi wɔ́ bɔ́ nyé utanege nyé lé mbaá Asek.” ¹⁹ Abraham ntó ákamé nnó Ɛsɔ́wɔ akágé pyeé bɔ́ akwilé né negbo. Ne dékágé jɔ́ nnó elú wye ɛké Ɛsɔ́wɔ apye Asek akéré né genwá Abraham ase ji akere mmu.

²⁰ Elé gétúgɛ Asek ɔ́fyeé metɔ́ ne Ɛsɔ́wɔ ne ji ajelé Jakɔ́b ɛbwɔ́ ne Ɛsao, agaré ɛbwɔ́ mejé ɛwé ɛbwɔ́ abɔ́ nyé meso gébé.

²¹ Gétúgɛ Jakɔ́b ɔ́fyeé metɔ́ ne Ɛsɔ́wɔ né gébége ji achwɔ́ gbo ajé lé baá Josef apea abi ande. Né gébé ɛyigémbɔ́ agíi né meto wuú anógé Ɛsɔ́wɔ.

²² Gétúgɛ Josef ɔ́fyeé metɔ́ ne Ɛsɔ́wɔ né gébége ji áchwɔ́ gbó agaré bɔ́ Israeli nnó

ebwó ályage nye melo Ijip. Ne agaré ntó ebwó ndere ji agbogé ápyéé ne ugoó bií.

²³ Gétúgé mma ne nte Mosis áfyéé metóó ne Eṣṱwṱ, ne gébégé ábyené Mosis ábí nya ji né ámfáá áléé, néndé áge nnó ji alú maá ayi alóme ulóó. Ne áfó yé mambya ebe ewé mfwa melo afyéé nnó áwáné baá bóó Isrēli né gébé eyigémbo wó.

²⁴ Gétúgé Mosis áfyéé metóó ne Eṣṱwṱ né gébégé ji awené ashyaá nnó asegé fó ji ndere maá ayi maá mfwa Fero ayi mendée ábyené. ²⁵ Ji ákamé mange efwyalé ne bóó Eṣṱwṱ ne nnó ji anyéagé apogé ne nechóchó né mmu gabo ewé nechóchó eniné na nela newyagé. ²⁶ Ji aferé nnó mange efwyale gétúgé Kras élé gekpekpegé gefwa eyi gepwóó gefwa geko eyi gelú né Ijip néndé ji apelé wye né mbe mambó genó eyigé Eṣṱwṱ ácháme nye ji.

²⁷ Gétúgé metóó ewé ji áfyéé ne Eṣṱwṱ alyaa melo Ijip abó yé efó wá né genó eyigé metóó esogé mfwa ákágé pye wó. Ji akó metóó apelé wye mbe mbe eké abó age me Eṣṱwṱ muú bóó alá gené ji ne ame. ²⁸ Elé gétúgé metóó ewé Mosis áfyéé ne Eṣṱwṱ, ne ji agaré bóó Isrēli nnó áló manyé epaá koó upú, ne nnó ase manoó ηme amee né manombi upú bwó nnó ekiénné Eṣṱwṱ ewé ewáné bóó echwógé ekoo upú bwó kógé ekágé ewa baá mbe bwó, ndere ewáné nye abi bóó Ijip.

²⁹ Gétúgé metóó ewé bóó Isrēli áfyéé ne Eṣṱwṱ, ne áchyaá ebeé mega ewé ákuú nnó ebeé megelé eké bóó abi ákené né mme detu. Ne gébégé bóó Ijip ámuame manhyaá, ebeé ewémbo eshwyá ebwó ako.

³⁰ Gétúgé metóó ewé ebwó áfyéé ne Eṣṱwṱ, ebwó ákégé ágyaagé melo Jeriko né mme ndó ekenéama, gebamé mataá eyi genó melo mme gekwe gbarammm.

³¹ Gétúgé Rahab mendée enó áfyéé metóó ne Eṣṱwṱ abi bóó Isrēli abi áchwóó cheré meló ewémbo bibií. Getú eyigémbo ne ji alá agboó fó choncho ne bóó abi alá ákamé ne Eṣṱwṱ wó.

³² Me mmagé jóó na nnó? Unó bi bóó abi áfyéé metóó ne Eṣṱwṱ apye uja dóó. Gébé ne gela gepó sé eyi me njógé ntome ne bóó ndere Gidyón, Barak, Samsen, Jefta, Devid, Samuele ne bóó ekpave Eṣṱwṱ abifo.

³³ Elé gétúgé metóó ewé ebwó áfyéé ne Eṣṱwṱ, ne ebwó abifo ámmye bee ne malo kpakpa ápwó áji. Agbaré malo ebwó chancha, ne ábo unó bi Eṣṱwṱ anyémeno nnó achyegé ebwó. Gétúgé metóó ewé ebwó áfyéé ne Eṣṱwṱ ágbé manó unyanya nnó ékágé uwá ebwó. ³⁴ Anii mewé ewé elulé wum, wum, wum, yémbo mewé esó fó ebwó wó. Abifo abó bóó abi aké áwá ebwó ne bóó aparanja. Abifo apó ne eshye yémbo Eṣṱwṱ achyegé ebwó eshye. Abi awyaá eshye mamye bee ámmye ábú bóó bee abifo né malo bwó. ³⁵ Gétúgé metóó ewé andée abifo áfyéé ne Eṣṱwṱ, áge bóó bwó abi ágboó ndere ákwilé né negbo. Abifo átulé ebwó kpaá alá mangbomangbo, yémbo ákamé negbo áshya mamferé metóó ne Eṣṱwṱ bóó ályaa ebwó. Apyembo nnó meso gébé Eṣṱwṱ apye ebwó abó genwá eyi gepwóó amu. ³⁶ Abifo ájwa ebwó ne atulé ebwó ne otoo, awe abifo ne bóó mkpákwé áfyé ebwó né gepúgé denó. ³⁷ Ató abifo ne mataá áwa. Agyá abifo ubauba ne sóó. Áwá abifo ne bóó aparanja. Abifo alú ubya bóó, áfyéé élé meko ηme. Achyegé ebwó efwyale, ámmye amu ne ebwó. ³⁸ Ákené nya mmu mewaa tametamé ákwame makwe áshulege, ábiigé né mmu maba mataá ne ambu né mme. Mme yina ákwane yé mambé mbaá ayi ebwó ákágé ájwólegé wye wó.

³⁹ Gétúgé ebwó áfyéé metóó ne Eṣṱwṱ, áké ebwó apye gechágéné genó. Yé élé elúmbó, ebwó ásé yé genó eyigé Eṣṱwṱ anyémeno nnó achyegé ebwó wó, ⁴⁰ néndé Eṣṱwṱ awyaá gechachage genó né metóó mampye eyi getome ntó ne sé. Genó eyimbo gelú nnó aselé esé chónchó ne ebwó apye nnó dékwane chánéné ndere ji akelege.

12

Nte sé Eṣṱwṱ anywólege esé mati

¹ Né egbé ewé se, bóó bina ako abi áleré esé ndere áfyéé metóó ne Eṣṱwṱ álu wyeé, áno esé mme eké geko apelé nnó áge genó eyigé esé dépyéé nye. Ndere elúmbó, dékpa yéndégenó eyi génó esé eyi gépye esé déla dékage lome dégbé mewaa chónchó ne gabo ayi áfwyánege esé. Dékógé metóó délómégé wye gatelé ayi alú esé mbe.

² Ndere délómége dépelé wye ne Jisós muú

anene esé meti défyéé metóó ne Esòwò. Wye elé ji ne akpané nye esé apye metóó ewé défyéé ne Esòwò ekwane chanéné. Ji akamé nya magbo negbone mekpo unóó né gekwa. Ji asé yé mekpo unóó ewé elú né gefógé negbo eniné mbò efú genó wó néndé ji akaá gekpekpégé metóó megómégó ewé Esòwò ákwyéé me ábelé eta wuú. Gétúgé ji agboó negbo eniné mbò, ji ajwólé nana né melu enógé né egbe ebwònyé Esòwò.

³ Tégé ndere ji akógé nya metóó agené efwyale né amu bós ubeé, bós ápaá ji. Tégé wye ji nnó ékágé enyú debe ne gepwa metóó deto meti. ⁴ Ummye ébi enyú démmye manlyáá gabo delú dammye dekwóné mbaá manoó nyú machyegge mme. ⁵ Nnó enyú dejíí me nte majyéé ami Esòwò achyégé enyú ndere baá bíí? Ji ajóó aké, “Maá wa, Esòwò ányágé wò gétúgé gye ayi wò opyéé, òsege fò ewú éké efuú yé genó wó. Ashúlegé wò ndo, òbege ne gepwa. ⁶ Kaá nnó Ata alerege lé chuchu yina mbaá muú ayi ji ábós gejeé ne ji. Ne atulegé lé yéndémuú ayi ji aselé nnó alú maá wuú.” ⁷ Ndere elúmbò, kógé metóó né chuchu ayi Esòwò alerege enyú, manleré enyú genó. Ji apyembò elé ne enyú ndere nte apyéé ne baá bíí. Ndé maá ayi apyegge gye nte wuú álá alerege fò ji chuchu? ⁸ Mbógé Esòwò álá alere enyú chuchu né gye ayi dépye ndere ji apyéé ne baá bíí ako wó, ebyennó enyú dépó fò baá bíí wáwálé delú baá uló. ⁹ Genó eyigé fò gelú nnó, ante sé fa mme alerege esé chuchu mbógé dépyégé gyéé, denoge ebwó. Ndere elúmbò, elú galógáló nnó esé déwúgé dós ne nte sé muú abós mandoó sé, nno debo genwá. ¹⁰ Ante sé fa mme alerege ese chuchu né mboó gébé ndere ejigé ebwó gétúgé gyéé ayi esé dépyéé, Esòwò alerege esé chuchu gétúgé gyéé ayi dépyéé né galógáló awé sé, nnó esé debe bós ukpea ndere ji. ¹¹ Né gébégé alerege esé chuchu déselé fò nnó elé genó gelógéló. Déselé elé nnó elé genó eyi gepyéé esé débéé meshwemeshwe. Yémbò ewyagé, efwyale ewémbò echwós ne galógáló mbaá bós abi ágií genó wyeé. Epyéé nnó ebwó apyégé genó eyi gelú cho ne nnó ábé neso ne ate bós.

Majyéé ne mbeé mekwelege

¹² Ndere dékaá mbò, gbarege unó chan-cha ne amu nyú ayi abós gepwa ne tenege ne eshye ne uka nyú ébi uweré. ¹³ Chógé wye mbe dékené né mati ayi alú chó nnó ékágé uka nyú ébi ulóó né uferé ubwiré, utógé lé tógé.

¹⁴ Mmyégé nnó débé neso ne bós ako. Mmyégé ntó débé bós ukpea. Muú álá ápó muú ukpea agené fò Ata. ¹⁵ Ségé gébé nnó ékágé muú nyú fò apye genó eyigé Esòwò alyagé manleré ji galógáló. Ségé gébé nnó ékágé muú nyú abe ne gepó gebo-gebo. Gefógé gepó eyina gelú éké nchye ayi agbógé unywone bíí uchwós ne efwyale ne uchós gejamégé unó ebifó. ¹⁶ Ségé ntó gébé nnó ékágé muú nyú fò abe ne gepógé ubelé tametame. Yé éké muú ayi abyaá depóré Esòwò ndere Esao apyéé. Ji akpo dékpakpaá tíí ndere maá mbe gétúgé némbane menyéé. ¹⁷ Ebelegé ammye nnó ama abó dékpakpa etií nnó nte wuú achyéé ji méjé ewuú ndere maá mbe yémbò nte wuú ashya. Akéle meti ne manse ame nnó akwóré mecho ewéna age wò.

¹⁸ Féregé mbaá ayi enyú détene mbò nana manchwò kwókwólé ne Esòwò. Enyú détene fò né melu ewé bós Isrèli atene nya wò. Ebwó átene nya kwókwólé ne mekwe ewé akuú nnó Sina mbaá ayi muú ákágé ta. Melu ewé mewe ebó elúlé wum, wum, empinya gemua gekwene mbaá álá chendeé ne mbyo ammye ntó wuuuuuuu. ¹⁹ Ebwó awú meko emba ewé áfóme. Awú ntó meko muú fò. Genó eyi muú yimbò ajóó gépye ebwó anemmye nnó muú yimbò amágé jós sé meko yicha ebwó áwú. ²⁰ Ebwó ajóó mbò néndé genó eyigé muú yimbò ajóó gepye ebwó abó efó dós. Muú yimbò agaré aké, “Yéndé genó eyi getaá mekwe ewéna, yé ebe elé menya, ato ji ne mataá kpaá te agboó.” ²¹ Genó eyi ebwó agené né mekwe ewémbò gepyéé efó kpaá Mosis jimbós ajóó aké, “Nwere ne efó metóó.”

²² Yémbò enyú détene elé kwókwólé ne Mekwe Sayon. Mekwe ewéna ne elú meló Esòwò muú alú mebe. Melo ewémbò elé Jerosale ayi alú né mfaánebuú. Elé né meló ewéna ne makiénné Esòwò gejamegejame áchomé wye ne nechóchó. ²³ Enyú delú mbò lé né echomele bós abi Esòwò ajyaá ndere baá mbe bíí, ebwó bina ne ásámé mabó bwó

né mmu ηωε ayi alu né mfaánebuú. Enyú déchwó mbaá Esòwò muú asòò mpa bòò ako, ne décho mbwa ne mandoó bòò mbembe abi álú cho. Ebwó bi Esòwò apyéé nnó ákwane chánéné ndere ji akelege. ²⁴ Enyú déchwó mbaá Jisòs muú áchomé akwaá mashu ne Esòwò né menomenye meke. Enyú déchwó né manoó mií ami mameé enyú mmye. Mami majógé genó eyigé gelome gepwó eyigé manoó Ebel. *

²⁵ Segé gébé nnó ékágé déshya manwú genó eyi Esòwò ajógé ne enyú, néndé bòò abi mbembe abi áshyá manwú ne muú ayi ákwele ebwó mbeé fa mme áge meti mambo efwyalé wó. Ndere elúmbò, esé déshyagé manwú genó eyigé Esòwò né mfaánebuú agaregé esé, ebyennó dékagé bo nye fó efwyalé ewé echwó wáwálé. ²⁶ Meko ayi ji ajóò mbembe anyigé mme. Nana anyémeno nnó, “Né ndò ayi fò me nyigé nye sé elé mme jiji, nyigé nye ntó mfaánebuú.” ²⁷ Uchu bi ji ajóò mbò nnó, “Né ndò ayi fò” ulere nnó unò bi ji akwyéé uko unyigé nye, utane né malu bwó nnó ebi alá kágé nyigé ubi ne ulaá te kwyakwya.

²⁸ Ndere elúmbò, te mbaá esé dékpene nye né gefwage Esòwò eyigé muú alá kágé nyigé, détamege Esòwò, défège ji né meti ewé egóò ji, dénógé ji ne efo metóò ²⁹ néndé Esòwò se alu eké mewé ewé esóò yéndégenó.

13

Gepó eyigé baá Esòwò abòò mambé ne geji

¹ Enyú debó mamgbógé ne ate ndere ate aηme agboó ne ate. ² Délyage fó manene aηkéé né mmu upú nyú. Kágé nnó mbò ne bòò abifo ápyéé ne anene makiénné Esòwò dankaa. ³ Tégé bòò abi álú né denò. Segé nnó enyú ntó délú né denò ne ebwó chónchó. Tégé ntó bòò abi ágené efwyalé. Ségé nnó enyú ntó dégené efwyalé eké ebwó.

⁴ Bòò ako ánógé depòré neba. Yéndé mendée ne menò abe ne ate ndere bòò abi ábané neba ábéé, ékágé muú ályaa nte ájye ákelé muú yicha né dafye. Tégé nnó bòò abi ákwené ulò ne ábelégé ubele tamé tamé, Esòwò ásoó nye mpa bwó.

⁵ Débógé fó mmwólé ηka, yémbò segé yéndégenó eyigé enyú déwyaá gekwané ne enyú kwanegé néndé Esòwò ajóò aké, “Me nkágé lyaá fó enyú chacha, ne nlyagé fó enyú mbya” (Det. 31:6) ⁶ Ndere elúmbò, esé dékágé do ebwò ewóme déjóò ndere muú fò ajóò nnó, “Ata álú mempoó wa. Me nfóó fó. Ndé genó muú ákágé pye me?” (Ps. 118:6)

⁷ Tégé ákpakpa nyú abi ábòò mbé átií enyú ame né depòré Esòwò. Tégé galógáló ayi ebwó álú nya fa mme ápyéé. Gyérege ndere ebwó áfyéé metóò ne Esòwò. ⁸ Jisòs Kras akworege fó. Ndere ji álú nya, mbò ne ji alu fina, ne mbòntó ne ji abéé nye te kwyakwya. ⁹ Segé gébé nnó ékágé délyaa ufo ufoó unò bi bòò álerege ubwólé enyú. Genó eyi gelome gepwó, elé galógáló ayi Esòwò alerege nnó matóò nyú ábénégé, epófó mankwolege mabe ayi atome ne depòré menyéé. Aji apoógé yé bòò abi ákwolege aji né meti fò.

¹⁰ Esé déwyaá gelúógé upé eyigé ampyéé upé abi ápyéé upé né melú ukpea ála abò fó manye menyéé ayi atanege wye wó. ¹¹ Etukpe eké epye upé né melu ukpea ewé epwóò malú ukpea ako, áwáne menya ákpa manoó manchyéé ndere gepé mbaá Esòwò gétúgé gabo ayi bòò ápyéé. Yémbò ákpane menya yimbò jimbóò, áfe ásoó ji né mekpó meti. ¹² Wyembò ntó ne gepé eyigé Kras apyéé gelu. Ji agbo né mekpó meti Jerosale nnó ji ase manoó mií ashwone bòò bií ábé bòò ukpea. ¹³ Ndere elúmbò, délyaa melò dékwólé Jisòs dékpa mekpó unòò eké ji. ¹⁴ Néndé esé depò ne melò fa mme ewé ebeé te kwyakwyaá. Esé dépelé mangé melò ewé echwóò nye. ¹⁵ Ndere elúmbò, dékoó né amu Jisòs défégé Esòwò yéndégébé. Déké défégé ji mbò, elú wye eké gepé ne dépyembò mbaá Esòwò. Désé lé mano sé dékwane mabò mií nnó ji ne alu Ata. ¹⁶ Délyage fó mampyegé galógáló ne mampógé ate aηme ne unò bi déwyaá néndé ge upé ebi ugóò Esòwò metóò mbò.

¹⁷ Wúgé ne ákpakpa nyú ne dépyegé unò bi ebwó ágarégé enyú. Ebwó ápelé enyú né depòré Esòwò ndere bòò abi bií uma atenege né mbé ushu Esòwò agaré ndere ebwó ápelé enyú. Enyú déké dépyéé unò bi

* **12:24** Elú wáwálé nnó: Manoó Ebel malilé nya nno Esòwò ashuu amu, yémbò ami Jisòs malilé nnó Esòwò agene esé meshwé.

εβωό ágarege εnyú, ápye nye utóó bwó ne metóó megómegó. Délá déwuú fó ne εβωό, áβεέ ne mesome ndere ápye utóó bwó ne εwémbo épógé yé εnyú né meti fó. ¹⁸ Nεgé wyε mmyε gétúgé sé néndé εsé dékaá nnó déwyaá matóó mmu pópó mampye genó eyi gelú choó yéndégébé. ¹⁹ Me nnene εnyú mmyε dóó nnó εnyú dénemmyε mbaá Εσωω nnó apye me nge meti mma nkeré εta nyú wáwá.

Mmyεmenεne ne matame

²⁰ Nnεnemmyε nnó Εσωω muú apyεé bóó áβεέ né nesó, ábámé εnyú. Ji ne apyεé Ata Jisós Kras akwilé né negbo. Jisós ne alú muú kpaá ambame magóme muú apelé εsé bóó Εσωω. Mbo ne elú gétúgé manoó mií amií mampye nnó menomenyεé εwé Εσωω anyεé ne bóó bií εkene te kwyakwya. ²¹ Nnεnemmyε nnó Εσωω achyε εnyú yéndégenó gelógéló eyigé εnyú dékelege, mampyεgé unó bi ji akεlege nnó εnyú dépyεgé. Nnεnemmyε nnó Εσωω apyεé Jisós Kras apoó εsé dépyεgé unó bi ugóó ji metóó. Déchyεgé ηgó mbaá Kras te kwyakwya ne kwyakwya. Amen.

²² Aημε ba, nnene εnyú mmyε nnó dékoó metóó dékú mekomejóó ayi me nsámé mbo nchyεgé εnyú majyεé néndé nsá ji aja wó.

²³ Nkelegé εnyú ntó dékaá nnó meημε sé Timóti atané denó. Mbogé abanégé me wáwá, nké nchwóó γε εnyú nchwóó ne ji.

²⁴ Tamege ákpakpa nyú chónchó ne bóó Εσωω ako. Aημε sé abi atane né Itali alóó εnyú matame. ²⁵ Nnεnemmyε nnó galógáló abε ne εnyú ako.

Nwe ayi Jemsi ásamé

Matame

¹ Me Jemsi, memkpané defwé Eṣṣwṣ ne Ata Jisṣ Kras ne nsámé ḡwe yina eta enyú bṣṣ Jisṣ abi détyaá déjyṣ né mme meko. Ntamege enyú. *

Bége ne nechóchó gébégé depṣ détomégé enyú

² Aḡme ba, yéndégébé depṣ déké détomégé enyú, né eta nyú ébṣ metṣṣ megṣmegṣ. ³ Tége nnó depṣ etiré détomége mbṣ enyú délúlé mamfwṣré mbṣgṣ enyú défyé matṣṣ ne Eṣṣwṣ wáwálé. Depyṣ nnó enyú débṣ eṣhye mangbárégé matṣṣ. ⁴ Ne debṣ mangbárégé matṣṣ nyú yéndégébé, pyṣge mbṣ nnó débṣné né depṣré Eṣṣwṣ né yéndé meti, dékaá chánéné yéndégenó eyigṣ enyú dépyṣ. ⁵ Mbṣgṣ muú nyú ala kaágé genó eyigṣ ji abṣṣ mampye, ánémmye mbaá Eṣṣwṣ. Achyégé nyṣ ji majyṣ. Eṣṣwṣ achyṣge majyṣ ne metṣṣ megṣmegṣ akpṣge fṣ mbaá muú ayi agíge ji.

⁶ Yémbṣ muú aké anenemmye, ákamé ne metṣṣ ema ábégé fṣ ne dembyṣ. Akaá nnó muú ayi ábṣṣ ne dembyṣ, alu eké ḡgbannyi ebṣṣ mega, ayi mbyo nnyi átene ájyṣ yéndé égbṣ. ⁷⁻⁸ Muú ayi áwyaá matṣṣ apea, áférege depṣ deyaádeyaá né genó eyigṣ ji apyṣ. Gṣfṣgṣ muú yimbṣ ékagṣ áfére nnó Eṣṣwṣ achyṣge nyṣ ji genó fṣ cháchá.

Muú gekpo ne muú gefwa

⁹ Yéndé meḡmé ayi álú mbya ábṣ ne nechóchó nnó aḡea gemṣ né mbe ushu Eṣṣwṣ, ¹⁰ Wyémbṣ ntó ne yéndé meḡme ayi áwyaá gefwa, abṣṣ mambṣ ne nechóchó nnó Eṣṣwṣ apyṣ ji alu lé muú ayi akṣṣ deko né mbe ushú wuú. Néndé, ábélégé nyṣ fṣ mamgbṣ ndere ukoó byá mewaaá úgbṣ. ¹¹ Mḡmṣ étyégé ne gelu, edo ukoó bya mewaaá bimṣ úwánṣe úgbṣ, ulṣṣ ebwṣ unó. Wyémbṣ ntó ne muú gefwa ágboó gébégé akwólégé mati gefwa jíí.

Mmuameno átánégé fṣ mbaá Eṣṣwṣ

¹² Muú ayi ágbárege metṣṣ wuú gébégé depṣ détomégé ji abṣṣ méjṣ, néndé gébégé atenégé ne eṣhye apwágé depṣ etiré mbṣ, Eṣṣwṣ achyṣge nyṣ ji nsá ayi ji anyémeno manchyṣṣ bṣṣ abi ágboó ne ji. Nsá yimbṣ élé geḡwá eyi gélagé byṣ. ¹³ Depṣ déké détené múu né mmuameno, ékagṣ ajṣṣ nnó, “Eṣṣwṣ ne ámmuáme ji,” yṣ genó gépṣ eyi gékágé té Eṣṣwṣ né mmuameno nnó gétṣ ji ápyṣ gabo. Ne Eṣṣwṣ ntó aténé fṣ muú ne mmuameno. ¹⁴ Yémbṣ éle uféré uboubṣ ebi útánege ese matṣṣ ne únyúu esé dékpṣ né gabo. ¹⁵ Ubi ujágé ese né matṣṣ dṣṣ, úténe ese né gabo ne gabo ntó gébégé awegé aḡeágé achwṣ ne negbo.

¹⁶ Aḡme ba abi ngboó ne enyú, dékamégé fṣ muú ápyṣ enyú déno mewaaá. ¹⁷ Yéndé eṣhye ewé élú melómélṣ ne cho, étánege mbaá nte esé Eṣṣwṣ ayi ákwyṣ unó uko ebi úgénégé né mfaánebuú. Unó bi úgénégé né mfaá úkwórege malu, ne Eṣṣwṣ akwórégé cháchá. ¹⁸ Eṣṣwṣ ndere ji ákelege, akṣ ne mekomejṣṣ wuú ayi álu wáwálé abyṣ esé mambye yi meke. Apyṣmbṣ nnó esé débṣ genógṣ mbe, eyigṣ jimṣṣ ajyaaá nnó gébṣ ejíí né geluágé unó uko ebi ji ákwyṣ.

Wúge mekomejṣṣ Eṣṣwṣ dépyégé unó bi ájṣṣ

¹⁹ Aḡme ba, abi ngboó ne enyú, tege nnó yéndémúu nyú akpome mmyṣ mánwúge unó, ase gebe ne ajṣge unó ne asṣge fṣ metṣṣ wáwá. ²⁰ Néndé matṣṣ áke áṣṣṣ bṣṣ, ákagṣ pyṣ fṣ unó ulṣṣṣ ebi Eṣṣwṣ ákelege nnó ápyṣ. ²¹ Ne manjyṣ mbe gétú eyigṣmbṣ, lyage yéndé gepṣ gebogebo eyi gétené enyú mampye gabo, ne lyáge ntó ufere uboubṣ bi enyú dewyaaá ne ate. Chyṣge gemṣge nyú mbaá Eṣṣwṣ dékámé ne meko mejṣṣ ayi ji afyṣṣ mmu matṣṣ nyú, néndé mekomejṣṣ yimbṣ ne ákage pyṣ enyú dépṣ negbo.

²² Débṣ mambṣ bṣṣ abi ápyṣ genó eyigṣ mekomejṣṣ Eṣṣwṣ ajṣṣge, délagṣ fṣ manwúge wuú. Deké dewuú délá dépyṣ genó eyigṣ ajṣṣge, ebyennó debwṣlege gemṣge nyú. ²³ Ne mbṣgṣ muú awúgé mekomejṣṣ Eṣṣwṣ alá pyṣṣ genó eyigṣ ajṣṣ, muú yimbṣ alu eké muú ayi ápṣle gemṣ jíí

* **1:1** Elú wáwálé nnó: Né ukwene bṣ ḡwe abifṣ ása wyṣ nnó Matoó Isrṣli 12. Ne elu wáwálé nnó Jemsi ájṣṣ mbṣ, atome mbṣ nto ele ne bṣṣ Jisṣ ako.

né éfée, ²⁴ agégé ndere ushu bií úlú atanégé ajyégé éwyágé ajinte ndere ushu bií úbó úlú. ²⁵ Né mbaá muú ayi ágií mekomejóó Esowó chánchá ayi áférege bǎó né mmu gabo ne negbo, ne ajyée mbe mampyégé genó eyi mekomejóó yimbo ájóó, Esowó ajéle ji né yéndégenó eyigé ji ápyée. Alu muú ayi álá wuú mekomejóó Esowó wuú, apye genó eyigé ájóó.

²⁶ Mbógé muú afere nnó anoge Esowó chánchá ne álá gbáregé nénómé níí né mbaá unó bi ji ajǎoge, abwǎlege lé geme jíí ne yéndégenó eyigé ji ápyée né mabo Esowó genome mme detu. ²⁷ Unó ebí úlú cho ne pǎpǎ né mbe ushu Esowó Nte esé, ebí ji ákélege nnó ankwǎle bií ápyégé úlú nnó, ábǎ mampoógé baá ulame ne akwí andée né efwyale bwǎ. Abámé gemenge bwǎ nnó ékagé unó uboubó ebi mme úchǎ ebwǎ.

2

Lyaáge mansélé bǎó abifo nnó áñeá geme ápwǎ abifo

¹ Anme ba, te mbaá défyée matǎó nyú ne Ata sé Jisǎs Kras, Ata ayi énogé, élmé fǎ nnó dékpeégé bǎó abifo dépwǎge abifo. ² Désé nnó bǎó ápeá áchwǎ kpe mbaá ayi enyú dégbarege ujwǎlé. Ama awyá ñka, afyé mandeé malǎmǎlǎ, afyé ntó bǎ nkpáganere abi ájamé ñka dǎó né denǎré amu tíí. Ayi fǎ alu muú gekpo, afye uchǎlé mandeé. ³ Enyú désé muú ayi afyé mandeé malǎmǎlǎ ne énogé deǎó ne ji nnó, “Ata gé geluógé énogé na jwǎlé fa.” Ne débwalé mmye, mbaá muú gekpo deké, “Téné éwu,” élá pǎ mbo wǎ, “Chwǎ jwǎlé fa né metǎó gepú.” ⁴ Depyégé mbo, delere mbo le áñgyá né geluage nyú ne desǎó mpa ne uféré uboubó.

⁵ Anme ba abi gejeé, nénege matu déwú mechǎ éwé nkélege mangaré enyú. Esowó ajya mé bǎó abi áferé nnó álú gekpo, ákwane fǎ mambe bǎó abi áwyaá gefwa né depǎre esowó wǎ, nnó ebwǎ ne álú abi áfyée matǎó ne Ata Jisǎs wǎwǎlé. Ebwǎ ntó ne álú bǎó abi anyée nyé gefwa eyigé ji ábǎ anyée nyá meno nnó achyege bǎó ako abi ábǎó gejeé ne ji. ⁶ Enyú debyaá bǎó gekpo, pǎ nnó bǎó manka ne áfwálege ná enyú? Ebwǎ ne ájáme enyú dékpéne unǎó mpa né máchá eso. ⁷ Pǎ nnó wyé ebwǎ ntó ne áchǎó

gechánchágé mabǎ Ata nyú ayi enyú délu bǎó bií?

⁸ Mbógé enyú dékelege mampye genó eyi gélu cho, débǎ mámbéle gekpékpégé ebé éwé élu né mmu ñwe Esowó mfwa sé. Ebé wémbo ejǎoge éké, “Bǎ gejeé ne nte menmé wyé ndere bǎó ne geme jyée.” ⁹ Yémbo deké desele bǎó abifo nnó áñeá geme ápwǎ abifo dépye gabo, ne ebé éwémbo egbaré enyú ndere bǎó abi ákwéné ebé. ¹⁰ Yé ébélé nnó, muú anogé mabé Esowó ne ákwégé éma ebyennó akwé mbo élé ájí mako. ¹¹ Néndé muú ayi ájóó nnó “Ǫkwégé ulǎ” wyé ji ne ájóó ntó nnó “Ǫwagé muú.” Gétú éyímbo, mbógé muú awagé nte akwé ebé Esowó, yé élé álá kwe ulǎ wǎ. ¹² Gétú eyina, ngarege enyú nnó yéndégenó eyi deǎógé ne yéndégenó eyi dépyée, pyége ndere bǎó abi ákaá nnó bií uma Esowó asele nye mabe áyina, ayi áferege ebwǎ né gabo ápa mpa bwǎ. ¹³ Mbógé muú ála ge meshwe ne nte menmé wuú wǎ, Esowó ntó agé né fǎ ji meshwe gébége aké apane mpa bǎó. Yémbo muú ayi ágéne meshwe ne ate áñmé akpene unǎó mpa Esowó tágátágé.

Metǎó mamfyé ne Esowó ne ulǎ melu

¹⁴ Anme ba, mbógé muú ajǎoge mbo nnó áfyée metǎó wuú ne Jisǎs Kras ne álá lǎmé melu, galǎgǎlǎ awuú alu mbo fǎ? Gefǎógé metǎó éwé ji áfyé mbo nnó ekage pyée Esowó afere ji né unǎó mpa né bií ebi kwyakwya? ¹⁵ Désé nnó anmé fǎ ápǎ ne mandeé ne genó eyigé anyée yéndé bií. ¹⁶ Ne muú nyú agégé ebwǎ atamé lé ebwǎ támege aké, “Deke oo” Esowó ájé enyú debǎ mandeé ne menyée ayi dekelege yénde bi. Mbógé átamégé ebwǎ mbo, álá chyé ebwǎ genó eyigé ebwǎ ákélege wǎ, ápoó mbo ebwǎ né ndé meti? ¹⁷ Gége yé nnó mbógé muú ake áfyée wyé metǎó éwú éwú ne Kras ne álá lǎmé melu, metǎó éwé ji aké mbo afyé ne Kras élu detú.

¹⁸ Ndǎ fǎ muú fǎ akage jǎó aké, “Mfyée lé metǎó wa éwú éwú ne Kras, ne ayifo aké me ntó mpye élé ulǎ melu ebi Esowó akélege”. Né égbé wa, ngige muú ayi mbe nnó léré me gefǎó eyigé wǎ ófyée metǎó ne Esowó, álá lǎmé melu, ne me ntó nkeré nleré wǎ metǎó wé me mfyée ne Esowó né ulǎ melu bi me mpyée. ¹⁹ Enyú dékamé nnó Esowó alu ama éwémbo éls, yémbo tége nnó aló nchye ntó

ákamé mba ne épye abi áwére gbagba ne efó.

²⁰ Wɔ muú defóó délá pɔ wɔ, ɔkelege nléré wɔ nnó muú áfyegé metóó ne Ɛsɔwɔ alá lómé melu, metóó wé ji afyéé mba épó yé eké genó? ²¹ Pé gekwénégé nte sé Abraham. Ndé gepyé Ɛsɔwɔ asélé ji nnó alu cho né mbe ushu wuú? Ele genó eyigé ji ápyé né gébé eyimbo. Ndere ásele Asek maá wuú anere mfaá geluó eyigé áchyége gepɛ mbaá Ɛsɔwɔ nnó ápye gepɛ eta wuú. ²² Gé yé ndere metóó we ji áfyéé ne Ɛsɔwɔ ekene gelua ne genó eyigé ji ápyéé. Genó eyigé ji apyéé gélere chánchá nno metóó ewe ji afyéé ne Ɛsɔwɔ ekwane. ²³ Genó eyigé ɲwe Ɛsɔwɔ ájóó gelu cho nnó, “Abraham áfyéé metóó wuú ne Ɛsɔwɔ. Ɛpyégémbo Ɛsɔwɔ ase ji nnó alu cho né mbe ushu wuú.” Bóó ntó áké, ji alu “Mejeé Ɛsɔwɔ.” ²⁴ Gége yé nnó élé né ulóó melu ebi muú apyéé, ebi Ɛsɔwɔ akélege ne aséle muú nnó alu cho né mbe ushu wuú, épó fɔ metóó mamfyɛ ne ji éwú éwú.

²⁵ Goge mma méé enyú né mechó ewé fɔ. Tége Rahab ayi ábɔ álu nya mendée eno. Ji ase nya bóó Isrɛli fɔ abi átome nnó áchwɔ ápe mewaá bibií, ane ebwó, apoó ebwó ábó né meti ewé cha ákere. Getu eyigémbo Ɛsɔwɔ ase nyá ji nnó álu cho né mbe ushu wuú.

²⁶ Wyé ndere mendoó étané gé muú mmye alaá genkwó, wyé mbóntó ne muú afyegé metóó ne Ɛsɔwɔ alá pyéé ulóó melu ebi Ɛsɔwɔ akélege, metóó ewé áfyé mba élú detú.

3

Gbarege mánómé nyú

¹ Anmé ba, élómé fɔ nnó esé gejamé démmyégé nnó débé ánleré né gepúgé Ɛsɔwɔ, néndé dékaá nnó Ɛsɔwɔ acherege nyɛ mpa esé abi délérege apwɔ ayi bóó abifó.

² Eɛe ako depyéé mé gyéé né gejamégé mati. Ne mbógé élú wáwálé nnó muú akwe fɔ nekwené meno né mejóó wuú wó, ébyénnó apó gyéé ne akagé gbare menyammye wuú.

³ Déméé mechó ewé ná ne mpɔ mekágálá. Defyégé ɲkpɔkɔvé né meno wuú, depyéé nnó awu eɛe. Ne dékaágé já ji ájyé yéndé mbaá yi dekelege. ⁴ Déméé ntó ndere esogeka ewé ekéne né ebeé mega élú. Yé élé ɛɲéá, mbyo nnyi akpane éwú. Muú ayi

ajji ekpé akagé sé maá genó nkane nsɔm ásó éwú éjyé yéndé mbaá ayi ji akélege. ⁵ Wyémbo ne nénómé mekwaá nélú. Yé élé nélú kóó, né wyaá uto né menyammye mekwaá ne nejóóge depɔ kpakpa.

Tége ntó ndere mbe mewɛ akáge só gekpékpégé mewaá wum wum wum. ⁶ Nénómé nélú ntó eké mewɛ, nélú mbaá ayi gabo mme meko átánege, wyɛ ne ásane achɔ yéndé mbaá né menyammye mekwaá. Nénómé né lwéége mewɛ ewé ɛsɔó genwágé mekwaá, éló né dembáné kpaá tɛ ágboó. Mewɛ ewémbo étánege né mbaá danchɔmeló jimboó. ⁷ Esé akwaá dekage nkane ábélege ufoó menya ufoó ufoó. Debelege mɛ menya eyi mewaá ne eyi nnyi, mmyɔ ne denywɔne, depyɛ éjí ewuú esé. ⁸ Yémbo muú akaágé gbare nénómé níí nnó néwuge ji. Nélú genó gebo, muú akaágé gbare fɔ néní ne nchye ayi néní néwyaá awane muú. ⁹ Esé desele nénómé dechyege matame mbaá Ata ne nte sé Ɛsɔwɔ, desele ntó néní deshyéé bóó abi Ɛsɔwɔ akwyéé nnó áfú ji. ¹⁰ Meno éwú ne matame ne mashye atanegé wyéé. Anmé bá, gefóógé genó eyina gékwané ne esé wó. ¹¹ Manaá manyú ne ami mámyáme mátánégé fɔ né embú nnyi éma. ¹² Anmé bá, dánfelé awómé fɔ mashu, ne ula ushi úwómé fɔ ntó dánfelé. Wyémbo ntó ne, embú nnyi ewé éwyá manaá malómáló élá tánégé né ebeé mega.

Denja tire detanege mbaá Ɛsɔwɔ

¹³ Mbógé muú nyú fɔ ama alu ayi áwyaá denja, ne akaágé ndere Ɛsɔwɔ akélege nnó eɛe débé, genwá jíí geko geleré nnó awyaá denjá ne ake alerege ulóó melu bíí, áshúlé mmye jíí mme. Gé gepɔ yi gélerege nnó muú awyaá denja mba. ¹⁴ Yémbo mbógé enyú deke demmye demboó ne ate ne dékelege wyé lé nnó áwú enyú ambií, ékagé débwegé mmye nnó dewyaá denja. Déségé ntó gebyó dékwéré wáwálé. ¹⁵ Gefóógé denja etiré na détané fɔ mbaá Ɛsɔwɔ wó. Détané fá mme délúlé denjáre akwaá ne etire aló nchye. ¹⁶ Yénde mbaá ayi bóó ábege áke ámmye demboó ne ate ne áké akélege nnó ebwó ambií ne ábó unó ápwó abifó, éféé ntó ne mawámé ne yéndé gefóógé gabo abéé. ¹⁷ Yémbo denja etíre détanegé mbaá

Esɔwɔ dɛlú chá. Muú ayi awyaá gefɔ́gɛ denɔa ɛtire na abɛ́ ɔ ne deba né metɔ́ wuú. Abɛ ne nesɔ ne atɛ aɲmɛ, abɛ́ muú nyámeé, atɔ́ ɔ mekpɔ, agɛne meshwɛ ne atɛ aɲmɛ dɔ́. Alɔme melu, álérégɛ ɔ áɲgyá ne abɛ́ ɔ muú dembwólé. ¹⁸ Bɔ́ abi ápyɛ nesɔ abi ápoóge ntó atɛ abifɔ nnó ákéné né mmu nesɔ, ágɛne nyɛ galógálɔ dɔ́ ayi átánege mbaá unó bi ɛbwɔ́ ápyɛ́.

4

Dényéégɛ ɔ dejeé ne genwáge mme

¹ Ndé genó gepyɛ́ ne enyú déwámege, demmyɛ ne atɛ? Pó lé gétúgɛ mmwólé unó mme? Ubi ne ummyɛ ne enyú né matɔ́. ² Enyú dekelege mambɔ unó bi dela pɔ ne ubi, ɛfɛ́ mɔ́ ne dewane atɛ. Denyɛ́ manwaá, dégéné ɔ unó úbi enyu dekelege, nkaáwu ne démmýɛ, déwámege ne atɛ. Ne ula bi dɛlá bɔ unó bi dékélege úlú nnó, degíge ɔ Esɔwɔ nnó achýɛ́ enyú ubi. ³ Ndɔ́fɔ degíige Esɔwɔ nnó achýɛ́ enyú unó bimbɔ, achýégɛ ɔ néndé degíige ne uféré uboubɔ. Dekelege nnó achýégɛ enyú déchɔ né mmwólé unó mme nnó depyɛ nkane ɛjii enyú. ⁴ Enyú delu ɛké andée abi ákwéne malɔ. Dekaá nnó mbɔgɛ muú aké agboó ne unó mme yina alu muú mawámé Esɔwɔ wɔ? Yéndémuú ayi abɔ́ gejeé manyɛ́ dejeé ne unó mme, alu muú mawámé Esɔwɔ wáwálé. ⁵ Asá né mmu ɲwe Esɔwɔ nnó, “Esɔwɔ abɔ gejee ne mendɔ́ ɛwe ji afýɛ́ ɛsé ne menyammyɛ dɔ́.” Néndé alu ɛke menɔ ayi álá kelege nnó mendée wuú akwe ulɔ. Déférégɛ ɔ nnó genó ɛyina gelú detú. ⁶ Yémbɔ, Esɔwɔ apoóge ɛse dɔ́ wyé ndere ɲwe wuú ájó aké, “Esɔwɔ ashyaá yéndégenó ɛyigé bɔ́ abi ábwɛge mmyɛ ákelege mampyɛ, yémbɔ apoóge bɔ́ abi áshúlege mmyɛ ɛbwɔ́ mme.”

⁷ Gétú yina, lyaáge Esɔwɔ ábɛ mfwa nyú. Tenege ukólɔ ne danchɔmelɔ ne aboó nyɛ enyú. ⁸ Chwóge kwókwólé ne Esɔwɔ, mbɔgɛ dechwáge kwókwólé ne Esɔwɔ, ji ntó achwɔ kwókwólé ne enyú. Enyú bɔ́ abi dépyɛ́ gabo, férege amu né gabo yi enyú depyɛ́, enyú bɔ́ abi dedoó manaá dedoó mawéé, tenege meti éamá ne matɔ́ nyú mmu pópó. ⁹ Tége gabo ayi enyú depyɛ́, débɛ meshwɛ, désómégɛ, délilí mánse

áshúlégɛ. Démagé jwase jwane, somege lé somege. Debege ɔ ne metɔ́ megómégɔ, bégelɛ meshwɛmeshwɛ. ¹⁰ Shulégɛ mmyɛ enyú mme né mbɛ ushu Ata, depyɛgɛ mbɔ abwɛge nyɛ enyú ntó mfaá.

Déjɔ́gɛ ɔ depɔ debodebo ne atɛ aɲmɛ

¹¹ Aɲmɛ ba, déjɔ́gɛ ɔ depɔ debodebo ne atɛ. Mbɔgɛ muú ajɔ́gɛ mejɔ́ mebomebo ne ntɛ menɲɛ wuú, yɛ asɔge mpa wuú mbɔ, ɛbyennó ajɔge mbɔ atome ne ɛbɛ Esɔwɔ ne ajɔge mbɔ lé nnó ɛpófɔ cho mánssɔ mpa. Mbɔgɛ ajɔgɛ nnó ɛbɛ ɛpófɔ cho, ɛbyennó ji ábélege se ɛbɛ, ne asele gemɛ jii nnó apwɔ ɛbɛ Esɔwɔ. ¹² Elé Esɔwɔ mbií ne awyaá utó mánchýɛ́ bɔ́ ɛbɛ ne mámpa mpa bwɔ. Ji ntó ne awyaá utó mámpyɛ muú atané né unɔ́ mpa. Ji ntó ne awyaá utó manwá muú. Wɔ ɔferé nnó ɔlu waá ayi ótenege ójɔ́ge gabo mbaá menɲɛ wyɛ?

Lyaáge mmyɛ mebwɛge

¹³ Wúge, enyú bɔ́ abi déjɔ́ge nnó, “Waá fina, waá geyana deýɛ́ nyɛ gefɔ́gɛ melɔ ɛwe. Debelege éwu genógɛ ɲɲɛ, dekenɛ gese ne debɔ́ nyé nsa ɲka.” ¹⁴ Enyú déjɔ́ge mbɔ dekaá nnó geyána abɛ́ nnó? Genwáge nyú gébɛ́ nyɛ nnó? Genwáge nyú gélu ɛké gekógɛ dondo, ɛyi géchwáge géla wyágɛ mankaá. ¹⁵ Enyú débɔ́ manjɔ́ lé nnó, “Mbɔgɛ Esɔwɔ ajɔ́gɛ nnó denyɛ genwá, denyɛ nyɛ genwá dépyɛ yéndégenó.” ¹⁶ Ndere elúmbɔ, enyú dɛlú detéé wyɛ genwá ne nsá ɲka, debwɛge mmyɛ ne dewyaá nepá. Mmyɛ mebwɛge ɛyimɔ́ ɛlɔme ɔ́.

¹⁷ Tége nnó mbɔgɛ muú akaá genó gelógélɔ ɛyigé ji abɔ́ mampyɛ ne álá pyɛ́ géjí wɔ, apýɛ́ mbɔ élé gabo.

5

Afwa ɲka ágɛne nyɛ ɛfwyale

¹ Wúge enyú afwa ɲka, débɔ́ manlíli ne dekalege né gekpékpégɛ ɛfwyale ɛwé ɛchwɔ́ nyɛ eta nyú bíi ɔ́. ² Gejamege unó bi enyú déwyáa né mmu upú uchɔ́, ne ugbáge únyɛ́ mandéé nyú. ³ Nférékán achɔ́ mɛ ɲka nyú. Nférékán yimbɔ alere nnó, wyɛ nkane áchɔ́ ɲka nyú, mbɔntó ne menyammyɛ nyú áchɔ́ge ndere mewɛ ɛsɔ́

genó. Mme achwáó byé yémbó enyú denywerege wye manka nywerege né mmu upú nyú eké yé genó eyi géchwáó pyé enyú gépó. ⁴ Wúge magbo ayi b́óó abi ápyéé utóó né makóó nyú álilí gétúgé manka áyi enyú denyéé ebwó ne délá kélégé manchyéé. Éféé ne ebwó álilí áshúlege enyú ndo. Magbo ayi ebwó álilí gétúgé mbwe ayi ebwó ákyéé, akwóne matú Anyátá Éswáó. ⁵ Enyú denyéé genwá fá mme depye yéndégenó eyigé dékélege. Denyéé, dewéne, denéage eké mpó mabó eyi éla kaá nnó fina ne áwáne nyé éjí wó. ⁶ Enyú depye ámpané mpa áke b́óó abi álá pyé gabo wó ákwé mpa. Déwá b́óó abi álu cho né mbe ushu Éswáó yé mmye ádoré wó.

Kóge matóó degilé Ata Jisós

⁷ Gétú yina aḡḿé ba, ngarege enyú nnó dékógé matóó, dégilé kpaá te gébégé Ata Jisós Kras achwáó nye abané esé fa. Féregé ndere mempyé makóó ágilé mambo mbwé melóméló né mekóó wuú. Ajwólege ákoge metóó agilé manaá nnó ákwé, gébégé aké akwene ji agilé nnó mbwé áwé. ⁸ Wyé mbóntó ne enyú débóó mánkó metóó, dépwagé néndé, gébé eyigé Ata Jisós akérege nyé géla kwókwólé.

⁹ Ndere dégilé aḡḿé ba, dénmenégé f́ó humhum déshúlége ate ndo. Depyégé mbó debéé gyé gébégé Éswáó aké apane mpa nyú. Néndé gébé eyigé Jisós gekpékpége mempane mpa achwáó géla kwókwólé.

¹⁰ Aḡḿé ba, sége gekagé neke né b́óó ekpáv́é Éswáó, ebwó ágaré nyá mekomejóó né mabó Éswáó. Ágé gejamégé éfwyale yémbó ájwólé metóó kó. Kóge ntó matóó ndere ebwó ápyéé.

¹¹ Kaáge nnó esé dese ebwó ndere b́óó abi Éswáó ajéle ebwó, néndé ebwó átene ne eshye kpaá te kwyakwyá. Enyú debó dekaá ndere Job akogé nyá metóó gébégé depo détome ji. Ne ndere Éswáó ápyéé nnó ewuú éfwyale ekwyá ne galógáló. Wáwálé, Éswáó alome melu ne agene esé ako meshwe

¹² Aḡḿé ba, wúge mechó kpaá ewé me nkélege mangaré enyú. Yéndégébé muú ake akélege mánjóó genó ásé gébé ékagé akélé yé genó f́ó. Yé ébé élé mabó mfaánebuú yé ele mme. Akelégé yé genó f́ó cháchá. Mechó ébégé ewé ji ákámége ákámé “eh” ne ébégé ewé ji áshya, ashya

“ngba.” Mbógé muú apyégémbó, ábóó f́ó mpa ne Éswáó.

¹³ Mbógé muú nyú awyaá éfwyale ánemmye mbaá Éswáó nnó apoó ji. Mbógé muú nyú metóó égóó ji, ákwá makwa áféé Éswáó. ¹⁴ Mbógé muú nyú ameeé, ákú ákpákpá echomele b́óó Éswáó áchwó áné mmye mbaá Éswáó gétú ji. Aké anenemmye áwáá ji maweeé ne áne mmye né mabo Ata Jisós Kras nnó Éswáó ápyéé ji átoó. ¹⁵ Mbógé ánegémmye mbó, ne áfyégé metóó ne Éswáó, mmyemenene yimbó épye nye muú nemée yimbó átoó. Éswáó apye nyé menyammye wuú átoó. Mbógé ápyégé unó uboubo Éswáó ájige nye nte gabo wuú. ¹⁶ Gétú eyína nchyege enyú majyéé nnó mbógé muú nyú apye gyéé mbaá nte menímé, ashu eku né gabo ayi ji ápyéé eta wuú ne yéndémuú nyú anenemmye nnó Éswáó ápyéé enyú détoó mbaá mameé nyú. Ne enyú débó mánkaá nnó mbógé muú atenégé cho né mbe ushu Éswáó, mmyemenene jií echyá ne ewyaá utó mampye Éswáó apye yénde gekpékpége genó eyigé agi ji. ¹⁷ Tége Elija. Abó alu mekwaá wyé ndere esé. Ane nyá mmye mbaá Éswáó ne metóó wuú meko nnó Éswáó ágbaré manaá. Éswáó agbaré nyá manaá né gebagé mewaá eyimbó. Mekwéé ákwe kpaá te né aḡme aléé ne geba yé enka manaá échyé mme né gebagé mewaá Isréli wó. ¹⁸ Ébélégé, ama anémmye ne Éswáó ató manaá matané mfaá makwé jegé jegé. Mme ala nywanywa ne unó úló mánwéné.

¹⁹ Aḡḿé ba, mbógé muú nyú anogé mewaá alyágé meti ewé wáwálé ne muú f́ó apoógé ji akérege wye, gé mechó melóméló mbó. ²⁰ Kaáge nnó, yéndémuú nyú ayi ájáme muú ayi ápyéé gabo nnó alyáá gabo ákéré meso mbaá Éswáó, ebyennó aferé ji né negbo. Apye ntó nnó Éswáó ájinte gejamégé gabo wuú.

Nwε mβε ayi Pita ásamé

Matame

¹ Me Pita, ηγβά Jisós Kras ne nsame ηwε yina. Ntome ji ετα nyú bós abi Εσωω ajyaá, enyú delú ndere ankéé fa mme. Enyú abi délaá tyatya déjwlege né mme Rom né gebagé mewaá Póntus, Galasiya, Kapadosia, Eya ne abi ajwlege né Betinya. ² Εσωω ajya enyú nnó débε baá bií wye ndere ji abós me mβε aféré nnó ebéé mbó. Εσωω apyembó, ne Mendoó wuú epye enyú delu bós ukpea nnó enyú dewúge ne Jisós Kras. Manoó mií mámégé enyú mmye, máshwónégé enyú nnó débé pópó. Me nnenemmye nnó Εσωω aléré enyú galógáló ne nesó gejamé gejamé. *

Efwyale epye nnó dégilé mambó gerwá eyigé déneré metós wyeé

³ Detame Εσωω, ji alu Εσωω ne Nte Ata sé Jisós Kras. Gétúgé gejamégé galógáló ayi ji alerege esé, ábyé esé mambye ayi meke. Ne nana esé dégilé ne matós se mako nnó te ndere ji apyéé Jisós Kras akwilé né negbo, meso gébé ji achyege nye sé yéndé genó eyigé ji ányéméno nnó achyege esé. ⁴ Genó eyigé fó eyigé esé dema nere matós wyeé gelú nnó, ji Εσωω achyege nye eyigé sé gefwa. Ne gefwa eyigémbo, géchógé fó, gepó ne deba ne gegboó fó manaá. Εσωω ábelé geji chánéné né mfaánebuú gétúgé enyú. ⁵ Enyú défyéé wye metós ne Εσωω, getu eyigémbo ne ji ábáme enyú né utó bií kpaá te ji achyege nye enyú yéndégenó eyigé ji ákwyéé me ábele agile nnó achyege bós bií abi ji áfere ebwó né efwyale gabo né bií bi kwyakwya.

⁶ Né getú eyigémbo, bεge wyeé ne nechóchó, yé lé débée nye ne mesome né mboó gébé gétúgé mmuaméno ayi achwós nye eta nyú matimati. ⁷ Mmuaméno yina, alú lé nnó afwore mbógé enyú défyéé metós ne Εσωω wáwálé. Gegé, yé gesege mabo

eyigé ákuú nnó gul, genó eyi gekágé chós, áfyéé lé ji né mewε ne afwore mbógé alóme. Mbóntó ne metós ewé enyú défyéé ne Εσωω elú melóméló epwó gul ne abó mamfwore ewú. Afworege metós ewé enyú défyéé ne Εσωω, agegé nnó etene chánéné Εσωω afεge nye enyú, débε nye ne ηgó ne enógé né bií bi Jisós Kras alerege nye mmye. ⁸ Enyú dégbóo ne Jisós, yé lé enyú dela delú dange ji. Ne nana ayi enyú déla dégene ji, défyéé wyeé metós ne ji. Ewéna epyennó enyú débée ne gekpekpégé nechóchó eniné muú alá akágé garé fó. ⁹ Enyú déwyaá gefógé nechóchó enina gétúgé Εσωω áfere enyu né efwyale gabo ewena, ewe elú genó eyi gépyéé enyú défyéé metós ne ji nnó debó.

¹⁰ Bós ekpave Εσωω abó me mβε, agaré galógáló ayi Εσωω ákwyéé me ábelé eta nyú. Ne ákele chánéné nnó ákaá mechó ewéna ewe etome ndere Εσωω áferege bós né efwyale gabo. ¹¹ Mendoó Kras ewé elú bós ekpávε Εσωω né mmye ebó mβε egaré ebwó gefógé efwyale ewé Kras agene nye ne ηgó ayi ji abós nye gébégé efwyale ewéna ebyege. Ne ebwó ammye nnó akaá gébé eyigé unó bina upyéé nye ne gefoge muú ayi unó bina upye nye ne ji. ¹² Εσωω apye bós ekpávε Εσωω bina akaá nnó utós bina ebwó ápyéé fó né galógáló ebwó ambós, ápyéé lé né galógáló nyú. Unó bi ebwó ágaré, élé wye ubi ne ágare abya melóméló eta enyú. Ne élé Mendoó Ukpea ewé Εσωω atóme etané né mfaánebuú ne echyéé ebwó utó ágare unó bina. Wye lé unó bina ntó ne makiénné Εσωω ákelege nnó áge ndere upyéé.

Bεge bós ukpea

¹³ Ndere elúmbó, kpomege mmye mampyege genó eyigé Εσωω ákelege. Gbarege mmye nyú chánéné né yéndé meti ne nerege wye matós nyú mako né galógáló ayi Εσωω achyege nye enyú né bií bi Jisós Kras achwós leré nye mmye. ¹⁴ Wuúgé wye ne Nte nyú Εσωω, ne lyaágé ubobo unó bi ujigé enyú matós, ebi enyú debó dépyéé nya gébégé enyú debó delu dankaa Εσωω. ¹⁵ Εσωω muú akuú enyú nnó debε bós bií, alú muú ukpea, wyembó ntó ne enyú debós

* **1:2** Elú wáwálé nnó: Né gébé eyigé Εσωω ágbárege menomenyéé ne bós Isrēli, Mosis ase manoó menya ayi awáné abós mβε améé né geluoge upε ne améé bós né mmye nnó ábε pópó. (Ge Εσο. 24:8)

mambε bɔɔ ukpea né gepóge nyú geko. ¹⁶Néndé ása né mmu ηwe Εσωω nnó, Εσωω aké, “Bεge bɔɔ ukpea me mbɔɔ nlú muú ukpea.”

¹⁷Εσωω muú deke dénemmye dékuú ji nnó Nte ese, ji alú muú ayi apane mpa bɔɔ ako. Ji apane mpa ndere yéndemuú apye unó, alerege fɔ angya. Ndere elúmbɔ, chyεge wye ji enógé né efɔ metɔɔ ndere débelege genwágé nyú geko fa mme eké anké. ¹⁸Enyú dékaá nnó gébége Εσωω anamé gemεge nyú, detané né gebyankwógé gepɔ eyigé ukwene ante nyú álere enyú, ase fɔ genó eyi géchóge ndere ηka ne ana enyú wó. ¹⁹Ase lé gechachage manoó Kras, ne aname gemεge nyú. Kras alu eké egɔηme ewé elá epófɔ gechúchúle, ne gebá né mmye. ²⁰Εσωω abɔ mé mbe, ajya Jisɔs gemεge nnó ji akwyé mme yina. Ne ji apye Jisɔs achwɔ fa mme né kwyakwya gébé eyigé na, nnó áge ji né galógáló nyú. ²¹Ne elé gétúgé genó eyigé Kras yina apye ne enyú défyéé metɔɔ ne Εσωω. Εσωω apye Jisɔs akwilé né negbo, abelé ji né melú enógé. Getú eyigémbɔ, ne enyú dénere metɔɔ ne Εσωω, ne dékaá chanéné nnó ápyéé nye yéndegenó eyigé ji ájɔɔ.

²²Enyú débɔ gejeé eyigé wáwálé ne ate nana néndé déwú ne genó eyi gelu wáwálé. Ndere elúmbɔ, bágé gejeé gbene ne ate ne matɔɔ nyú mako. ²³Elé mekomejɔɔ Εσωω ayi alu te kwyakwya, álá akwɔrege ne Εσωω aselé ábyené enyú mambye yi meke. Ndere epyεmbɔ, enyú dela baá Nte ayi álá gboó fɔ, epófɔ ayi agboó. ²⁴Asa né mmu ηwe Εσωω nnó, “Bɔɔ ako alú eké byaá mewaá. Ne genwá eyigé εbwɔ ányéé gebɔ gelú eké ukoó bya unɔɔ. Byaá mewaá uwanεsegé, ukoó bwɔ ude ukwe mme. ²⁵Yémbɔ meko mejɔɔ Εσωω alu te kwyakwya.” Ne meko yimbɔ elé abya melóméló ayi ágare enyú.

2

Ntaá eniné Εσωω ajyaá nelú nelónéló eta nyú abi délu bɔɔ ukpea

¹Ne te mbaá Εσωω ábyené enyú mambye yi meke, lyaáge yéndé gefógé gabo. Débyógé fɔ gebyɔ, débwɔlege fɔ démbwólé, défyεge fɔ ame né unó bɔɔ, ne déjógé fɔ mejɔɔ mebo ne ate. ²Enyú delu baá

ake, shyaáge lé manyú nembε nelónéló eniné mendoó echyεge. Nembε eniné mbɔ, elé menyéé ayi mendoó ayi apyéé nnó enyú déwéné né depɔré Εσωω kpaá te dékwanεge mambɔ unó bi ji áferé nyú né εfwyale gabo nnó débɔ. ³Pyεgé wyεmbɔ, néndé enyú ambɔɔ défwɔré me dége nnó, Ata aló melu.

⁴Chwógé mbaá Ata, ji alú eké ntaá eniné nelu nebe. Akwaá abɔ áshya ji nnó alóme fɔ, yémbɔ Εσωω ajya ji néndé, age nnó ji alu melóméló. ⁵Enyú ntó delú eké mataá ayi alú abε, Εσωω aselé enyú mantene εcha upε wuú né mendoó, nnó enyú debé ampyε upε ukpea abi achyéé gemεge εbwɔ mampyε upε εbi ukwané Εσωω metɔɔ gétúgé genó eyigé Jisɔs Kras apyéé. ⁶Mbɔ ne elú, néndé asa né mmu ηwe Εσωω nnó Εσωω aké, “Gεgé me mbele ntaá né melɔ Sayɔn, ntaá eniné na ne negbarege ekwɔɔ gepú. Me njya néní nelú nelónéló. Ne yéndemuú ayi áfyéé metɔɔ ne ji, abɔɔ fɔ mekpo unɔɔ.”

⁷Ne enyú abi défyéé metɔɔ ne ji, ntaá eniné na nelu nelónéló eta nyú yémbɔ né mbaá bɔɔ abi álá áfyéé fɔ metɔɔ ne ji wó, alu eta bwɔ eké, “Ntaá eniné ántené upú áshyaá nnó nelómé, wye lé néní ne nelaá ntaá eniné ne gbare ekwɔ gepú.” ⁸Asa ntó nnó, “Ji alú ntaá eniné bɔɔ ákpárege wye ne εtarave ewé epyéé bɔɔ akwene mfaá.” Bɔɔ ákpáre wyeé néndé εbwɔ áshya manwú mekomejɔɔ Εσωω. Ne genó eyigé εbwɔ ápyéé gelú wye ndere Εσωω ákwyε ábelé nnó epyε ne εbwɔ.

⁹Yémbɔ enyú delú bɔɔ ntoó eniné Εσωω ajyaá, enyú delú ampyéé upε abi apyéé upε mfwa. Enyú bɔɔ ntoné Εσωω enyú delú bɔɔ Εσωω. Εσωω ajya enyú nnó dégarege bɔɔ né ukpekpe unó bi ji apyéé. Elé ji ne aferé enyú né mmu gemuá ne dékpene né gekpekpegé gengbɔ jíi. ¹⁰Mbe mbe enyú dépɔ yé bɔɔ fɔ yémbɔ nana enyú delú. Mbe mbe Εσωω agene fɔ enyú meshwe, yémbɔ nana agene.

Nogé ákpakpa melɔ

¹¹Anme ba abi gejií, enyú delú bɔɔ abi dékoóge fa mme koóge delú anké. Me nene enyú mmye nnó délyaá ubobo unó bi menyammye ákelege εbi bɔɔ ágboó mampyεge. Unó bina ne ummyéé amu ne

mandoó nyú. ¹² Bege ne gepo gelógéló ne bós abi alá pó fō bós Jus nnó, yé ebwó aké ashulege enyú ndo nnó dépyéé gabo agene unó ulóuló ebi enyú dépyéé. Deké dépyéé mbó, né bíí bi Eṣṱwá áchwáó gē bós, ebwó afegé nye ji gétúgē galógáló ayi enyú dépyéé.

¹³ Shulegé mmye nyú mme déwúgē ne ákpakpa ako abi ápelé enyú, déké dépyéé mbó dénógē Eṣṱwá ne mfwa meló ndere muú ayi abós meló meko. Deké dépyéé mbó dénógē Eṣṱwá. ¹⁴ Yé ebe elé bō gōmena, wúgē ntó ne ebwó néndé muú kpaá meló ne atome ebwó nnó áchwá afyēge bós abi apyēé gabo né ubale ne nnó afegē bós abi apyēé galógáló. ¹⁵ Pyégē wyembó, nnó dégbēge mano unkekene bós, abi ajógē mejó éwé ebwó alá ákágē fō ula. Gegé galógáló ayi Eṣṱwá akēlege nnó dépyēge mbó. ¹⁶ Bege ndere bós abi aláá mmyemmye bwó. Ne ékágē dénmage amu dépyēge gabo gétúgē délaá mmyemmye nyú. Yémbó bégē lé ndere baá défwē Eṣṱwá. ¹⁷ Chyégē enógē mbaá bós ako. Bógē gejeé ne ate bós Eṣṱwá. Bege ne efō Eṣṱwá, dénógē mfwa meló.

¹⁸ Enyú baá défwé, shulege mmye nyú mme, déwúgē ne bós abi abós enyú ne enógē. Pyégē wyembó ne bós abi asele depō pere alóme melu ne enyú chóncho ne, abi ábálege mmye mampye utó ne ebwó. ¹⁹ Muú aké atēé Eṣṱwá ne akóge metó ndere bós áchyége ji efwyale detú, metó egó Eṣṱwá ne ji. ²⁰ Muú abó fō nsa mbógē akogé metó né matule ayi átulege ji gétúgē ji apyēé gyéé, yémbó muú apyégē genó eyigé gelú cho ne bós ápyége ji aké áwuú ubalé ákogé metó, Eṣṱwá afége ji.

²¹ Gegé ula bi Eṣṱwá akuú enyú mbó. Ne mbántó ne Kras agene efwyale gétúgē enyú ne alere enyú ntó ndere debós mangene efwyale ndere ji. ²² Asá né mmu ḡwe Eṣṱwá nnó, “Kras apye yé gabo fō wó ne, yé gebyó Ji abyó wó.” ²³ Yé gébége ajuú ji mashye né mmye ji ashúú ebwó meko wó. Ne yé gébége apye ji agene efwyale ji achare fō yé nnó ashuge ebwó wó. Yémbó achye lé gemē jii mbaá Eṣṱwá muú apané mpa chánéné. ²⁴ Kras jimbo akpa gabo ese né menyammye wuú né mfaá gekwa. Ji apyembó nnó esé debe éké bós abi ágboó ályaá gabo, ama ápee

ákpene né genwá eyi gelu cho né mbe ushu Eṣṱwá. Ne upa ebi afyēé ji mmye upye esé détoó. ²⁵ Enyú debó dekene tametame éké magōme yémbó, nana dekere dékwálege membamé magōme muú ábáme mandoó nyú.

3

Majyé mbaá ándée ne áno

¹ Wyembó ntó ne enyú andée áno debós mampyege. Shulegé mmye enyú mme déwúgē ne áno nyú. Yé lé ebwó abifó alá kelégē mánwúgē abya melóméló, déké dépyembó yé enyú dela dékpea fō ebwó wó, akágē kwórē mató bwó akame ne Eṣṱwá gétúgē gepōge nyú, ² ndere ágene enyú dénógē Eṣṱwá ne ndere genwáge nyú gela pó ne deba. ³ Ekágē ebwó ágene nnó enyú deló uló gétúgē unó ulóuló ebi enyú défyéé né mmye ndere gefó eyige dékwýege manjwe álóme, mboó unó eyi ejame ḡka, yé ebé lé mandée malómáló ayi defyēé. ⁴ Uló nyú ubó matané lé né gepo gelógéló eyigé enyú dewyaá. Gefōge uló bina utanege né mmu metó. Ubi ukwó fō ukoó ne upyēé muú abéé nyameé ne alóme melu. Gé gefōge uló ebi ulóme né mbe ushu Eṣṱwá dós na. ⁵ Gefōgé uló bina ne andée abi alú nya bós ukpea ánerēge metó ne Eṣṱwá áwyaá. Ne áwuú ne ánoó bwó. ⁶ Mbántó ne Sara alu nya. Ji áwuú nya ne menó wuú Abraham ne akuú ji nnó, “Ata wa.” Enyú débēé baá Sara mbógē deké dépye genó eyigé gelú cho ne dela pó fō ne efō metó.

⁷ Wyembó ntó ne enyú áno, débó mampyégē. Bege ne gepó gelógéló ne andée nyú, dénógē ebwó néndé ebwó apó fō ne eshye éké enyú. Tégē nnó andée ntó áchónēge nye ne enyú manyé genwá eyi gélágē byé, eyigé Eṣṱwá achyégē nye enyú ako gétúgē uló melu bíí. Deké dépyéé mbó Eṣṱwá áwuú mmyemenene nyú.

Majye mbaá bós Eṣṱwá ndere ábós mambē ne bós abi alá ákágē Eṣṱwá

⁸ Ne kwaykwaya genó alú nnó enyú ako, bēge ne metó ema ne ate, dégene ate meshwe, dégbógē ne ate, délerege uló melu ne ate ne shulege mmye nyú mme. ⁹ Muú apyégē enyú gabo, deshúgē fō. Muú

ashyεge enyú deshugé f3. Nege elé mmye nnó Esow3 ajé ji néndé ge genó eyigé Esow3 akuú enyú mb3 nnó meso gébé Esow3 ajé ntó enyú. ¹⁰ Pyégé wyemb3 néndé asa né mmu ηwe Esow3 nnó, “Mb3gé muú aké akelege manye genwá gbene, anye neki ab3 mangbare nenome nií, aj3gé f3 gabo, aby3gé f3 geby3, ¹¹ alyaá gep3 gebogebo, abε lé ne gep3 gel3gél3 ne ammye mambε nes3 ne atε bó. ¹² Néndé Ata agené b33 abi álú cho ne awuú mmyemenεne εbw3. Yémb3 ji abi ushu bií mbaá b33 abi apye gabo.”

¹³ Mb3gé enyú dékpane gechyé mampyεge unó ul3úl3 bina, yé muú f3 ayi apyéé enyú gabo ap3. ¹⁴ Ne yé εbélé nnó degene εfwyale gétúgé dépyéé genó eyi gelú cho, Esow3 ajéle enyú. Déf3gé f3 b33 abi ammyéé amu ne enyú, ne dekamege f3 afye enyú εf3 met33. ¹⁵ Yémb3, né mmu mat33 nyú, nógé Kras ndere Ata ne kpomege mmye yéndégébé manshuú meko mbaá yéndémuú ayi akelege nnó enyú degare ula bi enyú déneré met33 ne Kras. Shuge ji meko pere ne énogé ¹⁶ Ne yéndégébé, pyégé unó bi mat33 nyú agarege enyú nnó ulú cho, nnó b33 aké aj3gé gabo ne enyú ágegé gep3 gel3gél3 eyigé enyú b33 Kras déwya, mekp3 un33 εgbare εbw3. ¹⁷ Néndé εl3 nnó enyú dégene εfwyale gétúgé gal3gál3 ayi enyú dépyéé mb3gé nnó mb3 ne Esow3 akelege, εpw3 nnó dégene εfwyale gétúgé gabo ayi enyú dépyéé. ¹⁸ Mb3ntó ne Kras agene εfwyale agbo3 gétúgé gabo sé. Ji agbo dama ne ámage gbo sé. Ji alu muú mel3mél3 yémb3 agbo gétúgé b33 abo, nnó, apye εsé dekere meso mbaá Esow3. B33 áwá ji agbo né menyammye, yémb3 Esow3 apye mendo3 wuú εlú mebe. ¹⁹ Elé né Mendo3 wuú ewena ne ji ajye né mbaá ayi mando3 áwu b33 abi álú né gepúge den3 agaré abya mel3mél3. * ²⁰ Mandó3 yina elé ayi b33 abi ab3 álá wuú nya ne Esow3 gébégé Nowa áchomé ékpe w3. Gébégé Nowa achome ékpe, Esow3 ako met33 agile nnó εbw3 alyaá gabo, yémb3 wyε elé mbeé bó aneé ne apome negbone ηgbannyi. ²¹ Ngbannyi

yimb3, alú éké manaá Esow3 ami áwyaá enyú, nana Esow3 aferege enyú né gabo. Manaá Esow3 ami áwyaá mb3 ese, map3 f3 nnó mafere εsé deba né mmye. Malu lé genó eyigé εsé désele dékpane Esow3 geka nnó áshw3ne mat33 sé débε póp3. Manaá mina ne mapyéé nnó Esow3 áferé enyú né εfwyale gabo gétúgé Jis3s Kras akwilé né negbo. ²² Ji akwilege né negbo afε né mfaánebuú, ajw3le né εgbε εbw3nyé Esow3. Ji ne ab33 makiénné Esow3 ako chónchó ne mando3 ayi f3 ako ayi áwyaá uf33 uto choncho ne ákwaá áwuú lé ne Ji.

4

Muú aké akwalege Kras genwá jil gekw3rege

¹ Dékaá nnó Kras age εfwyale né menyammye, ndere εlúmb3, enyú ntó bege ne gef3gé met33 ewé ji ab3 awya, dekpome mmye mangé ntó εfwyale ndere ji agene. Néndé muú aké agene εfwyale ji alyage gabo. ² Mb3gé ji apyége mb3 ndere abεlege fa mme apyéé sé un33 bi ug33 akwaá met33, apyéé lé εbi Esow3 akelege. ³ Enyú déch33 nya gébé d33 mampye un33 bi b33 abi álá p3 b33 Jus ápyéé. Gébé eyigé enyú dech33 mb3 gékwáné. Enyú deb3 déwyaá geboboge genwá, mmw3lé mámpyége ubobo un33, déjyéé mapaá, denyuú mm33 mapyεne enyú, dékwene éké manya, ne deb3 den3gé al33 uka, un33 bi Esow3 ashyaá nnó muú apyége f3. ⁴ Ne b33 abi álá kágé Esow3 álá ne demby3 ndere enyú dela dechome sé mbwa ne εbw3 né uboubo un33 bi εbw3 ápyéé. Getú eyigémb3, aj3gé mej33 mebomebo ne enyú. ⁵ Yémb3 εbw3 áténege nyε né mbe ushu Esow3, muú ákpomé mmye mampa mpa b33 ako, abi ágbo3 ne abi álú abε, agaré ndere εbw3 ápye ne genwáge εbw3 fa mme. ⁶ Ge ula bí áb3 agare abya mel3mél3 yé mbaá b33 abi ágbo3 mb3. Esow3 as3 me mpa bw3 nnó ágbo ndere yéndémuú ágbo3 fa mme. Agaré ntó εbw3 abya mel3mél3 yina nnó yé lé εbw3 ágbo3 né menyammye, mando3 bw3 áb3 genwáge éké Esow3.

* **3:19** Elú wáwálé nnó: B33 abif3 áferé nnó mando3 yina átene mbaá makiénné Esow3 ayi ályaá malu ut33 bw3, εla εp3 mb3 w3 elé ayi al33 nchyε, εp3f3 ayi b33. Ne mej33 b33 Grek gechuú eyigé na gekáge tene mbaá mando3 b33 abi ágbo3 me, al33 nchyε, yé al33.

Yéndémuú agbaré echye ewé Esòwò achye ji chánéné

⁷ Gébé eyigé yéndégenó fa mme gebyéé, géla kwókwólé. Getú eyigémbò gbarege mmye nyú débè peé nnó dékpome mmye manenemmye chánéné. ⁸ Ne menò genó ayi nkelege nnó enyú dépye alú nnó, bage gejeé ne atè aṣṣe néndé gejeé gekwerege gabo gejamegejame. ⁹ Atè aṣṣe áchwógé né upú nyú, negé ebwó, déjógé fò nnó mechò ewé ewuú dǎó. ¹⁰ Esòwò awyaá ufóó ufóó echye, ne achyegé yéndémuú sé gefógé echye ewuú nnó agbaré chánéné. Ne ndere bǎó abi ágbárege echye ewé Esòwò achyéé ebwó chánéné yéndémuú nyú ase gefógé echye ewuú ewémbò apoógé atè aṣṣe abifó. ¹¹ Yéndémuú ayi agarege mekomejǎó Esòwò, agarege lé mekomejǎó ayi atane mbaá Esòwò. Yéndémuú ayi apye genó eyi gepoge atè aṣṣe, apyegé ne utó bi Esòwò achyegé ji nnó bǎó áchyegé Esòwò ngò né yéndégenó eyi dépyéé gétúgé genó eyi Jisàs Kras apyéé. Ngò ne utó ube ne ji tē kwyakwya ne kwyakwya Amen.

Gegé efwyale ndere bǎó Esòwò

¹² Aṣṣe ba, abi gejeé, débégé fò ne dembyò gétúgé efwyale mesómesó ewé enyú dégené. Ewú echwǎó mbò lé nnó efwǎre matǎó enyú. Déferégé fò nnó lé genó eyi gela gebǎó fò mampye wó. ¹³ Bege lé ne nechóchó nnó enyú ntó dégene efwyale wye ndere Kras agené nnó débè ne nechóchó dǎó gébégé Kras akerege fa ne mme manléré uto bií ebi upwǎó amu. ¹⁴ Bǎó aké ajógé depò debo ne enyú gétúgé enyú delu ankwǎle Jisàs Kras, bage lé ne metǎó megómego néndé ewémbò elere nnó Mendoó Esòwò ewé epwǎó amu elú ne enyú. ¹⁵ Yémbò ekágé muú nyú agene efwyale gétúgé awane bǎó, yé nnó alú menjǎó, yé nnó apye depò debodebo ne yé nnó akpene né depò etí dela pǎ fò etií. ¹⁶ Mbógé muú nyú aké agene efwyale gétúgé alu menkwǎle Kras, ekágé abe ne mekpó unǎó. Atamege lé Esòwò gétúgé bǎó akuú ji nnó, “Muú Kras.”

¹⁷ Néndé gébé gekwǎne eyigé Esòwò apane mpa. Mpa yina alǎó ne bǎó ula gepu bií. Ne mbógé nnó Esòwò alǎó mpa ne esé, ebyennó ebálege nye mmye ne bǎó abi álá wuú fò abya melóméló ayi atané mbaá

Esòwò. ¹⁸ Wye ndere ásámé né muú ḡwe Esòwò nnó, “Mbógé nnó epófó kókógé nnó bǎó abi álú cho né mbe ushu Esòwò átane né efwyale gabo, ebéé mbò nye nnó ne bǎó abi álá kelegé manwú mekomejǎó Esòwò ne bǎó abi ápyéé gabo?” ¹⁹ Ne getú eyigémbò, bǎó abi ágene efwyale ndere Esòwò ajǎó nnó ebe ájye wye mbe mampyegé galógáló ne atè. Wye né meti ewémbò, áchyegé gemege ebwó mbaá Esòwò muú akwye ebwó. Ji anyégémeno mampye genó, apyéé geji.

5

Majyé mbaá ákpakpa melò ne njeé usa né echomele bǎó Esòwò

¹ Nkelege manchye enyú majyéé ndere ákpakpa ábéé né echomele bǎó Esòwò. Me nlú nte muú kpaá ndere enyú ne muú ayi akpane amé agene ndere Kras agené efwyale agboó. Me ntó nlú muú ama ayi Esòwò achyegé nye ji utó Kras, ebi ji apye nye bǎó áge. ² Pége bǎó abi Esòwò áfyéé enyú né amú chánéné. Ebwó alú eké magṣṣe Esòwò. Dépegé fò ebwó ndere bǎó abi ákpeage ebwó kpeage. Pége ebwó ndere bǎó abi awyaá metǎó mampye utǎó bwó. Dépyegé fò ndere bǎó abi awyaá mmwǎlé mamboge nsa. Pége lé ndere bǎó abi abǎó gejií mampye utǎó ebwó. ³ Dénmerégé fò bǎó abi Esòwò áfyéé né amu nyú mekpó mme. Lerege lé ebwó gepò eyigé ebwó ákage mankwǎle. ⁴ Déke depyembò, gébégé Kras muú alú eké mfwa ámbamé magṣṣe achwǎge, apyéé nye débò ngò ndere nsa ne ngò yina agboó fò gelu.

⁵ Enyú njeé usa ne ansò andeé, wye mbò ntó ne ebǎó mambé ne enyú. Nógé ákpakpa nyú né machomele bǎó Esòwò ne shulege mmye nyú mme mbaá atè aṣṣe. Pyégé gepò eyigé na geba enyú mmye yéndégébé néndé asá né mmu ḡwe Esòwò nnó, “Esòwò áshyá yéndégenó eyigé bǎó abi ábwége mmye ákelege mampye yémbò, alerege galógáló wuú mbaá bǎó abi ashulege mmye ebwó mme.” ⁶ Ndere elúmbò, shulege mmye nyú mme né mbe ushu Esòwò muú awyaá utó bi upwǎó amu, nnó gébé jií gekwǎnege abwéé enyú dékwò ngò. ⁷ Yéndégenó eyi gechyegé enyú efwyale fyegé geji né amu Esòwò néndé, ji atéé enyú yéndégébé.

⁸ Gbarege mmye nyú chánéné, dekpome mmye. Danchomeló muú mawame enyú, akene mbó agyage meno fuú eké genyanya eyi geweége, akélege muú ayi ji anyeé. ⁹ Tenege ukó ne ji, fyége wye lé metó ne Esowó dépérégé uka mme. Kaáge nnó élé wye géfógé efwyale ewéna ne aḡme nyú né mme meko ágéne. ¹⁰ Efwyale ewé enyú dégene nye ebé lé né mboó gébé ne efwyale ewémbó ebyegé Esowó jimbó apyeé enyú dékere né amú enyú déténe ne apyeé enyú débó eshye. Ne ji Esowó muú alerege bó galógáló matimati ne akuú enyú nnó dechome mmye ne Kras nnó debó ḡḡ wuú ayi alá abyéé fó. ¹¹ Uto uko úlú ne ji te kwyakwya ne kwyakwya. Amen.

Kwyakwya matame

¹² Menḡme se Silas ne apoó me nsamé maá mboó ḡwe yina. Ji alú muú ayi nḡere metó ne ji. Nsá enyú ukeke unó bina nnó nfyéé enyú eshye ne nnó ngare enyú nnó unó bimbo ne úlú galógáló Esowó ayi wáwálé. Tenege ne eshye né unó bina.

¹³ Bó echomele Esowó né Babilon abi Esowó ajya ntó, aló enyú matame. Makos maá wa né egbe ewé Esowó aló ntó enyú matame. ¹⁴ Támegege ate aḡme ne gejeé ndere bó Esowó. Nḡenemmye nnó nesó né Esowó nebe ne enyú ako abi dechome mmye ne Kras.

N̄wε ayi agbée n̄wε épεά eyi Pita ásamé

Matame

¹ Me Simun Pita, maá defwε Jis̄s Kras ne nsame n̄wε yina. Me nlu ntó n̄gbá wuú.

Nsame n̄wε yina eta b̄óó abi ágene meti áfyéé met̄ó ne Ēs̄w̄a wyε ndere esé.

Elé gétúgε Ēs̄w̄a ne Mempoó esé Jis̄s Kras apyεé genó eyi gelú cho ne enyú ntó dégene meti défyéé met̄ó ne Ēs̄w̄a. Ne genó eyi gelú né mmu met̄ó ewéna ewé esé ako défyéé ne Ēs̄w̄a gel̄ó kpaá gepw̄a amu.

² N̄n̄emmye nnó Ēs̄w̄a alere enyú galógáló gejamégejamé ne nnó apyε enyú débε ne nes̄o d̄óó ndere dekage ji chánéné, ji ne Jis̄s Kras Ata ese.

Bége ne gep̄o eyi gelerege nnó Ēs̄w̄a akú ne ajya enyú

³ Uto bií, nkane Ēs̄w̄a, upyε esé déb̄óó unó uko bi déb̄óó mambε ne ubi, nnó débε débelege gep̄ogé sé eké eyigé Ēs̄w̄a. Esé déb̄óó unó bina ndere dékagé ji muú akuú esé nnó deb̄óó ntó n̄ḡo ne galógáló ayi ji awyaá. ⁴ Elé né meti ewéna ne Ēs̄w̄a achyεé esé unó ul̄óúl̄ó ebi upw̄óó amu ebi ji ányémeno nnó achyεge, apyε esé debo délyáá mmwólé unó mme ebi uch̄óó gep̄oge b̄óó, deb̄o ntó gef̄ogé gep̄o eyigé ji awyaá nkane Ēs̄w̄a.

⁵ Gétúgε unó bina uko ebi Ēs̄w̄a apyε eta ese, mmyεge ne eshyε débεé ne gep̄o gelógél̄ó ndere enyú défyéé met̄ó ne Ēs̄w̄a. Ndere débεé ne gep̄o gelógél̄ó, kaáge Ēs̄w̄a, ⁶ ndere dékage Ēs̄w̄a, bεge ne mmyε megbarege, ndere débεé ne mmyε megbarege, bεge ne met̄ó mekoge, ndere débεé ne met̄ó mekoge, bεge ne gep̄oge Ēs̄w̄a. ⁷ Ndere débεé ne gep̄o eyigé Ēs̄w̄a akεlege, b̄oge gejeé ne ate ān̄me, ndere déb̄óó gejeé ne ate ān̄me b̄oge gejeé ne b̄óó ako. ⁸ Gε uf̄óó unó bi enyú déb̄óó mampyεgé na, mb̄ogé déké dépyéé ubi gejamegejame, dékagé nyε Ata sé Jis̄s Kras né gef̄óó eyi gepyεé enyú dépyéé unó ul̄óúl̄ó ne unó bi utanegé meti. ⁹ Ne muú ayi álá pyéé f̄ó unó bina, alú eké muú ayi amε atanege ji, yε eké

muú amε nónómé, ne ajií mε n̄tε nnó Ēs̄w̄a ab̄o ashw̄ane mε ukwenegé gabo ayi ji ab̄o apyε.

¹⁰ Ndere elúmb̄o, ān̄me ba, kpagé gechyéé d̄óó mampyεge genó eyi gelerege nnó Ēs̄w̄a akuú enyú ne ajya enyú nnó debε b̄óó bií wáwálé. Deké dépyεmb̄o, dékwené f̄ó né gabo. ¹¹ Ne Ēs̄w̄a asele nyε enyú amu apeá nnó dékpε né gefwa eyigé Ata sé Jis̄s Kras Mewené gemége sé ágbárege tε kwyakwya ne kwyakwya.

¹² Ndere elúmb̄o, me nkaá nnó enyú dékaá mε unó bina, ne détene ne eshyε né wáwálé ayi enyú déwyaá, yémb̄o me nkεlege nnó mma ntege enyú ubi yéndégébé. ¹³ Me mfere nnó elú galógáló nnó téé ndere me nlú mebe, mfyéé enyú eshyε detege unó bina. ¹⁴ Néndé Ata sé Jis̄s Kras apyεé me nkaá chánéné nnó elá gachyεé ngbo. ¹⁵ Ne mmyéé ntó ne eshyε mampyε nnó gébégé me nlyagé mme yiná enyú detege wyε unó bina.

Pita jimb̄óó akpa amε age n̄ḡo ayi Jis̄s awyaá

¹⁶ Gébégé esé dégaré enyú gekpekpe utó bi Ata se Jis̄s Kras áleré ne manchw̄óó ayi ji amagé chw̄ó nyε, dese f̄ó b̄o abya abi b̄óó akwyεgé ágarégé ne dégaré enyú w̄ó. Esé amb̄óó dékpa amε ese dégé n̄ḡo wuú ayi apw̄óó amu. ¹⁷ Gébégé ji asélé enógé ne n̄ḡo mbaá Ēs̄w̄a muú alu n̄tε, meko atane né melu Anyátá n̄ḡo Muú Apw̄óó amu aké, “Gé maá wa ayi mb̄óó gejeé ne ji na, met̄ó eḡóó me ne ji d̄óó.” ¹⁸ Esé amb̄óó déwú meko yina ayi átané né mfaánebuú gébégé delú ne ji né mekwε ukpea.

¹⁹ Getú eyigémb̄o, esé dékame ne met̄ó ese meko nnó mekomej̄óó ayi b̄óó Ekpáve Ēs̄w̄a ágarε alu wáwálé. Ne enyú ntó fyégé mekp̄o chánéné né genó eyigé ebw̄ó ásame. Unó bi ebw̄ó aj̄óó ulú eké mewε ewé egenege né mbaá ayi alu gemuagemua kpaá tε bií bi mb̄o ujjage, ne membe gejejege bií muú alú Kras, apyε nyε mewε wuú egene né mmu mat̄óó nyú. ²⁰ Men̄o genó alu nnó enyú deb̄o mankaá chánéné nnó, yé genó eyigé b̄óó ekpave Ēs̄w̄a ásame né mmu n̄wε Ēs̄w̄a, eyigé áferé né mmu mat̄óó ebw̄ó ne ásamé gep̄ó. ²¹ Néndé yé mekomej̄óó ayi b̄óó

εκπάvé ágaré né utó bi εbwó apó. Ελέ Men-
doó Ukpea ne εpyéé bóó ágaré mekomejóó
ayi átanége mbaá Εσωω.

2

Sege gébé ne anlere gebyo

¹ Nya mbembe bóó εκπάvé Εσωω abi
gebyo alu ntó, wyembó ntó ne anlere abi
ábyage gebyó abeé nye né geluage nyú.
Achwágé, ásele nye défyá, álerege unó bi
úlú gebyó ebi uchóó enyu makpo, kpaá te
áshyá nye Ata muú ánámé gemége εbwó.
Ndere ápyembó, εbwó ambóó ákuu negbó
ηware né gemége εbwó. ² Ne gejamégé bóó
ákwólege nye depóre manané εtiré anléré
bimbó ápyeé. Ne gétúgé unó bi εbwó apye,
bóó ájógé nye mejóó mebomebo átome ne
meti ewé elú wáwálé mankwále Εσωω. ³ Ne
εbwó ásele nye abyá gebyo ányua enyú
déchyage εbwó unó gétúgé áwyaá mmwólé
mambó gejame unó. Yémbó Εσωω asó me
mpa bwó te gachií ne ji muú awane nye
εbwó, geja gekpene fó ji né amé.

⁴ Tége nnó Εσωω ályaá nya fó makiénne
jií ayi ápyeé gabo ájye detú wó, awe áji
ne bó ηkpókove afye áji né mmu empinya
gemua né mmu ntoné mewé, ágilé bií bi
ji apáne mpa bwó. ⁵ Εσωω ntó alyaá fó
bóó abi nya mbembe ájye detú wó, ji apye
nya ηgbannyi áshwa abi álá nógé Εσωω ako,
εkose Nowa muú agarege genó eyi gelú cho
ne apome ne bóó abifó makpo akene ama.
⁶ Ata Εσωω ntó asó nya ntó maló Sodom
ne Gomóra álá matwómatwó manlere nnó
εbwó alu gyeé né gabo ayi εbwó ápye. Ji
apyembó nnó alere bóó genó eyi gepye nye
ne bóó abi álá ánógé ji. ⁷ Yémbó ji awené
nya gemége Lot né meló Sodom gétúgé Lot
alu nya muú ayi alu cho né mbé ushu wuú.
Ne metóó εgóó nya fó ji bógebógé gétúgé
ubobo unó bi bóó abi álá bélégé mabe Εσωω
ápyeé. ⁸ Ndere Lot muú alu cho né mbé ushu
Εσωω, ajwólege ne bóó Sodom, agéne unó
ubobo ebi εbwó ápyeé yéndé bií, metóó εgóó
fó ji bógebógé. ⁹ Unó bina uko ebi Εσωω
ápyeé ulere nnó ji akage ndere ji apógé bóó
abi ánógé ji né gébége mmuameno. Ne
akage ntó ndere abelege bóó abi álá pyeé fó
genó eyi gelu cho né mbé ushu wuú kpaá
te bií ebi ji apane nye mpa bwó. ¹⁰ Cháchá

ne bóó abi ápyeé ubobo unó bi menyammye
bwó ákelege ebi uchóó gepóge bwó ne ábyaá
bóó kpakpa.

Anlere gebyo bina, ánea matóó, awyaá
neja ne apo ne εfó mánjóó mejóó
mebomebo átómé ne utó bi ákpakpa né
mfaánebuú. ¹¹ Yé makiénne Εσωω ayi
awyaá utó ne εshye apwóó utó bina né
mfaá, álu dantene yé bií uma né mbé ushu
Ata Εσωω áchógé εbwó mabó. ¹² Yémbó,
bóó bina álu bóó abi ájógé mejóó mebomebo
átome ne depó εtiré εbwó álá kage ula. Εbwó
álu éké menyá mewaá eyí épyé unó ndere
menyammye bwó ákelege. Εσωω akwyéé ejí
nnó ápye éjí áwá. Ne ndere áwáne menyá,
mbónto ne áwáne nye bóó bina gétúgé gabo
εbwó. ¹³ Nsa bwó abeé nye lé ubalá ébí εbwó
ápyeé bóó abifó áwuú. Εbwó aké apye genó
eyigé menyammye εbwó ákelege, ye ébe né
bií gbóó matóó ágóó εbwó. Εbwó alu éké upa
ne upwyapwyane unó bi uchyege mekpo
unóó né geluage nyú, néndé gébége déké
dénye menyéé né epaá ne εbwó chonchó
anyéé lé genwáge bwó. ¹⁴ Εbwó akage gé fó
mendée ayi álá teé fó mechó ubele. Ákelege
fó manlyaá gabo mampyege. Anyua bóó
abi matóó bwó álá bené né depóre Εσωω
wó, ápye gabo. Alú bóó abi ákage ndere
ápyeé ne abó genó eyigé εbwó ákelege. Ne
εbwó alu bóó abi Εσωω ápye nye εbwó ágé
εfwyale. ¹⁵ Εbwó ályaá meti ewé elú cho áno
mewaá, akwólé gepóge Balam maá Bua.
Ji agboó nya mambóge nsa né gabo ayi ji
ápyeé. ¹⁶ Yémbó Εσωω ashule ji ndo né gabo
ayi ji ápyeé. Ápye géjuná jií gejóó mejóó éké
mekwaá. Gejóge mbó Balam muú ekpave
Εσωω yimbó alyaá mampyege mechó ewé
éké muú ayi mekpo éla ékwane ji wó.

¹⁷ Bóó bina álú éké ambu nnyi ayi áwame,
ne álú ntó éké geko eyigé mbyo ákpáne.
Ne melu ujwóle ewé Εσωω akwyéé egile
εbwó élé empinya gemua. ¹⁸ Εbwó ájógé
depó kpakpa εtiré dela depó ne mekpo ne
ula, ápye bóó ákpene né gabo, ne ásele
depóre ubele ányua bóó abi ámuame mam-
faá mbwa ne abi ápye gabo, ákerege meso
né gabo ayi εbwó ábó ápyeé. ¹⁹ Εbwó ágarege
bóó nnó mbóge aké ápye yéndégenó eyi
gejige εbwó metóó, yéé genó gefó eyi gepye
εbwó gepó. Yémbó meti epo ewé εbwó

ambó akage lyaá gabo mampyege, néndé muú ake apye genó gebogebo eyigé jimbó alá kaágé lyaá, alu mefwé mbaá genó eyigémbó. ²⁰ Mbógé bó abó abó me ályaá mampyege ubobo unó bi ulú fa mme gétúgé ákaá Ata se Jisós Kras Mewené gemége sé, ne unó bimbo umágé bó ebwó deba, alá kágé lyaá sé ubi, ebyennó ebó nye ne ebwó kpaá epwó ndere ebó elú mbembe. ²¹ Ebó elú galógáló nnó ebwó ákage yé meti ewé muú abe cho né mbe ushu Esówa, epwó nnó ákaá ewú ne alyaá mankwólé mabe ayi Esówa achyé ebwó. ²² Genó eyigé ebwó apyéé mbó gelú wye éké nekane mejó enina aké, “Mammye awó dewó ama akere anye. Ashwóné mekwende ama akere abulé mmye né utwótwa.”

3

Ata Jisós akerege nye meso

¹ Anme ba, gégé nwe ayi apye nwe épea eyi me nsame eta nyú na. Me nsa enyú bó nwe bina nnó mpye mató nyú átege unó bi ulú cho. ² Me nkelege enyú detege unó bi bó ekpavé Esówa ajó me te gachií nnó upye nye, ne tege ntó mabe ayi Ata se Jisós Kras ne Menchyé genwá, achye ángbá bí nnó agarege enyú.

³ Genóge mbe eyigé enyú debó mankaá gelú nnó, né kwyakwya gébé bó abi ájwyage enyú né genó eyigé défyéé metó wyeé áchwó nye. Ajwyaáge nye enyú, ne ákwólege lé unó bi upye mató ágó ebwó. ⁴ Ajógé nye áké, “Ata nyú, anyémeno nnó achwó, ji ale?” Te amu ante sé ágboó, yéndégenó gelú wye ndere geji gebó gelú me te gébége Esówa akwye mme. ⁵ Nderé ápyéé mbó, ákelege fó mante nnó Esówa ase nya meko wuú akwye mfaánebuú ne mme, apye mme atané né mmu manaá. Ne gébége ji akwyege mme, ase ntó lé manaá ne apye utó wye. ⁶ Ne Esówa ase nya ntó lé manaá mi na ne apye ngbannyi ashwane bó abi nya. ⁷ Wye mekomejó áwú ne Esówa asele ábelé mfaá ne mme nnó áso né mewé. Esówa ábelé bi nnó ube kpaá te bí bi ji asó nye mpa bó ako, aní mbwe bó abi alá ákagé ji.

⁸ Yémbó anme ba, ékagé déjinte genó eyigé na. Né mbe ushu Ata, bí uma ulú

éké anme dele, ne anme dele alú éké bí uma. ⁹ Ata apó fó jó mampye unó bi ji anyémeno nnó apye ndere bó abifo áferege nnó Ji alú. Ji akoge lé metó gétúgé nyú néndé akelege fó nnó yé muú fó ama ano mme detu. Yémbó akelege lé nnó yéndémuú akwore metó wuú alyaá gabo.

¹⁰ Ne bí bi Ata achwó, uchwó nye mbelepo eke menjo. Mfaánebuú alome nye ne eshye, anomese. Ne mewé esó nye yéndégenó eyigé gelú né mfaánebuú. Mme ne yéndégenó eyi gelú wye gesóge nye.

¹¹ Te mbaá unó bina uchóge nye gefó eyi, ndé ufó bó abi enyú débéé nye? Enyú debó mambele genwáge nyú pópó, depyege unó bi Esówa akelege, ¹² ndere dégile nnó bí Esówa uchwó myege nnó uchwó wáwa. Bí bimbo ubeé nye ebi mewé esó ne echó nye mfaánebuú mekomeko, ne yéndégenó eyi gelú né mfaánebuú genyuóge nye gétúgé mbaá ásoóge dó. ¹³ Yémbó ese bó Esówa degile mfaánebuú ayi meke ne mme ayi meke nnó achwó ndere Esówa anyémeno. Ne bó abi abéé wyeé apye nye lé unó bi ulú cho.

¹⁴ Anme ba, ndere elúmbó, te mbaá enyú degile nnó unó bina upye, myege ne eshye nnó ji abané enyú pópó. Débégé fó ne deba mmye. Bége nesó ne ji. ¹⁵ Kaáge nnó metó ewé Ata akoge manchwó, elú lé nnó ji achyéé bó gébé apye ji afere ebwó né efwyale gabo. Mbóntó ne menme sé Pól abó asame agare enyú né denga etiré Esówa achyéé ji. ¹⁶ Ji ajó depó etiré na né bó nwe abi ji asame ako. Depó etiré fó né mmu bó nwe bí déjwerege mankaá. Déti ne bó abi alá kágé ye genó ne bó abi alá bené né depore Esówa wó, ábwólege amu ne deti, ágáregé fó genó eyi gelú chó. Wye ndere apye ne maló nwe ayifo né mmu nwe Esówa. Nderé ebwó ápyembó áwane mbó elé gemége bwó.

¹⁷ Anme ba, ndere debó me mbe dékaá unó bina sage gébé nnó ékagé bó abi alá belege mabe Esówa aja enyú dékpe né gabo ayi ebwó apyéé débó gepwa né metó ewé défyéé ne Esówa. ¹⁸ Yémbó, choge wye mbe mampyege nnó Ata se Jisós Kras Mewené gemége sé alerege enyú galógáló ne gejeé jí gejamegejame, apye enyú dewene ndere

dékágé ji chánéné. Nnennemmye nnó ngo
abε ne ji nana ne té kwyakwya ne kwyak-
wya. Amεn

N̄wε mbε ayi Jón ásamé

Mekomejós ayi achyεge genwá

¹ N̄wε yina átome ne genó fɔ eyi gebo gelú mε tε nyá gemεge nnó Εσωω akwyéé mme yina. Εsé déwú geji, dége geji ne amε, déchεre geji, ne déta geji ne amu sé. Genó eyigémbo élé mekomejós ayi achyεgé genwá. Ji ne εsé désame εta nyú. ² Εσωω apyε ji ayi alu genwá abwólé mekwáá, εsé dége ji ne amε. Ne dégarεge abya ayi atome ne ji ayi achyεge genwá eyi gélágé byé. Ji abo alu ne Ntε ne nana délé dége ji. ³ Ji ayi εsé dégene ne déwuú ntó unó bi ji ajó ne dégarεge enyú nnó enyú ntó décho mbwa ne εsé dépyεge unó chóncho. Deké dépyεmbo déchome mbwa ne Ntε ne Maá wuú Jisós Kras. ⁴ Εsé désame enyú unó bina nnó εsé ako debε ne gejamégé nechóchó eninéjame nepwós amu.

Εσωω alu gengbɔ

⁵ Γε abya ayi εsé dewuú εta wuú ne dégarεge enyú, nnó Εσωω alú gengbɔ, gemua gepɔ ne ji cháchá. ⁶ Mbógé εsé déjógé nnó décho mbwa ne ji, ne déké dépyε wyε depɔ eké bós abi álú né mmu gemua ebyennó debyoge gebyɔ. Ne dekwálege fɔ genó eyi gelú wáwálé. ⁷ Yémbo mbógé εsé déké dépyε depɔ eké bós abi álú né gengbɔ, wyε ndere Εσωω alú, ebyennó εsé décho mbwa ne atε ne manóó Maá wuú Jisós mashwonege εsé né yéndé gabo ayi dépyéé.

⁸ Mbógé εsé déjógé nnó gabo ápó εsé mmyε, débwólége élé gemεge sé, ne wáwálé Εσωω ápó εsé ne metós. ⁹ Yémbo mbógé εsé deshüge eku mbaá Εσωω, né gabo ayi depyεé ji apyε genó eyi gelú chó ne dekage líí mmyε ne ji nnó ji ajigé nyε nte gabo ayi εsé dépyéé, ashwone εsé né yéndégenó eyi dépyéé eyi gela gepó cho né mbε ushu wuú. ¹⁰ Ne mbógé εsé déjoge nnó dépyε fɔ gabo wó, ebyennó déké Εσωω alu muú gebyɔ. Ne mekomejós wuú ápó εsé né matós.

2

Kras alu muú genga sé

¹ Baá ba abi gejeé, me nsame unó bina εta nyú nnó ékágé enyú dépyε gabo. Yémbo mbógé muú apyεgé gabo, εse déwyaá muú genga ayi agame εsé né mbε ushu ntε se Εσωω. Muú yimbo élé Jisós Kras muú alu cho né mbε ushu Εσωω. ² Elé Kras jimbós ne Εσωω asele ndere ηme gepε nnó ajinte gabo sé. Yémbo epófɔ gabo awe sé jiji. Elu ntó gétúgé gabo bós mme meko.

³ Mboge εsé déké depyεé genó eyigé Εσωω ajós, ewémbo ne elérége nnó dékaá ji wáwálé. ⁴ Muú ayi ajógé nnó ji ákaá Εσωω ne álá apyεé fɔ yéndégenó eyigé Εσωω ajós alu muú gebyɔ ne wáwálé ápó ji né metós. ⁵ Yémbo, mbógé muú aké abelege mekomejós Εσωω, ebyennó gejeé eyigé ji abós gekwané ndere Εσωω akεlege. Γε genó eyi gepyε ne εsé dékaá nnó décho mmyε ne Εσωω mbo. ⁶ Muu ayi ajógé nnó ji acho mmyε ne Εσωω abo mankwále ntó gekágé nekεne Jisós.

Gekwenege εβε εbwólé εβε meke

⁷ Ajeé ba abi gejeé, Εβε ewé me nsame mbo εta nyú na, epófɔ εβε ewe meke. Elé gekwenege εβε ewé enyú déwuú mε tε gébé eyigé enyú défyéé metós ne Jisós. Ne gekwenege εβε ewémbo élé mekomejós ayi enyú débós mε mbε déwuú. ⁸ Yémbo mmage chyéé enyú εβε ewéna eké ewé meke. Genwage Kras ne eyigé nyú ntó geléré wáwálé genó eyigé εβε ewéna elú, néndé gemua gélégé byε ne gengbɔ eyigé wáwálé gégéné mε.

⁹ Muú ayi ajógé nnó ji alu né gengbɔ ne aké apaá nte menme wuú alu né mmu gemua eyi ji abo alú wyε. ¹⁰ Mbógé muú aké abós gejeé ne nte menme wuú alu né gengbɔ. Ne yε genó gepɔ né genwá jíí eyi gekágé te ji apyε gabo. ¹¹ Yémbo muú ayi apaá nte menme wuú alu eké muu ayi alu né mmu gemua, akεne né mmu gemua. Ji akágé fɔ mbaá ayi ji ajyεé néndé gemua gegilé ji amε.

Débógé fɔ gejeé ne unó mme

¹² Baá ba abi gejeé, me nsame enyú unó bina neéndé Εσωω ajíí mε nte gabo nyú gétúgé genó eyi Kras apyεé. ¹³ Akpakpa

ba, me nsame enyú unó bina, néndé enyú dekaá ji ayi abo alu mé te nyá gemenge nno akwye yende genó. Njye usa, me nsame ntó enyú unó bina néndé enyú démmye dépwó mfwá aló nchye. ¹⁴ Baá ba abi gejee, nsame enyú unó bina néndé enyú dekaá ji ayi alu Nte. Anté ba me nsamé unó bina eta nyú néndé enyú dekaá ji ayi abo alú me te nyá gemenge nno akwye yéndegenó. Njye usa, nsame enyú unó bina néndé enyú détoó né dépwó Ésoṵṵ, ne mekomejṵṵ Ésoṵṵ alu né mmu matṵṵ enyú. Ne démmye dépwó ntó mfwá aló nchye.

¹⁵ Ndere elúmbṵ, ekágé enyú debo gejee ne gépwage mme yina, ye ebe lé unó mme débage fṵ gejee ne ubi. Mbágé muú abágé gejee ne gépwage mme yina, ebyennó ji abṵṵ fṵ gejee ne Nte wó, ¹⁶ néndé yéndegenó eyi gelu fa mme ndere unó bi menyammye mekwaa ákelege, ebi bṵṵ afye amé wye ne ákelege nno abṵṵ, ne ebi upyee bṵṵ ábwage mmye gétúgé ubi, unó bina uko útánégé fṵ mbaá Nte sé Ésoṵṵ, útánege lé fa mme. ¹⁷ Mme yina abyee. Yéndé genó jií eyi bṵṵ afye amé wye mambṵ gebye ntó, yémbṵ yéndemuú ayi apye genó eyigé Ésoṵṵ ákelege abe te kwyakwya.

Muú ayi atené ukṵṵ ne Kras achwó me

¹⁸ Baá ba abi gejee, gébé eyigé mmena ábyeé gela kwókwólé. Tege nno ábṵ me mbe ágaré enyú nno muú ayi atené ukṵṵ ne Kras achwó nye. Ne bṵṵ abi álú eké ji áchwó me gejame. Ndere elúmbṵ, esé dekaá nno gébé eyigé mme ábyeé gela kwókwólé. ¹⁹ Bṵṵ bimṵ áfa mbwa ne esé. Ebwó ápó fṵ bṵṵ se. Mbágé ebwó abe bṵṵ sé wáwálé, mbṵ alu mbwa ama ne esé. Manlyáá ayi ebwó ályáá esé álere nno ebwó ápó fṵ bṵṵ esé.

²⁰ Yémbṵ enyú dépwó fṵ nkane ebwó, néndé Kras muú ukpea afané enyú Mendoó Ukpea né mmye ne enyú ako dekaá genó eyi gelú wáwálé. ²¹ Ula bi me nsame enyú unó bina, epófṵ nno enyú dékagé fṵ genó eyi gelú wáwálé. Me nsame enyú unó bina gétúgé enyú dekaá geji. Ne dekaá ntó nno yéndegenó eyi gelú gebyṵ gétange fṵ né eyi gelú wáwálé.

²² Né mechwó ewéna, ndemuú alu muú gebyṵ? Elé muú ayi ashyaá nno Jisṵs apó fṵ Muú yi Ésoṵṵ akweré ji elá gefwa.

Gefágé muú yina ne alu muú ayi atené ukṵṵ ne Kras. Ji ne ashyaá Nte ne Maá wuu. ²³ Néndé yéndemuú ayi ashyaá Maá Ésoṵṵ ebyennó ákagé fṵ Nte wuu. Muú ayi akamege nno Jisṵs alú Maá Ésoṵṵ ebyennó akage Nte wuu.

²⁴ Ndere elúmbṵ, gágé unó bi enyú dewuú té ula ulṵṵ ube né matṵṵ nyu. Mbágé unó bi enyú dewuú te ula ulṵṵ ubege enyú né metṵṵ, décho wye mmye ne Maá ne Nte wuu ntó.

²⁵ Ne genó eyigé ji anyémeno nno achyenge esé, genó eyigémbṵ elé genwá eyi gélágé byé.

²⁶ Me nsame unó bina eta nyú ntome ne bṵṵ abi ábwólege enyú nno délyáá genó eyi gelú wáwálé. ²⁷ Kágé nno Mendoó Ukpea ewé Kras afané enyú né mmye elú me ne enyú, enyú deboṵ sé mankele muú ayi cha nno alerege enyú wó néndé mendoó wuu ewémbṵ elerege me enyú yéndegenó. Ne unó bi ewú elerege enyú ulú wáwálé gebyṵ gepó wyeé. Ndere ewú elerege enyú choge wye mmye ne Kras. ²⁸ Baá gejee ba, choge wye mmye ne Ji. Dépyenge mbṵ, esé ako débée fṵ ne efṵ metṵṵ ne mekpo unṵṵ egbarege fṵ esé deja mmye meso né bíí ebi ji akerege meso. ²⁹ Te mbaa dekaá nno Jisṵs alú cho né mbe ushu Ésoṵṵ, dékage kaá ntó nno yéndemuú ayi apye genó eyi gelú cho ala Maá Ésoṵṵ.

3

Esé delú baá Ésoṵṵ

¹ Pége yé gejamégé gejee eyigé Nte sé Ésoṵṵ abṵṵ ne ese. Getuge gejee eyige na, ji akuú esé nno baá bíí. Mbṵ ne esé delú ntó. Ula bi bṵṵ mme alá akaá fṵ nno esé delú baá Ésoṵṵ, ulú nno ebwó ákagé fṵ ji. ² Anme ba abi gejee esé delú nana baá Ésoṵṵ. Ne genó eyi debo mankaá gelú nno Ésoṵṵ alu danpye esé dekaá ndere débée nye meso gébé. Yémbṵ dekaá nno gébége Kras akerege fa mme esé débée nye wye eké ji, néndé dégene nye ndere ji alu. ³ Yéndemuú ayi ánerenge metṵṵ nno ji abee nye eké Kras, abṵ mambélege genwá jií pópó ndere eyigé Kras gelu.

⁴ Yéndemuú ayi apyee gabo akwene mbṵ lé ebe Ésoṵṵ néndé gabo mampyege elé mankwene mabe Ésoṵṵ. ⁵ Enyú dekaá nno Kras achwṵ fa mme nno afere esé gabo né mmye. Ne yé gabo fṵ apó ji mmye chá chá.

⁶ Ndere elúmbò, yéndemuú ayi áchomé mmye ne Kras amage pye sé gabo. Ne yéndemuú ayi apye wye gabo, alu danɣe yé Kras, ne ákaá fò yé ji wó.

⁷ Baá gejeé ba, dékamege fò muú fò abwólé enyú. Yéndemuú ayi apye wye genó eyi gelu cho alu cho né mbe ushu Esòwò, wye ndere Kras alu cho né mbe ushu wuú. ⁸ Yémbò yéndemuú ayi apye wye gabo pyeé, alu muú danchòmeló néndé danchòmeló ne aló ula mampye gabo. Gétú eyigémbò ne Maá Esòwò achwó fa mme nnó ácho utoó danchòmeló.

⁹ Yéndemuú ayi alaá maá Esòwò apyeé sé wye gabo pye, néndé ji awyaá gepògé Esòwò. Ji akágé pye sé gabo néndé, ji alaá maá Esòwò. ¹⁰ Genó eyi gelerege bókó abi alu baá Esòwò ne abi alu baá danchòmeló gelú nnó, bókó abi alá apye fò genó eyi gelu cho né mbe ushu Esòwò yé ebe elé gejeé alá abókó fò ne ate aɣme, ápó fò baá Esòwò.

Mekomejò Esòwò aké débògé gejeé ne ate

¹¹ Mekomejò ayi enyú déwuú me te ula uló alu nnó esé débògé gejeé ne ate. ¹² Ékágé esé debe éké Ken. Ji alu maá danchòmeló. Ji awá menmo wuú. Ulanó ji awáne menmo wuú? Awá ji néndé unó bi Ken jimbókó apye úlú nchyenɣye ne ebi menme wuú apyeé úlú cho.

¹³ Baá gejeé ba, ékágé enyú dela mano mekpò fuú mbógé bókó mme aké apaá enyú. ¹⁴ Esé dékaá nnó détane né amu negbo dékpe né mmu genwá. Dékaá mbò néndé esé debò gejeé ne ate aɣme. Muú ayi alá abókó fò gejeé ne nte menme wó alu né amu negbo. ¹⁵ Muú aké apaá nte menme wuú, ebyennó alu mewané bókó. Ne dékaá nnó muú ayi awané bókó alú dambò genwá eyi gélágé byé. ¹⁶ Genó eyi gepye esé dékágé genó eyi gejeé gelú, gelu nnó Kras achye genwá jii agbo gétúgé se. Ne mbòntó ne esé débókó manchyeé genwáge sé, yé ebe lé mangbo gétúgé ate aɣme. ¹⁷ Ne mbógé muú abegé ne gefwa ne agegé nte menme ayi alu mbya, alá agé meshwe apoó ji wó, epyembo nnó ne ji agaré aké ji agboó ne Esòwò? ¹⁸ Baá gejeé ba, ékágé déjógé lé mejókó meno ewú ewú nnó debò gejeé ne ate. Délérégé gejeé eyi wáwálé ne ate né mbaá unó bi dépyeé.

¹⁹ Deké debókó gejeé ne ate, mbò ne dékágé nnó détené né eɣbe ewé wáwálé. Ne ewéna epye matókó abeé esé mmu pere gébégé détenege né mbe ushu Esòwò, ²⁰ yéndégébe eyi matókó sé ágarege nnó dépye gye, néndé débò mankaá nnó Esòwò aɣea apwò yéndegenó eyi matókó ágarege esé ne ji akágé yéndegenó. ²¹ Ajeé ba abi gejeé, ndere elúmbò mbógé matókó sé alá agaré esé nnó dépye gye wó, débéé fò ne efò metókó mantene né mbe ushu Esòwò. ²² Ne dékágé gii yéndegenó ji achyege esé néndé esé débelege mabe jii ne dépye ntó unó bi ugókó ji metókó. ²³ Ne ebe ewé ji achyeé esé elú nnó défyéé metókó ne maá wuú Jisòs Kras ne nnó debò gejeé ne ate wye ndere ji agare esé nnó dépyege. ²⁴ Bókó ako abi abelege mabe Esòwò, áchomé wye mmye ne ji ne ji ntó achome mmye ne ebwó. Genó eyi gepye nnó esé dékaá nnó ji acho mmye ne esé elé Mendoó wuú ewé ji afyeé esé né mmu metókó.

4

Mendoó ewé wáwálé ne ewé gebyò

¹ Ajeé ba abi gejeé, ékágé dékamege ne yéndegenó eyigé muú ajógé. Muú ajógé genó, cherege dége mbógé mendoó ewé etene ji nnó ajókó etané mbaá Esòwò, néndé gejamégé bókó ekpávè gebyò achwó ne atyaá né mme meko. ² Genó eyi gepye ne dékaá mbógé elé Mendoó Esòwò ne elú muú né mmye gelú nnó, yéndemuú ayi agarege nnó Jisòs Kras achwó fa mme ndere mekwaá ji yimbò ne Mendoó Ukpea elú ji mmye. ³ Ne yéndemuú ayi alá agarege fò nnó Jisòs achwó fa mme ndere mekwaá Mendoó Esòwò epókó ji né mmye. Ji yina ne awyaá mendoó muú ayi atené ukólò ne Kras ayi enyú debò dewuú nnó achwókó. Ne nana alu me fa mme.

⁴ Baá gejeé ba, enyú delu baá Esòwò ne detókó depwò bókó gebyò bimbo néndé muú ayi alu enyú né mmye awyaá uto apwò muú ayi alu bókó mme né mmye. ⁵ Bókó gebyò bimbo alu ele bókó mme. Ndere elúmbò, ebwó ajógé lé depórè mme ne bókó mme áwuú ne ebwó. ⁶ Esé delu bókó Esòwò, ne yéndemuú ayi akágé Esòwò áwuú ne esé. Ne muú ayi ala ápó fò muú Esòwò áwuú fò ne esé. Ge mbò ne dékágé nyé mbógé

muú awyaá mendoó ewé wáwálé waá nnó awyaá lé mendoó ewé gebyo.

Esowa elé gejeé ne yéndemuú Esowa aboó gejeé ne boó

⁷ Ajeé ba abi gejeé, déboge wye gejeé ne ate néndé gejeé getanege né mbaá Esowa. Ne yéndemuú ayi aboó gejeé ne boó alu Maá Esowa ne akáge Esowa. ⁸ Ne muú ayi alá aboó fó gejeé ne boó akágé fó Esowa, nendé Esowa elé gejeé. ⁹ Ge na ne Esowa aléré nnó ji abo gejeé ne esé. Ji ato danchi maá wuú fa mme nnó getu jií, esé debó genwá. ¹⁰ Ge genó eyi gejeé gelu mbo. Epófó nnó esé debó gejeé ne Esowa. Elú elé nnó ji aboó gejeé ne esé ne atome maá wuú nnó achwo agbo ndere nme gepé nnó ji ajinte gabo ayi esé dépye.

¹¹ Anme ba abi gejeé, mbogé nnó na ne Esowa aboó gejeé ne esé, esé ntó debó mambó gejeé ne ate. ¹² Muú fó alu dange Esowa ne ame, yémbó mbogé debógé gejeé ne ate, Esowa achome mmye ne esé, ne gejeé eyigé esé débó ne ate gekwanegé ndere Esowa akelege.

¹³ Esowa achyéé esé Mendoó wuú, ge mbo ne dékágé nnó esé décho mmye ne ji ne ji ntó acho mmye ne esé, néndé ji achyéé esé Mendoó wuú. ¹⁴ Ne esé ambóó dége ne degarege boó nnó Nte se Esowa ato Maá wuú fa mme nnó achwo ábéé Menchyé genwá mbaá boó mme. ¹⁵ Ne yéndemuú ayi akamege nnó Jisós alu Maá Esowa, Esowa achome mmye ne ji ne ji ntó achome mmye ne Esowa. ¹⁶ Ndere elúmbó, esé ntó dékaá ne dékamé nnó Esowa abo gejeé ne esé.

Esowa aboó gejeé ne boó, ne yéndemuú ayi aboó wye gejeé achome mmye ne Esowa ne Esowa ntó achome mmye ne ji. ¹⁷ Genó eyi gepye esé dékaá nnó gejeé eyi débó gekwané ndere Esowa akelege, elé mbogé esé débéé fó ne efó metóó né bíí bi Esowa asóó mpa néndé genwáge sé fa mme gelú wye eké eyigé Kras. ¹⁸ Efo epó né gejeé, gejeé gekwónégé ndere Esowa akelege gebuú efó. Geno eyi gepyéé efó elé efwyale. Ne yéndemuú ayi aboó efó metóó ebyennó gejeé eyigé ji aboó gelu gakwáne ndere Esowa akélége.

¹⁹ Esé debó gejeé ne Esowa ne ate anme néndé Esowa abo mme mbe abó gejeé ne

esé. ²⁰ Mbogé muú ajogé nnó ji abo gejeé ne Esowa ne ake alu paá nte menme wuú ebyennó alu muú gebyo néndé muú alá aboó fó gejeé ne nte menme wuú ayi ji agene ne ame, epyémbó nnó ne ji abo gejeé ne Esowa muú ji alá gené? ²¹ Ne achyéé esé ebe ewena aké: Yéndemuú ayi aboó gejeé ne Esowa abo mambó ntó gejeé ne ate anme.

5

Esé dewyaá uto ebi démmye depwó gabo fa mme

¹ Yéndemuú ayi akámege nnó Jisós alu Muú yi Esowa akweré ji alá gefwa, ebyennó alu Maá Esowa. Ne yéndemuú ayi aboó gejeé ne nte aboó ntó gejeé ne maá wuú. ² Genó eyi gepyéé ne esé dékaá nnó débó gejeé ne baá Esowa elé mbogé debó gejeé ne Esowa ne debélégé mabe jií. ³ Mambó gejeé ne Esowa elé mambélégé mabe jií. Ne mabé jií ájwerégé fó mambelé. ⁴ Néndé yéndemuú ayi alaá maá Esowa awyaá uto bi ji ammye apwó gabo fa mme. Ne mankame ayi esé dékame nnó Jisós alu Maá Esowa ne epye nnó esé debó uto bi démmye depwó boó mme. ⁵ Ndé muú ayi apwó gabo fa mme? Elé muú ayi ákamé nnó Jisós alu Maá Esowa.

Unó bi ulérége nnó Jisós alu Maá Esowa

⁶ Elé ji yina ne alú Jisós Kras, Muú yi Esowa akweré ji alá gefwa. Ji achwoó fa mme, awyaá ji manaá ne manoó mií machye mme gébége ji agboó. Ji akoó fó elé né mmu manaá mamímamí wó, akoó né mmu manaá choncho ne manoó. Ne elé Mendoó Ukpea ne etene ntesé se nnó mechó ewéna elu wáwálé néndé Mendoó Ukpea egarege wáwálé. ⁷ Bó ntesé alu aléé abi alerégé nnó Jisós alu Maá Esowa. ⁸ Bó ntesé bina elé Mendoó Ukpea, manaa ne manoó. Ebwó bina aléé, ajogé wye genó gemma. ⁹ Akwaá agaré unó bi ebwó akaá, esé dekamégé nnó ajogé wáwálé. Yémbó genó eyigé Esowa agarége genéá geme gepwó amu. Ne ji ne agaré esé genó eyi getome ne Maá wuú. ¹⁰ Yéndemuú ayi áfyéé metóó ne Maá Esowa akáge né metóó wuú nnó genó eyigé Esowa agarege atome ne maá wuú gelú wáwálé. Yéndemuú ayi alá fyéé fó metóó ne Esowa wó, ebyennó

asale Eṣṱwṱ ndéré muú gebyṱ, néndé ashyá mankame nnó genó eyigé Eṣṱwṱ ajóó atome ne Maá wuú Jisṱs gelú wáwálé. ¹¹ Ge genó eyigé Eṣṱwṱ agaré ese na: Ji chyéé esé geṇwá eyi gélágé byé. Geṇwá eyigé na getanegé mbaá Maá wuú. ¹² Ne yéndémuú ayi áchómé mmye ne Maá Eṣṱwṱ awyaá geṇwá. Yéndémuú ayi alá cho mmye ne Maá Eṣṱwṱ wó, apó fṱ ne geṇwá.

Geṇwá eyi gélágé byé

¹³ Nsame enyú unó bina, enyú abi dékamé nnó Jisṱs alú Maá Eṣṱwṱ nnó enyú dékaá nnó déwyaá geṇwá eyi gélágé byé. ¹⁴ Esé deténégé né mbe ushu Eṣṱwṱ né mmyemenene debéé fṱ ne dembyṱ néndé dékaá nnó yéndé genó eyi esé degígé ji awuú esé mbógé degígé ndere ji akélégé. ¹⁵ Mbógé esé dekaá nnó ji awuu esé né geno eyi degígé ji, debṱ mankaá ntó nnó ji achye me esé genó eyi degígé ji.

¹⁶ Mbógé muú akage nnó nte menme apyéé gabo ayi ála atene fṱ muú né negbo, anemmye nnó Eṣṱwṱ ajíí ji nte achyee ji geṇwá. Ewéna etome elé ne bṱó abi apye gabo ayi alá atene fṱ muú né negbo néndé gabo yifṱ alu ayi atene muu né negbo. Njṱó fṱ nnó enyú dénémmmye mbaá Eṣṱwṱ gétúgé muú ayi apyéé gefógé gabo yina wó. * ¹⁷ Yéndé gyéé ayi muú apye elé gabo né mbe ushu Eṣṱwṱ. Yémbṱ gabo ayifṱ alu ayi alá aténé fṱ muú né negbo.

¹⁸ Esé dekaá nnó yéndémuú ayi alaá Maá Eṣṱwṱ apyee sé gabo pye néndé Jisṱs Maá Eṣṱwṱ abame ji ne danchṱmeló ákágé pye fṱ ji genó.

¹⁹ Dékaá nnó esé delu baá Eṣṱwṱ. Bṱó mme ako abi alá akage Eṣṱwṱ alu né amu muú nchye.

²⁰ Ese dekaá yé nnó Maá Eṣṱwṱ achwó fa mme ne apye nnó esé dekaá unó bina ne nnó dekaá Eṣṱwṱ muú alu wáwálé. Esé decho mmye ne Eṣṱwṱ muú alu wáwálé ne Maá wuú Jisṱs Kras. Ji ne alu Eṣṱwṱ muú alu wáwálé. Ji ntó ne achyege geṇwá eyi gelagé bye fṱ.

²¹ Nderé elúmbṱ, baá gejeé ba, ngárégé enyú nnó sege gébé nnó ekágé denógé aló uka.

* **5:16** Elú wáwálé nnó: Bṱó abi ágií deparé Eṣṱwṱ dṱó áké, gabo ayi atene muú né negbo elé manshya ayi gejamégé bṱó áshyaá mankame nnó Jisṱs alu Maá Eṣṱwṱ.

NŵE **ayi agbeé** ηŵE **epea eyi** **Jón** **ásamé**

Matame

¹ Me muú kpaá echomele bɔ́ Ɛsɔwɔ ne nsame ηŵe yina.

Ntɔme ji eta wye mma kpaá muú Ɛsɔwɔ ajyaá. Ntɔme ntó ji eta baá byé. Me mbɔ gejeé ne enyú ne metɔ́ wa meko. Ɛpófɔ me mbií ne mbɔ́ gejeé ne enyu, bɔ́ ako abi akaá wáwálé Ɛsɔwɔ abɔ́ ntó gejeé ne enyú.

² Néndé wáwálé yina alu ese né matɔ́ ne abéé nye ese matɔ́ kpa te kwyakwya.

³ Nnɛnemmye nnó Ɛsɔwɔ Nte ese ne Jisɔs Kras Maá Nte álérégé esé galógáló, agene ese meshwɛ ne apye ese debɛ né nesɔ. Nnɛnemmye nnó, unó bina ube ebi sé, esé abi dékwɔlege wáwálé Ɛsɔwɔ ne debɔ́ gejeé ne ate.

Dékwɔlege genó eyi gelú wáwálé debɔ́gé wye gejeé ne ate

⁴ Metɔ́ ɛgɔ́ me dɔ́ ndéré ngene nnó baá byé abifɔ akwɔlégé wáwálé Ɛsɔwɔ ne apye wye ndéré Ɛsɔwɔ Nte agarege ese nnó dépyege. ⁵ Nderé elúmbɔ, mma me nkpeage wɔ nnó debɔ́gé wye gejeé ne ate. Ɛpófɔ ɛbe meke ne me nchyege mbɔ wɔ, elé gekwenége ɛbe ewé ese dewuú me te ula ulɔ. ⁶ Mambɔgé gejeé ne ate, atene nnó depyege unó bi Ɛsɔwɔ agare esé nnó dépyege. Ge ɛbe ewe enyu dewuú me te ula ulɔ mbɔ nnó debɔ́gé wye gejeé ne ate.

⁷ Me njógé mbɔ néndé gejamégé bɔ́ dembwɔle atyaá mbɔ fa mme. Ɛbwɔ ákame fɔ́ nnó Jisɔs Kras achwɔ́ fa mme ndere mekwaá wɔ. Ufɔ́ bɔ́ bina alu lé bɔ́ muú dembwɔlé yimbɔ muú ayi atené ukɔlɔ ne Kras. ⁸ Nderé elúmbɔ, sége gébé nnó ekágé nsa ayi enyú delu mambɔ gétúgé utɔ́ bi esé depye anó mme detu. Mmyege lé nnó debɔ́ nsa nyu meko.

⁹ Yéndémuú ayi ála apyéé fɔ́ unó bi Kras alere, ne ajye le mbe agbege unó né ebi Kras alere ebyennó apɔ́ ne Ɛsɔwɔ. Ne yéndémuú ayi apyéé unó bi Kras álérégé, ebyennó alu ne Nte chóncho ne Maá wuú.

¹⁰ Nderé elúmbɔ, mbɔgé muú achwɔge eta

nyú alá gárégé fɔ́ lé unó bina ebi Kras alere, dekamege fɔ́ ji akpe né upú nyú, ye man-tame ji detamege kan̄ka. ¹¹ Néndé muú atámégé gefóge muú yina, ebyennó acho mbwa ne ji né ubobo unó bi muú yimbɔ ápyéé.

Kwyakwya mejɔ́

¹² Me nwyaá gejamégé unó mangaré enyú, yémbɔ nkelege fɔ́ mansa ubi né mme. Néndé me mbele uméé manchwɔ́ gé enyú nnó detu ushu ne ate ne njɔ́ mejɔ́ ɛwéna nnó esé akó debé ne metɔ́ megɔmegɔ gbene.

¹³ Baá men̄me wye ayi mendée muú Ɛsɔwɔ ajyaá ntó alɔ́ wɔ matame.

Ἡμεῖς αἱ ἀγαπᾷμεν ἡμεῖς ἐλέησαι ἡμᾶς

Matame

¹ Me Jɔn muú kpaá echomele bɔ́ Ɛsɔwɔ ne nsame ɲwe yina.

Ntome ji eta wyεε Gayos mejeé wa ayi
gejeé. Me mboó gejeé ne wo wáwálé.

² Mejeé wa, nnenemmye nnó yéndégenó
 eyigé wá ɔpye gekene chanéné, ne nnó wá
 ɔbe metometo wye ndere nkaá nnó né mbe
 ushu Ɛsɔwɔ wá pɔ fɔ ne efwyale né metɔɔ
 wyeé. ³ Me njógé mbɔ nénde metɔɔ egɔɔ
 me dɔɔ gébégé aɲme fɔ atane ɛwú mbɔ
 agaré ɛsé ndere enyú dékwɔlege wáwálé
 Ɛsɔwɔ wye ndere wá ɔpye me yéndégébé.
⁴ Me mpɔ se ne metɔɔ megómégó ewe cha
 ewé epwɔɔ ewéna manwuú nnó baá ba
 ákwɔlege wáwálé Ɛsɔwɔ.

Aféé Gayos

⁵ Mejeé wa, wə ɔpyéé utóó ulóuló ne metóó
wyéé meko mbaá ate aɲme chacha ne aɲkéé
bó. ⁶ Ebwó agare echomele bóó Ɛsɔwɔ ewé elú
wena ndere wə ɔlerege gejeé ne bóó. Ne elú
galógaló nnó wə ɔpóó ebwó ne genó ndere
Ɛsɔwɔ aklege nnó ajye mbe ne nekene bwó.
⁷ Ebwó akene mbo, elé gétúgé mabo Jisɔs
Kras ne ebwó asele fə genó mbaá bóó abi álá
pó bóó Jus. ⁸ Ndere elúmbó, esé debó mam-
pogé ufóó bóó ndere bina nnó esé ntó décho
amu ne ebwó dégerege wáwálé Ɛsɔwɔ.

Dyotrefes akwe mpa

9 Me mbó nsa ηwe ntó mbaá echomele
bóó Eṣawó ewé ewú, yémbó Dyotrefes muu
akelege nnó awu lé ne ji, akamege nye
fó manwú ne me. 10 Ndere elúmbó, me
nchwágé ewú ndyaá nye ji ula né unó bi
ji apye. Ji achóó me mabó. Ne mecho ewé
ekpe bó ebwó amu elú nnó ji ashyaá ntó ate
aηme abi achwóó ewú nnó ajwólege fó ne ji.
Ne ashyaá ntó nnó bóó abi álú manse ate
aηme bimbo asege sé. Ne ábú ebwó né mmu
echomele bóó jisós.

¹¹ Mejeeé wa, ékágé ɔkwɔlege gabo, kwɔlege lé galógáló néndé muú ayi apyε genó εyi gelú cho alu muú Εσωω. Ne muú

ayi apye geno eyi gela pó fó cho akágé fó
ΞΩΩΩ.

Άφέ Demetrῶς

¹² Yéndemuú afége meŋme sé Demetrós.
Ne wáwálé alu nnó ji alu muú melóméló.
Ne ese ntó dejógé wyembó, ne enyú dékaá
nnó genó eyigé ese dejógé gelu wáwálé.

13 Me nwyaa' gejamé'ge unó mangaré
wə, yémbə nkelege fó mansa ubi mme.

¹⁴ Mé mbə́ə mbele uméé manchwó ngé wə. Nchwəgé detuge nyé ushu ne até déjə́ə mejə́ə.

¹⁵ Nnɛnɛmmye nnó enyú debɛ né nesó. Ajeé byéé ako alóó wá matame. Ne wá mbóó kɛ ɔtame yéndé mejeé se ayi alu ewú.

Nwɛ ayi Jud ásamé

¹ Me Jud maá defwɛ Jisɔs Kras ne menmo Jɛmsi ne nsame nwe yina.

Nsame ji mbaá bɔɔ abi Ntɛ sé Ɛsɔwɔ akuú, ɛbwɔ abi ji agboó ne ɛbwɔ dɔɔ ne Jisɔs Kras ntó apele ɛbwɔ chánéné.

² Nnɛnemmyɛ nnó Ɛsɔwɔ alɛrɛ enyú galógálɔ, nesɔ ne gejeé gejamɛgejame.

Sege gébé ne ubobo unó bi anlɛrɛ gebyo alɛrɛge

³ Aɲmɛ ba, me mbɔ mmyɛɛ nnó nsa nwe yina gétúgɛ mamfɛrɛ ayi Ɛsɔwɔ afɛrɛ ɛsé ako né ɛfwyale gabo. Yémbɔ ngé nnó elú galógálɔ nnó nsa mpyɛ enyú detɛne ne ɛshyɛ né depɔré Jisɔs ɛtiré achyɛɛ ɛsé bɔɔ bií nnó defyɛ metɔɔ ne ji damaá tɛ kwyakwya. ⁴ Njógɛ mbɔ néndé bɔɔ fɔ ákpɛ mbwa ne enyú mmyɛ defyadefya. Ufɔɔ bɔɔ bina ne ábwálé ulɔɔ melu ɛbi Ɛsɔwɔ alɛrɛge ɛsé, uláá lé genó ɛyigé ɛbwɔ atɛnɛge wyɛ ákwéɛrɛge depɔrɛ ubɛlé tametame ɛtiré ɛbwɔ ápyɛɛ. Asa né mmú nwe Ɛsɔwɔ tɛ gachí nnó, Ɛsɔwɔ achyɛge nyɛ ufɔɔ bɔɔ bina ɛfwyale abi alá nóge ji. Ɛbwɔ ntó ashya Jisɔs Kras, ɛwé ji ne alu Ata ne muú ayi apwɔ amu.

⁵ Yé lé enyú dékaá mɛ unó bina uko, nkɛlɛge nnó mpyɛ enyú deté ndɛrɛ Ata Ɛsɔwɔ abɔ afɛrɛ bɔɔ Isrɛli né ámu bɔɔ Ijip ne ɛwyage áwane bɔɔ abi alá fyɛɛ metɔɔ ne ji wɔ. ⁶ Ne tége ntó ndɛrɛ ɛpyɛɛ ne makiénné Ɛsɔwɔ ayi alá jwɔlɛ né malu utɔɔ bwɔ wɔ, ályaá malu ujwɔlɛ bwɔ alá ápyɛɛ lé unó bi cha. Ɛsɔwɔ awé nya aji ne bɔ mkpokovɛ, abi álaá wyɛɛ wɛwɛ tɛ kwyakwya, afyɛ áji né melu ɛmpinya gemua ágile gekpɛkpɛ bií bi Ɛsɔwɔ asɔɔ mpa bwɔ. ⁷ Wyɛmbɔ ntó ne ɛpyɛ nya ne bɔɔ Sodom ne Gomɔra ne baá malɔ ayifɔ ayi álu kwókwólé ne áji. Ɛbwɔ ábɛlɛge nya ubele tametame ne ápyɛɛ ubobo unó bi akwaá alá bɔɔ fɔ mampyɛ wɔ. Getú ɛyigémbɔ, Ɛsɔwɔ alwɛɛ áji ne mɛwɛ ɛwé elá énomégé. Ɛsɔwɔ ápyɛmbɔ nnó akwélé ɛsé ako mbeé né genó ɛyi gepyɛ nya ne ɛbwɔ.

⁸ Wyɛmbɔ ntó ne bɔɔ abi álu bíbí né mbwa enyú ájógɛ nnó Ɛsɔwɔ alɛrɛge ɛbwɔ unó né amɛ geja. Getú ɛyigémbɔ, ápyɛɛ unó bi uchɔɔ menyammyɛ bwɔ. Anógɛ fɔ bɔɔ kpakpa ne ájógɛ mejɔɔ mebomebo ne uto bi ákpakpa né mfaánebuú. ⁹ Yé gébége ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwé kpaá ɛwé ɛkamege nnó Mikɛl éwamege ne danchɔmeló gétúgɛ genkwógɛ Mosis ɛsɛ fɔ utó né amu jíí ejɔɔ mejɔɔ mebomebo ne danchɔmeló wɔ, ejɔɔ lé nnó Ata anya wɔ. ¹⁰ Yémbɔ bɔɔ bina ájógɛ mejɔɔ mebomebo né unó bi ɛbwɔ alá ákágɛ ula. Ne ápyɛɛ unó ɛké menya mewaá. Yéndégenó ɛyi gekwame ɛbwɔ mekpɔ apyɛ pyɛ. Ne élé wyɛ unó bina ne uwane ɛbwɔ. ¹¹ Ɛbɔɔ nyɛ ne ɛbwɔ néndé ɛbwɔ ákwálé gekage nekɛne Ken muú abɔ áwáné menmo wuú. Ajinte gemɛge bwɔ ákwálé meti ɛwé ábɔɔ nsa ápyɛ ubobo unó wyɛ ndɛrɛ Balam abɔ ápyɛɛ. Ɛbwɔ áshya manwú ne Ɛsɔwɔ, ndɛrɛ Kora abɔ ápyɛɛ. Ne ndɛrɛ Kora ágboó, mbɔntó ne ɛbwɔ ágboó nyɛ. ¹² Ɛbwɔ álu ɛké upwapwane unó né gelu-age nyú gébége déké dényɛɛ ɛpaá menyɛɛ gejeé. Ɛbwɔ ányɛɛ menyɛ gefɔɔ ɛyi gegboó mmyɛ. Alú áteé élé unɛ ɛbi bwɔ. Alú ntó ɛké geko ɛyigé mbyo akpane geji gela gekwene manaá. Ne ɛké unɔɔ ɛbi ula uwame umpome gébége unɔɔ uko uke uwame. Alu ɛké unɔɔ ɛbi ágoó ubi ne makaka. Agboó negbo ndɔ ɛpea. ¹³ Ɛbwɔ álu ɛké ngbannyi ɛbɛɛ mega. Ne gabo ayi ɛbwɔ ápyɛ álu ɛké gefwene ɛyi ngbannyi metometo atene né mapea mewaá ne mmyɛ ɛgboó fɔ bwɔ. Ɛbwɔ álu ɛké bɔ danji abi ályaá malu bwɔ ájyɛɛ malu ayi cha. Ɛbwɔ bina, melu ɛwé Ɛsɔwɔ ábelé ɛbwɔ élé ɛmpinya gemua ɛyi gelá gebyɛ tɛ kwyakwya.*

¹⁴ Ɛnɔk ayi agbeé upyáne ukeneama mbaá Adam, abɔ ajɔɔ mɛ nya ató ne bɔɔ bina aké, “Wugé Ata achwɔɔ nyɛ ne bɔ dɛlɛ bɔ dɛlɛ makiénné ukpea jíí. ¹⁵ Asɔɔ nyɛ mpa bɔɔ ako. Agare bɔɔ abi alá kágɛ ji nnó ákwɛ mpa gétúgɛ gabo ayi ɛbwɔ ápyɛɛ ne mejɔɔ mebomebo ɛwé ɛbwɔ ájɔɔ ne Ɛsɔwɔ.”

¹⁶ Bɔɔ bina áshulege bɔɔ abifɔ ndo, ne yé genó ɛyi gekwanɛge ɛbwɔ metɔɔ gepɔ. Apyɛ lé ubobo unó bi ugɔɔ ɛbwɔ matɔɔ, álu bɔɔ gempage. Ne áké álógɛ géloge mejɔɔ

* **1:13** Elú wáwálé nnó: Danji élé menɔ membre ayi akele ɛké gasama akoóge né mfaánebuú.

ne muú ebyennó akelege nnó ase genó eta wuú.

Pyege wye genó eyigé Eṣṣwá akelege

¹⁷ Yémbá aṣme ba abi gejee, enyú debó mantégé unó bi nya áṣgbá Ata sé Jisṣas Kras ajóó. ¹⁸ Eḃwó ájóó nya áké, “Né kwyak-wya gébé, bṣó abi ájwane nye enyú gétúgé depṣré Eṣṣwá etiré enyú dékwálegé áchwáó nye. Ne ápye nye lé ubobo unó bi ugṣó eḃwó metṣó, ebi Eṣṣwá alá kelege.” ¹⁹ Bṣó bina ne áchwáó nye ne aṣgya né geluage nyú, eḃwó ápyéé lé unó bi bṣó mme ápye, ebi uselé utó bwó néndé Mendóó Eṣṣwá epṣ eḃwó mmye. ²⁰ Yémbá, aṣme ba, pyegé nnó metṣó ewé enyú defye né unó bi Eṣṣwá jimṣó alere enyú ewéne. Enyú deké denenemmye, gógé Mendóó Ukpea eléré enyú meti. ²¹ Belege genwágé nyú geḃe gefṣó eyigé Eṣṣwá ákágé lerege enyú gejee jíí ndere dégile galógáló ayi Ata sé Jisṣas Kras nnó achwáge age enyú meshwe, enyú debó genwá eyi gélágé byé fṣ. Ji apye nye mbá gétúgé ji agboó ne enyú.

²² Gege meshwe ne bṣó abi alú ne dembyó né unó bi eḃwó áfyéé metṣó wyéé. ²³ Poógé abifṣ, défere eḃwó átane né mmu mewe ékágé áṣṣó. Ne mbaá abifṣ ntó, gege eḃwó meshwe, yémbá sege gébé nnó ékágé gabo bwó áchálé enyú. Págé yé bḃ elé mandeé ayi bṣó abi ápye yéndé gabo áfyéé néndé gabo ayi eḃwó ápye áchṣ me mandeé yimbá.

Défége Eṣṣwá

²⁴ Matame mabe ne Eṣṣwá muú akage poó enyú nnó ékágé dékwe né gabo. Ji ákage pye enyú déṣene cho né mbe ushu wuú. Deké degene gekpekre énogé wuú matṣó agṣó enyú mmu. ²⁵ Jimbíí ne alú Eṣṣwá Menchyé genwá né gétúgé genó eyigé Ata sé Jisṣas Kras apyéé. Nnenemmye nnó bṣó ánógé Eṣṣwá, Eṣṣwá mbíí ne abṣó eshye ne uto uko te ula ulóó, nana, ne te kwyak-wya Amen.

Nɔwɛ unɔ Jisɔs alɛré Jɔn né amɛ geɣja

Jɔn agaré unɔ bi úlú né nɔwɛ yina

¹ Né mmu nɔwɛ yina ne ásamé unɔ bi Jisɔs Kras alɛré. Ɛsɔwɔ apyɛ Jisɔs akaá unɔ bina nnó alɛré baá défwɛ bíí unɔ bi uchwɔ pyɛ nana. Jisɔs Kras ató ekiénné wuú nnó ɛjyɛ epyɛ maá utoó wuú Jɔn akaá unɔ bina. ² Ne Jɔn agaré unɔ bina uko wye ndere ji agené. Genó ɛyigé ji asamé élé meko mejóó ayi Ɛsɔwɔ ajóó ne wáwálé ayi Jisɔs Kras alɛré né genó ɛyi ji agare. ³ Ɛsɔwɔ ájé muú ayi akuú nɔwɛ yina ayi agaregé unɔ bi upyɛé mbɔ nana ne ɛbi upyɛ nɔwɛ meso gébé, ne ájé ntó yéndémuú ayi awúu unɔ bi ásamé wye ne apyɛé ubi. Néndé gébé ɛyigé unɔ bi upyɛé nɔwɛ géla kwókwólé.

Jɔn alɔ matame mbaá machomele bɔó Ɛsɔwɔ akénéama

⁴ Me Jɔn ne nsamé nɔwɛ ayina ntɔme ɛta nyú machomele bɔó Ɛsɔwɔ akénéama ayi álú né gebagé mewaá Ɛsya.

Nnɛnemmyɛ nnó Ɛsɔwɔ álérégé ɛnyú galógáló, ápyɛ ɛnyú débé né nesɔ. Ɛsɔwɔ muú alu nana, muú abɔ alu mɛ, ne muú achwɔ nɔwɛ ne mandoó akeneama ayi álú né mbɛ geluɔge gefwage jíí chóncho ne * ⁵ Jisɔs Kras, muú álú tojese ntésé ne maá mbɛ ayi akwilé né negbo, ne muú álú nana, mfwa kpaá mbaá afwa mme, álérégé ɛnyú galógáló, apyɛ ɛnyú débɛ né nesɔ. Matame mabɛ ne ji muú abɔó wye gejeé ne ɛsé ne aferé ɛsé né gabo gétúgé manoó míí ami machyɛé mme. ⁶ Ne apyɛ ɛsé déla bɔó abi ágbárege gefwa ne ji ne apyɛ ntó ɛse déla ampyɛé upɛ abi ápyɛé utoó Nte wuú Ɛsɔwɔ. Ngó ne utoó úbé ne ji tɛ kwyakwya ne kwyakwya. Amen

⁷ Gége, ji achwɔ nɔwɛ né mmu gekógé mfaánebuú ne yéndémuú agɛne nɔwɛ ji. Yé ébélé bɔó abi ájomé ji áwané. Ne bɔó mme meko álili nɔwɛ gétúgé ɛfwyale ɛwé ji achyɛge nɔwɛ ɛbwɔ ébé mbɔ. Amen.

⁸ Ata Ɛsɔwɔ aké, “Me ne nlú muú mbɛ ne ayi kwyákwyá.” Me ne álú, “Muú ayi

álú nana, ne ayi abɔ álú ne ayi achwɔ nɔwɛ. Ɛsɔwɔ ayi Apwɔó amu.”

Jɔn agé Maá Nte Mekwaá né amɛ geɣja

⁹ Me Jɔn, menmɛ nyú né ɛchomelé bɔó Jisɔs, gétúgé me ntó nchome mmyɛ ne Jisɔs, ne nɛne ntó ɛfwyale wye ndere ɛnyú. Me nlú ntó muú ama wye ndere ɛnyú né gefwa ɛyigé Ɛsɔwɔ ágbárege ne nkógé metóó wye ndere ɛnyú mpwa fɔ. Abɔ abú me mfɛ né melɔ metóó nnyi ɛwé ákuú nnó Patmɔs gétúgé ngárege mekomejóó Ɛsɔwɔ ne wáwálé ayi Jisɔs alɛré né genó ɛyi ji agaré. ¹⁰ Né bíí uwyaá ɛbi úlú bíí Ata, Mendoó Ukpea ɛchwɔ me mmyɛ ne nwú gekpékpégé meko fɔ ndere atané me né meso ɛké meko mbá. ¹¹ Aké, “Sá unɔ uko ɛbi ɔgené nɔwɛ né mmu nɔwɛ, ɔtó mbaá machomele bɔó Ɛsɔwɔ akénéama ayi álú né umé malɔ yina: Ɛfesɔs, Smyrna, Pɛgamɔn, Tayatira, Sadis, Filadelfya ne Laodisha.”

¹² Ne mbwólégé mmyɛ mangé muú ayi ajóge me mejóó né meso, ngé uluó mátúlékán ukénéama ɛbi akwye ne gul. ¹³ Né metóó metóó uluó ɛbimbɔ, ngé muú fɔ ndere atɛné ɛké maá nte mekwaá. Afyɛ nku metyémetyé ayi akwóné ji uka. Ne ani gebagé ndeé ɛyi gégénege ɛké gul, génɔ ji né gebómé. ¹⁴ Mejwye wuú élú pópó ɛké néwúné ugoó, yé ɛké makaɲkoma ne amɛ jíí agénege ɛké nénómé mewɛ. ¹⁵ Uka bíí ushwánege ɛké afyaákó ayi ásoó né mewɛ, atilɛ ashwánege manémané. Meko wuú awyale ɛké nekóné nnyi nekwene mbɔ, chuchu. ¹⁶ Agbaré ambe akénéama né ɛgbɛ ɛbwɔnyɛ wuú ne aparanja ayi achyaá magbɛ apea atané ji né meno. Ushu bíí ugenege ɛké nɔwɛ metóó nɔwɛmesé.

¹⁷ Ngɛge ji, nkwe ji né uka ɛké muú ayi agboó. Anyaá ɛbwɔnyɛ wuú anere me mmyɛ aké, “Ɔfɔge, me ne nlú muú mbɛ ne ayi kwyakwya. ¹⁸ Me nlú mebe, me mbɔ ngbo, ne gɛ menlú mebe tɛ kwyakwya ne kwyakwya. Me nwyaá uto mampyɛ bɔó abi ágboó ákeré né genwá wye ndere muú ágbárege bɔ agbógóló manené melɔ áwuú bɔó.

¹⁹ “Sá yé unɔ bi wɔ ɔgené; ɛbi upyɛ mbɔ nana choncho ne ɛbi upyɛé nɔwɛ meso

* **1:4** Elú wáwálé nnó: Ɛsya ayi ajógé mbɔ élé ayi tɛ nya. Fina ákuú nnó Turkey.

gebé. ²⁰ Gε genó eyi gebó gelu bibií, eyi getome ne ambe akénéama ayi ðgene me ngbare né ebwónyε wa ne uluó matúlékán ukénéama ebi akwyéé ne gul. Ambe yimbo akénéama atene mbaá makiénné Eσωω akénéama ayi alú né machomele bós Eσωω akénéama. Ne uluó matúlékán ebimbo ukénéama utene mbaá machomele bós Eσωω akénéama.”

2

Nwe yi átome mbaá echomele bós Eσωω né meló Efesós

¹ Muú ayi me ngene né ama geiya aké, “Sá ηwe yina ðtós mbaá ekiénné Eσωω ewé echomele bós Eσωω né meló Efesós.

“Garé ebwós ðké, gegé mekomejó eyi etane mbaá muú ayi agbaré ambe akénéama né ebwónyε wuú ne akene né metós metós uluó mátúlékán ukenéama ebi akwyéé ne gul. * ² Me nkaá unó uko ebi enyú dépyéε, mengé utós bi enyú depye ne eshyε ne metós ewé dékogé délá depwáá, nkaá nnó enyú dékií fós bós abo, ne enyú démua bós abi áké alú ángbá Jisós, dégé nnó ápós, alú bós gebyós. ³ Enyú dekége matós, ne dégéne efwyale né gétú ya, depwáá fós. ⁴ Yémbó gége genó eyigé nshulege enyú ndo wye na. Enyú débós sé gejeé ne me ndere depyéε mbembe wós. ⁵ Ferege dégé mati ayi enyú depyéε gyéé. Dékwóré matós nyú depyéégé unó bi enyú debó mbe depyéé mε. Dela depye mbó wós, me nchwós fere nye gelúgέ etúlékán nyú né gelúge machomele bós Jisós. ⁶ Yémbó, gége genó gelógélós eyigé enyú depye na, enyú dekií fós ubóbós unó bi bós ekwós Nikolatan ápye wye ndere me nla nkií.

⁷ “Muú ayi awya matu awú genó eyigé Mendoó Ukpea ejósge mbaá machomele bós Jisós.

“Ne yéndémuú ayi ammye kpaá apwós gabo, me nchyεge nye ji ebwónyε nnó anyé umpome genós eyi gechyεge genwá eyi gélagé byé. Genós eyimbo gewene né meló Eσωω.”

Nwe yi átome mbaá echomele bós Eσωω né meló Simina

⁸ Ama ajós aké, “Sa ηwe ayina ðtós mbaá ekiénné Eσωω ewé echomele bós Eσωω né meló Simina.

“Garé ebwós ðké, gége mekomejó eyi etane mbaá muú ayi alú ula ulós ne kwyak-wya, ji ayi abó agboós ne akwilé né negboós. ⁹ Me nkaá efwyale ewé enyú degéne ne gekpo eyi enyú délú yémbó enyú dewyaá gefwa. Nkaá ndere bós áchós enyú mabó. Ebwós ájógé ake alú bós Jus ne ápós, alú lé bós danchómeló. ¹⁰ Ngarége enyú nnó défógé fós efwyale ewé enyú déchwós dége, danchómeló apyéε nye áfyε enyú abifós né denó, nnó ammua age ufós bós abi enyú delú ne degene nye efwyale né ndó efya. Fyεge wye matós ne me yé ebé elé negbo ne enyú degbóó. Ne me nchyεge nye enyú nsa ayi alu genwá eyi gélagé byé.

¹¹ “Muú ayi awyaá matu awú genó eyigé Mendoó Ukpea ejógé né machomele bós Eσωω.

“Ne yéndémuú ayi ammye apwós gabo, agboós fós negboné ndó epea.”

Nwe yi átome mbaá echomele bós Eσωω né meló Pegamón

¹² Ama ajós aké, “Sa ηwe ayina ðtós mbaá ekiénné Eσωω ewé echomele bós Eσωω né meló Pegamón.

“Gare ebwós ðké, gegé meko mejós ayi atane mbaá muú ayi awyaá aparanja yimbo ayi achyaá magbe ápeá. ¹³ Me nkaá nnó enyú dejwólege né mbaá ayi danchómeló muú alú mfwa ájwólege, yémbó dénógé wye mabó ma ne déshá fós mankamé depóré etiré détomé ne me, yé gébége áwáne Antipas né geluage nyú, ji muú agaré mekomejó wa wáwálé kpaá te ji agbóó. ¹⁴ Yémbó gé unó bi me nshulegé enyú ndo wye na; bós fós alú né geluage nyú abi akwólegé unó bi Balam aleré. Ji aleré Balak ndere ápye ne ate bós Isrēli ápyéε gabo. Apye ebwós anyéε menyéε upε ayi áchyε mbaá aló uka, ne apye ntó ebwós ánane manane tametame. ¹⁵ Ne bós abifós ntó alú né geluagé enyú abi akwólegé unó bi bós ekwós Nikolatan álerégé. ¹⁶ Kwórege matós nyú, délyaá gabo, délá depyéε mbó wós, me nchwós wáwá mamye umye ne bós

* **2:1** Elú wáwálé nnó: Né mmu ηwe Eσωω ayi meke unó bi ji abíí elé wáwálé ayi ji ajyaá manlere bós bíí.

bimbɔ ne aparanja yimbɔ ayi atanégé me meno.

¹⁷ “Muú ayi awyaá matu, awú genó eyi Mendoó Ukpea ejógé né machomele bɔ́ ɛsɔwɔ́.

“Muú ayi ammyɛ kpaá apwɔ́ gabo, me nchyege ji menyé mfaánebuú ayi ábelé bíbí. Me nchyege ji ntó ntaá eniné pópó ne mabo make ami asamé mfaá néní. Ne yéé muú ayi akágé mabo ami bɔ́ apɔ́, ekose muú ayi asele ntaá eniné mbɔ ne akaáge.”

Nwe yi átɔme mbaá ɛchomele bɔ́ ɛsɔwɔ́ né meló Tayatira

¹⁸ Ama ajɔ́ aké, “Sa ηwe yina ɔ́tɔ mbaá ɛkiénné ɛsɔwɔ́ ɛwé ɛchomele bɔ́ ɛsɔwɔ́ né meló Tayatira.

“Garé ɛbwɔ́ ɔ́ké, gɛge mekomejɔ́ ayi atane mbaá Maá ɛsɔwɔ́, muú amɛ ji agenege ɛké nenɔme mewɛ ne uka bíí ushwanegɛ ɛké afyaá ako ayi atilé agenege mané mané. ¹⁹ Me nkaá unó bi enyú dépyéé, nkaá gejeé eyigé enyú debɔ́ ne me, ne metɔ́ ɛwé enyú défyɛ ne me. Nkaá ndere enyú dépoógé atɛ ne ndere dékoógé matɔ́ déla dépwá fɔ́. Nkaá nnó unó bi enyú dépyéé nana upwɔ́ ɛbi enyú debɔ́ dépyéé mbɛmbɛ gébégé défyéé matɔ́ ne me fyéé.

²⁰ Yémbɔ, gɛgé genó eyigé me nshulege enyú ndo wye na: Enyú délyáá Jɛsɛbɛl, maá mendée ayi abyɔge gebyɔ nnó ji alú muú ɛkpávɛ ɛsɔwɔ́, abwɔlé bɔ́ utɔ́ ba né unó bi ji alerege, ánane manané tametame ne anyé menyéé upɛ ayi áchyé mbaá aló uka. ²¹ Me nchye ji gébé nnó akwɔré metɔ́ wuú, alyáá ɛno ɛwé ji anyéé yémbɔ ashya manlyáá. ²² Gétú eyigémbɔ me mpyéé nyɛ ji akwe nemeé, ne bɔ́ abi ábélege ne ji mpyéé nyɛ ɛbwɔ́ agé ɛfwyale dɔ́ mbɔgé álá ákwɔré matɔ́ bwɔ́ ályáá gabo ayi ɛbwɔ́ ápyéé wɔ́. ²³ Ne me nwáne nyɛ bɔ́ abi ákwɔlege unó bi ji alerege, ne bɔ́ ɛchomele Jisɔs ako ákage nyɛ nnó me ne nlú muú ayi akágé depó ɛtire délu akwaá né matɔ́ ne ufere ɛbi ɛbwɔ́ áferege. Ne ndere muú apyɛ gabo, mbɔntó ne nchyege ji ɛfwyale.

²⁴ “Yémbɔ enyú ako abi délu né meló Tayatira abi déla kwɔlege unó uboubɔ bina ɛbi bɔ́ abifɔ akuú nnó anɔ́ unó danchɔmeló, mpɔ sé ne metuú ɛwé cha ɛwé nnerege enyú mekpɔ, ²⁵ ɛkosé mangaré enyú nnó dégbare unó bi défyéé metɔ́ wyeé chánchá

kpaá tɛ me nchwɔ́. ²⁶ Ne muú ayi ammyɛ apwɔ́ gabo, ne apyéé utɔ́ ba ndere nkélege kpaá tɛ kwyakwya nchyege ji uto nnó abɛ mfwa mbaá malɔ mme mako. ²⁷ Ne ágbarege nyɛ ɛbwɔ́ ne amu matomato wye ndere Ntɛ wa áchyéé me utó, ne áchɔgerege nyɛ ɛbwɔ́ ubauba ɛké unje meséé. ²⁸ Ne nchyege nyɛ ji membe ayi agenege né gejegege bíí.

²⁹ “Muú ayi awyaá matu, awú genó eyigé Mendoó Ukpea ejógé mbaá machomele bɔ́ ɛsɔwɔ́.”

3

Nwe yi átɔme mbaá ɛchomele bɔ́ ɛsɔwɔ́ né meló Sadi

¹ Ama ajɔ́ aké, “Sa ηwe yina ɔ́tɔ mbaá ɛkiénné ɛsɔwɔ́ ɛwé ɛchomele bɔ́ ɛsɔwɔ́ né meló Sadi.

“Garé ɛbwɔ́ ɔ́ké, gɛge mekomejɔ́ ayi atane mbaá muú ayi abɔ́ mandoó akénéama ayi ápyéé utɔ́ ɛsɔwɔ́ ne ambe akénéama, nkaá unó bi enyú dépyéé. Bɔ́ ágégé enyú áké délu abɛ sanji degbo.

² Kwilege téné, défyɛ ɛshye mampyɛge unó bi enyú déle délyáá mampyɛge nnó ɛkágé dékpe délyáá kan̄ka, nénde nge nnó utɔ́ nyú úlú dantene cho né mbɛ ushu ɛsɔwɔ́. ³ Tɛge yé unó bi alere enyú ne ndere déwuú, kwɔrege matɔ́ nyú dekwɔlege unó bimbɔ chánéné. Mbɔgé dékwilé téné wɔ́, nchwɔ́ nyɛ ɛta nyú ɛké menjo né gébé eyigé enyú déla kaágé. ⁴ Yémbɔ ukɛke bɔ́ abifɔ alú né geluage nyú né meló Sadi abi álá ágilé fɔ́ mawule ɛbwɔ́ wɔ́, mmyɛke áchɔ fɔ́ menyammyɛ ɛbwɔ́ ne gabo wɔ́. ɛbwɔ́ afyéé nyɛ mandée pópó akene ne me nénde ákwane mambɛ bɔ́ ba. ⁵ Ne muú ayi ammyɛ kpaá apwɔ́ gabo, áfyéé nyɛ ji mandée pópó ɛke ɛbwɔ́. Ne me mferege fɔ́ mabɔ ɛbwɔ́ né mmu ηwe ayi asamé mabɔ bɔ́ abi awyaá genwá eyi gélagé byé. Ne me ngarége nyɛ gbɔ́ɔ́ɔ́ né mbɛ ushu Ntɛ wa ne makiénné jíí ntó nnó, ji alú muú wa.

⁶ “Muú ayi awyaá matu awú genó eyi Mendoó Ukpea ejógé mbaá machomele bɔ́ ɛsɔwɔ́.”

Nwe yi átɔme mbaá ɛchomele bɔ́ ɛsɔwɔ́ né meló Filadelfya

⁷ Ama ajó aké, “Sa ηwe yina otó mbaá ekiénné Esòwò ewé echomele bód Esòwò né melò Filadelfya.

“Garé ebwó oké, gège mekomejó ayi atane mbaá muú ukpea ayi muú akage neré metó ne ji. Ji ne ágbaré agbógóló mfwa Devid ayi achyège ji uto mamgbaré gefwa ndere mfwa Devid. Ne ánénege menombi yé muú ayi akáge gbè ewú apó, agbège ntó menombi yé muú ayi akáge nené ewú apó. * ⁸ Me nkáge unó bi enyú dépyé. Gège me nnene mbò enyú menombi ne yé muú ayi akáge gbè ewú apó. Nkaá nnó enyú dépò fò né eshyè, yémbò enyú dékwòlege wye unó bi me nlere délu danshyá nnó dékaágé fò me. ⁹ Wúgè! Bód danchòmeló abi ábyòge gebyò nnó álú bód Jus ne apó, mpye nye ebwó ato mano né mbe ushu nyú, ne ákaá nnó me mbò gejeé ne enyú. ¹⁰ Enyú dékwòlege wye unó bi ngaré enyú nnó dékoge metó gétú eyigémbò, mento mpye nye nnó enyú dékpegé fò ne efwyale ewé echwó nyé né mme meko. Efwyale ewémbò élú élé mamua bód mme meko. ¹¹ Ela gachyèé me nchwó, gbarege unó bi défyéé metó wyeé chánjéné nnó ekáge muú fò afó nsa nyú. ¹² Muú ayi ammye apwó gabo, mampyèé nye ji alá eké gekwa eyi muú alá akáge nyí né mmu echa upè Esòwò wa. Ne alyagé fò geji tē kwyakwya. Nsamé nye mabò Esòwò né menyammye wuú ne amí melò Esòwò wa. Melò ewémbò élé melò Jerosale ayi meke ayi atane mfaánebuú mbaá Esòwò ashulé fa mme. Ne nsamé nye ntó mabò ma ami make né menyammye wuú. ¹³ Muú ayi awyaá matu awú genó eyi Mendoó Ukpea ejógé mbaá machomele bód Esòwò.”

Nwe yi átome mbaá echomele bód Esòwò né melò Laodisha

¹⁴ Ama ajó aké, “Sá ηwe yina otó mbaá ekiénné Esòwò ewé echomele bód Esòwò né melò Laodisha.

“Garé ebwó oké, gège mekomejó eyi etané mbaá muú ayi ákuú ji Amen, muú ayi muú akage neré metó ne ji ne ntésé ayi apyèé bód akage wáwálé ayi atomé ne Esòwò. Ji alu muú ayi tē ula uló, unó bi Esòwò akwyéé ukene ne ji. ¹⁵ Me

nkaá unó bi enyú dépyé. Nkaá nnó enyú dékwéné fò nyuanyua ne désó fò ntó dugédúgé, me mbò nkelege ebè nnó dékwene nyuanyua yé nnó désó dugédúgé. ¹⁶ Ne élé enyú délu jwale makwe nyuanyua dékwene mansó ntó dugé dúgé désó, gétú eyigémbò, mpame nye enyú ne dafyéé nkane muú akpóo matyéé. ¹⁷ Enyú déké déwyaá gefwa, délu gbene ne dékelege se yé genóge fò. Enyú dékaá mbò fò nnó délu mbyambya, meshwemeshwe, gekpogekpo, ame nónómé ne gejógéné wó. ¹⁸ Ndere élúmbò me nchyège enyú majyéé nnó déchwó déna gul eta wa ayi ásó né mewè, alá apó ne deba, nnó apyè enyú débè ne gefwa. Ne naáge ntó mandeé pópó nnó dékwere gejógéné nyú eyi gegboó mmye. Naáge ntó uka ebi défyéé ne ame nnó dégene mbaá. ¹⁹ Bód abi me ngboó ne ebwó, apyège gyéé, nshulege ebwó ndo, nlerege ebwó chuchu. Gétú eyigémbò, kpage gechyéé dékwòlege mató nyú délyaá gabo. ²⁰ Wúgè, me ntene mbò né menombi nyú ndoó nnó dénene me gepú, muú awúgé meko wa, anenege me menombi nnó nkpe mmu, nkpe ne mbane ji denyé menyéé ulua. ²¹ Ne muú ayi ammyéé apwó gabo, me nchyège nye ji ebwònye nnó ajwòle ne me né geluage gefwa ya, wye ndere me ntó mmye mpwò bód mawáme ba njwólé ne Nte wa né geluage gefwa jíí.

²² “Muú ayi awyaá matu awú genó eyigé Mendoó Ukpea ejógé mbaá machomele bód Esòwò.”

4

Jon age ame geiya nkane Esòwò ajwòle né mfaá geluage gefwa jíí

¹ Unó bina upyège mbò, mma nge ame geiya. Nke mpele nge menombi fuú né mfaánebuú. Ne meko muú ayi me mbó mbe nwuú eké meko mbá, ama ajó ne me aké, “Kwò chwó wena, me nlere wó unó bi upyèé nye meso gébé.” ² Ténéténé yimbò Mendoó Ukpea echwó me mmye, ékpá me mfe ne mfaánebuú. Nke mpele, nge geluage gefwa ne muú fò ndere ajwólé né mfaá geji. ³ Ne muú ayi ajwólé né mfaá gelua eyigémbò ashwane manémané eké

* **3:7** Elú wáwálé nnó: Agbógóló Devid élé meti ewé bód ako abò makpe né gefwagé Esòwò.

ntaáne ɲka eniné ákuú jaspá ne carnelian. Ne mbya meshu ewe etane enɔ́ geluagé eyigé mbɔ ne mme elú nshye nhsye eké mataá ayi ákuú nnó éméral. ⁴ Nge ntó uluɔ gefwa ebifɔ esaá meso eni ndere unɔ́ geluɔ eyigémbɔ né mme. Ne ákpakpa fɔ esaá meso eni, abi afyɛ́ mandeé pópó, ákwere délaré gefwa né makpo ebwɔ́ etire ákwɛ́ ne gul ájwólé mfaá ubi. ⁵ Né geluɔ eyigémbɔ, gasama akéle, mamamama, mamfeé ányane, mbaá áwyale. Né mbe geluɔ eyigémbɔ ntó, matúlékán akénéama ágenege. Ne matúlékán ayimbɔ akénéama, atene mbaá mandoó akénéama ayi apyɛ́ utoó Esɔwɔ. ⁶ Né mbe geluɔ eyigémbɔ ntó, nge genó gefɔ eké ebɛ́ mega.

Gelu efɛ́ efɛ́, ne ɲanéɲané eké makankomma. Nge ntó ufɔ́ menya uni eyi elú mebe. Etené enɔ́ geluɔ eyigémbɔ né mme. Menyamme ebwɔ́ mekomeko álu ne amɛ mbɛ ne ayi meso. ⁷ Né geluagɛ menya yimbɔ eni, ayi mbe alú eké genyanya, ayi agbeé epɛa alú eké maá menɔ mpɔ, ayi agbeé elɛ́ awyaá ushu eké mekwaá, ne ayi agbeé eni ntó alú eké nenyá eniné nélyenege. ⁸ Né geluagɛ menya yina eni, yé ayi ndé awyaá ubagele ukéné ne gejamégé amɛ né mmyɛ, ne amɛ ayifɔ ntó ne nteé ubagele bií. Ne menya yina ekwane makwa utuú ne ɲwɔmese epwaá. Ekwane eké, “Esɔwɔ ukpea, Esɔwɔ ukpea, Esɔwɔ ukpea, alú Ata Esɔwɔ Muú Apwɔ́ amu. Ji abɔ alú mɛ, alu nana ne achwɔ́ nyɛ.”

⁹ Echyɛge ɲɔ, enógé ne matame mbaá muú ayi ajwólé mfaá geluagɛ gefwa, ji ayi alú mebe tɛ kwyakwya. ¹⁰ Akpakpa bimbɔ esaá meso eni ákwe uwya mme né mbe ushu muú ayi ajwólé né mfaá geluagɛ gefwa eyigémbɔ, ánógé ji muú ayi alú mebe tɛ kwyakwya ne kwyakwya, ¹¹ aké, “Ata esé Esɔwɔ, wɔ ɔkwané manɛ ɲɔ́, enógé ne uto. Néndé wɔ ne ɔkwyɛ unó uko ndere ejíi wɔ né metɔ́ ne ɔkwyɛ ubi ne ɔpyɛ́ ubi úlú.”

5

Gebagé ɲwe eyi ápwiré pwiré ne maá egóɲme

* **5:5** Elú wáwálé nnó: Nenké élé genóge ákwelé ubée ne geji.

¹ Genó eyigé fɔ eyigé me ngené élé gebagé ɲwe eyi ápwirépwiré né ebwɔnyɛ muú ayi ajwólé né geluagé gefwa. Né gebagé ɲwe yimbɔ, ásá unó wyɛ mbɛ ne meso ne ádyɛ geji ne emá né malu akénéama. ² Ne nge ekiénné Esɔwɔ ewé ewyaá ncha, egige kénké eké, “Waá akwané mambea emá ewé ádyɛ né gebagé ɲwe yimbɔ anéné geji?” ³ Yɛ muú fɔ apó yé né mfaánebuú, fa mme yé né malɔ áwuú bɔ ayi ákaáge néne gebagé ɲwe yimbɔ akuú genó eyi gélú mmu. ⁴ Ne nɔ́ manli segé segé néndé yé muú fɔ apó ayi ákwané manené gebagé ɲwe yimbɔ akuú genó eyi gélú mmu. ⁵ Ne muú ama né geluagé ákpakpa bimbɔ aké ne me, “Oligé sé, gé, muu ayi ákuú ji genyanyagé ntoóné Juda, ji alú ntó mpyáne mfwa Devid ammyɛ apwɔ́ bɔ́ mawámé bií. Gétú eyigémbɔ, ji ne akaáge bea emá ewémbɔ malu akénéama ne anéné gebagé ɲwe yimbɔ.” *

⁶ Ajógé mbɔ, ngé maá egóɲme áténé kwókwólé ne geluagé gefwa eyigémbɔ, alú eké ábɔ áwá mɛ ji. Menya eyi elú mebe eni ne ákpakpa bimbɔ, áno ji mme. Ji awyaá ambya akénéama ne amɛ akénéama. Amɛ yimbɔ aténé né mandoó akénéama ayi ápyɛ utoó Esɔwɔ. Ne Esɔwɔ ató áji né mme meko. ⁷ Ne maá egóɲme yimbɔ achwɔ se gebagé ɲwe eyimbɔ ayi ápwirépwiré ne ebwɔnyɛ muú ayi ajwólé né mfaá geluagé gefwa. ⁸ Aségé mbɔ, menya yimbɔ eni ne ákpakpa bimbɔ esa meso eni ákwe uwya mme né mbe ushu wuú. Ne yéndemuú né geluagé ákpakpa bimbɔ ne menya yimbɔ áwyaá nenke né ebwɔ ne geku eyigé akwyɛ́ ne gul. Yéndé gekú gegbeé ne unó bi unóme gebe gelógéló. Unó ube bina utené mbaá mmyɛmenɛne bɔ́ Esɔwɔ. ⁹ Ne ebwɔ ákwa ekwɔ meke ewé yé muú fɔ álá álú dan kwa aké, “Wɔ ɔkwané manɛ gebagé ɲwe eyi gepwiré ɔbea ema ewé ádyɛ́ wyɛ́, néndé áwá wɔ, manoó mmyɛ ami magbele mana gejamégé bɔ́ nnó abɛ bɔ́ Esɔwɔ. Bɔ́ bina atané né malɔ mme mako, ufɔ ufɔ́ bɔ́. Abi ájógé mejɔ́ ema ne abi ájógé mejɔ́ cháchá. ¹⁰ Ne ɔpyɛ ebwɔ́ álú ekwɔ ampyɛ́ upɛ né gefwa eyigé Esɔwɔ se ágbárege. Ne ebwɔ́ ágbárege nyɛ gefwa fa mme.”

¹¹ Ne nké mmage pɛ, nge ne nwu meko

gejamégé makiénné Ḑṣṱwṱ ayi yé muú alá ákágé pa ndere atene anṱṱ geluṱgé gefwa, ne menya eyimbo eni ne ákpakpa bimbo. ¹² Ne makiénné yimbo ákálé kenké áké, “Maá egóhme ayi abṱ awáne ákwane manse uto uko, ne gefwa, ne denḡa, ne eshye, ne enógé, ne ḡḡṱ ne matame.” ¹³ Ne nwu ntó unó uko ebi Ḑṣṱwṱ akwyéé, ebi úlú né mfaánebuú, ebi úlú fa mme, ebi úlú né malṱ aló ne ebi úlú mmu ebéé mega ne unó uko ebi úlú yéndé mbaá, ukwane uké, “Matame, enógé, ḡḡṱ ne uto uko ube ne muú ayi ajwólé mfaá geluṱgé gefwage maá egóhme te kwyakwya ne kwyakwya.” ¹⁴ Ukwage mbo, menya yimbo eni ekame eké, “Amēn” ne ákpakpa bimbo ákwē uwyā mme ánógé Ḑṣṱwṱ ne maá egóhme.

6

Maá egóhme abea malu ema ayi mbe akéné né ḡwe ayi dpwiré

¹ Ndere mpelé, ḡḡṱ nkane Maá egóhme abea melu ema ewé mbe né geluṱge malu akénéama ayi adyéé né ḡwe yimbo. Ne nwu meko menya ama né geluṱge menya eyi mebe eni, ndere ajṱṱ ne meko kenké eké néfé áké, “Chwṱ we.” ² Mpege, ḡḡṱ mpo mekagala pópó. Muú ayi ajwólé mfaá agbare embeé né ebwṱ ne áchyéé ji ela gefwa ne akene ajye ndere muú ayi ajye mmye me ummye apwṱ ne amage pwṱ nyē.

³ Ne ji ábeagé melu ema ewe egbeé malu apea nwu meko menya ayi agbeé menya epea ndere ajṱṱ áké, “Chwṱ we.”

⁴ Ajógé mbo, mpo mekagala meḡele atane achwṱ. Ji achyéé muú ayi ajwólé mfaá uto ne gekpekpégé aparanja mamfere nesṱ fa mme nnó bṱṱ ámmyege áwané ate.

⁵ Amá ábeagé melu ewé egbeé malú aléé, nwu meko menya ayi agbeé menya eléé, ndere ajṱṱ áké, “Chwṱ we.” Mpege, ḡḡṱ mpo mekagala meḡile ne muú ayi ajwólé mfaá agbare elómé né ebwṱ. ⁶ Nwú meko ayi alú eké meko muú ndere atane né geluṱagé menya yi mebe eyimbo eni ajṱṱ áké, “Ekpoko Flawa ema, elú né ḡka utṱṱ bíí uma ne makpoko barle aléé alú ntó ḡka utṱṱ bíí uma. Ne ṱchṱge fṱ mbwē mawéé ne mmṱṱ.”

⁷ Ne ji amá ábeagé melu ema ewé egbeé malu ani, nwú menya mebe ayi agbeé

menya eni ndere ajṱṱ áké, “Chwṱ we.” ⁸ Mpege, ḡḡṱ mpo mekagala ayi ala bēé ne muú ayi ajwólé né mfaá akamégé negbo. Ne muú ayifo, ayi akwṱle ji meso, akamege melṱ áwuú bṱṱ. Achyéé ebwṱ uto nnó akare mme meko né malu aní, áwá bṱṱ né melu ema ne bee, mesa, ufṱṱ ufṱṱ mameé ne menyá eyi epyéé efṱ.

⁹ Maá egóhme ábeagé melu ema ewé egbeé malu ata, ḡḡṱ né nteé geluṱgé upe Ḑṣṱwṱ mandoó bṱṱ abi áwané gétúgé mekomejṱṱ Ḑṣṱwṱ ayi ebwṱ ágaré. ¹⁰ Ne mandoó bṱṱ Ḑṣṱwṱ bimbo, ajṱṱ kenké áké, “Eh Anyata Ḑṣṱwṱ, wṱ ṱlú muú ukpea ne bṱṱ ákage áñere metṱṱ ne wṱ. Ebeleḡe mbo nnó ne wṱ ṱṱṱ mpa bṱṱ mme abi áwané esé, ṱshuú ebwṱ amu manchyéé ebwṱ efwyale?”

¹¹ Ajógé mbo, áchyéé yéndémuú bwṱ ewule pópó, ne ágaré ebwṱ nnó ákoó metṱṱ, ágilé kpaá téé mpa ate aḡme ebwṱ abi ápyéé utṱṱ Ḑṣṱwṱ, ebwṱ abi áwané ákwaneḡe ndere Ḑṣṱwṱ akeleḡe.

¹² Ne maá egóhme ábeagé melu ema ewé egbeé malu akene, ḡḡṱ ndere mme anyigé ne eshye tegeteḡe. ḡmeé ebwṱlé elá meḡilé eké ndeé nekwi ne mfaá ntó agelé chuú eké manoó. ¹³ Ambe átane mfaá ákwē mme eké umpome ḡenṱṱ fik ebi ula ugélé wṱ, ukwene ḡébé mbyo metometo anyigé ubi.

¹⁴ Nebuú neseé eké ḡebṱ eyi muú apwiré afeé ne mbaá ayi ḡebṱ ḡélú. Yéndé mekwē kpaá ne mewaa metṱṱ nnyi áferé ewu né melu wuú. ¹⁵ Ne afwa mme meko, bṱṱ kpakpa, ákpakpa bṱṱ bee, bṱṱ abi awyaá gefwa, anṱṱ bṱṱ, ne bṱṱ ako choncho ne áfwē ne abi alá ápṱ áfwē ábṱ ájyeé bíí né mmu ambu maba ntaá ne meso matarave ayi álú né mfaá makwē kpakpa, ¹⁶ ákalé ákuú maba ntaá ne makwē kpakpa áké, “Kwege débií esé nnó ékáḡé muú ayi ajwólé né mfaá geluṱgé gefwa age esé ne nnó ékáḡé maá egóhme achyéé esé efwyale. ¹⁷ Néndé gekpékpé bíí ebi Ḑṣṱwṱ ne maá egóhme achyeḡe bṱṱ efwyale ukwṱne, ne ndémuú ákáḡé bo efwyale ewémbo?”

7

Afye geloge Ḑṣṱwṱ né mampwē usaá dele bṱṱ Ḑṣṱwṱ ukénéama meso eni

¹ Unó bina uko ukógé, ḡenṱṱ eyi me mma ḡḡṱ, elé makiénné Ḑṣṱwṱ ani. Atene né

manjú mme ani, agbée mati mbyo ani, ayi atanege né manjú mme yina nnó ékágé mbyo ammyege né mme yé ebé lé né ebéé, ne nnó ékágé amugé unó. ² Ne nge ntó ekiénné Ẹsɔwɔ ewé fɔ, etane né egbe ewé ɲmées etanege, egbare gelogé Ẹsɔwɔ muú alu mebe eku makiénné Ẹsɔwɔ yimbɔ ani kenké, ayi Ẹsɔwɔ achyée áji uto mancho mme ne ebéé mega, ³ eké, “Ténégé kpe, désage lyaá mbyo áchó mme, ebéé mega, ne unó mewaa kpaá te esé denerege manlo baá défwé Ẹsɔwɔ esé né mampwe ne gelogé Ẹsɔwɔ.” ⁴ Ne nwú nnó mpa bɔ́ Ẹsɔwɔ abi álo ebwó né mampwe ne gelogé Ẹsɔwɔ eyigé na, alú usaá dele bɔ́ ukénéama meso ɛni. Bɔ́ bina atane né matoó Isrɛli áfyaneapeá.

⁵ Né ntoné Juda aló dele bɔ́ áfyaneapea.

Né ntoné Ruben aló dele bɔ́ áfyaneapeá.

Né ntoné Gad aló dele bɔ́ áfyaneapeá.

⁶ Né ntoné Ashy aló dele bɔ́ áfyaneapeá.

Ntoné Naftali aló dele bɔ́ áfyaneapeá.

Ntoné Manase aló dele efyaneapeá.

⁷ Né ntoné Simyon aló dele efyaneapeá.

Né ntoné Levi aló dele efyaneapeá.

Né ntoné Isaka aló dele efyaneapeá.

⁸ Ntoné Sebulɔn aló dele efyaneapeá.

Né ntoné Josef aló dele efyaneapeá.

Né ntoné Benjamɛn aló dele efyaneapeá.

Njuné bɔ́ áténé né mbe ushu Ẹsɔwɔ ne Mad egɔɲme

⁹ Genó eyigé na gekoge, nke mpɛle, nge njuné bɔ́ abi yé muú alá ákágé pa fɔ. Bɔ́ bina átané né malɔ mme meko, yéndé ntoó ufɔ́ ufɔ́ bɔ́, ne ufɔ́ ufɔ́ mejɔ́. Afye mandeé pópó, ágbaré mame né amu átene né mbe geluoge gefwa ne mbe ushu Maá egɔɲme. ¹⁰ Ajógé kenké áké, “Ẹsɔwɔ se, wɔ muú ɔjwólé mfaá geluoge gefwa, ɛnyú ne Maá egɔɲme ne déferege esé né efwyale gabo.” ¹¹ Ajógé mbɔ, makiénné Ẹsɔwɔ ako áténé áno geluoge gefwa, ákpakpa bimbo, ne menya yimbɔ ɛni eyi elú mebe. Ne ebwó ako ákwe uwya mme né mbe geluoge gefwa ánogé Ẹsɔwɔ, ¹² áké, “Amɛn, mejé, ne ɲgɔ, ne denɲa, ne matame, ne enógé, ne uto ne eshye ube ne Ẹsɔwɔ sé te kwyakwya ne kwyakwya Amɛn.”

¹³ Muú kpaá ama né geluoge ákpakpa bimbo, agíí me áké, “Ndé bɔ́ na áfyé mawulé pópó, átané efɔ?”

¹⁴ Me nshuú ji meko nké, “Ata nkaa wó, wɔ ne ɔkaa mbaá ayi ebwó átané.”

Ne agaré yé me áké, “Gé bɔ́ abi ákpene né gekpekpɛ efwyale, átene ne eshye kpaá te átané chánéné na. Ebwó áshwɔné mawulé bwó ne manoó Maá egɔɲme, alá pópó. ¹⁵ Ne gétú eyigémbɔ ne ebwó áténé né mbe geluoge Ẹsɔwɔ, ápyéé utoó ndere ampyéé upɛ Ẹsɔwɔ ne mmu echa upɛ wuú yéndégébé. Ne ji ayi ajwólé né mfaá geluoge gefwa abéé nyɛ ne ebwó, abame ebwó. ¹⁶ Ebwó ábéé se mesa, mmwólé manaá epye sé ebwó, ɲmées edoó sé ebwó ne menyammye ntó ásnegé sé ebwó. ¹⁷ Néndé Maá egɔɲme muú alú kwókwólé ne geluogé gefwa eyigé na ne ábáme ebwó nkane membame magɔɲme. Ne ajame nyɛ ebwó áfé ne baá anyi ayi awyaá manaá ami machyɛge genwá eyi gélágé byéé. Ne Ẹsɔwɔ ntó atilé nyɛ ebwó manse ako né amɛ.”

8

Maá egɔɲme abea melú ema ewé egbeé malu akénéama

¹ Ne Maá egɔɲme ábeagé melú ema ewé egbeé malu akénéama mbaá meko né mfaánebuú ákwené alá tɔmées né genóge gebagé nchwa neke. ² Epyege mbɔ, nge makiénné Ẹsɔwɔ akénéama ndere áténé né mbe ushu Ẹsɔwɔ. Achyée áji mbá akénéama.

³ Ne ekiénné ewé fɔ egbaré maá gekú ayi ákwyéé ne gul echwɔ́ téné né mbe geluó eyigé ásoó unó bi úwya gebe gelógéló. Achyée ewú gejamégé unó gebe bina nnó echo ne mmyɛmenene bɔ́ Ẹsɔwɔ ako, ɛnɛre mfaá geluó eyigé ákwyéé ne gul eyigé gelú né mbe geluógé gefwage Ẹsɔwɔ ásoó áchyéé mbaá Ẹsɔwɔ. ⁴ Ndere esɔ́ unó gebe ebimbo, amuawe choncho ne mmyɛmenene bɔ́ Ẹsɔwɔ, átane né amu ekiénné Ẹsɔwɔ ewémbo áfé né mbaá Ẹsɔwɔ. ⁵ Epyege mbɔ, ekiénné Ẹsɔwɔ ewémbo efere ujenje mewɛ né mfaá geluó eyigémbɔ, efye ne mmu maá gekú yimbɔ efome fa mme. Efómégé mbɔ, mbaá áwyale, mamfeé anyane gbangban, gasama akele mamamama, ne mme anyigé tégé tégé ne eshye.

Makiénné Ẹsɔwɔ ayi mbe ani afɔme mbaá ebwó

⁶ Ne makiénné Ɛsɔwɔ yimbɔ akénéama ayi ágbaré mbá akénéama, ákpome mmye mamfome.

⁷ Ɛkiénné ɛwé mbe ɛfomege mba áwuú, makankoma ne mewɛ echware ne manoó ɛkwe fa mme. Ne mewɛ ɛwémbɔ ɛkaré mme né malu aléé, ɛsɔ melu ɛma kpákpá choncho ne unɔɔ ne byaá mewaa.

⁸ Ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛgbeé apeá ɛfomege mbá wuú, áfome genó gefɔ ne mmu ebéé mega eyi gelú ɛké gekpékpégé mekwɛ ɛwé mewɛ elúlélé wye wum wum wum. Genó ɛyigémbɔ gekwege gekare ebéé mega né malu aléé, melu ɛma elá manoó manoó. ⁹ Ne yéndégenó eyi gelú wyeé gegbo, ne masogeka ayi alú wye áchɔɔ.

¹⁰ Ɛwé ɛgbeé aléé ɛfomege mbá wuú, gekpékpégé membe ayi agenege ɛké gelógé ɛlwɛ, atane mfaá akaré manyi mme malu aléé akwe né melú ɛma choncho ne baá anyi abi kɔkɔɔ. ¹¹ Membe yina ákamege nnó, “Unywɔne.” Ne melu ɛma ɛwé membe yina akwene wye, né geluage malu ayina aléé ɛla nywɔne nywɔnege. Gejamege bɔɔ abi anyuú manaá ami matane wyeé ágbo.

¹² Ne ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛgbeé makiénné ani, ɛfomege mbá wuú, ákarege ndere ɲmɛé, mfaá, ne ambe ágenege sé né malu aléé, melu ɛma ɛkwe kendeé. Ne akarege gébé ɛyigé utuú uwyage né malu aléé mfaá ne ambe ágene sé ne melu ɛma wó. Wyɛmbɔ ntó ne ɛpyéé ne bíí ne ɲwɔmese.

¹³ Ne mbwɛ amɛ nké mpele, nge ndere nɛnya nelyenege tɛ mfaá, ne nwu ndere neǝǝge kenké neké, “Ɛbɔɔ nyɛ, ɛbɔɔ nyɛ, ɛbɔɔ nyɛ ne bɔɔ abi álú né mme gebégé makiénné Ɛsɔwɔ ayi álaá aléé áfomege mbá bwó.”

9

Ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛgbeé makiénné ata ɛfome mbá wuú

¹ Ne ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛgbeé makiénné ata ɛfomege wuú mbá, mma ngé membe fɔ atané mfaá, akwe mme. Achyɛé ji agbógóló ayi anenege gepyɛé eyi gélágé pɔ ne kwyakwya. ² Ne membe yimbɔ anenege meno gepyɛé ɛyigémbɔ, amuawɛ atane wye ɛké amuawɛ laáwa. Amuawɛ yina agbɛ ɲmɛé né mfaánebuú mbaá akwe gemuagemua. ³ Ɛgome ɛtane né mmu amuawɛ yimbɔ ɛkwe

fa mme. Achyɛ ɛwú uto mantyɛ bɔɔ wye ndere ebi ngat áwyaá fa mme. ⁴ Agaré ɛwú nnó ɛpyɛge fɔ genó gebo ne jyage fɔ, yé ebé lé dambyanja ne yéndé gefógé genɔɔ, ɛpyɛ lé genó gebo ne bɔɔ abi álá ápó ne gelógé Ɛsɔwɔ né mampwɛ bwó. ⁵ Achyɛ fɔ ɛwú uto nnó ɛwá ɛbwó wó, alya élé ɛwú nnó ɛtyɛ ɛbwó né bɔ amfaá áta. Ne ubale ebi ɛbwó áwuú nyɛ ubɛ wye ndere ebi ngat atyɛé muú. ⁶ Né amfaá bimbɔ áta, ákelege nyɛ negbo nnó newa ɛbwó ágene. Néndé yé lé ɛbwó áshyage negbo, negbo nebeé fɔ ɛbwó kwókwólé.

⁷ Ɛgome ɛwéna, elú ɛké mpó mekagala eyi áfyɛ eji unó manjyɛ bee. Akwere ɛwu unó fɔ né makpo, unó bimbɔ úlú ɛké délaré gefwa ɛtiré ákwyɛé ne gul, ne mashu ɛbwó malu ɛké mashu akwaá. ⁸ Mejwɛ bwó ɛshya metyɛé ɛké mejwɛ andée ne manɛné bwó álú ɛké ayi genyanya. ⁹ Akwere uwya yéndé egomé ne gebagé gese ɛyigé bɔɔ abi ájyɛé bee ákwerege né uwya. Gewya ɛyigé ubagele bwó upyɛé gélú ɛké gewyage mboó gese uka upea ayi mpɔɔ mekagala ejame ne gatele ejyɛé bee. ¹⁰ Ɛgome ɛwémbɔ ɛwyaá magyɛé ɛké magyɛ ngat. Ɛwya uto né magyɛ bwó matyɛé bɔɔ né bɔ amfaá áta. ¹¹ Ne muú ayi álú mfwa bwó, élé ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛgbare agbógóló gepyɛé eyi geláge pɔ ne kwyakwya. Bɔɔ Hibru akú ɛkiénné ɛwéna nnó Abadɔn. Ne bɔɔ Grek ákuú ɛwú nnó Apolyɔn (ula utane nnó mencho unó).

¹² Nénjáne ɛfwyale ɛniné mbe nekoó, wúgé ayifɔ apea alú chwɔɔ.

Ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛgbeé makiénné akéné ɛfome mbá wuú

¹³ Ne ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwé ɛpyɛé makiénné akéné, ɛfomege mbá wuú, nwú meko muú fɔ ndere atane né mankú ani ayi alú né gelú ɛyigé ákwyɛé ne gul ɛyigé gelu né mbe ushu Ɛsɔwɔ. ¹⁴ Meko yimbɔ ajɔɔ ne ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwémbɔ aké, “Kaá makiénné ani ayi áfené kwókwólé ne ebéé kpa ɛwé ákuú nnó ebéé Yufretis.” ¹⁵ Ne ɛkiénné Ɛsɔwɔ ɛwémbɔ ɛkaá ayina ani. Elé né nchwónেকে ɛniné na, né bíí ebi na, mfaá ayina ne ɲmɛé ɛniné na, ne Ɛsɔwɔ abelé mɛ nnó makiénné ayina ákaré bɔɔ abi álú fa mme malu aléé, áwá melu ɛma. ¹⁶ Agare me aké mpa ɛkwɔ bɔɔ abi ákwɔme né mfaá mpó mekagala ájyɛé

bee aja kpaá apwá, alú bɔ delɛ ne bɔ delɛ. ¹⁷ Né ame geiya yina, ngé mpó mekagala ne bɔɔ abi ájwólé mfaá ejí. Bɔɔ bimbo áfyéé uba useé ummye ebi bɔɔ bee ákwerege né uwyá. Ubaá useé bina ugelege eké mewɛ, uwyáá ugile nkane genó eyigé ákuú nnó Safaya, ne úlú ntó ekwáekwá eké genó eyigé ákuú nno solfó. Mpó eyina ewyaá makpo eké makpo genyanya. Mewɛ, ne amuawɛ, ne solfó etanege ejí né meno. ¹⁸ Unó bina uléé, ebi uwáne bɔɔ ubi utané né mano mpó eyimbo, mmye eké mewɛ, ne amuawɛ ne solfó ukare bɔɔ abi alú fa mme né malu áléé uwa melu ema. ¹⁹ Néndé eshye mpó eyina etanege elé né manó ne magye ebwó. Magye bwó áwya makpo eké mmyá. Elé ne magye ebwó yina, ne echulé bɔɔ.

²⁰ Ne bɔɔ abi unó bina ula uwa wó, ályaa fɔ gabo ayi ebwó ápyéé wó. Anóge wye aló nchye ne aló uka abi ákwyeé ne gul ne seleba akwyéé ntó ne afyaákó, mataá ne unɔɔ. Yé elé aló uka bina, alá áwuú, alá ágené ne alá ákené fɔ, ebwó ánóge wye abi. ²¹ Ne ályaa fɔ ntó bɔɔ manwáne wó yé elé mafoó manye, manane tametame ne ejo manjo ályaa wó.

10

Jon agé ekiénné Esɔwɔ né ame geiya ndere egbaré gebagé ηwe eyi apwiré

¹ Ne mma ngé gekpékpégé ekiénné Esɔwɔ ewé fɔ né ame geiya, etane né mfaánebuú eshulege mme. Ndere ewú echwɔɔ, geko gefyale ewú mmye eké ndeé, ne embya meshu egyaa ewú né mekpo, ushu bií ush-wanege eké ηmées ne uka ebií ntó úlú eké ukwa bi mewɛ elúlé wyéé. ² Egbaré gebagé ηwe ayi abɔ apwiré, nana gelu fuú né ebwɔ wuú. Echoó geka jíí eyi ebwɔnye né ebéé mega ne eyigé ebwɔbe né mewaá. ³ Ejɔɔ kenké ekále eké meko genyanya. Ekalege mbɔ, néfe nnya nekame gbangban ndo ekénéama neshuú ewú meko. ⁴ Ne nefe enina neyáge mbɔ, nké nsa genó eyigé me nwuú nejɔɔ, nké nwuú meko muú fɔ atané né mfaánebuú ajɔɔ ne me aké, “Osage fɔ genó eyigé nefe enina nejɔɔ, bele geji ne metɔɔ wyéé.”

⁵ Ne ekiénné Esɔwɔ ewémbo ewé ngene etene né mewaá né ebéé mega, ebwéé

ebwɔnye wuú né mfaánebuú. ⁶ Ekele mabɔ Esɔwɔ, muú alú mebe te kwyak-wya, muú akwyéé mfaá, mme, ebéé mega, ne yéndégenó eyi gelú wyéé eké, “Njógé wáwálé nnó gébé gechwɔ gepó esé. ⁷ Yémbo ekiénné Esɔwɔ ewé epyéé makiénné ákenéama efómégé mba awuú, Esɔwɔ apyéé nyé unó bi ji abɔ ábelé bibí upye wáwálé ndere ji agaré bɔɔ utɔɔ bií bɔɔ ekpávé Esɔwɔ nnó upye nyé.”

⁸ Ne mako ayi me mbɔ nwuú atane mfaánebuú ama ajɔɔ ne me aké, “Chwɔ sé gegbagé ηwe yimbo né ebwɔ ekiénné Esɔwɔ ewé echoó geka ebéé mega ne geka mewaá.”

⁹ Ajógé mbɔ, mfe mbaá ekiénné Esɔwɔ ewémbo, ngíí ewu nnó echyéé me gebagé ηwe eyimbo, ejɔɔ ne me eké, “Se geji anyé, gebɔge nye wɔ né meno eke nnywɔɔ yémbo gekwónégé wɔ une genywonege nye.”

¹⁰ Ne nse gebagé ηwe eyimbo né ebwɔ wuú nnyé. Gebɔge me né meno eke nnywɔɔ ne gekwonege me né une gelá nywone nywonege. ¹¹ Nyége mbɔ, ágaré me aké, “Obo maá ma garé genó eyi gepyeé nye ne bɔɔ malɔ mme meko, ufɔɔ ufɔɔ bɔɔ, ufɔɔ ufɔɔ mejɔɔ ne afwa.”

11

Esɔwɔ atɔ bɔɔ ekpávé apeá

¹ Unó bina ukogé, áchyeé me meto ewé ámege unó wyéé. Ne Esɔwɔ ajɔɔ ne me aké, “Chó méé echa upɛ wa ne gelúgé upɛ. Pa ntó bɔɔ abi ánóge me wye. ² Yémbo, omége fɔ dachi echa upɛ wa, lyaá ji néndé me nlyaa ji mbaá bɔɔ abi alá ápó bɔɔ Jus, nnó ágbaré gefwage bwó né melɔ ukpea wa né bɔ ámfaa usa upea meso epea. ³ Ne ntóme nye bɔɔ ba apeá abi ágaregé mekomejɔɔ Esɔwɔ, nchyege nye ebwó uto mangaré bɔɔ genó eyi me mpye nye. Ne ágaregé nye geji, áfyéé mandeé nekwi né ndo dele meso usaá ufya ne eléé.”

⁴ Bɔɔ bina apeá ne álu eké unɔɔ Olif upeá ne álu ntó eké uluɔ matúlékan upɛa ebi utene né mbe ushu Esɔwɔ Ata muú ágbáregé gefwa mme. ⁵ Ne mbógé muú amuagé mampye ebwó genó gebo, mewɛ etanege ebwó né meno esɔɔ muú mawame ebwó yimbo, mbɔntó ne bɔɔ abi amuame mampye ebwó genó gebo, ábɔɔ

mamgboó. ⁶ Ebwó áwyaá uto magbaré manaá nnó ákwegé fó né gebé eyigé ebwó ágaregé mekomejóó Esowó. Awyaá ntó uto mambwólé manyi ála manoó manoó. Ne áwyaá ntó uto mantó mameé ufo ufoó áchwó fa mme ndere ebwó ákelege.

⁷ Anerege mangaré mekomejóó Esowó, menya mebo ayi atané né gepyē eyi geláge pó ne kwyakwya achwó mmye nye ne ebwó apwó, awá ebwó. ⁸ Ne unkwá bwó uláa nye né metóó melóó, mélé kpaá ewémbo mbaá ayi aselé nya Ata sé áwome nya né gekwa. Ne mabó ami ákuú melo ewéna né neka élé Sodom yé nnó Ijip. ⁹ Ufóó ufóó bóó yéndé ntoó, ufóó ufóó mejóó ne malo mme mako átane áchwóó ágene unkwá bwó né ndó eléé ne geba, ákamegé fó nnó muú ánií ubi. ¹⁰ Matóó ágóó nye bóó mme meko ndere bóó bina ápea ágbóó, ne ápyéé nye epáá gétúgé negbóné bwó, áwelé ate mako néndé mekomejóó Esowó ayi bóó bina ágaré ápyéé bóó mme áwú ubalé dóó. ¹¹ Yémbó ndó yina eléé ne geba ekogé, Esowó atómé gejulé eyi gechyēge genwá gekpe unkwá bóó bina né mmye ákwilé téné. Ákwilé gé mbo bóó ako abi ábóó ágéné ebwó efo ekwó ebwó né matóó dóó. ¹² Ne bóó bina ápeá, áwú meko muú fó ndere ákuú ebwó kenké né mfaánebuú, aké, “Kwógé déchwó wena.” Ne ndere bóó mawáme bwó ápelé, ebwó ákwó áfé né mfaánebuú né mmu gekó. ¹³ Wye né gebé eyigémbo, mme ányigé ne eshye tegetege ákáré melo ewémbo né malú afya, ne upú ebi úlú né melu ema ukwe ne mmye muú ayi ágboó álú dele bóó akénéama. Bóó abi álá, efo ekwó ebwó matóó ánógé Esowó muú olú né mfaánebuú.

¹⁴ Nenjáne efwyale eniné negbée manjáne apeá nekoó, wúgé eniné negbeé áléé nechwóó.

Ekíénne Esowó ewé egbeé makiénne akénéama efóme mbá wuu

¹⁵ Ne ekíénne Esowó ewé egbeé akénéama efómégé mbá wuu, nwú meko makiénne Esowó ndere ájógé kenké aké, “Ata Esowó sé ne muú wuu ayi ji ajyaá nnó ábé mempoó se awyaá uto mangbaré gefwa fa mme nana. Ne Esowó ágbáregé gefwa te

kwyakwya ne kwyakwya.” ¹⁶ Ajógé mbo, ákpakpa bimbo, esaá meso eni abi ájwólé mfaá uluó gefwage bwó né mbe ushu Esowó ákwe mashu mme né mbe ushu Esowó áféé Esowó, ¹⁷ aké, “Ata Esowó, wó Muú Opwóó amu, wó muú olu ne abo olú, esé déchyēgé wó matame néndé óleré gekpékpégé uto bi wó awyaá ne abo mangbaré gefwa jyeé fa mme. ¹⁸ Ne bóó abi abo álá ápo fó Jus, ebwó ábóó metóó usóó ne wó dóó. Yémbó gebé gé eyigé wó óleré gé metóó usóó wye gekwoné. Ne gebé gekwoné eyigé wó ósóó mpa bóó abi ágbóó. Gébé ntó gekwoné eyigé wó óchyēgé nsa mbaá bóó utóó byéé, bóó ekpávē Esowó ne bóó ako abi áfóó wó, abi anea gemē ne abi álá anea wó. Ne gebé gekwoné eyigé wó ówane bóó abi áwáne bóó ako abi áwáné bóó fa mme yina.”

¹⁹ Aféége Esowó mbo, gepúgé Esowó né mfaánebuú génene. Ne mengé mekwaá menomenyēé ewé etené mbaá menomenyēé ewé Esowó anyéé ne bóó bií ndere elú né mmu gepúgé Esowó eyigémbo. Ne ngé ndere gasama akélé mamama, nefe nénya gbangban, mbaá áwyale mme anyíí tegetege, ne makanjoma akwene gejame.

12

Mendeé fó ne mmyó ayi ákuú nnó dragón

¹ Né gebé eyigémbo, ngé gekpékpégé genó fó eyi getané né mfaánebuú. Ngé mendée fó ayi ndée eyi ji afyēé elú nméé nméé, anéré uka bií né mfaá mfaá. Akwere elá gefwa ewé ewyaá ambe áfyaneápeá. * ² Mendée yina alú ne unē, ne ndere nebyēé némyēé ji ákalege gétúgé awuú ubale nebyēé.

³ Ne mma ngé gekpékpégé genóge fó eyi getané né mfaánebuú, nké mpelé, ngé gekpékpégé mmyó megele, ayi apyēé efo, awyaá makpo akénéama ne ambya afya. Ne akweré maá elá gefwa né yéndé mekpo wuu. ⁴ Akaregé ambe ayi alú né mfaá né malu áléé, mmyó ayina ase megye wuu ajá melú ema agbe fa mme. Akwilé atene né mbe ushu mendée yimbo ayi alú mambye maá, agile nnó mendée yimbo abyēgé maá ji abo ányéé. ⁵ Ne mendée yimbo abyē maá wuu mende. Maá yimbo ne abóó mámbē mfwa né malo mme meko. Agbaregé nye

* **12:1** Elú wáwálé nnó: Mfaá ayi ájógémbo, élé mfaá ayi ágenege ne utuú.

bɔɔ mme meko ne amu matomato. Nɔere ɔbyenɛ maá yimbɔ, áchwɔ ɔɔ ji ákpa ji áfɛ mbaá Ɛsɔwɔ né mbaá ayi geluɔge gefwa jii gelú. ⁶ Ne mendée yina jimbɔɔ abó afɛ né mashwɔne mbaá ayi Ɛsɔwɔ ákwɔyɛ ábelé nnó ji abɛ wɔyɛ, akpɛ bu né ndɔ ɔele meso usaá ufyane ulɛé meso ɛfya.

⁷ Ɛpyɛgé mbɔ, ummyɛ ukwe né mfaánebuú. Mfwa makiénné Ɛsɔwɔ ayi akuú ji Mikɛl ne aɔgba bií, ámyɛ ne mmyɔ yimbɔ ne bɔɔ bií ntó. ⁸ Yémbɔ Mikɛl ne aɔgba bií ámmɔyɛ ápwɔ mmyɔ yimbɔ ne bɔɔ bií ne ákamé sé nnó mmyɔ yimbɔ ne bɔɔ bií ama abɛ ne melú manjwɔlé né mfaánebuú wɔ. ⁹ Abú gekpékpé mmyɔ yimbɔ né mfaánebuú áshulé fa mme chóncho ne makiénné jii. Mmyɔ yina ne ákuú nnó danchɔmeló, muú mawáme, ji ne alú mmyɔ ayi alɔɔ mɛ tétɛ nya mambwɔlégé bɔɔ fa mme.

¹⁰ Ne nwú muú ɔɔ ajɔɔ kenké né mfaánebuú aké, “Nana Ɛsɔwɔ ɛsɛ aferé bɔɔ né ɛfwɔale gabo, alɛre bɔɔ ako uto bií ji awyaá né gefwa ɛyigé ji ágbárege ne Kras, Muú yi Ɛsɔwɔ akweré ji elá gefwa ayi ji atómé alɛre ntó uto bií fa mme. Néndé muú ayi aténege né mbɛ ushu Ɛsɔwɔ sé utuú ne ɔwɔmésé ápyɛ mpa ne aɔmɛ sé ábú ji né mfaánebuú ashulé fa mme. ¹¹ Ne aɔmɛ ɛsɛ bina ammyɛ ápwɔ ji né utó manóó Maá egónɔme ami magbelé mme ne abya melóméló ayi ɛbwɔ ágarége. Ne ɛbwɔ áse yé genwá bwɔ ɛké genó wɔ ne átene nnó yé ɛbe elé negbo ɛbwɔ ágboó. ¹² Mfaánebuú ne bɔɔ ako abi ájwɔlegé wɔyɛ, beége ne nechóchó. Yémbɔ ɛbɔɔ nyɛ ne enyú abi délú né mme ne mabéé mega néndé, danchɔmeló ashulé achwɔ báne enyú ne metɔɔ usɔ néndé ji akaá nnó gébé jii ɛyi gelaá géjásé wɔ.”

¹³ Mmyɔ yimbɔ agégé nnó ábú ji ashulé fa mme, alɔ mamfwénégé mendée yimbɔ ayi ɔbyenɛ maá mende nnó awá. ¹⁴ Yémbɔ áchyɛ mendée yimbɔ ukpékpé ubagele upeá ɛbi úlú ɛké ɛbi nɛnya nnó ályéné ájyɛ ábɪ né mashwɔne mbaá ayi Ɛsɔwɔ ákwɔyɛ ábelé nnó ji abɛé wɔyɛ ábelé ji bu né aɔmɛ áléé ne geba. ¹⁵ Ne mmyɔ yimbɔ awɔ manaá né meno, majá ɛké ɛbeé nnó ɔgbannyi ashwa mendée yimbɔ anó nnyi. ¹⁶ Yémbɔ mme apoó mendée yimbɔ, anenɛ meno anyú manaá ami mmyɔ yimbɔ awɔɔ

mako. ¹⁷ Ɛpyɛgé mbɔ, mmyɔ yimbɔ metɔɔ ɛsɔ ji ɔɔ ne mendée yimbɔ, alyá ajyɛ ɔme ummyɛ ne upyáne mendée yimbɔ, bɔɔ abi ábélege mabé Ɛsɔwɔ ne bɔɔ abi ágarége wáwálé ayi Jisɔs alɛré né abya melóméló, nnó ɛbwɔ ne Mmyɔ yimbɔ atɛné né mbale ɛbeé mega.

13

Menya mebo ayi atáne né mmu ɛbeé mega

¹ Nɔere mmyɔ yimbɔ atáne ɛwú, ngé menya mebo ɔɔ ndɛre atanege né mmu ɛbeé mega. Menya yimbɔ awyaá makpo akénéama, ne ambya afya. Akweré maá ɛla gefwa né yéndé embya wuú. Né mfaá yéndé mekpo wuú asa mabɔ wɔyɛ ami machɔɔ mabɔ Ɛsɔwɔ. ² Menya yimbɔ afulé mekwaálá, awyaá uka ɛké ɛbi menya ɔɔ ayi afulé maamyɛ ákuú ji nnó beé. Ne meno wuú elú ɛké menó genyanya. Ne mmyɔ yimbɔ achyɛé menya mebo yimbɔ, uto ɛbií ne gekpékpége ɛshyɛ wuú nnó, agbaré gefwa. ³ Menya yimbɔ, mekpo wuú ɛma, elu ɛké abɔ akɛ gepa wɔyɛ ɛyi gelú manwá ji wáne, yémbɔ gepa ɛyigémbɔ, gegbo mé. Ne bɔɔ mme meko álá mano mekpo fuú gétúgé genó ɛyina, áló mankwɔlege ji. ⁴ ɛbwɔ ako ánógé mmyɔ yimbɔ gétúgé ji achyɛé uto bií mbaá menya mebo yimbɔ. Ne ánógé ntó menya mebo yimbɔ ajógé aké, “Ndémuú alú ɛké menya yina, ne waá ákágé mmyɛ umyɛ ne ji?”

⁵ Ne ályaa menya mebo yimbɔ nnó ádógé ɛbwɔ ɛwɔme áchógé mabɔ Ɛsɔwɔ, ne ályaa ji ntó nnó alɛré uto bií né usaá bɔ amfaá upeá meso ɛpeá. ⁶ Menya mebo yimbɔ aló manlwɛrege Ɛsɔwɔ, achɔɔ mabɔ mií ne ami bɔɔ Ɛsɔwɔ abi álú né mfaánebuú. ⁷ Achyɛé ji ntó uto nnó ammyɛ bee ne bɔɔ Ɛsɔwɔ fa mme apwɔ ɛbwɔ. Ne áchyɛé ji ntó uto nnó, abɛ mfwa mbaá matoó mme mako, ufɔɔ ufɔɔ bɔɔ, ufɔɔ ufɔɔ mejɔɔ, ne malɔ mme mako. ⁸ Ne bɔɔ ako abi álú fa mme ánógé nyɛ menya mebo yimbɔ. ɛbwɔ bina ne tɛ ula ulɔɔ mme álá ása ɔɔ mabɔ bwɔ né mmu ɔwɛ ayi asame mabɔ bɔɔ abi ábɔɔ nyɛ genwá ɛyi gélágé byé. ɔwɛ yimbɔ elé ayi Maá egónɔme ayi abó awáne.

⁹ Muú ayi awyaá matu áwú. ¹⁰ Yéndémuú ayi Ɛsɔwɔ ajɔɔ mé nnó apyɛ ji, apyɛne nyɛ

ji. Yéndémuú ayi Ẹsɔwɔ aǝǝ mɛ nnó áwá ji ne aparanja, áwané nyɛ ji ne aparanja. Ẹwéna elú elé majyɛ mbaá bɔǝ Ẹsɔwɔ nnó abɔ mankogé matɔǝ, áfyɛé wyɛ metɔǝ ne ji.

Menya mebo ayi átane né mmu mme

¹¹ Ne mma ngɛ menya mebo ayi fɔ ndɛrɛ atanegɛ né mmu mme. Awyaá ambya apeá eké maá ɛgɔɛme, ne ajógé mejɔǝ eké mmyɔ. ¹² Ase uto uko ebi menya mebo ayi mbɛ awyaá apyɛ ukpɛkpɛ unó né mbɛ ushu wuú. Apyɛé mme ne bɔǝ ako abi ájwɔlegé wyɛ ánógé menya ayi mbɛ yimbɔ, ayi gepa ɛyi gelu manwá ji gegbóo. ¹³ Ne menya mebo yimbɔ, ayi atane né mmu mme, apyɛ ukpɛkpɛ ufélékpɛ ebi yɛ ebélé mewɛ etane né mfaánebuú ekwe mme bɔǝ ako agé. ¹⁴ Abwɔlé bɔǝ abi álú fa mme né ufélékpɛ ebi ályaa ji apyɛé né mbɛ ushu menya ayi mbɛ. Agaré ɛbwɔ nnó ákwyɛé meló uka ayi afulé menya ayi abɔ akelé ji gepa ɛyi geké gewa ji yémbɔ alá gbóo wó. ¹⁵ Ne ályaa menya ayina nnó ato gejulé mbaá meló uka yimbɔ nnó abɔ genwá, ajógé mejɔǝ, apyɛ nnó áwá bɔǝ ako abi alá ánógé fɔ ji, ¹⁶ apyɛ ntó áfyɛ bɔǝ ako gelo né ɛgbɛ ɛbwɔnyɛ yé ne mampwɛ. Abi alá aɲɛa gemɛ wó ne abi aɲɛa gemɛ, ubyá bɔǝ, afwa ɲka, afwé ne abi alá pó afwé, afyɛ ɛbwɔ uló mmyɛ. ¹⁷ Apyɛmbɔ nnó muú alá pó ne gelo ɛyigémbɔ ákpogé fɔ genó yé ebé elé mana genó anamé fó. Ne gelo ɛyigémbɔ geténé mbaá mabɔ menya mebo ayi mbɛ, yé ebɛ elé nɔmba ayi aténé mbaá mabɔ mií.

¹⁸ Ẹwéna elú lé majyɛ mbaá bɔǝ ako nnó yéndémuú abɛ ne denɟa né mechɔ ɛwéna. Ne yéndémuú ayi awyaá defɔǝ afɛrɛ akaá ulaá gelogɛ menya ayina. Geji geténe mbaá mabɔ mekwaá. Ne gelo jii elé “666”

14

Maá ɛgɔɛme ne usaá dele bɔǝ ukénéama meso ɛni

¹ Ne nké mpélé, ngé maá ɛgɔɛme ndɛrɛ aténé né mfaá mekwɛ ɛwé ákuú nnó Sayɔn ne usaá dele bɔǝ ukénéama meso ɛni. Asa mabɔ Maá ɛgɔɛme ne ami Ntɛ wuú né mampwɛ ɛbwɔ. ² Ne nwú meko muú fɔ né mfaánebuú, meko yimbɔ awyale eké meko makɔne nnyi ne anyáne ntó kenké eké nefe. Meko ayi nwú mbɔ alú eké bɔǝ ákwélé bɔ

dandyɛé ɛbwɔ. ³ Ne njune bɔǝ bina ákwa ɛkwɔ mekɛ né mbɛ geluagɛ gefwage Ẹsɔwɔ ne menya ɛni ɛyi elú mebɛ ne ákpakpa. Ne yé muú ayi ákágé ɛkwɔ ɛwéna apó, ɛkosé ɛbwɔ ambɔǝ ne ákaa. Ẹbwɔ bina ne álú bɔǝ abi Ẹsɔwɔ áwené gemége ɛbwɔ né gabo fa mme. ⁴ Ẹbwɔ bina ne álú bɔǝ abi ábele menyammyɛ ɛbwɔ pópó yé andée alá akaá wó, gétúgɛ álú ubwyɛne. Ẹbwɔ ákwɔlegɛ Maá ɛgɔɛme ájyɛ yéndé mbaá ayi ji ájyɛé. Álú bɔǝ abi Ẹsɔwɔ áwené gemége bwɔ né gabo né geluagɛ bɔǝ ako abi álu fa mme. Ẹbwɔ álu ndɛrɛ mbwɛ mbɛ ayi áchyɛé mbaá Ẹsɔwɔ ne Maá ɛgɔɛme. ⁵ Gebyɔ gepɔ fɔ ɛbwɔ né meno néndé ɛbwɔ álu pópó apó ne deba.

Makiénné Ẹsɔwɔ áléé ágaré mekomejɔǝ Ẹsɔwɔ

⁶ Ne mma ngé ekiénné Ẹsɔwɔ ɛwé fɔ ndɛrɛ ɛlyɛnege té mfaá. Ẹkpa abya melóméló ayi álu tɛ kwyakwya mangaré mbaá bɔǝ malɔ mme meko. Yéndé ntoó, ufɔǝ ufɔǝ mejɔǝ ne ufɔǝ ufɔǝ bɔǝ. ⁷ Ẹjɔǝ ne meko kenké eké “Fɔgɛ Ẹsɔwɔ ne nógé ji néndé gébé gekwané ɛyigé ji asɔǝ mpa bɔǝ fa mme. Ndɛrɛ elúmbɔ, fɛge ji muú ákwyɛé mfaá ne mme chónchó ne mabéé mega ne ambu annyi.”

⁸ Ekiénné Ẹsɔwɔ ɛwé fɔ ɛwé ɛgbɛé makiénné apeá ɛchwɔ ntó, eké, “Babilɔn ákwɛ, meló ɛwé ebɔ elú meló ɲgɔ ekwe ‘burup’ ɛwɔ ɲgma mme. Manane jii ayi ji anané tametame áchó malɔ mme mako. Manane ji yémbɔ alu eké elé mmɔǝ ne ji achyɛé malɔ ayifɔ anyuú mapyɛné ɛbwɔ.”

⁹ Ne ekiénné Ẹsɔwɔ ɛwé fɔ ɛwé ɛgbɛé makiénné áléé ɛchwɔ ntó, ɛjɔǝ ne meko kenké eké, “Bɔǝ abi ánógé menya mebo ne meló uka wuú, ne ákame nnó menya yimbɔ afyɛé ɛbwɔ gelo jii né mampwɛ ɛbwɔ yé né amu ɛbwɔ, ¹⁰ Ẹsɔwɔ achyɛgé nyɛ ntó ɛbwɔ ɛfwyale. Ẹfwyale ɛwémbɔ ebé nyɛ eké mmɔǝ matomato ami alá áchwaré ne maná wó, ami Ẹsɔwɔ afyɛé né mmu ɲkɔ wuú ayi metɔǝ usɔǝ. Ne Ẹsɔwɔ apyɛ nyɛ ɛbwɔ áɔǝ né mmu mewɛ ɛwé elulú ne genó ɛyigé ákuú nnó sɔlfɔ. Ne ɛbwɔ áɔǝgé nyɛ né mbɛ ushu makiénné ukpea ne Maá ɛgɔɛme. ¹¹ Ne amuawɛ ayi atanegɛ né mewɛ ɛwé ɛsɔǝ ɛbwɔ, atanegɛ nyɛ wyɛ tanegɛ té kwyakwya ne kwyakwya. Bɔǝ bina abi ánógé menya mebo yimbɔ ne melo uka wuú ne yende-muú ayi ákame nnó menya yimbɔ afyɛé

ji gelo eyi getene mbaá mabó mií, ugbeé mmye upó ne ebwó utuú ne nwómese.”

¹² Mechó ewéna elú elé majyéé mbaá bóó Èsòwò nnó ákogé matóó ebwó. Ebwó bina ne ábélege mabe Èsòwò ne áfyéé wye metóó ne Jisós.

¹³ Ne nwú meko muú fò né mfaánebuú nkane ajógé ne me, aké, “Sa meko mejóó eyina: aké eló nana ejyegé mbe metóó megómegó ebéé ne bóó abi ágboó ndere àṅkwólé Jisós Kras.” Ajógémbo Mendoó Èsòwò ekamé eké “Èeh elú wáwálé. Ebwó ágbéegé nye mmye né utoó ebwó néndé nsa utoó ulúló ébi ebwó ápyéé akwólege nye ebwó.”

Jòn agé amẹ geija ndere Èsòwò asóó nye mpa bóó né bií bi kwyakwya

¹⁴ Ne nké mpelé, ngé geko eyi gelu pópó, ne muú fò ajwólé né mmu geko eyigémbo alú eké maá nte mekwaá, akweré ela gefwa ewé akwyéé ne gul. Agbaré nga mechyamechya né ebwó wuú, nga yimbo awya geti getye getyéé. ¹⁵ Ne ekiénné Èsòwò ewé fò etane né echa upé Èsòwò, ekú muú ayi ajwólé né mmu geko kenké eké, “Ló mankye mbwe ne nga wye ayi ogbaré, néndé gébé eyigé ákye mbwe gekwané ne mbwe ayi álu né mme ákwóné mankye.” ¹⁶ Ejógé mbo, muú yimbo né mmu geko afu nga wuú né mme, akye mbwe né mme meko.

¹⁷ Epyegé mbo, ekiénné Èsòwò ewé fò etané né mmu echa upé Èsòwò né mfaánebuú. Ewú ntó egbaré nga mechya yimbo ayi ákuú nnó shekel.

¹⁸ Ne ekiénné Èsòwò ewé fò, ewé ebóó uto epwó mewé etané kwókwólé ne gelúgá upé Èsòwò, ekúu ekiénné ewé egbaré nga mechyamechya ejóó kenké eké, “Gé umpóme unóó ébi ákuú nnó gɾep, uwóme né mme ugele. Cho sáó uchóchó bwó ne nga ayi wó ogbaré mbo.” ¹⁹ Ejógémbo, ekiénné Èsòwò ewémbo, efu nga wuú fa mme, esoré umpomé gɾep ebimbo, eju né mmu ejya ewé anamege ubi wye. Ejya ewéna eténe mbaá metóó usóó Èsòwò ewé ji álaregé nye bóó. ²⁰ Ejya ewéna epófó né meló. Èfembó ne ájyale upóme ebimbo manoó matané, makoó byógológoló eké ebéé. Metyéé ebéé manoó ewémbo elú usaá ṅkpa neke ufya. Ne ugome ebéé ewéna ulú genóge matyéé amu ápeá.

15

Makiénné Èsòwò akénéama áchwó ne ufóó efwyale ukénéama

¹ Unó bimbo ukoógé, mma ngé gekpékpégé genó gefó né mfaánebuú eyigé me nlá nkágé garé. Genéá ne gepwó amu. Genó eyigémbo elé makiénné Èsòwò akénéama ayi akpané ufóó efwyale ukénéama. Efwyale ewéna ne elu ewé kwyakwya néndé elé né ufóó efwyale bina ne Èsòwò alerege nnó metóó usóó wuú ebye.

² Ne ngé genógé fò eyi gelú eké ebéé mega. Gelú eféé eféé áchwaré ne mewé. Ne bóó abi ammyéé apwóó menya mebo yimbo ne meló uka wuú, ne alá akamé fò nnó afyéé ebwó gelo né mmye eyi geténe mbaá mabó mií wó, átené né mapeá ebéé mega ewéna ewé elú eféé eféé. Agbaré manke ayi Èsòwò achyéé ebwó. ³ Ne ákwa ekwó ewé Mosis muú utoó Èsòwò abó akwané ne ewé Maá egòṅme abó akwane, aké, “Ata Èsòwò Muú ɔpwóó amu, unó bi wó ɔpyéé ulú ukpékpé ne upwóó amu. Wó ɔlu mfwa maló mme mako. Depó etye etiré wó ɔpye délu wáwálé ne cho. ⁴ Ata yé muú fò apó ayi alá afóó wó, yé muú fò ntó apó ayi alá nógé wó néndé, wó mbií ne ɔlu muú ukpea. Bóó maló mme meko ánógé wó néndé yéndémuú agé nnó depó etye etire wó ɔpye délu cho.”

⁵ Bóó bina anerege mankwa ekwó ewéna, nké mpelé echa upé Èsòwò né mfaánebuú enené nge maá getoge ukpea Èsòwò né mmu. ⁶ Makiénné Èsòwò akénéama ayi agbaré ufóó efwyale ukénéama átané né mmu echa upé Èsòwò ewémbo. Afye mandée pópó ayi ágenege, ne yéndémuú bwó áni gebagé ndeé genó ji né ewóme. Uba mandeé bimbo ugenege eké gul. ⁷ Ne menya ama né geluage menya eyi elú mebe eni, achyéé makiénné Èsòwò ayina akénéama ukú ukénéama, ébi akwyé ne gul, ukú ebimbo ugbeé ne metóó usóó Èsòwò muú alu mebe te kwyakwya ne kwyakwya. ⁸ Ne amuawe ayi alerege ngó ne utoó Èsòwò, agbeé né mmu echa upé Èsòwò ewémbo. Ne yé muú akágé kpé fò né mmu echa ewémbo, kpáá té ufóó efwyale ébi makiénné Èsòwò yimbo achwó ne ubi ekogé.

16

Kwyakwya ufó ẹfwyale ukénéama ebi
Esòwò achyẹge

¹ Ne nwú meko muú fò né mmu ẹcha upẹ Esòwò ẹwémbò ndere ajó kenké ne makiénné yimbò akénéama aké, “Chóge dégbẹ genó ẹyi gelú né mmu ukú ẹbimbò ukenéama ebi ugbeé ne metó usó Esòwò né mme.”

² Ajógé mbò ẹkiénné Esòwò ẹwé mbe ejye gbẹ genó ẹyi gelú né mmu gekú jii fa mme. Egbegé mbò, ubobo dekpa ẹtire denome ne démyé deshulé né mmye bó abí áwyaá geloge menya mebo ne ánógé meló uka wuú.

³ Ne ẹkiénné Esòwò ẹwé ẹpyé makiénné apea ejye gbẹ genó ẹyi gelú né mmu gekú jii né ẹbẹ mega, ẹbwólé ẹla ẹké manó genkwógé muú. Ne yéndégenó ẹyigé gelú né mmu ẹbẹ mega gegbo.

⁴ Ne ẹkiénné ẹwé ẹpyé makiénné álé, ejye gbẹ genó ẹyi gelú né mmu ejii gekú né mabé ne ambu nnyi, manaá mako mabwólé mala manó manó. ⁵ Ẹpyégé mbò, nwú ndere ẹkiénné Esòwò ẹwé ẹbó mannyi mako ẹjó ẹké, “Eeh wò muú ukpea. Wò muú ọlú ne ọbọ ọlú, mpa wye yi ọsọ alú cho. ⁶ Néndé bó áwá nya bó ukpea ne bó ẹkpave bye, wò ọchye ẹbwó manó nnó anyú. Abó mbò lé nsa mbaá genó ẹyigé ẹbwó ápyé.” ⁷ Ajógé mbò, nwú meko muú fò ndere atane né gelúgẹ upẹ Esòwò ajógé aké, “Ata Esòwò wò Muú Ọpwoó amu, mpa wye ayi ọsọ alú cho, ne wáwálé.”

⁸ Ne ẹkiénné Esòwò ẹwé ẹpyé makiénné ani, ẹgbẹ genó ẹyi gelú né mmu ejii gekú né ẹmẹ, ẹlyáá nnó ẹmẹ ẹdo bó awú gekpósógé ubalé ẹké ebi mewé. ⁹ Ubalé bina upyé bó álwerege Esòwò muú ẹfwyale ẹwéna ẹlú ji né amu, yémbò ákwóré fò mató ẹbwó alyáá gabo ayi ẹbwó apye, áfégé Esòwò wó.

¹⁰ Ne ẹkiénné Esòwò ẹwé ẹpyé makiénné ata, ẹgbẹ genó ẹyi gelú né mmu gekú jii né mfaá gelúgẹ gefwage menya mebo yimbò. Egbegé mbò, mbaá ayi menya mebo yimbò ágbáregé gefwa jii wye ala gemuagemua. Ne akwaá anyé manomé gétúgẹ ubalé ebi ẹbwó áwuú. ¹¹ Alwéré Esòwò muú alu né

mfaánebuú gétúgẹ ubale ebi ẹbwó áwuú, ne upa ebi ẹbwó áwya né mmye. Yémbò ákwóre fò mató bwó ályáá gabo ayi ẹbwó abó ápyé wó.

¹² Ne ẹkiénné ẹwé ẹpyé makiénné akéné, ẹgbẹ genó ẹyi gelú né mmu gekú jii né ẹbẹ kpaá ẹwé ákuú nnó Yufretis. Egbegé mbò, ẹbẹ ẹwémbò ẹwa meko, mampye nnó afwa abi atane né ẹgbẹ ẹwé ẹmẹ ẹtanege agé meti ákoó. ¹³ Ẹpyégé mbò, ngé ubobo mandoó nchye álé ayi álu ẹké bó mantwere átané né meno mmye yimbò ne meno menya mebo ne meno muú ẹkpávẹ ayi gebyo. ¹⁴ Mandó yina ẹlé aló nchye abi ápye ufélekpa. Ajye bané afwa mme meko nnó anywére ẹbwó mbaá ama ákpomé mmye mamye bee né gekpékpégé bíi ebi Esòwò Muú Apwóó amu achwó.

¹⁵ “Wúgẹ, me nchwó nye eta nyú ndere menjo achwó né gébẹ ẹyigé muú ala akaágé. Galógáló alú ne muú ayi abẹ péé, abelege mandé jii chanchá nnó ẹkáge ji ake gejógené akpa mekpó unó.”

¹⁶ Ne mandoó nchye yimbò, anywere afwa mme ako né melu ẹma. Akuú melu ẹwémbò né mejó bó Hibru nnó Amagedon.

¹⁷ Ne ẹkiénné Esòwò ẹwé ẹgbẹ makiénné akénéama, ẹgbẹ genó ẹyi gelú né mmu gekú jii né mmu gejulé. Egbegé mbò nwú meko muú fò ndere atane né mmu gepúgẹ Esòwò mbaá ayi gelúgẹ gefwage Esòwò gelú. Ajó aké, “Nneré yéndégenó.” ¹⁸ Ajógémbò, gasama ake mamamama, mbaá awyale wyowyo, mamfẹ ányá gbangban ne mme anyigé ne ẹshye. Gefó ẹyigé ákwaá alá alú dangé té mme aló. ¹⁹ Mme anyigé mbò, meló kpaá ẹkaré né malu álé, ne maló kpakpa né mme meko akwe. Ne Esòwò ate gabo ayi Babilon ápyé, ápye ji anyú mmó ami malu né mmu ẹkọ wuú. Mmó amibò matene né metó usó Esòwò. ²⁰ Yéndé meló metó nnyi ne makwe kpakpa áseé. ²¹ Ne ukpékpẹ makankoma ayi gema genó ẹké usaá bó pọ utá atané mfaá ákwe bó né mmye. Bó álweré Esòwò gétúgẹ ubale makankoma ebi ẹbwó áwu néndé, ubale bina uja dó. *

* 16:21 Ẹlú wáwálé nnó: Bó pọ bina anó wye ẹké uba simen upea.

17

Gekpékpégé mendée eno

¹ Ne ekiénné Ẹsɔwɔ ɛma né geluage makiénné akénéama ɛwé ɛgbaré ukú ukénéama ɛchwó jɔó ne me ɛké, “Chwó me nɛrege nyɛ wɔ ɛfwyale ɛwé Ẹsɔwɔ achyɛge nyɛ gekpékpégé mendée eno muú ajwólé né gejamégé mannyi. ² Afwa mme ana manane tametame ne ji. Ne manane ayi ji anané tametame achalé bɔó mme ako ɛké ɛlé mmɔó ne ji achyɛé ɛbwó anyuú mapyɛne ɛbwó.”

³ Ne Mendoó Ukpea ɛchwó me mmyɛ ne ekiénné Ẹsɔwɔ ɛwémbo ɛkpá me mfé né mashwɔne. Njyɛge ɛwú, ngé mendée fɔ ndere ajwólé né mfaá menya mebo fɔ. Menya yimbo alú megɛlemegɛle, awyaá makpo akénéama ne ambya afya. Asa gejamégé mabo wyyé amí machɔó mabo Ẹsɔwɔ né menyammyɛ wuú meko. ⁴ Mendée yimbo afyɛ mandée magɛle ne mandée gefwa, akwyɛé menyammyɛ wuú ne unó densɔ ɛbi akwyɛé ne gul. Mataá nka ne unó ɛbifɔ ɛbi ujame nka dɔó. Akuú ubi nnó pɛls. Agbaré amo ayi akwyɛ ne gul. Amo yimbo agbeé ne ubobo unó bi utene mbaá manane tametame jii. ⁵ Asá mabo né nɛpwɛ níí ami matene né genó gefɔ ɛyigé bɔó alá ákaágé garé. Asá wyyɛ áké, “Gekpékpégé Babilɔn, mma andée eno ako, ne muú ayi ubobo unó bi upyɛé fa mme utanege ji né amu.” ⁶ Ne ngé nnó manoó bɔó Ẹsɔwɔ ne bɔó abi bɔó áwáne gétúgé ápyɛé genó ɛyi Jisɔs akɛlege mampyɛ mandée yimbo ɛké mmɔó.

Ngégé nla meno mekpo fuú. ⁷ Yémbo ekiénné Ẹsɔwɔ ɛké, “Ulannó wɔ ɔlaá meno mekpo fuú?” “Ngarége nyɛ wɔ genó ɛyigé muú alá ákagé garé ɛyi getome ne mendée yina ne menya mebo makpo akénéama ne ambya afya ayi akpane ji ákéne. ⁸ Menya mebo ayi ɔbo ɔgené mbo, abó alú nya mebe, yémbo apó sé mebe. Atanege nyɛ né mmu gepyɛé ɛyi geláge pó ne kwyakwya akwó ɛwé. Ne ajyɛ nyɛ né mbaá ayi áwáne nyɛ ji. Ne bɔó abi alú fa mme, abi tɛ ula ulóó mme Ẹsɔwɔ alá asá fɔ mabo bwó né mmu nwe ayi ásame mabo bɔó abi ábɔó nyɛ genwá ɛyi gélágé byé wɔ ágége menya yimbo aláá nyɛ mano mekpo fuú, néndé menya yimbo abó

alú nya mebe ne nana apósé yémbo amágé chwó nyɛ.

⁹ “Mecho ɛwéna ɛkɛlege bɔó ábé ne denja. Makpo menya yimbo akénéama áténe mbaá makwɛ akénéama ayi mendée yimbo ajwólé wyyɛ. ¹⁰ Makpo yimbo ntó akénéama áténe mbaá afwa akénéama. Né geluage afwa bimbo, ata agbo mɛ, ama alú né gefwa nana, ama ayi alaá alú danchwó. Achwógé ágbárege nyɛ gefwa jii né mboó gébé. ¹¹ Ne menya mebo yimbo ayi ábó alú nya mebe, ne nana alá apó sé, agbeé mfwa ayi agbeé afwa aneé. Ne ji alú mfwa ama né geluage afwa bimbo akénéama. Ne ajyɛ nyɛ né mbaá ayi awane nyɛ ji.

¹² “Ambya yimbo áfya ayi wɔ ɔgéne mbo áténe mbaá afwa áfya abi alá alú dansɛ uto mamgbaré gefwa, yémbo áchyɛge nyɛ ɛbwó ne menya mebo uto mamgbaré gefwa né nchwa neke ama. ¹³ Afwa bina áfya, ákamege nyɛ meko ama, áchyɛé ɛshyɛ ne uto gefwagé bwó mbaá menya mebo yimbo. ¹⁴ Ẹbwó áhmeé nyɛ ummyɛ né Maá ɛgɔhme. Yémbo, Maá ɛgɔhme ne ankwólé bíí abi ápyɛé genó ɛyi ji akɛlege, ɛbwó abi Ẹsɔwɔ akuú ne ajya ammyɛ nyɛ ápwɔ ɛbwó néndé ji alú mfwa ayi abɔó afwa ako ne Ata ayi abɔó bɔ Ata ako.”

¹⁵ Ne ekiénné Ẹsɔwɔ ɛma ɛjɔó ne me ɛké, “Mannyi ayi wɔ ɔgene mbo, ayi mendée eno yimbo ajwólége wyyé áténe mbaá njune bɔó, ufɔó ufɔó bɔó, malɔ mme meko, ne ufɔó ufɔó mejɔó. ¹⁶ Menya mebo yimbo ne ambya afya ayi wɔ ɔgéne mbo, áji ne menya yimbo jimbɔ ápaá nyɛ mendée eno yimbo. Afage nyɛ yéndégenó ɛyigé ji awyaá, ályaá ji gejɔgéné. Afyɛé nyɛ menyammyɛ wuú ne áso ji ne mewɛ. ¹⁷ Néndé Ẹsɔwɔ ne áfyɛé mecho ɛwéna né matɔó afwa bina nnó ákamé meko ama, achyɛé utoó gefwage bwó mbaá menya mebo yimbo, nnó apyɛ ndere ji Ẹsɔwɔ akɛlege kpaá tɛ yéndégenó ɛyigé ji Ẹsɔwɔ ajɔó gepyɛé wáwálé.

¹⁸ “Mendée ayi ɔgené mbo, áténe mbaá melɔ kpaá ɛwé ɛwyaá mfwa ayi abɔó afwa malɔ mme mako.”

18

Melɔ Babilɔn ɛkwe

¹ Unó bina ukogé, ngé ekiénné ɛwé fɔ ndere etané né mfaánebuú ɛshulé fa me.

Ɔwya gekpékpé uto ne genɔ ɛyi getane ji mmye gepye mme meko agéne. ² Ne ɛjɔ kenké eké, “Gekpékpégé melɔ Babilɔn ekwé burup, ɛla lé melú ujwólé aló nchye ne mbaá ayi mandoó nchyeé ne denwɔne debodebo ne ɛtiré bɔɔ alá akií débígé wyéé. ³ Néndé manane ayi ji ánáne tametame achalé mme meko eké élé mmɔɔ ne ji achye ɛbwɔ anyú mapyene ɛbwɔ. Afwa mme ábelé ntó ne ji ne bɔɔ abi akene gesé fa mme ákwe gefwa gétúgé genɔge manane tametame jii.”

⁴ Ne nwú ntó meko ayi fɔ ndere atane né mfaánebuú. Aké, “Bɔɔ ba, tanege délyaá ji ékágé dékpe mbwa ne gabo wuú, ne nnó ékágé dékpe ntó né ɛfwyale ɛwé ji agene nye. ⁵ Gabo ayi ji apyee mbógé ákwígé jí né nchwé akwonege né mfaánebuú. Ne Ɔsɔwɔ ate gabo wuú. ⁶ Pyegé ne ji wye ndere ji ápyee ne enyú. Genó ɛyigé ji apyee ne enyú shuge ji amu manáne ápeá. Fyegé mmɔɔ né mmu amo magbeé, déchwaré mami matoó mapwɔ ami ji áchwaré achyeé bɔɔ anyú, déchyeé ji anyú mami. ⁷ Ne pyegé ji ágé ɛfwyale ne ali wye ndere ji áfegé gеме jii, ányee apɔge né mmu gabo. Ji adoó ɛbwɔ ɛwome ajógé aké, ‘Me mfwa mendée mpó fɔ mekwí ne mbée fɔ ne mesome kánka’. ⁸ Ne gétú ɛyigémbɔ, ɛfwyale éshúlege nye ji mmye né bíí uma ne mameé, mesome, ne ɛmímí mesa. Ne asɔɔ nye ji né mewe néndé Ata Ɔsɔwɔ ɛse muú asɔɔ mpa wuú, anjea apwɔ amu.”

⁹ Afwa mme abi ábelé ne ji, ɛbwɔ abi ákpené mbwa ne ji ányee né mmu gabo ápɔge ágegé nye amuawe ayi atanege né mewe ɛwé ɛsɔɔ ji, álilí nye alá ne mesome. ¹⁰ Ɔbwɔ átene tete gétúgé áfɔɔ nnó ákpene nye né ɛfwyale ne melɔ Babilɔn, ájelege mmye ajógé aké, “Ɔbɔ ne wɔ nnó, Babilɔn gekpékpégé melɔ ne melɔ ɛwé enjea gеме, ɛfwyale éshulé wɔ mmye né nchwaneké ama.”

¹¹ Bɔɔ abi ákene gesé fa mme álilí nye alá ne masome néndé yé muú ayi áname unó gesége bwɔ ápɔ sé. ¹² Yé muú ápɔ sé ayi áname unó bi ɛbwɔ ákpoó. Unó bina élé gul ne seleba, mataá malómáló ne unó bi ujame nka dɔɔ ákuú ubi nnó pels, ɛshyeé ndee, ndee afwa, ndee megéle ne gefógé

ndee nka ɛyi ákuú ɛji nnó silk ne unó bi akwyee ne ambya meshuú, unó bi ákwyee ne ufɔɔ ufɔɔ unɔɔ ɛbi ugɔɔ gebe unó bi ákwyee ne afyaákó, gese, ne gefógé ntaá eniné ákuú nnó mabel. ¹³ Unó ɛbifɔ ntó ɛbi alá name sé élé maweé nka ami manome gebe gelógéló, baá unɔɔ abi ápye menyee agɔɔ ákuú abi nnó sinamum meéry, insent, ne frankinsent. Mmɔɔ gɛp, maweé ne menyee nkane: flawa melóméló ayi apye bréd ne mbee gefógé nchi ɛyigé ákuú nnó whit. Ne utu nkane: mpɔ, magɔnme, mpɔ mekagala, mboó gese uka úpeá ayi mpɔ mekagala ɛjame ne ákwaá abi ákpoó nkane afwe. Yé muú ápɔ sé ayi aname unó bina uko. ¹⁴ Bɔɔ abi ákene gesé ajógé nye ne ji áké, “Unó ulúúló uko ɛbi wɔ ákelege nnó ube ɛbyeé upó se. Ne unó uko ɛbi upyee nnó wɔ ɔbe gbene ɛbi upye ntó nnó wɔ ákwɔ ngɔ ɔmáge gé sé ubi.” ¹⁵ Ne ɛbwɔ bimɔɔ abi abɔɔ gefwa gétúgé ákene gesé ne ji áténégé nye tété ne ɛfɔɔ nnó ákpene nye né ɛfwyale ne ji, álilí kenké ne mesome, ¹⁶ ajógé aké, “Ɔbɔ nnó, ɛbɔ nnó ne Babilɔn melɔ kpaá. Babilɔn alú nyá eké mendée ayi abɔ afyee mashyee ndee, mandee magele, ne mandee gefwa. Akwyee menyammye wuú ne unó desɔ ɛbi akwyee ne gul, mataá malómáló ne unó bi ujame nka dɔɔ ákuú nnó pels. ¹⁷ Né nchwa neke ama gefwa jii geko geno.”

Bɔɔ ákpakpa abi ánjeá gеме né masogéka ne bɔɔ abi ákéné wye, abi ápye utɔɔ né mmu, ne abi ákene gesé né mmu, átenege nye tété, ¹⁸ ákálege gétúgé ágéné amuawe ayi atanege né mewe ɛwé asɔɔ ji, ájelege mmye aké, “Cha oo, ndé melɔ ɛwé ɛkwone gekpékpé melɔ ɛwé.” ¹⁹ Ne áchwé matwɔ ágbɛ né makpo bwɔ, álilí nye ála ne mesome metɔɔ ajógé aké, “Ɔbɔ nnó, ɛbɔ nnó, ne melɔ kpaá, melɔ ɛwéna ne ɛbɔ elú meló ɛwé bɔɔ ako abi awyaá masogéka né ɛbee mega ákwene gefwa wyee gétúgé gefwa ɛyigé ji awyaá. Yémbɔ né nchwaneké ama, yéndegenó ɛyigé ji awyaá génó.”

²⁰ Enyú ako abi délu né mfaánebuú begé ne nechóchó néndé Ɔsɔwɔ achɔ melɔ Babilɔn. Ne enyú bɔɔ Ɔsɔwɔ, ángbá Kras ne bɔɔ ɛkpávɛ Ɔsɔwɔ begé ntó ne nechóchó néndé Ɔsɔwɔ asɔɔ me mpa wuú gétúgé gabo ayi ji apyee eta nyú.

²¹ Ajógé mbò, gekpẹkpẹgé ekiyeńné Ẹsòwò fò ẹbwéé ntaá eniné nelú eké gekpẹkpẹgé ntaá eniné ákwòó unó ẹfome né mmu ẹbẹé mega jegemmmmm ẹjòó eké, “Wye ndere ntaá eniné na nékwene ne ẹshye nechogeré, mbòntó ne áfómege nye melò Babilòn ne ẹshye, áchò ẹwu. Ndere elúmbò bọ́ ámágé gé nye se ẹwú. ²² Ne ámágé wú sé meko nénke ení ákwele, makwa ayi akwané, ambya ayi áfómege ne mbá né melò Babilòn. Ne yé muú deshweé ama ayi amágé be wyeé ápó. Ne amagé wú nye sé ndere muú akwòó nchi né ntaá. ²³ Ne yé bíi uma ntó gengbógé ẹtúlékán gegénege sé wyeé. Yé ẹpaá neba muú áwuú sé wyeé. Bọ́ bíi abi ákene gese ne abò álu bọ́ abi ánea gẹmẹ fa mme yina, ne bọ́ megyaá bíi abwólé maló mme mako ne depóré megyaá bwó.”

²⁴ Kwyakwya alu nnó Babilòn áwá bọ́ ẹkpávẹ bíi ne bọ́ abifò ako abi álu bọ́ Ẹsòwò. Ne manoó bọ́ bina malu ji mmye chónchó ne ami bọ́ ako abi áwáné né mme meko, ne Ẹsòwò achò melò ẹwéna gétúgé gabo ẹwu.

19

¹ Unó bina upyegé mbò, nwú gewyagé meko eké, meko gejamégé bọ́ né mfaánebuú. Akálege kenké áké, “Défẹé Ẹsòwò, ji ne aferege bọ́ né ẹfwyale gabo. Ji ne abọ́ ngò ne uto ukó. ² Mpa wuú alú cho ne wáwálé. Ji afye gekpẹkpẹgé mendée eno yina né ẹfwyale. Mendée yina ne achọ́ bọ́ mme ne manáné tametame. Ẹsòwò afye ji né ẹfwyale gétúgé manoó bọ́ utoó bíi abi ji áwané.” ³ Ama kalé kenké áké, “Défẹé Ẹsòwò, amuawe ayi átánege né mewẹ ẹwé ẹsọ́ ji ákwóme ájyẹé mfaá té kwyakwya ne kwyakwya.” ⁴ Akálégé mbò, ákpakpa bimbo esaá meso eni ne menya ẹyimbo mebe eni, ákwe uwya mme ánógé Ẹsòwò muú ajwólé né mfaá geluógé gefwa áké, “Amẹn défẹé Ẹsòwò.”

Apye ẹpaá nebane Mad ẹgọ́me

⁵ Né meko muú fò, atané né geluógé gefwagé Ẹsòwò ajógé áké, “Fégé Ẹsòwò se enyú ako abi délú baá defwe bíi ne dénógé ji abi ánea gẹmẹ ne abi alá ánea gẹmẹ wó.” ⁶ Ajógé mbò, nwú meko fò eké meko gejamégé bọ́. Alu eké gewyagé makóné nnyi

ne eké meko gekpẹkpẹge néfe. Akálege áké, “Défẹé Ata Ẹsòwò se Muú Apwòó amu, ji alú mfwa. ⁷ Ẹse ako débẹ ne nechóchò, débenege ji mabò ne déchyẹge ji ngò, néndé bíi ẹpaá nebane Maá ẹgọ́me ukwóné ne Mendée neba wuú akpome mé mmye ágilé ji. ⁸ Achyẹé Mendée neba Maá ẹgọ́me ẹshyẹé ndeé nnó afye. Mandeé yimbò ágenege manemane, ne (átene mbaá uló melú ebi bọ́ Ẹsòwò álerege).”

⁹ Ne ekiyeńné Ẹsòwò ẹwémbò, ẹma ẹjòó genó ẹyigé fò ne me eké, “Metóó megómegò ẹbe ne bọ́ abi álóó ẹbwó nnó áchwó ányé ẹpaá neba ne Maá ẹgọ́me.” Ne ẹma ẹjòó genó ẹyigé fò eké, “Mekómejòó ẹyina etane mbaá Ẹsòwò jimbóó.”

¹⁰ Nwúge mbò, nkwe ẹwu uka nnó nnógé ẹwú, yémbò ẹjòó eké, “Ọpyegé fò mbò, mentó nlú lé maá utoó Ẹsòwò wye ndere wò ne ate aṣme byéé abi álú bọ́ Ẹsòwò abi ákwólegé wáwálé ayi Jisọs aleré né genó ẹyi ji agaré. Nógé elé Ẹsòwò néndé elé wáwálé ayi Jisọs aleré né genó ẹyi ji agaré ne achyẹé bọ́ ẹkpávẹ Ẹsòwò mekomejòó ayi ẹbwó agarége.”

Kras ammye apwò menya mebo

¹¹ Nge ndere mfaánebuú alu fuú, nké mpelé nge mpò mekagala pópó. Muú ayi ajwólé né mfaá akamege nnó, muú ayi dékágé néré metóó ne ji, ji ayi apyẹé bọ́ ákagé wáwálé ayi atome ne Ẹsòwò. Aselé mati ayi alú cho mansò mpa ne ammye umye ne bọ́ abi alá akií fò ji. ¹² Amẹ ji ágenege eké nenome mewẹ. Akwere gejamégé délaré gefwa né mekpò wuú. Asá mabo né menyammye wuú ami yé muú alá ákágé ẹkósé wye jimbò. ¹³ Awya nku ayi áfyẹ né mmu manoó ne mabo mii makamege nnó, “Mekomejòó Ẹsòwò.”

¹⁴ Ne bọ́ bee abi álú né mfaánebuú áfyẹ mandeé pópó, ayi akpeage, ákwyẹé áji ne ẹshye ndeé. Ajwólé né mfaá mpò mekagala ẹyi elú pópó ákwólege ji. ¹⁵ Aparanja ayi achyaá atane ji né meno. Aselé nye elé aparanja yina ne ammye ne bọ́ maló mme meko apwò ẹbwó. Agbarege nye ẹbwó ne amu matomato, Ne aṣamege nye manaá umpomé né mmu ẹjya mmi nnó áṣame manaá matane wyeé, ne ẹjya ẹwéna etene mbaá metóó usóó Ẹsòwò Muú Apwòó amu.

¹⁶ Asa mabɔ né ndeé eyi elú ji mmye ne melú ewé ekweré ena geka wuú áké, “Mfwa ayi abɔɔ afwa ako ne Ata ayi abɔɔ bɔ Ata ako.”

¹⁷ Ne ngé ekiénné Eɔwɔ fɔ ndere etene né mfaá ημε, ekú kenké eké denwɔné déko eti délyenege té mfaá ufɔɔ ufɔɔ denwɔne etiré dényéé unkwɔ unɔ “Chwóge dénywere mbaá ama, dénye gekpékpégé epaá ewé Eɔwɔ ágbárege nye. ¹⁸ Chwóge dényé unkwɔ afwa, ákpakpa bɔɔ bee ne bɔɔ bee, mpɔ mekagala ne bɔɔ abi ákene né mfaá ej̄i. Chwóge dénye unkwɔ bɔɔ ako, afwe ne abi álá ápó afwe, ne bɔɔ abi aŋea geme ne abi álá aŋea geme wó.”

¹⁹ Ejógé mbɔ, ngé menya mebo ayi atane né mmu ebéé mega, ne afwa mme ako ne bɔɔ bee bwɔ ánywere mbaá ama nnó ammye bee ne muú ayi akene mfaá mpɔ mekagala yimbɔ pópó ne bɔɔ bee abi. ²⁰ Yémbɔ ápye menya mebo yimbɔ chónchó ne muú ekpávé gebyɔ, ji ayi apyé ufelekpa né mbe ushu menya mebo yimbɔ. Ufelekpa bina ne ji aselé abwólé bɔɔ abi awyaá gelogé menya mebo yimbɔ ne ánógé meló uka wuú. Ne áfome menya mebo yimbɔ ne muú ekpávé gebyɔ né mmu gepyegé mewe ewé elúlé ne genó eyi ákuú nnó sɔlfɔ. ²¹ Ne muú ayi ajwólé mfaá mpɔ mekagala ayi pópó, ase aparanja ayi atane né meno wuú awá bɔɔ abi áláá, denywɔne déko, dényé menya unkwɔ bɔɔ bimɔ kaka dépwa.

20

Afyé danchomeló denɔ aŋme dele

¹ Ne ngé ekiénné Eɔwɔ ndere etane né mfaánebuú eshulege mme. Egbaré né ebwɔ wuú agbɔgɔlɔ gepyéé eyi geláge pɔ ne kwyakwya ne gekpekpége mkpɔkɔvé. ²⁻³ Ekiénné ewémbɔ, epye gekwenege mmyɔ ayi ákuú ji nnó dragɔn ji ne ákuú nnó danchomeló ne satan ewe ji, ebwéé efome né mmu gepyéé eyigémbɔ, egbe meno gepyé eyigémbɔ edye ewu. Danchomeló álá né mmu né aŋme dele. Apye mbɔ nnó ji agegé sé meti ewé ji abwólége bɔɔ mme. Ne dele aŋme yina akógé, abɔɔ manlyáá ji né maá mboó gébé.

⁴ Ne nké mmágé pé, ngé uluɔ gefwa, ne bɔɔ abi ajwólé wyé. Bɔɔ bina elé abi Eɔwɔ achyéé ebwɔ ebwɔnye nnó ágbárege gefwa.

Ne ngé ntó mandoó bɔɔ abi áwáné ebwɔ gétúgé ágaregé wáwálé ayi Jisɔs aleré né genó eyi ji agaré ne mekomejɔɔ Eɔwɔ. Bɔɔ bina ne álú bɔɔ abi álá nógé fɔ menya mebo yimbɔ yé ebé lé meló uka wuú. Ne yé geloge menya yimbɔ ebwɔ ákáme fɔ nnó ása geji né mampwe bwɔ yé né amu bwɔ wó. Eɔwɔ apye ebwɔ ákwilé né negbo ágbaré gefwa ne Kras né aŋme dele. ⁵ Gé ndɔ mbe ayi Eɔwɔ apyéé bɔɔ ákwilé né negbo na. (Ne bɔɔ abifɔ ntó abi ágbóo, Eɔwɔ apye fɔ ebwɔ ákwilé né negbo wó, kpaá té dele aŋme yina ábyéé.) ⁶ Metɔɔ megɔmegɔ ebe ne bɔɔ abi Eɔwɔ ajyaá, ebwɔ abi ji apye nye ákwilé né negbo né ndɔ ayi mbe, ayi ji apyéé nye bɔɔ ákwilé né negbo. Eɔwɔ ajya ebwɔ nnó ábɛ bɔɔ bií ne ebwɔ ágbóo fɔ negbone ndɔ epeá. Abéé nye elé ampyéé upé mbaá Eɔwɔ ne Kras, ne ebwɔ ágbárege nye gefwa ne ji né aŋme dele.

Eɔwɔ apwɔ danchomeló

⁷ Ne aŋme dele ayina akoóge, Eɔwɔ aferge nye danchomeló né denɔ etiré abɔ afyéé ji. ⁸ Atanege, akené nye abwólege bɔɔ né malɔ mme meko. Ákuú umé malɔ áyina nnó Gɔg ne Magɔk. Danchomeló anywerege nye ebwɔ ako né mbaá ama, nnó ammye bee. Ne bɔɔ abi ámmye nye ummye bina ájame nye eké gesóoge mbale nnyi. ⁹ Atanege nye né malɔ mme meko, anɔ mbaá ayi bɔɔ Eɔwɔ ánywere. Mbaá yimbɔ elé melɔ kpaá ewé Eɔwɔ agboó ne ewú. Anógé melɔ ewémbɔ mme, mewe etanege nye né mfaánebuú elwe ebwɔ ako áɔɔ. ¹⁰ Ne afomege nye danchomeló muú abwólé ebwɔ né mmu gepyéé mewe ewé elúlé ne genó eyigé ákuú nnó sɔlfɔ. Mbaá yina ne abɔ áfome menya mebo ne muú ekpávé ayi gebyɔ. Ne ebwɔ áwuú nye ubale wyé utuú ne ηwɔmese té kwyakwya té kwyakwya.

Eɔwɔ asɔ kwyakwya mpa

¹¹ Ne ngé gekpékpégé geluógé gefwa eyi gélú pópó ne muú ayi ajwólé mfaá. Ne mfaánebuú ne mme áseé né mbe ushu wuú yé muú agé sé ebwɔ wó. ¹² Ne ngé ntó bɔɔ ako abi ábɔ ágbóo, abi áŋea geme ne abi álá ŋea geme wɔ. Ebwɔ ako atené né mbe geluoge gefwa eyigémbɔ. Ne anene bɔ ηwe, anene nto ηwe ayifɔ ayi awyaá mabɔ

bɔɔ abi ábɔɔ nye genwá eyi gélágé byé. Ne muú ayi ajwólé, akwólé dépɔ etiré bɔɔ bina ábɔ ápyéé ndere ásámé né mmu bɔ ɲwe, asɔ mpa bwó. ¹³ Ne ebéé mega elyaá bɔɔ abi abɔ ánomé wye átané átené ne geluɔge gefwa. Wyembɔ ntó ne negbo ne melo áwuú bɔɔ, ályaá áwuú bɔɔ átané átené né geluɔ gefwa eyigémbɔ. Ne muú ayi ajwólé mfaá geluɔgé gefwa akwólé dépɔ etiré bwó ábɔ ápye, asɔ mpa bwó. ¹⁴ Apyegé mbɔ ákpa negbo ne melo áwuú bɔɔ aɲme né mmu gepyege mewɛ. (Gepyege mewɛ ewéna élé negbo né ndɔ epea.) ¹⁵ Ne yéndemuú ayi mabɔ amií malá pɔ né mmu ɲwe ayi awyaá mabɔ bɔɔ abi abɔɔ nye genwá eyi gélágé byé afomege ji né mmu gepyege mewɛ.

21

Esɔwɔ akwyéé mme ayi mekɛ ne mfaánebuú ayi mekɛ

¹ Epyegembɔ, ngé mfaánebuú ayi mekɛ ne mme ayi mekɛ. Mfaánebuú ayi mbe ne mme ayi mbe chónchó ne ebéé mega ápɔ sé. ² Ne ngé ntó melo ukpea ewé ákuú nnó Jerosale ayi mekɛ ndere átane né mfaánebuú mbaá Esɔwɔ ashulege áchwɔɔ. Akwyéé ewú ndere mendée neba akwyegé menyammye agilé menɔ wuú. ³ Ne nwú meko muú fɔ, atane né geluɔgé gefwage Esɔwɔ ajógé kenké aké, “Nana Esɔwɔ achwó jwólé ne akwaá. Ji ajwólé nye ne ebwó, ne ebwó ntó ábée nye bɔɔ bíí. Esɔwɔ jimbɔɔ abée nye ne ebwó ne abée nye ntó Esɔwɔ bwó. ⁴ Ji atilé nye ebwó manse ako né amɛ. Negboɔ nebéé nye sé, ne bɔɔ abée nye sé ne mesome, ebwó álíli nye sé, ne yé ubalé áwuú nye sé néndé unó bi ukwene ukoó mé.” ⁵ Ne muú ayi ajwólé né mfaá geluɔge gefwa ajɔɔ aké, “Wúgé, nana mpye unó ukó ulaá uke.” Ne ama ajɔɔ ne me aké, “Sa unó bina mme néndé mekomejɔɔ eyina elú wáwálé, nerege metɔɔ nnó unó bi ájɔɔ upyéé nye.” ⁶ Ama ajɔɔ ne me aké, “Nnere yéndégenó, me ne nlú muú mbe ne ayi kwyakwya, unó uko ulɔɔ ne me ne ukwyagé ne me. Ne yéndemuú ayi mmwólé manaá epye ji, nchyege ji manaá anyú ewé alá achyege fɔ ɲka. Manaá ami mbɔ matanege né embu nnyi ewé ewyaá manaá ami machyegé genwá. ⁷ Ne yéndemuú ayi ammye apwɔɔ

gabo, me nchyege nye ji unó bina. Me mbée nye Esɔwɔ wuú ne ji ntó abée nye maá wá. ⁸ Yémbɔ, bɔɔ abi áfɔɔ mampyege unó bi me nkelege, abi áshyá mamfyɛ metɔɔ ne me, abi áchɔɔ menyammye bwó ne gabo, abi awané bɔɔ, abi anane manané tametame, abi anyéé mafoó, abi ánogé aló uka, ne bɔɔ akó abi ábyɔge gebyɔ ákpane nye ebwó áfome mmú gepyege mewɛ ewé elúlé ne genó eyi ákuú nnó sɔlfɔ. Gepyege mewɛ ewéna élé negbone ndɔ epea.”

Jɔn ama agɛ melo Jerosale ewé mekɛ

⁹ Ne ekiénné Esɔwɔ ema, né geluage makiénné Esɔwɔ akénéama ayi agbaré ukú efwyale ukénéama echwɔ ejɔɔ ne me eké, “Chwó me nlerage nye wɔ mendée neba, mendée ayi Maá egɔɲme ábáne nye.” ¹⁰ Mendoó Ukpea echwó me mmye ne ekiénné Esɔwɔ ewémbɔ ekpa me mfé né mfaá mekwɛ ewé ɲɔge dɔɔ, eléré me melo Jerosale ewé elú melo ukpea ndere etané mbaá Esɔwɔ né mfaánebuú eshulege mme. ¹¹ Gengbógé Esɔwɔ gegénege wyéé manémané, ne melo ewémbɔ éshwánege ntó eké mataá malómaló ayi ákuú nnó jaspar. Egénege ɲanéɲané eké makankoma. ¹² Gebame eyi genɔgé genɔ melo ewémbɔ mme. Gebame eyigémbɔ gewya mano gebame áfyanéápeá. Né mano gebame yimbɔ makiénné Esɔwɔ áfyanéápeá áténé wye ábáme. Né mano gebamé yimbɔ ntó ása mabɔ matoó bɔɔ Isreli áfyanéápeá wyéé. ¹³ Mano gebamé yina, áléé álú né egbe ebwɔnye, áléé álú né egbe ebwɔbe, áléé álú mbe ne áléé álú meso. ¹⁴ Átené gebamé eyigémbɔ né mfaá mabómé áfyanéápeá. Ása mabɔ áɲgbá Maá egɔɲme áfyanéápeá né mabómé yina. ¹⁵ Ne ekiénné Esɔwɔ ewé ebɔ ejógé mbɔ ne me, egbaré meto ewé amɛge unó wyéé, akwyéé ewú ne gul. Elé meto ewémbɔ ne ewú ebɔ emegé melo kpáá ewémbɔ. Eméé makwɔɔ gebamé chónchó ne manombi. ¹⁶ Metyéé melo ewémbɔ ne unalé úlú wye janja. Ekiénné Esɔwɔ ewémbɔ eméé melo ewémbɔ ne meto ewé egbaré, metyéé melo ewémbɔ elú ɲkpa neke dele ne geba. Wyembɔ ntó ne unalé ne unɔgé melo ewémbɔ úlú. ¹⁷ Ekiénné Esɔwɔ ewémbɔ, eméé ntó unɔge gebamé eyigémbɔ, gelú matyéé amu usaá uléé meso ekéné

ndere akwaá ámegé unó. ¹⁸ Aténé gébamé eyigé na ne mataá malómáló ayi ákuú nnó jaspá. Ne yéndégenó né melo ewémbó ákwyé geji ne gul. Gul yimbó ápó ne deba, ne agenege eké eféé. ¹⁹ Ne mabómé ayi átene gébame eyigémbó né mfaá, ákwyéé áji ne mataá nka ufóufóó. Ntaá né mbe eniné alóó manténe mabómé yimbó nékámege nnó jaspá, eníne gbeé mataá apea nékámege safaya, eníne negbeé áléé nékámege áget, eníne negbeé áni nékámege éméral. ²⁰ Eni negbeé mataá átá nékámege ɔni, eni negbeé akené nékámege kánelyan, eni negbeé akénéama nékámege krisolite, eni negbeé aneé nékámege berin, eni negbeé aneéneama nékámege tɔpas, eni negbeé afyaá nékámege krisopreis eníne negbeé afyaneama nékámege jacint, ne eníne negbeé áfyanéápeá nékámege ametis. ²¹ Mano gébámé ayina áfyanéápeá ákwyéé áji ne mataá nka áfyanéápeá ayi ákamege nnó pels, ne ákwyéé yéndé meno gébámé ne pɛl ama, ne ákwyéé metóó melo ewémbó ne gul. Ayi alá pó ne deba, ne agéne eké eféé.

²² Ne ngé fó echa upé Ɛsɔwɔ né melo ewémbó wó néndé, Ata Ɛsɔwɔ jimboó Muú Apwáó amu ne Maá egɔɔme ne álú echa ewémbó. ²³ Melo ewémbó ekelege sé nnó nme yé ebe elé mfaá agénege wyéé néndé gengbage Ɛsɔwɔ ne gelú mewé ewé egénege wyé ne etulekan wuú elé Maá egɔɔme. ²⁴ Bóó maló mme meko ákené nyé né mmu gengbó eyigémbó. Ne afwa mme achwáó nyé ne nɔgɔ bwó né melo ewémbó. ²⁵ Mano gebamé eyigé na, ábeé fuú yéndégébé, néndé utuú ugilé fó wyéé. ²⁶ Ne ebwó áchwáó nyé ne nɔgɔ ne énogé bóó maló mme meko né melo ewémbó. ²⁷ Yémbó, yéndégenó eyigé gélágé pó pópó né mbe ushu Ɛsɔwɔ, gékpéné fó né melo ewémbó, yé muú ayi ápyéé depó debodebo yé ebe elé muú gebyɔ akpéné fó wyé. Ekosé bóó abi mabó bwó malu né mmu nwe Maá egɔɔme ayi asamé mabó bóó abi abóó nyé genwá eyi gélágé byé ne ákpene wyé.

22

Ebeé ewé ewyaá manaá ami machyegé genwá eyigé gélágé byé

¹ Ne ekiénné Ɛsɔwɔ ewémbó, eléré me ntó ebeé ewé ewyaá manaá ami machyegé genwá eyi gélágé byé, magenege eké eféé meke. Ebeé ewémbó etanege né geluoge gefwage Ɛsɔwɔ ne maá egɔɔme. ² Ɛshúlege ejye né metóó melo ewémbó. Né yéndé egbe ebeé ewéna, unóó ebi uchyege genwá úlú wyé. Unóó ebimbó uwame umpomé ndó efyanéepéá né nme. Ne yéndé mfaá uwomé ndó gama. Ne bya unóó ebimbó úlú uka ebi ápye bóó mameé né mme meko átoógé. ³ Ne yéndégenó eyigé Ɛsɔwɔ áleré geji ukwekwe amu gebéé fó né melo ewémbó.

Ne geluoge gefwage Ɛsɔwɔ né maá egɔɔme gebéé nyé wyé ne bóó utóó bíí ánógé nyé ji. ⁴ Agéne nyé ushu Ɛsɔwɔ, asamé nyé ntó mabó mii né mampwe bwó. ⁵ Utuú ugilé fó né melo ewémbó. Ne bóó abi álú wyé ákelégé sé genbó etulékan ne nmeé néndé Ata Ɛsɔwɔ ne abéé nyé gengbagé ebwó. Ne ebwó ágbarége nyé gefwa té kwyakwya ne kwyakwya.

Jisɔs aké ji amagé chwó nyé fa mme

⁶ Ne ekiénné Ɛsɔwɔ ewémbó ema ejóó ne me eké, “Mekómejóó eyina elú wáwálé kámege ne eji. Ata Ɛsɔwɔ muú achyegé mendoó mbaá bóó ekpávé bíí ató ekiénné wuú nnó echwó eléré baá utóó bíí unóó bi uchwó upyéé.”

⁷ Ne Jisɔs aké, “Wúgé, éla gachyéé me nchwáó. Metóó megomego ebe ne bóó abi ápye unóó bi ásamé né mmu nwe yina ebi upye nyé nana ne meso gébé.”

⁸ Me Jɔn nlú muú ayi nwuú, ne ngené unóó bina uko. Nwúgé ne ngége unóó bina nkwe uwyá mme né mbe ushu ekiénné Ɛsɔwɔ ewé eléré mbó me unóó bina nnó me nógé ewú. ⁹ Yémbó ejóó ne me eké, “Ɔpyégé fó mbó, me ntó nlú elé muú utóó Ɛsɔwɔ wyé ndere wɔ ne ate nme bye abi álú bóó ekpávé Ɛsɔwɔ ne abifo ako abi ábélege mekomejóó ayi ásamé né nwe yina. Nógé lé Ɛsɔwɔ.”

¹⁰ Ema ejóó eké, “Ɔbigé fó mekomejóó yina, ayi ásamé né mmu nwe yina ayi agarége unóó bi upyéé nyé nana né ebí upye nyé meso gébé, néndé gébé eyigé unóó bina upye nyé gélá kwókwólé. ¹¹ Ndere elúmbó, yéndémuú ayi ápyéé gabo, ápyégé wyé gabo wuú. Ayi ápyéé ukwenkwe unóó ápyégé wyé ukwenkwe unóó, ayi ápye genó eyi gélú cho

ápyegé wyɛ genó ɛyi gélú cho ne ayi álu pópó ábɛé wyɛ pópó.”

¹² Jisɔs ama ajó aké, “Gegé, ɛla gachyɛé me nchwó. Nké nchwó, nchwó ne nsa ayi nchyege yéndémuú ndere ji apyɛ utó. ¹³ Me ne nlú genóge mbe ne ɛyigé kwyakwya, muú mbe ne ayi kwyakwya, unó uko uló ne me, ne ukwyage ne me.”

¹⁴ “Metó megámegá ɛbɛé ne bó abí áshwone mawulé bwó akpea pópó. ɛbwó ne ɛsɔwɔ achyɛge nyé ɛbwɔnyɛ nnó ákoó né meno gébamé ákpɛ né meló ɛwémbo ányé umpomé genó ɛyigé gechyɛge geɣwá ɛyi gélágé byé. ¹⁵ Bó abí alá ákpɛne fí né meló ɛwémbo élé bó abí álu éké bó mammyɛ, bó abí ányé mafoó abí ánane manané tametame, abí áwane bó, abí ánógé aló uka, abí ábyage gebyɔ ne bó débwalé.

¹⁶ “Ne me Jisɔs ntó ekiénné wa nnó ɛchwó ɛgaré ɛnyú unó bina né machomele bó ɛsɔwɔ. Me nlú mpyáne mfwa Devid, me nlú ntó éké membe ayi agenege né gejejegé bíí.”

¹⁷ Ajógé mbó, Mendoó ɛsɔwɔ ne Mendée maá ɛgɔɣme áké, “Chwó Ata Jisɔs.” Ne yéndémuú ayi awuú mekomejó yina, abó

manjó ntó nnó “Chwó.” Ne yéndémuú ayi mmwólé manaá ɛpyɛé ji, achwó ne yéndémuú ayi akɛlege achwó anyú manaá ami machyɛge geɣwá ɛwé alá chyege ɣka.

Kwyakwya mejó

¹⁸ Ne me Jɔn nkwelege mbeé mbaá yéndémuú ayi áwuú mekomejó ayi asamé né mmu ɣwe ayina. Mekomejó yina ayi agarege unó bi upyɛé nyɛ nana ne ɛbi upyɛ nyɛ meso gébé nnó, “Muú ayi agbɛge genó ɛyigé chá né unó bi ásamé né ɣwe yina, ɛsɔwɔ agbɛgé nyɛ ntó ɛfwyale wuú ne ufó mameé ukeneama ɛbi ásamé né ɣwe yina.

¹⁹ Ne yéndémuú ayi aferege genó né unó bi ásamé né ɣwe yina ayi agaré unó bi upyɛ nyɛ nana ne ɛbi upyɛ nyɛ meso gébé, ɛsɔwɔ ntó aselé nyɛ uto ɛbi abó achyɛé ji nnó akpé ne meló ukpea ɛwémbo ányé umpomé genó ɛyi géchyége geɣwá ɛyi gélágé byé, ndere asamé né ɣwe yina.”

²⁰ Ne muú ayi agarége unó bina aké, “Wáwálé alá gachyɛé me nchwó.”

Jɔn aké, Amɛn, chwó Ata Jisɔs.

²¹ Nnɛnɛmmyɛ nnó Ata Jisɔs álérégé bó ɛsɔwɔ ako galógáló.